

© T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı
Kùtùphaneler ve Yayınlar Genel
Mùdùrlùđù

Eser Adı: Azmizâde Hâletî Dîvânı
Mùellifi: Azmizâde Hâletî
Hazırlayan: Bayram Ali KAYA
Yayın Yılı: 2017
ISBN: 978-975-17-3962-9
Ana Yayın Numarası: 3524
Kùltür Eserleri Dizisi-536

Adres: Anafartalar Mahallesi,
Cumhuriyet Caddesi, No: 4, B-
Blok, 06030 Ulus/ANKARA

Telefon: 00 90 312 3099001

Faks: 00 90 312 3098998

e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr-
http://ekitap.kulturturizm.gov.tr

AZMİZÂDE HÂLETÎ DÎVÂNİ

Hazırlayan
Dr. Bayram Ali KAYA

Sakarya 2017

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
AY	: Arapça Yazmalar
bk.	: bakınız
C:	: Cilt
Fak.	: Fakülte, Fakültesi
G.	: Gazel
H.	: Hicrî
hzl.	: hazırlayan, hazırlayanın
İA	: İslâm Ansiklopedisi (MEB)
İ.Ü.	: İstanbul Üniversitesi
K.	: Kasîde
KB	: Kültür Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kt.	: Kıt'a
Ktp.	: Kütüphâne, Kütüphânesi
M	: Milâdî
Mat.	: Matla'
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Mes.	: Mesnevi, Mesneviyyât
Müs.	: Müseddes
No.	: numara, numarası
Ö.	: Ölüm
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
SÜ1	: Süleymaniye Ktp. Lala İsmail. No. 435
T1	: TSM Ktp. Hazine. No. 894
T2	: TSM Ktp. Hazine. No. 917
TDE	: Türk Dili ve Edebiyatı
TDEA	: Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi
TTK	: Türk Tarih Kurumu
TSM	: Topkapı Sarayı Müzesi
TÜYATOK	: Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu
TY	: Türkçe Yazmalar
Ü.	: Üniversite, Üniversitesi

Ü1 : Üniversite Ktp. TY. No. 1795
Üniversite Ktp.: İstanbul Üniversitesi Nâdir Eserler Kütüphanesi
VE : Bayezid Devlet Ktp. Veliyüddin Efendi. No. 2703
vr. : varak
Yay. : Yayınevi, Yayınları

BİRİNCİ BÖLÜM
AZMİZÂDE HÂLETÎ'NİN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ
VE ESERLERİ

Edebiyat tarihimizde, kaynaklarda yer verilen ve kendilerinden dîvân şairi olarak bahsedilen, birden fazla Hâletî bulunmaktadır. Tespit edebildiğimiz kadarıyla edebiyatımızda bu mahlası kullanmış olan şairler şu isimlerden oluşmaktadır:

Hâletî, Abdullah Çelebi (Ö. 1566)

Doğum yeri, Latîfî ve Ahdî'de Ilıca; Âşık Çelebi, Hasan Çelebi, Riyâzî ve Beyânî'de Köstendil; *Künhü'l-Ahbâr*'da ise Filibe olarak bildirilmektedir. Asıl adı Abdullah olup, Sanevber Kadı'nın oğludur. Eğitimi tamamlandıktan sonra Halep'e gitmiş, Şeyh Üveys'ten tevbe ve inâbe almış, bir ara Diyarbakır'da kassamlık görevinde bulunmuştur. Daha sonra Anadolu Kazaskeri Kâdirî Efendi'nin hizmetine girmiş ve ondan mülâzım olmuş, akabinde de kadılık mesleğine girerek yine Kâdirî Efendi'nin yardımıyla Gelibolu, Yenişehir, Filibe ve Selânik gibi şehirlerde kadılık yapmıştır. Zarâfeti, ağırbaşlılığı ve cömertliği sayesinde çevresinin sevgi ve takdirini de kazanan Hâletî, güçlü bir şiir yeteneğine sahip olmasına rağmen şiire gereken önemi vermemiş, onları yazıya geçirmemiştir. Dağınık bir şair olarak anılan Hâletî için Hayâlî: "Eğer şiirle biraz uğraşsa, benim gibi nice şairi mat ederdi" ifadesini kullanmıştır.¹

2. Hâletî, Mehmed b. Ali Safvetî (Ö. 1581)

Gülşenî tarikatı şeyhlerinden Ali Safvetî'nin oğludur. Aslen Diyarbakırlı olan şairin hayatı hakkında fazla bir bilgi bulunmamaktadır. Bazı nüshalarda adı Hâletî-i Gülşenî, Derviş Hâletî olarak da geçen şairin iyi bir eğitim gördüğü, genç yaşta öldüğü ve tasavvufî söyleyişin hâkim olduğu şiirlerden oluşan bir dîvânının bulunduğu belirtilmektedir (Dîvânın bazı nüshaları için bk. British Museum, Oriental Manuscripts, Add. 19, 447 [Mikrofilm Arşiv No. 3093]; Üniversite Ktp. TY. No. 783, Edirne Selimiye Ktp. No. 2107; Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Ktp. No. 405).²

¹ Turgut Karabey (1981). "Hâletî Abdullah Çelebi". *TDEA*. C. 4. İstanbul: Dergâh Yay. 41; Haluk İpekten, Mustafa İsen, Recep Toparlı, Naci Okçu, Turgut Karabey (1988). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: KB Yay. 173.

² Şevket Beysanoğlu (1981). "Hâletî, Mehmed". *TDEA*. C. 4. İstanbul: Dergâh Yay. 42.

3. Hâletî, Mehmed (Ö. 1603)

Tireli mutasavvıf bir şair olup sipahi zümresindedir. Hayatı hakkında fazla bilgi bulunmayan ve Derviş Mehmed olarak da anılan şair, ilim tahsilinin akabinde Konya'ya giderek Mevlevî tarikatına intisap etmiş ve *Menâkıb-ı Hz. Mevlânâ*'yı nazmen tercüme etmiştir. *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*'nde ilgili maddede verilen bilgiler arasında *Rızâ Tezkiresi*'nin, şairin Niğdeli olduğu ve H. 1002 yılında vefat ettiğine dair verdiği bilginin doğru olmadığı kaydı da bulunmaktadır. Yine aynı maddede Kafzâde Fâizî'den nakille, *Esrar Dede Tezkiresi*'nde şaire âit iki beyitin bulunduğu bildirilmekte ve aşağıdaki beyit örnek olarak verilmektedir:

*Ser-i kûyunda kalup murg-ı dil-i nâlânım
Eve geldükçe gönülsüz gelürüm sultânım³*

4. Hâletî, Azmizâde Mustafa (Ö. 1631)

Hâletî mahlasını bizimkilerin dışında İran edebiyatına mensup şairlerin de kullanmış olduğunu görmekteyiz. Bunlar arasında Kasım Bey, Hâletî-i Tebrîzî ve Hâletî-i Tahrânî bulunmaktadır (*Ziyâ Paşa'nın Harâbât*'ının ikinci cildinde Farsça rubâiler bölümünde bu şahıslara âit bazı rubâi örneklerine yer verilmektedir).⁴

A. Hayatı

Tüm bu isimler içinde ve özellikle bizim edebiyatımızda Hâletî mahlasını kullanmış olan şairlerin en ünlüsü şüphesiz Azmizâde Hâletî'dir. Şairin hayatı hakkında en ayrıntılı ve güvenilir bilgileri, onun aynı zamanda öğrencisi de olan Nev'îzâde Atâî vermektedir. Gerek yerli ve gerekse yabancı araştırmacılar da Hâletî hakkında genellikle Atâî'ye müracaat etmişlerdir. Devlet hizmetinde bulunarak resmî görevler yapmış olması sebebiyle kaynaklarda, şairin memuriyet hayatıyla ilgili geniş bilgilere rastlamaktayız.

17. yüzyıl dîvân şiirinde şöhretini rubâileriyle kazanmış olan Azmizâde Hâletî'nin asıl adı "Mustafa"dır. Hâletî, ulemâ ve şuarâ zümresine mensup bir

³ Rızâ (1316). *Tezkire-i Rızâ*. İstanbul: Kitabhâne-i İkdâm. 27; Şemseddin Sâmî (1308). *Kâmusu'l-A'lâm*. C. 3. İstanbul: Mihran Matbaası. 1916; Komisyon (1981). "Hâletî, Mehmed". *TDEA*. C. 4. İstanbul: 42.

⁴ Şemseddin Sâmî (1308). *Kâmusu'l-A'lâm*. C. 3. İstanbul: Mihran Matbaası. 1916; Ziyâ Paşa (1292). *Harâbât*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 244, 249, 285.

babadan 977 senesinin Şaban ayının 15. Berat gecesinde (1570, 23 Ocak Pazartesi) İstanbul'da dünyaya gelmiştir.⁵

1. Ailesi

Kaynaklarda Hâletî'nin ailesi ile ilgili en fazla bilgiye devrinde tanınmış bir şair olması sebebiyle babası hakkında rastlamaktayız. Onun akabinde yine devrinde tanınmış bir zat olan dedesi, oğlu ve kızı hakkında bilgi sahibi olabilmekteyiz. Bunların dışında kalan diğer aile fertleri ve yakınları hakkında ise hemen hemen bilgi yoktur.

Hâletî'nin babası, 16. asır âlim ve şâirlerinden “Azmi” mahlâsıyla şiirler de yazmış olan müderris ve şehzâde hocası Pîr Mehmed Azmi Efendi'dir⁶. Azmi Efendi, babası defterdâr Pîr Ahmed Çelebi'nin himmeti ve kendisinin de çabası sonucunda eğitimini tamamlayarak devrinin büyük âlimlerinden sayılan Kınalızâde Ali Çelebi'den mülâzım olmuştur. Ruscuk, İstanbul ve Edirne'de müderrisliklerde bulunduktan sonra, Şehzâde Mehmed'e hoca tâyin edilmiş, iki yıl sonra da salgın sebebiyle tauna yakalanarak vefat etmiştir (990/1582), Eyüp civarında medfundur.⁷ Vefatı sebebiyle -Kafzâde Fâizî'nin bildirdiğine göre Sâdık-ı Belgradî isimli bir şahıs tarafından- söylenmiş olan “Azmi dâr-ı ‘alâya azm itdi” ibaresi Atâî başta olmak üzere pek çok kaynakta verilmektedir.⁸

⁵ Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmileti's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 739; Riyâzî. *Riyâzü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 34b; Rızâ (1316). *Tezkire-i Rızâ*. İstanbul: Kitabhâne-i İkdâm. 26; Faik Reşad (1311). *Eslâf*. C. 1. İstanbul: Âlem Matbaası. 58; E. J. W. Gibb (1904). *A History of Ottoman Poetry*, C. 3. London: E. J. Brill. 221; Ali Cânib Yöntem (1988). “Hâletî”. *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 125.

⁶ Kınalızâde Hasan Çelebi. *Tezkiretü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp. TY. No. 304. vr. 214a; Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmileti's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 739; Riyâzî. *Riyâzü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 91a-91b; Bursalı Mehmed Tâhir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 311.

⁷ Riyâzî. *Riyâzü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 34b vr. 214b; Kafzâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Üniversite Ktp., TY. No. 3289. vr. 73a; Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmileti's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 267; Riyâzî. *Riyâzü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 92a; Bursalı Mehmed Tâhir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 310; E. J. W. Gibb (1904). *A History of Ottoman Poetry*, C. 3. London: E. J. Brill. 221; Ali Cânib Yöntem (1988). “Hâletî”. *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 124.

⁸ Kafzâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Üniversite Ktp., TY. No. 3289. vr. 73a; Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmileti's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 267; Riyâzî. *Riyâzü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 92a; Bursalı Mehmed Tâhir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 310; Azmi Efendi ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için bk. Âdem Ceyhan (1999). “Âlim ve Şair Bir Osmanlı Müderrisi: Pîr Mehmed Azmi Bey ve Eserleri” *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi* 1: 243-286. Şairin hayatı ve bilhassa şiirleri hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Âdem

Hâletî'nin dedesi ismi yukarıda anılan ve 16. asır tezkirecilerinin “hüsn-i ahlâk sahibi, cömert, herkesin tanıyıp sevdiği makbûl-ı cumhûrdan bir zat” şeklinde sitayişle bahsettikleri defterdâr Pîr Ahmed Çelebi'dir.⁹

Hâletî'nin amcası, Nâmî mahlasını kullanan şâir ve âlim bir zat olan Nişancı Mehmed Nâmî Paşa olup, beş kızından her birini müderrislerle, birini de Hâletî ile evlendirmiştir. Hâletî'nin bu evlilikten doğan kızının, ahmaklığıyla ünlü müderris Mustafa Efendi ile evlendiğini yine Atâî'deki bir kayıttan öğrenmekteyiz.¹⁰

Muhammed Muhibbî, *Hülâsatü'l-Eser* adlı kitabında Hâletî'nin Ahmed isminde ve genç yaşta ölmüş bir oğlunun olduğunu bildirmektedir. Şairin dîvânında, oğlunun vefatından dolayı duyduğu acıyı dile getirdiği müteessirâne yazılmış bir mersiye (bk. 1 nolu mersiye), bir târih kıtası (bk. 10 nolu târih) ve bir gazel (bk. 884 nolu gazel) bulunmakla birlikte, târih kıtasının son mısraı hâriç gerek mersiye ve gerekse diğer şiirler içinde herhangi bir isim geçmemektedir. Bu şiirlerin bazı dîvân nüshalarında kayıtlı olan başlıklarında ise oğlunun ismi “Abdülkadir” şeklinde yer almaktadır.¹¹

Şairin oğlunun ismi konusunda verilen farklı bilgiler ölüm târihi için de geçerlidir. Dîvândaki târih kıtası için T1 ile VE'de rakamla verilmiş bir târih bulunmamakla birlikte hatlarından hareketle yapılan hesaplama göre T1'de 1020/1611-1612, VE'de 1016/1607-1608 târihi çıkmaktadır. Muhibbî'nin eserinde bildirdiğine göre ise şairin oğlunun vefat târihi 1021/1612-1613'dir.¹² Bu kayıtlar arasında hem isim, hem de bir ile beş yıllık bir zaman farkı bulunmaktadır. Kanaatimizce özellikle târihler arasındaki farklılık, düşürülen târihin hattıyla ilgili farklılıklardan; ismiyle ilgili olan ise muhtemelen şairin oğlunun isminin Ahmed Abdülkadir şeklinde çift isimli oluşundan kaynaklanmış olmalıdır. Atâî başta olmak üzere diğer kaynaklarda bu hususlarla ilgili açıklayıcı

Ceyhan (2006). *On Altıncı Asır Osmanlı Âlimlerinden Azmî Pîr Mehmed Bey ve Dîvânı*. Manisa: Emek Matbaası.

⁹ Kınalızâde Hasan Çelebi. *Tezkiretü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp. TY. No. 304. vr. 214a; Meredith Owens (hzl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâirü's-Şuarâ*. London: vr. 174a; Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmiletî's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 267; Riyâzî. *Riyâzü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 92b.

¹⁰ Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmiletî's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 337, 338, 746.

¹¹ bk. Azmizâde Hâletî. *Dîvân*. Süleymaniye Ktp. Lala İsmail. No. 435. vr. 38a ('Abdülkâdir nâm bir veled-i necâbet-me'âbumuz vefât itdükde dinilen mersiyedir); TSM Ktp. Hazine. No. 917. vr. 73b (Târih-i berây-ı fevt-i dil-deş 'Abdülkâdir); Bayezid Ktp. Velîyüddin Efendi. 463 ('Abdülkâdir nâm veled-i necâbet-me'âbları vefât itdükde buyurmuşlar idi).

¹² Muhammed Muhibbî. *Târih-i Hülâsatü'l-Eser*. Üniversite Ktp. AY. No. 77170. C. 4. 391.

bir bilgiye rastlayamamış olmamız bu konudaki belirsizliği tam olarak çözmemizi güçleştirmiştir. Ancak sonuç itibarıyla, gerek şairin ilgili şiirlerinden ve gerekse dîvânın muhtelif nüshalarındaki kayıtlardan hareketle, Hâletî'nin Abdülkadir veya Ahmed Abdülkadir isminde ve H. 1020 veya H. 1021 yılında kaybettiği bir oğlunun bulunduğunu söylememiz mümkündür.

Yine *Hülâsatü'l-Eser*'de verilen bilgiye göre Ahmed-Abdülkadir, gayet necîb, kemâl ve mârifet sahibi bir çocuk olup, genç yaşında, Hâletî'nin Şam kadılığı sırasında 1021 senesi Zilka'desi'nin Cuma gecesi (1612 Aralık sonu ya da 1613 Ocak başı veya ortası) Şam'da vefat etmiş, ölümü üzerine birçok tarih düşürülmüştür. Anılan eserde bu târihlerin bir kısmı ve Şeyh Muhammed el-Hattâtî'nin yazdığı bir mersiye bulunmaktadır.¹³

Tüm bunlara ek olarak şairin bir gazelinden aldığımız aşağıdaki beyitte Hâletî, belki oğlunun ölümüne telmihte bulunmak, belki de bu ölümden dolayı kendisini teselli etmek bâbında şöyle demektedir:

*Kişiye ölmez oguldur kelâmı Hâletiyâ
Olursa pâk eger bîkr-i fikri çün Meryem (G. 538/5)*

2. Eğitimi

Hâletî'nin, aynı zamanda âlim ve şâir olan babası Azmi Efendi'den ne dereceye kadar yararlandığı ve etkilendiği konusu tam olarak bilinmemekle birlikte, yetişmesinde babasının da önemli katkıları olduğu muhakkaktır. Genç yaşta eğitime başlayan ve devrinin pek çok âliminden ders alan Hâletî, babasının yolundan yürüyerek medrese eğitimi görmüş ve devrinin ünlü hocası Hoca Sâdeddin Efendi (Ö. 1599)'den mülâzemet ru'ûsu alarak 21 yaşında müderris olmuştur.¹⁴

3. Görevleri

Atâî'nin bildirdiğine göre Hâletî, Hoca Sâdeddin Efendi'den mülâzım olduktan sonra sırasıyla şu görevlerde bulunmuştur:

¹³ Muhammed Muhibbî. *Târih-i Hülâsatü'l-Eser*. Üniversite Ktp. AY. No. 77170. C. 4. 391-392.

¹⁴ Abdülkadir Özcan (hızl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fi Tekmileti's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. C. 3. 739; Riyâzî. *Riyâzü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 44b; Naîmâ (1280). *Târih-i Naîmâ*. C. 3. 73; Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 125; Abdül'naim Buluç (1942-1943). *Azmizâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE. Bölümü. 3; E. J. W. Gibb (1904). *A History of Ottoman Poetry*, C. 3. London: E. J. Brill. 221; Fahir İz (1979). *EP² (Encyclopaedia of Islam)*. C. 3. Leiden-London. 91-92.

Şairin ilk görevi, kırk akçe ile tâyin olunduğu Hâce Hatun Medresesi müderrisliğidir (Atâî'nin târihini belirtmediği bu ilk görevine Hâletî, muhtemelen 997/1588-1589 civarında başlamış olmalıdır; zîra ikinci görevine bu ilk görevinden çok kısa bir süre sonra 998/1589-1590 yılında başlamıştır). Sahip olduğu yetenek sayesinde emsâllerine göre çabuk ilerleyen Hâletî, bu ilk görevinin ardından sırasıyla 998 Rebû'l-âhirinde (1590 Şubat-Mart) Memekzâde'nin yerine Mehmed Ağa; 1003 Cemâziye'l-âhiresinde (1595 Şubat-Mart) Muzaffer Efendi yerine Eyüp; 1005 Muharreminde (1596 Ağustos-Eylül) Mes'ud Çelebi'den boşalan Sahn-ı Semâniye; 1008 Rebû'l-evvelinde (1599 Eylül-Ekim) Ubûdî yerine Sultan Selîm-i Kadîm; yaklaşık dokuz ay sonra yani 1008 Zilhiccesinde (1600 Mayıs-Haziran) Süleymaniye; 1010 Şabanında (1602 Ocak-Şubat) Hocazâde Abdülaziz Efendi yerine Hâkâniye-i Vefâ medreselerinde müderris olarak görev yapmıştır. Bir diğer ifadeyle Hâletî'nin tahminen H. 997 yılında başlayan ve H. 1010 yılı sonlarına kadar devam eden yaklaşık 14 yıllık bir müderrislik hayatı olmuştur.

Hâletî bu müderrislik hayatının akabinde ilk kadılık görevi olarak 1011 Recebinde (1602 Aralık ayı ortası veya sonu ile 1603 Ocak ayının başı yahut ortası) Kara Çelebizâde Mehmed Efendi yerine Şam kadılığına tâyin edilmiştir.¹⁵ O sırada Şam'da bulunan ünlü şâir Bağdatlı Rûhî, Hâletî'nin bu göreve tâyini üzerine de târihler düşürmüş ve ayrıca memuriyeti dolayısıyla bir kasîde kaleme almış ve şairin bir kadı olarak adaletinden ve diğer meziyetlerinden bahsetmiştir.¹⁶

Hâletî, Şam kadılığının ardından 1013 Muharreminde (1604 Haziran) Haydar Efendi'nin yerine Kahire kadılığına tâyin edilmiş; ancak Mısır Emîrülulemâsı Hacı İbrahim Paşa'nın asker isyanı sonucunda şehit edilmesi üzerine, şairimiz kaymakamlığı ele almış fakat âsâyişi temin edememesi sebebiyle 1013 Rebû'l-âhirinde (1604 Ağustos-Eylül) azledilmiş ve yaklaşık iki yıl açıktadır. Hâletî, bu boşta kalmanın ardından nihayet 1015 Şabanında (1606 Aralık)

¹⁵ Abdül'naim Buluç tezinde, Gibb'in Hâletî'nin Şam kadılığına tâyini târihini Atâî'nin aksine H. 1001 olarak verdiğini ve bu bilginin yanlış olduğunu kendisinin de Atâî'nin verdiği bilgiyi doğru kabul ettiğini dile getirir. Ancak Gibb'in eserinin bizim yararlandığımız 1904 târîhli baskısında Buluç'un ifade ettiği durum söz konusu olmayıp aynen orada da Atâî'nin verdiği H. 1011 târihi bulunmaktadır. Bu durum herhalde Buluç'un, eserin muhtemelen bu târihle ilgili dizgi yahut bilgi hatasını ihtiva eden farklı bir baskısından faydalanmasından kaynaklanmış olmalıdır (hzl.notu).

¹⁶ Bağdatlı Rûhî. *Dîvân*. Süleymaniye Ktp. Bağdatlı Vehbi. No. 1584. vr. 15b-17a; Coşkun Ak (hzl.) (2001). *Bağdatlı Rûhî Dîvânı, Karşılaştırmalı Metin*. C. 1. Bursa: Uludağ Ü. Basımevi. 254-256.

Seyfizâde yerine Bursa kadılığına tâyin olunmuştur. Fakat talihsizliği burada da şairin peşini bırakmamış ve devrin ünlü âsilerinden Kalenderoğlu'nun Bursa'yı muhasara ederek şehrin pek çok mahallesini câmi, mescid vesâir mâbedleriyle birlikte yakıp yıktığı hengâmede bu zor şartlar altında daha fazla görev yapamayarak 1016 Şevvalinde (1608 Ocak) buradaki görevinden ayrılmak zorunda kalmıştır.

Yine iki yıl aradan sonra 1018 Şabanında (1609 Kasım) Ahyolu kazası kendisine arpalık olarak verilmiştir. Hâletî tekrar kadılık görevine 1020 Rebû'l-âhirinde (1611 Haziran-Temmuz) Bostanzâde Yahyâ Efendi yerine Edirne kadılığına tâyini ile başlayabilmiştir. Ancak şairimizin talihi burada da yâver olmamış ve meçhul bir kadıya gaflet ile hakaret etmesi sebebiyle aleyhdarlarının harekete geçmesi üzerine azledilmiş ve bu göreve tâyininden henüz dört ay geçmiş iken aynı senenin Şaban ayında (M. 1611 Ekim) Nuh Efendi yerine ikinci defa olarak Şam kadılığına tâyin olunmuştur (Muhammed Muhibbî, anılan eserinde bildirdiğine göre Hâletî'nin oğlu bu görevde bulunduğu sırada vefat etmiştir, bk. Muhammed Muhibbî. *a.g.e.* 391. Şair, 70 nolu kıtasında, Şam'dan zevk alamadığını ve orada bulunmaktan acı duyduğunu dile getirir ki mezkûr şiiri muhtemelen oğlunun vefatının hemen akabinde, bu ikinci Şam kadılığı görevinde iken yazmış olmalıdır). H. 1022 Rebû'l-âhirinde (M. 1613 Mayıs-Haziran) yerine Şeyhzâde Efendi'nin tâyin edilmesi üzerine Şam kadılığından tekrar ayrılmak zorunda kalan şair, 1023 Recebinde (1614 Ağustos-Eylül) Sinanzâde Yahyâ Efendi'nin yerine İstanbul kadılığına tâyin edilmiş; fakat aynı yılın Ramazan ayında (yaklaşık bir-iki ay sonra) bu görevinden de azledilmiştir. Hâletî bir yıl tekrar boşta kaldıktan sonra¹⁷ 1024 Recebinde (1615 Temmuz-Ağustos) kendisine Gümülcine kazası arpalık olarak verilmiştir. 1027 Ramazanında (1618 Ağustos-

¹⁷ Bu boşta kalma süresini Haluk İpekten dört yıl olarak vermiştir (bk. Haluk İpekten (1991). "Azmizâde Mustafa Hâletî". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 4. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 348). Kanaatimce verdiğimiz târih ile arada olan üç yıllık farkın birinci sebebi, Haluk İpekten'in, Hâletî'nin İstanbul kadılığına tâyinini M. 1613 olarak vermesinden kaynaklanmaktadır. M. 1613 Mayıs-Haziran (M. 1022 Rebû'l-âhir) târihi, Hâletî'nin Şam kadılığında iken yerine Şeyhzâde Efendi'nin tâyin edildiği târihtir, yani Hâletî bu târihte Şam kadılığından ayrılmış ve İstanbul kadılığına ancak 1023 Recebinde (1614 Ağustos-Eylül) tâyin edilebilmiştir (bk. Abdülkadir Özcan (hızl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fi Tekmiletî's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. C. 3. 739). İkinci sebep ise, Haluk İpekten'in, Hâletî'nin İstanbul kadılığından azlinden sonra başka bir görevinden bahsetmemiş olmasıdır. Halbuki şair bu azilden sonra bir yıl boşta beklemiş olmakla beraber 1024 Recebinde (1615 Temmuz-Ağustos) kendisine Gümülcine kazası arpalık olarak verilmiş, Hâletî yaklaşık üç yıl bu görevde kalmış ve ardından 1027 Ramazanında (1618 Ağustos-Eylül) ikinci defa olarak Mısır (Kahire) kadılığına tâyin edilmiştir (hızl.notu).

Eylül), Sultan II. Osman'ın cülûsundan beş-altı ay sonra ikinci defa olarak Ahîzâde Mahmud Efendi yerine Mısır (Kahire) kadılığına tâyin edilmiş (bu tâyinde Sultan II. Osman'ın cülûsu üzerine sunduğu arzuhâlin etkili olduğu düşünülebilir); fakat aradan henüz bir yıl bile geçmemiş iken bura kadılığına bir başkası tâyin edilmiş ve 1028 Şabanında (1619 Temmuz-Ağustos) kendisine mahalle kadılığı verilmiştir. İki ay sonra bu görev de İsmail Efendi adlı bir şahsa verildiğinden şair İstanbul'a dönmek zorunda kalmıştır. Hâletî, 1030 Rebû'l-âhirinde (1621 Şubat-Mart) Uzunca-Ova kadılığına tâyin olunmuş, IV. Murad'ın cülûsunu müteâkip 1032 Zilhiccesinde (1623 Eylül-Ekim) selef-i sâlifleri Yahyâ Efendi yerine Anadolu kazaskerliği (sadrı) mevkiine getirilmiş; ancak bir yıl geçmeden 1033 Zilka'desinde (1624 Ağustos-Eylül) bu görevinden de alınarak kendisine Ruscuk arpalığı tekâüdüğü verilmiş, üç yıl süren bu tekâüdüğünü müteâkip nihayet 1037 Rebû'l-âhirinde (1627 Aralık-1628 Ocak) Hüseyin Efendi'nin yerine Rumeli kazaskeri olmuştur. Lâkin bu görevi de fazla sürmemiş ve 1038 Ramazanında (1629 Nisan-Mayıs) Silistre arpalığı ile tekâüd edilmiştir. Yaklaşık bir buçuk yıl bu arpalıkla yetinmek mecburiyetinde kalan Hâletî'ye bu arpalığa ilaveten 1040 Recebinde (1631 Ocak-Şubat) Yahyâ Efendi mahlûlünden Süleymaniye Dârülhadîsi verilmiştir. Şair, bu son görevine başladıktan kısa bir süre sonra vefat etmiştir.¹⁸

Hâletî'nin görev hayatının, başta bulunan padişahlara göre kronolojik dağılımına baktığımızda, müderrislik hayatının III. Murad'ın son yılları ile başlayıp III. Mehmed ile devam ettiğini ve bu iki padişah döneminde sürekli bir ilerleme içinde olduğunu; ancak I. Ahmed devri ile birlikte şairin âdeta talihinin

¹⁸ Abdülkadir Özcan (hızl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'îku'l-Hakâyık fî Tekmiletî'-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. C. 3. 739-740; Riyâzî. *Riyâzü'ş-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 34b; Kâtip Çelebi (1287). *Fezleke*. C. 2. İstanbul: Cerîde-i Havâdis Matbaası. 135; Faik Reşad (1311). *Eslâf*. C. 1. İstanbul: Âlem Matbaası. 58-59; Rızâ (1316). *Tezkire-i Rızâ*. İstanbul: Kitabhâne-i İkdâm. 26; Muhammed Muhibbî. *Târih-i Hülâsatü'l-Eser*. Üniversite Ktp. AY. No. 77170. C. 4. 391; Orhan Şaik Gökyay (hızl.) (1996). *Evlîya Çelebi Seyahatnâmesi, Topkapı Sarayı Bağdat 304 Yazmasının Transkripsiyonu-Dizini*. C. 1. İstanbul: Yapı Kredi Yay. 160-161; Naîmâ (1280). *Târih-i Naîmâ*. C. 3. 73; E. J. W. Gibb (1904). *A History of Ottoman Poetry*, C. 3. London: E. J. Brill. 221-222; Bursalı Mehmed Tâhir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 312; Fahir İz (1979). *EP² (Encyclopaedia of Islam)*. C. 3. Leiden-London. 91; Mehmed Süreyyâ (1311). *Sicill-i Osmânî*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 103-104; Abdül'naim Buluç (1942-1943). *Azmizâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Nesri*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE. Bölümü. 4; Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126; Fevziye Abdullah Tansel (1970). "Hâletî". *Türk Ansiklopedisi*. C. 18. Ankara: MEB Yay. 347; Haluk İpekten (1991). "Azmizâde Mustafa Hâletî". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 4. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 348.

döndüğünü, aksiliklerin, azillerin ve oğlununun ölümü gibi üzücü olayların arka arkaya geldiğini görmekteyiz.¹⁹ Şair görev hayatı boyunca duyduğu azledilme korkusunu IV. Murad'a sunduğu arzuhâlinin 99. beyitinde;

Hirâs-ı 'azl ile zâr idi kârûm

Yah üstüneydi san pâ-yı karârûm

diyerek, sanki buz üstünde yürürken sürekli duyulan düşme korkusu gibi azledilme korkusuyla yaşadığını dile getirir.²⁰ Bu olumsuzluklar nisbeten hız keserek II. Osman döneminde de devam etmiş, IV. Murad'ın cülûsuyla birlikte ise şairin talihi tekrar döner gibi olmuş, Anadolu ve Rumeli kazaskerlikleri gibi önemli unvan ve görevleri bu padişah döneminde almıştır. Hâletî bir şiirinde,

Hayli geç virdi bu yıl hükmini eyyâm-ı bahâr

Diñleni diñleni gelmekle nesîm-i bîmâr (G. 141)

demek sûretiyle talihsizliğine telmihte bulunmakta, bir diğer ifadeyle değerine oranla takdir ve terfîsinin gecikmiş olduğunu, bu yüksek dereceye oldukça geç kavuştuğunu; dolayısıyla kazasker olduğuna âdeta sevinemediğini dile getirmekte ve bir bakıma geç kalan ikbâlîne sitem etmektedir.

4. Kişiliği, Hayata Bakış Tarzı ve Diğer Bazı Özellikleri

Genç yaşta babasını kaybederek yetim kalan ve yıllar sonra kaderin garip bir tecellisi olarak bir zamanlar kendisinin babasını kaybettiği yaşlarda oğlunu kaybeden ve bu iki üzücü olayın da etkisiyle ruhunda derin yaralar açılan Hâletî, kaynakların bildirdiğine göre “dürüst, iyi niyetli, âdil, cömert, çalışkan, ilme ve kültüre son derece düşkün, geniş bilgili, mahâretli, sözü sohbeti dinlenir, zarif, hassas, nazik ve nüktedân” bir kişiliğe sahiptir.²¹

Hâletî, kişiliği ile ilgili olarak bir rubâisinde, bülbül gibi her güle nâle eden hercâî tabîatlı bir âşık olmadığını dile getirir:

Mahsûsdur ol şûh-ı cihâna 'ışkum

Gayrı güzele bakmaga hasret degülüm

¹⁹ Şairin en çok kasîde yazdığı padişah I. Ahmed'tir. Hâletî'nin görev hayatındaki çalkantı ve azillerin en yoğun olduğu bir dönemde en çok kasîdeyi bu padişâha sunması, bir anlamda en çok ondan talepte bulunması, mağduriyeti ile paralel görünmektedir (hzl.notu).

²⁰ 71 nolu Kıt'a-i Kebîre'si de şairin azil korkusu ve tedirginliğini dile getirdiği örneklerden biridir (hzl.notu).

²¹ Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmiletî's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 740; Riyâzî. *Riyâzü's-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. 34b; Kafzâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Üniversite Ktp., TY. No. 3289. vr. 26a; Rızâ (1316). *Tezkire-i Rızâ*. İstanbul: Kitabhâne-i İkdâm. 26; Mehmed Süreyyâ (1311). *Sicill-i Osmânî*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 104.

Bülbül gibi nâle eylemem her gül için

Ben ‘âşık-ı hercâi-tabîat degülüm

Yine şiirinden anladığımıza göre Hâletî içi dışına uymayan iki yüzlülerden de hoşlanmaz:

Her kimüñ kim hâl-i birünü derûna uymaya

Farkı yokdur Hâletî yanumda sûret-bâzdan (Kt. 89)

Kişilik itibarıyla sahip olduğu meziyetlerine rağmen şairin hayata ve dünyaya bakış tarzı karamsardır. Hâletî'nin bu özelliği, pek çok dîvân şairinde de karşılaştığımız üzere, hayat karşısında gelenek icabı takınılmış bir tavır olmayıp arka planını gerçek hayatında gördüğümüz bir husustur. Şair, sahip olduğu ilim ve hünere uygun olarak gerekli iltifatı görememiştir. İnsanların bozulması sonucunda, kaçınılmaz olarak devrin pek çok kurumu da bozulmuş, birçok haksızlıklar yaşanmış, Hâletî de bunlardan fazlasıyla nasiplenmiştir. Bunlara bir de yârânları dâhil çevresindeki hemen herkesin şaire verdiği rahatsızlıklar eklenince Hâletî, zaman zaman krize vardığı anlaşılan kötümser bir ruh hâli içine girmiştir.

Toplum ve kurumlar öylesine bozulmuştur ki şaire göre, şimdiden sonra ölenler dahi gam çekmemelidirler; zîra dünya yaşanacak bir yer olmaktan çıkmıştır. Fazilet, ilim ve hüner ehline itibar kalmamıştır. Bir parça ekmek için bin türlü yüzsuyu dökmek gerekmektedir. Ekâbirle hemhâl olmak insanın başına sayısız dert açmaktan öte bir işe yaramamaktadır. Bilginin de kişiye zarardan başka sağladığı bir şey yoktur. Herşey öylesine yozlaşmış, haksızlığa uğrayanların âhı öylesine çoğalmıştır ki şair, “Acebdür eger Hâletî âh-ı dilden / Yakında yıkılmazsa bu köhne çâdır” (G. 166/5) diyerek eski bir çadıra benzettiği bu yapının her an çökeceğinden duyduğu endişeyi dile getirmekten kendisini alamamıştır. Hâletî, yaşamış olduğu acı hayat tecrübeleri sonunda dünyanın bu sıkıntılara degecek bir yer olmadığını anlamış, onun gerçek yüzünü görmüş, bu safhadan sonra belki de hayat şartlarının onu olgunlaştırması ya da zorlaması sonucunda dünya ve hayat karşısında daha uhrevî bir yaklaşımı benimsemiştir. Tasavvufî de diyebileceğimiz bu bakış tarzına göre dünya kıymet vermeye, peşinden koşmaya degecek bir yer değildir. Dünya gamı kalbden çıkarılıp atılmalı, onun yerine İlâhî aşk konulmalıdır. Bu felsefe sonucunda “İlâhî! ümit kilidimin anahtarını mahlûkun eline bırakma” diyerek Allah’a yakarıшта bulunan şair, bir de her insan gibi adının kendisinden sonra anılması arzusundadır.

Hacmi gereksiz yere artırmamak düşüncesiyle yukarıda ana hatlarıyla içeriklerini verdiğimiz şiir örneklerinin tamamını değil, sadece birkaçını vermekle yetiniyoruz:

Olup mürûr-ı dehr ile bir pîr-i nâ-tüvân
Fark itmez oldu nîk ü bedi nâkîd-ı zamân (K. 19/1)
İhtilât eylesek ekâbirle
Keder-i bî-şümâr hâdis olur
Bûy-ı gül gibi ibtidâsı güzel
Âhir ammâ zükâma bâ'is olur (Kt. 38)
Geleli 'âleme bir lahza huzûr eylemedük
Mübtelâ-yı seherüz h'âb-ı 'ademden mahrûm (Kt. 64)
'Ulemâ tâcı geymeg ile kişî
Mansıb-ı 'ilme olmaz erzânî
Başdağı tâcı i 'tibâr itmez
Fark iden Hüdhüd ü Süleymân'ı (Kt. 140)
Ser-mâyemüz fazilet idi şimdilik velî
Döndük şu h'âceye ide ser-mâyeden ziyân (Kt. 104)
Niçe niçe âb-ı rû dökmek gerek 'âlemde kim
Destine erbâb-ı 'irfânuñ gire bir pâre nân (Kt. 102)
Devlet 'arûsı n'eyliyeyin gelmedi baña
Kodum cihânda Hâletiyâ gerçi çok nişân (G. 636/5)
Zamâne nahl-i ümmîdüm benüm bî-berg ü bâr itdi
Çemen-zâr-ı emel fasl-ı hazânun âşikâr itdi (G. 848/1)
Ferzîn-i cihân olmuş-idüm lîk zamâne
Gezdürdi beni mihnet ile hâne-be-hâne (Mat. 488)
Hüner ehlinüñ hâline kimse bakmaz
Cihân halkı hep oldılar 'ayba nâzır (G. 166/2)
Mürüvvet yok erbâb-ı devletde hergiz
Nedür medh ider anları şimdi şâ'ir (G. 166/4)
Şimdiden soñra ölen gam yimesün kim hergiz
Kalması revnak u ârâyışı hiç dünyânuñ
Hall ü 'akd ehli olup san'atnuñ zer-dûzı
Kasd ider katline bir sûzen için 'Îsâ'nuñ (Kt. 52)

Fenâsından cihânuñ Hâletî gâfil misin yohsa
Nedür dünyâ için çok böyle gam-gîn olmaga bâ'is (G. 104/6)
Bakma ikbâline hiç Hâletiyâ dünyânuñ
Aña reşk itme ki encâmına nekbet dirler
Gelmesün saña edânî ile baş koşmuşdur
Şol kenîzek ki anuñ adına devlet dirler (Kt. 33)
Getürüp 'ışk-ı İlâhî'yi gönül hânesine
Kapudan bakdurayın ey gam-ı dünyâ seni ben (Kt. 98)
Kilid-i kufl-ı ümmîdüm koma keffinde mahlûkuñ
İlâhî kendü dest-i kudretüñle feth-i bâb eyle (G. 772/6)
Ey Hâletî dahı añılur Husrev ü Kemâl
Biz dahı belki añılavuz bir zamân ola (G. 34/5)

Şiirlerinden hareketle bulunduğumuz tesbitlere şairin aynı zamanda öğrencisi ve yakın dostu olan Atâî'de de rastlamaktayız. Atâî, bu karamsar ve nevmid ruh hâli içinde onun zaman zaman “İlim ve hünerimizin zararından başka bir şeyini görmedik” dediğini kaydeder. Atâî'nin Hâletî hakkındaki tesbitlerini aynen veren Naîmâ da şair için “Monlâ-yı nâ-murâd” ifadesini kullanır. Hâletî hakkında bir kasîde kaleme almış ve onunla ilgili tarihler düşürmüş olan Bağdatlı Rûhî de şairin “cevr-i devr-i bî-vefâdan dâimâ mecrûh”, yani vefâsız dünyanın, dostların eziyetlerinden sürekli yaralı bir hâlde olduğunu ifade etmiştir.²²

Hâletî Sultan I. Ahmed'e yazdığı bir kasîdesinde,

Kâr-bân-ı ehl-i dil devrinde buldı menzilin
Kalması yollarda illâ Hâletî-i nâ-tüvân (K. 12/43)

diyerek talihsizliğinden şikâyet etmesinin yanında, padişahın lutfundan yararlanamadığını da uygun bir dille anlatır. Şair, 71 nolu kıt'a-i kebîresinde de himmet, lütuf ve ikram bekleyip de aradığını bulamadığı bir hâmisine serzenişte bulunur, uğradığı hayal kırıklığını dile getirir ve parasızlıktan yakınarak âdeta bir an evvel ölüp gitmeyi istediğini belirtir.

Yine Atâî'nin belirttiğine göre hayatının bu kadar dağdağalı geçmesine rağmen Hâletî, ilmî çalışmalardan asla geri kalmamış ve hayret edilecek derecede bir zihnî faaliyet ve çaba göstermiştir. Vefatının ardından kütüphanesinden, bilfiil okunup

²² Abdülkadir Özcan (hızl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmileti'ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 739-741; Naîmâ (1280). *Târih-i Naîmâ*. C. 3. 74; Bağdatlı Rûhî. *Dîvân*. Süleymaniye Ktp. Bağdatlı Vehbi. No. 1584. vr. 16b.

yanlışları düzeltilmiş, gerek görülen yerlerine hâşiyeler yazılmış üç-dört bin cilt kitap ve yüzden fazla özel mecmûa çıkmıştır.²³ Kâtip Çelebi de, Osmanlı târihinde Kınalızâde Ali Çelebi'yi saymazsak devrinde Hâletî kadar çok okuyan ve araştıran bir âlim daha olmadığını belirtir.²⁴

Muhammed Muhibbî, *Hülâsatü'l-Eser*'de Hâletî'ye âit birçok fıkraların bulunduğunu söyler ve aşağıdaki fikrayı örnek verir:

“Hâletî'nin Şam kadılığı sırasında 1021 senesi Şabanının 15. Cuma günü (1612, 12 Ekim Perşembe) Sidnaya köyünden bir nasrânî, kâdılkudât Hâletî'nin meclisine gelerek 10 seneden fazla bir süreden beri müslüman olduğunu söyler ve daha sonra sünnet edilir; ancak çok geçmeden kâdılkudât nâibinin meclisine gelerek başından sarığı atar ve küfrünü ilân eder. Bunun üzerine nâib bunu Hâletî'ye gönderir, Hâletî de ona şöyle der: “Belki senin dînî bir şüphen, dünyevî bir ilişğin vardır, eğer mühlet istersen sana mühlet virürüz ve beklerüz”; fakat nasrânî bu teklifi kabul etmeyerek rûhunun bir an evvel hâviyeye gitmesi husûsunda acele eder ve fırka-yı gâviyeye iltihak etmekten başka bir şey istemediğini belirterek “Ben İslâm olduğumdan bugüne kadar namaz, zekât ve oruç vasıflarına muttasıf olmamışumdur” der. Kadı acele katilden müstehak olduğu şeyi yazar ve i'lâmı hâfiz-ı vezîrû'l-celîle gönderir. Şer‘-i şerîf hükmünce o da katlini imzalar ve böylece nasrânî de şakî olarak cehenneme göçer”.²⁵

Dikkat edildiğinde dîvânda Hâletî'nin hayatına, onun alışkanlıklarına, hastalıkları ve hatta aşklarına dair sanki alenen bildirmekten kaçınılmış ve âdetâ satır aralarına gizlenmiş izlenimini veren beyitlerin de bulunduğu görülmektedir. Örneğin aşağıdaki beyitler, şairin en azından belli bir dönem içki alışkanlığı bulunduğunu çağrıştıracak bir anlam yapısına sahiptir. Özellikle son beyit, biyografisine dair kaynakların verdiği bilgilerden, çok kitap okumasıyla ünlü olduğunu bildiğimiz şairin, bu yeni alışkanlığı sebebiyle hayıflandığını düşündürecek türdendir:

Görmesem câm-ı meyi 'âlem gözüme târ olur

Çeşm-i âlem-bînüme hergiz görünmez âftâb (G. 81/5)

²³ Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fi Tekmiletî's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 741.

²⁴ Kâtip Çelebi (1287). *Fezleke*. C. 2. İstanbul: Cerîde-i Havâdis Matbaası. 136; E. J. W. Gibb (1904). *A History of Ottoman Poetry*, C. 3. London: E. J. Brill. 222.

²⁵ Muhammed Muhibbî. *Târih-i Hülâsatü'l-Eser*. Üniversite Ktp. AY. No. 77170. C. 4. 391; Abdül'naim Buluç (1942-1943). *Azmizâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE. Bölümü. 5.

Câm-ı mey almayalı destüme gam-gîn oldum

Olanuñ kıymeti bilinmez imiş elde iken (G. 639/4)

Şimdi mey nûş eylemekden dıtrrer oldı ellerüm

Evvel ammâ Hâletî düşmezdi destümünden kitâb (G. 81/7)

Yine bir gazelinden aldığımız;

Hâletî’de katı el tarlığı vardır dirler

‘Aceb olmaz eline girmese ol sîb zekan (G. 639/5)

beyitinde ise şair hakkında “cimrilik” ithamında bulunulduğu görülmektedir.

Hayatı türlü sıkıntılar içinde geçmiş olan şair, kendisine yapılan lutuf ve ihsanlar karşısında minnettarlığını dile getirmekte gecikmez. Aşağıdaki beyit ekâbirden birinin şaire bir yağmurluk hediye etmesi üzerine söylenmiş bir kıtadan alınmıştır:

Ne var lutf eyledüñse baña bir bârâni-i zîbâ

Hemîşe üstüme yağmaktadur bârân-ı ihsânuñ (Kt. 53)

Bu beyit de şairin, 100 filori câyize göndermesi üzerine Sultan Murad için yazdığı kıtadan alınmıştır:

Bî-rûy u riyâ çâkerüñ olan dil-i zâra

Yüz virdüñ eyâ kân-ı kerem ma’den-i ihsân (Kt. 92)

Hâletî’nin sürekli hayıflandığı ve kahırlandığı konulardan biri de -aynı zamanda güçlü bir hâmisi ve de referansı olduğu anlaşılan babasını kaybetmesi sebebiyle dile getirdiği- himâyesizlikten, yetimlikten ve ilgisizlikten şikâyetir:

Olsaydı ben yetîme nazar şeh-r-yârdan

Çok nesne zâhir eyler idi kilik-i dürr-feşân (K. 16/30)

‘Aceb mi hâk-i mezellet olursa cây-gehüm

Budur yetîm olanuñ hâli gevher olsa eger (K. 28/39)

Beni de halk çıkarurdu göklere öğerek

Eger ki devlet ile sâg olaydı şimdi peder (K. 28/40)

Mesîh’i görse eger yok bunuñ babası diyü

Zamâne halkı kelâmına itmeye bâver (K. 28/41)

Aşağıdaki örneklerde ise şairin bazı sağlık problemlerinden şikâyetçi olduğu görülmektedir. Mesela ilk örnekte -ki ilk tertibi yansıtan Ü1’de bulunmayan bu kıtayı şair muhtemelen yaşlılık yıllarında yazmış olmalıdır- dişleri sebebiyle duyduğu rahatsızlığı dile getirir:

Her gördüğümüz öğütmez olduk

Kalması ta'âmdan safâmuz (Kt. 43)

Bu örnekte ise kadılık görevi sebebiyle iki kez gittiği Şam'dan, onun havasından ve duyduğu gurbet acısından yakınması söz konusudur:

Hem haste hem garîb olam andan revâ midur

Dâ'im baña tokunmada ola hevâ-yı Şâm (Kt. 70)

“Mahmûm iken dinilmişdür” başlığı ile verilen aşağıdaki matladan ise şairin sitmaya yakalandığı anlaşılmaktadır:

Olur erbâb-ı dile bu gazelümden ma'lûm

Nazm olunsa nic'olurmuş hezeyân-ı mahmûm (Mat. 349)

Aşağıdaki örneklerde ise şairin, biri Şam'da, diğeri ise Sakız'da bulunduğu esnâda gönlünü kaptırdığı güzellere işaret var gibidir:

Ol civân-ı nev-zuhûr oldu serîr-i hüsne şâh

Şâm olaldan şâm peydâ olmadı bir böyle mâh (Mat. 508)

Bir gülünñ Sakız'da dil oldu nevâ-keş bülbüli

Bilmez-idüm böyle zîbâ oldugın Sakız güli (Mat. 578)

5. Ölümü

Hâletî, görevleri bölümünde de belirtildiği üzere 1038 Ramazanında (1629 Nisan-Mayıs) Silistre arpalığı ile tekâüd edilmiş, yaklaşık bir buçuk yıl kadar bu arpalık ile yetinmek zorunda kaldıktan sonra kendisine 1040 Recebinde (1631 Ocak-Şubat) Yahyâ Efendi mahlûlünden Süleymaniye Dârülhadîsi verilmiştir. Şair, bu son görevine başladıktan bir iki ay sonra, 1040 senesi Şabanının 26. gününde (1631, 30 Mart Pazar) vefat etmiş, Sofular'daki evinin karşısında bulunan ve tamir ettirdiği mektep sahasında defnedilmiştir.²⁶ Hâletî'nin mezar yeri konusunda diğer kaynaklardan farklı olarak *Mecmûatü't-Terâcîm* müellifi Hacı Tevfik Efendi, “Sofular Hamamı kurbunda Alâeddin Tekyesi'nde defîn-i tertib kılındı”, kaydına yer vermektedir.²⁷

Ölümü üzerine düşürülen târihlerden örnekler:

²⁶ Abdülkadir Özcan (hızl.) (1989). *Nev'îzâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'îku'l-Hakâyık fî Tekmileti'ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 740; Kâtip Çelebi. *a.g.e.* 135; Rızâ (1316). *Tezkire-i Rızâ*. İstanbul: Kitabhâne-i İkdâm. 26; Naîmâ (1280). *Târih-i Naîmâ*. C. 3. 73; E. J. W. Gibb (1904). *A History of Ottoman Poetry*, C. 3. London: E. J. Brill. 222; Bursalı Mehmed Tâhir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 312; Şemseddin Sâmi (1308). *Kâmusu'l-A'lâm*. C. 3. İstanbul: Mihran Matbaası. 1916.

²⁷ Hacı Tevfik Efendi. *Mecmûatü't-Terâcîm*. Üniversite Ktp. TY. No. 192. vr. 34b.

*Kesbî târihin didi ol fâzıl-ı nazm-âverin
Adn'e kıldı azmi geçdi Azmizâde Hâletî*²⁸

*

*İtdi Azmizâde Firdevs'i mekân*²⁹

*

*Rûh-ı pâkine dem-be-dem rahmet*³⁰

Nâci mahlaslı Hüseyin Kürdî'nin düşürdüğü, “Rûh-ı pâkine dem-be-dem rahmet” mısraı, Faik Reşad'ın kaydettiğine göre aynı zamanda Hâletî'nin mezar taşına yazılmıştır.³¹

Atâî'nin bildirdiğine göre “âhir şiirleri bu makta‘la hitâm bulan manzûme-i gevherin-nizâmdur”:

Benem ey Hâletî ol rind kim hâk-i mezârumdan

*Harâbât ehlinün kimi kadeh kimi sebû eyler*³²

Hâletî'nin dîvân nüshalarından birinde ilgili kıtanın yanında (bk. Kt. 114), şairin son şiirinin hangisi olduğu konusunda müstensih tarafından kaydedilmiş farklı şu bilgi de bulunmaktadır:

“Merhûm bu kıt‘ayı söyledikten sonra irtesi vefât itmişdür. Rahmetullâhi Te‘âlâ aleyh. Târih-i vefat sene 1040.

Kıt‘a:

Kâruñ seniñ şefâ‘ate kaldıysa Hâletî

‘Arz eyle hasb-i hâli Hudâ’nuñ habîbine

Girdükde zîr-i hâke ider şefkati zuhûr

*Ehl-i kerem mürüvvet ider yir garîbine*³³

Yine Atâî'nin bildirdiğine göre “âhir-i rubâiyyâtı” budur:

Çak berzah-ı reşke salmadan cânâne

Atma dili ka‘r-ı dūzah-ı hicrâna

²⁸ Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev’izâde Atâî, Şakâik-i Nu‘mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ’iku’l-Hakâyık fî Tekmileti’ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 740.

²⁹ Bursalı Mehmed Tâhir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 312.

³⁰ Faik Reşad (1311). *Eslâf*. C. 1. İstanbul: Âlem Matbaası. 59.

³¹ Faik Reşad (1311). *Eslâf*. C. 1. İstanbul: Âlem Matbaası. 59.

³² Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev’izâde Atâî, Şakâik-i Nu‘mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ’iku’l-Hakâyık fî Tekmileti’ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 741 (Atâî'nin verdiği bu bilgi tenkitli metne alınmayan nüshalardan olan A nüshasının 1a varağında aynen tekrar edilmiştir. Bu kayıtlara rağmen, anılan maktam bulunduğu bir şiire, ulaşılabilen nüshalar bakımından rastlanamamıştır hzl.notu).

³³ Azmizâde Hâletî. Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmud. No. 3473. vr. 21b.

Eyvâh ki bâr-ı şîşe-i temkînüm
*Ugrattı delîl-i baht seng-istâna*³⁴

B. Edebî Kişiliği

1. Şairliği, Şiiri

Hâletî'nin yaşadığı 17. yüzyıl, dîvân edebiyatının zengin devirlerinden biri olmuştur. Bu asırda, kasîdede Nefî, gazelde Nâbî, Nâilî, Neşâtî, Şeyhülislâm Yahyâ ve Şeyhülislâm Bahâî olmak üzere pek çok değerli ve üstat şair yetişmiştir. Hâletî de bu aradadır ve devrin daha başında şöhret bulmuştur³⁵.

Hakkında bilgi veren kaynaklarda da açıkça görüldüğü üzere Hâletî'nin âlimliğinin yanı sıra ve hatta ondan daha çok üzerinde durulan yönü şairliği olmuştur.³⁶

Şiire çok genç yaşta başlamış olan Azmizâde Hâletî, bu vadiye kısa sürede üne kavuşmuştur. Tezkiresini 1006/1597-98 yılında yazmış olan Beyânî, onun genç yaşına rağmen hayli olgun bir kişi olduğunu ve babası Pîr Mehmed Azmi Efendi gibi şiiirleriyle tanındığını kaydetmektedir.³⁷

Atâî, *Şakâik* zeylinde hocası hakkında uzun, sitâyîşkâr ve mutantan cümleler kullandığı gibi, Hâletî'nin çağdaşı olan Kafzâde Fâizî de tezkiresinde, Bâkî'den sonra en fazla Hâletî'den şiir seçmiş ve şiirlerini “gazeliyyât-ı şerîfelerindendir” tarzında övücü başlıklarla vermiştir.³⁸

Tezkiresini Hâletî hayatta iken yazan Riyâzî, onu “melek sözlü ve kalemi inciler saçan” bir şair olarak tavsif ederken, Naîmâ da onun için “...şi'r ü inşâ ve tahrîre mülâzım, üstâd-ı şu'arâ-yı Rûm idi” demektedir.³⁹

Bağdatlı Rûhî, dîvânında yer verdiği “Der-Sitâyîş-i Azmizâde Hâletî Efendi” başlıklı 49 beyitlik kasîdesinde, Şam şehrinin güzelliklerini tasvirle şehri övdükten sonra böyle güzel bir şehirde ikbal ve devletle Hâletî'nin “hâkim-i Şer'

³⁴ Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmileti'ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 741; Tenkitli metne aldığımız nüshalardan olan T1 nüshasının 185a varlığında da, bu rubâinin kenarında “merhûmun âhir rubâiyyâtıdır” kaydı bulunmaktadır (hzl.notu).

³⁵ Ali Cânib Yöntem (1988). “Hâletî”. *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126.

³⁶ Harun Tolasa (1981). “Hâletî”. *TDEA*. C. 4. İstanbul: Dergâh Yay. 42.

³⁷ Beyânî. *Tezkire-i Beyânî*. Millet Ktp. Ali Emîrî. No. 757. vr. 23b.

³⁸ Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmileti'ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 740; Kafzâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Üniversite Ktp., TY. No. 3289. vr. 26a-36a.

³⁹ Riyâzî. *Riyâzü'ş-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 34b; Naîmâ (1280). *Târih-i Naîmâ*. C. 3. 74.

olduğundan ve onun fazilet ve adalet erbâbının efdali ve nazm erbâbının gözünün nûru, nazm ikliminin sultanı ve adaletiyle âlemde şöhret bulmuş, sözünde duran, sohbetine doyulmaz yanında haram anılmayacak kadar dindar bir kişi” olduğundan söz ederek ayrıca mürettep dîvânını gördüğünden ve şiirlerinin selîsliğinden bahseder. Rûhî dîvânında ayrıca, Hâletî'nin çeşitli tarihlerdeki tâyinleri üzerine düşürülmüş toplam dört adet tarih kıtası bulunmaktadır.⁴⁰

Kâtip Çelebi, Hâletî'nin dîvânının Anadolu'da yazılanların en güzeli olduğunu belirtir ve şairin eserinden *Zübtedül-Eş'âr*'a kasîde, gazel ve rubâilerinden birçok beyitin alınmış olduğunu kaydeder.⁴¹

Muâsırlarından ve aynı zamanda yakın dostlarından olan Ganizâde Nâdirî de Hâletî'nin dîvânını övdüğü takrîz kıtasında şiirleri için “belâgat kapısının anahtarı” demektedir:

Takrîz-i Ganizâde Nâdirî Efendi

Dîvân-ı Hâletî yaraşur vasf olunsa kim

Miftâh olup açar bize bâb-ı belâgatı

Vasf-ı makâlin itse n'ola anlar iktizâ

Her safhasında var niçe mahsûs-ı Hâletî⁴²

Bir kısmı Hâletî'nin yakın çevresini oluşturan şairler de dâhil, hicvettiği kişiler hakkında ağıza alınmayacak derecede ağır ifadeler kullanan Nefî, Hâletî'ye de bir kaza oku fırlatmış ve onun için “münafık” ifadesini kullanmıştır. Şairin Hâletî'nin ismini vermeden yaptığı bu hicvi, diğer hicivlerindeki pervâsızlık ve umarsızlığı göz önüne alındığında hafif sayılır.⁴³

Hâletî'yi en mâhir ve fâzıl şâirlere göre ikinci derecede bir şair sayan Muallim Nâci, onun her vadide güzel şiirler söylediği kanaatindedir.⁴⁴ Nâci'nin Hâletî'yi genel hatlarıyla ikinci derecede bir şair sayan bu kanaati, bizim de katıldığımız yaygın bir kanaat durumundadır.

⁴⁰ Bağdatlı Rûhî. *Dîvân*. Süleymaniye Ktp. Bağdatlı Vehbi. No. 1584. vr. 15b-17a; Coşkun Ak (hzl.) (2001). *Bağdatlı Rûhî Dîvânı, Karşılaştırmalı Metin*. C. 1. Bursa: Uludağ Ü. Basımevi. 254-256.

⁴¹ Kâtip Çelebi (1941). *Keşfü'z-Zünûn*. C. 1. İstanbul: Maârif Matbaası. 784.

⁴² Ganizâde Nâdirî. *Dîvân*. Süleymaniye Ktp. Fatih No. 3878. vr. 73b; Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmileti'ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 740; Riyâzî. *Riyâzü'ş-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 34b; Kâtip Çelebi (1941). *Keşfü'z-Zünûn*. C. 1. İstanbul: Maârif Matbaası. 784.

⁴³ Nefî. *Sihâm-ı Kazâ*. Üniversite Ktp. TY. No. 511. vr. 76b.

⁴⁴ Muallim Nâci (1308). *Esâmî*. İstanbul: Mahmud Bey Matbaası. 110.

Şiirleri için genellikle, “şi’r-i âteş-bâr, şi’r-i tâze vü ter, şi’r-i pak, şi’r-i âb-dâr, şi’r-i hemvâr, şi’r-i zîbâ, şi’r-i dil-pesend, şi’r-i sihr-i mübîn, şi’r-i belâgat-şiâr, şi’r-i ruh-efzâ, şi’r-i selâmet-şiâr, şi’r-i safâ-bahş, şi’r-i revân, şi’r-i revân-bahş, şi’r-i rengîn, şi’r-i selâset-şiâr” gibi olumlu sıfatlar kullanan Hâletî tesbit edebildiğimiz sadece tek bir örnekte, o da tevâzu çerçevesinde “şi’r-i pür-kusûr” ibaresini kullanmıştır.

Pek çok dîvân şairi gibi Hâletî de kendisini över ve şiirinin her mısraının mârifet bağının fidanı olduğundan, kasîdelerinin fahriye bölümleri başta olmak üzere pek çok şiirinde kasîde ve gazelleriyle cihanda mümtaz olduğundan, nazmının pak incinin bir örneği olduğundan, nazmını Kemâl-i Isfahânî dahi görse aşkının yolunda tıpkı İsmail gibi kurban olacağından, hüner meydanının en iyi resen-bâzı (ip canbazı) olduğundan, söz tahtının sahibi olarak iklim-i sühanın, iklim-i nazmın onun fermanı altında olduğundan ve artık mânâ mülküne kendisinin hükmettiğinden ve bu hükümlerliliğinin tâ haşre dek süreceğinden söz eder:

Nahl-i bâg-ı ma’rifetdür şi’rimüñ her mısraı
İtseñ ey bâg-ı kerem anı ne var hâtır-nişân (G. 662/9)
Kasîde vü gazelümle cihânda mümtâzam
Benümle bahs idemezler bir olsa iki Kemâl (K. 21/32)
Benem kim bî-tereddüd h^vâce-i lû’lû-yi ma’nâyam
Bu nazmum oldı ol lû’lû-yi pâküñ bir nümûdârı (K. 9/25)
Kemâl-i Isfahânî görmüş olsa şâhid-i nazmum
Reh-i ‘ışkında İsmâ’îl-veş olurdı kurbânı (K. 33/37)
Hüner meydânınuñ çâpük-resen-bâzı benem şimdi
Sunulmuşdur baña rûz-ı ezelden tab’-ı mîzânî (K. 20/29)
Benem ol Hâletî kim sâhib-i evreng-i güftâram
Olupdur zîr-i fermânumda iklîm-i sühan-dânî (K. 20/34)
Sevâd-ı a’zamı nazmuñ kalem-revümdür hep
Benem hükümet iden şimdi mülk-i ma’nâyâ (K. 2/29)
Husrev-i iklîm-i nazmuz Hâletî tâ haşre dek
Gayrı şehler gibi bozulmaz bizüm dîvânumuz (G. 309/5)

Hâletî saydığı bunca meziyeti sebebiyle kendisinin başkalarıyla bir tutulmaması gerektiğini ve zaten akranlarını geride bıraktığını hatırlatmadan da edemez:

Sen anı pâdşehüm gayrılarla bir görme
Nigâh-ı merhamet it Hâletî-i şeydâya (K. 2/33)
Bi-hamdillâh ki alduñ tab'ı çâlâküñle meydânı
Geçince şöyle geçse Hâletî bir kimse akrânın (G. 638/5)

Şair hased erbâbının neden şiirlerinden hoşlanmadığını da açıklayarak onların bu durumunu hâmile kadınların taze gül yaprağının kokusundan dahi rahatsız olmalarına benzetir:

Sühanumdan n'ola hazz itmese erbâb-ı hased
Nefha-i verd-i tariyyden olur âzürde habel (K. 40/23)

Şair, başkalarının şiirini beğenmemesinde de endişe edecek birşey olmadığı düşüncesindedir:

Nazmuñı a'dâ begenmezse kayırmaz Hâletî
Nice bâtil söylenür her bir sühan-dân hakkına (G. 789/5)

Hâletî, şiiri zaman zaman bir eğlence vasıtası olarak gördüğünü de ifade eder:

Çokdan düşerdi Hâletiyâ tâglara gönül
Eglenmeseydi şi'r-i selâset-şiâr ile (G. 790/7)

Hayatına, çevresine ve devrine âit izler taşıyan ve birini II. Osman'a, diğerini ise IV. Murad'a sunduğu arzuhâllerinde Hâletî, sanat endîşesi taşımadan duygu ve isteklerini sâde bir dille ve samimi bir şekilde ifadeye çalışmıştır.

Sultan II. Osman'a sunduğu arzuhâlde şair pek çok sıkıntılar çektiğinden, devrin kendisini bunalttığından ve üzdüğünden, sahip olduğu hünerin sadece akranları arasında hasede yol açtığından; hatta gökteki yıldızlarla dahi onu düşman yaptığından bahsederek uzun uzun şikâyette bulunur. Arzuhâllerinin dışındaki diğer şiirlerinde de mevcut olan bu şikâyetlerinin akabinde ise isteğinin pâdişâhın lutfu ve ihsanı olduğunu, kendisinin zaten buna lâayık olduğunu ve kadr ü kıymetinin bilinerek hakettiği muameleyi bir an evvel görmek istediğini belirterek adaletin yerini bulmasını ister. Hâletî, isteklerini sıralarken hem şairlik gücünü, hem ecdâdının kiminin kalem kiminin kılıç erbâbı olduğunu, hem de babasının Sultan III. Mehmed'e hocalık yaptığını ve ayrıca Sultan III. Murad'ın da şiirlerini görerek çok beğendiğini hatırlatmak sûretiyle pâdişâhı etkilemeye çalışır.

Hâletî, başta hükümdarlar ve devlet ricâli olmak üzere devrin ileri gelenlerine sunduğu ve genellikle onlardan iltifat, itibar, ihsan vs. görürse şiirinin daha da güzelleşeceğinden bahsettiği kasîdelerinde içerik ve kullanılan dilin zenginliği bakımından gazellerine nazaran daha başarılı görünse de Nefî ile kıyaslandığında hayli sönük kalır ve genel hatlarıyla fevkalâdelik arz etmez. Bununla birlikte kasîdelerinin özellikle nesîb ve fahriye bölümlerinde başarılıdır. Nefî, kasîde sahasındaki tartışılmaz üstatlığı ile Hâletî de dâhil pek çok muâsırını, bazıları vasatın üstünde olmalarına rağmen âdetâ silikleştirmiştir. Hâletî, sahip olduğu geniş ilim ve kültüründen pek çok renk yansıttığı kasîdelerinde daha özenli davranmasına ve çabasına rağmen Nefî ile yarışamayacağını anlamış olmalı ki kendisini daha bâkir bir saha olarak gördüğü rubâi vâdisine atmış; hatta bazan yegâne endişesi bu alanda üstat olmak istediği izlenimini verecek derecede çaba göstermiştir.

Tasavvufî içeriğin kasîde ve gazellerine oranla daha fazla bulunduğu müseddeslerinden birinde şair, iç dünyasının coşkunluklardan hâlî olmayan dalgalı bir deniz gibi olduğundan, muhabbet arsasında Hallâc-ı Mansur'un yolundan gittiğinden, ne dünyadan bir beklentisi olduğundan, ne de bir kimseye muhtaç olduğundan bahseder. Şair ayrıca hor ve hakirlik toprağını taht, fakr külâhını ise taç edinmiş aşk ikliminin şâhı olduğunu; dolayısıyla da ölse dahi hiç kimseye bir hâcetini arz etmeyeceğini dile getirir:

Dem-â-dem cûşdan hâlî degül bir bahr-i mevvâcam

Mahabbet 'arsasında pey-rev-i Mansûr-ı Hallâc'am

Ne dünyâdan murâdum var ne hod bir ferde muhtâcam

Mezelle hâkidür tahtum külâh-ı fakrdur tâcum

Şeh-i 'ışkam sipihr ü âftâbı taht u tâc itmem

Bir âbdâlam ki ölsem dehre 'arz-ı ihtiyâc itmem (Müs. 1/II)

Kıtaları genelde aşk, sevgiliye duyulan hasret, gurbet hasretine dair terennümler ve tasavvufî söyleyişlerin yanı sıra bazı medhiye ve fahriye türünde şiirlerden oluşmakta olup, şairin şikâyetleri en çok kıtalarında göze çarpmaktadır. Şiirinin devrinde de takdir edildiğini bildiren kıtasında şair şöyle demektedir:

Kadr ü kıymet bulsa her bir kıt'amuz ey Hâletî

Vechi var zîrâ ki feyz-i 'âlem-i lâhûtdur

Hatt-şinâs-ı dehr ü sarrâf-ı zamâne didi kim

Her biri bu kıt'alardan kıt'a-i yâkûtdur (Kt. 1)

Bir diğerk kıtasında da Bâkî'yi över ve üstünlüğünü dile getirir:

*Hak budur kim çeşm-i erbâb-ı nazar görmüş degül
Şi'r-i Bâkî gibi bir güftâr-ı nagz u dil-pesend
Nefha-i nazmın iletse bâd eger ta'zîm için
Kalka yirinden gubâr-ı merkad-i Pîr Hucend (Kt. 18)*

Övünmelerine kıtalarında da devam eden Hâletî, Mîr Husrev, Mîr Şâhî ve Mîr Kasım gibi İran şairlerinden bahsederek önce onların derecesinin yüksekliğini bildirir, sonra ise onlardan daha üstün olduğunu ifade eder:

*Mîr Husrev Mîr Şâhî Mîr Kâsım her biri
Râyet-i şi'rüñ makâmın burc-ı Keyvân eyledi
Mülk-i nazma bunları mîr itdi sultân-ı ezel
Ben kulın iklim-i fazla mîr-i mîrân eyledi (Kt. 135)*

Hâletî'nin gazelleri sayı bakımından büyük bir yekûn tutmakta (hazırladığımız tenkitli neşre göre 895 adet) olup bunlar içerisinde hayli güzel olanları bulunmaktadır. Gazelleri çoğunlukla aşk teması etrafında dönmektedir ve konu ettiği aşk genellikle beşerîdir. Bununla birlikte tasavvufî söyleyişin, hikemî tarzın ağırlıkta olduğu son derece güzel gazelleri de vardır. Şairin gazellerinde işlediği diğerk konular arasında ise tabiat, şarap; devir, zamâne ve felekten şikâyet, kıymetinin bilinmeyişi ve şairlik gücü bulunmaktadır.

Hâletî bir kıtasında, gazellerinin bir zamanlar baş üzerinde taşıdığından, artık onlara pek rağbet olmadığından hatta bir zamanlar gazelin şahların lütfuna bir bahâne, bir vesîle olduğundan bahseder:

*Kalurdı başda hamâ'il gibi benüm gazelüm
Götürmez oldı velî şimdi hiç zamâne gazel
Kanı ki bâ'is olup saydına gazâlânüñ
Olurdu şâhlaruñ lutfına bahâne gazel (Kt. 59)*

Hâletî “gazel” redifli bir gazelinde ise hem gazeli belâgat bağının gürül gürül akan suyuna benzetir, hem gazeldeki üstünlüğünü ifade eder, hem de kendi talihsizliğini anlatmada vasıta kıldığı şiiirlerine bir örnek daha vermiş olur:

- 1 *O şem'-i hüsnî görüp alsa dil zebâna gazel
Zebâna urur âteş-i odum bu câna gazel*
- 2 *Düşerdi tâli'ime beyt-i sûz-nâk benüm
Olunsa bezmde taksîm 'âşıkâna gazel*

- 3 *Kalem ki bâg-ı belâgatde nâv-dân oldı*
Akar sudur ki gelüpdür o nâv-dâna gazel
- 4 *Olurdu başda hamâ'il gibi benüm nazmum*
Götürmiyor n'idelüm şimdilik zamâne gazel
- 5 *O yâr hışm idüp odlara urdı eş'ârum*
'Aceb mi hâlümi bildürse yana yana gazel
- 6 *Revâdur urda bu beş beyt hamseye pençe*
Ne mesnevî irişür Hâletî aña ne gazel (G. 478)

Hâletî'nin başta gazelleri olmak üzere, şiirlerinde yer verdiği âşık-mâşuk tipi ve bunlarla ilgili kullandığı mazmun ve teşbih unsurları, bazı istisnalar hâric İnan şiirinden intikal etmiş klişe ifadelerden ibarettir. O da pek çok çağdaşı gibi sevgiliyi yere göğe sığdıramaz, aşkından ve onun yüzünden ne hallere düştüğünden tekrar tekrar bahseder. Aralarına girmeye çalışan, onu sevgilisinin ilgi ve iltifatından alıkoyan rakîbi ise yerden yere vurur. Yine geleneksel tavırlardan biri olarak o da zâhide çatar, pîr-i mugânı över. Onun şiirlerinde yer alan târihî ve efsânevî unsurlar da hemen hemen her dîvânda karşılaştığımız unsurlardan ibarettir. O da yeri geldikçe gerçek Mecnûn'un kendisi olduğunu, hatta ondan üstün olduğunu ifade eder. Leylâ ise her zaman olduğu gibi yine kavuşulmak istenendir.

Bilindiği üzere dîvân edebiyatında en çok sevilen nazım şekli gazel olmuştur. Bu edebiyatın en büyük şairlerinin dîvânlarında rubâi, gazele nisbetle çok az yer almaktadır. Bu sebeple 17. yüzyılda çok sayıda rubâi söylemiş ve bu söyleyişte hayli başarılı olmuş bir şairin yetişmesi asrın edebî hadiselerinden sayılmıştır. Önceleri Kara Fazlî tarafından da iltifat görmüş olmasına rağmen edebiyatımızda rubâi sahasında en velûd şair, Hâletî olmuştur. Daha başka duygu ve düşüncelere de yer ayırmakla beraber bu âlim şairin, tasavvuf tefekkür ve heyecanlarını ağır başlı, sünnî müslüman duygu ve düşünceleriyle birleştirerek, yer yer iyi düşürülmüş mısralar hâlinde terennüm ettiği rubâileridir ki ona oldukça haklı bir şöhret sağlamıştır.⁴⁵

Sonuç olarak söylemek gerekirse özel ve meslekî hayatında karşılaştığı acılı durumlar ve hayal kırıklıklarından yankılar da taşıyan dîvânındaki şiirlerin rubâi dışında kalanlarının, devrin ünlü şairlerinin şiirleriyle karşılaştırıldığında,

⁴⁵ Nihad Sami Banarlı (1971). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 2. İstanbul: MEB Yay. 669.

çoğunlukla da kabul edildiği gibi kendisine çok büyük bir üstünlük kazandıracak derecede olmadıkları görülür. Çok güzel aşıkâne, rindâne ve hakîmâne içerikli gazelleri bulunmakla, bizzat Nedim tarafından rubâî zirvesinin ankâsı olarak takdim edilmiş olmakla birlikte, Hâletî genel olarak değerlendirildiğinde, sadece çağının değil bütün Türk edebiyatının üstat şairlerinden kabul edilen Nef'î, Neşâtî, Nâilî ve Nâbî gibi isimlerin gerisinde kalmıştır.⁴⁶

Muhammed Muhibbî, *Hülâsatü'l-Eser*'de Hâletî'nin Şam'da birçok kasîdelerle methedildiğini, onun üdebâyaya daima iltifat ettiğini, Arapça şiirler de yazdığını söyler ve bu şiirlerden bazılarını örnek verir.⁴⁷ *Hülâsatü'l-Eser*'deki bu kayda rağmen Ü1 nüshasında kenarda kayıtlı ve Hâletî'ye âit olduğunu düşündüğümüz Arapça iki adet matlam dışında, ulaşabildiğimiz diğer dîvân nüshalarının hiçbirinde Arapça ve Farsça şiirlerine rastlayamadık.

Hâletî'nin bir şair olarak kimlerden etkilendiği veya kimleri etkilediği konusu da derinlemesine ve ayrıntılı olarak incelenmesi gereken bir konudur. Şartlar gereği böyle bir çalışmayı yapamamış olmakla birlikte ulaşabildiğimiz bazı bilgi ve bulguları sunmayı da faydalı görmekteyiz. Hâletî, dîvânında beğendiği Türk şairleri arasında Nesîmî, Nevâî ve Bâkî'yi anar. Bu şairler içinde Nesîmî ve Bâkî için yazdığı şiirler de mevcuttur. Bununla birlikte ismini vermemekle beraber aşağıdaki örneklerde Fuzûlî'yi hatırlatan ve ondan etkilenmeyi akla getiren bir duyarlılık bulunmaktadır:

Bir sanem hicrinde kârı kimsenüñ zâr olmasun

Dôstlar kâfir dahı 'ışka giriftâr olmasun (G. 651/1)

Kûşe-i Kâf-ı kanâatdür cihânda meskenüm

Ehl-i istignâ benem 'Ankâ'nuñ ancak adı var (G. 204/4)

Deşt-peymâ bir bölük Mecnûnlaruz jûlide-mû

Başumuzda pençe-i şîr-i jiyândur şânemüz (G. 328/2)

Şairin aynı zamanda yakın dostu olan Ganizâde Nâdirî'nin Hâletî'nin gazellerine, Hâletî'nin de Nâdirî'nin kasîdelerine nazîreler yazdığı bilinmektedir.⁴⁸

⁴⁶ Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126; Harun Tolasa (1981). "Hâletî". *TDEA*. C. 4. İstanbul: Dergâh Yay. 42.

⁴⁷ Muhammed Muhibbî. *Târih-i Hülâsatü'l-Eser*. Üniversite Ktp. AY. No. 77170. C. 4. 392; Abdül'naim Buluç (1942-1943). *Azmizâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE. Bölümü. 6.

⁴⁸ Numan Külekçi (1989). *Ganizâde Nâdirî ve Dîvânı'ndan Seçmeler*. Ankara: KB Yay. 12.

Bakma yâ Rab sevâd-ı defterüme

Anı ur âteşe benim yirüme (Mes. 2/39)

Hâletî'nin çağdaşı ve yakın dostu olan Riyâzî de şairin

N'içün 'uşşâkına cây oldı dirdüm beyt-i ahzânı

Meger kim şâhid-i bâzâr imiş ol Yûsuf-ı sâni

matlalı gazeline (bk. G. 834)

Egerçi sîr olurmuş her görenler mâh-ı Ken'ân'ı

Toyılmaz görmege ammâ seni ey Yûsuf-ı sâni

matlalı gazeli ile nazîre yazmıştır.⁴⁹

Yine şairin dîvânında Übeydî'ye yazdığı bir tahmisi ile Nev'î'nin bir matlamı olarak oluşturduğu müseddesi bulunmaktadır.

Hasan Ali Esîr, "XVII. Yüzyılda Bir Şair: Mehmed Sa'dî Çelebi" adlı makalesinde,⁵⁰ "...Sa'dî Çelebi'nin (Ö. H. 1105) şiirlerinde XVI ve XVII. yüzyıl şairlerinden Fuzûlî, Bâkî, Nâilî-i Kadîm, Cevrî Çelebi ve Azmizâde Hâletî'nin tesirleri az çok görülür" demektedir. Yine Esîr'in belirttiğine göre Sa'dî Çelebi'de Hâletî etkisi, verdiği örneklerden de hareketle, daha çok rubâi sahasındadır. Bir tarikata bağlılığı konusunda ne kaynaklarda, ne de şairin dîvânında bir açıklık bulunmadığı belirtilen makalede verilen şiir örnekleri, bize Sa'dî Çelebi ile kendisinden uzun yıllar önce dünyaya gelen Hâletî'nin bir tarz ve edâ yakınlığına sahip olduklarını düşündürmüştür; zîra Hâletî de herhangi bir tarikata bağlı olmamasına rağmen tasavvufî neşvenin hâkim olduğu çok güzel gazeller kaleme almıştır.

17. yüzyıl şairlerinden Râmî Abdurrahman Çelebi (Ö. H. 1049) de Hâletî medhinde bir kasîde yazmış ve "Der-sitâyiş-i Azmizâde Hâletî Efendi" başlıklı 39 beyitlik bu şiirinde, şairi zamanının "Hüsrev-i Kemâl"i olarak göstermiş, onun cömertliğinden, şairlik gücünden, âdilliğinden, fazîlet ve kemâl sahibi oluşundan bahsetmiştir.⁵¹

Râmî ayrıca, dîvânda yer alan "Şâm-ı Cennet-Meşâmdan Şuarâ-yı Dârü'l-Saltanât-ı Rûma İrsâl Olunan Mektûb-ı Dürer-Bârdur" başlıklı mektubunun 78-

⁴⁹Namık Açıköz (1990). *Riyâzî Dîvânı'ndan Seçmeler*. Ankara: KB Yay. 21.

⁵⁰ Hasan Ali Esîr (2000). "XVII. Yüzyılda Bir Şair: Mehmed Sa'dî Çelebi". *İlmî Araştırmalar* 10: 33-38.

⁵¹ Erdal Hamami (2001). *Râmî Dîvânı*. Ankara: KB Yay. 147-150.

86. beyitlerinde de Hâletî'nin şairlik gücünden, şiirlerinin rûha cilâ olduğundan, dîvânını görenlerin kesb-i ma'ârif edeceklerinden söz etmiştir.⁵²

2. Dil ve Üslûbu

Dil ve üslûbu bilhassa kasîdelerinde ağdalı ve bol tamlamalı, müseddes ve gazelleri başta olmak üzere diğer şiirlerinde ise nispeten sadedir. Dilinin akıcılığı şairin birçok sözlerini zamanımızda söylüyor izlenimini uyandırır. Dîvânında bir kısmı günümüzde hâlâ kullanılan, bir kısmı ise unutulmuş Türkçe kelime, deyim ve atasözlerinin fazlalılığı dikkati çekecek miktardadır. “Bir içim su, yüz sürmek, ağzı suyu akmak” vb. rahat söyleyişler âdeta Nedim’i hatırlatır.

Şairin sade ve gündelik söyleyişe uygun olan aşağıdaki beyitleri halk şiirine de bir hayli yakın olup âdeta bir türküden alınmış izlenimi uyandırmaktadır:

Didüm kim eşk-i çeşm ü dâg-ı dilden var mıdur hazzuñ

Didi nâz ile dil-ber eylerin ben sîm ü zerden hazz (G. 360/3)

Bilmezin n'eyliyeyin yâr baña yâr degül

Düşmen ise uyumaz baht ise bîdâr degül (G. 471/1)

Dimiş o yâr cihânda anuñla haşr olmam

Revâ degül mi eger aglasam kıyâmete dek (G. 446/3)

Senüñle haşr olalum gel disem cefâ eyler

'Aceb o yâr kıyâmetde mi vefâ eyler (Mat. 105)

Gazellerinde gördüğümüz bu sadeliğe rağmen Hâletî, *Münşeât*'ında devrinde de moda olduğu üzere son derece sanatlı bir üslûp kullanmış ve secî merâkî bu eserinin üslûbunu son derece ağdalı ve ağır bir hâle sokmuştur.

Şair, dîvânında deyimler ve atasözlerine de çokça yer vermiş olup eserin bu yönü, tarafımızdan ayrı bir çalışma olarak hazırlandığından burada tekrara gerek görülmemiştir.⁵³

Hâletî, dîvânında Arapça, Farsça atasözü, ibâre, âyet ve hadislerden iktibas ya da onlara telmih yoluyla veya irsâl-i mesel çerçevesinde kullanılan mülemma beyitlere de yer vermiştir.

Hâletî'de Sebk-i Hindî etkisinin ne derecede olduğunun belirlenmesi de -dil ve üslûbu gibi- ayrıca ve ayrıntılı bir şekilde çalışılması gereken konulardandır.

⁵² Erdal Hamami (2001). *Râmî Dîvânı*. Ankara: KB Yay. 225-226.

⁵³ bk. Bayram Ali Kaya (1998). “Azmişâde Hâletî Dîvânı'nda Atasözleri ve Deyimler”. *Bir: Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi* (Prof. Dr. Kemâl Eraslan Armağan Sayısı) 9-10: 369-392; Aynı yazı, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi* 118: 149-168.

Bununla birlikte dikkatimizi çeken bazı örnekler şairin bu üslûptan etkilendiğini gösterir mâhiyettedir:

Esbden menzil-i 'uşşâka ki cânâne iner

Nûra beñzer ki gelür kabr-i şehîdâna iner (G. 231/1)

Öldürür virmez emân kimseye hiç Hâletiyâ

Gamze-i yâr ki râh-ı dil-i nâlâna iner (G. 231/5)

Oldukça esb-i kûh-ı şükûh üstine süvâr

Gören ol esbi fûr sanur kendüsini nûr (K. 29/10)

Şair, çok yazan biri olması ve bazı şiirleri üzerinde birçok değişiklikte bulunması sebebiyle kendi içinde tekrara düşmekten (mesela matla beyitleri de dâhil bazı beyitleri çok sevmek veya dalgınlık sebebiyle birden fazla gazelde kullanmaktan, hatta kafiye tekrarlarından) pek kurtulamamıştır. Bu durum, örneklerinin çokluğu sebebiyle, şairde bir üslûp özelliği olabileceğini düşündürecek şekilde yoğunur.

Sonuç olarak belirtmek gerekirse, dilin 17. yüzyılda artarak devam eden zenginleşme ve zarifleşme sürecinde, çok okuyan âlim bir şair olan Hâletî'nin de, sahip olduğu zengin şiir vokabüleri ve onları kullanım şekliyle küçümsenemeyecek bir katkısının bulunduğu kanaatindeyiz.

C. Eserleri

Hâletî'nin manzum ve mensur birçok eseri vardır. Bununla birlikte edebî içerikli eserleri arasında Dîvân'ı, bazı dîvân nüshaları içinde de bulunmakla birlikte çoğunlukla müstakil mecmûa hâlinde bulunan Rubâiyyât'ı, Sâkinâme'si, Münşeât'ı ve Hadd-i Mestân adlı hicviyesi bulunmaktadır. Yine bazı dîvân nüshalarında bulunan; ancak müstakil olarak rastlayamadığımız biri Sultan II. Osman'a, diğeri ise IV. Murad'a sunulmuş iki arzuhâlini ise ayrı bir eser olarak değerlendirmedik. Ayrıca bazı kaynaklarda Azmizâde Hâletî'ye atfedilen Pend-nâme'nin Hâletî'ye değil de babası Pîr Mehmed Azmi Efendi'ye âit bir eser olduğunu belirledik.

Hâletî'nin diğer eserleri arasında ise Mihr ü Müşterî Hâşiyesi, Dürer ve Gurer Hâşiyeleri, Menar Şerhi Hâşiyesi, Muğni'l-Lebîb Şerhi, Hidâye ve Miftah Şerhleri'ne Ta'lîkat'ı ile tefsire dâir Kelimât'ı bulunmaktadır. Şairin pek çok konuda yazılmış şerh ve ta'lîkatları olduğu da kaynaklarda zikredilmekte; ancak haklarında neredeyse isimlerinin dışında bir bilgi verilmemektedir.

Daha zamanında kazanmış olduğu şöhretine rağmen Hâletî'nin eserlerinin çoğu basılmamıştır. Bununla birlikte, daha çok rubâileri olmak üzere, şiirlerinden örnekleri çeşitli târihî, edebî eserlerde, mecmûa ve antolojilerde bulmak mümkündür.⁵⁴

1. Rubâiyyât

İran edebiyatının kendi öz ürünü olan ve Hayyâm'la aşilamaz örneklerini veren rubâi, bizim edebiyatımızda diğler şiir tarzlarına oranla fazla rağbet görmemiş, şairlerimiz tarafından çoğunlukla kullanılıp dîvânlara dâhil edilmekle birlikte, bu yolda başlı başına dikkat ve hassasiyet gösterene pek rastlanmamıştır. Bu bakımdan Hâletî, rubâi tarzına gerek göstermiş olduğu özel ilgi ve rağbetle, gerekse yazmış olduğu rubâilerin hacim ve de sanat değeri itibarıyla, dîvân şairleri arasında özel ve seçkin bir yer edinmiştir.⁵⁵

Bu sebeple Hâletî'nin adı anıldıkça hemen hatırlanan, onu gündemde tutan, öne çıkaran ve ona asıl şöhret kazandıran rubâileri olmuştur. Onun bu alandaki değerini hem çağdaşları, hem de sonraki devir şair ve edebiyatçıları açıkça kabul ve ifade etmişlerdir. Türk şairlerinin Hayyâm gibi rubâi yazanı anlamına gelen "Hayyâm-ı Rûm" tabiri ona bu vesîleyle verilmiş olup bu tabirin kullanılışı, Hâletî'nin, Hayyâm'ı taklit ettiğine değil, onun da Hayyâm gibi rubâileri ile şöhret kazandığına işaret sayılmıştır.⁵⁶ Azmizâde Hâletî, edebiyatımızda rubâilerinin değerleri yanında sayıları bakımından da önde gelen bir şairdir ve rubâilerinin toplamı Yerdelen'in tespitine göre, bazı kaynaklarda belirtildiğinin aksine 1000 değil, 615'tir.⁵⁷ Ali Cânib Yöntem, Gibb'in rubâide Hâletî'nin Hayyâm'ın orijinalite ve derinliğine sahip olmadığı düşüncesine iştirakle beraber, böyle bir karşılaştırmayı haklı olarak yersiz bulur.⁵⁸ Zîrâ Hayyâm "kendi vâdisinde ser-âzâd bir dâhîdir" ve ona dünya çapında şöhret kazandıran da bu özelliğidir. Hâletî ise, tasavvuf telakkilerini Türk şairleri arasında hemen hiçbirinin muvaffak olamadığı bir mahâretle rubâileriyle ifâdeye muktedir

⁵⁴ bk. *Mecmûa-i Nu'ût-ı Nebeviyye*. Süleymaniye Ktp. Hamidiye. No. 1210-1211; *Kitâb-ı Muntehebât-ı Eş'âr*. Nuruosmaniye Ktp. No. 1402/4966; Ziyâ Paşa (1292). *Harâbât*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire. 65.

⁵⁵ Harun Tolasa (1981). "Hâletî". *TDEA*. C. 4. İstanbul: Dergâh Yay. 42.

⁵⁶ Harun Tolasa (1981). "Hâletî". *TDEA*. C. 4. İstanbul: Dergâh Yay. 42.

⁵⁷ Haluk İpekten (1991). "Azmizâde Mustafa Hâletî". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 4. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 349; Cevat Yerdelen (1992). *Azmî-zâde Hâletî'nin Rubâileri*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.19.

⁵⁸ Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126.

olmuştur. İşte ona millî muhit içinde şöhret temin eden, “üstâd-ı rubâî” unvanını verdiren de bu kudretidir. Rubâî üstâdı olduğu hususundaki hükümlere kendisi de katılan şair, devrinde rubâî çarşısının Hayyâm’ı olduğunu söylemektedir:

*Gûyâ sûtûn-ı hayme-i ma'nâ olup kalem
Hayyâm-ı çârsû-yı rubâî benem bu dem*

Yine Hâletî,

*Erbâb-ı tab' elinde rubâîlerim benim
Bezm-i safâya Hâletîyâ çâr-pâredür
Kimdür anuñla kıt'a-i elmâsı bir tutan
Noksânı hod yanında iken âşikâredür (Kt. 30)*

diyerek rubâideki derecesini ifade eder.

Nedim, III. Ahmed ve Damad İbrahim Paşa'yı övdüğü “gibi” redifli kasîdesinde kendisinden önce yaşamış olan şair üstatlarını anarken Hâletî'den de rubâî üstâdı olarak bahseder:

“.....
*Nefî vâdî-i kasâyidde sühan-perdâzdur
Olamaz ammâ gazelde Bâkî vü Yahyâ gibi
Mesnevî semtinde geçmiştir Atâî cümlesin
Hâletî evc-i rubâide uçar Ankâ gibi
Hâsılı her biri bir vâdîde bulmuş i'tibâr
.....*”⁵⁹

Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye Zeyli'nde, belki tezkire yazarlarının yakınları için kullandıkları mübâlağalı üslûpları, belki de hocasına olan derin sevgi ve hürmeti sebebiyle Hâletî'nin rubâilerini bir hayli övmüş ve onların “reşk-revân-ı Hayyâm” olduğunu ifade etmiştir.⁶⁰

Dîvânındaki kasîde ve gazellerinde genellikle hayattan, hayatın darbelerinden şikâyetçi olan Hâletî, rubâilerinde çoğunlukla dinî-tasavvufî konuları işlemiş olup derviş-meşrep ve mütevekkil bir kimlikle karşımıza çıkmaktadır.⁶¹

⁵⁹ Nedîm. *Dîvân*. Süleymaniye Ktp. Hüsrev Paşa No. 561, 36.

⁶⁰ Abdülkadir Özcan (hızl.) (1989). *Nev'izâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'îku'l-Hakâyık fi Tekmiletî'ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 740.

⁶¹ Nihad Sami Banarlı (1971). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 2. İstanbul: MEB Yay. 669; Cevat Yerdelen (1992). *Azmî-zâde Hâletî'nin Rubâileri*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 198.

Nûr-ı seher-i sıdk u safâdur gam-ı 'ışk
Âyîne-i bî-rûy u riyâdur gam-ı 'ışk
Sa'y itmek ile müyesser olmaz hergiz
Bahşâyış-i Hazret-i Hudâ'dur gam-ı 'ışk

Şairin zarifâne bir edâ ile söylemiş olduğu aşağıdaki rubâisi de tasavvufî bir ruhun güzel ve veciz bir düşünce hâlinde ifadesidir.⁶²

Ahvâl-i cihânı her zamân söyleşelim
Ammâ gam-ı 'ışkumuz nihân söyleşelim
Ey vâkıf-ı râz-ı 'ışk olan 'ârif-i cân
Ney gibi senüñle bî-zebân söyleşelim

Hâletî'ye göre dert ehli olanlar, yani gerçek âşıklar o kimselerdir ki, onlar kurtuluş yolunu kimseye sormazlar. Onların yanında gül ile diken, zehir ile de nebat (ilaç) birdir. Belâ kılıcını ölümsüzlük suyu, kurtuluş vesîlesi bilmeyenler aşk savaşının hükmünü veremez, onun ne anlama geldiğini anlayamazlar.⁶³

Derd ehli oldur ki sormayup râh-ı necât
Yanında bir ola hâr u gül zehr ü nebât
Hükmin viremez bu kâr-zâr-ı 'ışkuñ
Şemşîr-i belâyı bilmeyen âb-ı hayât

Şu rubâisinde ise felekten şikâyet ederek onun, âdeta tüm maharetini kendisinin ikbâlini engellemede kullandığını ifade eder:

Evvâ'-ı sipihr hâtırum zâr eyler
Hemvâre zebûn-ı baht-ı bed-kâr eyler
Âhen-ger-i dehr her ne zamân san'atını
Kufl-ı der-i devletimde izhâr eyler

Sonuç olarak Hâletî, Türk edebiyatında Rubâi vadisini velûd kalemiyle ihya etmiş, bazı başarısız örnekleri olmakla birlikte, bu alanda üstatlık mertebesine erişmiş ve gerek rubâilerinin sayısı, gerekse şöhreti bakımından henüz onu aşan bir şairimiz çıkmamıştır. Hâletî, Hayyâm'ın tesiri altında kalmasına rağmen pek azı müstesna, konuları hayli farklıdır. O, ilhamlarını vahdet-i vücud felsefesinden almış ve onun rubâilerinin esas unsurunu tasavvufî aşk, hüzn ve ferâgat teşkil etmiştir. Şair bedbin mizacına rubâileriyle iyi bir ma'kes bulmuştur. Onun

⁶² Cevat Yerdelen (1992). *Azmî-zâde Hâletî'nin Rubâileri*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. 224.

⁶³ Ali İhsan Öbek (1995). *Dîvân Edebiyatında Sosyal ve Dinî Konulu Rubâiler*. İstanbul: İnsan Yay. 179.

rubâilerinde kullandığı aşk, kâinat, gönül gibi unsurlar da genellikle tasavvufî bir yaklaşımla işlenmişlerdir. Hâletî'nin rubâilerinde kullanmış olduğu dil de oldukça güzel ve akıcıdır.⁶⁴

Eserin Nüshaları:

Hâletî'nin 31 adet nüshasını tesbit edebildiğimiz rubâileri, dîvân nüshalarında, mecmûa içlerinde ve müstakil rubâi mecmûası şeklinde bulunmaktadır.

Ârif Hikmet Ktp. No. 208/811 (Rubâiyyât-ı Hâletî); Atatürk Ü. Seyfettin Özege Ktp. SÖ. No. 18696 (Rubâiyyât-ı Hâletî); Âtîf Efendi Ktp. No. 2067 (Dîvân-ı Hâletî içinde), No. 2100/1 (Dîvân-ı Feyzî içinde); Bayezid Ktp. Veliyüddin Efendi. No. 2703 (Dîvân ve Rubâiyyât); Köprülü Ktp. Ahmed Paşa. No. 360/13 (Mecmûa içinde); Nuruosmaniye Ktp. No. 4395/31 (Mecmûa içinde); Süleymaniye Ktp. Ayasofya. No. 3910 (Dîvân-ı Hâletî içinde), No. 4863 (Rubâiyyât-ı Hâletî), Esad Efendi. No. 3479/II (Mecmûa içinde), Fatih. No. 3803 (Dîvân-ı Hâletî içinde), Hacı Mahmud. No. 3473 (Dîvân-ı Hâletî içinde), Hafîd Efendi. No. 357 (Dîvân-ı Kâmî [Edirneli] vü Hâletî içinde), Hâlet Efendi. No. 806/19 (Mecmûa içinde), Kasıdecizâde. No. 420 (Dîvân-ı Hâletî içinde), Lala İsmail. No. 435 (Dîvân-ı Hâletî içinde), Mihrişah. No. 374 (Dîvân-ı Hâletî içinde); TSM Ktp. Hazine. No. 894 (Dîvân-ı Hâletî içinde), No. 917 (Dîvân-ı Hâletî içinde), No. 1090 (Rubâiyyât-ı Hâletî), Revan. No. 1978 (Mecmûa içinde); Üniversite Ktp. TY. No. 1795 (Dîvân-ı Hâletî içinde), TY. No. 2875 (Mecmûa içinde), TY. No. 2876 (Dîvân-ı Hâletî içinde), TY. No. 3061 (Rubâiyyât-ı Hâletî), TY. No. 3072 (Rubâiyyât-ı Hâletî), TY. No. 3710 (Rubâiyyât-ı Hâletî), TY. No. 9688 (Rubâiyyât-ı Hâletî), TY. No. 9785 (Dîvân-ı Hâletî içinde); Or. No. 1155 (Mecmûa içinde, Catalogue of The Turkish Manuscripts in The British Museum, Turkish Manuscripts (1888). London: 189); 326-Diez A. 8⁰ 158 (Mecmûa içinde, Handschriften-Verzeichnisse Der Königlich Bibliothek zu Berlin Turkischen Handschriften) (1889). Berlin: 329.

Şairin asıl şöhretini borçlu olduğu rubâileri hakkında biri dolaylı olmak üzere dördü mezuniyet, biri de doktora tezi olan şu çalışmaları tesbit ettik:

1. Aysel Kuman (1946-1947). *Türk Edebiyatında Rubâi*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE Bölümü,

⁶⁴ Abdül'naim Buluç (1942-1943). *Azmizâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE. Bölümü. 10; Burhaneddin Tüzün (1948-1949). *Azmizâde Hâletî Efendi ve Rubâiyyâtı*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü. Edebiyat Fak. TDE Bölümü. 18.

2. Ali Oğuzhan (1965). *Azmizâde Hâletî'nin Rubâileri*. Mezuniyet Tezi. Ankara: Ankara Ü., Dil ve Tarih-Coğrafya Fak. TDE Bölümü,
3. Burhaneddin Tüzün (1948-1949). *Azmizâde Hâletî Efendi ve Rubâiyâtı*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE Bölümü,
4. Cevat Yerdelen (1992). *Azmizâde Hâletî'nin Rubâileri*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Ü. SBE, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı,
5. Sabahattin Alkır (1994). *Azmizâde Hâletî'nin Hayatı ve Rubâilerinin Metin-Muhteva ve...* Mezuniyet Tezi. İzmir: 9 Eylül Ü., İlahiyat Fak.

2. Sâkinâme

Atâî, Şakâik zeylinde, Hâletî'nin Sâkinâmesi hakkında, “Mesnevî semtine dahi cüz’î verziş ve peyrev-i nây-ı hâme ile âzmâyış eyleyüp Şehnâme bahrinde sâkinâme nazmeylemişlerdür” diyerek âdetâ şairin de devrin modasına kapılmak sûretiyle mesnevî sahasında bir eser meydana getirdiğini; aynı zamanda gösterdiği cüz’î gayrete rağmen Hâfız, Câmî, Kirmânî ve Sâmi gibi ünlü İran şairleri derecesinde başarılı olduğunu kaydetmiştir.⁶⁵ Tasavvufî içerikli sâkinâmelerden biri olan eserin hangi tarihte yazıldığı tam olarak bilinmemekle, kime sunulduğu belli olmamakla birlikte, H. 1026 tarihinden önce yazıldığı tahmin edilmektedir. Feûlün Feûlün Feûlün Feûl kalıbıyla yazılan, tüm nüshalarda 1 Tevhid, 15 Makale ve 1 Hâtîme’den oluştuğu görülen eserin toplam beyit sayısı, hazırlamış olduğumuz tenkitli neşre göre 521’dir.⁶⁶

Eserin Nüshaları:

Sâkinâme’nin 6 adet nüshası tesbit edilmiştir.

Âtuf Efendi Ktp. No. 2067 (Dîvân içinde); C. Rieu, Add. No. 7925 (Mecmûa içinde); Üniversite Ktp. TY. No. 4097 (Mecmûa içinde); TSM Ktp. Hazine. No. 89 (Dîvân içinde); No. 917 (Dîvân içinde); Yapı Kredi Sermet Çifter Ktp. No. 706 (Külliyât içinde).

3. Münşeât

Nesirlerini, devrinin geleneklerine uygun şekilde tertiplemiş olan Hâletî’nin Münşeât’ı, aşağı yukarı aynı meal üzere yazılmış mektuplardan oluşmaktadır. Şair mektubu kime hitâben yazmış ise ona evvelâ duâ eder, akabinde metheder, daha

⁶⁵Abdülkadir Özcan (hzl.) (1989). *Nev’izâde Atâî, Şakâik-i Nu’mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ’iku’l-Hakâyık fi Tekmiletî’ş-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 740.

⁶⁶Eserle ilgili ayrıntılı bilgi (inceleme ve metin) için bk. Bayram Ali Kaya (2000). “Azmizâde Hâletî’nin Sâkinâmesi”, *Journal of Turkish Studies: Türklük Bilgisi Araştırmaları*, In Memoriam, (Agâh Sırrı Levend Hâtıra Sayısı) 24/II: 59-106.

sonra da kendi hâlerinden bahseder. Daha sonra ise genellikle hitap ettiği şahsın ayrılığından, gece gündüz hüzünlü ve kederli olduğundan, bütün ömrünün ona duâ ile geçtiğinden, kendisinin henüz âlem-i fenâdan intikal etmeyip vaktini mihnetle geçirdiğinden vs. bahseder. Münşeâtın dili devrinde bu tip eserlerde âdet olduğu üzere son derece sanatlı ve ağır olup Hâletî burada âdetâ inşâdaki ustalığını sergilemiştir.⁶⁷

Hâletî'nin Münşeât'ı, bazı veziriâzamlara ve dostlara tebrik ve tehniyet-i sıhhat için yazılmış mektuplardan ibaretmiş gibi görünse de, şairin karakterine, özel hayatına, tanıştığı ya da lütfunu gördüğü kişilere, dostlarına ve bu kişilerle olan ilişkilerine dair bilgiler ile devrinin bazı olaylarına dair verdiği mâlumat bakımından ayrıca önemlidir.⁶⁸

Şairin, Üniversite Kütüphanesi'nde bulunan 1526 numara ile kayıtlı Münşeât mecmûasında 85 adet mektubu bulunmaktadır. Bu mektuplardan şairin çevresinin kimlerden oluştuğu ve onlarla olan ilişkileri hakkında bilgi edinebildiğimiz gibi bazı dostlarının eserlerine yazmış olduğu takrizlerini de yine bu mektuplar vasıtasıyla öğreniyoruz. Şairin mektup yazdığı kişilerin isimleri, yazdığı mektup adedi ile bazılarının yazılış sebebini aşağıda veriyoruz:

1. Mehmed Paşa (Sadrâzam olduklarında tehniyet için gönderilmiştir), 2. Ali Paşa, 3. Nasuh Paşa (dokuz adet, biri dâmâd-ı şeh-r-yârî olduklarında tehniyet-i sûr için gönderilmiştir), 4. Dilâver Paşa, 5. Cafer Paşa (Yemen vâlisi, üç adet), 6. Hâfız Ahmed Paşa (yedi adet), 7. Hacı Paşa, 8. Osman Paşa, 9. Mustafa Efendi, 10. Mehmed Rızâ Bey (iki adet), 11. Es'ad Efendi (Tehniyet-i sıhhat için Şam'dan gönderilmiştir), 12. Şeyhülislâm hazretlerine (Birâderleri Abdülaziz Efendi vefat ettiklerinde tâziyet için Mısır'dan gönderilmiştir), 13. Ganizâde Nâdirî (biri Münşeât'ı üzerine takrîz olmak üzere dokuz adet gönderilmiştir), 14. Şeyhülislâm Hocasâde Mehmed Efendi (vâlideleri intikal ettikde tâziyet için Edirne'den gönderilmiştir), 15. Abdülaziz Efendi, 16. Dukakinzâde Osman Efendi (iki adet), 17. Abdülkerim Efendi (altı adet), 18. Çavuşzâde, 19. Kudsî Efendi (hâkim-i Selânik iken vazifemiz irsâl ettikde gönderilmiştir), 20. Muharrem Efendi (iki

⁶⁷ Abdül'naim Buluç (1942-1943). *Azmizâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE. Bölümü. 6; Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126; Haluk İpekten (1991). "Azmizâde Mustafa Hâletî". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 4. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 349.

⁶⁸ Abdül'naim Buluç (1942-1943). *Azmizâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE. Bölümü. 6; Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126.

adet), 21. Kemâl Efendi (Rumeli kazaskeri iken bir medrese ricasıyla gönderilmiştir), 22. Sabri Çelebi, 23. Şeyhülislâm Mustafa Efendi, 24. Şeyhülislâm Sun'ullah Efendi (iki adet), 25. Kırım Hân'ı Giray Hân (Sultan serhadd-i küffâr muhafazasında iken Derviş Paşa cânibinden Hân-ı mezbûra yazılmıştır), 26. Abdüllatif Efendi (ikinci def'a Halep defterdârı olduklarında gönderilmiştir), 27. Şeyhülislâm Yahyâ (iki adet, a. Pâdişâh-ı âlem-penâh hazretleriyle Bursa'ya gitdiklerinde, b. Babası Ahîzâde Abdülhalim Efendi vefat ettiğinde gönderilmiştir), 28. Şeyh Hasan Bûrînî (Şam ulemâsından), 29. Takrîz (...Süleyman Hân'ın fevâid-i âsâr-ı cemîlesin silk-i te'lîfe keşîde kıldıkda zahr-ı nüshaya takrîz tarîkıyla tahrîr olunmuştur), 30. Şeyhülislâm Mehmed Efendi, 31. Tehniyet-i mansıb için bazı ahhâba, 32. Sadreddin Efendizâde, 33. Mehmed Paşa (iki adet), 34. Şerif Efendi (Şam kadısı, üç adet), 35. Sadrazam hazretlerinin iyâdet-nâmelerine cevaptır, 36. Abdülcabbarzâde, 37. Şeyhülislâm hazretlerine, 38. Bâkî Paşa, 39. Emir Hasan Çelebi, 40. Şeyhülislâm Efendi hazretlerine, 41. Vücûdî Efendi (merhûmun mahzarına yazılmıştır), 42. Paşazâde Efendi, 43. Tabib Bebekzâde'nin risâlesine yazılan takrîzdir, 44. Hattat Osman Bey, 45. Ahîbbâya iştiyak-nâmedir, 46. Ashâb-ı devletten birine gönderilmiştir, 47. Mehmed Rızâ Çelebi, 48. Tezkireci Sem'î Çelebi.

Eserin Nüshaları:

Münşeât'ın 15 adet nüshası tesbit edilmiştir.

İsveç Uppsala Üniversite Ktp. No. 707; Nuruosmaniye Ktp. TY. No. 4412/21 (Mecmûa içinde); OR. 1169 (Münşeât-ı Azmi-Collection of Letters, Inshas, Or Letter-Writers, Catalogue of The Turkish Manuscripts in The British Museum (1888). London: 96); Sadberk Hanım Müzesi Ktp. Yaz. No. 366/1; Süleymaniye Ktp. Esad Efendi. No. 3330/4, Lala İsmail. No. 559; TSM Ktp. Revan. No. 1055 (Mecmûa içinde), No. 1057 (Mecmûa içinde); Üniversite Ktp., TY. No. 1526, TY. No. 1916, TY. No. 3166, TY. No. 4097 (Mecmûa içinde), TY. No. 9817; Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Ktp. No. 296, 877/4 (Mecmûa içinde).

4. Hâşiye Alâ Mihr ü Müşteri

Hâletî, babası Azmi Efendi'nin Sultan II. Selim'in emriyle Farsça'dan manzum olarak tercümeğe başladığı ve 1000 kadar beyitini tercüme ettiği; ancak sultanın vefatı sebebiyle tamamlanamamış olan, Tebrizli Şeyh Mehmed Assar'ın (Ö. 1383) her türlü cinsî aşk ve ihtirastan uzak bir aşk hikâyesi olan Mihr ü Müşteri

(Mîhr ü Mâh) adlı 5120 beyitlik mesnevisini tercümeyle devam etmiş, ancak kendisi de 500 beyitten fazla çeviremediği için eser yine noksan kalmış ve tamamlanamamıştır.⁶⁹ Araştırmalarımız sonucunda bu esere âit herhangi bir nüsha tesbit edemedik.

5. Hâşiye Alâ Düreri'l-Hükkâm

Aynı zamanda devrinin ileri gelen âlimlerinden biri de olan Azmizâde Hâletî'nin muhakkikâne bir şekilde kaleme almış olduğu pek çok şerh, hâşiye ve ta'likatı vardır. Bunlardan Hâşiye Alâ Düreri'l-Hükkâm, Molla Hüsrev'in eserine yapılan en ünlü hâşiye olup bir kısmı Arapça da olan pek çok yazması bulunmaktadır.⁷⁰

Eserin Nüshaları:

Hâşiye Alâ Düreri'l-Hükkâm'ın 49 adet nüshası tesbit edilmiştir.

Âtîf Efendi Ktp. Âtîf Efendi. No. 785; Bayezid Ktp. Bayezid. No. 1932, 1933, 2320, 2429, 2468, Veliyüddin Efendi. No. 1101; Diyanet İşleri Başkanlığı Ktp. 374; Vat. Arabi. No. 1615 (Düreri'l-Hükkâm fî şerh Gureri'l-ahkâm, Elenco Dei Manoscritti Turchi Della Biblioteca Vaticana (1953), Vaticani Arabi, Roma); Nuruosmaniye Ktp. No.1104/1456, 1105/1457, 1106/1458; Süleymaniye Ktp. Ayasofya. No. 0.1109, Crh. No. 611, Çorlulu Ali Paşa. No. 177, Fatih. No. 1600, 1601, Hacı Beşir Ağa. No. 65, 223, Hafîd Efendi. No. 63, Hamidiye. No. 465, Harput. No. 368, İzmir. No. 153, 154, Kadızâde Mehmed. No. 128, Kılıç Ali Paşa. No. 348, Laleli. No. 855, Mihrişah Sultan. No. 115, Serez. No. 984, 1047/I, Süleymaniye. No. 422, Yahyâ Tefvik. No. 1410 (Arapça), 1794/I (Arapça), Yeni Medrese. No. 1794/2 (Arapça), Yenicâmi. No. 398, 399, Yusuf Ağa. No. 204; TÜYATOK. Adana İl Halk Ktp. No. 765, Amasya-Bayezid. No. 377, 1353, Antalya-Elmalı. No. 2679, Antalya-Tekeli. No. 252; Burdur. No. 908, Çankırı İl

⁶⁹ Abdülkadir Özcan (hızl.) (1989). *Nev'izâde Atâi, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri* (Hadâ'iku'l-Hakâyık fî Tekmiletî's-Şakâyık). C. 3. İstanbul: Çağrı Yay. 267-268; Kafzâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Üniversite Ktp., TY. No. 3289. vr. 36a; E. J. W. Gibb (1904). *A History of Ottoman Poetry*, C. 3. London: E. J. Brill. 226; Faik Reşad (1311). *Eslâf*. C. 1. İstanbul: Âlem Matbaası. 59; Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126; Fevziye Abdullah Tansel (1970). "Hâletî". *Türk Ansiklopedisi*. C. 18. Ankara: MEB Yay. 346; Haluk İpekten (1991). "Azmizâde Mustafa Hâletî". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 4. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 349.

⁷⁰ Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126; Haluk İpekten (1991). "Azmizâde Mustafa Hâletî". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 4. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 349.

Halk Ktp. No. 243, Isparta. No. 601; Üniversite Ktp. TY. No. 1101, TY. No. 2320, TY. No. 2429, TY. No. 2468.

6. Hâşiye Alâ Şerhi'l-Menâr

Eser, İbni Melek'in "Menâr Şerhi"ne yapılan ve "Netâicü'l-efkâr" adıyla da anılan bir hâşiyedir.

Eserin Nüshaları:

Hâşiye Alâ Şerhi'l-Menâr'ın 58 adet nüshası tesbit edilmiştir.

Âtîf Efendi Ktp. Âtîf Efendi. No. 682; Bayezid Ktp. No. 8706, 8708, Bayezid. No. 1791, 1792, 1793, Veliyüddin Efendi. No. 938, 939, 940; Diyanet İşleri Başkanlığı Ktp. No. 312, 316; Edirne Selimiye Yazmalar Fihristi. No. 604; Kayseri Râşid Efendi Ktp. No. 632, 1428, 1434; Koca Râgıb Paşa Ktp. No. 400, 401; Köprülü Ktp. Fazıl Ahmed Paşa. No. 494, 495; Kütahya Vahid Paşa İl Halk Ktp. No. 181; Millet Ktp. Feyzullah Efendi. No. 593, 594; Nuruosmaniye Ktp. No. 973/1318, 974/1319; Süleymaniye Ktp. Amcazâde Hüseyin Paşa. No. 156, Ayasofya. No. 969, Bağdatlı Vehbî Efendi. No. 363, Crh. No. 481, Çorlulu Ali Paşa. No. 156, Damad İbrahim. No. 452, Esad Efendi. No. 456, H. Hüsnü Paşa. No. 522, Hamidiye. No. 418, 419, İzmirli İ. Hakkı. No. 478/4, Kasîdecizâde. No. 182/I, 182/II, Kılıç Ali Paşa. No. 299, Mahmud Paşa. No. 157, Serez. No. 548, 549/3, 550, Süleymaniye. No. 360, Tırnovalı. No. 548/3, 549, 549/I, Yozgat. No. 650, Yusuf Ağa. No. 183; TÜYATOK. Amasya-Bayezid. No. 11746, Antalya-Akseki. No. 250, Antalya-Elmalı. No. 2707, Burdur. No. 914, Isparta. No. 605; Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Ktp. No. 284 (Bu kütüphaneye âit eserler Bayezid Devlet Kütüphanesi'nde bulunmaktadır.); Üniversite Ktp. TY. No. 938, TY. No. 939, TY. No. 940, TY. No. 1791.

7. Muğni'l-Lebîb Şerhi

Hâletî'nin nahivden Muğnil-Lebîb'e yaptığı şerh de tanınmış eserlerindedir.

Eserin Nüshası:

Esere âit sadece bir nüsha tesbit edebildik.

Millet Ktp. Feyzullah Efendi. No. 1998.

8. Hidâye ve Misbah Şerhleri'ne Ta'likatı ile Diğer bazı Ta'likatları

Hâletî'nin kaynaklarda zikredilen ancak haklarında hemen hemen hiç bilgi verilmeyen Hidâye ve Misbah Şerhleri'ne Ta'likat'ı ile Tefsir'e dâir Kelimât'ı ve

diğer pek çok ilmî risâleye âit ta'likatları bulunmaktadır.⁷¹ Bu eserlerin tam adları kütüphane fişlerinde çoğu kez açık olarak yazılmayıp sadece ta'likat demekle yetinilmiş olduğundan bu ta'likatlardan hangisinin hangi esere âit olduğunu tesbit etmek nüshaları tek tek incelemeden pek mümkün değildir. Bu sebeple Hâletî'ye âit, kütüphanelerde ta'likat nâmına kayıtlı olan tüm nüshaları -ki bunların tesbit edebildiğimiz sayısı 16'dır- bir arada vermeyi tercih ettik.

Eserin Nüshaları:

Bayezid Ktp. Bayezid. No. 2367; Koca Râgıb Paşa Ktp. No. 400, 401; Süleymaniye Ktp. Esad Efendi. No. 246/41, 246/56, 252/10, 252/3, 252/4, 252/5, 252/6, 252/7, 252/9, 252/10, Hacı Mahmud Efendi. No. 6292/9, Harput. No. 368, Laleli. No. 252.

9. Dîvân

Riyâzî'nin ifadesine göre dîvânını 1012/1603 yılında III. Mehmed adına tertip etmiş olan⁷² Hâletî'nin dîvânına âit nüshaların tamamı yazma olup diğer eserleri gibi dîvânı da Osmanlı döneminde basılmamıştır. Dîvânı, üzerinde hazırladığımız doktora tezinin akabinde ve de yeniden gözden geçirilmek suretiyle ilk defa tarafımızdan neşredilmiş ve bilim dünyasının hizmetine sunulmuştur. Bu tenkitli neşre göre şairin dîvânında mesnevî nazım şekliyle yazıldıkları için "mesneviyyât" başlığı altında verdiğimiz 2 manzum arzuhâl, 1 Tevhîd, 1 Münâcât, 1 Na't, 1 Mi'râciye, 1 Çehâr-Yâr-ı Güzîn Medhiyesi, 1 Ebâ Eyyûb el-Ensârî Medhiyesi, 1 Sultan Mehmed-i Sâlis Medhiyesi, 41 Kasîde, biri terkîb-i bend nazım şekliyle olmak üzere 2 Mersiye, tamâmı mütekerrir olmak üzere 8 Müseddes, 1 Tahmîs, 4'ü Kıt'a-i kebîre olmak üzere 141 Kıt'a, 16 Târih, 895 Gazel, 601 Matla ve Müfret bulunmaktadır.

Hâletî, Sultan II. Osman'a ve IV. Murad'a birer adet arzuhâl, Sultan Mehmed-i Sâlis'e (dördü medhiye, biri Nev-rûziye ve ikisi bahâriye olan) yedi adet kasîde, Sultan Ahmed Hân'a (dördü medhiye, biri temmûziye ve ikisi bahâriye olan) toplam yedi adet kasîde, Sultân IV. Murad'a (üçü medhiye, biri rahşiyeye olan) dört adet kasîde, Hoca Sâdeddin Efendi'ye (medhiye olan) bir adet kasîde, Şeyhülislâm Hocaşâde Mehmed Efendi'ye (medhiye olan) iki adet kasîde,

⁷¹ Ali Cânib Yöntem (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 126; Fevziye Abdullah Tansel (1970). "Hâletî". *Türk Ansiklopedisi*. C. 18. Ankara: MEB Yay. 346; Haluk İpekten (1991). "Azmizâde Mustafa Hâletî". *İslâm Ansiklopedisi*. C. 4. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 439.

⁷² Riyâzî. *Riyâzû'l-Şuarâ*. Üniversite Ktp., TY. No. 761. vr. 44b.

Şeyhülislâm Hocazâde Efendi'ye (medhiye olan) bir adet kasîde, Veziriâzam İbrahim Paşa'ya (medhiye olan) bir adet kasîde, Veziriâzam Lala Paşa'ya (biri medhiye, biri de bahâriye olan) iki adet kasîde, Tırnakçı Hasan Paşa'ya (ikisi kasrına yazılmış, biri de temmûziye olan) üç adet kasîde, Cerrah Mehmed Paşa'ya (medhiye olan) bir adet kasîde, Kapu Ağası Gazanfer Ağa'ya (ikisi medhiye, ikisi bahâriye olan) dört adet kasîde, Eşref-i ulemâdan birinin kasrına bir adet kasîde, Kapudan Cağalazâde Sinan Paşa'ya (medhiye olan) iki adet kasîde, Fâtih-i Estergon Veziriâzam Mehmed Paşa'ya (medhiye olan) bir adet kasîde, Mehmed Ağa'ya (medhiye olan) bir adet kasîde, Veziriâzam Nasuh Paşa'ya (biri şitâiye, biri de medhiye olan) iki adet kasîde ve Veziriâzam Ali Paşa'ya (medhiye olan) bir adet kasîde sunmuştur.

Hâletî, dîvânındaki iki mersiyeden birini Reîsülküttâb Medhî Efendi, diğerini ise oğlu Abdülkadir için yazmıştır. Şair, dîvânındaki tek tahmîsi ise Übeydî'nin bir gazeline yapmıştır.

Şairin târih yazdığı şahıslar arasında ise Kapudan Cağalazâde Sinan Paşa, (üçüncü kez vezir olması münasebetiyle), Müftü Zekeriyya Efendi, Fehmî Efendi (vefatı münasebetiyle), III. Mehmed (sefer-i hümâyûn münasebetiyle), Hâdım Hasan Paşa (veziriâzam olması münasebetiyle), Safiye Sultan (III. Mehmed'in vâlidisi, [kasrı münasebetiyle]), Kethüdâ Bey (çeşmesi münasebetiyle), Mîr Tahmas Bey (hânesi münasebetiyle denilen üç adet târih), oğlu Abdülkadir (vefatı münasebetiyle), Gümüş Ayaklı (katli münasebetiyle), Abdülvehhâb Efendi (vefatı münasebetiyle), 16. asrın ünlü şairi Bâkî (birinci defa Rumeli kazaskeri olması münasebetiyle), Hoca Efendizâde Mes'ud Efendi (vefatı münasebetiyle), Kapudan Cağalazâde Sinan Paşa (veziriâzam olması münasebetiyle) bulunmaktadır.

Yine yaptığımız araştırmalara göre Hâletî'nin Dîvân'ı üzerinde ilk tenkitli metin çalışması, Abdülnaim Buluç tarafından hazırlanmış olan "Azmezâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri" adlı mezuniyet tezidir. Ancak Buluç'un tezinde de belirttiği üzere bu çalışma, o günün şartlarında kütüphanelerimizde bulunan dört adet nüsha esas alınarak yapılmıştır. Bu nüshaları tesbit ettiğimiz mevcut nüshalarla karşılaştırdığımızda bunlardan birinin ikinci derecede (Süleymaniye Ktp. Ayasofya. No. 3910), diğerlerinin ise 3 ve 4. derecede öneme sahip nüshalar (Üniversite Ktp. TY. No. 160, Üniversite Ktp. TY. No. 2876, Âtîf Efendi Ktp. No. 2067) olduğunu gördük. Buluç, bizim SÜ1 kodunu verdiğimiz Süleymaniye Ktp. Lala İsmail. No. 435 numaralı nüshayı da görmüş ancak kısmen

yararlanma ve karşılaştırma yoluna gitmiştir. Bunun sebebi Buluç'un ifadesiyle nüshanın "içinden zor çıkılır bir karışıklık arz etmesi"dir. Yine Buluç'a göre Lala İsmail. No. 435'de bulunan gazellerin "tedâhüllerini meydana çıkarıp ilaveleri ayırmak ve hepsinin yerlerini ayrı ayrı göstermek pek uzun zamana mütevakki bir iş"tir (Buluç'un, tesbitinde son derece haklı olduğunu hatta gerek bahsettiği nüsha ve gerekse bu nüsha ile ilişkileri olan diğer nüshalar üzerinde yaptığımız incelemeler sonucunda -tesbit ettiğimiz problem, karışıklık ve zorlukların yanında- az bile ifade ettiğini gördük). Esas alınan nüshaların bizim tesbit ettiğimiz nüshalara kıyasla mevcut olan yetersizliklerine rağmen Buluç'un tezi, Hâletî ve dîvânı üzerinde yapılmış belirleyebildiğimiz ilk akademik çalışma olması bakımından önemlidir.

Buluç'un tezinin dışında, dîvân üzerinde yapılmış birkaç akademik çalışma daha bulunmaktadır. Bunlardan ilk ikisi yüksek lisans tezi olup 1992 yılında Erciyes Üniversitesi'nde yaptırılmışlardır. Bu tezlerde, Hâletî'nin Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi'nde bulunan 1277 numaralı nüshası -ki tesbit ettiğimiz nüshalarla kıyasladığımızda hayli eksik ve önem derecesi zayıf bir nüshadır- esas alınmış ve çalışmaların çerçevesi gereği sadece metnin transkripsiyonu ve incelemesi yapılmıştır. Lütfi Alıcı tezinin baş tarafında dîvânın incelemesini vermiş akabinde ise metin olarak nüshada bulunan tevhîd, münâcât, na't, medhiye, kasîde, kıt'a, târih ve müseddeslerin transkripsiyonlarını vermiştir. Ali Akşit ise her iki tezde de ortak olarak verilmiş olan şairin hayatı, sanatı ve dîvânı hakkındaki genel bilgilere ilaveten metin olarak yine Raşid Efendi nüshasında bulunan gazel, mersiye ve bazı kasîdelerin transkripsiyonuna yer vermiştir.⁷³ Bir diğer çalışma ise Cevat Yerdelen tarafından hazırlanmış olan ve bizim doktora tezimizin tamamlanmasına yakın günlerde haberdar olduğumuz, "Azmiâde Hâletî Dîvânı, Edisyon-Kritik", adlı tezdur.⁷⁴ Yaptığımız inceleme sonucunda, şairin dîvânına âit nüshaların farklı tertipleri yansıttıklarının fark edilmeyişi ile bazı önemli nüshalara ulaşılamamış olması, bu çalışmanın belli başlı eksiklikleri olarak belirlenmiştir.

Eserin Nüshaları:

⁷³ Lütfi Alıcı (1992). *Azmiâde Mustafa Hâletî Dîvânı I (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Ü., SBE, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı; Ali Akşit (1992). *Azmiâde Mustafa Hâletî Dîvânı I (Metin)*, Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Ü., SBE, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı.

⁷⁴ Cevat Yerdelen (1994). *Azmiâde Hâletî Dîvânı, Edisyon-Kritik*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Ü. SBE, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı.

Hâletî Dîvânı'nın yurt içi ve yurt dışında onlarca nüshası bulunmakta olup belli başlıları şunlardır.

Atatürk Ü. Seyfettin Özege Ktp. No. ASL-7; Atıf Efendi Ktp. No. 2067; Ârif Hikmet Ktp. No. 131/811 (Mikrofilm Arşiv No. 2938), Bayezid Ktp. Veliyüddin Efendi. No. 2703 (Dîvân, Külliyyât-ı Azmizâde Hâletî içinde 1-504. sayfalar arasındadır); Kayseri Raşid Efendi Ktp. No. 1277; Konya Belediyesi İzzet Koyunoğlu Şehir Müzesi Ktp. No. 13152; Millet Ktp. No. Ali Emirî Manzum 98; Millî Ktp. FB. No. 214, 220, 247, TY. No. 4247/1; Süleymaniye Ktp. Ayasofya. No. 3910, Fatih. No. 3803, Hacı Mahmud Efendi. No. 3473, Kasıdecizâde. No. 420, Lala İsmail. No. 435, M. Hafîd Efendi. No. 357/2 (Dîvân-ı Kâmî ile aynı nüsha içinde olup 25-64 yk. arasındadır), Mihrişah Sultan. No. 374; TSM. Ktp. Hazine. No. 894, Hazine. No. 917; Üniversite Ktp. TY. No. 160, TY. No. 1795, TY. No. 2876, TY. No. 9785; Manisa İl Halk Ktp. 45 Ak. Ze. No. 183; Ankara Adnan Ötügen İl Halk Ktp. 06 Hk. No. 932; Sinop İl Halk Ktp. 57 Hk. No. 5815/3; Leiden Ü. Ktp. Turcica cod. 1280; Mısır Millî Ktp. No. 1752 (Türkçe Yazmalar Kataloğu (1988). C. 2. Kahire: 62); Stâtsbibliothek, Handschriften Katalog (1959). (Dîvân, Bostan-ı Hayâl adlı eserde 17-84 yk. arasında bulunmaktadır. Berlin: 225), Vat. Turco 219 (Dîvân di Azmizâde Hâletî Mustafa Efendi, Elenco Dei Manoscritti Turchi Della Biblioteca Vaticana, Vaticani Turchi (1959). Roma: 191), Or. 19447 (The Turkish Manuscripts in The British Museum), No. 2034, 2068Y (Garrett Collection Yahuda Series Ottoman Turkish/Princeton Üniversitesi Türkçe Yazmaları); Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Ktp. No. 296, 405, 488, 706, 952 (Dîvân-ı Külliyyât-ı Azmizâde Hâletî), 952.

Hâletî'nin şiirleri'nin Bulunduğu Tesbit Edilen Mecmûalardan Bazıları:

Atatürk Kitaplığı. No. 517, 1048 (Mecmûa, Muallim Cevdet Yazmaları Kataloğu. (1998). İstanbul: 56, 110); Mevlânâ Müzesi Ktp. No. 4361 (Mecmûa, Yazmalar Kataloğu. (1972). Ankara: 200); Nuruosmaniye Ktp. No. 1402/4966 (Kitâb-ı Müntehebât-ı Eş'âr), 4402/6 (Kasâid-i Hâletî), 4402/31 (Gazeliyyât-ı Hâletî); Stâtsbibliothek, Handschriften Katalog. (1956). Berlin: 180, 267 (Mecmûa); Süleymaniye Ktp. Hamidiye. No. 1210 (Mecmû'a-i Nu'ût-ı Nebeviyye), Reşîd Efendi. No. 850/22 (Mersiye berây-ı Medhî); TSM. Ktp. Hazine. No. 1050, 1058, 1070 (Mecmûa); Revan. No. 1968, 1970, 1985 (Mecmûa); Vat. 50 (Antologia Poetica Turca e Persiana, Elenco Dei Manoscritti

Turchi Della Biblioteca Vaticana. (1953). Vaticani Turchi. Roma: 39); Millî Kütüphane Yz. B. No. 415 (Mecmûa-i Kasâid, 7b-8b: Mersiye-Seyyid Nizamoglu Seyfullah Efendi⁷⁵).

Fevziye Abdullah Tansel'in Türk Ansiklopedisi'ndeki "Hâletî" maddesinde de belirttiği üzere Theodor Menzel, *Encyclopédie de L'İslam*'daki Hâletî maddesinde 1258'de Kahire'de basılan *Hâlet Dîvânı*'nı Azmizâde Hâletî'ye âit göstermiştir.⁷⁶ Tansel yukarıda bahsedilen maddesinde ayrıca, *Hâletî Dîvânı*'nın TSM Kütüphanesi'nde üç adet yazma nüshasının bulunduğu ve bunlardan birinin Hâletî'nin ölümünden önce Kınalızâde Ali b. Hüseyin eliyle 1026/1617 yılında istinsah edilmiş ve mevcut yazmaların en eskisi olduğundan söz etmektedir. Yapılan inceleme sonucunda bu nüshanın bir dîvân nüshası olmayıp şairin rubâilerine âit olduğu belirlenmiştir.

Antoine Galland, 1672 yılına âit hatıralarında, Hâletî'nin büyük boy yazma bir dîvânını gördüğünü kaydeder ve şu bilgileri verir: "Muhtelif mevzular hakkında Türkçe bir şiir kitabı gördüm. Bunun kafiyeleri o şekilde tertip edilmiş bulunuyordu ki, ilk kafiyelerin cümlesi kitabın sonuna kadar bir elifle, diğerleri de yâ olan son harfe kadar diğer harflerle nihayet buluyordu. Kitap 80 boyunda olup ismi *Dîvân-ı Azmizâde Hâletî Efendi* idi."⁷⁷

Yazmalar.org.daki taramalarımız sonucunda Regius kaydıyla Hâletî'ye âit gösterilen ve 78 varak olduğu belirtilen *Nakş-ı Hayâl* (tasavvufî bir eser), Schefer arşiv kaydıyla *Selîmnâme* (Sultan 2. Selim tarihi) ve *Şehnâme-i Sultan Murâdî* (mesnevî tarzında manzum bir eser); Ms. or. Quart. No. 1209 (Almanya Milli Ktp. Türkçe Yazmaları) arşiv kaydıyla *Kanunnâme-i Sultânî* adlı eserlerin de Hâletî'ye âit gösterildiği tespit edilmiştir. Nüshaların asıllarını inceleme imkânı bulamadığımızdan bunların Azmizâde Hâletî'ye âit olup olmadıkları hususu kesinlik kazanamamıştır.

⁷⁵ Yasemin Karakuş (2016). "Yahyâ, Nâdirî ve Hâletî'nin Divanlarında Yer Almayan Seyyid Nizamoglu Mersiyeleri". *İ.Ü., Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* LVI: 139-141.

⁷⁶ Fevziye Abdullah Tansel (1970). "Hâletî". *Türk Ansiklopedisi*. C. 18. Ankara: MEB Yay. 347.

⁷⁷ Antoine Galland (1949). *İstanbul'a Ait Günlük Hatıralar* (1672-1673). C. 1. Çev. Sırrı Örik. Ankara. 35.

10. Hadd-i Mestân

Kaynaklardan öğrendiğimize göre Hâletî'nin, I. Ahmed'in Veziriâzamı Derviş Paşa'yı (Ö. 1606) hicvettiği *Hadd-i Mestân* adlı bir eseri daha bulunmaktadır.⁷⁸ Gerek tez safhasında, gerekse çalışmamızın 2003 yılındaki neşrinde, bu eserden haberdar olmamıza rağmen herhangi bir nüshasına ulaşamadığımızı ilgili dipnotlarda belirtmiş idik.⁷⁹ Akabinde ve de yakın denilebilecek bir zamanda Nusret Gedik, eserin bir nüshasına ulaşmış ve ayrıntılı bir incelemeyle birlikte metnini yayınlamıştır.⁸⁰ Bu çalışmadan öğrendiğimize göre anılan hicviye, Nuruosmâniye Kütüphanesi'nde 4962 numara ile kayıtlı *Mecmû'a-i Müntehebât-ı Kasâid ve Eş'âr* başlıklı 324 sayfalık bir mecmûanın 141a-142b varakları arasında bulunmaktadır. Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün kalıbının kullanıldığı ve kasîde nazım şekliyle yazıldığı görülen hicviye, 80 beyitten oluşmaktadır. Hâletî, hicviyesinin sonunda ve tevriyeli bir şekilde hem eserinin ismini vurgulamış, hem de "o haddin bilmeyen bed-mest" şeklinde tanımladığı Derviş Paşa'ya haddini bildirdiğini belirtmiştir.⁸¹ Gedik'in kaydettiğine göre, Hâletî'nin bu eserinde kullandığı üslûp, dîvânında kullandığından hayli farklıdır. Şair, Nef'îyâne bir tavırla ve saldırgan bir üslûpla paşaya her türlü hücumu yapmaktan geri kalmamıştır. Yine Gedik'in tespitine göre Nef'î, *Sihâm-ı Kazâsi*'nda bu hicviyeye bir nazîre yazmıştır.⁸²

⁷⁸ Mehmet İpşirli (2007). *Târih-i Na'imâ*. C. 1. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yay. 317; İsmail Hakkı Uzunçarşılı (1988). *Osmanlı Tarihi*. C. 3/1-2. Ankara: 363.

⁷⁹ Bayram Ali Kaya (2003). *Azmîzâde Hâletî Dîvânı* (Giriş ve Tenkitli Metin). C. 1-2. Cambridge: Harvard Üniversitesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Yay. 32.

⁸⁰ Nusret Gedik (2015). "Azmî-zâde Hâletî'nin Derviş Paşa Hicviyesi: Hadd-i Mestân". *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 15: 133-136.

⁸¹ Nusret Gedik (2015). "Azmî-zâde Hâletî'nin Derviş Paşa Hicviyesi: Hadd-i Mestân". *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 15: 146.

⁸² Nusret Gedik (2015). "Azmî-zâde Hâletî'nin Derviş Paşa Hicviyesi: Hadd-i Mestân". *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 15: 147.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Namık (1990). *Riyâzî Dîvânı'ndan Seçmeler*. Ankara: KB Yay.
- Ak, Coşkun (2001). *Bağdatlı Rûhî Dîvânı, Karşılaştırmalı Metin*. C. 1-2. Bursa: Uludağ Ü. Basımevi.
- Akşit, Ali (1992). *Azmizâde Mustafa Hâletî Dîvânı II (Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Alıcı, Lütfî (1992). *Azmizâde Mustafa Hâletî Dîvânı I (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Bağdatlı Rûhî. *Dîvân*. Süleymaniye Ktp. Bağdatlı Vehbî. No. 1584.
- Banarlı, Nihad Sami (1971). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 2. İstanbul: MEB Yay.
- Beyânî. *Tezkire-i Beyânî*, Millet Ktp. Ali Emîrî. No. 757.
- Buluç, Abdül'naim (1942-1943). *Azmizâde Hâletî, Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE Bölümü.
- Bursalı Mehmed Tahir (1333). *Osmanlı Müellifleri*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Ceyhan, Âdem (2006). *On Altıncı Asır Osmanlı Âlimlerinden Azmî Pîr Mehmed Bey ve Dîvânı*. Manisa: Emek Matbaası.
- Gökyay, Orhan Şaik (hzl.) (1996). *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi, Topkapı Sarayı Bağdat 304 Yazmasının Transkripsiyonu-Dizini*. C. 1. İstanbul: Yapı Kredi Yay.
- Faik Reşad (1311). *Eslâf*. C. 1. İstanbul: Âlem Matbaası.
- Galland, Antoine (1949). *İstanbul'a Ait Günlük Hatıralar (1672-1673)*. C. 1. Çeviren: Sırrı Örik. Ankara: TTK Yay.
- Ganizâde Nâdirî. *Dîvân*. Süleymaniye Ktp. Fatih. No. 3878.
- Gedik, Nusret (2015). "Azmî-zâde Hâletî'nin Derviş Paşa Hicviyyesi: Hadd-i Mestân". *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* 15: 133-166.
- Gibb, F. J. W. (1904). *A History of Ottoman Poetry*. C. 3. London: E. J. Brill.
- Hacı Tevfik Efendi. *Mecmûatü't-Terâcîm*. Üniversite Ktp. TY. No. 192.
- Hamami, Erdal (2001). *Râmî Dîvânı*. Ankara: KB Yay.
- İpekten, Haluk vd. (1988). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: KB Yay.

- (1991). “Azmiẓâde Mustafa Hâletî”. *İslâm Ansiklopedisi*. C. 4. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 348-349.
- (1994). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İstanbul: Dergâh Yay.
- İz, Fahir (1979). “Hâletî”. *EL²* (New Edition). C. 3. Leiden-London.
- Kafzâde Fâizî. *Zübdetü'l-Eş'âr*. Üniversite Ktp. TY. No. 3289.
- Karakuş, Yasemin (2016). “Yahyâ, Nâdirî ve Hâletî'nin Divanlarında Yer Almayan Seyyid Nizamoğlu Mersiyeleri”. *İ.Ü., Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* LIV: 129-146.
- Kâtip Çelebi (1287). *Fezleke*. C. II. İstanbul: Cerîde-i Havâdis Matbaası.
- *Keşfü'z-Zünûn* (1941) (Şerafettin Yaltkaya Tab'ı). C. 1. İstanbul: Maârif Matbaası.
- Kaya, Bayram Ali (1999). “Azmiẓâde Hâletî Dîvânı'da Atasözleri ve Deyimler” *Türk Dünyası Araştırmaları* 118: 149-168.
- (2000). “Azmiẓâde Hâletî'nin Sakî-nâmesi”. *Journal of Turkish Studies, In Memoriam Ağâh Sırrı Levend* 24/II: 59-106.
- (2003). *Azmiẓâde Hâletî Dîvânı (Giriş-Tenkitli Metin-T1 Nüshası Tıpkıbasım)*. C. 1-2. Cambridge: Harvard Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümü Yay.
- Kınalızâde Hasan Çelebi. *Tezkiretü'ş-Şuarâ*. Üniversite Ktp. TY. No. 304.
- Külekçi, Numan (1988). *Ganizâde Nâdirî ve Dîvânı'ndan Seçmeler*. Ankara: KB Yay.
- Levend, Âgâh Sırrı (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi*. C. 1. Ankara: TTK Yay.
- Mehmed Süreyyâ (1311). *Sicill-i Osmânî*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire.
- Muallim Nâci (1308). *Esâmî*. İstanbul: Mahmud Bey Matbaası.
- Kurnaz, Cemâl (hzl.) (1995). *Osmanlı Şairleri*. İstanbul: MEB Yay.
- Muhammed Muhibbî. *Târih-i Hulâsatü'l-Eser*. C. 4. Üniversite Ktp. No. 77170.
- Özcan, Abdülkadir (hzl.) (1989). *Nev'îzâde Atâî, Şakâik-i Nu'mâniye ve Zeyilleri (Hadâ'iku'l-Hakâyık Fî Tekmileti'ş-Şakâyık)*. C. 2-3. İstanbul: Çağrı Yay.
- Öbek, Ali İhsan (1995). *Dîvân Edebiyatında Sosyal ve Dinî Konulu Rubâiler*. İstanbul: İnsan Yay.
- Redhouse, Sir James W. (1987). *Turkish And English Lexicon*. New Edition. Beirut: Librairie Du Liban.
- Rızâ (1316). *Tezkire-i Rızâ*. İstanbul: Kitabhâne-i İkdâm.

- Riyâzî. *Riyâzî 'ş-Şuarâ*. Üniversite Ktp. TY. No. 761.
- Steingass, F. (1975). *Persian-English Dictionary*. New Reprint. Beirut: Librairie Du Liban.
- Şemsettin Sâmî (1308). *Kâmusu 'l-A'lâm*. C. 3. İstanbul: Mihran Matbaası.
- (1317). *Kâmus-ı Türkî*. İstanbul: İkdam Matbaası.
- Şükün, Ziya (1984). *Gencîne-i Güftâr, Ferheng-i Ziyâ*. C. 1-3. İstanbul: MEB Yay.
- Tansel, Fevziye Abdullah (1970). "Hâletî". *Türk Ansiklopedisi*. C. 18. Ankara: MEB Yay. 347.
- Tolasa, Harun (1981). "Hâletî". *TDEA*. C. 4. İstanbul: Dergâh Yay.
- Tulum, Mertol (2000). *Tarihî Metin Çalışmalarında Usûl: Menâkıbu'l-Kudsiyye Üzerinde Bir Deneme*. İstanbul: Deniz Kitabevi.
- TÜYATOK (1979-). *Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu*. Ankara: KB Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü Yay.
- Tüzün, Burhaneddin (1948-1949). *Azmizâde Hâletî Efendi ve Rubâiyâtı*. Mezuniyet Tezi. İstanbul: İ.Ü., Edebiyat Fak. TDE Bölümü.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1988). *Osmanlı Tarihi*. C. 3/1-2. Ankara: TTK Yay.
- Ünver, İsmail (1993). "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler". *Ankara Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fak. TDE. Bölümü Türkoloji Dergisi* 11 (1): 51-89.
- Yerdelen, Cevat (1992). *Azmizâde Hâletî'nin Rubâileri*. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- (1994). *Azmizâde Hâletî Dîvânı, Edisyon-Kritik*. Erzurum.
- Yöntem, Ali Cânib (1988). "Hâletî". *İA*. C. 5/1. İstanbul: MEB Yay. 125-126.
- Ziyâ Paşa (1292). *Harâbât*. C. 2. İstanbul: Matbaa-i Âmire.

AZMİZÂDE HÂLETÎ DÎVÂNI

(M E T İ N)

1. Mesneviyyât (Tevhîd, Münâcât, Na‘t, Mi‘râciye, Çehâr-Yâr-ı Güzîn Medhiyesi, Ebâ Eyyûb el-Ensârî Medhiyesi, Sultan Mehmed-i Sâlis Medhiyesi, Arz-ı Hâller)

1

DER-TEVHÎD-İ BÂRÎ ‘AZZE ŞÂNE

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Hamd ana kim vücûd-ı insânı
Şeref-i nutka kıldı erzânî
- 2 Gökden inzâl idüp zemîne kelâm
Sühanı eyledi bülend-makâm
- 3 Buldı i‘câz-ı nazmı hadd-i kemâl
Şu‘arâ zümresini eyledi lâl
- 4 Zât-ı pâki ne cevher ü ne ‘araz
Ana ‘ârız degül şifâ vü maraz
- 5 Bir sözüyle vücûda geldi cihân
Kudretinde kalur mı reyb ü gümân
- 6 Çâr fasl üzre eyleyüp tertîb
Kıldı her sâli bir kitâb-ı garîb
- 7 Dön diseydi girerdi raksa zemîn
Dönmeye emri olsa çerh-i berîn
- 8 Kasd ideydi tabîb-i ihsânı
Giderürdi devâr-ı devrâmı
- 9 İsmi ni itmeyince zîb-i makâl
Emr-i zî-bâli yok şikâra mecâl
- 10 Nâmeye evvel olmasa nâmı
Âhir ol nâme bulmaz itmâmı
- 11 Zâtına ibtidâ vü gâyet yok
Lutf u ihsânına nihâyet yok
- 12 Nutfe-i ebri eyleyüp nâzil
Kılar eşcârı mîveden hâmil
- 13 Kûhun eyler libâsını hârâ
Geyürür hâke hulle-i hadrâ
- 14 Zâhir olan bu nakş-ı gûn-â-gûn
Hâme-i kudretinden oldu birûn
- 15 Cem‘ idüp harf-i nûn ile kâfi

- Kıldı mevcûd kâfdan kâfi
 16 İtdi hem-sâye zulmeti nûra
 Müşk-i ter katdı sanki kâfûra
 17 Bâg-ı sun‘unda zâgdur şeb-i târ
 Beyzadur ana necm-i pür-envâr
 18 Eyler ol zâgı gelse vakt-i seher
 Tu‘me-i şâh-bâz-ı zerrîn-per
 19 Çemen-i bâg-ı sun‘ıdur bu sipihr
 İki nergisdür anda mâh ile mihr
 20 İrgürür delve Yûsuf-ı mâhı
 Çıkarur çâh-ı arzdan kâhı
 21 Emr ü fermânıdur viren her bâr
 Yûnus-ı mihre hût içinde karâr
 22 Ebr-i lutfiyla gönderüp bir nem
 Gül-şen-i dehri eyledi hurrem
 23 Nokta-i necmi bir bir itdi ‘ıyân
 Kodı âyât-ı kudretine nişân
 24 Câm-ı lutfını sundı eflâke
 Ebr anun cür‘asın döker hâke
 25 Virdi zînet zemîne merdüm ile
 Nitekim âsmâna encüm ile
 26 Nutfedden hâsıl itdi insânı
 Yazdı âb üzre sûret-i cânı
 27 Olmasun diyü târ hücre-i ten
 Nûr-ı ‘akl ile eyledi rûşen
 28 Kalbi cây itdi genc-i esrâra
 Ana mâr oldı nefis-i emmâre
 29 Gûy-ı gerdûnı eyleyüp galtân
 Yirini kıldı ‘arsa-i imkân
 30 Virdi berka sehâb içinde karâr
 Sanki hâkister içre sakladı nâr
 31 Geydürür kûha ebrden sincâb
 Tâ ki fasl-ı şitâda görmeye tâb
 32 Magribe mâhı şâh iden oldur
 Necmi ana sipâh iden oldur

- 33 Rîsmân ü sûtûnsuz dâ'im
Hayme-i çerhi ol kılur kâ'im
- 34 Buldı andan 'acûze-i hâkî
Rişte-i mihr ü çerh-i eflâkî
- 35 Oldı lutfıyla tâze gül-şen-i cân
Bâg-ı cisme o saldı âb-ı revân
- 36 Ol geyürdi cihâna bî-minnet
Birbiri üstine tokuz hil'at
- 37 Bâd-ı lutfın kaçan vezân eyler
Nâr-ı sûzânı gül-sitân eyler
- 38 Kahrı ammâ ider cinânı cahîm
Zehr ü zakkûm olur içinde na'îm
- 39 Fark için ehl-i küfr ü îmânı
Kıldı rûz-ı ezelde dîvânı
- 40 Kiminün kalbi oldı mehbit-i nûr
Kiminün kaldı çün şeb-i deycûr
- 41 Kimisin vâsıl-ı na'îm itdi
Kimini dâhil-i cahîm itdi
- 42 Kendüdür hikmetine vâkıf olan
Eyler izhâr-ı 'aciz 'ârif olan

2

DER-MÜNÂCÂT-I KÂDÎ'L-HÂCÂT

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Yâ İlâhî garîk-i 'isyânem
Müstahikk-i kemâl-i hirmânem
- 2 Rahmetün ummaga yüzüm yokdur
Her ne itsen bana sözüm yokdur
- 3 Pâyemâl oldı kûy-ı dil-berde
Yüzüm olsa 'aceb midür yirde
- 4 Hatt-ı mushaf yirine itdi karâr
Safha-i dilde hatt-ı 'ârız-ı yâr
- 5 Gam-ı zülfiyle dil perîşândur
Fikr-i la'liyle gözlerüm kandur
- 6 Hasret-i bûy-ı kâkül-i dil-keş
Micmer-i cânı kıldı pür-âteş

- 7 Kurdı her târ-ı zülf-i ‘anber-fâm
Sayd için murg-ı cânımı bir dâm
- 8 Dürr-i dendân-ı yâr idüp beni zâr
Çıkdı elden bu çeşm-i gevher-bâr
- 9 Hem-demüm her seher de âhumdur
Sanki ol vird-i subh-gâhumdur
- 10 Dîde pür-âb ü dil pür-âteşdür
Zâhir u bâtınım müşevveşdür
- 11 Olsa bir kaşı yâ vü gamzesi tîr
Yolum urmakda eylemez taksîr
- 12 Nâ-gehân karşı gelse bir hûn-hâr
Ana urulmamaga çâre mi var
- 13 Çâr-ebrû güzeller olsa ‘ıyân
Gözlerüm dört olur o demde hemân
- 14 Germ ider bezmini dil ü cânun
Şu‘le-i şem‘-i hüsni hûbânun
- 15 Bulmasam yâri kendümi bulamam
Gam-ı ‘ışk olmayınca şâd olamam
- 16 Nazar-ı dil-berün görümlüsiyem
Tîr-i müjgân-ı yâr ölümlüsiyem
- 17 Her zamân murg-ı vasldur saydum
Kâkül-i yârdür hemân kaydum
- 18 Rişte-i cânı nâr-ı fikr-i visâl
Yakdı başdan ayaga şem‘-misâl
- 19 Kasr-ı cânâ hevâdan irdi hâlel
İrdi andan hevâ-yı zühd ü ‘amel
- 20 ‘Amel-i hayra irmez oldı elüm
Oldı gûyâ hevâ benüm ‘amelüm
- 21 Virmez zühde vü salâha vücûd
Sehv ile eyleyüm meger ki sücûd
- 22 Olsa mihrâba gözlerüm nigerân
Ham-ı ebrû gelür hayâle hemân
- 23 Yok gönülde imâma ikbâlüm
Biribirine uymaz akvâlüm
- 24 Mescid içre eger ki yâri görem

- Hak bilür kim ne kıldugum bilmem
- 25 Bir melek-rû yanumda tutsa makâm
Virürin muttasıl o yana selâm
- 26 Âftâb-ı hidâyeti dil-i zâr
Yohsa görmez gider mi şeb-pere-vâr
- 27 Ey devâ-yı belâ-yı bîmârân
Dil-nevâz-ı dil-i güneh-kârân
- 28 V'ey nigeş-dâr-ı âsmân u zemîn
Nûr-bahş-ı kulûb-ı ehl-i yakîn
- 29 Ey kılan kâr-gâh-ı dehri binâ
Bizi yokdan var eyliyen Mevlâ
- 30 Hâl-i dilden habîr olan sensin
Düşmişe dest-gîr olan sensin
- 31 Hâk-i pâyunda virdi bana hicâb
Kahrını dîv-i nefse eyle şihâb
- 32 Gözyaşın pây-ı dil-bere dökdi
Yüzümün suyunu yire dökdi
- 33 Tîr-i âhum kılup nişâna karîn
Ol İlâhî cihâd-ı nefse mu'în
- 34 Zararın çekmeden memâtumda
Anı öldür benüm hayâtumda
- 35 Çıkmaduk cânda çünki vardur ümîd
Umarum kim bulam hayât-ı cedîd
- 36 Akıdup eşk-i çeşm-i giryânı
Eyle ser-sebz gül-şen-i cânı
- 37 Kılma dil Yûsuf'ını nefse esîr
Çâh-ı 'isyânı eyleme ana yir
- 38 Seyl-i ihsânunı başumdan aşur
Bana cürm ü sana kerem yaraşur
- 39 Bakma yâ Rab sevâd-ı defterüme
Anı ur âteşe benüm yirüme
- 40 Yüzümü kara itme nâme gibi
Beni ser-geşte kılma hâme gibi
- 41 Ayırursan da cânımı tenden
Yine ayırma derdünü benden

- 42 Mest-i câm-ı şarâb-ı şevk eyle
Bülbül-i bûstân-ı zevk eyle
- 43 Bana mir'ât-ı 'ışkını göster
Tûti-i cân-ı bî-dile dil vir
- 44 Zulmet-i zulmi al revânımdan
Âb-ı hayvân getir zebânımdan

3

**DER-NA'T-I HAZRET-İ RESÛL-İ EKREM
SALLALLÂHU 'ALEYHİ VESELLEM**

Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 Şem'-i tâbân-ı reh-revân-ı sübül
Ser ü sâlâr-ı enbiyâ vü rüsül
- 2 Nûr-ı kevneyn ü mefhar-i 'âlem
Sened-i seyyid-i benî Âdem
- 3 Mihver-i çerh ü nokta-i pergâr
Kutb-ı ebrâr ü merkez-i ahyâr
- 4 Şeh-i deryâ-dil ü kerîm ü halûk
Ecmel-i nâs ü ekmel-i mahlûk
- 5 Bâ'is-i halk-ı âsmân u zemîn
Âb-ı rûy-ı cihân hulâsa-i tîn
- 6 Bir sadefdür dü-nîm iki cihân
Oldı dürr-i yetîmi ol sultân
- 7 Buluna diyü ol dür-i nâ-yâb
Dökdiler hâk-i Âdem ile türâb
- 8 Nûrıdur Âdem'e olan hâdî
Erba'în içre iden irşâdî
- 9 Yüzi suyına kıldı Rabb-i Celîl
Nâr-ı sûzâmı gül-sitân-ı Halîl
- 10 Mekke'den oldı nûr-ı pâki bedîd
Togdı Ümmü'l-kurâ'dan ol hurşîd
- 11 Oldı ol şeb-çerâğ-ı mahfîl-i dîn
Halka-i cem'-i enbiyâya nigîn
- 12 Her kelâm-ı şerîfî fasl-ı hitâb
Her sözi oldı ravzadan bir bâb
- 13 Okıyup yazmadan o şâh-ı kerem

- Hâtırındaydı ‘ilm-i levh ü kalem
- 14 Özenür menzilin kılan eflâk
Yollarında o şâhun olmaga hâk
- 15 Nesr-i Tâ’ir kebûter-i haremi
Atlas-ı çerh şukka-i ‘ilmi
- 16 Balsa her şeb sipihr varur idi
Ser-i kûyın tokuz tolanur idi
- 17 Hidmete cân virürdi ana melek
Atı oynagı olmuş idi felek
- 18 Âsmândan iderdî ol her bâr
Fikr-i erbâb-ı hâl gibi güzâr
- 19 Kapusu kible-gâh-ı ehl-i safâ
Bendesî mukbilân-ı kûy-ı vefâ
- 20 Sâyesin göklere salardı o şâh
Gören anı sanurdu ebr-i siyâh
- 21 Kaddidür serv-i bûstân-ı İrem
Sâyesin görmese n’ola ‘âlem
- 22 Anlayup âftâb pâyesini
Yire düşürmez idi sâyesini
- 23 Kılmaga sâye-bân-ı rûz-ı cezâ
Sakladı bunda sâyesin o Hümâ
- 24 Bir eli gölgesin vireydi eger
Kimseyi yakmayaydı nâr-ı sakar
- 25 Ana lâyık o mühr-i bî-hemtâ
Sîm-i hâlis kabûl ider tamgâ
- 26 Halka menşûr-ı Hak’dur ol server
Mühr olur zahr-ı nâmede ekser
- 27 Der-i devlet-serây-ı sırr-ı Hudâ
Mühr ile hıfz olunmamak ne revâ
- 28 Kendüsi hâtem-i risâletdür
Hâtem üstünde mühr ‘âdetdür
- 29 Defter-i enbiyâ-yı bî-pâyân
Anda hatm olmagın uruldu nişân
- 30 Oldı rüchânı cümleden zâhir
Yügrük at menzilin bulur âhir

- 31 Berg-i sebz evvel itmeyince zuhûr
Şâh-ı gül gül-şene ider mi mürûr
- 32 ‘Âlemi mâhdur iden rûşen
Ne kadar sonra gelse encümden
- 33 Yirine cümle gelmeden erkân
Şâhlar çıkmaz itmege dîvân
- 34 Gerçi evvel bulur şükûfe vücûd
Bâg-ı ‘âlemde mîvedür maksûd
- 35 Tîg-i engüşt ile o şâh-ı kerîm
Siper-i mâhı eylemişdi dü-nîm
- 36 H^vân-ı i‘câz çekdi ol server
Pârelense ‘aceb mi kurs-ı kamer
- 37 Gelicek ana berre-i biryân
Zehr katuldugını kıldı beyân
- 38 Ser-h^vân-ı fezâ’ ilinde hemîn
Bir tabak sebzedür sipîhr-i berîn
- 39 Hulkı yanında gül giyâha döner
Hilmi yanında kûh kâha döner
- 40 Nefhasından ‘abîr-i hoş-dem olur
Nükhetinden bahâr-ı hurrem olur
- 41 Âstân-ı sa‘âdetinde revâ
Hâk-rûb olsa gîsu-yı havrâ
- 42 Oldı keffi gadîr-i gül-şen-i cân
Beş gümüş lüleden su itdi revân
- 43 Gelicek ol şeh-i sitâre-sipâh
Düşmen-i bedr-hâli oldı tebâh
- 44 Nefes-i pâki virdi mürdeye cân
Sengi söyletdi bî-dehân ü zebân
- 45 Vird-i ‘âlem durur sıfatı anun
Söyledür taşı mu‘cizâtı anun
- 46 Söyleseydi eger ki eşcâra
Tûtî gibi gelürdi güftâra
- 47 Nesr-i Tâ’ir’le tîr-i sâhib-fer
Gökde anun kanadı ile uçar
- 48 Devletinde muhît-i çerh-i dü-tâ

- Oldı müstegrak-ı bahâr-ı ‘atâ
 49 Ravza-i pâki nûr ile tolsun
 Rûtbe-i şânına selâm olsun
 50 Ey şifâ-sâz-ı cân-ı haste-dilân
 V’ey devâ-yı dil-i şikeste-dilân
 51 Çâr-bâliş-nişîn-i ‘izzetsin
 Husrev-i hitta-i nübüvvetsin
 52 Gül-i gül-zâr-ı câvidânsın sen
 Hâsıl-ı mezra‘-ı cihânsın sen
 53 Gevher-i efser-i risâletsin
 Ahter-i âsmân-celâletsin
 54 Mazhar oldun bu denlü ihsâna
 Sana lâzım degül mi şükrâne
 55 Ben garîbe nezâre senden olur
 Çâresüz derde çâre senden olur
 56 Cânı bir murg-ı gül-şen-i dîn it
 Dili andan hemîşe gül-çîn it
 57 Ol bana dâr-ı âhiretde şefî‘
 Kadrümi kıl şefâ‘atünle refî‘
 58 Hâk ile tolduğında kâse-i ser
 Destüme câm-ı âb-ı Kevser vir

4

**Mİ‘RÂCU’N-NEBÎ SALLALLÂHU
 TA‘ÂLÂ ‘ALEYHİ VESELLEM**

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Bir şebân-geh ki turre-i şeb-i târ
 Yir yüzün eylemişdi cây-ı karâr
 2 Nice şeb rûz-ı rûşene benzer
 Nice rûz âftâbdan enver
 3 Komadı kadrini şeb-i Kadrün
 Muzmahil kıldı nûrını bedrün
 4 Gice ammâ sevâd-ı dîde-i dîn
 Zulmet ammâ ki nûr-ı ‘ayn-ı yakîn
 5 Çeşme-i mihr benzer oldı revân
 Nûra gark oldı hep zemîn ü zamân

- 6 Nice olmak gerekdür envârı
Kala âhir zamâna âsârı
- 7 Olsa zulmet o şeb ‘aceb mi tebâh
Oldı çerh üzre cilve-ger iki mâh
- 8 Bir siyeh câme oldı sanki o şeb
Takdı zer tügmeler ana kevkeb
- 9 Ol siyeh câme birle gerdûnı
Görse Leylâ olurdu Mecnûn’ı
- 10 Der-i idbârı beste kıldı felek
Urdı mîh-i nücûmı ana melek
- 11 ‘Unsur-ı nâr döndi gül-zâra
Şu‘lesi benzedi gül-i nâra
- 12 Çözdi gîsûların ‘arûs-ı zamân
N’ola pür-bûy-ı ‘anber olsa cihân
- 13 Yakdı ehl-i semâ meger ‘anber
Kürre-i nârı eyleyüp micmer
- 14 Tagıdup bâd müşk-i havrâyı
Tutdı anun gubârı gabrâyı
- 15 Der ü dîvâr-ı hâne-i şeş-der
Ser-be-ser ‘ûd u ‘anber oldı meger
- 16 Bulamaz ol şeb-i hümâyûnı
Virse meh bedrelerle altunı
- 17 Tarab-efzâ dem-i bahâr gibi
Hâlet-endâz hâl-i yâr gibi
- 18 Kılmış idi ol ümmi-i kâmil
Hâne-i Ümmühâni’i menzil
- 19 Cebre’îl-i emîne geldi hitâb
Ki alup bir Burâk-ı berk-şitâb
- 20 İrgüre ol habîbi mahbûba
Tâlibi vâsıl ide matlûba
- 21 İmtisâl eyleyüp dil ü cândan
Bir Burâk aldı bâg-ı Rıdvân’dan
- 22 Yırde bâd-ı sabâya benzer idi
Gökde olsa Hümâ’ya benzer idi
- 23 Harfden harfe nakl idince zebân

- Kâf'dan Kâf'a dek olurdu revân
- 24 Tîz-kâm idi çün nesîm-i seher
Hoş-hırâm idi nitekim 'ar'ar
- 25 Her zamânda niteki rûh-ı revân
Ana bir menzil idi iki cihân
- 26 Âsmânî kazâ gibi fi'l-hâl
İndi ol tâ'ir-i hümâyûn-fâl
- 27 Geldi girdi o bâr-gâh içre
Buldı ol şâhı h'âb-gâh içre
- 28 Uyanup ol çerâg-ı bezm-i yakîn
Söze başladı Cebre'îl hemîn
- 29 Didi ey pâdşâh-ı 'âlem-i gayb
Nükte-dân-ı sahîfe-i lâ-reyb
- 30 Gözüni aç ki baht-ı 'âlemsin
Cümle mahlûkdan mükerremsin
- 31 Turma ey şeh-r-yâr-ı 'âlem-i cân
Gel süvâr ol senün durur meydân
- 32 Târem-i âsmâna dik 'alemün
Vâdi-i lâ-mekâna bas kademün
- 33 Seyr-i eflâk idüp çü fikr-i hakîm
Ol muhît-i felekde dürr-i yetîm
- 34 Hâsıl oldu cemî'-i maksûdun
Seni yirden götürdi ma'bûdun
- 35 Hakk'a şükr eyledi Resûl-i Hudâ
Kâbe Kavsey'n'e irdi tîr-i du'â
- 36 Şeş-der-i çerhden görünce güşâd
Zâhir oldu o şâha nakş-ı murâd
- 37 Güldi güller gibi sürûrından
Yakdı kandîl-i 'arşı nûrından
- 38 Çıkısa ol dem 'aceb mi bâlâya
Gün gibi sığmaz oldu dünyâya
- 39 Şeb-i firkatde müjde-i vuslat
Dil-i 'uşşâka hoş gelür gâyet
- 40 Çekdi ana Burâk'ı peyk-i Hudâ
Bindi çâpük-süvâr-ı mülk-i bekâ

- 41 Buldı şöyle ‘inân-keşîde süvâr
Ser-firâz olsa ol Burâk ne var
- 42 Anun üstünde ol firişte-nijâd
Berg-i güldür ki ola hem-reh-i bâd
- 43 Kendüsi sanki ebr-i rahmet idi
Berki anun Burâk-ı cennet idi
- 44 Bulunur mı bir öyle şâh-süvâr
K’ola Cibrîl önünce gâşiye-dâr
- 45 Germ olup ol Burâk berk-misâl
Anı Aksâ’ya irgürür fi’l-hâl
- 46 Düşüp anun önüne Rûh-ı emîn
Kıldı ervâh-ı enbiyâya karîn
- 47 İrdi ervâha ‘âlemün cânı
Oldı gûyâ ki haşr-ı rûhânî
- 48 Virüp ol şeh tevâzu‘ ile selâm
Oldı mihrâb-ı enbiyâ-yı kirâm
- 49 Oldı ol bâ‘is-i necât u felâh
Muktedâ-yı cemâ‘at-i ervâh
- 50 İrdi andan bu sebz har-gâha
Haymesin kurdı menzil-i mâha
- 51 Basdı pâyın rikâb-ı mâh-ı neve
Bindi esb-i sipihr-i tünd-reve
- 52 Başı üstünde tutdı anı felek
Hırz-ı cân gibi hidmet itdi melek
- 53 Çerhden eylese güzâr n’ola
Nûra hâ’il olur mı hiç mînâ
- 54 ‘Âlem-i vahdetün o şeh-bâzı
Sidre’den dahı kıldı pervâzı
- 55 İrdi ol şâh-ı âsmân-pâye
Harem-i bâr-gâh-ı Mevlâ’ya
- 56 Bir yire vardı kim Resûl-i Hudâ
Ten degül cân da mahrem olmaz ana
- 57 Anda girseydi Cebre’îl eger
Ola pervâne gibi sûhte-per
- 58 Varamaz ana fikret-i âdem

- Girmez ol hacle içre nâ-mahrem
 59 Mâsivâdan güzâr idüp o melek
 İrdi Hakk'un cenâbına giderek
 60 Ana ol şeb tekellüm itdi İlâh
 Kimse görmedüğünü gördi o şâh
 61 Ser-be-ser gûş idi o fahr-i cihân
 Nitekim gül-bün-i gül-i handân
 62 Yine bir anda sanki pertev-i mâh
 Âsmândan zemîne indi o şâh
 63 Olmadan rûzdan eser peydâ
 Kıldı ol mâh menzilin me'vâ
 64 Nitekim mu'ciz-i Mesîh ile cân
 Bir nefesde yirine geldi hemân
 65 Geldi halk-ı cihâna yine sürûr
 İndi gûyâ ki mürde üstine nûr
 66 Kıldı mi'râcî müjde-i ashâb
 Âb-ı rahmet getürdi sanki sehâb
 67 Her biri aldı nefha-i rahmet
 Geldi dünyâyâ san gül-i cennet
 68 Hokka-i la'l-i nâbını açdı
 Söz yirine dür ü güher saçdı
 69 Biraz ol 'andelîb-i bâg-ı sühan
 Söyledi halka sırr-ı İsrâ'dan

5

**NA'T-I ÇEHÂR-YÂR-I GÜZÎN
 RIDVÂNULLÂHÎ TA'ÂLÂ 'ALEYHİM ECMA'ÎN**

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Halka-i sahb u âli ol şâhun
 Hâledür çevresin alur mâhun
 2 Her biri kevkeb-i hidâyetdür
 Her biri ahter-i sa'âdetdür
 3 Her biri dâhil-i harîm-i safâ
 Her biri mahrem-i Resûl-i Hudâ
 4 Her biri şâh-ı 'arsa-i 'âlem
 Her biri husrev-i benî Âdem

- 5 Kangısı dürr-i şâh-vâr degül
Kangısı mihr-i tâb-dâr degül
- 6 Döndi şol bâga meclis-i ashâb
K'ola eşcârı bir sudan sîr-âb
- 7 Çeşmelerdür ki menba'ı birdür
Her biri bahrdür 'aceb sırdur
- 8 Cism-i insâna döndi dîn-i mübîn
'Unsurı oldu çâr-yâr-ı güzîn
- 9 Her birisi olup Resûl'e halef
Buldılar rûkn-i Ka'be gibi şeref
- 10 Her biri bir kitâb-ı Rabbânî
Sözleri vâridât-ı Subhânî
- 11 Oldı mecmû'-ı çâr-yâr-ı güzîn
Çâr-tâk-ı serây-ı millet ü dîn
- 12 Kasr-ı dînün o çâr-dîvârı
Çekdiler çâr-mîha küffârı
- 13 Geldi İslâm'a evvelâ o çehâr
N'ola küfr ehli olsalar nâ-çâr
- 14 Birisi yâr-ı gâr-ı hazret idi
Efdal-i nâs ü hayr-ı ümmet idi
- 15 Alnı subh-ı safâ idi yüzi nûr
Müşki olmuşdı hey'et-i kâfûr
- 16 Cebhesinden o pîr-i nûrânî
Halka gösterdi nûr-ı îmânı
- 17 Oldı gâr içre ol 'ale't-tahkîk
Çâh içinde çü Yûsuf-ı siddîk
- 18 Kalbidür genc-i gevher-i esrâr
N'ola gâr içre gelse yanına mâr
- 19 Subh-ı vuslat gibi ol ehl-i kemâl
Kıldı sıdk u safâyı kendüye hâl
- 20 Birisi dahı Hazret-i Fârûk
Oldı tiryâk-i ekber-i mahlûk
- 21 Anı yanına aldı ol server
Nâr-ı küfr olsa tan mıdur bî-fer
- 22 Eger ism ü eger müsemmâdur

- Her biri ‘adl ile mücellâdur
- 23 İltihâb itse âteş-i gazabı
Yaka bir demde bin Ebû Leheb’i
- 24 Şerer-i kahrı düşse deryâya
Döndüre anı şûre sahrâya
- 25 Sâyesinden iderdi dîv firâr
Nitekim nûr-ı mihrden şeb-i târ
- 26 Birisi dahı Hazret-i ‘Osmân
Mecma‘-ı ‘ilm ü câmi‘-i Kur’ân
- 27 İki şem‘ ile oldı hânesi zeyn
Dinse ana ‘aceb mi Zi’n-nûreyn
- 28 Yiridür mihr ü mehden itse ferâg
Anlar olmuşdı ana çeşm ü çerâg
- 29 Ne şerefdür bu kim o mihr-i cihân
İki sa‘d ile eylemişdi kırân
- 30 Edebinden melek iderdi hicâb
Sıkılurdu hayâsın ansa sehâb
- 31 Devlet olup şehâdet ol şâha
Mazhar olmuşdı sıbgatullâha
- 32 Biri dahı ‘Alî-i ‘âîdür
Kendü bahr ü sözi le’âîdür
- 33 Kalb-i pâkinde pertev-i îmân
Oldı burc-ı Esed’de mihr-i cihân
- 34 Teb-zede kılmış idi havf-ı İlâh
N’ola şîr-i Hudâ olursa o şâh
- 35 Ne Hümâ’dur ki Ca‘fer-i tayyâr
Her dem anun kanadı ile uçar
- 36 Eyleyüp elde Zü’l-fikâr’ını kâz
Hil‘at-ı dîne kesdi biçdi trâz
- 37 Karşu tursaydı Zü’l-fikâr’ına Kâf
Kâf-ı Kûffî gibi kılurdu şikâf
- 38 Mihr-i îmân ile o şâh-ı güzîn
Felek-i çârümîne döndi hemîn
- 39 Oldı bâg-ı sa‘âdetinde revân
İki cân-bahş-ı çeşme-i hayvân

- 40 Hasan ile Hüseyin ol iki velî
Her biri lutf-ı Hak u sırr-ı ‘Alî
- 41 Olsalar ‘ilm içinde ‘aynı ne var
Şîr olur şîr-beççe âhir-i kâr
- 42 Anların kanıdır şafakda ‘ıyân
Yirde kalur mı hûn-ı mazlûmân
- 43 Dûd-ı âhı kim alsa dünyâda
Rû-siyâh ola irte ‘ukbâda
- 44 *Fe ‘aleyhim ve sâ’iri’l-ashâb*
Sellemallâhü yâ ulü’l-elbâb

6

DER-TAVSÎF-İ EBÂ EYYÛB ENSÂRÎ
RADIYALLÂHU ‘ANH

Fe ‘ilâtün Mefâ ‘ilün Fe ‘ilün

- 1 Gel gel ey hâme hem-zebân olalum
‘Alem-efrâz-ı mülk-i cân olalum
- 2 Anmak ol hazretün ‘alem-dârın
Sebeb-i magfîret yeter yârın
- 3 Fahr-i ashâb olan şeffî‘-i zünûb
Ya‘nî kim Hazret-i Ebî Eyyûb
- 4 Her gazâda bileydi hazret ile
‘Alem olsa nola fazîlet ile
- 5 Mekke’den hicret itdüğünde o şâh
Oldı beyt-i şerîfi menzil-gâh
- 6 Ol meh-i âsmân-ı hilm ü vakâr
Yedi ay itdi menziline karâr
- 7 Rütbesi olsa tan mıdur vâlâ
Kondı menzil-gehine şöyle Hümâ
- 8 Oldı mânend-i günbed-i devvâr
Türbe-i pâki matla‘ü’l-envâr
- 9 Kubbesi çerh-i ‘âlem-i hûbî
Gerd-i kabri mutâf-ı Kerrûbî
- 10 Balsa dûd-ı çerâgını havrâ
Eyliyeydi gözine kuhl-ı cilâ
- 11 Dûd-ı kandîl-i merkadi her bâr

- Hâsıl eyler sehâb-ı rahmet-bâr
 12 Kararup kâse-i nigûn-ı semâ
 Dûdını dûde itse tîz revâ
 13 Belki ol dûdeden olur her dem
 İntizâm üzre emr-i levh ü kalem
 14 Hâk-i kabriyle kubbesindeki mîl
 Çeşm-i necmi revâdur itse kehîl
 15 Oldı her seng-i hâk-i der-gâhı
 Dürretü't-tâc-ı efser-i şâhî
 16 Hâkine ugrayan nesîm-i seher
 Sîne-i asfîyâyı gül-şen ider
 17 Bulalar tâ ki lutf birle hayât
 Almış etrâfını anun emvât
 18 Rûm'un olsun diyü nigeş-bânı
 Saldı Hak hazreti o sultânı
 19 Eylegil ey dil-i fûrû'-mâye
 Şükr-i bî-hadd Cenâb-ı Mevlâ'ya
 20 İşiginde kemîne kul oldun
 Bende-i bende-i Resûl oldun
 21 Seni Hak gördi hidmetine revâ
 Bu sa'âdet yeter cihânda sana

7

**SULTÂN MEHMED HÂN
 'ALEYHİ'R-RAHMETÜ VE'L-GUFRÂN**

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Ba'de na't-ı Resûl ü hamd-i Hudâ
 Lâzım oldı şeh-i cihâna senâ
 2 Nice şeh câh-ı âsmân-ı celâl
 Nice meh âftâb-ı burc-ı kemâl
 3 Husrev-i tâc-bahş u taht-nişân
 Gevher-i kân-ı 'âlem-i imkân
 4 Âftâb-ı sihipr-i 'izzet ü câh
 Kutb-ı 'âlem meh-i sitâre-sipâh
 5 Şâh-ı Cem-kadr ü Keykubâd-nijâd
 Hazret-i Hân Mehemmed İbni Murâd

- 6 Oldur ol mülk-i zulmi gâret iden
Hıta-i mülkini ‘imâret iden
- 7 Âteş-i kahrı ol cihân-bânun
Bagrı yağın eritdi a‘dânun
- 8 Tîridür murg-ı âhenîn-minkâr
Sîne-i düşmene konar her bâr
- 9 Oldı gûyâ ‘Utârid ü Behrâm
Kalem ü tîg ile cihânda be-nâm
- 10 Eyleyüp cür‘anun makâmını pest
Dest-i ‘adliyle kıldı câmı şikest
- 11 Ok gibi zâlîme olur ceste
Tîg-veş ‘adl içün miyân-beste
- 12 Hakkını ala peşşe-i nâ-bûd
Ana zulm eyliye eger Nemrûd
- 13 Kalemi müşk-bîz ü gâliye-sây
‘Alemlî şeh-r-gîr ü kal‘a-güşây
- 14 Yedidür ol şeh-i cihâna livâ
Yedi iklîmi zabt iderse revâ
- 15 Düşmene salsa tîg-i âteş-tâb
Eyliye kalb-i âhenînini âb
- 16 Ana rezm oldı sanki sohbet-i hâs
Çalıcı tîg nîzeler rakkâs
- 17 Kaddidür nahl-i bûstân-ı celâl
Bergi lutf u ‘atâ vü bârı kemâl
- 18 Nâsıb-ı râyet-i ‘adâletdür
Kâsir-i kürsi-i dalâletdür
- 19 Kapısı hırmenidür ihsânun
Şâh-ı Çîn hûşe-çînidür anun
- 20 Bir eli gölgesi cihâna yeter
Zıll-i Hak’dur dinilse ana düşer
- 21 İrse ger tabl-bâzı âvâzı
Nesr-i Tâ’ir kılurdu pervâzı
- 22 İtse bahtı hümâsı ‘azm-i sefer
Per ü bâl olur ana feth ü zafer
- 23 Rif‘at-i menziletde kendüsi mihr

- İşigi oldu cüft-i tâk-ı sipihr
 24 Düşmenün gelse semt-i re'sine ger
 Tîgi kan yagdurur sehâba döner
 25 Mazhar-ı nûr-ı re'yi olsa Sühâ
 Vire mihr-i cihâna nûr u ziyâ
 26 Sofrasından nevâle aldı sipihr
 İki kurs idi anda mâh ile mihr
 27 Oldı gûyâ ki dest-i cûdı sehâb
 Kıldı ümmîd ravzasın şâd-âb
 28 Bende-i der-gehi mülûk-i kirâm
 Dizilür h^vân-ı lutfi üzre 'izâm
 29 Gazabıyla 'adû olurdu tebâh
 Lutfi ger olmasa şefâ'at-h^vâh
 30 Meges ayagın almag ile'asel
 Eyler engüşt-i i'tirâza mahal
 31 Gördi kim sâyesinde eyledi câ
 Ayagın yire basmaz oldu Hümâ
 32 Oldı şehler anun re'âyâsı
 Satdılar tîgi aldılar dâsı
 33 Olsa bir dem nesîm-i himmeti yâr
 Kemer-i kûha el urur idi çenâr
 34 N'ola olsa o şeh selefden yeg
 Dür-i şeh-vâr olur sadefden yeg
 35 Sâkinân-ı harîm-i imkâna
 Vâcib oldu du'â o sultâna
 36 Müstedâm ide Hazret-i Bârî
 Hızr-himmet ola nigh-dârı
 37 Devleti nahli ser-bülend olsun
 Bâg-ı 'âlemde ercmend olsun

8

HAZRET-İ ŞÂH-I CİHÂNA 'ARZ-I HÂLÜMDÜR

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

- 1 Elâ ey pâdşâh-ı heft-kışver
 Zamîrün reşk-i mir'ât-ı Sikender

- 2 Sana lâyıık dinilmek sâye-i Hak
Ki virdün vech-i arza özge revnak
- 3 Dilün âyîne-i feyz-i İlâhî
Elün gevher-nisâr-ı sûr-ı şâhî
- 4 Felek hâk-i deründen münfa‘ildür
Güneş nûr-ı zamîründen hacıldür
- 5 İdüp ihyâ-yı resm-i zer-feşânı
Pür itdün dâmen-i âhir zamânı
- 6 Seni şâhân-ı dehre kıldı Hak ser
Vücûdunla mübâhât eyler efser
- 7 Felek gûy-ı ham-ı çevgânun oldu
Zamâne tâbi‘-i fermânun oldu
- 8 Zemîni ebr-i lutfun gül-şen itdi
Zamânı berk-i tîgün rûşen itdi
- 9 Çün itdün kasd küffâr-ı siyeh-kâr
Cihânı tîre kıldı gerd-i peygâr
- 10 Diküp her nîze bir şem‘-i şeb-ârâ
Anun pervânesiydi rûh-ı a‘dâ
- 11 Tutup cân gûşı fermân-ı cihâda
Bırakdun düşmeni *bi’se’l-mihâda*
- 12 Riyâz-ı kudretünde kirm-i şeb-tâb
İder halkun şeb-i Kadr‘ini meh-tâb
- 13 Senün gibi kanı şîr-i gazab-nâk
Ki vara âteş-i peygâra bî-bâk
- 14 Süleymân haşmetinden yok kusûrun
Olupdur nemle-i şemşîr mûrun
- 15 Olur mı ergavân şâh ile yek-sân
Kılıcundan senün dâ’im tamar kan
- 16 Zemîn-i heft eger kim olsa heft-âd
Olur kahrunla bir an içre ber-bâd
- 17 Zamân oldu işâret-cûy-ı re’yün
Şeref virdi zemîne hâk-i pâyun
- 18 İderlerse kudûmün bâga iblâg
Derûn-ı lâle olur anda bî-dâg
- 19 Senün devründe olmaz fitne bîdâr

- Eger sûr-ı kıyâmet olsa der-kâr
 20 Mukâbil konamaz ey şâh-ı bî-bâk
 Senün ordun ile ordu-yı eflâk
 21 Şeh-i şarkun olup çok ihtimâmı
 Tokuzdan artuk olmadı hıyâmı
 22 Hirâsundan olup eflâk derhem
 Tehî kaldı niyâm-ı hançer-i gam
 23 İdersün istesen ey reşk-i Cemşîd
 Kevâkib beyzasından tîg-i hurşîd
 24 Tehî kalsaydı farzâ kîse-i kân
 Tuyurmaz mihr-i lutfun halka bir an
 25 Budur ümmîdümüz kim gâh ü bî-gâh
 Olup lutfun delîl-i baht-ı güm-râh
 26 Kıla tevbe sitemden çerh-i bed-kâr
 Tuta dillerde tîg-i âh jengâr
 27 Nişîb-i râh-ı kadründür felekler
 Du'â-h^vân-ı vücûdudur melekler
 28 Olaydı fikre medhünde muvaffak
 Dil-i gonce bulurdı başka revnak
 29 Eger girsem beyân-ı hasb-i hâle
 Olur her faslı anun sad-makâle
 30 Ne yüzden eylesem bast-ı hikâyet
 Olur mazmûnı gerdûndan şikâyet
 31 Reh-i insâfa gitmez dehr-i devvâr
 Usanmak yok sitemden çerh-i gaddâr
 32 Neler çekdüm neler izhâr olunmaz
 Eger kan aglasam iş'âr olunmaz
 33 Dükenmez seyl-i hûn-ı kalb-i mahzûn
 Benüm her mûyum olsa çeşme-i hûn
 34 Felek tutdı beni seng-i sitîze
 Olunca üstüh^vânlar rîze rîze
 35 Ümîdüm kârvânı kaldı güm-râh
 Derûnum oldı âteş-hâne-i âh
 36 Makarr-ı murg-ı cânım lâne-i gam
 Gıdâ-yı subh u şâmum dâne-i gam

- 37 Safâ-yı kalb olup güm-râh gelmez
Nigeş bî-nem nefes bî-âh gelmez
- 38 Teb-i gamda dinilmez ıztırâbum
‘Aceb yüzden göründi âb u tâbum
- 39 Çıkup dûd-ı dilüm evc-i hevâya
Girîbân-ı tahammül indi pâya
- 40 Ne demlerdür ki ceş-i gadr-i bed-hâh
Reh-i teng-i recâda virmiyor râh
- 41 Benem mûr-ı za‘îf-i hâk-i hârı
Benem güncişk-i dâm-ı dil-figârı
- 42 Melâlüm vâsıl-ı eflâk olaydı
Girîbân-ı meh-i nev çâk olaydı
- 43 Ser ü sînem figâr-ı seng ü dîvâr
Sitârem hâne-zâd-ı çerh-i hûn-hâr
- 44 Dilüm efsürde-i dest-i zamândur
Olan cârî gözümde cümle kandur
- 45 Sudâ‘-ı gam harâb itdi dimâgum
Kırıldı zarf-ı mâ‘ü‘l-verd-i bâgum
- 46 Çıkar dûd-ı siyâh açsam dehânı
Tutar bûy-ı kebâb dil-i cihânı
- 47 Leb-i tâli‘ ferâmûş-ı tebessüm
Dehân-ı nâ-murâdı bî-tekellüm
- 48 Harîf-i hûş merdûd-ı mü‘ebbed
‘Amel-dâr-ı hîred ma‘zûl-i sermed
- 49 Zebân sâkit lisân-ı hâl pür-gû
Musaddık çîn-i pîşânî vü ebrû
- 50 Yem-i lutfun görürken çeşm-i cânım
Teyemmüm-gâh-ı hasretdür mekânım
- 51 Dilüm hırs ile gûyâ şol megesdür
Ki devvâr-ı leb-i hân-ı hevesdür
- 52 Velî tu‘me için ki ola perrân
Gelür bir demde bin yirden meges-rân
- 53 Benem şol tıfl-ı nâ-dâniste reftâr
Ki olmaya eli çeşbân-ı dîvâr
- 54 Koyunca pâyını cây-ı murâda

- Ola her hatveden bin kez fütâde
 55 N'ola bed düşse dâ'im harf-i tedbîr
 Degüldür kâğıd-ı bahtum kalem-gîr
 56 Bir iki gadr-kîş-i mihnet-engîz
 Zemîn-i sa'yümi kıldı belâ-hîz
 57 İdüp anlar bahâne onı bunı
 Ben oldum dikk-ı hırmânun zebûnı
 58 Uman nâçîz elinden bezl-i maksûd
 Recâ eyler giyehden zıll-i memdûd
 59 Olup ehl-i garaz mânend-i kej-düm
 Sebep yog iken eyler katl-i merdüm
 60 İderler dem-i sahbâyı mürevvak
 İçerler kâse kâse hûn-ı nâ-hak
 61 Benüm gibi kanı murg-ı nevâ-gîr
 Velî oldum zebûn-ı dâm-ı tezvîr
 62 Hüner-mendânadur cevri zamânun
 Budur hâli bu dehr-i bî-emânun
 63 Eger bir mescide seng olsa pertâb
 Şikest olmaz meger kandîl-i mihrâb
 64 Beni itdi hüner mahsûd-ı akrân
 'Utârid Müşterî hasmumdur el-ân
 65 Kabâ-yı câh olursa böyle kûtâh
 Olur pâ-yı dilüm efsürde-i âh
 66 Salup fülk-i ümîdün bâd-bânın
 Gözetdüm meltem-i himmet zamânın
 67 Dahı bâg-ı ümîd olmaz mı sîr-âb
 Dahı aksine dönmez mi bu dûlâb
 68 Olup Hızr-ı fütüvvet âşikâre
 Emel fülkin çağırmaz mı kenâra
 69 Olur mı kim diye şâh-ı kerem-kâr
 Kanı ol bülbül-i nâdîde-gül-zâr
 70 Gubâr-ı bâbı devlet-gâhum olsun
 Sefer kıldukça hâk-i râhum olsun
 71 İdüp geh şî'r ü geh inşâda güftâr
 Kılup nâm-ı şerîfüm hız-ı âsâr

- 72 Dögülsün kûs-ı rezm-i iştihâdı
Çalinsun nây-ı bezm-i i'tibârı
- 73 Benem ol Hâletî kim dürr-i ma'nâ
Olur ka'r-ı yem-i tab'umda peydâ
- 74 Eger olsa Süreyyâ silki hâlî
Olurlar dürc-i fikrümnden le'âlî
- 75 Olursa 'akd-i nazmumdan haber-yâb
Hicâbından olur lû'lû-yi ter âb
- 76 Şu murgam kim çemende kılsam elhân
Zebân-ı sûsen olur âferîn-h'ân
- 77 Olan rûh-ı kelâmumdan haber-dâr
Bilür gayrun sözin tasvîr-i dîvâr
- 78 Benem ressâm-ı lafz-ı meclis-ârâ
Sunulmuşdur bana tasvîr-i ma'nâ
- 79 Eger dîvân-ı şî'rüm şâh-ı devrân
Nigâh-ı iltifâta görse şâyân
- 80 Olup hayt-ı sefid-i subh mîstar
Yaza altun kalemlle şâh-ı hâver
- 81 Felek tâli' zamân devrân sitâre
Bakarlar i'tibâr-ı şehr-yâra
- 82 Ümîd oldur ki nâ-geh mihr-i ihsân
Hilâlüm eyliye çün bedr-i tâbân
- 83 Ola meh-tâb-ı feyz-i bî-tevellâ
Benüm bâmumda da bir şeb hüveydâ
- 84 Gidüp haylûlet-i ebr-i mevânî'
Ola necm-i sa'îd-i feyz-i lâmi'
- 85 Kılup ümmîdümün şem'in ser-efrâz
İde himmet çerâ-gânında mümtâz
- 86 'Azîmet-h'ân-ı lutfın ide yâver
Olam genc-i sa'âdetden tüvân-ger
- 87 Çeke dîvâna nâ-geh dest-i devlet
Ola hall 'ukde-i çil-sâle hasret
- 88 Nice dünyâyı tutmasun enînüm
Benüm sâl ile oldı erba'înüm
- 89 Şu kim men' eyler ol şâhun 'atâsın

- Hatâ eyler velî bilmez hatâsın
- 90 Diler kim çeşme-sâr-ı ni‘met-i şâh
Derûn-ı hânesinde aka her gâh
- 91 Sıgar mı âb-ı ummân hiç sebûya
Girer mi h^vân-ı yagmâ bir gelûya
- 92 Kimi ecdâdumun ehl-i kalemdür
Kimi şemşîr-keşlikde ‘alemdür
- 93 Kul oğlu kulıyam bu hânedânun
Seg-i mevrûsıyam şâh-ı cihânun
- 94 Ma‘ârif ehlinün ol mîr-i bezmi
Medâr-ı şöhretüm ya‘ni ki ‘Azmi
- 95 Olaldan h^vâce-i Sultân Mehemed
Kapunda bendeyem vakf-ı mü’ebbed
- 96 Dahı Sultân Murâd-ı ehl-perver
Görüp nazmum komışdı narh-ı gevher
- 97 Cenâb-ı şâha oldur şimdi lâyık
Ki kârum kılmaya mevkûf-ı sâyık
- 98 Şu menzil kim ola vakf-ı ahâlî
Gerek nâ-müstahikkdan ola hâlî
- 99 Benüm ‘ilm ü ma‘ârifdür güvâhum
Yirin bulsun Şerî‘at pâdşâhum
- 100 Gel ey sâlâr-ı h^vân-ı bezm-i güftâr
Simât-ı kıyl ü kâlün eyle tûmâr
- 101 Muhâtab çünki ol şâh-ı cihândur
Bilürsin kim ne yüzden hurde-dândur
- 102 Anılmak lafz-ı mûr eyler kifâyet
Süleymân’a elem virmek ne hâcet
- 103 Sana lâzım olan ancak du‘âdur
İcâbet hod tamâm müdde‘âdur
- 104 Hudâyâ ‘ömr-i şâhı ber-mezîd it
Hadîd-i tîginün be’sin şedîd it
- 105 Ola ser-çeşme-i ikbâli der-cûş
Ola takdîr-i re’yiyle hem-âgûş
- 106 Tılsım-ı genc-i dîn it tîg-i tîzin
Nasîb-i fark-ı bed-kâr it sıfîzin

- 107 Serîr-i câh dâ'im câyî olsun
 Ser-i bed-hvâh zîr-i pâyî olsun
 108 Cihân olsun vücûdıyla şeref-nâk
 Murâdı üzre dönsün çerh-i eflâk

9

**'ARZ-I HÂL TARÎKIYLA SULTÂN MURÂD
 HAZRETLERİNE VİRİLMİŞDÜR**

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Elâ ey sâye-i Feyyâz-ı mutlak
 Günün günden yeg itsün Hazret-i Hak
 2 Revâdur kim ide medhünle güftâr
 Dehân-ı gonçe-i tasvîr-i dîvâr
 3 Sana degdi Ferîdûn bâr-gâhı
 Anun evreng ü efserdür güvâhı
 4 Eger kim eylesen tur diyü fermân
 Olur çün kûh sâbit bâd pûyân
 5 Disen bir sâle dek ey şâh-ı pür-dâd
 Emânet-dâr-ı bûy-ı derd olur bâd
 6 N'ola olsan Sikender-veş cihân-gîr
 Sana âyîne oldı rûy-ı şemşîr
 7 Elünde tîg-i himmet pür-cilâdur
 'Arûs-ı mülke şâyân rû-nümâdur
 8 Nigîn-i tâc-ı Dârâ vü Sikender
 Degüldür seng-i der-gâhunla hem-ser
 9 İder ta'n efserün çerh-i berîne
 Getürdün saltanat 'arzın yirine
 10 Şeref virdi sînîn-i dehre ol sâl
 Ki anda itdi bahtun bahtı hoş-hâl
 11 Okun bir tâ'ir-i pûlâd-minkâr
 Konar serv-i revân-ı hasma her bâr
 12 Virür her dem giyâha himmetün cân
 İder kahrun gül-i hândâmı giryân
 13 Cihâna câha kadrün kâr-fermâ
 Diyâr-ı bahta lutfun gül-şen-ârâ
 14 İderse murg-ı bâmun lâne ma'mûr

- Nesîm-i baht olur hâşâke mazrûr
- 15 Zamân-ı satvetünde sâye-i mîş
İder derendegân-ı deşti dil-rîş
- 16 Kılur âhûya ded da'vâ-yı peyvend
Ser-i 'azme ider rûbâh sevgend
- 17 Per-i Sîmurg-ı kahrun olmadan bâz
Olur pûr u peder tîhû vü şeh-bâz
- 18 Sipihri oldı kurulmuş pîşe-zârun
Gazâle anda bir oklu şikârun
- 19 Olup hükmün revân her yirde çün âb
Nem-i lutfun kılur dünyâyı sîr-âb
- 20 Nesîm-i feyzün itse geşt-i gül-zâr
Olur gül la'î ü şeb-nem dürr-i şeh-vâr
- 21 Atılsa tîr-i kahrun âsmâna
Olur nesrîn bir gezden nişâne
- 22 Gelürse bezmüne şâhân-ı devrân
Olur ham-geşte-kad çün tâk-ı eyvân
- 23 Dahı görmüş degüldür necm-i eflâk
İşigün gibi bir burc-ı şeref-nâk
- 24 Gören şemşîrünü âlûde-i hûn
Sanur âteşden oldı şimdi bîrûn
- 25 Per-i mûra virürsen tâb-ı pervâz
Olur evc-i hevâda reşk-i şeh-bâz
- 26 İden sensin sipihri gûy-ı çevgân
Senündür sahn-ı tâ'at-gâh-ı fermân
- 27 Ser-i kûyunda âhir varı varı
İder şâh-ı 'Acem deryûze-kârî
- 28 Olur menşûrî üzre hâl-i tamgâ
Misâl-i dâg-ı hûnîn 'ömr-fersâ
- 29 Kalem itmezse hakk-ı medhün izhâr
Alur başını merdân-ı hüner-kâr
- 30 Elâ ey Kistri-i Cem-baht-ı devrân
Budur Hak'dan recâ-yı müstemendân
- 31 Ki devr-i devletünde varı varı
İdüp tevfik-i Bârî dest-yârı

- 32 Kıla tevbe sitemden çerh-i hod-kâm
Kala jengâr içinde tîg-i Behrâm
- 33 Elâ ey şeh-r-yâr-ı dâniş-endûz
Kılan mihnet şebîn çün rûz-ı firûz
- 34 Ana rahm it ki necm-i bahtı her bâr
Ola fermân-pezîr-i çerh-i gaddâr
- 35 Reh-i tab'un muhâlifdür gubârı
Girer ol çeşm-i câna varı varı
- 36 Kadîmî resmidür şâhân-ı pür-hûş
İder şekvâ-yı mazlûmânı der-gûş
- 37 Eger derd-i derûnum itsem izhâr
Çıkar âlûde-i hûn harf-i güftâr
- 38 Dem-â-dem rişte-i kârum girih-gîr
Hemîşe re'y-i bahtum sû'-i tedbîr
- 39 Meger genc-i ümîdüm dest-i devrân
İdüpdür Bîsütûn elinde pinhân
- 40 Sipâh-ı saff-keş-i endûh-ı 'âlem
Benümle ceng içün olmuş ferâhem
- 41 Hemîşe râyet-i teşvîş ber-pây
Sipeh-dâr-ı emel her gâh bed-rây
- 42 Gamum çokdur getürmez def'ine tâb
Yedi deryâ olursa bâde-i nâb
- 43 'Adû mesned-nigîn-i bezm-i pindâr
Vücûdum künc-i gamda rûb-ı dîvâr
- 44 Gözüm hûn-âbe-rîz-i zahm-ı endûh
Dilümde bâr-ı mihnet kûh-ber-kûh
- 45 Sümûm-ı nîm-rev-i kahr ber-cây
Nesîm-i subh-ı baht ammâ sebük-pây
- 46 Olup sâz-ı karârum süst-evtâr
Dükenmez nagme-i hussâd-ı bed-kâr
- 47 Vücûdum garka-i deryâ-yı gayret
Zebânım lâl-i istîlâ-yı hasret
- 48 Belâ peygârı var sahrâ-yı cânda
Çalınmaz tabl-ı âsâyiş hiç anda
- 49 Gam-ı dehr ile olmaz dûr bir an

- Dilümden vahşet-i şâm-ı garîbân
50 Göreydi nâr-ı âhum şîr-i eflâk
Olurdu bî-muhâba zehresi çâk
51 Nesîm-i bâga âhum olsa hem-râh
Yanardı lâne-i murg-ı seher-gâh
52 Ser-i nahl-i gamum evc-i hevâda
Nihâl-i hasretüm neşv ü nemâda
53 Refîk-i baht dâ'im süst ü bî-cân
Reh-i hayret beyâbân-der-beyâbân
54 Leked-kûb-ı zamân-ı bî-emânam
Nefîr-i 'âmm-ı gamdan hıyre-cânam
55 Derûnum külhen-i pür-dûda döndi
Dehânum zahm-ı hûn-âlûda döndi
56 Bana kan içdürür sâkî-i gerdûn
N'ola olsa lebüm âlûde-i hûn
57 Olup gird-âb-ı hayret raks-gâhum
Cibâl-i mevc-i gayretdür penâhum
58 Benem ol hurde-sâl-i mehd-i hırmân
Ki bûstân-ı ümîdinden emer kan
59 Benem ol mûr-ı bî-baht-ı belâ-cû
K'ide bir dâne için bin tek ü pû
60 Kemîn-i gadr bismil-gâhum oldu
Nefes âteş-fürûz-ı âhum oldu
61 Ser-i kûh-ı 'inâdan dest-i devrân
Cefâ sengin ider üstüme galtân
62 Şikest oldu pül-i sabr u karârum
Götürdi âb-ı mihnet kâr u bârum
63 Ciger pergâlesi oldu gelû-gîr
Nedür hiç bilmezüm feryâda tedbîr
64 Dem-â-dem tîz olup dendân-ı gayret
Bulur andan gezend engüşt-i hayret
65 Derûnum müsta'id-i dâg-ı cân-gâh
Dehânum mev'id-i sad-şu'le-i âh
66 Pes-i dîvâr-ı sînemde nihânî
Dil ü endûh ider ceng-i keyânî

- 67 Teb-i bâhûr-ı gamla derd-nâkem
Hümûm-ı ber-i mihnetden helâkem
- 68 Şu‘ûn-ı dehr gadr-engîz çü mekkâr
Beni hâmem gibi kıldı siyeh-kâr
- 69 Sudâ‘-ı ye’se dâ’im mübtelâyam
Gül-âb-ı tesliyet bilmez gedâyam
- 70 Buhâr-ı cevır olup ebr-i mevâni‘
Hüveydâ olmaz oldu necm-i tâli‘
- 71 Kalup burc-ı sa‘âdet nâ-bedîdâr
Rasad-sâz-ı ümîdüm oldu bî-kâr
- 72 Açılmaz gonce-i gül-zâr-ı ümmîd
Görülmez anda illâ hançer-i bîd
- 73 Teh-i pây-ı dilüm efgâr-ı mihnet
Depemden çıkdı nevk-i hâr-ı mihnet
- 74 Sudâ‘-ı gamla ser-germem dem-â-dem
Takallüb-gâhum oldu pister-i gam
- 75 Yirüm nâr-ı gam itdi dehr-i bed-kâr
Çü hasret nâme-i ‘uşşâk-ı gam-h^vâr
- 76 Elüm irse eger necm-i semâya
Dökerdüm ser-be-ser rûy-ı serâya
- 77 Dükenmez kıssa-i derd-i nihânüm
Disem fersûde olunca dehânüm
- 78 Varurken ol felek-sâ bâr-gâha
Sürerken rûyumı ol hâk-i râha
- 79 Sanurdum itdi bana baht-ı hemvâr
Gül-i bâg-ı cinânı zîb-i destâr
- 80 Dem-â-dem düşdügümdür dûr der-gâh
İden feryâdumı peyveste-i âh
- 81 Felekden mürtefi‘dür düşdügüm tâk
Kanı ol mumyâ-yı kân-ı işfâk
- 82 Çerâg-ı hâsuna püf didi bed-h^vâh
Fürûzân it yetiş ey şâh-ı Cem-câh
- 83 Dem-i lutfunla kıl anı ser-efrâz
Çerâgân-ı keremde eyle mümtâz
- 84 Tutar gitdükçe rîş-i gazl-ı nâsûr

- Müfid olmaz teb-i cây-gîre kâfûr
85 Sürem diyüp ise ol hâke rûyum
Dem-â-dem tutarum eflâke rûyum
86 Cüdâlık der-gehünden müşkil ancak
Belâ-yı hâtır u cân u dil ancak
87 Kapun muhtâcın âhir bâba salma
Garîk-i lutfunı gird-âba salma
88 Gerekdür kim kilîd-i genc-i maksûd
Ola mahsûs-ı ceyb-i şâh-ı Cem-cûd
89 Murâd itdükçe bir dervîşe ihsân
Karışmaya ana gencûr u der-bân
90 Çü bildün derdümi kıl ana çâre
Ne hâcet kâr-ı hayra istihâre
91 Bilür Mevlâ ki devlet-h^vâh-ı şâham
‘Adû cevri itdi ammâ bî-günâham
92 Bana yan ben gedâ-yı bî-nevâya
İdenler buldılar minnet Hudâ’ya
93 N’içün devründe ben ey şâh-ı Cem-câh
Çekem bir câm bin hamyâze her gâh
94 Olanlar ceş-i ümmîde havâle
Komazlar almaya andan nevâle
95 Dahı h^vân-ı emelden almadan nân
Beni kaldırdı h^vân-sâlâr-ı devrân
96 Dahı nûş itmeden bir sâgar-ı kâm
Şikest itdi humum bed-mest-i eyyâm
97 Dahı mansıbla olurken şeref-nâk
İderken hizmetüm her sa‘d-i eflâk
98 Olup dilde cerâhat-ber-cerâhat
‘Adû hiç virmemişdi istirâhat
99 Hirâs-ı ‘azl ile zâr idi kârüm
Yah üstüneydi san pâ-yı karârüm
100 Dü-nîm itdi dilüm şemşîr-i hırmân
Ana kıl merhem-i lutfunla dermân
101 Benüm kârüm debîr-i çerh-i gaddâr
El ucıyla tutar dâ’im kalem-vâr

- 102 Görünmezse kapundan baht-ı firûz
Olur şem‘-i ümîdüm hân mân-sûz
- 103 Hüner-mendânı eyler dehr kem-nâm
Yanılmaz bildüğinden çerh-i hod-kâm
- 104 Nehîbün zâhir it tâ çerh-i bed-h^vâh
Girîbânımdan ola dest-i kûtâh
- 105 Uman eflâk ü encümden nezâre
Açar tohm-ı ümîdin şûre-zâre
- 106 Ter olur hûn-ı hasretle kenârım
Kalursa çerhün insâfına kârım
- 107 Felek sabr eyle dir efsûs u derdâ
Zamân-ı şeybe düşdi va‘d-i ferdâ
- 108 Emel sûzen-geri açınca dükkân
İrişür câna gavr-ı zahm-ı hirmân
- 109 Bu gamzendür dem-â-dem ıztırâbum
K’olup gitdükçe muhkem pîç ü tâbum
- 110 Yine ol âstâna urmadan rûy
Dimâgum kılmadan müşk ile hoş-bûy
- 111 İde mi‘mâr-ı devrân-ı sitem-kâr
Miyân-ı cism-i câna tarh-ı dîvâr
- 112 Nümâyân olsa necm-i himmet-i şâh
Feleklerde döner bir vefk-i dil-h^vâh
- 113 Yeter kıldı hücûm-ı girye-i gam
Gözüm merdümlerinün akçesin kem
- 114 Biraz eşk-i sürûr olsun hüveydâ
Cedîd akçe çıkarsun çeşm-i bînâ
- 115 Sûvâr itsen beni rahş-ı merâma
Tururdu tâli‘üm yolda selâma
- 116 Kazâ-yı himmetün eyle bedîdâr
Yeter oldum gam ile rûb-ı dîvâr
- 117 Getürsün himmetün Sîmurg’ı merhem
Onulmaz yaramı kilsun ferâhem
- 118 Virüp âteş-geh-i endûhum âba
Koma bu baht-ı gaflet-kîşi h^vâba
- 119 Benem revnak viren eş‘âr-ı Rûm’a

- Metâ'umdur giden her merz ü bûma
 120 Belâgat benderinde bagladum bâr
 Ne var olsa yüküm hep dürr ü şeh-vâr
 121 Elüm nâvek-zen-i sayd-ı ma'ânî
 Dilüm sakkâ-yı âb-ı zindegânî
 122 Hüner bezminde Kâvûs-ı zamânam
 Mesâff-ı ma'rifetde Kahramân'am
 123 Olup 'ilm ü ma'ârif târ u pûdum
 Hünerdür ser-be-ser nakş-ı vücûdum
 124 Benem mansûbe-i fikretle mümtâz
 Ser-i nat'-ı sühandâ hâne-perdâz
 125 Gider kâlâ-yı tab'um her diyâra
 'Adûnun nâmı geçmez Üsküdâr'a
 126 Resen-bâz-ı hayâlüm itse bâzî
 Terâzû-yı kalemdür kâr-sâzı
 127 Ben itdüm hacle-i efkârı pür-kâr
 'Arûs-ı nazmı ben kıldum hulîyy-vâr
 128 Zamîrüm oldı mir'ât-ı Hudâ-dâd
 Olur bakdukça bîkr-i fikr dil-şâd
 129 Hemân bir câh-ı râsiddür devâdum
 Hüveydâ olur andan necm-i zâtum
 130 Sözümdür 'akd-i nazmun dürr-i nâbı
 İki destümdür anun rişte-tâbı
 131 Düşürsem ben 'ademden yana reftâr
 Yetîm olur kamu ebkâr-ı efkâr
 132 Gerekdür kim metâ'-ı nazm-ı verzân
 Zamân-ı şâhda olmaya erzân
 133 İrişdi çün zamân-ı tayy-ı tûmâr
 Yeter ey Hâletî tatvîl-i güftâr
 134 Unutmaz kulları ol şâh-ı pür-hûş
 Güneş eyler mi zerrâtın ferâmûş
 135 Ki andan kalb-i şâh itmez tevellâ
 İder mi redd has u hâşâki deryâ
 136 Felek galtân olup gird-i rehünde
 Yüz ursun hâke devlet der-gehünde

- 137 Ola ikbâl-i devlet kâr-perdâz
 Ola genc-i sa'âdet bî-'amel-bâz
- 138 Dıraht-ı bahtun olsun Sidre-mânend
 Virülsün şâh-ı ikbâlüne peyvend
- 139 Zemîne servün olsun sâye-güster
 Zamâna rûyun olsun mihr-enver
- 140 Dutar mâdâm kim çerhün dibi âb
 Kimi çün âsyâ kimi çü dûlâb
- 141 'Adûnun dâne-i 'ömri olup kem
 İde Hak bâg-ı bahtun sebz [ü] hurrem
- 142 Kapatmayup gözin eşk-i nedâmet
 Gide a'dâ-yı dînden h'âb-ı râhat
- 143 Ser-i a'dâ ki kasd itmezse Behrâm
 Kılıcın dâs ide dihkân-ı eyyâm
- 144 'Adûnun sînesin kılmazsa pür-hûn
 Ola dendân-şikeste şîr-i gerdûn
- 145 Olup baht-ı civân kemter-gulâmun
 Sikender gibi tutsun dehri nâmun
- 146 Hemîşe 'avn-i Mevlâ savn-ı Yezdân
 Seründe hud ola cismünde haftân

2 . Kasîdeler

1

SULTÂN MEHMED HÂN'UN CÛLÛSLARINDA DİNİLMİŞDÜR

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Bi-hamdillâh vezân oldı nesîm-i lutf-ı Rabbânî
Şeref buldı vücûd-ı şâh ile mülk-i Süleymânî
- 2 Felek saklar yorardı tahtını Dârâ vü Cemşîd'ün
Ana teslîm idince yirine oturmadı cânı
- 3 'Arûs-ı dehre gûyâ zer tabaklarla nişân geldi
Çekildi nâmına altun ile tuğrâ-yı Hâkânî
- 4 Düşer mi öyle bir zıll-i Hudâ kim feyz-i lutfından
İde zulmet-serây-ı 'âlemi gün gibi nûrânî
- 5 Kudûmiyla n'ola fasl-ı şitâ reşk-i bahâr olsa
'Adâlet bâğınun geldi yetişdi verd-i handânı
- 6 İrişdürdi sabâ hâk-i rehinden dîde-i câna
Mübârek makdemi rûşen-dil itdi cümle a'yânı
- 7 Şerâr-ı sümm-i esbi kevkeb-i baht u sa'âdetdür
Tururken âstânı n'eylesünler çerh-i gerdânı
- 8 Cihân bahtum gibi târîk idi bir subh-dem nâ-geh
Tulû' itdi sa'âdet burcınun mihr-i dirahşânı
- 9 Hümâ-sâye hümâyûn-pâye sultân-ı felek-rif'at
Cenâb-ı Hazret-i Sultân Mehmed Hân-ı 'Osmânî
- 10 Eger Keyvân ile Sevr'i sipihrûn bulsalar ruhsat
Kapusında olurlardı o şâhun kulı kurbânı
- 11 Felek her gice bir mîzân kurar var ise vezn eyler
'Atâ-yı şâh ile mahsûl-i bahri hâsıl-ı kânı
- 12 Kef-i deryâ-nevâlinden çıkan hergiz hisâb olmaz
Sabâ darb itse rîg-i sâhile emvâc-ı 'ummânı
- 13 Anun her bir kefi bir bahr-i mevc-engîzdür gûyâ
Kaçan kim cûşa gelse lücce-i deryâ-yı ihsânı
- 14 Sehâb-ı lutf-ı bî-pâyânı girdi araya yohsa
Yakardı kehkeşânı şu'le-i şemşîr-i rahşânı
- 15 Dem-â-dem h'ân-ı lutf u himmetinden mugtenimlerdür

- Revâdur halk-ı ‘âlem olsalar cümle senâ-h^vânı
- 16 Binâ-yı kadrine bânî n’ola müzd-ver iderlerse
Virilmişdür vücûd-ı pâkine resm-i cihân-bânî
- 17 O şâhun hâk-i pâyı cevheri bir kimiyâdur kim
Tokunsa şems ider kurs-ı nuhâsı mâh-ı tâbânî
- 18 Zemîni pür-hilâl ü âsmânı pür-nücûm eyler
Eger kim kılsa rahş-ı himmeti ‘âlemde cevlânî
- 19 Eger deryâ-yı lutf-ı bî-kerânından güzâr itse
Kılurdu dâmenin lû’lû ile pür ebr-i nîsânî
- 20 Eger bâd-ı bahâr-ı cûdı irse bâg-ı dünyâyâ
Ola nahl-i enârün hâsılı hep la’l-i rümmânî
- 21 Felek aglatmadı bir kimseyi devr-i zamânında
Meger kim ‘âlemi güldürmek için ebr-i bârânî
- 22 Zafer bulmaz ana cânı çıkınca çalışur düşmen
Tılsım-ı genc-i nusretdür meger şemşîr-i ‘uryânı
- 23 O tûg-ı pür-fürûgı serv-kad-i mahbûba benzer kim
Niçe diller perîşân eyliye zülf-i perîşânı
- 24 Selâtn-i ‘izâmün üstüh^vânıyla konaklardı
Hümâ-yı feth ü nusretdür kühen de olsa mihmânı
- 25 Kızıl elmayı alsun idüp izhâr-ı yed-i beyzâ
Dem-i a’ dâ ile sürh eylesün hâk-i Horâsân’ı
- 26 ‘Adûnun mehçe-i râyâtını na’l-i semend eyler
N’ola ol şeh-süvâr-ı mülk ü millet alsa meydânı
- 27 Eger seng içre pinhân eylese kendin şerâr-âsâ
Çıkarur hasmı darb-ı âhen-i şemşîr-i berrânı
- 28 Semend-i çerhün olmasa ‘inânı dest-i kahrında
Zamâne pâymâl eyler yorardı ehl-i ‘irfânı
- 29 Bu bir bâz-ı Hümâ-pervâzdur medhün hevâsında
Okursan anı lâyık ey sa’âdet mülkinün hânı
- 30 Üşer murg-ı ma’ânî başına hengâm-ı medhünde
Olup gül-zâr-ı nazmun hâme bir serv-i hırâmânı
- 31 Bana İskender-i devr-i zamâne mâ’il olmaz mı
Akıtdum hâk-i pâyına dilümden âb-ı hayvânı
- 32 Zamâne eyledi dil-beste-i bend-i belâ ammâ
Benem fazl u belâgat bâgınun murg-ı hoş-elhânı

- 33 Benem çâpük-süvâr-ı ‘arsa-i ‘ilm ü hüner şimdi
Benem uran fesâhat tóbına ‘âlemde çevgânı
- 34 Hüner iklîmine şâh olduğın inkâr iden kimdür
Tururken Hâletî’nün ‘arsa-i ‘âlemde dîvânı
- 35 Yetîmündür çıkarma genc-i lutfundan Hudâvendâ
Zamâne kılmasun zâyi‘ meded ol dürr-i galtânı
- 36 Yeter yakdı derûnı nâr-ı gayret zulmet-i gamda
Yeter akdı sirişki nitekim şem‘-i şeb-istânı
- 37 Yetişdi devr-i ‘adlün yohsa ‘âlem bir yana olsa
Sipihrün dest-i cevrenden alınmazdı girîbânı
- 38 Yüri hatm eyle ey dil mushaf-ı medhin du‘â birle
Hezâr-ı gül-şen-i nazmam diyü uzatma destânı
- 39 Görünce şâhid-i nazmun bilür şâh-ı hüner-perver
Ne lâzım eylemek medhinde sen da‘vâ-yı ihsânı
- 40 Fürûzân eyleyüp bezm-i cihânda şem‘-i ikbâlin
Hudâ ol şem‘den rûşen kıla eyvân-ı Keyvân’ı
- 41 Felekden âftâb oldukça peydâ Hazret-i Mevlâ
Serîr-i saltanatda ide bâkî zıll-i Yezdân’ı

2

KASİDE BERÂY-I SULTÂN MEHMED HÂN

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Seher ki leşker-i Nev-rûz çıkdı sahrâya
Şitâ memâliki ser-cümle vardı yagmâya
- 2 Sefîd idi şecerün gerçi haymesi evvel
Boyandı berg-i bahâr ile şimdi hadrâya
- 3 Yine takındı miyânına hançerin sûsen
Yine kılıçlarını asdı bîd-i bâlâya
- 4 Hadeng-i sîne-güzâr oldu hârlar gûyâ
Nesîm-i subh ile her şâh benzedi yaya
- 5 Çemende gonce-i gül aldı başına migfer
Şeh-i bahâr siper virdi verd-i ra‘nâya
- 6 Gümüş kubûrına zerrîn hadeng vaz‘ itdi
Alınca gonce-i zanbak bu fasldan vâye
- 7 Niteki mest-i sabûhî bu demde bülbüller
Biribiri ile başladı ceng ü gavgâya

- 8 Dikildi sahn-ı çemen-zâra tûg-ı şâhîler
Niteki tûg-ı şehinşâh-ı âsmân-pâye
- 9 Cenâb-ı Hazret-i Sultân Mehemmed İbni Murâd
Ki olamaz şeh-i hâver anunla hem-sâye
- 10 O mâh-ı burc-ı sa‘âdet ki husrev-i hâver
İderdi fahr olaydı anunla hem-sâye
- 11 Kemâl-i haşmet ile gûyiyâ Süleymân’dur
Kaçan süvâr ola bir esb-i bâd-peymâya
- 12 Cihân-fürûz ola her zerre âftâb gibi
Salarsa pertev-i lutfın basît-i gabrâya
- 13 Yakardı şu‘le-i şemşîri hırmen-i mâhı
Sehâb-ı merhameti girmeseydi araya
- 14 Gazâl-ı çerhe salar pençesini şîr-i livâ
Karîn olursa eger ol hizebr heycâya
- 15 Livâları niçe yirden ger urmasaydı sûtûn
Halel gelürdi binâ-yı sipihr-i vâlâya
- 16 Alur cevâbını tîg-i zebân-dırâzından
Açarsa agzını a‘dâ anunla da‘vâya
- 17 Eger ki tîgine reşk itmese şeh-i hâver
Hemîşe tîgini çalmazdı seng-i hârâya
- 18 Elinde tîg olupdur meger ki âb-ı revân
Salar hemîşe anı bâg-ı ‘ömr-i a‘dâya
- 19 Siperlerinde zafer sûreti nümâyândur
Bu demde kim bakar âyîne-i mücellâya
- 20 Olurdu nûrına muhtâc husrev-i hâver
Vireydi kef-i kerem-bahşı nûr eger aya
- 21 Düşüp zemîne şikeste olurdu câm gibi
Tokunsa reddi eli ger sipihr-i mînâya
- 22 Müşâbih olmag için hâk-rûbına hûbân
Gubâr-ı müşk saçar zülf-i ‘anber-âsâya
- 23 Döner şu şâ‘ire kim elden ola üftâde
Tokunsa dest-i ‘itâbı sipihr-i minâya
- 24 Misâl-i Hût-ı felek burc-ı mâh ola mâhî
Eger ki pertev-i ihsânı düşse deryâya
- 25 Gedâ-yı bî-ser ü bî-pâyı şâh-ı ‘âlem ider

- Hümâ-yı himmeti salsaydı üstine sâye
- 26 Eger ki neşv ü nemâ bulsa âb-ı lutfından
Atardı ta‘ne taşın her çenâr Tûbâ’ya
- 27 Tokunmaz oldu zamânında kimseye kimse
Meger ki tokuna bezm ehli câm-ı sahbâya
- 28 Olaydı bir nazarun ey şeh-i sitâre-sipâh
Varurdu rütbe-i şî‘rüm makâm-ı şî’râya
- 29 Sevâd-ı a‘zamı nazmun kalem-revümdür hep
Benem hükûmet iden şimdi mülk-i ma‘nâya
- 30 Cenâb-ı Hazret-i Hak’dan budur recâmuz kim
Muvaffak ide seni emr-i dîn ü dünyâya
- 31 Hudâ şu denlü bülend ide kasr-ı kadrün kim
O kasra olmaya eflâk kemterîn pâye
- 32 ‘Adûlarun olalar kûr gerd-i esbünden
Niteki bâd mürûr ide sahn-ı gabrâya
- 33 Sen anı pâdşehüm gayrılarla bir görme
Nigâh-ı merhamet it Hâletî-i şeydâya

3

**EBU'L-FETH-İ SÂNÎ SULTÂN MEHMED
HÂN-I SÂLİS EGRİ SEFERİ'NDEN AVDET
İTDÜKLERİNDE VİRİLMİŞDÜR**

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Kâr-ı 'adûyı şâh-ı be-nâm eyleyüp tamâm
Kıldı meh-i tamâm gibi menzilin makâm
- 2 Tâ yirine gelince Süleymân-ı rûzgâr
İtdi nesîm-i feth u zafer hayli ihtimâm
- 3 Peyk-i sabâya cümle libâsın virürdi gül
İrgürse makdeminden eger gül-şene peyâm
- 4 Hengâm-ı gîrûdâr bu dem eyleyüp güzâr
Geldi zamân-ı 'ıyş u safâ irdi devr-i câm
- 5 Açılsa gül gibi yiridür gonce-i emel
Rûy-ı zemîni hûn-ı 'adû kıldı lâle-fâm
- 6 Cism-i 'adû ki olmuş idi menzil-i belâ
Kat' eyledi o menzili şemşîr-i tîz-kâm
- 7 Ceyş-i 'adû egerçi be-gâyet 'azîm idi
Bir an içinde kalmadı andan meger 'izâm
- 8 Bir şem'-i tâb-dâr idi gûyâ vücûd-ı şâh
Tutmuşdı gerd-i ma'rekeden 'âlemi zalâm
- 9 İtdükçe tîg-i âyîne-girdârına nazar
Oldı 'adûya çihre-nümâ rûy-ı inhizâm
- 10 Yanunca salınan degül illa ki tîg idi
İtdükçe rezm-gâhda ol tûglar hırâm
- 11 Hasmun yire dökülmez idi kanı olmasa
Te'sîr-i kevkeb-i şeh-i Mirrîh-i intikâm
- 12 Hayl-i 'adû-yı devleti kılmazdı pâymâl
Hînk-i sipihr eger ki ana olmasaydı râm
- 13 A'dâ-yı dîne lâzım idi bir kılinc komak
Olmışlar idi gaflet ile ser-be-ser niyâm
- 14 Tokunmayaydı pertev-i hurşîd-i satveti
Bâg-ı cihânda düşmen-i devlet kalurdu hâm
- 15 Deryâ-yı kahrı âb virüp tîg-i tîzine
Oldı ser-i 'adûya belâ yagdurur gamâm

- 16 Kat' itdi tîgi düşmen-i dînün lisânını
Sâhib-kıranlığında anun kalmadı kelâm
- 17 Gösterdi rûz-ı rezm-i cihâna ağırlığın
Alsa 'arûs-ı feth ü zaferden 'aceb mi kâm
- 18 Dehrün bekâsı cevher-i tîg iledür hemîn
Zîrâ ki cevher olmasa itmez 'araz kıyâm
- 19 Âfâtdan vücûd-ı şerîfin sakınmasa
Kurmazdı çerh birbiri üzre tokuz hıyâm
- 20 Bezmin göreydi câmını eylerdi Cem şikest
Seyr eyleseydi rezmini ser-sâm olurdu sâm
- 21 Bilseydi nakş-ı hâtem-i ikbâlini eger
Nerm olur idi mûm gibi reşk ile ruhâm
- 22 Virmez nücûma bir kefi erzen kadar vücûd
Cevv-i celâli içre olan kemterîn hamâm
- 23 Eflâk gelmez idi biribiri üstine
Ger olmasaydı pâyına düşmekde izdihâm
- 24 Kâdir midür ki devr-i zamânında dem-be-dem
Her bebr-i bîşe eylemeye mîşe iltiyâm
- 25 Muhtâc-ı hâk-i der-gehine dîde-i nücûm
Pür-nefha bûy-ı ma' deletinden meşâmm-ı şâm
- 26 Var mı nazîri nûkhet-i ihsânunun diyü
Yoklar nesîm goncelerün agzını müdâm
- 27 Ben hâki feyz-i lutfun ile tâze eyledi
İden vücûd-ı pâküni ser-çeşme-i kirâm
- 28 Hâmem ki zâhir itdügi sihr-i halâldür
Medhünden ayrı nesne olupdur ana harâm
- 29 Nazm içre eylemezdi Nizâmî'ye ser-fürû
Hâlinde Hâletî kulunun olsa intizâm
- 30 Ol bende-i kadîme 'inâyet zamânıdır
Lutfun 'ale'l-husûs ola halk-ı cihâna 'âm
- 31 Tâ-kim cihânda râst gele her işün çü tîr
Egri olanı mazhar-ı kahr it 'ale'd-devâm
- 32 Âsâyış ile pister-i 'izz ü huzûrda
Hıfz eylesün hemîşe seni Hâyy-ı Lâ-yenâm

4

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Seher vilâyetine cünd-i şâm iderdi güzer
Yolunu kesmese şemşîr-i husrev-i hâver
- 2 Tagıldı zâg u zagan sayd-gâh-ı dünyâya
Şikâra çıkmag ile şâh-bâz-ı zerrîn-per
- 3 Düşerdi pençe-i hurşîd bâz-ı çengâle
Misâl-i şîre görünmese meh-i enver
- 4 Koyunca mühre-i necm ile hokka-i mâhı
Müş'abid-i felek aldı dehânına ahker
- 5 İdüp zamâne yine bir tabakda altun hal
Sahîfe-i felek üstine çekdi cedveller
- 6 Togunca mâder-i eflâkden şeh-i maşrık
Eger komasam o şâhun eşigi taşına ser
- 7 Neden bulurdi felekde bu rif'at ü şânı
Neden olurdi bu baht üzre sâhib-i efsar
- 8 Meh-i sipihr-i himem zıll-i Hâlık-ı 'âlem
Sipihr-i mihr-i kerem şâh-ı ma'delet-güster
- 9 Cenâb-ı Hazret-i Sultân Mehemed İbni Murâd
Ki tahtına olamaz şâh-ı serverân hem-ser
- 10 Ne şâhdur ki Hudâ eylemiş kefi-i destin
Vegâda rûh-sitân ü sehâda cân-perver
- 11 'Adâletiyile cihân şöyle oldu âbâdân
Harâbe kalmadı bir âşiyân-ı bûm kadar
- 12 'Adû-yı devlete 'arz eyleseydi çevgânın
Önünde gûy-sıfat niçe kelleler oynar
- 13 Çemende geşt iderek alsa destine sünbül
Olur 'adû gözine yedi başlu bir ejder
- 14 Olur o pâdşeh-i şîr-gîre oklu şikâr
'Adû-yı devleti Behrâm-Gûr olur eger
- 15 Eşigi hâkine her kim ki göz dike anun
Zamâne sûzen-i müjgân ile gözini oyar
- 16 Çalışmasını komaz hiç yüzini döndürmez
Ne semte kim sala tîgin o şâh-ı mülk-i zafer
- 17 Deler felekleri her gice kevkeb-i sâkıb

- Diler ki bezm-i şerîfinde eyliye micmer
 18 Kapunda Hâletî bir bende-zâde bendendür
 Mahal-i merhamet ü lutf u müstahik-i nazar
 19 Eger sipihr-i müşebbekden itse gırbâli
 Bulunmaya bu cihânda anun gibi gevher
 20 Gerek neşât-ı câm ü gerekse tarab-ı hüsn
 Ana sunuldu eyâ husrev-i serîr-i hüner
 21 Halâsa çâre gözetmez karâra tâkat yok
 Zamâne kıldı semender gibi berüm âzer
 22 Eyâ sipihr-i kerem v'ey sehâb-ı feyz-resân
 Zamânıdır bana seyl-âb-ı lutfunı göster
 23 Niteki milket-i Îrân ü Şâm ola vîrân
 Niteki şâh-ı seher ola mâlik-i efser
 24 Vücûd-ı pâk-i şerîfün vücûd-ı 'âlemdür
 Hudâ-yı cân u cihân ide lutfına mazhar
 25 Makar-ı 'iz ü sa'âdetde ber-karâr olsun
 'Adû-yı devleti olsun hemîşe zîr ü zeber

5

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ezhâr-ı bâga göz açdurmayup humâr
 Nüh kes getürdi gül-şene bir câm-ı zer-kâr
 2 Erbâb-ı 'ıyş gıceyi gündüze katdılar
 Fasl-ı bahâra düşse n'ola atvel-i nehâr
 3 Bir dâm kurdı halka rindân-ı mey-perest
 Ayakdan itdi zevk ü safâ murgını şikâr
 4 Çıkdı mihr-ârâ çemen-i seyr-i gül-şene
 Kaldurdu perde-i 'ademi sun'-ı Kird-gâr
 5 Ney gibi ehl-i hâle sadâsı fenâ virür
 Raks itdürürse nahli n'ola bâd-ı nev-bahâr
 6 Evrâk-ı gül celâcil-i defdür ki bâd-ı subh
 Depretse anı nagmeye âheng ider hezâr
 7 Yanına virdi 'asker-i ezhârı her biri
 Gûyâ ki iki boy begidür serv ile çenâr
 8 Bir serv-kaddün 'âşık-ı dîdârı olmasa
 Olmazdı cûy-bâr benüm gibi bî-karâr

- 9 Bir gül-‘izâra döndi yeşil câme bu çemen
Hattı benefşe sünbül ana zülf [.....]
- 10 Şol goncelerle eyledi bûy-ı dimâğı pür
Koynında kîse ile turur nâfe-nisâr
- 11 Olmazdı böyle tıynet-i gül-zâr-ı dehr-yâk
Olmasa hâke der-geh-i sultân-ı kâm-kâr
- 12 Sultân Mehemed ol gül-i gül-zâr-ı ‘adl kim
‘Âlem nesîm-i lutfi ile her zamân bahâr
- 13 Evsâf-ı nûkhet-i keremi degdi gûşına
Çıkmadı gonceden gül-i ter niçe rûzgâr
- 14 Devrinde kimse âh idecek bir iş eylemez
‘Uşşâk âzâr ide meger tîr-i gamze-kâr
- 15 Feyz itse bahr-i cûdun eyâ kân-ı mekremet
Ebr-i bahâr olurdu güher-rîz [ü] dürr-nisâr
- 16 Bâr-ı belâ-yı çerh ile yâ oldı kâmetüm
Bir ucı ile bana nigâh eylesen ne var
- 17 Düşdükçe Hâletî kulunı hâkden götür
Çün düşdi hâk-i pâyuna ol ‘abd-i hâk-sâr
- 18 Güller takındı tâze vü rengîn ü ter sanur
Kat kat görünse çeşm-i hasûda başumda nâr
- 19 Götürse her kaçan yed-i beyzâ Kelfîm-tab‘
Kârûn olur yire geçer [ol] hasm-ı nâ-bekâr
- 20 Söz bile söylemezdi görse hüsn-i nazm-ı pâkümi
Tahsîn iderdi Hazret-i Hassân-ı nâm-dâr
- 21 İrse sehâb-ı lutfun eger rûzgârdan
Mir‘ât-ı dilde zerre kadar kalmaya gubâr
- 22 Ref‘ eylemezse lutfun eli hâkden beni
Pâ-mâl ider bu bûs baht-ı nâsere-kâr
- 23 Bâg-ı cihânda tâ ki bahâr u hazân ola
Tâ kim esâs-ı câna dehr ola pâ-y-dâr
- 24 Gül-berg-i ‘ömr-i devletüne irmesün hazân
Bârî binâ-yı rif‘atüni kılsun üstüvâr

6

Mefû ‘lü Fâ ‘ilâtü Mefâ ‘ilü Fâ ‘ilün

- 1 Vakt-i hoş olsa fasl-ı bahârın eger ki var

- Çok sîm ü zer getürürdi ana bâd-ı bahâr
- 2 Deflerle şimdi gül-bün-i gül turma raks ider
Bezm-i çemende çalmadan oynar hezâr-ı zâr
- 3 Deryâ-yı gamdan eylemege dilleri halâs
Dünyâya Hızr irişdi bugün sahn-ı sebze-zâr
- 4 Çâh-ı zemîne rişte-i bârânı sarkıdup
Çekdi nebâtı taşra yine sun'-ı Kird-gâr
- 5 Etfâl-i gonce kesb-i su eylesün diyü
Turma çözerdi tügmelerin nâhunıyla hâr
- 6 Yine kumâş-ı sebz ser-â-ser çiçekleyüp
Mâ'î kabâ geyürdi çemen-zâra cûy-bâr
- 7 Gül öldürürdi bülbülü cevr ü cefâ ile
Göndermeseydi ana eli gölgesin çenâr
- 8 Ahşâma varmaz ise nevâle aldı subh-dem
Nergislerün gözi yaşını mihr-i tâb-dâr
- 9 Toysa 'aceb mi gönli gözi nergis ü gülün
Ortaya dökdi sîm ü zerin tâc-ı bahâr
- 10 Şeb-nem degüldür ol gülün üstünde görinen
Dendân-ı goncedür gülücek oldu âşikâr
- 11 Gül-zâra dehrle bakma gel ey 'andelîb-i dil
Bu behcet-i letâfet ola sanma pây-dâr
- 12 Pür-mürde eylese gerek âhir gülün hazân
Sünbüllerini kılsa gerek bâd târmâr
- 13 Bir bâga düş ki gayret-i bâg-ı cinân ola
Düşende görmeye anı âsîb-i rûzgâr
- 14 Ol bâg-ı lutf-ı şâh-ı kadr-ıktidâra kim
Encüm sa'âdetiyle bulur gökde i'tibâr
- 15 Hurşîd-i mâh-menzilet ü Müşterî-cenâb
Mâh-ı sitâre-haşmet ü şâh-ı felek-medâr
- 16 Sultân Mehemed ol gül-i gül-zâr-ı saltanat
Ol dâver-i zamâne o Dârâ-yı Cem-vakâr
- 17 Deryâ-yı lutf u himmeti feyz eylese eger
Ebr-i bahâr olur güher-efşân [ü] dürr-nisâr
- 18 Hâke eger [ki] bir nazar itse biterdi gül
Servi eger ki terbiyet itse virürdi bâr

- 19 Bir şâhdur livâsı ki feth oldı mîvesi
Bir bâzdur ki himmeti devlet kılır şikâr
- 20 Yıldan yıla cihâna ‘atâ itdügin anun
Bâd-ı bahâr akçe döküp idemez şümâr
- 21 Bir şîrâr-ı şîr-sıfatdur degül şihâb
Gördükçe anı kan kaşur rahş-ı rûzgâr
- 22 Vâsf itsek eger kefi deryâ-nevâlini
Örter yüzün kefiyle hicâb eyleyüp bî-çâr
- 23 Şemşîri ile hatt-ı İslâm’ı zabt ider
Gûyâ açıldı ‘âleme bir enîn-i hussâr
- 24 Âb-ı hayât cür‘ası reşkine cân virür
Hâk-i rehi gamıyla olur nâfe teng ü târ
- 25 Mecmu‘a-i sa‘âdetine çerh-i pür-nücûm
Olsa ‘aceb degül yedi evrâk-ı zer-nigâr
- 26 Devr-i ‘adâletinde alur pîşe hakkını
Nemrûd olsa eyliyen anı eger ki zâr
- 27 Sihr itdi Hâletî yine geldi bir yire
Ma‘nâ-yı sûz-nâk ile elfâz-ı ebrâr
- 28 Bu bâg-bân-ı dehr görüp lutf-ı tab‘umı
Su gibi kaldı râh-ı mezelletde hâk-sâr
- 29 Fazl u hünerde nâm-ı Zahîr’i unutturam
Lutfun zahîr olursa eyâ şâh-ı kâm-kâr
- 30 Şâkirdüm olmaya benüm inşâ vü şî‘irde
Ne H^vâce-i cihân ü ne H^vâcûy-ı nâm-dâr
- 31 Mevc-i muhît-i lutfun eger kim irişmese
Nâ-bûd iderdi fülk-i vücûdum bu rûzgâr
- 32 Kılısan ‘aceb mi pûte-i gamdan beni halâs
Sen nâkıd-ı zamâne vü ben kâmilü’l-‘ayâr
- 33 Seng-i cefâ vü ta‘ne-i a‘dâya sabr idüp
Gelmez ümîd-i lutfun ile kalbe inkisâr
- 34 Lâyık budur ki mushaf-ı medhün du‘âsıla
Hatm eyliye bu tûti-i tab‘-ı sühan-güzâr
- 35 Hemvâre kim bu bâga konup h^vâce-i safâ
Gül nâfesin açup ide dünyâyı müşk-bâr
- 36 Gül gibi tâze goncelerünle cihânda gül

A‘dâ-yı devletün iki ‘âlemde ola hâr

7

**VEZİR-İ A‘ZAM SİNÂN PÂŞÂ ELİNDEN KAL‘A-İ
YANIK FETH OLUNUP OL ESNÂDA KAPUDÂN
SİNÂN PÂŞÂ CÂNİBİNDEN PEYÂM-I MESERRET-
FERCÂM GELDÜKDE MERHÛM SULTÂN
MEHMED HAZRETLERİNE VİRİLMİŞDÜR**

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Cihânda kimseyi söyletmez oldu şimdi peykânun
Zebân-ı tîg-i ser-tîzün cevâbın virdi a‘dânun
- 2 Sinân-ı cân-sitânlar berr ü bahri çekdi teshîre
Zafer hemvârı oldu devletinde iki pâşânun
- 3 Gele bir haftede iki taraftan feth peygâmı
Bu da bir lutfidur insâf idince Hak Ta‘âlânun
- 4 Kızardı şol kadar tîgün dem-i a‘dâ-yı dîn birle
İçüp al oldu rûyı sanki bir şûh-ı dil-ârânun
- 5 Felek bildi ki zulm-i küfri ref‘ itmek murâdudur
‘Aceb mi tutsa her gün çerhe tîgin mihr-i rahşânun
- 6 Topundur düşmen-i bî-dîne dünyâda gazâ eyler
Kılıcın sen salarsın şimdi ancak Şâh-ı merdânun
- 7 Yine rûy-ı zemîni düşmenün kanyıla al itdün
Yine devründe icrâ eyledün resmini ‘Osmân’un
- 8 Şu denlü itdiler şemşîr-bâzî ‘asker-i dîn kim
Olupdur çâr-pâre her biri şimdi çelîpânun
- 9 Tayanurdu be-gâyet tîb-ı âteş-bârına düşmen
Bi-hamdillâh ki gâlib geldi nâra nûrî îmânun
- 10 Alurlar kal‘asın toprak sürüp döge döge âhir
‘Înâd eylerse toprak başına ol cilt-i nâ-dânun
- 11 ‘Adû hiç karşı kor mı ‘asker-i nusret-penâhunla
Has u hâşâk baglar mı yolın deryâ-yı ‘ummânun
- 12 Cehennem hâletin tîb u tüfek gösterdi a‘dâya
Cehennem odına bil ki ısındı niçesi anun
- 13 Konupdur üstühvân-ı kelle-i a‘dâ-yı dîn üzre
Olup nusret-hümâsı hvân-ı ihsânunda mihmânun
- 14 Yanıkdur tâb-ı gamda bagrı hasmun teşnedür âba
N’ola cân virse şemşîrin görünce sen cihân-tâbun

- 15 Süleymân haşmetin yâd eylemezdi ‘ömri oldukça
‘Adû-yı dîv-sîret görse ger bir kerre dîvânun
- 16 Cihân fermânuna tâbi‘ elinde hâtem-i devlet
Ne hâtem ana nisbet adı var mühr-i Süleymân’un
- 17 ‘Aceb mi şîr-i kûh u deşti teb tutsa hirâsından
Kulagina çalınmışdur nehîb-i tîg-i berrânun
- 18 Eger kim sarsar-ı kahrın vezân olmasa dünyâda
Zemînün lerzesi vü ra‘şesi olmazdı deryânun
- 19 Revâdur kâse-lîs itsen eger bezmünde Fagfûr’ı
Şeh-i Çîn oldı çünküm hûşe-çîn-i bâg-ı ihsânun
- 20 Eger kim âstân-ı âsmân-kadrüne yüz sürse
Yiri saff-ı ni‘âl ola makarr-ı mâh-ı tâbânun
- 21 Düşer ok gibi hâke hizmetünden kim ki ayrılrsa
Olur müstagra-ı zer tîg gibi bekleyen yanun
- 22 Olurlar lutfuna mazhar gedâ-yı bî-ser ü pâlar
Gedâ şekline girsün şâhlar isterse ihsânun
- 23 Kulun oğlu kulundur Hâletî’ye bir nigâh eyle
Senün de iki ‘âlemde Hudâ olsun nige- bânun
- 24 Ma‘ânî milketin feth eyledi tîg-i zebânıyla
Odur ser-dârı şimdi zümre-i erbâb-ı ‘irfânun
- 25 Cefâ-yı pîre-zâl-i dehr ile lâyük mı devründe
Ola hâli mükedder şöyle bir merd-i sühan-dânun
- 26 Kazâ nakkâşınun kilik-i kader destinde oldukça
Dem-â-dem sûret-i ikbâl kılsun nakş-ı eyvânun
- 27 Teveccüh eyledükçe zâhir olsun çihre-i devlet
Ola sûret-nümâlık resmi tâ-kim çerh-i mînânun

8

**PÂDŞÂH-I ‘ÂLEM-PENÂH SULTÂN AHMED
HÂN HAZRETLERİNE VİRİLMİŞDÜR**

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Yine fasl-ı bahâr oldı açıldı gonçe-i ra’nâ
Bi-hamdillâh çözüldi ‘ukde-i gam çün yah-ı sermâ
- 2 Yine havrâ vü şân-ı şehr çıkdı geşt-i gül-zâra
Yine rûy-ı zemîn oldı misâl-i cennetü’l-me’vâ
- 3 Yine hem-kâse oldı birbiriyle lâle vü nergis

- Yine câm-ı gül-i ra'nâyı gördi bülbül-i şeydâ
- 4 Cevânib oldı sultân-ı bahârun i'tidâliyle
Ferah-bahş u safâ-güster neşât-engîz ü rûh-efzâ
- 5 Meger rind-i kadeh-peymâ imiş bülbülleri bâgun
Çemende görmeyince câm-ı gül olmadılar gûyâ
- 6 Virür hurşîd-i 'âlem-tâba şeb-nem dirhemini tutmaz
Tutar câmın degül 'aynında aslâ nergisün dünyâ
- 7 Bizüm şimden girü 'ummân-ı gamdan bâkümüz yokdur
Kenâr-ı yemm-i ahzarda sulandı zevrak-ı sahbâ'
- 8 Gözine gelse tan mı çin seher bu nîl-gûn humdan
'Arakla câm-ı zerrînin pür itdi nergis-i şehlâ
- 9 Bu denlü sâgar-ı gül pür-mey-i gül-gûn iken hergiz
Benefşe gelmeden germ olmadı bezm-i şeh-i germâ
- 10 Şu demler geldi kim Cedy ü Hamel çıkdı çerâ-gâha
Zemîn oldı ser-â-ser sebz ü hurrem âsmân-âsâ
- 11 Gelüp gül-zâra seyr it güllerin bülbüllerin dinle
Gerekdür şimdi gûş-ı dil-güşâda çeşm-i cân-bînâ
- 12 Cihân bir dil-rübâ-yı sebze-i gül-gûna dönmişdür
Olaldan sebzeler zâhir çıkaldan lâle-i hamrâ
- 13 Didiler pây-ı kevgi seyr idenler sebze-zâr içre
O bahr-i ahzarun bu pençe-i mercânıdur gûyâ
- 14 Ser-i serv-i revân üzre kaçan kim nagme-sâz olsa
Karâr eyler dem-â-dem râstda murg-ı çemen-pîrâ
- 15 Cihânda kalmadı bir murg-ı dest-âmûz kim şimdi
Kaçup bâga çenâr u 'ar'ar üzre tutmaya me'vâ
- 16 'Arûs-ı goncenün başına gerdûn akçeler saçdı
'Aceb mi üstine murgân-ı gül-şen itseler gavgâ
- 17 Gül ile bülbülün berg ü nevâsı özge 'âlemdür
Olupdur her biri zîrâ ki anun nakş-ı nev-peydâ
- 18 Görünmezdi meger 'azm eylemiş şehir-i gül-istâna
Getürdi h'âce-i bâd-ı sabâ her nevi'den kâlâ
- 19 Diler kim 'arz ide bir bir anı şol şâha kim oldur
Semiyy-i fahr-i 'âlem pâdşâh-ı sûret ü ma'nâ
- 20 Şeh-i Cem-bezm ü Rüstem-rezm Hân Ahmed ki bulsaydı
Olurdu bende-i dîrînesi İskender ü Dârâ

- 21 Eyâ şâh-ı ser-efrâz-ı serîr-efrûz-ı ‘âlem kim
Hâbâb-ı bahr-i lutfun olamaz bu lücce-i hadrâ
- 22 Gedâ-yı der-geh-i devlet-me’âbun Zâl eger Rüstem
Gulâm-ı halka der-gûş-ı cenâbun pîr eger bernâ
- 23 Döner bir kâh kûh-ı Kâf’a ednâ iltifâtunla
Olur bir peşşe-i nâ-bûd ihsânunla çün ‘Ankâ
- 24 Meger mensûb-ı hâk-i âstânun olmuş evvelden
Anunla buldı dirlere çerh kuhlı rütbe-i ‘ulyâ
- 25 Senünle iftihâr eyler dem-â-dem kevkeb-i derrî
Sana benzer kanı dürc-i felekde bir dür-i yektâ
- 26 Gazâl-ı mihr şîr-i râyetünden şöyle havf itdi
Degüldür lerzededen hâlî çü rûbâh-ı dil-i a’ dâ
- 27 Olupdur işigünde beyza-ı İslâm ile tev’em
Gerekse beyza-ı tîg ü gerekse beyza-ı tugrâ
- 28 Olurdı kirm-i şeb-tâbı ber-â-ber Nesr-i ta’irle
Tokunsaydı eger bir bâga ihsânun nesîm-âsâ
- 29 Nazar kılsaydun engişt-i siyâh-ı menkal-i lâle
Olup ‘anber iderdi turre-i şimşâdı ‘anber-sâ
- 30 Eger bir cûya itseydün nazar hemvâre ol cûyun
Ayagina gelürdi dem-be-dem bu nîl-gûn deryâ
- 31 Rikâb-ı esbüne çıksaydı cûy-ı kehkeşân her kez
Tutardı kendüyi bu lücce-i hadrâ ile hem-tâ
- 32 Eger kim matbah-ı cûdundaki kef-gîre benzetsen
Bilürdi kendüye çerh-i müşebbek ni‘met-i ‘uzmâ
- 33 Eger rakkâs-ı bezm-i himmetünle itseler nisbet
Felekde kalkar oynardı safâdan Zühre-i Zehrâ
- 34 Tutar çünkim yirin bir sâgar-ı bezmin ne gam halka
Eger seng-i havâdisden kırılma günbed-i mînâ
- 35 Murâd itse eger bir nâ-tüvân güncişik ‘adlünle
Alup bâzun külâhın âşiyân eylerdi bî-pervâ
- 36 Görenler şemse-i zerrîni tîg-i âb-dârunda
Sanurlar burc-ı Âbî içre hurşîd-i cihân-ârâ
- 37 Kanadunla uçar sehm-i sa’âdet her yana sensin
Hümâ-yı evc-i ‘izzet şâh-bâz-ı evc-i istignâ
- 38 Benem ol Hâletî kim gelmedi hergiz bu meydâna

Semend-i tab‘uma hem-pâ olur esb-i cihân-peymâ

- 39 Zemîn ü âsmâna feyz iden ârâyîş-i lutfi
Misâl-i nazm-ı Pervîn eylemiş eş‘ârımı a‘lâ
- 40 Dil ü dîdem hemân bahreyne benzer dem-be-dem andan
Çıkarur taşraya gavvâs-ı kudret lû’lü-i lâlâ
- 41 Hudâ kılsun hıyâm-ı ‘izz ü ikbâlün kıyâm üzre
Ola hemvâre tâ kim çetr-i zer-kâr-ı felek ber-pâ
- 42 ‘Înân-ı ihtiyâr-ı rahş-ı gerdûn ola destünde
Livâ-yı Ahmed-i Muhtâr ola mâ-dâm kim vâlâ

9

**KAZAN ŞAYKALARI ALINDUKDA
SULTÂN AHMED HÂN'A VİRİLMİŞDÜR**

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Bi-hamdillâh yine şâh-ı cihânun tîg-i hûn-bârı
Neheng-i intikâma tu' me kıldı hayli küffârı
- 2 Çıkınca sarsar-ı gayret mehebb-i kahramânîden
Nigûn-sâr itdi keştî-i hayât-ı hasm-ı bed-kârı
- 3 'Adûya şayka tâbût oldı yelkenler kefen gûyâ
Belâ deryâsinun görsün niceymiş mevc-i idbârı
- 4 Tüfengün dûdı a'dâ çeşmine dünyâyı târ itdi
Kıyâmetden nişân virdi guzâtun resm-i peygârı
- 5 'Adû-yı bed-serencâmun idüp kanıyla âlûde
Kızıl ırmaga hem-reng itdiler deryâ-yı zehhârı
- 6 Guzâtun her biri bir saffi bozdı ceyş-i a'dâdan
Olunca kalb-i pâk-i şâh-ı 'âlemden meded-kârı
- 7 O hem-nâm-ı Resûl-i müctebâ Dârâ-yı dîn-dârun
Harîm-i Ka'be-i ikbâlinün berk urdı envârı
- 8 Cenâb-ı Hazret-i Hân Ahmed ol şâh-ı mü'eyyed kim
Der-i ikbâline bir pâs-bândur baht-ı bîdârı
- 9 Göz açdurmazdı gerd-i fitne halka belki gerdûna
Eger def' itmeseydi âb-ı şemşîr-i güher-bârı
- 10 N'ola kırsa geçirse dem-be-dem a'dâsın İslâm'un
Sunulmuşdur o şâha kabza-i tîg-i cihân-dârı
- 11 İki yüzlü kılıçdur kahrı ol şâh-ı cihân-bânun
'Aceb mi zâhir olsa maşrık u magribde âsârı
- 12 Nehîb-i âb-ı şemşîri kılaldan fikre müstagrak
Vücûdında 'adûnun kalmamışdur 'unsur-ı nârî
- 13 'Adûnun gözlerin giryân özin sûzân ider dâ'im
Zuhûr itdükçe tûb-ı kahrınun dûd-ı şerer-bârı
- 14 Nihâd-ı necm-i tâli' mushaf-ı baht-ı sa'îdinde
Ser-i âyetde konmuş noktadır gûyâ ki hall-kârî
- 15 Fezâ-yı kudretinde kurmaga şâyeste olmazdı
Ser-â-ser olsa çetr-i âsmânun tarhı zer-kârî
- 16 Ne mümkün lâyıık olmak bezmine ger çeng-i nâhîdün

- Şu‘â‘-ı mihr-i ‘âlem-tâbdan olsaydı evtârı
- 17 Alup kâh ile âbın kehkeşân u çeşme-i hûrdan
Binâ-yı devletinde çerh lâyıık itse gil-kârî
- 18 ‘Azîmet-h^vân-ı re‘yi sanki bir pîr-i mübârekdür
Helâk eyler du‘â-yı seyf ile hasm-ı siyeh-kârı
- 19 O sultân-ı zamânun himmet-i mi‘mâr-ı ‘adliyle
Ser-â-ser devletün müstahkem oldu çâr-dîvârı
- 20 İderdi bî-tekellûf sîm ü zerden berk ü bârânın
Duhân-ı matbahından hâsıl olsa ebr-i âzârî
- 21 Virürdi rahneler dâ‘im dem-i şemşîr-i Mirrîh‘e
Fesân-ı seng-i kahrı tîz ideydi tîg-i küh-sârı
- 22 Eger korkutmasaydı hançer-i Behrâm-ı kahrıyla
İderdi necm-i bahtum çerh-i gaddâra taraf-dârî
- 23 Ne ‘Îsâ-yı zamândur kim dem-i cân-bahş-ı lutfıyla
Yedi kat yirden ihrâc eyledi ben mürde-i zârı
- 24 Benem ol Hâletî kim bî-tevakkuf reşk ider havrâ
Dür-i lafzumla tezyîn eylesem ebkâr-ı efkârı
- 25 Benem kim bî-tereddüd h^vâce-i lû‘lû-yi ma‘nâyam
Bu nazmum oldu ol lû‘lû-yi pâkûn bir nümûdârı
- 26 Anunla vezn olunmaz Yûsuf-ı nazm-ı cihân-gîrüm
Hat-ı şî‘r-i Nevâyî olsa farzâ müşk-i Tâtârî
- 27 Bilür kadrüm meger ol gâfil-i dihkân-tabî‘at kim
İder tercîh gâv-ı ‘anbere gâv-ı ‘alef-h^vârı
- 28 Çerâ-gâh-ı ma‘ânî görmemişdür belki görmez de
Benüm bu tab‘-ı çâlâküm gibi bir rahş-ı reh-vârı
- 29 Benem ol kim du‘â-yı şâh için kaldurmasam destüm
Yazardı haşre dek medhinde hâmem böyle eş‘ârı
- 30 Budur Hâk‘dan recâmuz kim livâ-yı şâh-ı Cem-câhun
Dem-â-dem mushaf-ı tevfik ola hırz-ı nigeh-dârı
- 31 Çıkarmadan niyâm-ı kîneden tîg-i cihân-gîrin
‘Adû-yı bî-ser ü pânun ola ma‘lûm mikdârı

10

DER-SİTÂYİŞ-İ SULTÂN AHMED HÂN

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Bahâr oldu yine cûş itdi cûlar döndi deryâya
Yine 'azm itdiler şâh-ı gülün hükmini icrâyâ
- 2 Leb-i deryâya indi ittifâkî 'ıyş u nûş ehli
Koyuldu rind olanlar zevrak-ı zerrîn-i sahbâyâ
- 3 Şu'â-ı mihr-i 'âlem câ-be-câ zerrîn-tınâb oldu
Kuruldu her dirahatun hayme-i hadrâsı sahrâyâ
- 4 Dehân-ı gonceyi bâd-ı bahârî depredür sanma
Olur bülbülleri teshîr için meşgûl esmâyâ
- 5 Figân itsün ko bülbül ana lâzım mı gönül virmek
Derûnıyla birûnı bir degülken verd-i ra'nâyâ
- 6 Kanâ'at kılmayup seyr-i çemenle yâsemen şimdi
Çıkar dîvâr-ı bâg üstine sahrâyı temâşâyâ
- 7 Çıkup sünbülleri bâgun cihân sünbül-hevâ oldu
Bahârun irdi feyz-i himmeti a'lâ vü ednâyâ
- 8 Sevâd itmiş zer üzre kilik-i nakkâş-ı kader sandum
Düşünce pertev-i mihr üstine eşcârdan sâye
- 9 Nesîm-i nev-bahâr-ı 'adl-i Ahmed Hân gibi şimdi
İrişdi nefha-i müşkîni verdün cümle dünyâyâ
- 10 Olur âyîne-i tab'-ı Sikender reşkden mugber
Gulâm-ı âstânıdur disem Dârâb u Dârâ'ya
- 11 Girerdi âşiyân-ı teng-i güncişke hirâsından
İrişse sıyt-ı 'adli kûh-ı Kaf ardında 'Ankâ'ya
- 12 Hutût-ı nazm-ı pâkin seyr idenler al kâğıdda
Sanurlar müşk-i ezferdür konulmuş al u vâlâyâ
- 13 Yanında atlas-ı çerhün olur alçaklığı zâhir
Bisât-ı himmetin salsa basît-i sahn-ı gabrâyâ
- 14 Geçerse rişte-i hüsn-i kabûl-ı şâha lâyıkdur
Degüldür gevher-i nazm-ı dil-âvîzüm fûrû-mâye
- 15 Şehâ ben kanda kanda h^vâce-i bâzâr-ı nazm olmak
Velî Sultân Murâd'un nakd-i lutfi oldu ser-mâye
- 16 Yazıkdur Hâletî tâb-ı temûz-ı gamla cân virmek
Dirah-ı himmetünle olmaz iken Sidre hem-sâye

- 17 Sular tâ kim döne zill-i şecerden çeşme-i hadrâ
Ola tâ kim mu'âdil bâd-ı subh enfâs-ı 'Îsâ'ya
- 18 Cihân gül-zârını ser-sebz idüp bârân-ı ihsânun
Nihâl-i ser-bülend-i kadrün olsun ana pîrâye

11

**MERHÛM VE MAGFÛR-LEH SULTÂN AHMED
HÂN'UN EDRİNE'YE TEŞRÎFLERİNDE VİRİLMİŞDÜR**

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bir seher kim cây idüp ol âftâb-ı burc-ı dîn
Oldı taht-ı Edrine reşk-i sipîhr-i çârümîn
- 2 Zühre-i Zehrâ'ya lâyıık kim 'abîr-i ceyb ola
Pây-ı esbinden zuhûr iden gubâr-ı 'anberîn
- 3 Salsa bir yirde eger zerrîn sitâmı şa'şâ'a
Olur ol cây-ı mübârek gayret-i hâver-zemîn
- 4 Habbezâ ol şâh-ı İskender-reviş kim kalbini
Eylemiş mir'ât-ı ilhâm ile Mevlâ dūr-bîn
- 5 Hazret-i Hân Ahmed ol sultân-ı 'âlem-gîr kim
Zâtına şâyestedür vasf-ı emîrû'l-mü'minîn
- 6 Başka bir rif'at dahı bulurdı gerdûn itse ger
Hâtem-i pîrûzesinde nâminı nakş-ı nigîn
- 7 Câm-ı fermânındadır zehr ü zülâl kahr u lutuf
Râyına vâ-bestedür bast-ı bisât-ı mihr ü kîn
- 8 'Adli eyyâmında ol şâhun sadâ-yı berreden
Çâk çâk olur dem-â-dem zehre-i şîr-i garîn
- 9 Hirmenün ahkâmı düşseydi çemen iklîmine
Gonce etfâline yaklaşmazdı çâh-ı yâsemîn
- 10 Ne Süreyyâ hûşesin ister ne mâhun hirmenin
Her gedâ kim hirmen-i lutfından olur hûşe-çîn
- 11 Atlas-ı eflâke hayyât-ı zamân ururdı kâz
Câme-i kadrine olsaydı tîrâz-ı âstîn
- 12 Ka'beteyn-i şeş-der-i te'yîdi olsa mihr ü mâh
Hep murâd üzre çıkardı tâs-ı gerdûndan tanîn
- 13 Bâz-ı çetri olsa bir yirde eger kim per-güşâ
Nesr-i gerdûnun olur ana şikâr-ı kemterîn
- 14 Kâdir olmaz yazmaga tasvîr-i rahş-ı himmetin

- Eylese müjgân-ı hûrı kıl kalem nakkâş-ı Çîn
- 15 Göz yumup açınca âdem kûh-ı pür-temkîn olur
Keh-rübâ-yı himmetin bir kâha eylese karîn
- 16 Safha-i şemşîr-i kahrun itmiş üstâd-ı ezel
Düşmen-i bed-h^vâhuna mir'ât-ı vakt-i vâ-pesîn
- 17 Âl-i 'Osmân'un uzundur tîgi tîg-i kûh-veş
Düşmen olsa Kâf'da olur yetişdürmek hemîn
- 18 Sayd-gâh-ı lutfunun ednâ şikâr-endâzının
Halka-i fitrâki olmaz halka-i çerh-i berîn
- 19 Rahşına olup süvâre itse 'azm-i sayd-gâh
Bîşe-zâr-ı çerhün olmaz şîri tîrinden emîn
- 20 Sayd-gâhında kaçan kim tîr bârân eyliye
Gürg-i bârân-dîde-i gerdûnı eyler sehm-gîn
- 21 Âftâbun nâmı olmagla gazâle lâ-cerem
Gizlenürdi rûz-ı saydında bulaydı bir kemîn
- 22 Olmaya lâyük nisâr-ı nev-'arûs-ı bahtına
Katre-i ebr-i bahârî olsa lû'lû-yi semîn
- 23 Himmetiyle özge revnak buldı keştî-i vücûd
Eyledi şer'-i şerîfi ana bir habl-i metîn
- 24 Benzedürdüm mâhı levh-i sîne-bend-i rahşına
Silmemiş olsaydı nûrın şeh-per-i Rûhü'l-emîn
- 25 Sebz [ü] hurremdür cihân gül-zârı feyzinden müdâm
Devr-i 'adlinde meger dûlâb ola iden enîn
- 26 Kimse gam çekmez zamânında meger erbâb-ı nazm
Kâfiye teng olduğundan olalar hâtır-hazîn
- 27 Ceyb-i fikretten çıkarsa başını zânûya kor
N'eylesün medhinde bilmez şâ'ir-i sihr-âferîn
- 28 'Âlem-i medhin seyâhat eylemek mümkün degül
Pâyına itse devâtı hâme keş-i âhenîn
- 29 Başlasam vasf itmege bahreyn-i lutf u himmetin
Dürr-i ma'nâ çıkmaga başlar dehânumdan hemîn
- 30 Nazm-ı hâlet-bahşımı hâmem yazarken görseler
Eyliyeydi Müşterî tahsîn 'Utârid âferîn
- 31 Çok zamândur kim derûn-ı hacle-gâh-ı feyzden
Çıkmadı ebkâr-ı efkârum gibi bir nâzenîn

- 32 Nükte-i nazm-ı dil-âvîzüm derûn-ı şâhda
Umarın kim nûr-ı ilhâmıyla ola hem-nişîn
- 33 Hazret-i şâh-ı cihândan görse rûy-ı i‘tibâr
Evvel-i elkâbı olur şi‘rümün sihr-i mübîn
- 34 Böyle mi pervâz iderdi bâz-ı tab‘-ı Hâletî
Tabl-bâz-ı lutfınun âvâzı olsaydı mu‘în
- 35 Devletünde murg-ı ma‘nâ sayd iden şâ‘irlere
Nukre-hınk-ı âsmân olmak gerekdür zî-zerîn
- 36 Tâ çeke haytu’ş-şu‘â‘-ı mihri mi‘mâr-ı ezel
Dest-i kudret eylesün bünyâd-ı ikbâlün rasîn
- 37 Sayd-ı nahcîr-i merâm it sayd-gâh-ı dehrde
Bâz-ı dest-âmûzun olsun lutf-ı Rabbü’l-‘âlemîn

12

**SULTÂN AHMED HÂN EDRİNE’DEN
GELDÜKLERİNDE VİRİLMİŞDÜR**

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Yine İstanbul’ı teşrîf eyleyüp şâh-ı cihân
Hâkden kaldurdı tahtın ol Süleymân-ı zamân
- 2 Makdemiyle kıldı ol şehrün en ednâ kûşesin
Reşk-i bâlâ-hâne-i hurşîd ü kasr-ı Ferkadân
- 3 Geldi ol Hızr-ı mübârek-makdem ü ‘Îsâ-nefes
Dem-kadem itse n’ola halk-ı zemîn ü âsmân
- 4 Âftâb-ı ‘âlem-efrûz-ı sipihr-i câhdur
Yaraşur gâhî eger eyleser tebdîl-i mekân
- 5 Sümm-i esbinden nümâyân oldu kevkebler yine
Hak budur kim gelmemişdür böyle bir sâhib-kırân
- 6 Zâl-i gerdûndan kopar feryâd yâd olursa ger
Şevketi yanında fer-i Devlet-i Sâsâniyân
- 7 Şâh-ı İskender-haşem Hân-ı Süleymân-ihtişam
Ser-firâz-ı heft-kişver şeh-r-yâr-ı ins ü cân
- 8 Hazret-i Hân Ahmed ol sultân-ı ‘âlî-rütbe kim
Peyk-i zer-tâcı olur mahsûd-ı şâh-ı hâverân
- 9 Reh-ber olsa keşti-i ikbâle Hızr-ı himmeti
Hâmesiyle nâmesi olur sûtûn u bâd-bân
- 10 ‘Adl ü ihsân kim iki murg-ı hümâyûn-fâldur

- Beyza-i tuğrâ-yı hükminden çıkarlar tev'emân
- 11 Şöyledür lutfi ki sarf itse serâba himmetin
Resm ider deryûzesin âb-ı hayât-ı câvidân
- 12 Şöyledür hışmı ki hükmin virse nâ-peydâ olur
Bir şerâr-ı âteş-i kahrıyla yüz bin dûdmân
- 13 Leşker-i encüm yaturken hayme-i eflâkde
Şihe-i rahş-ı nehîbinden tutar lâ-büd girân
- 14 Evvel eyler heybetiyle zehre-i a'dâyı âb
Âb-dâde kılsa tîgin ol şeh-i kişver-sitân
- 15 Tünd-bâd-ı kahrınun nâmını gûş itmek yeter
Düşmege hâke külâh-ı nahvet-i gerden-keşân
- 16 Bahtına karşı koyan a'dâ-yı dînün gûyiyâ
Seng kalbi oldı mıknatîs-i şemşîr ü sinân
- 17 Gösterür kûyın benân-ı şa'sa'ayla âftâb
Vir disek evc-i sa'âdet-hîz-i himmetden nişân
- 18 Şâh-bâz-ı heybetin 'arz eylemek lâzım degül
Nesri gerdûnun olur güncişk-i bâmından remân
- 19 Kûhda 'ukâb olur zâg-ı kemânından zebûn
Bebri hâmûnun diler şîr-i livâsından emân
- 20 Mâ-hazardur diyü eyler ma'zeret mihmânına
Mîz-bân-ı himmeti kılsa sipihri gird h'ân
- 21 Şem'-i bezme virse bir pervânei zinhâr eger
Başlaya ana hevâ-dâr olmaga bâd-ı vezân
- 22 İrmeye hergiz şu'â'-ı çeşmi kasr-ı kadrine
Bâm-ı Keyvân üstine çıksaydı şâh-ı ahterân
- 23 Olamaz lâyık-miyân-ı Kahramân-ı kahrına
Tîg-i kûh olsaydı zer-i deh-dehîden teh-nişân
- 24 Nîze-i hışmını kim bir yirde hûn-pâş eyliye
Serv ü şimşâdın ol etrâfun sanurlar ergavân
- 25 Mürşid-i bahtı eger bîdârlık feyz itmese
Kasr-ı çerhe olamaz bir gice Keyvân pâs-bân
- 26 Gerd-i râhın gözleyen nergisler itmezler kabûl
Bâd-ı subhun olsa dest-âvîzi kuhl-ı Isfahân
- 27 Dest-i zer-pâşı tururken mihre itmezler nazar
Sifledür gerdûn eline bakmag olmaz her zamân

- 28 İhtiyât-ı ‘adlini bilseydi çerh-i cevr-kîş
Keh-rübâ-yı mâhı kılmazdı karîb-i kehkeşân
- 29 Gürg-i hûn-h^vâra sürer pây-ı seg-i çübâna rûy
Devr-i ‘adlinde yalaşmak isteyüp mîşiyle kan
- 30 Gürg-i Yûsuf-veş ser-â-ser gürgler mazlûm olur
‘Adli eyyâmında anun töhmet eylerse şübân
- 31 Dem mi var sahn-ı fezâ-yı re’fetinde olmaya
Cürre-bâzun şeh-peri kebg-i derîye sâye-bân
- 32 Bâde-i hûn-ı kebûterden olurdu tevbe-kâr
Pîr-i hırmenden el alsa şâh-bâz-ı cân-sitân
- 33 Bîm-i kahrından idüp iki kulagın sufralar
Mîz-bân-ı beççe-i cîrân olur pîl-i demân
- 34 Eyler âbiş-hor dehânun şîr-i şâdirvân gibi
Kanda âhû görse agzı sulanan şîr-i jiyân
- 35 Nev-bahâr-ı lutfinin ikbâl-i rûz-efzûnidur
Ebr-i tab‘ın eyliyen erbâb-ı nazmun dürr-feşân
- 36 Olmasa pervâne-i fikrüm eger pür-sûhte
Hem-ser-i şem‘-i kabûl eylerdi ‘akl-ı hurde-dân
- 37 Mülk-i ma‘nâyı n’ola teshîr idersem bendedür
Nîze-i hâme hadeng-i fikr şemşîr-i zebân
- 38 Sihri lafz u nûr-ı ma‘nâdan devâtum dâ’imâ
Gâh çâh-ı Bâbil ü geh çâh-ı Nahşeb’dür hemân
- 39 Böyle mahsûd eyliyen her gâh tab‘umdur beni
Gevherümdür bâ‘is-i âzâr olan mânend-i kân
- 40 Üstüh^vân-ı sînem itdi za‘f-ı tâli‘den zuhûr
Bes degül mi kıssa-i endûhuma bu üstüh^vân
- 41 Sell-i seyf-i âh idüp her dem niyâm-ı sîneden
Rüstem-âsâ eylerin çerh ile ceng-i heft-h^vân
- 42 Keşti-i ümmîdümi kullanmak olmaz kim felek
Eylemişdür ana târ-ı ‘ankebûtı rîsmân
- 43 Kâr-bân-ı ehl-i dil devrinde buldı menzilin
Kalmadı yollarda illâ Hâletî-i nâ-tüvân
- 44 Tâ vara bir burcdan bir burca sultân-ı nücûm
Hnk-i reh-vâr-ı sipihre idüp irhâ’-i ‘inân
- 45 Geh bu tahtunda geh ol tahtunda olup ser-firâz

Mihr-i 'âlem gibi ol çeşm ü çerâg-ı kün fe-kân

13

**DER-MEDH-İ SULTÂN AHMED HÂN
İSTANBUL KÂDİSİ OLDUKDA DİNİLMİŞDÜR**

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Benem kim yüz sürüp dâmân-ı sultân-ı cihân-bâna
Bu ikbâl ile reşküm kalmadı mülk-i Süleymân'a
- 2 Sirişküm eylemişken pâ-y-der-gil kûy-ı mihnetde
Ayagum nâ-gehânî geçdi bir genc-i firâvâna
- 3 Şu mûram ben ki himmet hırmeninde hûşe-çîn oldum
Komazken düşmen-i bed-h^vâh andan almaga dâne
- 4 Şu murgam ben ki çekdüm gül-bün-i maksûdı âgûşa
'Adû tahmîn iderken sînemi hâr-ı mugaylâna
- 5 Kazâ-yı taht-gâh-ı Husrev-i devrânı andukça
Çıkardı dūd-ı şem'-i hasretüm bu sakf-ı gerdâna
- 6 Cenâb-ı Hazret-i Hân Ahmed ol pâkîze-gevher kim
Değişmez kimse ednâ seng-i râhın cevher-i câna
- 7 Ne hâkândur bu kim her rîze-seng-i kûy-ı ikbâli
Deger bâc u harâc-ı mülk-i Çîn atılsa yabâna
- 8 Ne devlet-mend 'âlimdür ki rahş-ı gerd-i ihsânı
Mücerreb tûtyâdur dîde-i necm-i dirahşâna
- 9 Anun devrinde kimse kimsenün başına kasd itmez
Meger kasd ide bezm ehli ser-i şem'-i şeb-istâna
- 10 Felek kana şerîk olmaz anun eyyâm-ı 'adlinde
Olupdur münhasır hûn-rîzlik müjgân-ı hûbâna
- 11 Eger deryûze-i nûr itmese zerrîn sitâmından
Şeref virmezdi hurşîd-i sa'âdet burc-ı imkâna
- 12 Ele zerrîn 'asâ alsa şu'â'-ı mihr-i rahşândan
Anun der-bânlığın şâyeste görmez kimse Keyvân'a
- 13 Dem-i 'Îsâ-yı lutfi kaldurur hâk-i mezelletden
Bakup endûh ile bî-cân olan erbâb-ı 'irfâna
- 14 Benem kim tîg-i tab'um nîçe yirde imtihân itdüm
'Aceb mi okusam akrânımı her gâh meydâna
- 15 Ne mümkindür bulunmak bir nazîr-i gevher-i zâtum
Girerse pençe-i hurşîd bin kez kîse-i kâna

- 16 Girersin devlet-i şâh-ı cihânda Hâletî bir gün
Derûn-ı günbed-i vâlâ-yı gerdûn-sây-ı dîvâna
- 17 Açıldı verd-i âmâlün revâdur şimdiden sonra
Kılursan bâg-ı medhinde nevâlar ‘andelîbâne
- 18 Alup Hızr-ı nebî-veş behre dâ’im ‘ömr-i sermedden
Sikender gibi dünyâ mülk ola ol şâh-ı devrâna
- 19 Misâl-i pençe-i hurşîd-i enver dest-i efdâli
Hemîşe feyz-i nûr-ı himmet itsün zîr-destâna

14

**SULTÂN AHMED HÂN’A VİRİLEN
TEMMÜZİYEDÜR**

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 İrdi hengâm-ı temûz oldu yine germ cihân
Teşnelikden dilini taşra çıkardı ‘ummân
- 2 Her kişi oldu cüdâ câme vü pîrâhenden
Döndi germâbeye bu günbed-i çerh-i gerdân
- 3 Âteş-i germ-i hevâ hayli bülend olmuşdur
Elini tutsa ırakdan n’ola mihr-i rahşân
- 4 Sîne-i ‘âşık-ı şeydâdaki âh-ı serdün
Eşk-i germ üstine oldu yine rüchânı ‘ıyân
- 5 Baksa dünyâya bu fasla irişen halka göre
Zemherîr içre sanur kendüyi ehl-i nîrân
- 6 Bûy-ı pîrâhen-i Yûsuf’la güzâr eylese bâd
Der-i beytü’l-hazeni açmaya pîr-i Ken‘ân
- 7 Kimseye kimse kılıç çekmege yokdur çâre
Eridür tâb-ı hevâ olsa eger kim ‘uryân
- 8 Nerm idüp şem‘-sıfat âheni tâb-ı hurşîd
Gösterür mu‘cize-i Hazret-i Dâvûd’ı zamân
- 9 Gayrı nâvek gidemez tâb-ı hevâdan tutuşur
Nâvek-i âh varur menzile varursa hemân
- 10 Döne bülbül gibi hâkistere envâ‘-ı tuyûr
Güzer eyleser eger cevî-i semâdan bir an
- 11 ‘Alev-i âteş-i bâhûrla fi’l-hâl yanar
Teşnelikden dilini taşra çıkarsa insân
- 12 Bir zamândur bu ki âb olsa eger deryâdan

- Yagdura ahker-i sūzende sehâb-ı nîsân
- 13 Bir zamândur bu ki âteşde olan hem-çü kebâb
Şükr idüp turma sūrûd üzre gerek raks-künân
- 14 Per ü bâl alsa semenderden eger ‘âriyyet
Yana her murg-ı hevâ gökde olurken perrân
- 15 Demidür merhametinden leb-i deryâya çıkup
Deheninden ola halk üzre niheng âb-feşân
- 16 Tâbiş-i mihre göre kâr-ı müş‘abid gibidür
Ol şerer kim ola ejder deheninden rîzân
- 17 Ayagı âbilelerle pür olur sanma habâb
Hâk-i germ üzre güzâr itmeg ile cûy-ı revân
- 18 Çâk çâk olsa bu fasl içre n’ola rûy-ı zemîn
Dem mi var tîgin ana çalmaya mihr-i rahşân
- 19 Dâne-i encüm ile Sünbüle hâkister olup
Korkarın kim tutuşa hırmen-i mâh-ı tâbân
- 20 Böyle kalursa olur huşk muhît-i gerdûn
Düşer elbette zemîn üstine Hût u Seretân
- 21 Dönerüz biz de bu fasl içre olan hâşâke
İrmez ise kerem-i Hazret-i zıll-i Yezdân
- 22 Cem-i Cemşîd-meniş Hazret-i Hân Ahmed kim
Tâb-ı kahıryla anun teb-zededür şîr-i jiyân
- 23 Kendü Rüstem’dür anun yayı kemân-ı Rüstem
Düşmene karşı iderse n’ola tîrin bârân
- 24 Hûn-ı a’dâyı ayag ile içer ma’rekede
Kâse-i sümm-i semendini görenler tolu kan
- 25 Pâye-i şânına aslâ varamaz pây-ı kıyâs
Dâmen-i kadrine hergiz iremez dest-i kemân
- 26 Mîh-i zerrînini encümden iderdi gerdûn
İdebilseydi hilâli ana na‘l-i yek-rân
- 27 Kehkeşâna taşıdur kâh dem-â-dem var ise
Toldurur düşmeninün çerh derisine saman
- 28 Benzedürsem n’ola bahrine kef ile tîgin
Der-i vâlâ-yı zafer andan olur halka ‘ıyân
- 29 Siper-i âyinesin halka mukâbil tutsa
Bir nefesde bilinür mihnet ile virdügi cân

- 30 Hayz-rânı siperi olmasa pîçîde-fitîl
Neden olurdu ziyâ-bahş-ı tarîk-i îmân
- 31 Şeb-i târ içre döner kevkeb-i gîsû-dâra
Gerd-i rezminde ser-i nîze olup pür-leme‘ân
- 32 Âsmânîsidür ol sûr-ı sürûr-ı fethün
Gice gündüz dimeyüp atılır ammâ ki hemân
- 33 Nâ-gehân görse bir âhû-bere eyyâmında
Gizlenür dâmen-i kûh-sârda şîr-i garrân
- 34 Gürg-i derende ider hidmet-i dünbâle-i mîş
Şâne-i ‘âc olur agzındağı sâf-ı dendân
- 35 Dest-i berdinden olur bâd-ı hazânun sâlim
Sâye-i devletine gelse çenâr-ı bûstân
- 36 Der-geh-i şâha tayanmasam olurdum dâ’im
Savlecân-ı gam ile gûy-sıfat ser-gerdân
- 37 Meclis-i medhini ben böyle mi resm eyler-idüm
Teb-i mihnetden eger olmasa destüm lertzân
- 38 Mübtelâ olsa eger tâbiş-i bâhûr-ı gama
Peyk-i endîşe-i erbâb-ı dil olmaz pûyân
- 39 Virdi rûh-ı sühanum halka hayât-ı tâze
Nefesüm oldu bugün ‘îsi-i cân-bahş-ı zamân
- 40 Hâletî’yem ki kılup beste-i bend-i mihnet
Saldı çâh-ı gama Yûsuf gibi cevr-i ihvân
- 41 Yûsuf’un tâli‘i yâr oldu beni gör beni kim
Ugramaz yanuma seyyâre-i bahtum bir an
- 42 Olmasaydı bu cihân başuma zindân-ı belâ
Rûz u şeb olmaz idi şem‘-i vücûdum sûzân
- 43 Bâde-i bezm-i gamun kimse getirmez câmın
Beni gör kim gice gündüz çekerin ritl-ı girân
- 44 Her zamân devr-i felek tâbi‘-i fermân-ı ‘adû
Her zamân baht-ı nühûset-eserüm nâ-fermân
- 45 Az düşer bülbül-i gûyâ bana benzer ammâ
Tengnâ-yı kafes-i derde düşürdi devrân
- 46 Tâ ki germ olmag için pister-i pehnâ-yı zemîn
Gûy-ı zerrîni ola mihr-i münîrin galtân
- 47 Halk râhatda olup sâye-i ikbâlünde

Ser-be-ser ‘âlem ola h^vâb-geh-i emn ü emân

15

**SA‘ÂDETLÜ PÂDŞÂHUMUZ CÂNİBİNDEN
HABÎB-İ SİYÂH VE ARSLAN NÂM ATLARI
VASFİLE ME’MÛR OLDUGUMUZDA
DİNİLMİŞDÜR**

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Habbezâ ol rahş-ı şeb-gûn-ı şeb-i Kadr-i‘tibâr
Ser-be-ser endâmı mahz-ı kudret-i Perverd-gâr
- 2 Ey hoş ol esb-i sa‘âdet-sümm ki olmuş cünbişi
Mu‘tedil gâyet de mânend-i nesîm-i nev-bahâr
- 3 Girse yâlinden eger bir mû sabânun destine
Eyliyeydi anı hûbân-ı Hatâ’ya bergüzâr
- 4 Bir zemîn üzre eger düşseydi cisminden ‘arak
Ol zemînün hâki müşk olur ilâ-yevmi’l-karâr
- 5 Esb-i çevgânî disem ol esb-i râhat-bahşa ben
Kolları çevgânîye olurdu fahr-i rûzgâr
- 6 Kullanur her hatvede bir ‘işve ana benzemez
Atsa egninden libâsın bir Habîb-i şîve-kâr
- 7 Pâyınun her na‘li şeklen bir hilâlün ‘aynıdur
Her nice şebdür bu kim anun hilâli ola çâr
- 8 Olmasa ana süvâr olan Süleymân-ı zamân
Sür‘at-i bâd-ı sabâdan olamazdı behre-dâr
- 9 Nerm-revlikde akar âb-ı revândur gûyiyâ
Pûyede bâdı begenmez kûh olur vakt-i karâr
- 10 Sür‘ate buldukça ruhsat peyk-i bâdı yolda kor
Şebden encüm gösterür çıkdukça sümminde şerâr
- 11 İtseler efsârımı lâyıık şu‘â-ı mihirden
Hâleden zîn-pûş olursa ana dâ’im vechi var
- 12 Üstine geldükçe anun hazret-i şâh-ı cihân
Hamza’dur gûyâ siyeh kıytasa olmuşdur süvâr
- 13 Gûyiyâ Bahr-i Siyeh’den lû’lü-i lâlâ çıkar
Her kaçan dökse ‘arak koşdukça şâh-ı kâm-kâr
- 14 Husrev-i Hâtem-kerem Sultân Murâd-ı Cem-haşem
Çeşm-i necme kuhl olur kalkarsa râhından gubâr

- 15 Şâh-ı İskender-meniş İskender-i Kısra-reviş
Dâver-i encüm-hadem sultân-ı gerdûn-iktidâr
- 16 Heybetiyle şöyle tolmışdur cihân kim zann ider
Şihe-i rahşın sadâ-yı sûra hasm-ı nâ-bekâr
- 17 Kaçmaya perrin meges-rân-ı kebûter kılmadan
‘Adli eyyâmında anun şâh-bâz-ı cân-şikâr
- 18 Her kaçan kim devlet ile gelse Arslan üstine
Şâh-ı hâverdür olur burc-ı Esed’den âşikâr
- 19 Vechi vardur şâh-ı heft-iklîm ana meyl eylese
Oldur Arslan üstine sâhib-velâ [vü] şîr-süvâr
- 20 Rahş-ı tab‘-ı Hâletî’ye ragbet it şâhum müdâm
Esb-i çâlâke ider zîrâ selâtîn i‘tibâr
- 21 Himmet-i vâlâ-yı şâha mazhar olursam eger
Bagların pîl-i sepîd-i çerhe kûs-ı iştihâr
- 22 Olduğınca pâye-i baht u sa‘âdet-şâha râm
Tevsen-i tünd-i zamân itsün ‘adûsın hâk-sâr
- 23 Edhem-i şeb eşheb-i rûz ola turdukça cihân
Râyiz-i fermânınun sa‘yiyle halka sâz-gâr

16

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bir dem ki pîre-zâl-i kühen-sâle-i cihân
Oldı visâl-i Yûsuf-ı ‘adliyle nev-civân
- 2 Her bir tarafda zâhir olup cilve-i zafer
Her kûşeden irişdi yine müjde-i emân
- 3 Güller gibi açılsa n’ola dîde-i emel
Oldı nesîm-i subh-ı sa‘âdet yine vezân
- 4 Vardı bu demde kebg-i deri istirâhata
Şâhînün eyledi per ü bâlini sâye-bân
- 5 Gürg-i derende mîş-i za‘îfe şübân olup
Kıldı tezerve pençesini bâz âşiyân
- 6 Olup zalâm-ı zulm-i cihân içre cây-gîr
Gitmezdi nitekim ser-i küh-sârdan tuman
- 7 Ger salmayaydı pertev-i lutfın zamâneye
Şems-i cihân ü şemse-i eyvân-ı kün fe-kân
- 8 Hurşîd-i Müşterî-şeref ü mâh-ı mihr-kef

- Sâhib-kırân-ı dehr şehinşâh-ı kâmrân
 9 Ol şâh-ı şîr-hamle ki şâhîn-i himmeti
 Kıldı firâz-ı küngüre-i çerhi âşiyân
 10 Şemşîr-i cân-sitânını seyr eyledi meger
 Saklandı gerd-i ma‘reke de şâh-ı hâverân
 11 Gûyâ ki oldı nâveki bir murg-ı nâme-ber
 A‘dâsına peyâm-ı ecel gönderür kemân
 12 Kûpâl-i kahrı ile ser-i düşmenân-ı din
 Her dem keşef gibi bedeninde olur nihân
 13 Kim dilleşürdi düşmen-i bed-h^vâh ile bugün
 Şemşîr olmasaydı eger ser-be-ser zebân
 14 Kondukça tîri cân-ı ‘adûya Hümâ gibi
 Hergiz gıdâsı olmaya illâ ki üstüh^vân
 15 Olmazdı zinde kâlib-ı fersûde-i zemîn
 Âb-ı hayât-ı hükmi eger olmasa revân
 16 Her dem felek zebûndur ana baht râmdur
 Hep âstâmı bendesidür pîr eger civân
 17 Mir‘ât-ı tîg-i tîzine baksa keder çeker
 Zîrâ müjen durur görinen düşmene hemân
 18 Bir şâhdur ki pertev-i lutf u ‘atâ ile
 Rûy-ı zemîni eyledi mânend-i âsmân
 19 Devrinde halka reh-zen olan çeşm-i yâr idi
 Havfindan oldı ol dahı bîmâr ü nâ-tüvân
 20 Oldukça müştebeh cihet-i kıble-i necât
 Der-gâhına tutar yüzini cümle ins ü cân
 21 Kimse cihânda varmaz idi h^vâb-ı râhata
 Hindû-yı tîgi olmasa ger ana pâs-bân
 22 Mâh-ı felek gibi şeh-i encüm-sipâhsın
 Girse ‘aceb mi kahrun ile düşmene kırân
 23 İrdükde cân-ı hasma okun şöyle acıdı
 Kan ile toldı cevşeninün gözleri hemân
 24 Tîgün ne yirde kim akıda hûn-ı düşmeni
 Gören çenârı anda sanur nahl-i ergavân
 25 Virdi ‘arûs-ı nusrete gürzün ağırlığın
 A‘dâ-yı dîne geldi bu hâlet ‘aceb girân

- 26 Kasr-ı celâl ü rif'atüne ırmeye hıred
Olsa eger felek ana nüh-pâye nerd-bân
- 27 Sal kişt-zâr-ı ma'rifete âb-ı lutfunı
Hatt-ı ricâlden sakın ey Yûsuf-ı zamân
- 28 Zîrâ ki âsyâ-yı hüner dönmeden kalur
Olmasa cûy-ı himmet ü ihsân-ı husrevân
- 29 Buldum cihânda kuvvet-i tab' ile imtiyâz
Meydân-ı nazm içinde benem şimdi pehlüvân
- 30 Olsaydı ben yetîme nazar şeh-r-yârdan
Çok nesne zâhir eyler idi kilik-i dürr-feşân
- 31 Kıldun çü dürr-i medhini peydâ sadef gibi
Şimden girü du'âsına aç Hâletî dehân
- 32 Her demde Hızr-himmet ü tevfik hem-rikâb
Hemvâre esb-i devlet ü ikbâl zîr-rân
- 33 Dünyâya gâh sîm ü gehî zer nisâr idüp
Eyle bu bâğı gâh bahâr ü gehî hazân
- 34 Şemşîr-i cân-sitân-ı fenâyı felek senün
Düşmenlerinde eyliye her bâr imtihân

17

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Kemânın eylese pür ol hidiv-i kişver-gîr
Sanur gören ki gelür burc-ı Kavs'e mihr-i münîr
- 2 O müşk tozlu kemâna el ursa milket-i Çîn
Olur müsahhar-ı fermânı atmadan bir tîr
- 3 Dökerdi havf ile perin görünce nesr-i felek
Kemân u tîrini bir yirde itseler tasvîr
- 4 Hemîşe peyker-i hasm olmasa nişân-gâhı
Olurdu oklı şikarı gazâl-ı çerh-i mesîr
- 5 Getürse kuvvet-i bâzûya vakt-i himmetde
Hadeng-i sûzen olur seng-i hâra cins-i harîr
- 6 Eger ki tarz-ı halâsı göreydi şastından
Olurdu da'vi-i ârâyiş-i [سئل] teşvîr
- 7 Ne hâk-i huşke nüzûl itse atduğı nâvek
O hâk 'anber olur savrulan gubârı 'abîr
- 8 Kemân-ı Rüstem olurdu sezâ-yı bâzûsı

- Nem-i sehâb eger nakşın itmese tagyîr
- 9 Vuhûş-ı tayr zemîn ü âsmânı seyr eyler
Vücûd-ı hasmı kaçan kılta tu‘me-i şemşîr
- 10 Biribirine katarlarsa heft deryâyı
Muhît-i cûdı yanında olur misâl-i gadîr
- 11 Eger ki senge basılsaydı mühr-i fermânı
Olurdu şem‘-sıfât seng-i saht nakş-pezîr
- 12 Ne şâhdur ki mukarrer kusûr ider şâ‘ir
Eger dise ana Cemşîd-i Keykubâd-serîr
- 13 Ne şî‘r kim yaza hâlüm kemânı vafında
Revâdur olsa nüvîsende ana tîr-i debîr
- 14 Benem o şâ‘ir-i mâhir ki dir gören nazmum
Zihî letâfet-i sûk-ı melâhat-i ta‘bîr
- 15 Meger zülâl-i belâgatle virmiş âmîziş
Şu dem ki dest-i kazâ kıldı tıynetüm tahmîr
- 16 Kalurdu derhem-i pür-pîç cümle ahvâli
Eger vilâyet-i fazlı ben itmesem tahrîr
- 17 Zamâne sende virür dâd-ı şî‘r ü inşâyı
Olursa himmet-i şâhî eger mu‘în ü zahîr
- 18 Ma‘âş-ı şâ‘ir olur killet üzre elbette
Meger [ki] kâfiye-i şî‘iri ola nân u penîr
- 19 Olur gamum meselâ bir fakîr tâlib-i ‘ilm
Bırakdı hücre-i kalbe gör nice eski hasır
- 20 Hemîşe tâb-ı gam erbâb-ı dilden ayrılmaz
Teb ile ülfet ider dâ‘imâ tabî‘at-ı şîr
- 21 Şu seng-i gam ki felek farkuma bırakmışdur
Vücûdum eyledi başdan ayaga hem-çü hamîr
- 22 Zebûnlugum elem-i zahm-ı intizârladur
Bu zahma eyliyemez kâr merhem-i tedbîr
- 23 Ser-â-ser oldı girih-dâr rişte-i cânım
Kaçan olur ki diyü hall-i ‘ukde-i te’hîr
- 24 Kadüm belâ ile çeng-i güsiste-târa dönüp
Gelür çü savt-ı meges gûş-ı sâmi‘a bim ü zîr
- 25 Ben ol şikâr-ı bî-tâli‘em ki görmez hiç
Şikâr-gâh-ı ümîdinde [ol] bizi nahcîr

- 26 Felek benümçün olup bâl-i nesr-i dest-endâz
Eger ki tîr-keş-i cevrinde kalmasa bir tîr
- 27 Ne girdi gûşuma âvâze-i derâ-yı ümîd
Ne gördi hâk-i diyârum nişân-ı pâ-yı beşîr
- 28 Sâgar-ı ‘işret-i hayâl devr urur [.....]
Husûl-i neş’e-i şâdî recâ-yı [ديرادريس]
- 29 Gam-ı zamâne belâ-keşle [نرتم] dâ’im
Sezâ-yı şefkat olur kâfirün elinde esîr
- 30 Varurdu tîr-i ümîdüm nişâna Hâletiyâ
Hevâ-yı baht-ı muvâfıkdan olmasa taksîr
- 31 Cihânda tâ ki kemân-ı kazâ keşîde olup
İrişe menzil-i maksûda nâvek-i takdîr

18

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Yine gül nahli tonandı olıcak sûr-ı bahâr
Tutdı hep yir yüzini sîm-i nisâr-ı ezhâr
- 2 Kim ki bir servi kenâra getüre şimdi ider
Cûy-veş ‘ömrinün eyyâmı safâ ile güzâr
- 3 Gül-i bâgun göricek hâr ile âmîzişini
Başladı nagmeye her bülbül-i şîrîn-güftâr
- 4 Müjde-i makdem-i sultân ile alındı yine
Gâyeti bulmuş iken za‘f-ı nesîm-i bîmâr
- 5 Dehen-i gonce olup gûş-ı güle peyveste
Gül-şene gelse gerekdür diyü kıldı her bâr
- 6 Kâh-ı iclâline itse eger im‘ân-ı nazar
Müşterînün düşe hâk üzre serinden destâr
- 7 Olsa ger hâssiyet-i gerd-i rehinden âgâh
Cümle şâhân ile hem-çeşm ola necm-i bîdâr
- 8 Şehr-yârân çıkamaz ‘umde-i ta‘zîminden
Şükr-i pâ-bûsına cân nakdin iderlerse nisâr
- 9 Görmedi çeşm-i cihân saltanat evreğinde
Böyle bir şâh-ı Cem-âyîn ü Sikender-etvâr
- 10 Hasreti hasrete kavuşdurıcı Hay u Kadîr
Yine itdürdü güle bülbüle ‘arz-ı dîdâr
- 11 Gül-i gül-zâr defini âteş-i hurşîde tutup

- Nice kızdurdı görün nagme-serâyân-ı hezâr
- 12 Bend-i zencîr ile gelmezdi bu dem gül-zâra
Cûylar itmese tугyân ile tahrîb-i diyâr
- 13 Hân Murâd ol şeh-i Cem-kevkebe kim öykünemez
Nergis-i gül-şenine dîde-i baht-ı bîdâr
- 14 Ser-be-ser silsilesi ‘adl ile meşhûr oldu
Diseler sana revâ Kisri-i pâkîze-tebâr
- 15 Yem-i cûdından eger feyz-sitân olsa sehâb
Dürretü’t-tâc ola cümle katarât-ı emtâr
- 16 Delinür bagrı hemân-dem cigeri pârelenür
Nevk-i tîgün dil-i bed-hâhı iderse ihtâr
- 17 Misk-i gerd-i rehini eylemese dest-âvîz
Goncenün gönlüne girmezdi nesîm-i eshâr
- 18 Himmet-i şâhla çün serv-i ser-efrâz oldum
Açmadan hâcet elin kimseye mânend-i çenâr
- 19 Merhem-i merhameti bana meded-sâz oldu
Zahm-ı şemşîr-i sitem eylemeden cânuma kâr
- 20 Terk-i h^vâb-ı hor idüp bir niçe ferbih Molla
Oldılar ‘ârıza-i dakk-ı had-i ber-figâr
- 21 Hâletî’yem ki hükûmet-ger-i bâlâ ber-habs
Kendü hattıyla yazar hakk-i fazla ikrâr
- 22 Sayd-ı ma’nâyı şikâr itmede zahmet çekmem
Rahş-ı tab‘ olmag ile çüst ü kuvvet der-h^vâr
- 23 İltifât-ı ‘ulemâ ragbet-i şî‘r ü inşâ
Oldı hep lâzime-i devlet-i şâhân-ı kibâr
- 24 Bâg-ı ümmîdüni Hak hurrem ü handân itsün
Tura mâdâm ki dolâb-ı sipihr-i devvâr
- 25 Şâhid-i kadrün ola çîn-i cebînden sâlim
Subh devletüne ta’yîn oluna âyine-dâr
- 26 Künc-i ıstabl-ı melâletde ki rahş-ı tab‘um
İtdi devrinde çerâ-gâh-ı ümîd içre karâr
- 27 Devr-i lutfunda basup pây rikâb-ı bahta
Olmışum bâre-i maksûda sühûletle süvâr
- 28 Ehl-i dil mazhar olur cevr-i le’îmâna müdâm
Bülbülün cânına kasd eylemedür gâret-i mâr

- 29 Nâvek-i fikrûmi pertâb iderin yabâna
Felegün cevşenine tû yine itmezse güzâr
- 30 Şehd ü şekker gibidür ma‘rifet ü ‘ilm hemân
Degmede cem‘ olamaz ey şeh-i ‘âlî-mikdâr
- 31 Fuzelâ kalbini yapmakda ne hâcet hil‘at
Beyt-i ma‘mûr binâsında ne lâzım mi‘mâr
- 32 Hâsılı gül-bün-i bahtun gül-i ikbâl olsun
Girmesün gül-şen-i âmâlüne hâr-ı âzâr

19

**HÜNKÂR HOCASI SA‘DEDDÎN EFENDİ
HAZRETLERİNE**

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Olup mürûr-ı dehr ile bir pîr-i nâ-tüvân
Fark itmez oldı nîk ü bedi nâkıd-ı zamân
- 2 Fazl ehli oldılar hedef-i nâvek-i belâ
Kıldı zamâne her birinün kâmetin kemân
- 3 Kâfir dahı emân dilese yok dimez velî
Virmez felek dil ehline hiç zulmden emân
- 4 Her ehl-i fazlı hâk ile yek-sân idüp felek
Her dûnı kıldı gerdiş-i gerdûn felek-mekân
- 5 Benzer ana ki yirde de yir bulmayup hemân
Her bûm-ı şûma bâm-ı sipihr ola âşiyân
- 6 ‘İbret gözüyle nâzır olursan bu vâkı‘a
Besdür binâ-yı dehr harâb olmaga nişân
- 7 Gencîne-i hüner olalı bulsa dehr-i dun
Hâk içre ide nakd-i hasîsân gibi nihân
- 8 Her gün felek niyâma komaz tîg-i cevriini
Bagrını ehl-i ma‘rifetün itmeyince kan
- 9 Kûpâl-i kahr-ı dehr iner turma başına
Kılsa ‘aceb mi ehl-i hüner dem-be-dem figân
- 10 Kendü dili belâsına ugrar zamânede
Şol ehl-i dil ki sözde ide fazlını ‘ıyân
- 11 Hâmem gibi şikeste kılup hâtırum felek
Olmışdı beste gerçi devâtum gibi dehân
- 12 Ammâ kalur mı sabr u karârı dil ehlinün

- Anılsa nâm-ı hâce-i sultân-ı kâmrân
- 13 Bir bahr-i bî-kerândur anun zâtı kim olur
Vakt-i ‘atâda her kefi bir bahr-i bî-kerân
- 14 Hayl-i nücûma bir şeh-i sâhîb-kırân ola
Kılsa sehâ sitâre-i bahtına iktirân
- 15 Fagfûr bâg-ı kudretinün hûşe-çînidür
Olsa ‘aceb mi ger ana bir bâg-bân bân
- 16 Minnet bilürdi cânına şâkirdi olmagı
İnşâsını göreydi eger h^vâce-i cihân
- 17 Nakd-i hayâtı hâk-i derinde nisâr iden
Ser-mâyesini müşke virür eylemez ziyân
- 18 Devr-i zamâne ‘ıyşumı telh eyledi benüm
Lutf eyle dâdum aliver ey dâver-i zamân
- 19 Yanumda câ’iz oldı ferâgat tarîkden
Sad pâre kıldı hâtırumı ta‘n-ı reh-zenân
- 20 Gâhî gelür ki hâtıruma kimse tuymadan
Olam ‘adem memâlikine bir gice revân
- 21 Her günde tîg-i cevri ile bin kerre ölmeden
Zâhir budur ki yeg ola bir kerre terk-i cân
- 22 Ehl-i kemâle yine odur dest-gîr olan
Elden koma du‘âsını ey Hâletî hemân
- 23 Togdukça mihr ü mâh recâmuz budur İlâh
‘Ömr ile devletin ide hemvâre tev’emân

20

**ŞEYHÜ'L-İSLÂM HOCA-ZÂDE
MEHMED EFENDİ'YE DİNMIŞDÜR**

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Bizümle geşt iderdi olıcak Nev-rûz-ı sultânî
Komaz tahvîl ider ammâ 'adû ol mihr-i rahşânı
- 2 Zemînün sebzesin seyr ile nakkâş-ı zamân şimdi
Çıkardı yine nakş-ı safha-i gerdûn-ı gerdânı
- 3 Benefşe müşkter-i hâk-i siyâh-ı bâg-ı 'anberdür
O demler geldi kim 'attârlar bend ide dükkânı
- 4 Bu demde rişte-i bârân ile bağlandı şîrâze
Perîşân eylemişken dehr evrâk-ı gül-istânı
- 5 Bu fasl içre mukarrer olmagin tugyânı enhârun
Felek hâzırladı kavs-i kuzahla tîr-i bârânı
- 6 Kemîn-i gonceden gül leşkeri yir yir zuhûr itdi
Çıkarsa vaktidür sûsen dahı şemşîr-i berrânı
- 7 Kırıldı sübha-i billûrı benzer pîr-i gerdûnun
Çemen-zâra döküldükçe gören şeb-nem sanur anı
- 8 Sanurlar cûy-ı kâfûr oldı cârî bâg-ı cennetden
Görenler berg-i ezhâr ile pür enhâr-ı bûstânı
- 9 Degüldür nergis üzre jâle düşmiş berg-i ezhârun
Gül-âb-âlûd penbeyle ider çeşmine dermânı
- 10 Yetişdi geldi bâd-ı nev-bahârî üfleyüp yakdı
Söyünmüşken hazândan lâlenün şem'-i fûrûzânı
- 11 Hadeng-i âhına bülbüllerün oldı hedef güller
Komamışken şitâ nâm u nişân-ı verd-i handânı
- 12 Giriş-gîr eyledi meşşâta-i devr-i zamân geldi
Yolunmuşken ser-â-ser sünbülün zülf-i perîşânı
- 13 Revâdur söylese mehd-i çemende beççe-i bülbül
Gülün pîrâhen-i Yûsuf gibi çâk oldı dâmânı
- 14 Yine ferş-i reh itdi perde-i çeşmini nergisler
Çemen-zâra gele şâyed diyü ol fahr-i a'yânı
- 15 Cenâb-ı hazret-i müftî-i 'âlem Hızr-ı 'Îsâ-dem
Kudûmıyla iden ser-sebz bâg-ı dîn ü îmânı
- 16 Nitekim lâle-zâr-ı bâg-ı cennet ihtimâmıyla

- Kılır pür-zîb ü zînet mezheb-i Mansûr-ı Nu'mânı
- 17 Hemîşe 'arz ider sultân-ı hâver çûb-ı zerrînin
Meger kim ruhsat ister olmaga der-bân-ı eyvânı
- 18 Mehebb-i sarsar-ı rûz-ı kıyâmetdeyken isterse
Devâr-ı şem'î ref' eyler tabîb-i fazl u ihsânı
- 19 Düşeydi âftâb-ı satvetinden ana bir pertev
Olurdu hâsılı k'anun ser-â-ser la'l peykânı
- 20 Çemen bâd-ı sabâdan mevc urur deryâ-yı ahzardur
Dıraht-ı ergavân yir yir olupdur şâh-ı mercânı
- 21 Döşer pâyına gül-gûn atlas-ı pîçîdesin gonce
Gelür dirlerse bâga hazret-i müftî-i devrânı
- 22 İderse şekve bir dem ana bülbül verd-i hamrâdan
Sefid olur ser-â-ser benzinün hiç kalmayup kanı
- 23 Eger bir subh olaydı âb-ı ihsânıyla rû-şüste
Gül-i gül-zârda kalmazdı hergiz çîn-i pîçânı
- 24 Olurdu muttasıl dest ü girîbân serv ü gonceyle
Eger kim bîm-i kahrı olmasa bâgun nige-h-bânı
- 25 Degüldür haddi yohsa ol şeh-i iklîm-i ikbâlün
Kılıcın salmagı minnet bilür cânına Kirmânî
- 26 Nümâyân olsa tan mı kûşe kûşe bîkr-i ma'nâlar
Dil-i târîke düşdi pertev-i hurşîd-i ihsânı
- 27 Serîr-i iltifâta ol geçürdi Yûsuf-ı fikrüm
Felek itmişken anı tengnâ-yı dilde zindânî
- 28 Kaçan kim olmaya zîr-i sitâm-ı i'tibârında
Semend-i fikrüm olmaz 'arsa-i ma'nâda çevgânî
- 29 Hüner meydânınınun çâpük-resen-bâzı benem şimdi
Sunulmuşdur bana rûz-ı ezelden tab'-ı mîzânî
- 30 N'ola rüchânı zâhirdür diyü ragbet kılurlarsa
Olupdur sikke-i nazm-ı latîfüm reşk-i Hâkânî
- 31 Nitekim yazılup menşûr-ı feyzi şâh-ı Nev-rûz'un
Ana bir al tamga ola bâgun verd-i handânı
- 32 Su insün her zamânda dîde-i bahtına bed-hâhun
Nitekim eyliye pür-jâle gerdûn-ı nergis-istânı
- 33 Kader kasr-ı sa'âdet-ferş-i ikbâlün bülend itsün
Kazâ dâ'im ana bir pâyeye kılısun dûş-ı Keyvân'ı

- 34 Bahâr-ı lutfun itdi Hâletî-i bî-dili gûyâ
Felek lâl eylemişken öyle bir murg-ı hoş-elhânı
- 35 Budur Hak'dan du'âmuz ber-karâr ol sadr-ı devletde
Hudâ hemvâre kim cây ide câna sadr-ı insânı

21

**ŞEYHÜ'L-İSLÂM HOCA-ZÂDE MEHMED
EFENDİ'YE TEHNİYET-İ FETVÂ İÇÜN
VİRİLMİŞDÜR**

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Sepîde-dem ki çıkup şâh-bâz-ı zerrîn-bâl
Gurâb-ı zulmeti sâd-pâre eyledi fi'l-hâl
- 2 Çekildi hall ile yir yir hutût-ı vefk-i murâd
Zuhûr idüp şeref-i âftâb-ı burc-ı kemâl
- 3 Bu demlere irişince bisâtı tayy itdi
Dökerdi nokta dem-â-dem sipihr olup remmâl
- 4 'Aceb mi halka nümâyân olursa hayt-ı sefid
Nisâr için üzerinden bu dem alındı le'âl
- 5 Getürseler n'ola hayt-ı sefidî baglamaga
Teb-i gam itmiş idi 'âlemi perîşân-hâl
- 6 Devât u hâme-i zerrîn getürdi mihr-i münîr
Yazar debîr-i kazâ künc-i nâme-i ikbâl
- 7 Sipihr-i pîri civân itdi bu nevîd-i zafer
İrişdi 'âşık-ı mehcûra san peyâm-ı visâl
- 8 Nevâ-yı meclis-i şâdî sürûd-ı bezm-i sürûr
Derûn-ı günbed-i eflâki kıldı mâl-â-mâl
- 9 Ne subh subh-ı sa'âdet gibi cihân-efrûz
Ne rûz rûz-ı hidâyet gibi mübârek-fâl
- 10 Olursa şimdi olur tâze sebze-i ümmîd
Virürse şimdi virür mîve devha-i âmâl
- 11 'Aceb mi 'âleme bârân-ı cûdı yagdursa
Sipihr-i câha kadem basdı bir firişte-hısâl
- 12 O sadr-ı bezm-i sa'âdet ki rûz-ı evvelde
Anunçün olmuş idi akd-i meclis-i iclâl
- 13 Kılâde-i keremi geçdi çünki gerdenine
Revâdur itse 'arûs-ı zamâne gunc ü delâl

- 14 Eger ki dest-i kerem-bahşî kılmasa ber-bâd
Kalurdu dâmen-i âhir zamânda gerd-i melâl
- 15 Olurdu hâke düşen sâyesi çü nûr-ı siyâh
Dikilse re'y-i münîriyle sahn-ı bâga nihâl
- 16 Gubâr-ı kûyına benzetselerdi müşki eger
Gözünde cây-ı karâr eyliyeydi ana gazâl
- 17 Virildi dest-i kazâdan kef-i kifâyetine
Benân-ı hâme ile hall-i 'ukde-i eşkâl
- 18 Meh ile mihr degül çerhe iki nân itdi
Şu dem ki çekdi cihân bezmine simât-ı nevâl
- 19 Yapışmaz idi ana Müşterî-i sûk-ı felek
Rikâb-ı esbine teşbîh olunmasaydı hilâl
- 20 Çenâr-ı bâg tutar pençe mihr-i enver ile
Görürse ebr-i kefinden reşâşe-i efdâl
- 21 Ne rahneler irişe hûd-ı zâl-i gerdûna
Eger ki saykal-ı lutfın bulursa tîg-i cibâl
- 22 Virürdi gerd-i zemîn dîde-i nücûma halel
'Îkâb-ı kahrı eger zâhir itse cünbiş-i bâl
- 23 Diyâr-ı medhine 'azm eylese safâlar ider
Berîd-i fikrete gelmez ne denlü gitse kelâl
- 24 Du'â-yı devletine iştigâl olunsa eger
İder dehâna gelince icâbet istikbâl
- 25 Büzürg-vâr cenâbâ sen ol Hümâ'sın kim
Senünle buldı şeref âsmân-ı câh u celâl
- 26 Hilâl-i çerh ile gûyâ ki hem-nişîn oldı
O kim kapunda kılur ihtiyâr saff-ı ni'âl
- 27 Kapuna benzemese şekl-i müstedîr-i felek
Dimezdi ehl-i nazar ana ahsen-i eşkâl
- 28 Sühan-verân-ı zamânun zebânı beste olur
Şu dem ki medhün okur Hâletî-i sihr-makâl
- 29 Getürdügi degül illâ metâ'-ı medhündür
Kaçan ki şehir-i dile gelse kâr-bân-ı hayâl
- 30 Hüner degül mi bu kim nâv-dân-ı hâme ile
Getürdüm ol der-i devlet-me'âba âb-ı zülâl
- 31 Sözüüm ki bahr-i hünerdür n'ola dü-nîm olsa

- Elümde hâme ‘asâ-yı Kelîm’e oldı misâl
 32 Kasîde vü gazelümle cihânda mümtâzam
 Benümle bahs idemezler bir olsa iki Kemâl
 33 ‘Aceb mi murg-ı dilüm gelmez olsa pervâza
 Mükedder eyledi ahvâlümü teşettüt-i bâl
 34 Bu bezmi câm-ı safâ ile devr iden sâkî
 Bana gelince ana katdı dâru-yı kattâl
 35 İşitmez olsa kulagum n’ola sürûd-ı sürûr
 Dilüm tutuldu cefâ-yı zamâneden çün lâl
 36 Kalurdu mihnet ile zerd-i za‘ferân-âsâ
 Eger ki rûyumı sürh itmeseydi şerm-i su’âl
 37 Hemân cihânda leb-i huşk ü dîde-i terdür
 Kanâ‘at eyledüğüm huşk ü ter ‘ale’l-icmâl
 38 Virür dıraht-ı ümmîdi ber-murâd diyü
 Yüzüm suyun yire dökdi zamâne-i muhtâl
 39 Zebûn-ı derd ü gam oldum karâra tâkat yok
 N’ola irişse bana tîr-i ta‘ne-i erzâl
 40 Tabî‘atımla ber-â-ber olur mı tab‘-ı ‘adû
 Revâ mı bir tutıla câm-ı Cem’le köhne sıfâl
 41 Benüm kelâmuma kıl ehl-i nazm içinde nazar
 Revâ budur ola muhtâr râcih-i akvâl
 42 Bu denlü medh ile hergiz kanâ‘at itmez idüm
 Du‘â-yı devletüne itmeseydüm isti‘câl
 43 Şu denlü küngüre-i kasr-ı kadrün ola bülend
 Kemend-i keydi ‘adûnun irişmek ola muhâl
 44 Felek şebün şeb-i ‘ıyd ide gündüzün Nev-rûz
 Niteki şems ü kamer ola devr ide meh ü sâl
 45 Gül-i murâdunı handân ide Hudâ nitekim
 Ola bu bâgda âmed-şud-ı cenûb u şimâl

22

ŞEYHÜ’L-İSLÂM HOCA-ZÂDE EFENDİ’YE

Mef’ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ey fikr-i zülfî ‘âşıkına mâye-i cünûn
 Tîh-i ‘ademde hâl-i lebi halka reh-nümûn
 2 Dil-dâde-i dehânın idüp böyle bî-vücûd

- Dil-bend-i kâkülünü kılan şöyle ser-nigûn
 3 Kadrin dil-i belâ-zedenün gitdi bilmedün
 Ehl-i cünûn içinde kanı öyle zû-fünûn
 4 Derd-i firâkuna düşürüp kılma dâstım
 Bâr-ı belâlarun çekecek âşıkı zebûn
 5 Dâm-ı gamunda murg-ı dilüm ıztırâb ider
 Cân virmeyince gelmez ana ‘âkıbet sükûn
 6 Etrâfa kim nigâh ide ol çeşm-i sihr-sâz
 Her bir nigâhı bin dil-i zâra olur füsûn
 7 ‘Arz eyledükçe nâfesin ol âhuvân-ı çeşm
 İtmez ferâğ çak cigerüm kılmayınca hûn
 8 Yüz sürmege komazdum anı hâk-i pâyuna
 Ger düşmeseydi dâmenüme eşk-i lâle-gûn
 9 Ben ‘ışk ana dirüm ki hulûsum gibi benüm
 Kimse yanında olmaya muhtâc-ı âzmûn
 10 Hüsn ol durur ki devlet-i mollâ-yı ‘asr-veş
 Fazl-ı Hudâ ile ola günden güne füzûn
 11 Her demde hâmesi dil-i bed-h^vâhı agladur
 Mûsâ ‘asâsıdur akıdur sengden ‘uyûn
 12 Bir yirde kûh-sâr-ı vakârı olunsa resm
 Olmaz anun cevâb-dihi çerh-i Bîsütûn
 13 Olmasa havfı hep bir olurlardı Hâletî
 Çerh-i le’îm ü baht-ı hasîs ü ‘adû-yı dûn
 14 Tab‘um şu dem ki oldı perî-h^vân-ı ma‘rifet
 Hussâdı kıldı dâ’ire-i ‘akldan birûn
 15 Çerhün görüp hilâlini aldanmaz oldı dil
 ‘Ayyâr na‘lini ider elbette bâz-gûn
 16 Uymaz nevâ-yı sâz-ı felek biribirine
 Çok hazz olunmıyor hele böyleyse erganûn
 17 Hemvâre berg ü bâr-ı dıraht-ı sa‘âdeti
 Kalsun tegerg-i şiddet-i eyyâmdan masûn
 18 Olsun hemîşe kâm-revâ vü nevâl-bahş
 Kilk-i kazâ zebân-zedi oldukça kâf u nûn

23

**EGRİ SEFERİ'NDEN 'AVDET ESNÂSINDA
VEZİR-İ A'ZAM İBRÂHİM PÂŞÂ'YA
VİRİLMİŞDÜR**

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Bugün deyr-i cihânda bütleri sınımazdı a'dânun
Eger kim olmasaydı nâmı İbrâhîm Pâşâ'nun
- 2 Niçe âteş-kede vîrân olupdur âb-ı tîgiyle
Ocagina su koydı hak budur kim ehl-i tugyânun
- 3 Bulunmaz böyle Âsaf-râ vezîr-i 'âlem-ârâ kim
Bulundu şöyle mu'zam hizmetinde ehl-i îmânun
- 4 Semend-i himmete ol denlü irhâ'-i 'inân itdi
Gubâr-ı fitnesin ref' itdi âhir sahn-ı gabrânun
- 5 Derûnı fi'l-mesel gencîne-i esrâr-ı devletdür
Basarsa bagrına mührin revâdur şâh-ı devrânun
- 6 Yanında şehr-yârün kendü bir tîg-i mücevherdür
O olupdur bir gül-i zer-kârı ol mühr-i şerîf anun
- 7 Görenler sîne-i bî-kînesinde sandılar anı
Düşüpdür berg-i gül üstine bir âb-ı musaffânun
- 8 Bir iki gün eger ellerde turdıysa zarar virmez
Bilürsin kıssa-i pür-hissesin mühr-i Süleymân'un
- 9 Yine zât-ı şerîfün gördiler sadr-ı vezâretde
Yirine geldi cânı hamdü lillâh halk-ı dünyânun
- 10 Açıldı revzen-i kasr-ı sa'âdet bâg-ı dünyâyâ
Saçıldı cür'a-i câm-ı safâsı çerh-i gerdânun
- 11 Çenâr-ı bâg olurdu kef-zenân zevk ü sürûrından
Sabâ iletdi peygâmın bu hâl-i râhat-efzânun
- 12 Safâsından biraz galtân ola dürr-i binâgûşı
Tokunsaydı eger kim bu haber gûşına havrânun
- 13 Dem-âlûd oldu zann itdi görenler rûz-ı heycâ'da
Çalışmaktan batup kan derlere ol tîg-i berrânun
- 14 'Adû-yı devletün kanı dönüp deryâ-yı 'ummâna
Kılıç kalkan idi mâhîleri gûyâ o deryânun
- 15 Dilâverler o gün deryâ-sıfat cûş u hurûş itdi
'Adû kaniyla eller oldu 'aynı şâh-ı mercânun

- 16 Meger kim milket-i şâhî ‘arûs-ı pâk-dâmendür
Olupdur ana zîver cevher-i şemşîr-i rahşânun
- 17 ‘Adûya virdügün rengi görüp hükm itdiler şimdi
Kızıl elmaya dek hükm itmesine Âl-i ‘Osmân’un
- 18 Karâr itmezdi hergiz ‘arsa-i mülk-i vücûd içre
Tokunsaydı sipihrûn tûbuna bir kerre çevgânun
- 19 Meh-i nev gibi kordı âsmân düşdükçe baş üzre
Eger kim destine girseydi anun na‘l-i yek-rânun
- 20 Salaydı neyyir-i bahtun eger âfâka bir pertev
Vücûdi kalmayaydı zerrece mihr-i dirahşânun
- 21 N’içün böyle yukardan kullanur dirlerdi Keyvân’a
Eger kim tâlib olsa olmaga der-bân-ı eyvânun
- 22 Atardı tîr-veş destinde olan kilki yabâna
‘Utârid görmüş olsaydı eger küttâb-ı dîvânun
- 23 Cihânı garka-i ni‘met kılur kefi kerem-bahşun
Nice kefdür bu kim virdi gınâsın bahr-i ‘ummânun
- 24 Eger almasa lezzet üstühvân-ı hvân-ı cevrenden
Hümâ-yı ‘izz ü devlet dem-be-dem olmazdı mihmânun
- 25 Anı kim nisbet eyler hâk-rûb-ı âstânunla
Tutalum müşk ile âlûd olmuş zülfi hûbânun
- 26 Nevâziş kıl beni bûy-ı gül-i lutfunla lutf eyle
Olayın gül-şen-i medhünde bir murg-ı hoş-elhânun
- 27 ‘Arûs-ı nazma tab‘umdur viren hep reng ü bû şimdi
Gehî Mânî vü geh ‘Attâr’ıyam ben de bu meydânun
- 28 Kemâl-i Isfahânî görse âsârüm ola râgıb
Kelâmuyla benem dil-şâd iden rûhını Selmân’un
- 29 N’ola zâl-i kühen-sâl-i felekden eylesem şekvâ
Niçe cevri ü cefâsın çekmişüm ol pîr-i nâ-dânun
- 30 Yüzi sûyın hazer kıl devletünde dökmesün hâke
Olanlar Hâletî-veş âb-ı rûyı ehl-i ‘irfânun
- 31 Çenâr-âsâ nihâl-i devletün Mevlâ bülend itsün
Hemîşe sâye-i lutfunda olsun zîr-i destânun
- 32 Gönüller Ka‘besin yap dem-be-dem hvân-ı Halîl-âsâ
Çekilsün bezm-i ‘âlemde simât-ı ‘adl ü ihsânun

**VEZİR-İ A'ZAM LALA PÂŞÂ'YA TEHNİYET-
İ VEZÂRET İÇÜN DİNİLMİŞDÜR**

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Gün gibi eyledi her cânibi pür-nûr u ziyâ
Düşdi dünyâya yine pertev-i eltâf-ı Hudâ
- 2 Hamdü lillâh ki zuhûr itdi metâ'-ı himmet
Oldı bâzâr-ı zamâne yine pür-zîb ü bahâ
- 3 Herkese sûret-i ikbâl nümâyân oldı
Buldı şol denlü safâ günbed-i çerh-i mînâ
- 4 Şimdi hurşîd-i kerem 'âleme pertev saldı
Katı bî-mihr idi hakkâ ki sipihr-i bâlâ
- 5 Vâsıl-ı vuslat olan hâtır-ı 'uşşâk gibi
Ser-be-ser zevk ü sürûriyla tolupdur dünyâ
- 6 Teng-dil olmuş iken gonce-veş erbâb-ı hüner
Gülüp açılsa n'ola niteki verd-i ra'nâ
- 7 İtdi teşrîf sa'âdetle vezâret sadrın
Âsaf-ı Cem-'azamet dâver-i Cemşîd-likâ
- 8 Gevher-i kân-ı himem bâ'is-i nazm-ı 'âlem
Dür-i deryâ-yı kerem Hazret-i Lala Pâşâ
- 9 Geçemez pertev-i ihsânına hem-sâye güneş
Ayagı tozına hem-pâ olamaz müşk-i Hatâ
- 10 Menba'-ı lutf u recâ olsa 'aceb mi kapusı
Sâhib-i seyf ü kalem eyledi zâtın Mevlâ
- 11 Atlas-ı çerhi biçerdi ana hayyât-ı cihân
Kâmet-i himmet ü ihsânına itseydi vefâ
- 12 İzdihâm-ı fuzalâdan idemez gerçi güzâr
Kasd ider pâyına yüz sürmege her subh sabâ
- 13 Dîdedür rûşen olan kuhl-ı cilâsıyla velî
Sürme-i hâk-i rehi cân gözin eyler bînâ
- 14 Bekleyüp hâk-i der-i devlet ü 'izz ü ikbâl
Her biri bendesi olursa benüm gibi revâ
- 15 Kadrini bilse n'ola hazret-i sultân-ı cihân
Bir müdânî kanı hem-pâye olanlarda ana
- 16 Giyeh-i huşk gül-i gül-şene hem-ser mi olur

- Hiç ber-â-ber ola mı la'l ile seng-i hârâ
- 17 Râsîd-ı dehr çukurunda 'aceb bulmaz mı
İşigi hâkine gerdûnı tutarmış hem-tâ
- 18 Defter-i himmetinün bilmeyeler icmâlin
Remle darb eyleseler mevcini bahrün meselâ
- 19 Bir eli gölgesi besdür bu cihân devletine
Şâh olurmuş o ki üstine düşe zıll-i Hümâ
- 20 Nûr-bahş olur idi mihr-i cihân-ârâya
Kevkeb-i baht ile bir kerre kırân olsa şehâ
- 21 Kimseyi kimse zamânında anun aglatmaz
Rind-i mey-h^vârı meger aglada câm-ı sahbâ
- 22 Gül-bün-i nahl-i berûmend-i çemen-zâr-ı murâd
Dâ'imâ reşha-i lutfiyla bulur neşv ü nemâ
- 23 Lutfinun âb-ı hayâtı ile ihyâ itdün
Hızr irişdün bana ey dâver-i pür-cûd u 'atâ
- 24 Hidmet-i hâk-i derün gibi sa'âdet buldum
Yiridür eyler isem çerhe eger istignâ
- 25 Düşdüm ayaguna bir hâk ile yek-sânem ben
Lutfunı sen de dirîg eyleme düşdükçe bana
- 26 Âstânun bilürüm Ka'be-i maksûd-ı emel
Eylerin anun için kapuna geldükçe safâ
- 27 Himmetün tîgi gibi tîg girüpdür elüme
Eylesem gayrı kapudan n'ola ben kat'-ı recâ
- 28 Hak budur 'arsa-i nazm içre katı az düşer
Esb-i tab'um gibi bir rahş-ı fesâhat-peymâ
- 29 Gerçi Selmân-ı zamânem diyü da'vâ çok olur
Lîk da'vâya meseldür ki gerekdür ma'nâ
- 30 Eyü söz dür-i girân-mâye gibi nâdirdür
Kâ'il ol sen dahı çok söyleme gel Hâletiyâ
- 31 Niçe medh olsa anun şânına lâyıık olmaz
Lâyık oldur ki hemân idesin âgâz-ı du'â
- 32 Nitekim güller ola zînet-i gül-zâr-ı cihân
Nitekim eyliye murgân-ı çemen sıyt u sadâ
- 33 Tal'atun Hazret-i Hak gül gibi handân itsün
Eylesün 'âlemi bülbül gibi medhün gûyâ

25

LALA PÂŞÂ'YA VİRİLMİŞDÜR*Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün*

- 1 Şu denlü virdi letâfet cihâna sebze-i ter
İnerdi bulsa zemîne gazâle-i hâver
- 2 Bu fasl içinde kaçup berf düşdi küh-sâre
Çekince şâh-ı bahâr üstine anun leşker
- 3 Gidüp zalâm-ı şitâ yine göz gözü gördi
Harîm-i bâgda yir yir açıldı nergisler
- 4 Nihâl penbe-i berfi alınca cisminden
Kanatdı dâğların sanmanuz gül-i ahmer
- 5 Çemende âb geyüندی kabâ-yı mâ'îsin
Dıraht câme-i sebzini eyledi der-ber
- 6 Kebûd iken yüzi şimdi zümürriğin oldı
Sipihri reng-i pezîr eyledi çemen benzer
- 7 Dökülđi cûy-ı revân üzre yine berg-i bahâr
Bu fasl içinde şeh-i gül-sitâna akçe akar
- 8 O hâcedür ki sabâ şimdi Çîn'den geldi
Çemende açsa n'ola gonce nâfesin yir yir
- 9 Miyân-ı gülde yine jâleler 'ıyân oldı
Karışdı keffe-i mîzânda sanki sîm ile zer
- 10 Figâna başladı murgân mahabbet ehli gibi
Havâ açılmag ile hem-çü sine-i dil-ber
- 11 Sürer ayagina her dem yüzini âb-ı revân
'Arûs-ı serv anunçün yükin yukarı yıgar
- 12 Eline girdi çenârun le'âli-i şeb-nem
Temevvüc itmeg ile subh-dem yem-i ahzar
- 13 Güneş zemîn-i çemenden çok akçe kaldurđı
Komadı bâgda hiç jâle dirheminden eser
- 14 Açıldı dîde-i nergis gelince bâga sabâ
Getürđi hâk-i reh-i dâver-i zamânı meger
- 15 Semiyi-yi fahr-i Resûl nâzım-ı ma'îşet-i gül
Vezîr-i hûb-siyer Âsaf-ı Süleymân-fer
- 16 Mücâvirân-ı deri 'izz ü devlet ü ikbâl
Mülâzımân-ı rikâbı necâh u feth ü zafer

- 17 Semend-i ‘azmi kaçan toz koparsa ‘âlemde
İder bu kubbe-i hadrâyı tûde-i agber
- 18 Şu denlü reh-zen iken oldı devr-i ‘adlünde
Mukîm-i kûşe-i mihrâb-ı gamze-i dil-ber
- 19 Bulurdı çeşme-i hayvân halâs zulmetden
Zamîr-i enverine bir kez eyleseydi güzer
- 20 Eger ki hâtıra gelse nesîm-i ‘âtıfeti
Fezâ-yı sîne hemân sahn-ı gül-sitâna döner
- 21 Çenâr dâmen-i ihsânuna yapışsa idi
Eline savlet-i sermâdan irmeyeydi zarar
- 22 Zemîne feyz-resân olsa ebr-i ihsânı
Biterdi sahra-i summâda serv ile ‘ar‘ar
- 23 Hümûm-ı kahrı tokunsaydı bâg-ı dünyâyâ
Çemende lâle ocagı olurdu pür-ahker
- 24 Şu kimseye görünür rûy-ı devlet ü ikbâl
Ki ana lutf yüzün göstere o nîk-siyer
- 25 Meger ki hâk-i deri gül-sitân-ı cennetdür
Ki anda sayf u şitâ turmadan murâd biter
- 26 Sezâ durur sana devlet ne denlü el virse
Kanı senün gibi bir dest-gîr-i ehl-i hüner
- 27 Vücûdun ile degül mi hayât-ı ‘âlem-yân
‘Aceb degül sana cân gibi sadr olursa makar
- 28 Hemîşe reh-güzer-i medhün eylerin rûşen
Çerâgun olalı ey dâver-i hüner-perver
- 29 Ferâg-ı bâl ile dil murgı idemezdi karâr
Nihâl-i ‘âtıfetün sâye-güster olmasa ger
- 30 Revâ budur ki kabûl idesin dür-i nazmum
‘Arûs-ı devlete lâzım degül midür zîver
- 31 Bugün zamânede şâh-ı serîr-i nazm benem
‘Aceb mi baglar ise hâme hidmetinde kemer
- 32 ‘Inâyetünle gözet tâ ki olmaya zâyî‘
Cihânda az bulunur Hâletî gibi gevher
- 33 Hadeng-i fikreti varurdu Nesr-i Tâ‘ir’e dek
‘İkâb-ı himmetün itseydi şeh-perin ana per
- 34 Cenâb-ı hazret-i şâh-ı cihân du‘âsıyla

- Çerâğı subha çıkarurdu çün meh-i enver
 35 Revâ mıdur bu ki şimdi bakup kenârdan ol
 Garîk-i lücce-i ihsânı olalar iller
 36 Kelâmı rûz-ı bahârî gibi uzatma dilâ
 Garâz du‘âsına takrîb ise bu denlü yeter
 37 Zamânıdur alalum hâtem-i du‘âyı ele
 Ki hatm lâzım olur irse âhire defter
 38 Vücûdî şem‘-i dil-efrûz-ı bezm-i devletdür
 O şem‘a virmesün âsîb-i rûzgâr keder
 39 Cihânda gül gibi gülsün olup ‘adûları kûr
 Niteki açıla gül-şende gonce vü ‘abher

26

**TIRNAKÇI HASAN PÂŞÂ YENİÇERİ AGASI İKEN
 LEB-İ DERYÂDA OLAN KASRINA DİNİLMİŞDÜR**

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bünyâd-ı dehre dest uralı sun‘-ı Kird-gâr
 Yapılmadı bunun gibi bir kasr-ı zer-nigâr
 2 Evc-i Bürûc-ı kal‘a-i gerdûn gibi bülend
 Hisn-ı hasîn-i çerh-i felek gibi üstüvâr
 3 Hergiz o kasra çıkmaga bir çâre bulmaya
 Zerrîn kemendin atsa güneş ger hezâr bâr
 4 Benzer o dil-rübâyâ ki ter-dâmen olmaya
 Olmaz meger ki ‘âşık-ı dîdâra der-kenâr
 5 Bâd-ı sabâ ki Çîn ile Maçîn’i geşt ider
 Bulmaz cihânda nakşî güzel böyle bir nigâr
 6 Olur hevâsı gâh Mesîh ile hem-nefes
 Geh çeşme-i hayâtda Hızr ile yâr-ı gâr
 7 Gîsûlarına ‘itr ide ger bâd-ı subh-dem
 Hûr-ı cinâna hâkini ilterse bergüzâr
 8 Bûy-ı gül-âb ü ta‘m-ı şekerden nişân virür
 Bir katre âbın eylese tahsîl eger bahâr
 9 Ebrû-yı dil-rübâ gibi her tâkı dil-firîb
 Her turre-i çü turre-i dil-dâr-ı dil-şikâr
 10 Revzenler ile bâb-ı sa‘âdet-me‘âbda
 Her halka gûş-ı şâhid-i ikbâle gûş-vâr

- 11 Ol âb-gîne câmları kim ki görmedi
Bezm-i cihânda görmedi bir câm-ı bî-humâr
- 12 Eyler hased hemîşe o tâk-ı münakkaşa
Kavs-i kuzah girerse niçe renge vechi var
- 13 Cennetde şâh-ı Sidre vü Tûbâ kavuşduğun
Bildi o cüfte nâzır olan ehl-i i‘tibâr
- 14 Biribirine karşı iki çengdür yahûd
Târın dahı geçürmemiş üstâd-ı sâz-gâr
- 15 Ol kubbe-sakfun altına gelseydi bir gedâ
Olurdı bir dem içre ser-efrâz u tâc-dâr
- 16 Bir kubbedür ki oldı ser-âmed çü tâc-ı key
İklîle nisbet eyleseler ger iderdi ‘âr
- 17 ‘Aksi olur o kubbede mihr-i felek-mesîr
Meclisde her kaçan ki döner câm-ı hoş-güvâr
- 18 Zer-kâr güller ile tolup âsmânesi
Sayf u şitâda kalbe gelür hâlet-i bahâr
- 19 Her bir rühâmı olsa mücellâ ‘aceb degül
Âyînedür ki miskalidür cebhe-i kibâr
- 20 Kâlîçesine öykünemez atlas-ı felek
Ana şihâb u şa‘şa‘adan olsa pûd u târ
- 21 Ol kasr içinde mecmerelerden virür gınâ
Ruhsâr-ı âteşîne düşen zülf-i müşk-bâr
- 22 Mutrib kaçan ki sâzın alup nagme-sâz ola
Bezm ehli ser-be-ser olur elbette bî-karâr
- 23 Rindân-ı bâde-nûş kayırmazdı bâdeden
Ger ‘aklın almasaydı o sâkî-i gül-‘izâr
- 24 Ol bezme hizmet itmege lâyıık olurdı mâh
Zer-beft câmesi eger olmasa müste‘âr
- 25 Olmış derûmı şöyle münevver o hânenün
Gûyâ ki oldı menzil-i hurşîd-i tâb-dâr
- 26 Kâbildür ol ki leyle-i zulmâda kâsd iden
Nûrından ide zerreleri yek-be-yek şümâr
- 27 Çâk böyle rûşen olsa ne var andadur müdâm
Çeşm ü çerâg-ı zümre-i a‘yân-ı rûzgâr
- 28 Agâ-yı kâm-kâr ki bünyâd-ı mülk ü dîn

- Mi'mâr-ı 'adli olmasa olmazdı pâ-y-dâr
 29 Şeb müşk-sâ-yı şâhid-i ikbâl ü bahtıdur
 Âyîne-dâr-ı sûret-i iclâlidür nehâr
 30 Eşk-i 'adû vü bûs-ı ahıbbâ ile tolar
 Hâk-i harîmi geh dür ü geh la'l-i âb-dâr
 31 Virseydi âb eger ki ana ebr-i himmeti
 Şemşîr-i mihre rahne vire tîg-i kûh-sâr
 32 Re'y-i münîri ile münevver cihân-ı 'adl
 Kahırıyla tîre rûz-ı sitem-kâr u nâ-bekâr
 33 Ne kehkeşânı kordı ne hod mâh hırmenin
 Salsaydı âteş-i gazabı çerhe bir şerâr
 34 Baht-ı civân degül yalnız belki hidmetin
 Pîr-i felekde cân ile eylerdi ihtiyâr
 35 Virdi ferâg halka bahâr u hazândan
 Ol dest-i sîm-pâş ile ol kef-i zer-nisâr
 36 Bezminde âdeme tokunur yok meger nesîm
 Devrinde kimse keffini açmaz meger çenâr
 37 Bâg-ı cihânda serv-veş olmasa ser-firâz
 Devlet hemîşe yanına düşmezdi sâye-vâr
 38 Olmaz der-i du'âsı gibi ehl-i arz eger
 Gönderse halk-ı 'âlem-i bâlâya yâd-gâr
 39 Açıldugınca revzene-i kâh-ı âsmân
 Andan cemâl-i mihr göründükçe âşikâr
 40 Olsun hemîşe sadr-ı sa'âdetde cây-gîr
 Sadr-ı sa'âdet eylesün anunla iftihâr
 41 Olsun hemîşe şemse-i kâşâne-i cihân
 Şems-i cihân-fürûz gibi bulsun iştihâr
 42 Eyvân-ı devlet içre tutup muttasıl makâm
 Olsun vücûdı zînet-i dîvân-ı Şehr-yâr

27

**TIRNAKÇI HASAN PÂŞÂ'NUN SARAYINDA
 OLAN KASRINA YAZILMAG İÇÜN
 DİNİLMİŞDÜR**

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Habbezâ kâşâne-i cân-bahş u kâh-ı dil-sitân

- Hem-ser olmaz ferşine bâm-ı serây-ı âsmân
- 2 Nesr-i Tâ'ir'le dem-â-dem kebg-i sahnı hem-cenâh
Zühre-i çerh ile dâ'im murg-ı bâmı hem-zebân
- 3 Suffe-i sâf-ı safâ-bahşı virür hâl ehline
Râhat-ı rûh u karâr-ı hâtır u ârâm-ı cân
- 4 Âhen-i revzenleri vefk-i murabba' şeklidür
Olsa ol hâne n'ola anunla makbûl-i cihân
- 5 Kasr-ı çerhe çıkmaga meyl itmez ednâ zerresi
Ger şu'â-ı mihr-i 'âlem korsa zerrîn nerd-bân
- 6 Küşti-gîr-i gam olur dâ'im nesîminden zebûn
Gerçi kim bîmâr olanda az olur tâb ü tüvân
- 7 Kâse-i mâhı dem-â-dem âb-ı zerle pür kılur
Şemsesinün resmini almaga şâh-ı hâverân
- 8 Her ruhâmı sîne-i sîmîn-i dil-berden latîf
Mâ-i cârî kalb-i erbâb-ı mahabbetden nişân
- 9 Bir dem içre sebze-i bâg-ı felek olurdu huşk
Âb-ı şâdırvânı ger su sepmeseydi her zamân
- 10 Gûyiyâ zencîredür kim yazdılar sîmâb ile
Sakf-ı zer-kârında 'aks-i âb olur sanman 'ıyân
- 11 Şemse-i sakfi kaçan kim âba saldı sâyesin
Burc-ı âbîde karâr itmiş güneş sandum hemân
- 12 Hak budur olmaz cihânda öyle şems-i bî-zevâl
Gerçi ana her zamânda semt-i re's olur mekân
- 13 Turre-i zerrîni ol reşk-i riyâz-ı cennetün
Oldı gûyâ turre-i pür-nûr-ı havrâ-yı cinân
- 14 Nakşınun her rengi hakkâ reng-i gûn-â-gûn ile
Oldı gül-zâr-ı safâya berg-i mîr-i 'âşıkân
- 15 Âsmân dirsem n'ola anda karâr iden müdâm
Bir Hümâ-yı evc-i 'izzetdür sa'âdet-âşiyân
- 16 Çihre-i cûd u ruh-ı ihsân u didâr-ı kerem
Seng-i râhından olur meşhûr-ı çeşm-i ins ü cân
- 17 Muttasıl hâtır yazar destinde kilik-i zer-nigâr
Ka'be-i maksûda gûyâ oldu zerrîn nâv-dân
- 18 Lutfina olmaz mu'âdil lutf-ı ebr-i nev-bahâr
Benzemez kahrına hergiz savlet-i bâd-ı hazân

- 19 Sâhib-i seyf ü kalemdür kevkeb-i bahtı n'ola
Geh 'Utârid gâh Mirrîh ile eylerse kırân
- 20 Buldı lû'lû-yi kelâm u gevher-i zâtıyla fer
Gerden ü gûş-ı 'arûs-ı Devlet-i 'Osmâniyân
- 21 Kuhl-i hâk-i râhını bâd ırgürür nergislere
Gonce-i zanbak olur ana gümüşden sürme-dân
- 22 Nâ-gehân sıyt u sadâ-yı heybetün gûş eylese
Pîre-zâl-i çerh havf eyler düşerdi tev'emân
- 23 Pertev-i re'y-i münîri düşse bir bâg üstine
Delvi burc-ı mâh olur dülâb-ı âbun bî-gümân
- 24 Gül-şen-i kadrine irmez dest-i cûd-ı rûzgâr
Kevkeb-i bahtı olur bâm-ı felekden dîde-bân
- 25 Geşt ider görse 'adû-yı devletün gül-zârda
Tîg-i hûn-âlûd ola her şâh-ı nahl-i ergavân
- 26 Kâse-i çerhi tutarlar üstine kuhl itmege
'Âlem-i bâlâya çıksa şem'-i bezminden duhân
- 27 'Arz ider evvel metâ'ın hvâce-i ihsânına
Her kaçan kim gelse iklîm-i hünerden kâr-bân
- 28 Eylemiş ben bendesin bir gevher-i kân-ı hüner
Eyliyen zât-ı şerîfün gevher-i ihsâna kân
- 29 Gerçi bir hâk-i hakîrem âb-ı güftârum velî
Sıyt-ı ihsânı gibi her cânibe olur revân
- 30 Lücce-i deryâ-yı fazl u ma'rifet gavvâsıyam
Dürr-i elfâzumla pürdür dâmen-i âhir zamân
- 31 Derd-i bî-dermân-ı gam gâyet zebûn itdi beni
Kimse gûş itmez ne denlü eylesem âh u figân
- 32 Perde-i çeşmüm gibi heft âsmân pür-hûn olur
Her kaçan kim cûş ider deryâ-yı eşk-i hûn-feşân
- 33 Hınk-i gerdûnı iderdüm garka-i deryâ-yı hûn
Eylesem gül-gûn-ı eşk-i çeşme erhâ'-i 'inân
- 34 Merhem-i lutfun dirîg itmez bilür ey Hâletî
Zahm-ı cevrun cânuma kâr itdügin ol kâr-dân
- 35 Hâne-i dehre ziyâ virdükçe câm-ı âftâb
Zîver-i kasr-ı sipihr oldukça tâk-ı kehkeşân
- 36 Bâr-gâh-ı kadrinün sakfını merfû' eyleyüp

Bâbını meftûh ide dâ'im Hudâ-yı müste'ân

28

VEZÎR-İ A'ZAM HASAN PÂŞÂ'YA VİRİLMİŞ İDİ

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 'Aceb degül çemenün benzi zerd olursa eger
Mizâc-ı 'âleme tâb-ı temûz kıldı zarar
- 2 Hevâ-yı bed şu kadar bozdı ergavân nahlin
Teninde kalmadı anun yiriyle kandan eser
- 3 Kesildi âb-ı revânun ayagı gül-şenden
Görünmez oldu çemen-zârda nesîm-i seher
- 4 Meger ki eyledi âteş yakup ağaçları bâd
Çemende kaynamaga başladı sular yir yir
- 5 Metâ'-ı h'vâce-i gül-zârı kılmaga yagma
Meger ki şehir-i vücûda bıraktılar âzer
- 6 Revâdur olsa bu demlerde her kişi 'uryân
Cihân harâret ile oldu çün dem-i mahşer
- 7 Geçürdi başına halkun zamâne cellâdı
Olunca tâs-ı nuhâsî-i çerh çün ahker
- 8 Tokundi şâh-ı temûzun meger ki çevgânı
Olup durur küre-i zemherîr zîr ü zeber
- 9 Olurdı lücce-i 'ummân bu demde şûre-zemîn
Eger ki bâd ana bir kerre eyleseydi güzer
- 10 Gezend ire diyü nâ-gâh tâb-ı germâdan
Şerer revâdur iderse derûn-ı sengi makar
- 11 Bu fasl içinde eger gelse burcına hurşîd
Harâret ile Hamel tutuşup kebâba döner
- 12 Sipihri geşt iderek varsa burc-ı Âbî'ye
Kalur güneş nitekim cûy içinde nîlûfer
- 13 Hemîşe su yirine halka gösterür âteş
Bu mevsim içre 'aceb şekle girdi çeşme-i hûr
- 14 Tutuşmak istese bâd ile 'unsur-ı nârî
Dahı tutuşmadan eylerdi anı hâkister
- 15 Meger ki bâd-ı temûz oldu şimdi âteş-bâz
Ki gâhi sahn-ı çemende gelür benefşe yakar
- 16 Eger ki lâle ocagina düşmese âteş

- Harîm-i bâğı koyup tutmaz idi sünbüller
 17 Bu dem müzekkir-i sûz-ı firâk-ı dil-ber olup
 Harâret ile okundu bu şi‘r-i tâze vü ter
 18 Seni koyup güneşe itmeyüm cihânda nazar
 Çekerse üstüme her bir şu‘â‘ı bir hançer
 19 Gubâr-ı hatt-ı lebün arturur gözün nûrın
 Gubâr egerçi ider her zamânda çeşme zarar
 20 ‘Aceb mi fülk-i gamun tursa lücce-i dilde
 Hamîde turrelerin saldı câ-be-câ lenger
 21 Dahı gönül geçemez câm-ı la‘l-i nâbundan
 Egerçi ana hatun katdı dâru-yı hûş-ber
 22 Dil-i belâ-zedeyi firkatünle öldürme
 Vebâlden hazer eyle gel ey meh-i enver
 23 Cihânı tutdı yine bûy-ı hatt-ı müşkînün
 Gubârı kâkül-i havrâyı eyledi mugber
 24 Meger tokundu ana gül-şen-i cemalünde
 Nesîm-i ‘âtîfet-i Âsaf-ı Süleyman-fer
 25 Ser-i serîr-i nişînân-ı devlet ü ikbâl
 Hudâyegân-ı hidîvân-ı ma‘delet-güster
 26 Vezîr-i Cem-‘azamet Hazret-i Hasan Pâşâ
 Peleng-i şîr-i mehâbet Peşeng-i Dârâ-der
 27 Olup durur kılıcı sanki lücce-i ‘ummân
 Ne lüccedür bu ki üstünde mevc urur cevher
 28 Eger ki ay ile gün ana Ka‘beteyn olsa
 Cihât-ı sit olamaz bezm-i hâsına şeş-der
 29 Livâ-yı himmet ü ihsânı şöyle vâlâdur
 Ki mehçesi felek üstündeki hilâle deger
 30 Eger ki olmasa habl-i metîn-i ma‘deleti
 Olurdı hâke ber-â-ber bu nîl-gûn çâder
 31 İşigi taşı durur fass-ı hâtem-i ikbâl
 Ana ber-â-ber olur mı ‘adû-yı bed-gevher
 32 Olup durur şeh-i Çîn hûşe-çîn-i ihsânı
 Revâdur olsa kulı nâmına eger ‘anber
 33 Tagıtdı kendüsini sürme-i safâ hani
 Şu dem ki hâk-i rehinden sabâ iletdi haber

- 34 Kalurdı ehl-i belâgat zalâm-ı mihnetde
Fürûg-ı kevkeb-i ikbâli olmasa reh-ber
- 35 Yazar dil ehlini elbette levh-i hâtırda
Kaçan ki eyliye erbâb-ı hâceti defter
- 36 Benüm ki âb gibi sözlerüm musaffâdur
Egerçi bâr-ı belâ ile kaddüm oldı kemer
- 37 Bu devr içinde hüner ehli anılır çokdur
Benüm gibisini bulmak durur cihânda hüner
- 38 Felekde söz nice olur imiş sorulmaz idi
Görülmeseydi kapunda bu nazm-ı cân-perver
- 39 ‘Aceb mi hâk-i mezellet olursa cây-gehüm
Budur yetîm olanun hâli gevher olsa eger
- 40 Beni de halk çıkarırdı göklere öğerek
Eger ki devlet ile sâg olaydı şimdi peder
- 41 Mesîh’i görse eger yok bunun babası diyü
Zamâne halkı kelâmına itmeye bâver
- 42 Fazîlet ehlini hiç çekmez oldılar ilerü
Ekâbiri ‘ulemâ şimdi kendüsine çeker
- 43 Yeter uzandı gel ey Hâletî sözü keselüm
Misâl-i turre-i havrâ vü şân-ı sîmin-ber
- 44 Du‘â evânı teveccüh zamânıdır şimdi
Lisân-ı hâl gerekdür bu kıyl ü kâli gider
- 45 Hemîşe tâ ki ola germ meclis-i ‘âlem
Hemîşe tâ ki döne câm-ı husrev-i hâver
- 46 Elinde sâgar-ı ikbâl ola mâl-â-mâl
Murâdı üzre döne bu sipihr-i mînâ-fer
- 47 Be-hakk-ı teşne-dil-i Kerbelâ imâm-ı enâm
Be-âb-ı rûy-ı Resûl ü be-sâki-i Kevser

29

**CERRÂH MEHMED PÂŞÂ’YA
TEHNİYET-İ SÛR İÇÜN VİRİLMİŞDÜR**

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Bir subh-dem nevâ-yı ney-i ‘işret ü sürûr
Virdi hayât-ı ‘âleme mânende-i nefh-i sûr
- 2 Girdi bu şevk ile yine çerhe egerçi kim

- Gelmişdi Zühre-i felege dönmeden fütûr
- 3 Bir böyle sûr lâzım idi hısn-ı ‘işrete
Yanına tâ ki eylemeye ceş-i gam mürûr
- 4 Her câm-ı ‘ıyş bir gül-i sûrîye benzeyüp
Döndi harîm-i cennete ol bezm-i bî-kusûr
- 5 Elvân-ı et‘ime ile pür bir simâtıdur
Sanman felekde kavs-i kuzahdur iden zuhûr
- 6 Çak bâm-ı çerhe çıkdı fişekden horûslar
Kıldı horûs-ı ‘arşı sadâsıyla bî-huzûr
- 7 Hengâm-ı sûr-ı hazret-i düstûr-ı kâr-dân
Gam murgı kıldı zemzeme-i şevkden nüfûr
- 8 Ol Âsaf-ı serîr-i Süleymân-ı vakt kim
Kadri yanında olmaya şâhân-ı dehr mûr
- 9 Hâk-i harîm-i bâğı ser-â-ser ‘abîr ider
Bir kez nesîm-i lutfi eger eylese ‘ubûr
- 10 Oldukça esb-i kûh-ı şükûh üstine süvâr
Gören ol esbi Tûr sanur kendüsini nûr
- 11 Gûş eyleseydi ger sıfat-ı bâğ-ı devletin
Huddâm-ı âstânına reşk eyleseydi hûr
- 12 İtse eger ki zerre-i nâçîze bir nazar
Mânend-i âftâb o zerrei yukarı kor
- 13 Nazma getürmek olur idi dürr-i medhini
Ey Hâletî kifâyet ideydi eger buhûr
- 14 Bu şî‘r-ı pür-kusûrdan itdünse ger hicâb
Bâri du‘âya başla elüni yüzüne ur
- 15 Olup dirahht-ı devleti günden güne bülend
Hak üstümüzden eylesün sâyesini dûr
- 16 Ebr-i bahâr ü båd-ı seher gibi dem-be-dem
Neşr ide ‘âleme keremin tâ dem-i nüşûr
- 17 ‘Ömr ile devleti ola hemvâre tev’emân
Togdukça ümmühât-ı felekden meh ile hûr

30

**KAPU AGASI GAZANFER AGA'YA
VİRİLMİŞDÜR**

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Kaçan kim cûşa gelse bahr-i bî-pâyân-ı ihsânun
Has u hâşâk-i deryâ denlü kalmaz kadri dünyânun
- 2 Zamîr-i rûşen ü re'y-i münîrün salsalar pertev
Gelürdi mihr ü mâhından gınâ gerdûn-ı gerdânun
- 3 Rikâb-ı mâh-ı nev olmazdı hergiz şânuna lâyıık
Eger zerrîn tılâ'sı olmasa mihr-i dirahşânun
- 4 Sa'âdet bîşe-zârında karâr itmiş Gazanfer'sin
Esed burcunda olan mâha benzer rûy-ı rahşânun
- 5 Meger beste-gulâmın olmaga bel bağlamışlardur
Budur hâli dem-â-dem yirde kûhun gökde Cevzâ'nun
- 6 Dem-â-dem rûy-mâl-i düşmen ü bûs-ı ahıbbâdan
Zer ü la'l ile mâl-â-mâl olupdur ferş-i eyvânun
- 7 Hemîşe ana ta'zîm eyleyüp üstine almazdı
Eger kim sanmasa zâl-i felek Keyvân'ı der-bânun
- 8 'Aceb mi olsa sâbit kûh gibi rûz-ı heycâ'da
Yanında sana benzer tîgi var şâh-ı cihân-bânun
- 9 Murâdun üzre dönmekde şitâb itsün diyü dâ'im
Turur hançerle Mirrîh üstine çerh-i mu'âllanun
- 10 Eger kim kevkeb-i bahtun getürmek mümkün olsaydı
Düşerdi atlas-ı çerh-i nühüm ayagina anun
- 11 Sabâ hâk-i rehün peygâmın irgürmiş meger bâga
Başına akçe saçdı cümle ezhârı gül-istânun
- 12 Ber-â-ber mi tutarlar şehd-i nâbı hiç kelâmunla
Bilenler halka dâdun anlayanlar rütbe-i şânun
- 13 Esed burcunda seyr eyler gazâle devr-i 'adlünde
Gezer âhû hemîşe bîşesinde şîr-i garrânun
- 14 Perîşân yok zamânunda meger kim kâkül-i dil-ber
Bulunmaz nâ-tüvân devründe illa çeşmi hûbânun
- 15 Eger lutf itmeseydün muntazam olmazdı ahvâli
Ne ebkâr-ı ma'ânî'nün ne hod merd-i sühan-dânun
- 16 Gönül geçmez hemîşe medh-i kefi yemm-nevâlünden

- Güzârı hayli müşkil ancak ol bahr-i firâvânun
 17 Güler yüz gösterürsin dem-be-dem erbâb-ı ‘irfâna
 Dil ehlin bülbül itmişdür senün ol verd-i handânun
 18 Bu şî‘r-i âb-dârum bezm-i medhünde okudukça
 Revâdur muttasıl agzı suyun akıtsa yârânun
 19 O zülf-i ‘anber-efşânun o destâr-ı perîşânun
 Perîşân itdi kat kat hâtırın ‘uşşâk-ı şeydânun
 20 Gören üftâdenün hergiz dili tutulmamak yokdur
 ‘Aceb dâm-ı belâdur kâküli ol âfet-i cânun
 21 Degüldür görinen gird-âblar rûz-ı firâkunda
 Görüp yaşum delindi niçe yirde bagrı deryânun
 22 Gül-i gül-zâr-ı hüsnünden dahı bûy almadan cânâ
 Libâs-ı sabrumı sad pâre kıldı hâr-ı hicrânun
 23 Ne seyr itdürdi pehlûsın ne hod ‘arz itdi gîsûsın
 Nesin gördük cefâdan gayrı ol şûh-ı dil-ârânun
 24 Eger kûyında hâk olsam gubârum turma ber-bâd it
 ‘Adûyı ey sabâ tek rûyına bakdurma cânânun
 25 Şikeste-besteyem gamdan velî ol Hâletî’yem kim
 Şikeste kıldı nazmum revnakın ‘ıkd-ı Süreyyâ’nun
 26 N’ola senden recâ itsem ki bir lutf-ı İlâhî’sin
 İşüm her gâh lutfundan recâdur Hak Ta‘âlâ’nun
 27 Senün gencîne-dâr-ı genc-i medhündür Hudâvendâ
 Kayırmaz olsa tugyânı bu kîlk-i gevher-efşânun
 28 Hemîşe tâ ki meyl-i âteşîn birle şeh-i hâver
 Ala her subh nûr-ı çeşmini necm-i fûrûzânun
 29 ‘Adû-yı kîne-cûy-ı devletün kûr eyleyüp Mevlâ
 Meh-i bî-naks ü mihr-i bî-zevâli ol bu devrânun

31

KAPU AGASI GAZANFER AGA’YA VİRİLMİŞDÜR

Fâ ‘ilâ ‘tün Fâ ‘ilâ ‘tün Fâ ‘ilâ ‘tün Fâ ‘ilün

- 1 Bir şebân-geh kim şafakdan kalmayup hergiz eser
 Müşk-i nâb oldı dem-i âhû-yı gerdûn ser-be-ser
 2 Zîr-i hâke akdı gitdi çeşme-i mihr-i münîr
 Köhnelikten yolları anun bozulmuşdur meger

- 3 Tıfl-ı devrân iki sîb almış ele bâzî kılur
Biri çıkdukça biri inmekdedür şâm u seher
- 4 Oldı gûyâ kim sevâd-ı şâm bir şeb-gûn niyâm
Mihver-i çerhe asarken akdı andan tîg-i h^var
- 5 Tîg-i Behrâm'ı görünce Zâl-i gerdûn havf idüp
Lerze tutdı şol kadar kim düşdi dûşından siper
- 6 Çetr-i zer-kâr-ı sipihre çeşm-i encüm degmese
Felke-i zerrînine her şeb irişmezdi hatar
- 7 Kal'a-i eflâkden atıldı tób-ı âteşin
Tutdı dünyâyı yine dūd-ı siyâh-ı pür-şerer
- 8 Nat'-ı gerdûnı pür itdi rîze-i yâkût-ı mihr
Çerhe çok tutmuş anı hakkâk-i çerh-i bed-güher
- 9 Tahta-i hâk altına düşdi dürüst-i magribî
Vezn iderken dirhem-i encümle sarrâf-ı kader
- 10 Çâh-ı arza sarkıdurlar Yûsuf-ı hurşîd için
Rîsmân idüp şihâbı dem-be-dem seyyâreler
- 11 Bâm-ı eflâk üzre görmez mi bu denlü erzeni
Kanda cevân eyler ol tâvûs-ı zerrîn-bâl ü per
- 12 Sahn-ı bâg-ı himmet-i agâya gitdi var ise
Vasfını anun alup murgân-ı kudsîden haber
- 13 Gül-şen-i ikbâlinün reşk-i semâdur sebzesi
Kirm-i şeb-tâbı anun seyyârelerle bahs ider
- 14 Âb-ı ihsânın çemen-zâr-ı umîde salmasa
Mümteni'dür kim ola nahl-i emânı bâr-ver
- 15 Rahş-ı kadrinden leked yir muttasıl eflâkde
Olmasa hâli kararmakdan n'ola rûy-ı kamer
- 16 Hıfz ider dâ'im yedi kat perde içre âsmân
Zât-ı pâki oldı gûyâ 'âleme nûr-ı basar
- 17 Tîrle kavsi n'içün yanından ayırmaz felek
Fırsat-ı a'dâ-yı bed-h^vâhın gözetmezse eger
- 18 Oldı gûyâ kurs-ı mâh u mihr ile buna tabak
Matbah-ı ihsân u cûdından cihâna mâ-hazar
- 19 'Âlem-i cûd u cihân-ı lutf u dünyâ-yı kerem
Pertev-i hurşîd-i ihsân ile buldı zîb ü fer
- 20 Re'y-i pâk ü fikr-i çâlâkiyle âşub-ı cihân

- Kûşe-gîr oldı çü mengûş-ı bütân-ı sîm-ber
 21 Kevkeb-i baht-ı siyâhum kıl nuhûsetden halâs
 Eyle ey necm-i sa'âdet hâsılı bir dem nazar
 22 Bir kapu bilmem kapundan gayrı lutf it kim felek
 Kılmasun bu şeş-der-i 'âlemde zâr u der-beder
 23 Nâlemi gûş eylemez çerh-i sitem-ger var ise
 Eyledi sıyt u sadâ-yı nâlişüm gûşımı ker
 24 Künc-i târîk-i belâda varmışum bir hâle kim
 Rûz u şeb gam agzum açdurmaz yumulmaz çeşm-i ter
 25 Kimse dest-i lutf ile silmez nem-i eşküm benüm
 Gitmese dâ'im n'ola mir'ât-ı tab'umdan keder
 26 Hâtırumdan eksük olmazsa n'ola bir dem gubâr
 Muttasil ceş-i belâ sahrâ-yı sînemden geçer
 27 Akmayan sular gibi dûram safâdan dâ'imâ
 Reh-güzârüm bağlayanlar ya hacerdür ya şecer
 28 İtmek üzere her kişi baht-ı civânı der-kenâr
 Hâletî çün 'âşık-ı müflis ıraklardan bakar
 29 İdemezdi bir dahı baht-ı siyâhum tîre-rûz
 Ger zamîr-i enveründen bir kez itseydüm güzer
 30 Pây-ı kılüm geçdi bir medhün gibi gencîneye
 Mülk-i nazm içre n'ola olsam çü Husrev nâm-ver
 31 Şöyle şîrîn eylerin vafun ki yazarken görüp
 Hamemi çûb-ı nebâta benzedür ehl-i hüner
 32 Bir zamân olmaz ki kılmaga du'â-yı devletün
 Zâhid-i bîdâr-veş hâmem kuşanmaya kemer
 33 Çekdügince perde-i şeb-gûnı gerdûn her gice
 Her seher ser-pençe-i mihr olduginca perde-der
 34 Rûz-ı 'ömr-i hasm târ olsun çü şâm-ı inhizâm
 Vaktüni Mevlâ hoş itsün nitekim subh-ı zafer

32

**KAPU AGASI GAZANFER AGA'YA
 VİRİLMİŞDÜR**

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Seher-geh kim yine üstâd-ı sun' u kudret-i Bârî
 Murassa' kıldı dürr-i jâle birle tûg-i küh-sârı

- 2 Gelür diyü güle bir çetr-i zengârî kurup gonce
Yine cûy u sabâ sildi süpürdi sahn-ı gül-zârı
- 3 Sabâ bildürmeyince şihne-i dey gitdügin hergiz
Çemen bezminde kimse görmedi ebkâr-ı ezhârı
- 4 Nesîm-i subh-dem bîmâr iken âyâ ne hikmetdür
Dil-i halk-ı cihândan kaldurur gam gibi bir bârı
- 5 Melah gibi gam u gussa bu ‘âlem kişt-zârından
Perîşân oldılar gûş eyleyince nagme-i sârı
- 6 Ser-i küh-sâra düşdi yine ‘aks-i nâle-i bülbül
Nice te’sîr olur yâ Rab bu kim söyletdi ahcârı
- 7 Gülün ‘aksin varup seyr eylesün âb-ı revân içre
Dil-i ‘âşıkda görmek isteyen nakş-ı ruh-ı yârı
- 8 Yaraşdı hak budur âb u hevâ vü hâk-i gül-zâra
Mizâc-ı bâga gül-nâr oldı gûyâ ‘unsur-ı nârî
- 9 Temâşa eylesün gelsün habâbı cûy-bâr üzre
Nice turur ki âb üzre diyenler çerh-i devvârı
- 10 Kızıl vâlâ içinden lâle müşkin âşikâr itdi
Mülebbes kıldı ezhâr-ı bahârı ‘ûd-ı eşcârı
- 11 Kuşatmış şâhidân-ı gül-şeni sîmîn kemerlerdür
Gelüp bâga miyân-ı sebze de seyreyle enhârı
- 12 Dönüp aks-i şecer âb içre gavvâs-ı nigûn-sâra
Sadefdür âşiyân-ı murg ü beyza dürr-i şeh-vârı
- 13 İder enhâr içün her katre bârân bir siper peydâ
Görüp sahn-ı çemende tîg-i bîd ü nâvek-i hârı
- 14 Tutup ebr-i bahârîden murassa‘ bir serâ-perde
Şeh-i hâver bu demde tutdı âyîn-i cihân-dârî
- 15 Sehâbun sâyesinde geydi bir şeb-gûn kabâ dünyâ
Değişdi ana ol şâl-ı siyeh-fâm-ı şeb-i târı
- 16 Neden tutmak el üstünde anı serv-i revân dirdüm
Meger bülbül okurmuş medh-i agâ-yı kerem-dârı
- 17 Gazanfer nâm-ı bebr-âvâze kim ser-pençe-i kahrın
‘Arûs-ı devlete bir şâne kılmış Hazret-i Bârî
- 18 O şîr-i bîşe-zâr-ı kuvvet ü kudret ki lutfıyla
Gönül nahcîrini sayd eylemekdür dem-be-dem kârı
- 19 Ne hâletdür gelince âb-ı ihsânı bu gül-zâra

- Gül-i râhat bitüp sürdi çıkardı hâr-ı âzârı
- 20 Çü bâd-ı nev-bahârî kim hayât-efzâ-yı ‘âlemdür
Nesîm-i lutfınun zâhir bütûn dünyâda âsârı
- 21 Der-i dârü’ş-şifâ-yı lutfına varmak recâsıyla
Çemende gösterür bâd-ı sabâ kâsd ile bîmârı
- 22 Muhît-i çerh-i vâlâya tefevvuk kâsdın eylerdi
Kef-i ihsânına benzetseler deryâ-yı zehhârı
- 23 Eger cûş itse bahr-i himmeti bir dâne mevcîyle
Felekler safhasından mahv olur nakş-ı sitem-kârı
- 24 Yola inmez zamânında meger kim seyli küh-sârûn
Urulmaz kimse devrinde meger ‘âşık görüp yârı
- 25 Bakar mir’ât-ı tab‘-ı pâkine tûtîdür ol dirdüm
Eger kim bu sipîhr-i sebz-fâmûn olsa güftârı
- 26 Kef-i dest-i kerem-bahşındadır ser-rişte-i devlet
Mürüvvet ehlinün ‘âlemde oldur şîmdi ser-dârı
- 27 Şerâr-ı na‘l-i esbi kevkebiyle iktirân itsün
Sa‘âdet-mend olam dirse sipîhrün necm-i seyyârı
- 28 Sabâ hâk-i rehin kaldurmasa ‘anber-şemîm olmaz
Olur mı elde hiç ser-mâye olmayınca ‘attârı
- 29 Eger hâk-i rehin bâd irgüreydi nergis-i bâga
Olurdı nûr-bahş-ı mihr-i ‘âlem çeşm-i bîmârı
- 30 Eger kim düşse tâb-ı âftâb-ı lutfi dünyâya
Şitâ faslında kânûn olmaya hiç cemreden ‘ârî
- 31 Eger deryâ-yı kahr-ı bî-emânından güzâr itse
Çemen-zâr üzre âzer yagdururdı ebr-i âzârı
- 32 Keserdi Hâletî-i haste-dil ümmîdi kendünden
Tabîb-i lutfınun destinde olmasaydı tîmârı
- 33 Giceden gündüzün fark itmez oldu pister-i gamda
Cihânı çeşmine târ eyledi baht-ı siyeh-kârı
- 34 Kala iki elüm lâyıık midur hiç taşlar altında
Binâ-yı medhinün tab‘um ola üstâd-ı mi‘mârı
- 35 Hemîşe şöyle h‘âb-âlûdedür kim dîde-i bahtum
Ana h‘âbında da hergiz görünmez rûy-ı bîdârı
- 36 Esâfil evc-i rif‘atde efâdıl hâk-i zilletde
N’ola zîr ü zeber eylerse âhum çerh-i gaddârı

- 37 Şu‘â‘-1 âftâb-1 himmetün zer nerd-bân olsun
Çıkar evc-i ‘alâya ben hakîr-i zerre-girdârı
- 38 Nazar kıl olmasun tûmâr-1 güftâr-1 dil-âvîzüm
Misâl-i nâme-i ‘uşşâk-1 şeydâ mazhar-1 h^vârî
- 39 Dür-i şeh-vâr medhünle ne hâlet buldugın bilse
Olurdı Zühre bikr-i fikrümün kemter perestârı
- 40 Sanur nisbet kılanlar nazm-1 pâk-i âb-dârıyla
Gül-âbından cüdâ pejmürde gül güftâr-1 ‘assârı
- 41 Virürdi Şeyh Sa‘dî bâda evrâk-1 Gülistân’ın
İletseydi sabâ Şîrâz’a ger bu şi‘r-i hemvârı
- 42 Degül şeb-nem akar âb-1 dehânı goncenün turmaz
Görüp bülbüllerün agzında bu nazm-1 dil-âvîzi
- 43 Eger pest olmasaydı çak bu denlü pâye-i kadrüm
İderdüm safha-i sîmîn-i çerh üzre kalem-kârî
- 44 Ne lâzım sana ey dil çak bu denlü hod-fürûş olmak
Bi-hamdillâh metâ‘-1 nazmunun germ oldı bâzârı
- 45 Biraz dürr-i du‘âsın ‘âlem-i bâlâya ‘arz eyle
Melekler olsun anun Müşterî-veş hep harîdârı
- 46 Ne menzilde karâr itse sa‘âdet hem-nişîn olsun
Ne yana ‘azm iderse ‘avn-i Bârî eylesün yârı
- 47 Ola bâr-1 emel hâsıl sa‘âdet pertevi vâsıl
Zemîn ü âsmânun âşikâr oldukça envârı

33

KAPU AGASI GAZANFER AGA’YA VİRİLMİŞ İDİ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Süleymân-1 gülün turdı seherden yine dîvânı
Geçüp taht-1 zümürüd-fâmına söyletdi murgânı
- 2 Yine mülk-i çemen-zâr üzre düşdi leşker-i şeb-nem
Yine bâd-1 sabâ feth eyledi şeh-i gül-istânı
- 3 ‘Arûs-1 gül yine gül-güne dizdi hûn-1 bülbülden
Seherden eyledi reng-i ‘izârın ahmer-i kanı
- 4 Eger hûn-1 diliyle turmasa bülbüllerün dâ’im
Neden çak böyle reng-âlûd olurdı gonce peykânı
- 5 Ne denlü geldi gitdi ebr ile hurşîd gül-zâra

- Nümâyân eyleyince âb u tâb-ı verd-i handânı
- 6 Sabâ bir nakş-ı dil-keş yazdı kim âb-ı revân üzre
Eger seyr eylese nakkâş-ı Çîn olurdu hayrânı
- 7 Nihâl-i bîd-i gül-şen tîg ile üstine gelmezdi
Eger âb-ı revânun zâhir olmasaydı tugyânı
- 8 ‘Aceb âteş degül mi âteş-i gül kim ziyâd oldu
Sular dökdükçe ana her taraftan ebr-i bârânî
- 9 Degül agzındaki şeb-nem ‘arak nûş eyleyüp gonca
Olur mest-i sabûhı çâk ider âhir girîbânı
- 10 Sabâ kaldurmasaydı şâhid-i gül-bergi yanından
N’içün eylerdi bülbül dem-be-dem feryâd u efgânı
- 11 Eger âyîne içre ‘aks-i tûtî görmek istersen
Kenâr-ı cûya gel gör sâye-i serv-i hırâmânı
- 12 Döşer gül-berg-i terle yolların bâd-ı sabâ bâgun
Gelürse basmasun hâk üzre dir ol fahr-i a‘yânı
- 13 Cenâb-ı Hazret-i Agâ ki bâb-ı şâh-ı ‘âlemde
Melekdür sanki olmuşdur der-i cennet nigeş-bânı
- 14 Nesîm-i himmeti dâ’im der-i ümmîdi feth eyler
Kılır habl-i metîn-i lutfi beste bâb-ı hırmânı
- 15 O kim zîn-i hilâl urulmamışken rahş-ı gerdûna
Süvâr-ı kadri eylerdi felek fevkinde cevlânî
- 16 Rikâbında anun peyk olmaga çerh-i cihân-peymâ
Teber kılmış hilâli zeng idinmiş necm-i rahşânı
- 17 Bu denlü rütbe-i kadri bülend olmazdı Keyvân’un
‘Asâyı dikmeseydi olmaga der-bân-ı eyvânı
- 18 Nesîm-i lutfına cûlar olurken intizâr üzre
Sabâ gelseydi nâ-geh gösterürler çîn-i pîşânî
- 19 Şu‘â‘ından düzüp cârûb-ı zerrîn husrev-i hâver
Olursa hâk-rûb-ı der-gehi her subh erzânî
- 20 Diler bir cür‘a-i bezmin budur hep âstânında
Hemîşe hâk ile yek-sân iden mihr-i dirahşânı
- 21 Dinürdi fitneyi bîdâr ider kalmadı ‘ahdinde
Eger kim nâle-i ‘âşık uyarmasaydı hûbânı
- 22 Çemen sahnında olan nergis-i pür-jâleden gayrı
Dahi devrinde kimse görmemişdür çeşm-i giryânı

- 23 Perîşân yok zamânında dinilmek mümkün olurdu
Eger sîm ü zeri tağıtmasaydı dest-i ihsânı
- 24 İçer bir gûsfend-i nâ-tüvân eyyâm-ı ‘adlinde
Dilerse hûn-ı gürgi ister ise şîr-i şîrânı
- 25 Tokunsa tâb-ı nâr-ı kahrı olur gül-sitân âteş
İrişse âb-ı lutfi gül-şen eyler nâr-ı sûzânı
- 26 Görenler lutf u kahrın bir sehâba benzedürler kim
Yagar bârânı ammâ berki eyler âteş-efşânî
- 27 Tutardı bahr ile berri ber-â-ber dürr-feşânlıkda
Duhân-ı matbahından hâsıl olsa ebr-i nîsânî
- 28 İderdi âftâb-ı himmeti bir niçesin peydâ
Felek nâ-bûd ideydi şeb-çerâg-ı mâh-ı tâbânı
- 29 Yolunda hâk olup kûyında seng olmak recâsıyla
Vatandan dûr olur müşk-i Hoten la‘l-i Bedahşânî
- 30 Tırâz-ı câme-i ikbâli kılmak mümkün olsaydı
Zamâne pârelerdi atlas-ı gerdûn-ı gerdânı
- 31 Gelüp gavvâs-ı fikret her gice lû’lû-yi medhiyle
Pür eyler turma dürc-i hâtır-ı erbâb-ı ‘irfânı
- 32 Hudâvendâ nazar kıl Hâletî-i zâra kim sensin
Cihânda sûret-i insâna girmiş lutf-ı Rabbânî
- 33 Bulunmaz bir güherdür nâ-gehânî olmasun zâyî‘
Çıkarma hâtırandan anı lutf it ey kerem kânı
- 34 Yirüm dâ’im zamâne künc-i târîk-i belâ eyler
Budur cürmüm ki akıtdum dilümden âb-ı hayvânı
- 35 ‘Aceb mi çeşmüme târ olsa ‘âlem bâd-ı âhumdan
Sipihrûn kalmadı bir sönmedük şem‘-i firûzânı
- 36 Cihânda hâtırum cem‘ olmuyor hâlüm perîşândur
Başumda cem‘ olan gamlarda yok ammâ perîşânî
- 37 Kemâl-i Isfahânî görmüş olsa şâhid-i nazmum
Reh-i ‘ışkında İsmâ‘îl-veş olurdu kurbânı
- 38 Benüm şemşîr-i tâb-ı pâküme sad âferîn dirdi
Bileydi cevher-i nazmum eger Hvâcûy-ı Kirmânî
- 39 Gerek kim rûz u şeb yâd idesin kalb-i şerîfünden
Du‘ânı vird-i subh u şâm iden merd-i sühan-dânı
- 40 Ola ser-sebz ü hurrem dem-be-dem gül-zâr-ı ikbâlün

- Hudâ mâ-dâm kim gerdân ide dûlâb-ı devrânı
 41 Cihânı ay u gün devr itdügince Hazret-i Mevlâ
 İde her giceni Kadr ü günün Nev-rûz-ı sultânî
 42 ‘Adû-yı bed-nihâdun rûze-i gamdan zebûn olsun
 Kıla her bir demün ‘ıyda müdânî ‘avn-i Yezdânî

34

**EŞREF-İ ‘ULEMÂDAN BİRİNÜN LEB-İ DERYÂDA
 KASRINA YAZMAK İÇÜN DİNİLMİŞDÜR**

Mefâ ‘ilün Fe ‘ilâtün Mefâ ‘ilün Fe ‘ilün

- 1 Zihî revâk-ı mu‘allâ vü tâk-ı bî-hem-tâ
 Safâsı nâ-mütenâhî çü cennetü’l-me’vâ
 2 İnerdi rişte-i mihri tutup bu eyvâna
 İşitse vasfını sükkân-ı ‘âlem-i bâlâ
 3 Hezâr perdede medhün terennüm eylerdi
 Göreydi perde-serâsını Zühre-i Zehrâ
 4 Yolardı sünbülünü dem-be-dem tahassürden
 Bileydi turre-i zîbâsını eger havrâ
 5 Bülenddür göremez hiç nişânesin yohsa
 O kasra kendüyi pertâb iderdi tîr-i semâ
 6 Bakan aşâğısına bilmez irtifâ‘ından
 Habâb-ı bahr midür yohsa günbed-i mînâ
 7 Sanur karâr iden anda denizde mâhîdür
 Görünse dîdesine hût-ı lücce-i hadrâ
 8 Horûs-ı ‘arş-ı berînün uçardı uyhusı
 Seherden olsa eger murg-ı bâmı nagme-serâ
 9 Kebûter-i haremi hem-cenâh-ı nesr-i felek
 Tezerv-i sâhasının cilve-gâhı zıll-i Hü mâ
 10 Binâsına yapılırken asardı hayli melek
 Eger ki atlas-ı çerhi revâ göreydi ana
 11 Hevâsı rûh-fezâdur dil ehline nitekim
 Hevâ-yı kâmet-i bâlâ-yı dil-ber-i ra‘nâ
 12 Ne hânedür bu ki cân-bahş çün şifâ-hâne
 Ne beyt olur bu ki bahri virür kulûba safâ
 13 Dahı bunun gibi bir şâh-beyit-i mevzûnı
 Cihân sahîfesine yazmadı debîr-i kazâ

- 14 Sevâd-ı çeşm ü süveydâ-yı ehl-i hâl gibi
Hemîşe nûr ile memlû derûnı ser-tâ-pâ
- 15 Şu denlû rûşen olupdur ki merdüm-i dîde
İçinde olana reşk eylese hemîşe revâ
- 16 ‘Aceb mi şûşe-i zerrînine şihâb disem
Anunla dîv-i gam u gussa oldı nâ-peydâ
- 17 Hemîşe kevkebi zâhir şihâbı hod vâfir
‘Aceb sipihrdür ol âsmâne-i zîbâ
- 18 Yahûd o hâne için vefkdür murabba‘ kim
Anı getürmeg ile oldı manzar-ı dünyâ
- 19 Meger ki şemse-i zer-kârınun fütâdesidür
Gelür gider ana mihr-i sipihr subh u mesâ
- 20 Meger ki revzeninün halkası nişâne kılur
Elin denize tutar mihr-i âsmân-peymâ
- 21 Sivâr-ı sâ‘id-i devlet midür o halka ‘aceb
Ya tavk-ı gerden-i ‘izz ü şeref midür âyâ
- 22 Hemîşe micmereden nefhası ferâg virür
Meger anun der ü dîvârı ‘üddur gûyâ
- 23 Gören kimesne anun hâk-i pâk-i hoş-bûyın
Sanur ki çıkdı leb-i bahre ‘anber-i sârâ
- 24 Dimâg-ı ‘âlemi pür-bûy-ı müşk-i nâb eyler
Harîmine güzer itse eger nesîm-i sabâ
- 25 Gubâr-ı dil giderür bâdı dem-be-dem oldur
Cihânda var ise bir rûzgâr-ı gam-fersâ
- 26 Hemîşe sâhibi olan vücûd-ı pür-cûdun
İde murâdını âmâde Hazret-i Mevlâ
- 27 Tura o beyt-i şerîf ü makâm a‘lâda
Be-hakk-ı beyt-i şerîf ü makâm-ı *ev ednâ*

35

**KAPUDÂN CAGALA-ZÂDE TONANMADAN
GELDÜKDE VİRİLMİŞDÜR**

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Hayr-makdem ey vezîr-i saff-der-i ‘âlî-cenâb
Virdi hâk-i reh-güzârun çeşm-i câna nûr u tâb
- 2 Bir senün gibi güneş itmez hilâl fülkin cây

- Sâhil-i deryâya gelmez sana benzer dürr-i nâb
- 3 Gevher-i nâ-yâb-ı devletsin ki dünyâlar deger
Zîb ü fer-i tâc u taht-ı şâhsın bî-irtiyâb
- 4 Bâd-bânıyla gören keştî-i nusret-reh-berün
Zann ider kim sayd için bâl ü per açmışdur ‘ukâb
- 5 Eyledi a‘dâ-yı dîn ü devleti kahrun zebûn
Lenger-i fülkûn salup her yana çengâl-i ‘ikâb
- 6 Olmasa destünde ger sükkân-ı keştî-i felek
Sadme-i mevc-i havâdisden bulurdı inkılâb
- 7 Kûh-sâr-ı kudretün bir çeşme-sârından gelür
Âb-ı şemşîrünle âb-ı Zü’l-fikâr-ı Bû-Türâb
- 8 Bî-tevakkuf işte boynum işte tîgün dir sana
Kimseye baş egmeyen her husrev-i mâlik-rikâb
- 9 Şîr-i râyet kuvvet-i kalbünle ey bebr-i vegâ
Virdi Sevr-i çerhe vü gâv-ı zemîne ıztırâb
- 10 Bulmadı bir sana benzer merd-i kâmil gerçi kim
Niçe nâ-merde açar dûşîze-i devlet nikâb
- 11 Sensin ol kim olmasa sıyt u sadâ-yı devletün
Dîde-i bahtını halk-ı ‘âlemün almışdı hvâb
- 12 Tutdı çün sıyt u sadâ-yı ‘adl ü dâdun ‘âlemi
İşidilmez oldu savt-ı çeng ü âvâz-ı rebâb
- 13 Yazmag için hâl ile evsâfunı her gün felek
Nâr-ı mihriyle ider mâhun filorisin müzâb
- 14 Nûsha-i vâsf-ı cemîlün eyleseydi hırz-ı cân
Görmeyeydi bir dahı hummâ yüzün şîrân-ı gâb
- 15 Şemse-i zerrîn-i şemşîr-i cihân-gîrün gören
Sandı kim âb-ı revâna düşdi aks-i âftâb
- 16 Çerh-i vâlâ sandılar her tûde-i hâkisteri
Matbah-ı cûdun görenler ey hidîv-i kâm-yâb
- 17 Kurs-ı mâha eylemez hergiz nazar yanmış diyü
Sofra-i ihsân u cûdundan olanlar behre-yâb
- 18 Âstânun bekleyenler hep civân-baht oldılar
Bâg-ı cennetdür o cennetde mukarrerdür şebâb
- 19 Bahtuna zâl-i felek reşk itmeden hâlî degül
Bende olmagı sana devlet bilür hep şeyh ü şâb

- 20 Mâ'il olsaydı seg-i kûyun sifâl-i köhneye
Gönderürdi câmını Cem tâcını Efrâsyâb
- 21 Şu'le-i şemşîrüne döymez 'adûnun cevşeni
Nitekim pîrâhen-i kettân u nûr-ı mâh-tâb
- 22 Kalb-i ehl-i küfri tîg-i âb-dârun dâ'imâ
Dîn-i hakka döndürür mânend-i seng-i âsyâb
- 23 Dem-be-dem hâlî degül cây olmadan şemşîrüne
Düşmen-i dînün kararmış kalbi mânend-i kırâb
- 24 Tünd-bâd-ı sarsar-ı kahrın tokunsa 'âleme
Eyliye atbâk-ı eflâki harâb-ender-harâb
- 25 Zer nıtâkın eyliye gerdûn miyânından cüdâ
İtse Cevzâ' hizmet-i hâk-i deründen ictinâb
- 26 Mihr-i 'âlem-tâb-veş ser-geşte-i devrân olur
Âstânun var iken çerhe idenler intisâb
- 27 İrse bahre rişte-i ebr-i 'atâ vü himmetün
Dürr ile memlû ola her dürc-i sîmîn-i habâb
- 28 Dürrini başından alurken 'arûs-ı goncenün
El çeke hurşîd-i 'âlem-tâb eylersen 'itâb
- 29 Berk-i lâmi' sanma kim kefi güher-pâşun görüp
Eyledi nâr-ı hased kalbinde ebrün iltihâb
- 30 Ravza-i cûdun yanında bâg-ı cennet şûre-zâr
Cûy-ı ihsânun katında çeşme-i Kevser serâb
- 31 Meclisün terk itmege kâdir degül erbâb-ı fazl
Hak Ta'âlâ eylemiş her bir kelâmun bir kitâb
- 32 Hâtırum mecmû'ası medhünle pürdür lâ-cerem
İtdüm ol mecmû'adan şimdi bu denlü intihâb
- 33 Çekdi tûmâr-ı kasîdem meclisünde bir simât
Olsalar lâyıkdur ana murg-ı kudsîler zübâb
- 34 Reşha-i lutfunla ey ebr-i 'atâ vü mekremet
Dest-i kudret tîg-i tab'-ı Hâletî'ye viridi tâb
- 35 Derd ü mihnetden ne denlü olsa bî-tâb ü tüvân
Bâliş-i râhat yeter ol südde-i devlet-me'âb
- 36 Meclis-i ikbâlünü dâ'im Hudâ germ eylesün
Muttasıl nâr-ı hased kılsun 'adû bagrın kebâb
- 37 Dôst düşmen lutf ile kahrundan olsun hisse-dâr

Âb u âteş beynini cem‘ eyliye tâ-kim sehâb

36

KAPUDÂN CAGALA-ZÂDE'YE VİRİLMİŞDÜR

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Keh-rübâ-yı mihr-enver subh-dem olup ‘ıyân
Kalmadı eflâkde kâh-ı kevâkibden nişân
- 2 Husrev-i encüm firâr itdi binüp Şeb-dîz’ine
Eşheb-i subhı idince şâh-ı hâver zîr-rân
- 3 Telli saçın kaldurup ‘arz itdi rûyın ‘âleme
Oldı gûyâ kim zamâne bir ‘arûs-ı dil-sitân
- 4 Bir hüveydâ kalmadı hergiz bu denlü beyzadan
Bâl açınca murg-ı zerrîn-per zümürüd-âşiyân
- 5 Pençe-i mihriyle nâ-bûd oldı göklerden nücûm
Sebze-zârun nergisin devşürdi gûyâ bâg-bân
- 6 Pîre-zâl-i çerh kurs-ı mihri peydâ eyledi
Dânesin mahv eyleyince âsyâ-yı âsmân
- 7 Katre-i şeb-nem midür nîlûfer-i çerh üzre kim
Pertev-i mihri görünce oldı nâ-peydâ hemân
- 8 Hınk-i çerhün hak budur zîbâ alışdurmuş derin
Gezdürüp anı seherden râyız-i devr-i zamân
- 9 Ana üstâd-ı ezel virmiş bu denlü âb u tâb
Dâne devşürse n’ola tîg-i şeh-i hâver-sitân
- 10 Var ise ol tîga şemşîrün nümûdâr itdiler
Tâ ki ‘âlem-gîr ola ey âsaf-ı Cem-âstân
- 11 Beyza-i tîgün gibi bir beyza peydâ olmadı
Nesr-i Tâ’ir eyliyelden bâm-ı gerdûnı mekân
- 12 Bir mübârek beyzadur kim beyza-i İslâm ile
Geldiler ‘Ankâ-yı kudretten vücûda tev’emân
- 13 Âhen-i tîgün tokundı çün dil-i sengînine
Toldı bir demde şerâr-ı âh-ı a‘dâdan cihân
- 14 Rûz-ı heycâ’da nişân-ı na‘l-i şeb-dîzün senün
Çün hilâl-i ‘ıyd olur mü’minlere şâdî-resân
- 15 ‘Azm iderdi düşmeni varup zihîyle bogmaga
Tîr atarken ger halâs olsaydı destünden kemân
- 16 Mübtelâ-yı bend-i kahrın niçe yüz mâlik-rikâb

- Pây-mâl-i necm-i bahtun niçe bin sâhib-kırân
 17 Kûşe-i çeşm ile besdür bir nigâhun vakt-i kîn
 Olmaga zîr ü zeber tâc u serîr-i husrevân
 18 Lâyık oldur kim dikilüp karşuna mânend-i serv
 Hizmetünde bân ola her gâh dâmen-der-miyân
 19 Şâhid-i ‘adlün ne yüzden cilve eyler bilse ger
 Ola zencîrin sürür dîvânesi Nûşîn-revân
 20 Kim şikest eylerdi ‘âlemde kedû-yı bâdeyi
 Kılmasa anı dem-â-dem nâvek-i kahrun nişân
 21 ‘Adlün ile geldi ol dem kim dümin her subh u şâm
 Reh-güzâr-ı mîşe cârub eyliye şîr-i jiyân
 22 Gamze-i çeşmi gibi hûbân-ı hatt-âverdenün
 Devletünde ber-tarafdur fitne-i âhir zamân
 23 Ger semend-i ‘azminün bir dem ‘inânın çekmesen
 Eyliye menzil-gehi ser-hadd-i mülk-i lâ-mekân
 24 ‘Itr-ı ceyb eyler gubâr-ı ‘anber-i sârâ gibi
 Bulsa gerd-i eşhebün havrâ-yı gül-zâr-ı cinân
 25 Kaldurur buldukça gerd-i sümm-i esbün gird-bâd
 Kılmag için tûtyâ-yı dîde-i kerrûbiyân
 26 Ol çerâg-ı meclis-i ikbâlsin sen kim döner
 Dâ’imâ devlet hümâsı üstine pervâne-sân
 27 Keşti-i ümmîde mektûb-ı dürer-bârın senün
 Tayy olundukça sûtün olur açılsa bâd-bân
 28 Suret-i maksûdı göstermezdi dünyâ kimseye
 Zât-ı pâkün olmasa çeşm ü çerâg-ı ins ü cân
 29 Rind-i dürd-âşâmlar kûyun gubârın katsalar
 Agladurken güldüre câm-ı şarâb-ı ergavân
 30 Cûy-bâr-ı cûd-ı lutfundan olaydı behre-yâb
 Hâsıl-ı şâh-ı semen sîmîn olurdu bî-gümân
 31 Tâb-dâr olur çü târ-ı mihr târ-ı ‘ankebût
 Nûr-ı re’yün düşse bir vîrâne üzre nâ-gehân
 32 Şeb-çerâg-ı mâha seng-i ta’ne pertâb eyliye
 Âftâb-ı himmetünden müstefiz olsaydı kân
 33 Pertev-i tîgün velî düşse Bedahşân üstine
 Çeşme-i hûn-âb ola her kân-ı la’linden revân

- 34 Bûstân-ı ‘âlemün yakmazdı evrâkın temûz
Ger ana medhün yazılsa ey hidîv-i kâmrân
- 35 İşigün taşı gerek tâ kim mücellâ eyliye
Ser-be-ser zeng-i gam olsa tîg-i tab‘-ı şâ‘irân
- 36 Ka‘r-ı yemm-i gamda ey ebr-i kerem ihsânuna
Ağız açmışdur sadef-veş Hâletî-i nâ-tüvân
- 37 Oldı ma‘nâ fi’l-mesel ser-çeşme-i âb-ı hayât
İtdi feyyâz-ı ezel hâmem ana bir nâv-dân
- 38 Menzil-i maksûdına vâsıl ola şâyed diyü
Pâ-şikest eyler beni seng-i cefâ-yı reh-zenân
- 39 Nâkîd-ı devr-i zamân nîk ü bedi fark eylemez
Seng-i gam pertâb ider ansan mihekk-i imtihân
- 40 Telh-kâm olur kalurdum mihnet-i eyyâm ile
İltifâtunla eger kim bulmasam fi’l-cümle şân
- 41 Tâ sala deryâ-yı eflâke hilâlün fülkini
Ayda bir kez tonadup şâh-ı serîr-i hâverân
- 42 Çün şeh-i hâver ser-efrâz ol hemîşe bulmasun
Zulmet-i şeb gibi kâfir tîg-i kahrundan emân
- 43 Vird-i sükkân-ı sipihr olsun du‘â-yı devletün
Ehl-i arza seyfüni itdükçe Mevlâ hırz-ı cân

37

**FÂTİH-İ ESTERGON OLAN VEZİR-İ A‘ZAM
MEHMED PÂŞÂ’YA VİRİLMİŞDÜR**

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Hamdü lillâh kim olup feth u zaferle hem-‘inân
Âstân-ı devlete geldi vezir-i kâr-dân
- 2 Nahl-i kadri yirde nüzhet-bahş-ı gül-zâr-ı vücûd
Kevkeb-i bahtı felekde şem‘-i bezm-i ahterân
- 3 Teşne-i ihsâna lutfi çeşme-i âb-ı hayât
İltifâtı mürde-i hirmâna ‘ömr-i câvidân
- 4 Nûr-ı re‘y-i pâkine olmaz mu‘âdil mihr ü mâh
Bez-i kefi cûdına kılmaz kifâyet bahr u kân
- 5 Olmadı bir böyle subh-ı nusret ü rûz-ı zafer
Encüme ser-dâr olaldan husrev-i hâver-sitân
- 6 Bir nihâl-i ergavândur tîg-i hûn-âlûdı kim

- Sâyesinde hoş geçer anun dem-â-dem ins ü cân
- 7 ‘Arsa-i rezm içre akdı her yana hûn-ı ‘adû
San döküldi bezm-i rindâna şarâb-ı ergavân
- 8 İçdiler kanın ‘adûnun bâde-i gül-gûn gibi
Dem çeker ejderlere dönmişdi ol gün gâziyân
- 9 Ol iki leşker miyânında seherden şâma dek
Yog idi varur gelür illâ hadeng-i cân-sitân
- 10 Merd olanlar ebr ile ceng eyliyen kaplan gibi
Atılurdi düşmenün çıkdukça tóbından duhân
- 11 Lâşe-i murdârı oldu tu‘me-i zâg u zagan
Düşmen-i bed-h^vâhda şimdi ne at kaldı ne cân
- 12 Gevher-i İslâm ile buldı kadîmî revnakın
Fassı düşmüş hâteme dönmişdi ol bârû hemân
- 13 Olsa mensûb-ı der-i devlet-me’âbun serverâ
Ola her kebg-i fezâ-yı hâki gerdûn-âşiyân
- 14 Nüşa-i vâsf-ı cemîlün almasa benden eger
Pîre-zâl-i çerhden togmazdı sâlim tev’emân
- 15 Rişte-i hüsn-i kabûlünle bulaydı intizâm
Revnağ-ı dürri şikest eylerdi nazmum bî-gümân
- 16 Hem nişân-ı himmet ister hem nisâr-ı i’tibâr
Nev-‘arûs-ı hacle-i endîşe gelmez râygân
- 17 Gördiler geçmez metâ‘-ı fazl u cins-i ma‘rifet
Çıkmaz oldu şimdi iklîm-i hünerden kârvân
- 18 Âb-ı çeşm-i ehl-i dil şol denlü rîzân oldu kim
Hatt-ı menşûr-ı safâdan kalmadı nâm u nişân
- 19 Şöyle pürdür tîr-i gam peykânlarından kim gören
Sîne-i sûzânı sandı kürre-i âhen-girân
- 20 Çerh-veş ser-geşte olmakdan kayırmazdum velî
Kalmadı destümde mâh-ı nev kadar bir pâre nân
- 21 Âsmâna irmez oldu atdugum âh okları
Kâmetüm yay oldu ammâ bende yok tâb u tûvân
- 22 Bir zamândur kim bulur gerdûn-ı ikbâl üzre cây
Kim ki ugrı nâmına olsa misâl-i kehkeşân
- 23 Âsmândan rîsmân fark itmeyen nâ-dân tutar
İnse hâke rişte-i ümmîd gökden nâ-gehân

- 24 Birbirinden fark olunmaz bir bölük âvâreyüz
Cübbe vü destâr ile bir yirde kim olsak ‘ıyân
- 25 Kelle-i şeker sanur dükkân yüzünde seyr iden
Kâlib-ı çübına kâğıd sarsa kannâd-ı zamân
- 26 Kıssa-i derd ü gamum gûş itmez erbâb-ı düvel
Dinlemez kimse dirâz olsa eger bir dâstân
- 27 Ol Sikender-meşrebün medhin kılup ey Hâletî
Nâv-dân-ı hâmeden âb-ı hayât itdün revân
- 28 Eyle lutf-ı bî-şümârın zâhir ü bâtın recâ
Kıl du‘â-yı devletin vird-i zebân u hırz-ı cân
- 29 Dâ’imâ lutfından olsun halk-ı ‘âlem müsta‘în
Dâ’im itsün devletin lutfıyla Rabb-i müste‘ân
- 30 Heykel-i zerrîn olup koynında ol mühr-i şerîf
Görmesün çeşm-i bed-i eflâkden hergiz ziyân

38

Fe ‘ülün Fe ‘ülün Fe ‘ülün Fe ‘ülün

- 1 Gönül sevdüğünde o gonçe-dehânı
Görünmezdi bâg-ı cihânun nişânı
- 2 O rûh-ı musavver çıkar mı gönülden
Tutupdur anun nakşı levh-i cihânı
- 3 Kanı rûy-ı cânân gibi tâze gül-şen
Ki olmaya anun İrem-veş hazânı
- 4 Ne vakt olsa seyr eyleyünüz [.....]
Görün berg-i gül-i sebz-i gül-istânı
- 5 Yeşil câmesi ol gül-i bâg-ı hüsnün
Açar gonçe-i nahl-i ümmîd-i cânı
- 6 Biribirine girdi müjgân-ı çeşmün
Hedef kılmaga bu dil-i nâ-tüvânı
- 7 Getürse ana müjde-i merg tîrün
Virürüm ana cânımı müjdegânî
- 8 Neye harc ider ya kime saklar eyâ
Fedâ kılmayan sana nakd-i revânı
- 9 Senün hokka-i la‘l-i nâbunda konmuş
Hayât-ı ebed mâye-i zindegânî
- 10 Açılma herkese gonçe-âsâ

- Dehânun açup açma dehânı [.....]
- 11 Gönül şimdi fasl-ı bahâr özler oldı
Göre câm-ı verd-i mey-i ergavânı
- 12 Niyâz eyle yâr nâz eyledükçe
Çeke lebleri şevkine dâst-kânı
- 13 Bunu fikr iderken hemân hâtif-i gaybî
Didi gösterüp sûret-i mihr-bânî
- 14 Garaz çünkü tefrîc-i rûh eylemekdür
Kuvâ-yı dil ü gül-hevâ-yı gül-sitânı
- 15 Yüri gül-şen-i lutf-ı agâya var kim
Degül şimdi bâg-ı bahârun zamânı
- 16 Anun âstânında hizmetde olmak
Zihî ser-bülendî zihî kâmrânî
- 17 Mehmed Agâ merci‘-i ehl-i dâniş
Kerem mülkinün ya‘ni sâhib-kırânı
- 18 Nazar kılsa bir kerre gül-zâr-ı dehre
Görünmezdi andan nesîm-i hazânı
- 19 Kef-i lutfi yanında deryâyı kıldum
Ne mümkün vire katre denlü nişânı
- 20 Nice bahr-i gevher-feşândur ki anun
Bulunmaz kenârı görünmez kerânı
- 21 Beyân itmege kasr-ı kadri bahâsın
Yetişmez makarr-ı hurûf-ı mebânî
- 22 Takar gûşına mâhdan halka-i zer
Felek olmaga bende-i âstânı
- 23 Nücûm eylemiş atlas-ı çerhi tezyîn
K’ola rif’ati kasrınun sâye-bânı
- 24 Ne hoş nakş itmiş üstâd-ı ezel
Zemîn-reng eylemiş anı [.....]
- 25 Olurdı benüm gibi medhinde râcil
Niçe dönse [.....] celâl-i devânı
- 26 N’ola pâyuna aksa su gibi gönlüm
Çeker kendüye bahr âb-ı revânı
- 27 Karâr itmez o murg-ı dil degme yirde
Umar kim ola [.....] derün âşiyânı

- 28 Çü bildüm ki güftâr-ı zîbâsı kılmış
Esîr-i kafes tûti-i nükte-dânı
- 29 Lisânum hemân kat' idüp hâme-âsâ
Devâtum gibi bağlamışken dehânı
- 30 Bu birkaç sühan nâmun andukda hâtır
Yine vârid oldı dile nâ-gehânî
- 31 Kerîmâ mu'tiyâ cihân-dest-gîrâ
Be-hakk-ı resûlân-ı *seb 'a 'l-mesânî*
- 32 Yetiş yohsa bir sûsen-i baht-ı ser-keş
Hemân pâymâl itdi ben nâ-tüvânı
- 33 Şerâr ile âlûde dûd-ı dilümdür
Degül hayl-i necm ü sipihr [.....] duhânı
- 34 Felek nâ-müsâ'id metâ'umsa kâsid
Nihâyetde âmâl ana 'ömrse fânî
- 35 Gönül haste dil beste hâtır şikest [.....]
Yaşum ergavânî yüzüm za'ferânî
- 36 Zer-i hâlisüm âşikâr [.....] olurdu
Kosan âteşe pûte-i imtihânı
- 37 İdüp kuvvet-i tab'umı halka izhâr
Benem şimdi bu 'arsanun pehlüvânı
- 38 Benem şimdilik hatt-ı mülk-i nazmun
Hidîv-i büzürg-i memâlik-sitânı
- 39 Olur bana mülk-i ma'ânî musahhar
Çıkarsam kaçan tîg-i tîz-i zebânı
- 40 Benem tûti-i hoş-nevâ-yı belâgat
Benem 'andelîb-i riyâz-ı ma'ânî
- 41 Ben ol şâh-bâz-ı felek-âşiyânâ
Ki murg-ı ma'ânîye virmem emânı
- 42 Gel ey Hâletî kıl du'âsına âgâz
Bu denlü uzatmak yeter dâstânı
- 43 Nitekim cülûs itdüre hayl-i encüm
Cihân tahtına efser-i hâverânı
- 44 İde 'ömrini Hak Ta'âlâ ziyâde
Müyesser kıla 'izzet-i câvidânî

**VEZİR-İ A'ZAM NASÛH PÂŞÂ'YA VIRİLMİŞ
ŞİTÂ'İYYEDÜR**

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bir seher kim berf ü ebrin eyleyüp sermâ 'ıyân
Ser-be-ser kâfûr u müşk oldu zemîn ü âsmân
- 2 Berg-i ezhârı çıkarmışdı sipihre bâd-ı subh
Şimdi hep oldur inen rûy-ı zemîne bî-gümân
- 3 Şimdi itsün bahs iderse sîm-tenlerle eger
Sahn-ı bâg-ı 'âlem içre her turan serv-i revân
- 4 Pûte-i gabrâya kondı pâre pâre sîm-i nâb
Şûşe-i yah sanmanuz oldu sebîke râygân
- 5 Ebr-i gırbâliyle pâk eyler dakîkın turma çerh
İhtimâm itse 'aceb mi kalmadı h^vânında nân
- 6 Şol zamân kim geldi Mîzân'a dürüst-i âftâb
Tahte-i hâke döküldi dirhemi berfün hemân
- 7 Hâl-i 'âlem böyledür tan mı kemân-ı Rüstem'i
Kullanursa penbeye hallâc-ı bâzâr-ı cihân
- 8 Dökdi ser-cümle tüyin gûyâ ki bir bâz-ı sefid
Eyleyüp çak kulle-i kûh-ı felekde âşiyân
- 9 Virmez oldu 'unsur-ı nârî bu demde hükmini
Anı hâkister kılup gûyâ savurmuşdur zamân
- 10 Ol mukarrerdür ki hergiz nâr-ı sûzan olmasa
Kimse bulmaz savlet-i sermâ-yı dünyâdan emân
- 11 Savlet-i sermâ-yı kahrın çerh-i dem-serdün velî
Def' iden germiyyet-i sahbâyı himmetdür hemân
- 12 Kanda vardur öyle bir sahbâ-yı himmet kim müdâm
Efser-i ikbâl ile ser-mestin eyler ser-girân
- 13 Varasın illâ meger bir bezme kim bir cür'ası
Kem gedâyı Cem gibi eyler ölünce kâmrân
- 14 Ana gam didükleri kâfir duhûl itmez gider
Virdi cennet neş'esin zîrâ Hudâ-yı müste'ân
- 15 Ya'ni bezm-i Âsaf-ı şâh-ı Süleymân-rütbe kim
Oldı rahş-ı bahtına hınk-i sa'âdet hem-'inân
- 16 Hem zemîn ü hem zamâna virdi revnak devleti

- Böyle bir resm itmedi nakkâş-ı kâh-ı kün-fekân
- 17 Anun için kâr-gâhından çıkarur lâ-cerem
Ayda bir zerrîn rikâbı zer-ger-i hâver-sitan
- 18 Ser-be-ser encüm konulsa bedr-i tâbân üstine
Lâyık olmaz kim ola bezminde zerrîn nukl-dân
- 19 Devletinde kimse degmez kâhına bir kimsenün
Keh-rübâ-yı mihrden aldurmaz aslâ kehkeşân
- 20 Her has u hâşâk olur ‘ûd-ı mülebbes berf ile
Olsa hengâm-ı şitâda ‘âleme himmet-resân
- 21 Bilmeyen sanur şafakdur oldu peydâ câ-be-câ
Bebr-i gerdûn olsa tîr-i satvetinden hûn-çegân
- 22 Şîr-i berfin-veş getürmez tâb tâb-ı kahrına
Ol gazâl-ı âftâbı sayd iden şîr-i jiyân
- 23 Câm-ı kahrı şöyledür kim bâdesin nûş eyliyen
Çak sabâh-ı haşre dek bulmaz humârından emân
- 24 Bâm-ı kasr-ı kadrine bârân-ı devletdür gelen
Ana lâzımdur benüm hâmem gibi bir nâv-dân
- 25 ‘Andelîb-i nagme-senc-i dil çok itdi cüst ü cû
Bulmadı bâg-ı cihânda kendüye bir hem-zebân
- 26 Gösterür ma‘nâ yüzünden halka nûr-ı ma‘rifet
Virse bu nazmun n’ola her beyti Zünnûn’dan nişân
- 27 Ma‘rifet şehrinde ben bir h’vâce-i ma‘rûf idüm
Bender-i bahtumda şimdi nakd-i eşkümdür revân
- 28 Nâme-i ahvalümün mazmûnı bir dinmez haber
Kıssa-i derd-i derûnum bir okunmaz dâstân
- 29 Çerh-i bî-mihrün cefâsı eyleyüp efsürde-dil
Dest-kâr u pâ-yı sabrum kaldı bî-tâb u tüvân
- 30 Ebr-i lutfun kim gubâr-ı hâtırum def’ itmeye
Aglamak lâzım gelür ey dâver-i vâlâ-mekân
- 31 Murg-ı maksûdum benüm sayd it dimezdüm olmasa
Bâz-ı devlet elde reh-vâr-ı sa‘âdet zîr-rân
- 32 Gel du‘âya Hâletî zîrâ bizi irşâd idüp
Sübha-i mercânını gösterdi çeşm-i hûn-feşân
- 33 Tâ ki her bâz-ı sefid-i berf bâlâdan salup
Bulmaya zâg-ı siyâh-ı hâk anlardan emân

- 34 Düşmenân-ı tîre-dil olsun perîşân dem-be-dem
Dôstân-ı rû-sefid alsun murâdın her zamân

40

**ŞÂM-I ŞERÎF'DEN VEZÎR-İ A'ZAM NASÛH
PÂŞÂ'YA İRSÂL OLUNMIŞDUR**

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Bir seher zâhir olup fûshat-ı meydân-ı emel
Pûye-i rahş-ı ümîd oldı kemâ-fi'l-evvel
- 2 Yine üstâd-ı kazâ mes'ele-i imkânun
İtdi bir nükte ile 'ukde-i eşkâlin hal
- 3 Güher-i kân-ı sa'âdetle 'arûs-ı bahtun
Gerden ü gûşını zeyn itdi huliyy bend-i ezel
- 4 Dest ü destâr-ı emel pergel-i ikbâl oldı
Açılup bâg-ı ümîde yine yir yir medhal
- 5 Geldi bâg-ı keremün bâd-ı seher-gâhları
Toldı berg-i gül-i ihsân ile her ceyb ü bagal
- 6 Harem-i Ka'be-i ikbâlde envâr-ı kerem
Eyledi zulmet-i cevvi-i sitemi müste'sal
- 7 Virmedi 'âleme bu revnak-ı gam-fersâyı
Meger ol âsaf-ı Cem-meşreb [û] Cemşîd-mahal
- 8 Ser-i hayl-i vüzerâ ya'ni Nasûh Pâşâ kim
Olamaz rahş-ı felek mevkib-i kadrinde kütel
- 9 Ol ki Nev-rûz-ı recâ lutfına vâ-beste idi
Olmadan sebze-i eflâk çerâ-gâh-ı Hamel
- 10 Âb virseydi eger çeşme-i efdâlinden
Hançeri sûsen ile bahs idemez tîg-i cebel
- 11 Gevher-i himmetidür vâsıta-i rişte-i cûd
Rişte-i kudretidür râbıta-i dîn ü düvel
- 12 Cür'a-nûş-ı hum-ı ihsânı olan gam-zedenün
Olmaya haşre degin tab'ına reh-yâb-ı kesel
- 13 'Âkıbet pây-ı semendinden olur çâre taleb
Rûşenân-ı felegün çeşmine düşseydi sebel
- 14 Olsa der-bân-ı 'asâ-dârı simâk-i râmih
Ana reşk ile helâk ola simâk-i a'zel
- 15 Hançeri sandı havâle göricek mâh-ı nevi

- Güneşün ola yüzünde n'ola âsâr-ı vecel
- 16 Benzemez ana 'adû nisbet olunmaz hergiz
Rûy-ı zîbâ-yı meh ü çihre-i menhûs-ı Zühal
- 17 Şu'le-i Tûr'a müsâvî gelemes her âteş
Âb-ı hayvâna mu'âdil olamaz her menhel
- 18 Olmayaydı eger âmed-şud-ı dest-i keremi
Tîg-i tab'-ı şu'arâ kalmış idi bî-saykal
- 19 Rahm it ey kâfile-sâlâr-ı mürüvvet ana kim
Kala cümmâze-i ümmîdi hezârân mirhal
- 20 Gül-i gül-bün gibi mergûb tutarlardı müdâm
Eser-i hâmemi görse fuzelâ-yı kümmel
- 21 Zühre'nün raksını germ itdi sürûr-ı nazmum
Hak budur kim bana mahsûsdur ol kâr u 'amel
- 22 Kalemüm kılsa perî-h^vân-ı ma'ânî eyler
Dehen-i micmerenün dâ'iresinden mendel
- 23 Sühanumdan n'ola hazz itmese erbâb-ı hased
Nefha-i verd-i tariyyden olur âzürde habel
- 24 Hâletî'yem ki olup sıdk u safâ ile benâm
Girmedî kîse-i ihlâsuma hiç nakd-i dagal
- 25 Eylemişdür beni muhtâc-ı tabîb-i lutfun
Pây-ı bahtumda 'arac dest-i ümîdümde şe'lel
- 26 İşigünden n'ola deryûze-i dermân itsem
Bahtımı itdi sebât-ı gam u mihnet mu'tel
- 27 Şefkat ü himmet ü ihsânını terkîb eyle
Ol sebâta seher-i dâ'im ola tâ ki bedel
- 28 Niçe bir açıla hakkumda dehân-ı hâsid
Niçe bir ola güşâde ser-i hemyân-ı hıyel
- 29 Nem-i bârân-ı gam olursa bu minvâl üzre
Çâr-dîvâr-ı vücûdum bulur elbette halel
- 30 Çerh lutfun bana göstermemek ister ammâ
Mûrdan kurtulamaz her niçe saklansa 'asel
- 31 Başlasam söylemege derdümi bî-hûş oluram
Hâtırumdan gider ol nükte-i *mâ kalle vü dell*
- 32 Tutuk-ı himmetün altında 'arûs-ı bahtum
Eylemez şa'sa'asın mihr-i cihân-tâbun tel

- 33 Anılan şimdi hemân bana senün lutfundur
Evvel eylerler idi zerre vü hurşîdi mesel
- 34 Garka-i lücce-i gam eylesün Allâh beni
Uzadursam eger ey kân-ı kerem gayrıya el
- 35 Nitekim zer-ger-i hurşîd ola ser-kârında
Tâ ki gûş-ı güle mengûş ola dürr-dâne-i tal
- 36 Zîr ü bâlâ-yı cihân hep ola fermânuna râm
Hak murâdun vire *bî-minnet-i esbâb u 'ilel*

41

**YEMİŞCİ KATL OLUNUP ‘ALİ PÂŞÂ VEZÎR-İ
A‘ZAM OLDUKDA TEHNİYET İÇÜN ŞÂM’DAN
İRSÂL OLUNMIŞDUR**

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Bi-hamdillâh yine gördük kemâl-i lutf-ı Mevlâ’yı
Müşerref eyledi bir merd-i kâmil sadr-ı a‘lâyı
- 2 Zihî ferhunde-dem kim haste-i endûh u gam buldı
Der-i dârü’ş-şifâ-yı hikmet-i Hak’dan müdâvâyı
- 3 Nesîm-i subh-dem bîmâr iken her demde şevkenden
Bu peygâm-ı safâ-encâm ile geşt itdi dünyâyı
- 4 İnerdi rişte-i mihri tutup eflâkden hâke
Tuyaydı Hazret-i ‘Îsâ bu hâl-i râhat-efzâyı
- 5 Sürûş-ı gayb eger varursa bâlâya bu müjdeyle
Döşerler ayagina atlas-ı çerh-i mu‘allâyı
- 6 Haber kılsa eger peyk-i sabâ ezhâr-ı gül-zâra
Virürler ana kemhâ-yı dü-reng-i verd-i ra‘nâyı
- 7 Fezâ’ il ehlinün sûr-ı sürûr-efzâsıdur şimdi
Gül-i sûrî gibi güldürdi dünyâ merd-i dânyâyı
- 8 Cihâna feyzi ‘âmm olsun diyü bir meşreb-i pâkûn
Yed-i kudret önünden kaldururmuş seng-i hârâyı
- 9 Ne eylerse görür elbette herkes dâr-ı dünyâda
‘Aceb vaz’ eylemiş Bârî-Hudâ bu sakf-ı mînâyı
- 10 ‘Adû-yı kîne-cûyü nisbet itmez zât-ı pâkiyle
Meger fark itmeyenler nârdan nûr-ı tecellâyı
- 11 Nice teşhîs ider mikdârımı a‘lâ vü ednânun
Serâdan ol ki temyîz itmeye hergiz Süreyyâ’yı

- 12 Ayagum bir çeker yokdur diyü ser-keşlik eylerken
Kazâ çevgânı tób itdi ‘adû-yı bî-ser ü pâyı
- 13 Güher kadrin bilür bir nâkîd-ı devr-i zamân geldi
Bulur mi‘yâr-ı pâki rütbe-i a‘lâ vü ednâyı
- 14 Şu rahş-ı himmetün çâpük-süvârıdur ki deprense
Yakar her bir şerâr-ı na‘li bir iklîm-i a‘dâyı
- 15 O tîg-i âb-dârı gûyiyâ âb-ı revândur kim
Dimâg-ı düşmen-i bed-h^vâhdan def^ç itdi sevdâyı
- 16 Suturlâb-ı sipihr-i ‘izz ü devletdür kefi desti
Hutût-ı keffi hakkâ sâbit itmez mi bu da‘vâyı
- 17 Nem-i ebr ile nerm olmakdadur kavs-ı kuzah yohsa
Ana teşbîh iderdüm ol munakkaş çekdügi yayı
- 18 Menâr-ı Hazret-i ‘Îsâ’ya çıkdı Şâm’a geldükde
Görenler ‘adl ü dâdın çıkdı zann itdi Mesîhâ’yı
- 19 Kaçan zer-beft câmeyle çıkup ‘arz-ı cemâl itdi
Sipihr-i mihr-i ‘âlem sandılar ol çetr-i hadrâyı
- 20 Vücûdı merdüm-i çeşm-i cihândur yazsa ger vasfın
Midâd itmek gerek şâ‘ir sevâd-ı çeşm-i bînâyı
- 21 Nigâhından bulup hâssiyet-i ‘ayn-ı ‘Alî şimdi
Cihân hep ragbet eyler almaga ebkâr-ı ma‘nâyı
- 22 Gezerken bâg-ı medhin safha-i hâtırda şeb itdüm
Zebân-ı bülbülünden gûş idüp bu şi‘r-i zîbâyı
- 23 Gönül kim ‘âlem-i medhinde dâ’im geşt ider turmaz
Gezerken nâ-gehânî gördi bir bezm-i dil-ârâyı
- 24 O bezmün ehli gelmiş bir yire çün kâkül-i dil-ber
Okurlar kûşe kûşe dem-be-dem bu şi‘r-i zîbâyı
- 25 Sür ey sâkî pey-â-pey zevrak-ı zerrîn-i sahbâyı
O gam didükleri kâfir de görsün bu tonanmayı
- 26 Kemiyyet câm-ı gül-gûnı yetiştürsen kayırmazdum
Tutarsa leşker-i endûh u mihnet rûy-ı gabrâyı
- 27 Ne şekle girdüğünden ey dil-i divâne gâfilsin
Elünden koyalı ol sâgar-ı âyîne-sîmâyı
- 28 Tokunsa berg-i gül âzürde olan dil-ber-i ra‘nâ
Ne bilsün nicedür sînemde dâg-ı nâ-şegîbâyı
- 29 Yaraşur dâg hakkâ sîne vü bâzû-yı dil-dâra

- ‘Aceb zîbâ kabûl eyler ten-i sîmîni tamgayı
- 30 Eger kim nicedür rûh-ı musavver bilmek istersen
Hat-âver olmadan seyr eyle ol la‘l-i güher-zâyı
- 31 Benüm âh-ı dilümden havf idüp senden utanmaz mı
Ne yüzden bahs ider gül-şende bilsem verd-i ra‘nâyı
- 32 Terâzûdan iner bir hûbdur ol kaddi mevzûnum
N’ola magrûr olup yâd itmese hiç rûz-ı ferdâyı
- 33 Felek çevgân-ı gamla gûy-ı ser-gerdâna döndürdi
Görüp rahm eyle hâl-i Hâletî-i zâr u şeydâyı
- 34 Yirüm kûh-ı belâ deşt-i ‘anâ hâmûn-ı hayretdür
Felek bir bî-vefâ devrân sitem-ger baht hercâyî
- 35 Görüp nazmum sipihr-i devletünden düşse bir pertev
Bu ben hâke ne var kim indürürler sihr ile ayı
- 36 Belâgat bahrinün ka‘rın bilenler görmedük dirler
Benüm gavvâs-ı tab‘um bulduğı lû‘lû-yi lâlâyı
- 37 Varur herkes harîm-i lutfuna bî-bâk ü bî-pervâ
Bu ben dil-haste-i bî-tâkatün de yok mıdur pâyı
- 38 Dil-i ‘âşık gibi zehr-âb-ı gam telh eylemiş ‘ıyşın
Revâdur Mısır’a göndersek o tûtî-i şeker-hâyı
- 39 Hemîşe âb-ı şemşîrünle nâr-ı fitne mahv olsun
Dem-â-dem hâke yek-sân eyle hasm-ı bâd-peymâyı
- 40 Civân-baht-ı cihân ol dem-be-dem ‘ömrün ziyâd olsun
Hudâ şermende-i ihsânun itsün pîr ü bernâyı

3 . Mersiyeler⁸³

1

‘ABDÜLKÂDİR NÂM BİR VELED-İ NECÂBET- ME’ÂBUMUZ VEFÂT İTDÜKDE DİNİLEN MERSİYEDÜR

Mefâ’ilün Fe’ilâtün Mefâ’ilün Fe’ilün

- 1 Virür gubâr-ı gamı hâtıra perîşânî
Yıkılsa bârî sipihrûn bu köhne eyvânı
- 2 Sütûn-ı âhını n’eylerdi halk-ı dünyânun
Serây-ı dehrün eger muhkem olsa bünyânı
- 3 Hemîşe nakş-ı cefâ gösterür o mühre vü tâs
Yanumda anma nücûm ile çerh-i gerdânı
- 4 Bolay ki tayy oluna nâme-i vücûd-ı cihân
Gerekmez ol ki fenâdur hemîşe ‘unvânı
- 5 Niye gurûr iderüz biz ki bâzi-i eyyâm
Güm itdüğün bilirüz hâtem-i Süleymân’ı
- 6 N’içün konar kişi ol mîz-bân-ı gaddâra
Ki ‘âkıbet komaz öldürmeyince mihmânı
- 7 Ne pîre-zâl-i kühen-sâledür bu dünyâ kim
Hezâr Rüstem olupdur zebûn-ı destânı
- 8 ‘Alâka riştesini çerhe sardurur âhir
İdüp füsûn ile maglûb hayl-i merdânı
- 9 Hilâl ü necmi kılup muttasıl felâhen ü seng
Şikest ider dil-i âyîne-sân-ı insânı
- 10 İki gözine dahı hürmet itmeyüp getirür
Hemîşe mihre zevâli vü mâha noksânı
- 11 Degül turan bün-i deryâda pençe-i mercân
İder hemîşe dem-âlûd kalb-i ‘ummânı
- 12 Cefâ ile ayırup cânı pâresinden ider
Karîn-i mihnet-i cân-gâh-ı ehl-i ‘irfânı
- 13 Felek degül mi iden Yûsuf’ı esîr-i belâ
Felek degül mi iden zâr pîr-i Ken‘ân’ı

⁸³ Hâletî’nin divânda bulunmayan bir mersiyesi için bk. Yasemin Karakuş, “Yahyâ, Nâdirî ve Hâletî’nin Divanlarında Yer Almayan Seyyid Nizamoglu Mersiyeleri”, *İ.Ü., Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, c./s. LIV, İstanbul 2016, s. 129-146.

- 14 Anı refîk-i şefîk anladum velî giderek
‘Aceb belâlara ugratdı kalb-i nâlânı
- 15 Zamâne seng-i cefâ ile gül-sitânımdan
Remîde eyledi bir bülbül-i hoş-elhânı
- 16 Yürek buna nice döysün ki dest-i berd-i ecel
Kopardı gonce-i nev-hîz-i gül-şen-i cânı
- 17 Hatâ ile tokunup tîşe kân-ı imkânda
Şikeste eyledi bir gevher-i fûrûzânı
- 18 Kanı o nahl-i berûmend-i gül-şen-i ‘ömrüm
Dehânı piste idi sîb idi zenahdânı
- 19 Dıraht-ı bâr-ver-i gül-sitân-ı Firdevs’e
Atardı ta‘ne taşın kâmet-i hırâmânı
- 20 Kanı o mehd-i necâbetde ‘Îsi-i devrân
Kanı o taht-ı melâhatde Yûsuf-ı sâni
- 21 Kanı o sünbül-i gül-pûş-ı ‘anberîn-fâmı
Kanı o dürc-i le’âlî-i gevher-efşânı
- 22 Dirîg ü derd ki seng-i mezârın altında
Ne hokka-i lebi kaldı ne dürr-i dendânı
- 23 Meded ki nâfe-i hâl ü bih-i zenahdânın
Zamâne penbe-i tâbûta gördi erzânî
- 24 Ne cân-güdâz-ı hümûm esdi nâ-gehânî kim
Açılmadan ide pejmürde verd-i handânı
- 25 Yiriyle togmaduga döndi n’eyleyüm bilmem
Ol âsmân-ı dilün âftâb-ı rahşânı
- 26 Benüm o çeşm-i çerâg-ı dilüm çıkup gitdi
‘Aceb mi ‘âlem-i fânî görünse zulmânî
- 27 Hutût-ı levh-i mezârı revâdur ol tıflun
Unutmaga bu cihânı virürse nisyânı
- 28 O ‘azm-i bâg-ı cinân eyledi beni ammâ
Kodı ‘azâb-ı cehennemde nâr-ı hicrânı
- 29 Şeh-i serîr-i bekâ oldı Yûsuf-ı cânım
‘Aceb ya ben niçe bir beklerin bu zindânı
- 30 Safâ-yı hâtır ile mevt şerbetin içeyin
Eger bu derd-i firâkun ol ise dermânı
- 31 Meger libâs-ı teni çâk çâk idem yohsa

- Kabâ vü pîrehenün kalmadı girîbânı
 32 Olurdu sûr-ı kıyâmetle itseler âheng
 Bu demde eyledüğüm derd-nâk efgânı
 33 Ne denlü sûz u güdâz olsa zulmet-i gamda
 Bu bezme bir dahı gelmez o şem‘-i nûrânî
 34 Sezâ budur ki virüp Hâletî kazâyâ rehâ
 Karîn-i hüsn-i kabûl ile hükûm-i Yezdân’ı
 35 Yüzi suyına anun yâ İlâhi mahv eyle
 Defâtîr-i ‘amelümden rukûm-ı ‘isyânı
 36 Kaçan ki mahşer olup vezn olunsa a‘mâlüm
 İde o Yûsuf-ı sâni sakîl mîzânı
 37 Be-hak-ı tıfl-ı sirişk-i dil-i belâ-zedegân
 Be-âh-ı germ ü dem-i serd ü dâg-ı pinhânı

2

**RE’İSÜ’L-KÜTTÂB MEDHÎ ÇELEBİ’NÜN
 SEFERDEN VEFÂTI HABERİ GELDÜKDE
 DİNİLMİŞDÜR**

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

I

- 1 Meded kim h^vâb-ı gafletde yaturken ser-be-ser ‘âlem
 Uyardı âh-ı cân-sûz-ı musîbet şîven-i mâtem
 2 ‘Aceb gaddâredür dünyâ helâk itmek mukarrerdür
 ‘Aceb mekkâredür ‘âlem bulunmaz ana bir mahrem
 3 Zemîn ü âsmânı geşt idersen çâre yok mevte
 Gerek Hızr ile hem-pâ ol gerek ‘Îsâ ile hem-dem
 4 İder hınk-i sipihr-i tünd-rû mâ-dâm kim cünbiş
 Olur âb-ı hayât-ı halk-ı ‘âlem pür-gubâr-ı gam
 5 Ne mihrinden safâ bulduk ne encümden recâmuz var
 Muhassal bâg-ı gerdûnda ne gül kalsun ne hod şeb-nem
 6 Re’îs-i ehl-i dil girdi bugün keşfî-i tâbûta
 ‘Adem deryâsına saldı esüp bâd-ı fenâ muhkem
 7 Söyündi şem‘-i ikbâli döküldi verd-i âmâli
 Bu gam pervâneyi nâlân ider bülbülleri ebkem
 8 Ne revnak kaldı dünyâ gül-şeninde şimdiden sonra
 Hümûm-ı bâd-ı âh itmez sipihrün sebzesin hurrem

- 9 Bu bir dâg-ı cefâdur câna kim tâ haşre dek işler
Bu bir zahm-ı belâdur kalbe kim olmaz buna merhem
- 10 Ser-i erbâb-ı ‘irfân oldugın bilmez misin anun
N’içün başına kasd itdün felek erbâb-ı ‘irfânun

II

- 1 Şeh-i rûy-ı zemîn olsan zamâne hâk-sâr eyler
Süleymân ile Dahhâk’un karînin mûr u mâr eyler
- 2 Ne hâsıl dehre İskender gibi hükm eylesen çünkim
Komaz âhir felek mir’ât-ı tab’un pür-gubâr eyler
- 3 Hadeng-endâz-ı çerhün tîr ile kavsi müheyyâdur
Dem-â-dem nevk-i peykân-ı cefâsı câna kâr eyler
- 4 Hemîşe hâk ile yek-sân ider bir serv-i ra’nâyı
Sirişk-i çeşm-i ahbâbı gamından cûy-bâr eyler
- 5 Gedâ-yı bî-nevâ olsun şeh-i zerrîn-kabâ olsun
Bu râh-ı pür-hatardan herkes elbette güzâr eyler
- 6 Peleng-i çerhi maglûb eyliyen şîr-i neri dünyâ
Gubâr-ı gam virüp âhir zebûn u dil-figâr eyler
- 7 Der-âgûş eylerin dirken çıkarur nâ-gehân cânın
Zen-i devr-i zamâne kangı merdi kim kenâr eyler
- 8 Gerekmez mutrib-i dehrün nevâ-yı ‘işret-efzâsı
Çün âheng-i melâl-engîz mâtemde karâr eyler
- 9 Bu rûbâh-ı cihân-ı hîle-kârun itdüğün halka
Ne şîr-i deşt ider hergiz ne bebr-i kûh-sâr eyler
- 10 Mey-i ‘işret diyü bir câm sunsa sâki-i devrân
Mezâkun telh idüp evvel kılur âhir gözün giryân

III

- 1 ‘Aceb kıydı felek Medhî gibi merd-i sühan-dâna
‘Aceb gencîneden ayrıldı hakkâ kim bu vîrâne
- 2 Mezârı üzre toprak dökdürürse tan mıdur gerdûn
Yitürdi nâ-gehânî şöyle bir lû’lû-yi yek-dâne
- 3 Zemîn içre bulunmaz öyle bir zât-ı melek-haslet
Revâdur çıkırsa halkun nâlesi gerdûn-ı gerdâna
- 4 Ahibbâ gûş idince bu peyâm-ı mihnet-encâmı
Kabâlar çâk çâk oldu yakalar indi dâmâna
- 5 Bu rûz-ı hasret-endûzı görüp sabr eyliyen kimdür

- Meger dem-beste ola kudreti kalmaya efgâna
 6 Dökerler eşk-i hasret yâd idüp güftâr-ı şîrînin
 Cihân tûtîleri hep al olurlar bürünüp kana
 7 Fenâ gül-zârını seyr itdi bir tâvûs-ı kudsîdür
 Safâsın bulmayup hergiz çekildi bâg-ı Rıdvân'a
 8 Gezerken bîşe-zâr-ı nâz içinde emn-i hâtırla
 İrişdi pençe-i şîr-i ecel nâ-geh girîbâna
 9 Düşer miydi o mîr-i meclis-i erbâb-ı 'irfânun
 Bisât-ı 'işretin tayy eylemek sâkî-i devrâna
 10 Kanı ol dîde-i erbâb-ı tab'a merdüm-i bînâ
 Ana çeşm-i bed-i eyyâm irişdi oldı nâ-peydâ

IV

- 1 Seferdeyken 'adem mülkine âheng-i sefer kıldı
 Bu cîsr-i köhneden gâyet şitâb üzre güzer kıldı
 2 Fenâdur yazılan gördi rü'ûs-ı halk-ı 'âlemde
 Rızâ viridi kazâya bir gün evvel terk-i ser kıldı
 3 Gezend irdi ana çeşm-i bed-i eflâkden âhir
 Egerçi kevkeb-i ikbâl birkaç gün nazar kıldı
 4 Görünmez kimseye rûy-ı emel şimden girü hergiz
 Duhân-ı âh mir'ât-ı sipihri pür-keder kıldı
 5 Sitâre atdı burc-ı kal'a-i eflâkden kendin
 Kaçan kim hâtif-i gaybî bu mâtemden haber kıldı
 6 Olup ser-geşte-i gam düşdi hâke ser-be-ser encüm
 Çıkup sonra sipihri âteş-i dil pür-şerer kıldı
 7 Şikest oldı gönül âyînesi seng-i cefâlardan
 Dil ehli sînesin şemşîr-i hicrâna siper kıldı
 8 Dirîgâ sebze-i ümmîd hergiz olmadı hâsıl
 Egerçi hâk-i kabrin dîde-i ahbâb ter kıldı
 9 Bu gül-zâr-ı fenânun bâg-bânı pîr-i fânîdür
 Dıraht-ı nev-zuhûrı bilmeyüp kasd-ı zarar kıldı
 10 Bekâ yok gerçi kim bin yıl da olsa zindegânide
 'Aceb müşkildür ammâ merg hengâm-ı civânide

V

- 1 Koyar bir an içinde niçe şekle hâl-i insânı
 Hakikat özge sûret-bâz imiş bu 'âlem-i fânî

- 2 ‘Adem resmin yazar nakkâş-ı kudret safha-i hâle
Görenler hâk-rîzin oldılar hep deng ü hayrânı
- 3 Sipihrûn her biri bir katre-i sîm-âba benzer kim
Cihân halkını anun dem-be-dem öldürmedür şânı
- 4 Dem-â-dem çeşmesinden zehr akar gerdûn-ı gerdânun
Ne sanur halk-ı ‘âlem pertev-i mihr-i dirahşânı
- 5 Çeker nâ-dânı eflâke salar ehl-i dili hâke
Bozuldı nâkîd-ı dehrün ‘amelden kaldı mîzânı
- 6 Felekdür ‘andelîbün varını ber-bâd idüp dâ’im
Viren bâd-ı sabâya her seher gül-berg-i handânı
- 7 Felekdür nâr-ı gayretle yakup pervânenün cânın
Hemîşe meclis-i agyâra ilten şem‘-i sûzânı
- 8 Bu küh-sâr-ı belânun seyl-i idbârı nüzûl itse
Harâb eyler binâ-yı devlet-i şâh-ı cihân-bânı
- 9 O bir peykân-ı hûn-âlûdîdur tîr-i gam-ı dehrün
Degüldür efser-i şâh-ı cihânda la‘l-i peykânı
- 10 Fenâsından cihânun kimse yok kim hisse-gîr olmaz
Ne merdüm-h^vâr olur kim hep yese dünyâyı sîr olmaz

VI

- 1 Sırışk-i çeşm-i halkı ey felek rîzân iden sensin
Anunla âsyâbun turmadan gerdân iden sensin
- 2 Harîm-i iltifât-ı yâra agyârı kılup mahrem
Dil ehlin şem‘-veş dinlenmeyüp giryân iden sensin
- 3 Rakîbe şevk-i bezm-i vasl ile raks itdürüp her dem
Dil-i erbâb-ı ‘ışkî ney gibi nâlân iden sensin
- 4 Dil-i Ya‘kûb’ı döndürdün gam-ı hicr ile zindâna
Mekân-ı Yûsuf-ı Ken‘ân’ı hod-zindân iden sensin
- 5 N’ola şemşîr-i mihr ü tîg-i Behrâm’ı tılısm itsen
Yir altında niçe gencîneler pinhân iden sensin
- 6 Giceyle halkı bir bir öldürürsin irte ammâ kim
Yine mâtem-serâlarda bile efgân iden sensin
- 7 Kimi kim hançer-i bî-dâdla katl itmek istersen
Mahabbet sûretinde evvelâ mihmân iden sensin
- 8 ‘Aceb mi her şebân-geh olsa hûn-âlûde dâmânun
Çeküp tîg-i sitem-gûn başına bin kan iden sensin

- 9 İdüp her şeh-r-yârı ser-girân-ı bâde-i gaflet
Yıkup tahtından âhir hâk ile yek-sân iden sensin
- 10 Senün de ey felek hâk ile yek-sân olduğun görsek
Dil-i ehl-i musîbet gibi vîrân olduğun görsek

VII

- 1 Bilürsin sûd-mend olmaz ne denlü eylesek zârî
Şeb-i mâtem gibi ey Hâletî uzatma güftârı
- 2 Koyup murg-ı revânı Sidre şâhın bu yana gelmez
Ne denlü nâle vü feryâd ile olsan taleb-kârı
- 3 Husûsâ kim bu mâtemden perîşân eyleyüp gerdûn
Benâtü'n-na'şâ döndürdi hemân ebkâr-ı efkârı
- 4 Gel açık tutma dükkân-ı devâtı şimdiden sonra
Metâ'-ı derd ü âlâmun yeter germ oldı bâzârı
- 5 Ümîdün kişt-zârın yakdı çünkim sarsar-ı mihnet
Ana sarf itmek olmaz reşha-i kilik-i güher-bârı
- 6 Cihân halkını hep kendin gibi bî-'aklı u hûş itme
Ko bir pâre lisânundan bu kâr-ı dehşet-âsârı
- 7 Bütün dünyâda bilmez var mı kim bildürmek istersin
Cefâ-yı devr-i gâddârı belâ-yı çerh-i devvârı
- 8 Bu tûmâr-ı tavîlü'z-zeyli tayy itmek münâsıbdür
Du'âdur şimdiden sonra ana âyîn-i gam-h'vârı
- 9 Hudâ çün ravza-i cennet pür-envâr eyleyüp kabrin
Ana kim pâye kılsun rütbe-i vâlâ-yı ebrârı
- 10 Anun dârü'l-karârı kasr-ı Firdevs-i berîn olsun
Gıdâsı ni'met-i dîdâr yâri hûr-ı 'ıyn olsun

4. Müseddesler

1

MÜSEDDER DER-'ADEM-İ İHTİYÂC

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

I

- 1 Marîz-i derd-i 'ışk-ı dil-berem ölsem 'ilâc itmem
- 2 Eger zulmetde kalsam meş'al-i mâhı sirâc itmem
- 3 Gedâ-yı şâh-tab'am şehler ile imtizâc itmem

- 4 Bütün dünyâya şâh olsaydı gönlüm ibtihâc itmem
- 5 Şeh-i 'ışkam sipihr ü âftâbı taht u tâc itmem
- 6 Bir âbdâlam ki ölsem dehre 'arz-ı ihtiyâc itmem

II

- 1 Dem-â-dem cûşdan hâlî degül bir bahr-i mevvâcam
- 2 Mahabbet 'arsasında pey-rev-i Mansûr-ı Hallâc'am
- 3 Ne dünyâdan murâdum var ne hod bir ferde muhtâcam
- 4 Mezellet hâkidür tahtum külâh-ı fakrdur tâcum
- 5 Şeh-i 'ışkam sipihr ü âftâbı taht u tâc itmem
- 6 Bir âbdâlam ki ölsem dehre 'arz-ı ihtiyâc itmem

III

- 1 Bilürsin taht-ı şâhî tahta-i tâbût olur âhir
- 2 Niçe başlar yemişdür gördüğün ol efser-i fâhir
- 3 Bu denlü şâhlardan kalmadı çünkim eser zâhir
- 4 Bunu fikr eyledüm kim taht u tâca olmayum nâzır
- 5 Şeh-i 'ışkam sipihr ü âftâbı taht u tâc itmem
- 6 Bir âbdâlam ki ölsem dehre 'arz-ı ihtiyâc itmem

IV

- 1 Safâlar eylerüm dünyâ safâsından cüdâ kalsam
- 2 Elem çekmem ölünce kûy-ı 'ışk içre gedâ kalsam
- 3 Kayırmaz hâlümü 'arz etmemekden bî-nevâ kalsam
- 4 Eger bir olacak yir bulmasam başı kaba kalsam
- 5 Şeh-i 'ışkam sipihr ü âftâbı taht u tâc itmem
- 6 Bir âbdâlam ki ölsem dehre 'arz-ı ihtiyâc itmem

V

- 1 Sakın aldanma şâhum bu serây-ı mihnet-âbâda
- 2 Zümürürd tahtı zerrîn tâcı hep korsın bu dünyâda
- 3 Hakâretle nazar kılma dil-i dervîş-i nâ-şâda
- 4 Egerçi sûretâ dervîşem ammâ rûy-ı ma'nâda
- 5 Şeh-i 'ışkam sipihr ü âftâbı taht u tâc itmem
- 6 Bir âbdâlam ki ölsem dehre 'arz-ı ihtiyâc itmem

VI

- 1 Yeter bana 'alem kılsam duhân-ı âteş-i âhı
- 2 Figânım var iken hergiz gerekmez nevbet-i şâhî

- 3 Bu dehrün mihnetiyle istemez dil ‘izzet ü câhı
 4 Eger dünyâ yıkılsa Hâletî vallâhi billâhi
 5 Şeh-i ‘ışkâm sipihr ü âftâbı taht u tâc itmem
 6 Bir âbdâlam ki ölsem dehre ‘arz-ı ihtiyâc itmem

2

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

I

- 1 Yine devrân bana zulm eyleyüp ayurdı yârümden
 2 Yine hâr-ı gam oldu hâsılum ol gül-‘izârümdan
 3 Taşup seyl-i belâ hûn-ı dil adlu çeşme-sârümdan
 4 Kanâ‘at gelmeyüp hergiz bu çeşm-i eşk-bârümdan
 5 Nazar kıl her dem akan hûna cism-i dâg-dârümdan
 6 Benüm her tâze dâgum kanlar aglar rûzgârümdan

II

- 1 Yazıklar bana şâhum itdügün ikrârı bilmezsen
 2 Vefâ resmini öğrenmek gereksin bârî bilmezsen
 3 Gözüm yaşına rahm eyle bu âh u zârı bilmezsen
 4 Gel ey ‘Îsâ-nefes derd-i dil-i bîmârı bilmezsen
 5 Nazar kıl her dem akan hûna cism-i dâg-dârümdan
 6 Benüm her tâze dâgum kanlar aglar rûzgârümdan

III

- 1 Benüm ey gül-şen-i hüsn ü melâhatde gül-i alum
 2 Letâfet âsmânında meh ü hurşîd-timsâlüm
 3 Ne var şeb-nem gibi yirden götürsen cism-i pâ-mâlüm
 4 Buluşdukça sana hiç ağlamak lâzım degül hâlüm
 5 Nazar kıl her dem akan hûna cism-i dâg-dârümdan
 6 Benüm her tâze dâgum kanlar aglar rûzgârümdan

IV

- 1 Kenâr itmek ümîdiyle seni ey gevher-i yektâ
 2 Gözüm yaşını deryâ eylemişdür bu dil-i şeydâ
 3 Ne lâzım ayagun tozına hâlüm eylemek inhâ
 4 Ne hâcet mâ-cerâyı sana takrîr eylemek cânâ
 5 Nazar kıl her dem akan hûna cism-i dâg-dârümdan
 6 Benüm her tâze dâgum kanlar aglar rûzgârümdan

V

- 1 Zenahdânun senün cânâ nişândur çâh-ı Bâbil'den
- 2 Düşelden ana gönlüm hiç halâs olmadı müşkilden
- 3 Dil-i bîmârumun hâlin ne hâcet sormaga ilden
- 4 Haber-dâr olmak istersen eger hûn-âbe-i dilden
- 5 Nazar kıl her dem akan hûna cism-i dâg-dârumdan
- 6 Benüm her tâze dâgum kanlar aglar rûzgârumdan

VI

- 1 'Acebdür Hâletî'ye cevreden dahı usanmazsan
- 2 Hudâ'dan yok mı havfun halk-ı 'âlemden utanmazsan
- 3 N'îçün sormayasın cânâ dilüm sad pâre sanmazsan
- 4 Eger ey 'ahd ü peymânı yalan bana inanmazsan
- 5 Nazar kıl her dem akan hûna cism-i dâg-dârumdan
- 6 Benüm her tâze dâgum kanlar aglar rûzgârumdan

3

MÜSEDDES DER-FERÂMUŞ-I ECEL-FERMÂYED

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

I

- 1 Bakmadun bir kerre cânâ kâbil-i tîmâr iken
- 2 Tutmadun gûşun baña kârüm figân u zâr iken
- 3 Son nefesdür kaçma bârî gözlerüm bîdâr iken
- 4 Gel yetiş göster yüzün ben hasteye hûş-yâr iken
- 5 Korkarın mest eyliye câm-ı ecel bîmâr iken
- 6 Göreyin bâri seni bir dahı 'aklum var iken

II

- 1 Dâr-ı dünyâdan tabîbüm intikâl üstündeyin
- 2 Kışver-i mülk-i bekâya irtihâl üstündeyin
- 3 Gün gibi rûşen-dil ol sen ben zevâl üstündeyin
- 4 Merhamet kılmaz mısın cânâ ki hâl üstündeyin
- 5 Korkarın mest eyliye câm-ı ecel bîmâr iken
- 6 Göreyin bâri seni bir dahı 'aklum var iken

III

- 1 'Âkıbet zîr-i zemîn olsa gerekdür meskenüm

- 2 Sarsar-ı bād-ı fenâ ber-bâd ider âhir tenüm
- 3 Hâk ile en son tolar cânâ bu çeşm-i rûşenüm
- 4 ‘Arz-ı hüsn eylersen it ‘aklum başumdayken benüm
- 5 Korkarın mest eyliye câm-ı ecel bîmâr iken
- 6 Göreyin bâri seni bir dahı ‘aklum var iken

IV

- 1 Sûziş-i ‘ışkıyla yanmışken bu cân-ı nâ-tüvân
- 2 Zehr-i kâtil sunmag ister sâki-i devr-i zamân
- 3 Döymeyüm ibrâmına câ’iz ki anun nâ-gehân
- 4 Sâgarından nûş idüp âhir düşem bî-‘akl u cân
- 5 Korkarın mest eyliye câm-ı ecel bîmâr iken
- 6 Göreyin bâri seni bir dahı ‘aklum var iken

V

- 1 Çekse dil câm-ı fenâyı ‘âlem itmez fâ’ide
- 2 Bir humârı var anun câm-ı Cem itmez fâ’ide
- 3 Kûh-ken cân virse ana mâtem itmez fâ’ide
- 4 Nîş-i gam cânâ geçince merhem itmez fâ’ide
- 5 Korkarın mest eyliye câm-ı ecel bîmâr iken
- 6 Göreyin bâri seni bir dahı ‘aklum var iken

VI

- 1 Sâgar-ı bezm-i belâ ister gözüm kan eyliye
- 2 Derdi oldur kim beni derdiyle nâlân eyliye
- 3 Hâletî-veş bî-dil ü bîmâr ü bî-cân eyliye
- 4 Cür‘a gibi ‘âkıbet hâk ile yek-sân eyliye
- 5 Korkarın mest eyliye câm-ı ecel bîmâr iken
- 6 Göreyin bâri seni bir dahı ‘aklum var iken

4

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

I

- 1 Yâri gördüm yine ardınca idi agyârı
- 2 Gül-i gül-zâr gibi yanına almış hârı
- 3 Virmesün kimseye Hak böyle olan dil-dârı
- 4 Nice almaya bu gam cân u dil-i bîmârı
- 5 Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı

6 Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yâri

II

1 Mevsim-i bâg gelüp gül gibi güldü dünyâ
 2 ‘Azm-i gül-geşt-i çemen eyledi hep şâh u gedâ
 3 Seyr-i gül-zâra gönül çekmez olupdur aslâ
 4 Korkarın düşmen ile râst gelem diyü ana
 5 Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı
 6 Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yâri

III

1 Kosa cevri eylemegi ol gül-i ra‘nâ gelse
 2 Olmasa dîde-i agyâra hüveydâ gelse
 3 ‘Ahdi üstine turup dönmese dünyâ gelse
 4 Gelicek hâne-i ‘uşşâkına tenhâ gelse
 5 Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı
 6 Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yâri

IV

1 Düşdi dil yâr ile agyârı görelden pür-gam
 2 Ola-yazdı niçe kez menzili sahrâ-yı ‘adem
 3 Subha dek varmasa h^vâba n’ola çeşm-i pür-nem
 4 Korkarın h^vâbda nâ-geh anı illerle görem
 5 Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı
 6 Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yâri

V

1 Gam-ı agyâr ile hâk olsa eger kim bedenüm
 2 Çâk olup câme-i ten egnüme geysen kefenüm
 3 Okıya hâl diliyle bunu her bir çemenüm
 4 Yaza ‘ışk ehli gelüp seng-i mezârumda benüm
 5 Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı
 6 Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yâri

VI

1 Nazar itsem eger agyâr yanında yâra
 2 Zehr-i mihnet içirür her biri ben bîmâra
 3 Nevk-i âzâr urur yara bu cism-i zâra
 4 Zahm-ı şemşîr-i cefâdan dil olur sad pâre

- 5 Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı
6 Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yâri

VII

- 1 Görüp agyâr ile olmuşdı mükedder hâlüm
2 Za‘fdan sûret-i dîvâra dönüp timsâlüm
3 Dôstlar Hâletiyâ bilmek için ahvâlüm
4 Açıcak ‘ışk kitâbını bu gelmiş fâlüm
5 Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı
6 Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yâri

5

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

- 1 Tîşe-i mihnetden aldurmaz dil-i dîvânemüz
2 Şem‘-i ‘ışka yanmadan pervâ yimez pervânemüz
3 Halka Mecnûn’ı unutdursa n’ola efsânemüz
4 Bâde-i ‘ışk ile pürdür rûz u şeb peymânemüz
5 Geçdi Mecnûn ‘ışkdan geçmez dil-i mestânemüz
6 İllerün uslandı uslanmaz bizüm dîvânemüz

II

- 1 Hâsıl olmadı dil-i dîvâne pend-i pîrden
2 İctinâb itmez yanar oddan yalın şemşîrden
3 Şimdi hiç aldurmaz oldı bendden zencîrden
4 Gördüm uslanmaz ferâgat eyledüm tedbîrden
5 Geçdi Mecnûn ‘ışkdan geçmez dil-i mestânemüz
6 İllerün uslandı uslanmaz bizüm dîvânemüz

III

- 1 Gerçi kim itmişdi evvel Kays dünyâdan ferâg
2 Kılmamışdı niçe yıllar ‘ışk-ı Leylâ’dan ferâg
3 Kimseler dünyâda ummazken o rüsvâdan ferâg
4 ‘Âkıbet cânın virüp itmiş o sevdâdan ferâg
5 Geçdi Mecnûn ‘ışkdan geçmez dil-i mestânemüz
6 İllerün uslandı uslanmaz bizüm dîvânemüz

IV

- 1 Bül-bül-i şeydâ ferâgat eyledi gül-zârdan
- 2 Geçdi pervâne hevâ-yı şem‘-i pür-envârdan
- 3 Vâz-geldi Kays fikr-i vuslat-ı dil-dârdan
- 4 Geçmedi aslâ gönül ammâ belâ-yı yârdan
- 5 Geçdi Mecnûn ‘ışkdan geçmez dil-i mestânemüz
- 6 İllerün uslandı uslanmaz bizüm dîvânemüz

V

- 1 Niçe yıllar kûy-ı dil-dârı bilüp dârü’ş-şifâ
- 2 Ol tabîb-i cân u dilden turma isterdüm devâ
- 3 Gördi kim olmaz şarâb-ı vasl ile dermân bana
- 4 Didi bir gün var yüri hiç çâre kalmadı sana
- 5 Geçdi Mecnûn ‘ışkdan geçmez dil-i mestânemüz
- 6 İllerün uslandı uslanmaz bizüm dîvânemüz

VI

- 1 ‘İşk ile gönlüm çeküp bâr-ı belâ vü mihneti
- 2 Niçe kez nûş eylemişdi zehr-i mâr-ı firkatı
- 3 Geçdi sanurdum ben anı ‘ışkdan ey Hâletî
- 4 Yine nâ-geh oldu şeydâ göricek ol âfeti
- 5 Geçdi Mecnûn ‘ışkdan geçmez dil-i mestânemüz
- 6 İllerün uslandı uslanmaz bizüm dîvânemüz

6

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

I

- 1 Cihânda gönlümü vü ‘akl u hûşı târmâr itdüm
- 2 Kırup zencîr-i pûlâdı bu zindândan firâr itdüm
- 3 Ayak ayak cünûn vâdîlerin geşt ü güzâr itdüm
- 4 Varup ser-menzil-i mülk-i kanâ‘atda karâr itdüm
- 5 Nesîm-âsâ çeküp el bâg-ı ‘âlemden güzâr itdüm
- 6 Geçüp bûy-ı gülünden hâr-ı hicrân ihtiyâr itdüm

II

- 1 Çü bildüm anı kim her kim iriše vuslat-ı yâra
- 2 Niçe yıllar tabîb-i vuslat itse çâredür diye
- 3 Olur âhir belâ-yı firkat-i yâr ile âvâre
- 4 O yıllarla safâ bir günce gelmez ‘âşık-ı zâra
- 5 Nesîm-âsâ çeküp el bâg-ı ‘âlemden güzâr itdüm
- 6 Geçüp bûy-ı gülünden hâr-ı hicrân ihtiyâr itdüm

III

- 1 Görüp zâhirde hâlüm sanmanız dünyâdadur gönlüm
- 2 Egerçi bundaym ben ‘âlem-i bâlâdadur gönlüm
- 3 Koyup gavgâ-yı dehri ‘akl ile gavgâdadur gönlüm
- 4 Bu kâşândan geçüp vâdî-i istignâdadur gönlüm
- 5 Nesîm-âsâ çeküp el bâg-ı ‘âlemden güzâr itdüm
- 6 Geçüp bûy-ı gülünden hâr-ı hicrân ihtiyâr itdüm

IV

- 1 Cihânun kasr-ı zer-kârına bakmakda safâ yokdur
- 2 O bir vîrânedür kim anda ümmîd-i bekâ yokdur
- 3 Kaçankim bildüm ol gül-şende hiç bûy-ı vefâ yokdur
- 4 Hemîn cân atdum ol gül-zâra anda kabâ yokdur
- 5 Nesîm-âsâ çeküp el bâg-ı ‘âlemden güzâr itdüm
- 6 Geçüp bûy-ı gülünden hâr-ı hicrân ihtiyâr itdüm

V

- 1 Ne ma‘nâdur bu kim her mâssı ehl-i kemâl eyler
- 2 Ne hâletdür ki ‘ibret ehlini pür-vecd ü hâl eyler
- 3 Egerçi Hâletî çokdan cihânda kıyl ü kâl eyler
- 4 Şu âbdâla nazar kıl ki bu beyti hubb-ı hâl eyler
- 5 Nesîm-âsâ çeküp el bâg-ı ‘âlemden güzâr itdüm
- 6 Geçüp bûy-ı gülünden hâr-ı hicrân ihtiyâr itdüm

7

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

I

- 1 Hâlet-i ‘ışk ile dünyâlara dâstân oldum
- 2 ‘Akl u fikri yitürüp bî-ser ü sâ mân oldum
- 3 Eski derdüm peklendi yine nâlân oldum
- 4 ‘Âlem-i ‘ışka düşüp başuma sultân oldum
- 5 Yine bir pâdşehe bende-i fermân oldum
- 6 ‘Âlem-i ‘ışka düşüp başuma sultân oldum

II

- 1 Nîş-i peykân-ı cefâ cânuma kâr itmiş iken
- 2 Elem-i firkat-i dil-ber beni zâr itmiş iken
- 3 Milket-i ‘ışkı koyup terk-i diyâr itmiş iken
- 4 ‘Âşık olmamağ için kavlı ü karâr itmiş iken
- 5 Yine bir pâdşehe bende-i fermân oldum
- 6 ‘Âlem-i ‘ışka düşüp başuma sultân oldum

III

- 1 Yıl geçer eylemez ol şûh-ı cihân yâd beni
- 2 Turmadan itmededür cevr ile nâ-şâd beni
- 3 Kıldı zencîr-i gam-ı ‘ışkına mu‘tâd beni
- 4 Boynı baglu kulam itsün [dinüz] âzâd beni
- 5 Yine bir pâdşehe bende-i fermân oldum
- 6 ‘Âlem-i ‘ışka düşüp başuma sultân oldum

IV

- 1 Ben ki Mecnûn gibi bir ‘âşık-ı ser-gerdânam
- 2 Milket-i derd ü gama pâdşeh-i devrânânam
- 3 Zâhir egerçi gedâ-sûret ü bî-sâmânânam
- 4 Rûy-ı ma‘nâda görün kim nice ‘âlî-şânânam
- 5 Yine bir pâdşehe bende-i fermân oldum
- 6 ‘Âlem-i ‘ışka düşüp başuma sultân oldum

V

- 1 Gam-ı zülfiyle siyeh-baht u perîşân olayın
- 2 Âteş-i ‘ışk-ı cihân-sûz ile sûzân olayın
- 3 Tâ ölünce beni kon hâk ile yek-sân olayın
- 4 Yolların bekleyeyin yoluna kurbân olayın
- 5 Yine bir pâdşehe bende-i fermân oldum
- 6 ‘Âlem-i ‘ışka düşüp başuma sultân oldum

VI

- 1 İtdi dil hânesini ‘ışkı o yârün mesken
- 2 Toldı gûyâ ki gam-ı Yûsuf ile beyt-i hazen
- 3 Hâletî gibi gönül kimseye açamaz iken
- 4 Bilemem n’oldı bana gitdi karârüm elden
- 5 Yine bir pâdşehe bende-i fermân oldum
- 6 ‘Âlem-i ‘ışka düşüp başuma sultân oldum

8

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

I

- 1 Gele mi şâh-ı gamun kalb-i harâb-âbâda
- 2 İtdi dil milketini ceys-i belâ yagmâda
- 3 Aldılar her neye kim mâlik isem dünyâda
- 4 Kaldılar cân u gönül nâle vü vâveylâda
- 5 Halk-ı ‘âlem elem-i ‘ışkun ile gavgâda
- 6 Sen isen pâdşehüm ‘âlem-i istignâda

II

- 1 Hân-kâhun içine nûr-ı ruhun zikri düşer
- 2 Hây u hûy ile tolar günbed-i çerh âhir
- 3 Eylesen cânib-i mey-hâneye her gâh güzer
- 4 Göricek zâhir olur na‘ra-i mestân bir bir
- 5 Halk-ı ‘âlem elem-i ‘ışkun ile gavgâda
- 6 Sen isen pâdşehüm ‘âlem-i istignâda

III

- 1 Cümle ‘âlem yüzünü görmege cânâ müştâk
- 2 Kimse mi var ki gamun tâkâtini itmeye tâk
- 3 Mest idüp her birisin neş’e-i sahbâ-yı firâk
- 4 Ser-i kûyunda biribirine girdi ‘uşşâk
- 5 Halk-ı ‘âlem elem-i ‘ışkun ile gavgâda
- 6 Sen isen pâdşehüm ‘âlem-i istignâda

IV

- 1 Sıyt-ı hüsnünle tolup günbed-i çerh-i mînâ
- 2 Turmadan nâle kılur hicrûn elinden dünyâ
- 3 Olmadun gerçi ki bir kimseye şâhid ammâ
- 4 Yine her şâh u gedâ ‘ışkun iderler da‘vâ
- 5 Halk-ı ‘âlem elem-i ‘ışkun ile gavgâda
- 6 Sen isen pâdşehüm ‘âlem-i istignâda

V

- 1 Ser-i kûyunda senün her gice efgânlar olur
- 2 Niçe diller alınur baş kesilür kanlar olur
- 3 Eşk-i ‘âşık dökülüp yirlere ‘ummânlar olur
- 4 Niçe sevdâ-zedeye zulm-i firâvânlar olur
- 5 Halk-ı ‘âlem elem-i ‘ışkun ile gavgâda
- 6 Sen isen pâdşehüm ‘âlem-i istignâda

VI

- 1 Dil mi vardur ki sana ‘âşık-ı dîdâr degül
- 2 Cân mı kaldı ser-i zülfüne giriftâr degül
- 3 Derd-i hicrûnle bir âdem kanı bîmâr degül
- 4 Nâle iden yalnız Hâleti-i zâr degül
- 5 Halk-ı ‘âlem elem-i ‘ışkun ile gavgâda
- 6 Sen isen pâdşehüm ‘âlem-i istignâda

5. Tahmîs

1

GAZEL-İ ‘ÜBEYDÎ TAHMÎS-İ HÂLETÎ

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

I

- 1 ‘Arsa-i hüsn içre cânâ saçların çevgân olup
- 2 Başımı tûb eyleyüp ‘ışkun ile ser-gerdân olup
- 3 Dem-be-dem ebr-i bahârî-veş gözüm giryân olup
- 4 Aglıyayın bülbül-âsâ derd ile nâlân olup
- 5 Sen cihân bâğında gül ey gonca-leb handân olup

II

- 1 Dest-i hicrânunda oldu döstüm hâlüm harâb
- 2 Derdün ile eksük olmaz dilde hergiz ıztırâb
- 3 ‘Işk ile ne yirdeyüm ne gökde mânend-i sehâb
- 4 Ref’ iderdün hâkden ben zerrei ey âftâb
- 5 Bir gice gam hâneme bassan kadem mihmân olup

III

- 1 Görmeseydün düşmenün bir dem idersin cüst ü cû
- 2 ‘Âşıkun yâd eylemezsın hiç sana düşer mi bu
- 3 Görmege ruhsârunı her gün kılurken ârzû
- 4 Ayda bir kez görmez oldum yüzünü ey mâh-rû
- 5 Gün gibi hercâ’î oldun âfet-i devrân olup

IV

- 1 Niçe yıllar bend-i zülfün oldu dil murgına dâm
- 2 Dâne-i hâlünden ammâ almadum bir kerre kâm
- 3 Niçe bir taglardayın Ferhâd-veş tutmam makâm
- 4 Niçe bir deşt-i belâ vü gamda ey Leylâ-hırâm
- 5 Gird-bâd-âsâ gezem Mecnûn-ı ser-gerdân olup

V

- 1 Hîre olmuş dehre bakmakdan gözün biryân bil
- 2 Hâtırun âyîne-veş jeng-i kederden sâde kıl
- 3 Hâletî-veş gel mücerred ol ‘alâyıktan kesil

- 4 Kayd-ı mihnetden ‘Übeydî ger halâs isterse dil
5 ‘Âlem-i tecrîde düş âbdâl-veş ‘uryân olup

6 . Kıt‘alar

1

MUKATTA‘ÂT *Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün
Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*

- 1 Kadr ü kıymet bulsa her bir kıt‘amuz ey Hâletî
2 Vechi var zîrâ ki feyz-i ‘âlem-i lâhûtdur
3 Hatt-şinâs-ı dehr ü sarrâf-ı zamâne didi kim
4 Her biri bu kıt‘alardan kıt‘a-i yâkûtdur

HARFÜ’L-ELİF

2

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Âh-ı serd ü sîne-i germ-i dil-i şeydâ gibi
2 Hükmini itdükçe zâhir gâh sayf ü geh şitâ
3 Bir dıraht-ı ser-firâzısın cihân gül-zârnun
4 Saklasun bu rûzgârın germ ü serdinden Hudâ

3

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Niteki lâle tuta dâmenini küh-sârun
2 Niteki güller ola zîb-i gül-şen-i dünyâ
3 Hemîşe lâle gibi bagrı düşmenün yansun
4 Hemîşe gül gibi vaktün hoş eylesün Mevlâ

4

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Cümle sâhir-pîşeler nâ-bûd olurlar her kaçan
2 Destüme girse ‘asâ-yı hâme-i mu‘ciz-nümâ
3 Mîve-i maksûd alınmazdı dıraht-ı hâmeden
4 Dest-i kudret yapmasa ana benânumdan se-pâ

5

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Ey ‘adû-yı cân-ı erbâb-ı hüner kârın senün
2 Pîre-zâl-i çerhe ta‘lîm-i sitemdür dâ’imâ

- 3 Her zamân olmaz mücellâ tîg-i ikbâlün sakın
4 Hûn-ı nâ-hakdan gelür elbette zengâr-ı fenâ

6

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mübtelâ-yı südde olsam Hâletî âsân idi
2 Südde-i devlet-me'âb-ı ehl-i dünyâdan bana
3 Var ise cennetde ger Rıdvân'a 'arz-ı ihtiyâc
4 Nâr-ı dûzah yeg gelür Firdevs-i a'lâdan bana

HARFÜ'L-BÂ

7

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'Uhde-i ta'zîm-i güftârum edâ olmaz tamâm
2 Çeşme-i hûrdan devât-ı çeşmüne konsaydı âb
3 Pertev-i lutfun düşürse üstine dîvânımın
4 Eylerin şîrâzesin haytü'ş-şu'â'-ı âftâb

8

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Sensin ol kim na'l-i zerrîn-i sûtûrın bulsa ger
2 Mehçe eylerdi livâ-yı ceşşine Efrâsyâb
3 İltifât itsen bana bir hadde iltem şî'ri kim
4 Safha-i çerhe yaza altun kalemle âftâb

9

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Sensin ol kim sâye-i lutfundan olan zerreye
2 Hergiz el kaldurmaga kâdir degüldür âftâb
3 Kalbine düşmenlerün tûfân nehîbin tarh ider
4 Gerçi kim peykân-ı tîrün görünür bir katre âb

10

**BA'ZI VÜZERÂYA EDRİNE'DEN GÜL-ÂB
HEDİYESİYLE İRSÂL OLUNMIŞDUR**

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ben mûr-ı nâ-tüvânun ider tuhfesin kabûl
2 Ol âsaf-ı hüner-ver-i sultân-ı Cem-cenâb

- 3 Mahsûl-i gül-şen-i kerem ü lutfidur tamâm
4 Ben haste-i gamun eline her giren gül-âb

11

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Şöyle olsa birbiriyle yâr olan kim fi'l-mesel
2 Biri dûzahdan biri cennetden olsa behre-yâb
3 Eyliye dûzahda ol bunun safâsından safâ
4 Cennet içre bu çeke anun 'azâbından 'azâb

12

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'ûlü Fâ'ilün

- 1 İnsâf idince mesned-i eyvân-ı devlete
2 Gelmiş degül senün gibi bir şâh-ı Cem-cenab
3 Feyz-i sehâb-ı lutfuna bulursa dest-res
4 Âb-ı hayâta râtibe ta'yîn ider serâb

HARFÜ'T-TÂ

13

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Zulmet-i gamdan halâs itdi seni ey Hâletî
2 Şeb-çerâg-ı meclis-i devlet agâ-yı pâk-zât
3 Ol refîk-i Hızr-himmet kim olupdur bî-gümân
4 Tab'ı mir'ât-ı Sikender meşrebi âb-ı hayât

14

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ol gül-i gül-zâr-ı devletsin ki bûy-ı himmetün
2 İtdi bâg-ı ma'rifet bülbüllerin medhûş u mest
3 Sen tururken gayrılar medhinde güftâr eylese
4 'Andelîb-i hâmemün minkârın eylerdüm şikest

15

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'ûlü Fâ'ilün

- 1 Gitdi kilîd-i genc-i sa'âdet bulunmadı
2 Nakd-i safâya anun için irmez oldu dest
3 Bir merd yok ki zâhir idüp zûr-ı himmetin
4 Bir an içinde vire anun kıflına şikest

16

[Kıt'a-i Kebîre]

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Seyr eyle dür-i nazmumu gör cevher-i zâtum
Ey lücce-i 'ummân-ı kerem bahr-i mürüvvet
- 2 Mihr-i keremün herkese pertev salar ammâ
Hiç bende de bir zerre kadar yok mı liyâkat
- 3 Âsûde-dil olmaga cihânun eleminden
Olmaz işigün gibi bana bâliş-i râhat
- 4 İrmez eli lutfun gibi bir habl-i metîne
Anun ki ola cây-gehi çâh-ı mezellet
- 5 Cevr eylemegi bana felek 'âdet idindi
Lutf eyle ana resm-i kerem n'idügin ögret
- 6 Savurdu külüm göklere bu sarsar-ı âhum
Dil hırmenine çerh koyup âteş-i mihnet
- 7 İhsân ile çek kendüne ben kaddi kemânı
El-minnetü lillâh ki var kuvvet ü kudret
- 8 Her hâcetüni ide revâ Hazret-i Mevlâ
Bir vech ile ki istemege kalmaya hâcet

HARFÜ'D-DÂL

17

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Kanı kim ol perî bundan mukaddem
- 2 Beni eylerdi ihsânıyla hoşnûd
- 3 'Adûlarla duhân itmezdi ol dem
- 4 Sanurdum ben lebin halvâ-yı bî-dûd

18

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hak budur kim çeşm-i erbâb-ı nazar görmüş degül
- 2 Şi'r-i Bâkî gibi bir güftâr-ı nagz u dil-pesend
- 3 Nefha-i nazmın iletse bâd eger ta'zîm için
- 4 Kalka yirinden gubâr-ı merkad-i Pîr Hucend

19

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Mey-hâne vü meyleydi hemân derdi o şâhun
- 2 Tâ kimse zamânında anun olmaya dil-şâd
- 3 Hayr itmedi âhir ana âh-ı dil-i rindân
- 4 *Bâ-derd-i kesân her ki der-üftâd ber-üftâd*

20

**YEMİŞÇİ PÂŞÂ, TIRNAKÇI HASAN PÂŞÂ'YI
VE 'ALİ AGA'YI VE HÜSEYİN HALÎFELERİ
YEVİM-İ VÂHİDDE KATL İTDÜĞİNDE
DİNİLMİŞDÜR**

Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 'Aceb olmaz bu rûz-ı mâtem için
- 2 Kerbelâ'dan eger dinilse şedîd
- 3 Ne 'Alî kaldı ne Hasan ne Hüseyin
- 4 Bir Yezîd itdi cümlesini şehîd

HARFÜ'R-RÂ

21

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Nesr-i Tâ'ir gökde pervâz itmege kâdir midür
- 2 Şol zamân kim eyliye zâg-ı kemânın cân-şikâr
- 3 Ol 'Alî-sîret ki çeşm-i ahvel-i a'dâsına
- 4 Tîg-i kahrı görünür mânend-i şekl-i Zü'l-fikâr

22

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Sensin ol kim nâme-i mazmûn-ı ikbâl üstine
- 2 Yazdılar 'unvân-ı nâmun âsaf-ı Cem-iktidâr
- 3 Bâg-ı dehr olsa sehâb-ı himmetünden müstefiz
- 4 Deste-i gülden tehî-dest olmaya hergiz çenâr

23

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Sensin ol kim eylemiş Mevlâ gubâr-ı der-gehün
- 2 Nûr-bahş-ı dîde-i ümmîd-i ehl-i i'tibâr
- 3 Bezm-i hâsında eger şem' olmak ümmîd itmese
- 4 Şehd-i nâbun firkatın mûm eylemezdi ihtiyâr

24

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Dirsin ki seng-i râh olaydum n'olaydı ben
- 2 Bir yirde bâri eyler-idüm bir nefes karâr
- 3 Ser-geştelik nasîb olıcak seng-i râh iken
- 4 Seng-i felâhen eyler anı dest-i rûzgâr

25*Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*

- 1 Hasret-keşân-ı vasl gibi derd-i çeşmden
- 2 Bir dem mi var ki nergisüm olmaya jâle-dâr
- 3 Yâ Rab bir kulun dahı itme benüm gibi
- 4 Vakt-i neşât-ı gülde ser-efgen benefşe-vâr

26*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*

- 1 Tâ ki hûbân-ı cihân 'arz-ı cemâl eyliyeler
- 2 Kıssa-i 'ışk ola efsâne-i kûy u bâzâr
- 3 Dilerüz ide Hudâ bahtunı her gâh civân
- 4 Kıla düşmenlerini 'âşık-ı müflis gibi zâr

27*Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*

- 1 Sanman çemende yir yir açıldı gül-i sefid
- 2 Geşt eyler iken eylesenüz gül-büne nazar
- 3 Güllerden işidin o mehün reng-i rûyını
- 4 Gül-günesini şeb-nem ile yudı çin seher

28*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*

- 1 Didi Hân Ahmed'un seyr eyliyen kefi kerem-bahşın
- 2 Ne deryâdur ki her cânibde emvâcı hüveydâdur
- 3 O şâh-ı Cem-meniş Dârâ-reviş kim dâr-ı dünyâda
- 4 Anun menşûrı gûyâ bir nişânlu bîkr-i ma'nâdur

29*Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün*

- 1 Garka-i iltifât-ı şâh-ı gamam
- 2 Sâye-i devletünde nem kemdür
- 3 Lem'a-i tîg nûr-ı çeşmümdür

4 Tîr-i mihnet sürûr-ı sînemdür

30

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Erbâb-ı tab' elinde rubâ'îlerüm benüm
- 2 Bezm-i safâya Hâletîyâ çâr-pâredür
- 3 Kimdür anunla kıt'a-i elmâsı bir tutan
- 4 Noksânı hod yanında iken âşikâredür

31

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Ne hâlet oldı ki dest-i mühendis-i mihnet
- 2 Miyân-ı tab' u ma'ânîye çekdi bir dîvâr
- 3 Yetişdi geldi cefâ seyli bezm-i gerdûndan
- 4 Ne kaldı hacle-i dil ne 'arâyis-i efkâr

32

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Gösterüp san'atın müş'abid-i dey
- 2 Kîse-i ebre girdi beyza-i mihr
- 3 Oldı gûyâ dakîk berf ile hâk
- 4 Seng-i zîrîn-i âsyâ-yı sipihr

33

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Bakma ikbâline hiç Hâletiyâ dünyânun
- 2 Ana reşk itme ki encâmına nekbet dirler
- 3 Gelmesün sana edânî ile baş koşmuşdur
- 4 Şol kenîzek ki anun adına devlet dirler

34

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Erbâb-ı hüner meyl ider eş'âruma hakkâ
- 2 Fehm itmek anun mertebesin hayli hünerdür
- 3 Her sâhib-i hamseyle n'ola pençeleşürsem
- 4 Anlar dahı ey Hâleti-i zâr beşerdür

35

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ey mihr-i pür-fürûg-ı seher-gâh-ı mekremet
- 2 Eyle Sühâ-yı fikretümi Müşterî-medâr
- 3 Dâ'im recâ-yı lutfuna düşmezdüm olmasa
- 4 Rûh-ı sühan-demîde-i Cibrîl-i'tibâr

36

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Hûn itdi derûn-ı dilini halk-ı cihânun
- 2 Şol va'd-i kerem kim eseri olmaya zâhir
- 3 İnsânı degül şimdi benüm zannum odur kim
- 4 Kemmûnı bile aldadamaz va'd-i ekâbir

37

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gevher-i kân-ı sa'âdetsin ta'accüb eylemem
- 2 Olsa yanunda eger lû'lû-yi güftârum hakîr
- 3 Ger mu'în ü ger zahîr olsan bana bahs itmeye
- 4 Şi'r ü inşâda benümle ger Mu'în ü ger Zahîr

38

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 İhtilât eylesek ekâbirle
- 2 Keder-i bî-şümâr hâdis olur
- 3 Bûy-ı gül gibi ibtidâsı güzel
- 4 Âhir ammâ zükâma bâ'is olur

39

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Rûşen eyler gicemüz dirken fûrûg-ı necm-i baht
- 2 Rûzumuz da ebre târ itdürdi şimdi rûzgâr
- 3 Sûret-i sermâ-yı dey ahcâra te'sîr eyledi
- 4 Bu tehî mînâya da bârî geleydi inkisâr

40

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ûlün

- 1 Sen ol hem-nâm-ı Zü'n-nûreyn'sin kim
- 2 Cihânda hilm ü fazlun oldı meşhûr
- 3 Anunçün hilkat-i pâkünde olmış
- 4 Şecâ'atle sehâ nûr-ı 'alâ nûr

41

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 N'îçün magrûr olur dünyâda âyâ
- 2 Olan manzûr-ı çeşm-i baht-ı bîdâr
- 3 Budur âyîn-i dolâb-ı felek kim
- 4 Ola her günde bir âb üzre devvâr

HARFÜ'Z-ZÂ

42

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Lutf-ı Hak'dan nâ-ümîd olma sakın ey Hâletî
- 2 Sanma te'sîr itmeye erbâb-ı câha âhumuz
- 3 Var iken Nemrûd-ı bed-kîşün bu denlü haşmeti
- 4 Peşşeye maglûb iden Allâh'dur Allâh'umuz

43

Mef'ûlü Mefâ'ilün Fe'ûlün

- 1 Her gördüğümüz öğütmez olduk
- 2 Kalmadı ta'âmdan safâmuz
- 3 Kaldurdu sipîhr âsyâ-bân
- 4 Seng-i zeberîn-i âsyâmuz

44

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Minnet Hudâ'ya Hâletiyâ âftâb-veş
- 2 Tutdı cihânı şî'r-i belâgat-şî'ârumuz
- 3 Bahr-i midâddan çıkarur dürr-i bî-şümâr
- 4 Gavvâsa döndi hâme-i gevher-nisârumuz

45

**ANATOLI HİSÂRINDA OLAN
BÂĞÇENÜN DÎVÂRINA YAZILMIŞDUR**

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Şol kûy-ı harâbâtadur âmed-şudumuz kim
- 2 Dünyâ nemegi konsa mey-i nâbı bozulmaz
- 3 Sad şükr ki vîrânemüze oldı şeref-bahş
- 4 Ol havz-ı Hudâyî ki reh-i âbı bozulmaz

HARFÜ'L-KÂF

46

KAPUDÂN PÂŞÂ'YA İRSÂL OLUNMIŞDUR

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Sen o hurşîd-i cihân-efrûzsın kim serverâ
- 2 Evc-i 'izzetdür mekânun burc-ı rif'atdür yirün
- 3 Şem'-i devlet olmaga bâd-ı havâdisden masûn
- 4 Besdür ol fânûs-ı keştî-i sa'âdet reh-berün

47

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Eyâ ki mihr-i cihân gibi zerre-perversin
- 2 'Înâyetün nazârın benden itmesen münfek
- 3 Salup zamâneye pertev bu tab'-ı vekkâdum
- 4 Gören diyeydi olunca çerâg böyle gerek

48

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Habbezâ sadr-ı bezm-i dünyâ kim
- 2 Anadur dâ'im ilticâ-yı felek
- 3 Kahrı nâ-bûd çün vefâ-yı zamân
- 4 Keremi 'âmm çün cefâ-yı felek

49

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Bunu bildüm ki bir âdem ne denlü 'uzlet eylesen
- 2 Mecâl olmaz cefâsından halâsa ehl-i dünyânun
- 3 Lisânından yedinden sübha-veş halkun mükeddersin
- 4 Eger mercân gibi cây eylesen ka'rında deryânun

50

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Bakar dâ'im ekâbir rüşvet altunına dikkatle
- 2 Yüzine bakmaga el mi deger erbâb-ı 'irfânun
- 3 N'ola ehl-i dilün fevvâre-i ümmîdi huşk ola
- 4 Bozuldu yolları âb-ı revân-ı lutf u ihsânun

51

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Bâr-gâh-ı kadrüne kılsun felekler ser-fürû
- 2 Âstânun hâkine sürsin yüzün dünyâ senün
- 3 Hak budur erkân içinde *vâhidün k'el-elfsin*
- 4 İsterüz kim bir günün bin eyliye Mevlâ senün

52

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Şimdiden sonra ölen gam yimesün kim hergiz
- 2 Kalmadı revnak u ârâyışı hiç dünyânun
- 3 Hall ü 'akd ehli olup san'atınun zer-dûzı
- 4 Kasd ider katline bir sûzen için 'İsâ'nun

53

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Eyâ ebr-i 'atâ kim olmasaydı dem-be-dem feyzün
- 2 Açılmazdı gül-i maksûdı hergiz ehl-i 'irfânun
- 3 Ne var lutf eyledünse bana bir bârâni-i zîbâ
- 4 Hemîşe üstüme yagmakdadur bârân-ı ihsânun

54

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Gûş u hûşun ne var ey Husrev-i devrân-ı kerem
- 2 Güher-i nazmına tutsan bu dil-i şeydânun
- 3 Tîg-i tab'umla sühan milketini feth iderin
- 4 Kılıcumla alurın pâdşehüm ihsânun

55

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Debistân-ı belâgatda ananlar şâh u dervîşi
- 2 Meger kim görmemişdür şâh u dervîşin bu devrânun
- 3 Takınmış sûretâ dervîş nâmın mahz-ı lutfından
- 4 Velî ma'nâ yüzünde şâhıdur ol ehl-i 'irfânun

56

Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün

- 1 O mümsik ki mâh-ı nev ile degişmez
- 2 Eger olsa destinde bir pâre ekmek
- 3 Şarâb anlama vâsf-ı bezminde anun

- 4 Serâb üzre korsam eger nokta-i şek

HARFÜ'L-LÂM

57

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kevkeb-i bahtun bülehd itsün Hudâ şol denlü kim
2 Her niçe dikkatler itse irmeye 'ayn-ı Kemâl
3 Hâme-i meşşâta-i kudret 'adûnun her zamân
4 Eylesün baht-ı siyâhı çihre-i hâlinde hâl

58

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'ûlü Fâ'ilün

- 1 Ben zâr u zerdün eylese pür keffini n'ola
2 Vâfir-i filoriyle şehinşâh-ı yemm-nevâl
3 Görmez misin ki tutmag ile şâh-ı hâvere
4 Altun ile tolar giderek keçkül-i hilâl

59

Mef'ûlü Fe'ilâtün Mef'ûlü Fe'ilün

- 1 Kalurdu başda hamâ'il gibi benüm gazelüm
2 Götürmez oldu velî şimdi hiç zamâne gazel
3 Kanı ki bâ'is olup saydına gazâlânun
4 Olurdu şâhların lutfına bahâne gazel

60

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Fevt olup Sultân Mehemed virdi tâc u tahtını
2 Hazret-i Hân Ahmed'e ol pâdşâh-ı bî-zevâl
3 Pertev-i nûr-ı sa'âdet düşdi ol şâh üstine
4 Eyledi bir burcdan bir burca hurşîd intikâl
5 Âl-i 'Osmân'dan ana hem-nâm hergiz gelmedi
6 Vechi var menşûrına dirsem misâl-i bî-misâl

61

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Çok dürûg eyler benüm hakkumda erbâb-ı hased
2 Hak bilür cânâ sana sıdk ile 'âşıkdur gönül
3 Seng-i cevründen senün câm-ı gamından düşmenün

4 Münkесirdür dâ'imâ hâtır ufanıkdur gönül

62

[Kıt'a-i Kebîre]

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Ey Hümâ-tal'at ü hümâyûn-fâl
Ve'y felek-rif'at ü firişte-hısâl
- 2 Bahr-i cûdunda katredür kulzüm
Pestdür himmetün yanında cibâl
- 3 Dâ'imâ menzilün refî' olsun
Her dem ikbâlün itsün istikbâl
- 4 Matla'-ı devlet ü sa'âdetde
Toga bir şems-i mâh-rû her sâl
- 5 Devha-i devletünde şâh-be-şâh
Eksük olmaya tâze tâze nihâl
- 6 Esmesün üstine yavuz yeller
Konmasun hâtırına gerd-i melâl

HARFÜ'L-MİM

63

Mef'ûlü Mefâ'ilün Fe'ûlün

- 1 Nevk-i kalemündedür hemîşe
- 2 Hâk-i kademündedür dem-â-dem
- 3 İ'câz-ı kef-i Kelîm-i İmrân
- 4 Âsâr-ı dem-i Mesîh-i Meryem

64

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Ten hisârın niçe bir bekleye bu cân-ı za'îf
- 2 Niçe bir ceys-i belâ eyliye üstine hücûm
- 3 Geleli 'âleme bir lahza huzûr eylemedük
- 4 Mübtelâ-yı seherüz h'âb-ı 'ademden mahrûm

65

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Devr itdügince cân-ı felek sâki-i kazâ
- 2 Kılsun bu cân-ı 'işreti nüzhet-geh-i enâm

- 3 Kalb-i sanevberîde yir eylerse vechi var
4 Yokdur cihânda böylece bir Fıstıkî makâm

66

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Sad pâre kıldılar yine kalbüm sadef gibi
2 Yetmez mi idi tîg-i cefâ eylemek dü-nîm
3 Dürr olsa sözlerüm yüzine kimse bakmaya
4 Dünyâda kimse Hâletiyâ olmasun yetîm

67

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Sûz-ı dilden başum üstünde benüm odlar yanar
2 Her şeb-i firkatde kim fikr-i serencâm eylerüm
3 Kulle-i burc-ı bedende dem-be-dem âteş yakup
4 Leşker-i gam geldügin etrâfa i'lâm eylerüm

68

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

- 1 Vefâlar kıl hatun çıkmazdan evvel
2 Çıkarma göklere dūd-ı siyâhum
3 Miyânundan gönül kâm almak ister
4 Alan bir kıldan alur pâdşâhum

69

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 N'îçün gelmezsin ey şûh-ı cihânum hod seni gözler
2 Ten-i zâr u nizârumda dem-â-dem cân-ı nâ-şâdum
3 Şu murga benzer ol gûyâ kemâl-i ıztırâbından
4 Diye dâm içre kim gelse beni âh alsa sayyâdum

70

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Her cânibinden âyine-veş cûylar akar
2 Ammâ benüm gözüme görünmez safâ-yı Şâm
3 Hem haste hem garîb olam andan revâ mıdur
4 Dâ'im bana tokunmada ola hevâ-yı Şâm

71

[Kıt'a-i Kebîre]

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Ey tabîb-i dil ü cân ummaz-idüm senden kim
Urasın zahm-ı ciger-dûz umarken merhem
- 2 Mürde-lerzende kılurken leb-i cân-bahşundan
Beni öldürmege hikmet nedür âyâ bilmem
- 3 Hirmen-i sabruma âteş urasın lâyık mı
Sebze-zâr-ı emelüm itmek umarken hurrem
- 4 Ne günâh itdügümi bilmedügümdür müşkil
Nâr-ı hirmân ile ben yanduguma incinmem
- 5 Hiç çeküp dânesini virmek olur mı zâga
Agzına komış iken bülbül-i sad-gûne nagam
- 6 Münhezim ceyşe dönüp küşte-i tîg-i gam ola
Ol ki 'ilmine şehâdet ide cümle 'âlem
- 7 Ne revâdur ben idem sâhil-i mihnetde karâr
N'îçün ol dâ'im ola garka-i deryâ-yı ni'am
- 8 Bâde-i sâgar-ı gamdan ben olam lâ-ya'kıl
Muttasıl câm-ı safâ nûş ide bir lâ-yefhem
- 9 Gülmek olmadı müyesser geleli dünyâya
Sanki endûh u belâ oldu benümle tev'em
- 10 Seyl-i eşkümle hâle buldı vücûdum şehri
Bir gün evvel 'ademe bârî yıkılsam gitsem
- 11 Dâg-ı firkat nice yakdıysa dil-i 'uşşâkı
Şöyle yakdı cigerüm hasret-i dînâr ü direm
- 12 Bakmasam âyîneye bilmezüm altun nic'olur
Görmezsin sîm yüzün olmasa çeşmüm pür-nem
- 13 Günde bin kez ölürin gamdan anuñün dâ'im
Geydürür sözlerüme hâme libâs-ı mâtem
- 14 Ecrini itmeg için Hâleti-i şeydâya
Umarın ide Hudâ kalb-i şerîfün mülhem

72

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Âmed-şud-ı zulmet-geh-i hicrinde o şûhun
- 2 Dûd-ı dil olur meş'al-i âhıyla delîlüm
- 3 Gam-hâneme gelmez ki sunam destine lüle

4 Dâg-1 gam için itmişüm âmâde fetîlüm

HARFÜ'N-NÛN

73

[Kıt'a-i Kebîre]

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ol bîşe-zâr-1 himmet ü lutfun Gazanfer'i
Dânâ-yı ehl-perver ü agâ-yı kâmrân
- 2 Sana 'Alîlik eylese ey dil 'aceb midür
Viridi zamâne sende 'Alî Şîr'den nişân
- 3 Re'y-i münîri kalb-i şerîfnde gûyiyâ
Burc-1 Esed'de mihr-i cihân-tâbdur hemân
- 4 Devr-i 'adâletinde anun bebr-i kûh-sâr
Mîş-i za'ife turma hulûsın ider beyân
- 5 Âhen-dil olsa ger der-i Hayber gibi 'adû
Bâzû-yı baht u devleti virmez yine emân
- 6 Na'l-i semendini görelî yüzi yirdedür
Evvel 'aceb yukardan idi mâh-1 âsmân
- 7 Erkân içinde kimdür ana benzerin diyen
Pervâza yeltenür mi Hümâ ile mâkiyân
- 8 Göz nûrî dökse şâ'ir-i rûşen-revân eger
İtmez mi mihr-i himmetinün zerresin 'ıyân
- 9 İrseydi bâga ebr-i güher-bâr-1 himmeti
Bir nahl-i cevheri ola her şâh-1 ergavân
- 10 Cârûb-1 âstânına olsun diyü şebîh
Gîsûlarını bende çeker gâhi dil-berân
- 11 Zâtını ol güler yüz ile eylemiş Hudâ
Gülmîh-i bâb-1 devlet-i şâh-1 cihân-sitân
- 12 Mir'ât-1 keffi sûret-i ikbâl gösterür
Şimdi anun eline bakar hep cihâniyân
- 13 Hakkâ ki tîg-i himmet ü ihsânunun senün
Yanında serverâne çalar tîg-i hâverân
- 14 Medhünle oldu nazm-1 safâ-bahşumun benüm
Ma'nâsı kuvvet-i dil ü elfâzı kut-1 cân
- 15 Devr-i zamânenün bana itdüklerin sana

- Bir bir dimek olurdu müsâ'id degül zamân
- 16 Terk itmese ölünce der-i devletün n'ola
Tutdı kapuyı Hâleti-i zâr u nâ-tüvân
- 17 Geşt itdi sahn-ı gül-şen-i ümmîdi ser-be-ser
Bulmadı murg-ı câna kapun gibi âşiyân
- 18 Ser-menzil-i murâdına vâsıl olurdu ger
Olsa semend-i merhametün mutlaku'l-inân
- 19 Geldi du'â mahalli teveccüh zamânıdur
Bir pâre dinlenürse eger yiridür zebân
- 20 Bâg-ı cihânda nergis-i ikbâli var olup
Göstermesün Hudâ gül-i cennet gibi hazân

74

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bir zamân pervâne-i şem'-i cemâl-i yâr idüm
2 Kalmadı şimdi vücûd-ı nâ-tüvânımdan nişân
3 Der zebân-ı hâl ile her zerre-i hâkisterüm
4 Biz de geldük 'âleme yanduk yakılduk bir zamân

75

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Memdûd ola tınâb-ı emel gibi dem-be-dem
2 Zıll-i hıyâm-ı devlet-i agâ-yı kâmrân
3 Her ne zuhûr iderse elinden zuhûr ider
4 Kef ü benânı levh ü kalemden virür nişân

76

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Dünyâya gâh sîm ü gehî zer nisâr idüp
2 Eyler bu bâğı gâh bahâr ü gehî hazân
3 Şemşîr-i cân-sitân-ı fenâyı felek senün
4 Düşmenlerinde eyliye her gâh imtihân

77

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Zahm-ı tîg-i cevriye gerdûn-ı gerdânun olur
2 Lutf u ihsânun recâsı merhem-i râhat-resân
3 Sensin ol kim pertev-i mihr-i 'inâyet-zâtunı

4 Kân-ı lutfu gevher itmiş gevher-i ihsâna kân

78

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Beni de eyledi 'ummân-ı fazla bir gevher
2 İden seni güher-i lutf u himmete 'ummân
3 Hemîşe pîşe bana nazm-ı dürr-i medhündür
4 Güsiste olmaya mâ-dâm kim bu rişte-i cân

79

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Rezmüni kılsun Hudâvend-i cihân nusret-karîn
2 Olduğınca kıssa-i Rüstem cihânda dâstân
3 Bezmüni dâ'im sürûd-ı 'ıyş-ı mâl-â-mâl ide
4 Geh def ü geh çeng gösterdükçe mâh-ı âsmân

80

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1 Zâhir olan cihânda şehâ rûz u şeb degül
2 Hıfz eylesün diyü seni Dâdâr-ı kün-fekân
3 Bir âsmânî kâgıda yazar debîr-i çerh
4 Gâhî du'â-yı Nûr gehî sûre-i Duhân

81

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Dil-pesend olmasa şî'rüm salmazum der-gâhuna
2 Bâg-ı cennetdür ana şîrîn gerek âb-ı revân
3 Safha-i 'âlemde hâmem yine bir resm itdi kim
4 Reşk ider anun zemînin görse nakkâş-ı zamân

**82HÂFİZ AHMED PÂŞÂ KÂ'İMMAKÂM
OLDUKLARINDA VİRİLMİŞDÜR**

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Şöyle tevfiik eylesün Hak kim görenler diyeler
2 Oldı tedbîrünle takdîr-i İlâhî tev'emân
3 Her kabûl ü redd ki *nâtık-ı lisânü'l-gayb* olup
4 Vire dîvânun senün dîvân-ı Hâfız'dan nişân

**83DER-HAKK-I SULTÂN MEHMED BİN
MURÂD HÂN**

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Geçdükçe tahta gice gelürlerdi şâhlar
- 2 Sen gündüz eyledün ruh-ı pür-tâbunı 'ıyân
- 3 Anlar sipihr-i saltanata sanki mâh idi
- 4 Mihr-i münîri sensin anun ey şeh-i cihân⁸⁴

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Sal kişt-zâr-ı ma'rifete âb-ı lutfunı
- 2 Kaht-ı ricâlden sakın ey Yûsuf-ı zamân
- 3 Zîrâ ki âsyâ-yı hüner dönmeden kalur
- 4 Olmasa cûy-ı himmet-i vâlâ-yı husrevân

85

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mübtelâ-yı künc-i târik-i belâdur Hâletî
- 2 Himmetün şem'inden ister pertev-i râhat-resân
- 3 Habbezâ ol şem'-i himmet kim gelürse yanına
- 4 Neyyir-i a'zam olur gûyâ çerâg-ı bîvegân

86

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Şeb-dîz-i hat u 'ârız-ı Gül-gûn'ını görüp
- 2 Zinhâr gırre olmasun ol şûh-ı dil-sitân
- 3 Çâpük-süvâr-ı hüsn-i melâhat dü-esbedür
- 4 Bir göz yumup açınca olur dîdeden nihân

87

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Tabî'atum ki bula bir zemîn-i hemvârı
- 2 İder zamân-ı kalîl içre reşk-i huld-i berîn
- 3 Felekde Hâletiyâ nazm nic' olur görsün
- 4 Çıkan gazellerüme eylesün nazar Pervîn

88

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ger olmasaydı tantana-i kûs-ı devletün
- 2 Kim kaldururdu baht-ı girân-h^vâbı h^vâbdan
- 3 Nakş-ı nigînün özlemeseydi eger ki mûm
- 4 Kim ayırır bilürdi anı şehd-i nâbdan

89

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Cânuma kâr itdi bir zâhir-perestün cevri kim
- 2 Zü'l-fikârı eylemez temyîz hergiz kârdan
- 3 Her kimün kim hâl-i bîrûnı derûna uymaya
- 4 Farkı yokdur Hâletî yanumda sûret-bâzdan

90

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Kanı tîg-i Sinan Pâşâ gibi bir hâkim-i faysal
- 2 Keser a'dâ-yı dîn ü devletün bir demde da'vâsın
- 3 Tonanmasını seyr itsün o gül-gûnî livâlarla
- 4 Şu kim şehr-i gazâda görmemişdür gül tonanmasın

91

Müfte 'ilün Fâ 'ilün Müfte 'ilün Fâ 'ilün

- 1 Câme-i sürh ile kim çıkdı Gazanfer Agâ
- 2 Şi'rümi 'arz eyleyüp oldum ana medh-h'ân
- 3 Bana teveccüh kılan didi bu ancak Zahîr
- 4 Ana nigâh eyliyen sandı Kızıl Arslan

92

Mef'ülü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 Bî-rûy u riyâ çâkerün olan dil-i zâra
- 2 Yüz virdün eyâ kân-ı kerem ma'den-i ihsân
- 3 'Add eyleyüp ihsânlarını her gice eyler
- 4 Tâ subha degin sübha-i sad-dâneyi gerdân

93

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 Egerçi kim bilirüm ta'nı vâm-h'âhların
- 2 Derûnun eyledi mecrûh çeşmüni pür-hûn
- 3 Tahammül eylemeden gayrı çâre yok şimdi
- 4 Çü her husûs olur elbette vaktine merhûn

94

Mef'ülü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 Sanman ki duhân içmek için lüle tutarlar
- 2 Her kûşede kim cem' olalar bir yire ihvân

- 3 Gam murgı komaz kim yetişe mîve-i maksûd
4 Agız tefini aldı bugün agzına yârân

95

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Fe 'ûlün

- 1 Nesîmî ten libâsından idüp 'âr
2 Bırakdı ser-be-ser cân itdi kendin
3 Derisin yüzseler hergiz kayırmaz
4 O Hak yoluna kurbân itdi kendin

96

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Olmasa kahve-i beng-i âbî
2 Kesretinde yog idi hiç sahun
3 Görmedük hak bu ki dünyâda dahı
4 Böyle deryâ-yı siyâh-ı bî-bün

97

Müfte 'ilün Müfte 'ilün Fâ 'ilün

- 1 Gonce-i güldür deheni gûyiyâ
2 Gonce-i zanbak gibidür her benân
3 Hak bu ki dünyâda görülmiş degül
4 Böyle eli agzına uyar civân

98

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Sensin ol külbe-i ahzâna koyan Ya 'kûb'ı
2 Ayırup Hazret-i Yûsuf gibi göz nûrından
3 Getürüp 'ışk-ı İlâhî'yi gönül hânesine
4 Kapudan bakdurayın ey gam-ı dünyâ seni ben

99

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 'Ayn-ı 'ibretle nazar kıl sanma kim şâm u seher
2 Ol zuhûr iden şafakdur çerh-i mînâ-fâmndan
3 Gice gündüz içmede halk-ı cihânun kanını
4 Çerh-i mînâ-fâm kalmaz şişe-i haccâmndan

100

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Cân virüp kûyında yârün kalmasa illâ gubâr
- 2 Ben belâ-keş 'âşık-ı şûrîde-i gam-h'ârdan
- 3 Üstüme aglarsa 'ışk ehli 'aceb tedbîr olur
- 4 Gitmesün diyü gubârum âstân-ı yârdan

101

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 Hemvâre ki bu hınk-i felek eyliye cilve
- 2 Na'l-i zer ola ana dem-â-dem meh-i tâbân
- 3 Esb-i emel ü rahş-ı murâdâta süvâr ol
- 4 Olsun yed-i hükmünde senün tevsen-i devrân

102

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Hâke yek-sân eylemezdün dâ'im erbâb-ı dili
- 2 Âdem olsaydun sen ey zâl-i sipihr-i bî-emân
- 3 Niçe niçe âb-ı rû dökmek gerek 'âlemde kim
- 4 Destine erbâb-ı 'irfânun gire bir pâre nân

103

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Eyleyüp Mevlâ seni seyf ü kalemle ser-firâz
- 2 Hem hidîv-i saff-şikensin hem müşîr-i kâr-dân
- 3 Lutf u kahrın virdi hakkâ bezm ü rezmün hükmünü
- 4 Nâm-ı pâkün yiridür hem Yûsuf olsa hem Sinân

104

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Ey Hâletî olurduk ola bizde behre-gîr
- 2 Fazl olmasaydı bâ'is-i harmân-ı câvidân
- 3 Ser-mâyemüz fazîlet idi şimdilik velî
- 4 Döndük şu h'âceye ide ser-mâyeden ziyân

105

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Gark itdi sîme kabr-i 'âlem-dâr-ı Ahmed'i
- 2 Ol ma'den-i mürüvvet olan şâh-ı kâmrân
- 3 Sîmîn şebîkesin gören ol hazretün didi

4 Deryâ-yı rahmet üzre turur agdur hemân

106

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Hemvâre ki bu 'arsada mâh-ı felek-ârâ
- 2 Geh gûy-ı zerin 'arz iden göstere çevgân
- 3 Çevgân-ı tasarruf ola destünde hemîşe
- 4 Emrünle ola gûy-ı felek her yana galtân

107

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Her ehl-i fazlı hâk ile yek-sân idüp felek
- 2 Her dûmı kıldı girdiş-i gerdûn felek-mekân
- 3 Benzer ana ki yirde de yir bulmayup Hümâ
- 4 Her bûm-ı şûma bâm-ı sipihr ola âşiyân
- 5 'İbret gözüyle nâzır olursan bu vâkı'a
- 6 Besdür binâ-yı dehr harâb olmaga nişân

HARFÜ'L-VÂV

108

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ey şefâ'at bezminün şem'i dem-â-dem nûrunı
- 2 Tâ'ir-i kudsi ider pervâne-âsâ cüst ü cû
- 3 Ka'be-i kûyun tavâf itmek dilerse Hızr eger
- 4 Varsun itsün evvel âb-ı zindegânîden vuzû

109

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Tu'me-i şemşîrûn oldu 'asker-i şâh-ı 'Acem
- 2 Kendü de bir gün kaçır alup serin şimden girü
- 3 Gelse bârî matbah-ı cûdunda olsa âş-pez
- 4 Eylese tertîb-i huşke 'askerin şimden girü

110

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Per-güşâ bâzdur o başterde
- 2 Râm olur ana murg-ı cân-ı 'adû
- 3 Levarim kılsa ceng iderken olur

4 Şâhid-i fethe şâne-i gîsû

111

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Nefha-i nazmum tutar dünyâyı zîrâ andugum
- 2 Ya ruh-ı gül-reng-i dil-berdür ya zülf-i müşk-bû
- 3 Düşmen-i murdârı eş‘ârumda hiç yâd itmezin
- 4 Şâ‘ir-i pâkîze-gûyem şâ‘ir-i pâkîze-gû

HARFÜ’L-HÂ

112

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Habbezâ ol neyyir-i a‘zam ki zerrât-ı cihân
- 2 Nûr-ı re‘yiyle olur hurşîd-i Keyvân-pây-gâh
- 3 Ebr-i lutfi reşha-bâr olsaydı sahn-ı gül-şene
- 4 Hâkden pür-zer çıkardı dâmen-i merdüm-giyâh

113

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ey Hâletî bu çenber-i şeb-gûn-ı çeşmüme
- 2 Bâ‘is remed sanup n’içün eylerler iştibâh
- 3 Ol Ka‘be-i cemâl hayâli gözümdeür
- 4 Olur mı çekmemek ana bir perde-i siyâh

114

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Kârun senün şefâ‘ate kaldıysa Hâletî
- 2 ‘Arz eyle hasb-i hâli Hudâ’nun habîbine
- 3 Girdükde zîr-i hâke ider şefkati zuhûr
- 4 Ehl-i kerem mürüvvet ider yir garîbine

115

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Eylesen ‘âleme eltâfunı taksîm düşer
- 2 Nazar-ı ‘âtıfetün Hâleti-i mahzûna
- 3 Hâtem-i devlet-i ikbâlüne noksan virmez
- 4 Bir güherdür anı boyunca batır altuna

116

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Sensin ol necm-i sa'âdet kim cihânda serverâ
- 2 Sa'd-i ekberden ziyâde anılırsın ad ile
- 3 Hayme-i ikbâlün olsun gayret-i zâtü'l-'imâd
- 4 Pây-ber-cây ide Mevlâ himmet-i evtâd ile

117

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 Şol seng-dilden âh ki bî-dâdın arturur
- 2 Gördükçe sîm-i eşk bu 'abd-i zelilde
- 3 Bir kimsenün dahı koma yâ Rab benüm gibi
- 4 Miftâh-ı genc-i rızkını keff-i bahilde

118

Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün

- 1 Gören girye-i şevküni bezm-i meyde
- 2 Gözün benzedür 'ayn-ı âb-ı hayâta
- 3 Kaçan kim emilse döner la'l-i nâbun
- 4 Benefşe şarâbıyla olan nebâta

119

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Degüldür bâliş-i zer-kâr-ı ikbâl
- 2 Cihân kasrında kâbil i'timâda
- 3 Gerekdür çâh-ı râhından hazer-nâk
- 4 Düşen dünbâle-i sayd-ı murâda

120

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

- 1 Cihânda himmet-i vâlâsı bir Tehem-ten'dür
- 2 Eger ki istese el kor nîtâk-ı Cevzâ'ya
- 3 Yanında hançeri bir âfet-i dilâver
- 4 Salar fütâdelerin her zamânda ferdâya

121

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

- 1 Benem ki zerre-sıfat hâk ile ber-â-ber iken
- 2 Çıkardı pertev-i lutfun sipihr-i vâlâya
- 3 Dür-i du'âlarını şöyle nazm idem ki senün

- 4 Anı revâ göreler sâk-1 'arş-1 a'lâya

122

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Mazhar-1 eltâf-1 şâh itdi seni ey Hâletî
 2 Âferîn sad-âferîn ol kilik-i gevher-bâruna
 3 Çıkdı mânend-i hamâ' il başına halkun yine
 4 Var ise yüz virdi sultân-1 cihân eş'âruna

123

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 'Ulûmundan senün şâh u gedâlar behre-dâr oldı
 2 İrişdi feyz-i lutfun gün gibi a'lâ vü ednâya
 3 Katı ayakda kaldum dest-gîr olmaz mı ihsânun
 4 Tarîk içre benüm de pâyuma degmez mi bir pâyeye

124

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Der-geh-i devlet-me'âbunda kılindukça namâz
 2 Herkes itdükçe senâ Hakk'un cenâb-1 pâkine
 3 Eylerin anda imâmetden safâ kasdum budur
 4 Yüz süren evvel ben olam âstânun hâkine

125

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Bâg-bânun şol çıkarup atduğı nergis gibi
 2 Çeşm-i erbâb-1 hased hâk-i rehünden dûr ola
 3 Mülki ma'mûr eyliyen mi'mâr-1 re'yündür senün
 4 Tâ cihân turdukça ol mi'mâr ü bu ma'mûr ola

126

Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 Olıcak rûz-1 nevbet-i hummâ
 2 Başlarum âh u zâr u efgâna
 3 Pâdşâh-1 memâlik-i derdem
 4 Nevbetüm çalınur emîrâna

127

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 Nesîm-i himmet-i ‘anber-şemîm agânun
- 2 Nazîri sanma ki hergiz bu rûzgâra gele
- 3 Kaçan ki devlet ile bezm-i şehr-yâra gelür
- 4 Şu ‘ıyda benzedirin anı kim bahâra gele

HARFÜ’L-YÂ

128

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Âstîn-efşân olup meclisde sâkî eyledün
- 2 Kuvvet-i bâzû ile icrâ-yı resm-i dil-beri
- 3 Safha vü meylin ideydi la‘lden billûrdan
- 4 Benzedürdüm câmuna âyîne-i İskender’i

129

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Hak budur ey âsaf-ı Cem-kadr pîrân-menkabet
- 2 Şânuna mahsûsdur âyîn ü resm-i serverî
- 3 Ola pâ-y-endâz anun husrev-i ikbâlüne
- 4 Şâh-sâr-ı devletün zıll-i sa‘âdet-güsteri

130

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Zihî pâşâ-yı deryâ-dil kapudân olalı bahre
- 2 Olupdur garka-i yemm-i belâ İslâm’un a‘dâsı
- 3 Cihân bâğına fer virmiş gül-i gül-zâr-ı devletdür
- 4 Revâdur ger tonanmasına dirsem gül tonanması

131

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 El virüp şimdi rûzgâr bize
- 2 Hızr-ı tevfik eyledi yâri
- 3 Şâh-ı deryâ-nevâle yine bugün
- 4 Çekelüm bir seffine eş‘ârı

132

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Tedennîdür egerçi tâ ezelden hâli dünyânun
- 2 Velî ey Hâletî oldı zamân gâyet de kem şimdi

- 3 Taleb-kâr-ı murâd olsan salar elbette ferdâya
4 Muvakkatdur ekâbir virdüğü zehr-i sitem şimdi

133

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hâletî-veş sonra bîdâr itmede zahmet çeker
2 Ol ki h^vâb-ı gaflete kalbini mu'tâd eyledi
3 Perde-i çeşm-i seri heft eyliyen Perverd-gâr
4 Çeşm-i cânun perdesin gûyâ ki heft-âd eyledi

134

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

- 1 Benüm gibi olan sâhib-ma'ânî
2 Revâdur Hâletî şî'r itse da'vî
3 Hemân elfâz ile da'vâ gerekmez
4 Meseldür kim gerek da'vâya ma'nî

135

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mîr Husrev Mîr Şâhî Mîr Kâsım her biri
2 Râyet-i şî'rün makâmın burc-ı Keyvân eyledi
3 Mülk-i nazma bunları mîr itdi sultân-ı ezel
4 Ben kulın iklîm-i fazla mîr-i mîrân eyledi

136

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hamdü lillâh kim cihân bâkî degül gam çekmezem
2 Ben de olsam Hâletî-veş 'izz ü devlet yohsulı
3 Müşkil oldur şol zamân kim germ ola bâzâr-ı haşr
4 Olmaya nakd-i 'amel kalam kıyâmet yohsulı

137

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Za'îf olup bu kadar böyle düşkün olmazdum
2 Olaydı bana senün gibi bir mu'în-i kavî
3 Çerâg idün beni dünyâ disün ki olmaz iş
4 Şîrâr-ı Bû-Leheb'i çün çerâg-ı Mustafavî

138

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Getürdi bir gül-i sad-bergün evrâkın bu ben hâke
- 2 Olup âb-ı kerem gül-zâr-ı lutf-ı şâhdan cârî
- 3 Yüze çıkmazdı bâzâr-ı cihânda cevher-i nazmum
- 4 Eger tab'-ı şerîfî olmasa anun harîdârı

139

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Hâke yek-sân eylemişken tevsen-i devr-i zamân
- 2 Eyledün çâpük-süvâr-ı 'arsa-i devrân beni
- 3 Hâkden ref` eyledün bir esb ihsân eyleyüp
- 4 Yirden üstün ide dâ'im Hazret-i Mevlâ seni

140

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 ‘Ulemâ tâcı geymeg ile kişi
- 2 Mansıb-ı ‘ilme olmaz erzânî
- 3 Başdağı tâcı i‘tibâr itmez
- 4 Fark iden Hüdhd ü Süleymân’ı

141

Fe‘ûlün Fe‘ûlün Fe‘ûlün Fe‘ûlün

- 1 Hümâ-yı hümâyûn-ı ‘izz ü sa‘âdet
- 2 K’olupdur anun çerh-i vâlâ mekânı
- 3 Dönüp dönüp anda karâr eylemezdi
- 4 Eger olmasaydı kapun âşiyânı

7. Târihler

1

**SİNÂN PÂŞÂ DEF‘A-İ SÂLİSDE VEZİR
OLDUKLARINDA DİNİLEN TÂRİHDÜR**

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Bin şükr ü sipâs eyliyelüm kim yine geldi
Pâşâ-yı ‘Alî Şîr-sıfat şîr-i mehâbet
- 2 Ol Yûsuf-ı güm-geştesini buldı zamâne
Ya‘kûb gibi çekdi biraz gerçi ki firkat
- 3 Halkun bugün oturdu dahı yirine cârı
Oturmag ile sadrına ol kân-ı mürüvvet
- 4 Hayyât-ı ezel kaddine biçmiş ‘aceb olmaz
Yakışmasa ger gayrılara câme-i devlet
- 5 Ey dil bu hemâna şuna benzer ki Süleymân
Mühri yine buldı yitirüp bir niçe müddet
- 6 Gûyâ peder-i müşfikidür halk-ı cihânun
Ebnâ-yı zamân olmuş idi görmege hasret
- 7 Üç kerre eger Âsaf-ı dehr olsa revâdur
Üç şâh-ı Süleymân-haşeme eyledi hidmet
- 8 Evvelde dahı ‘adli kılup ‘âlemi ma‘mûr
Bulmuşdı vücûdıyla şeref sadr-ı sa‘âdet

- 9 Ol hâleti yâd eyleyicek hâtif-i gaybî
Târîh didi yine yirin buldı vezâret

1001 [1592-1593]

2

**TÂRÎH-İ MÜFTÎ-ŞUDEN-İ ZEKERİYYA
EFENDİ RAHMETULLÂH**

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Müşerref kıldı fetvâ sadrını bir merd-i kâmil kim
Tolupdur sıyt-ı fazlıyla anun bu günbed-i mînâ
2 Safâlar sürmemiş bir kimse yok a‘lâ vü ednâda
‘Aceb lutf eyledi halk-ı cihâna Hazret-i Mevlâ
3 ‘Asâ-yı hâmesiyle girdi deryâ-yı ‘ulûm içre
Fünûnun her birinde kıldı izhâr-ı yed-i beyzâ
4 Gelür her yüz başında dîni bir tecdîd ider âdem
Velî böyle müceddid binde bir ancak düşer hakkâ
5 Görüp bu hâleti hâtif bu sırra oldı çün vâkîf
Didi târîhin anun buldı yirin mansıb-ı fetvâ

1000 [1591-1592]

3

**TÂRÎH-İ VEFÂT-İ FEHMÎ EFENDİ
RAHMETULLÂH**

Mef‘ûlü Fâ ‘ilâtü Mefâ ‘ilü Fâ ‘ilün

- 1 Âdem nice döyer bu gam-ı cân-güdâza kim
Bir demde saldı hirmen-i sabr u karâra od
2 Gitdi o mîr-i meclis-i erbâb-ı fazl olan
Sâz-ı tarab revâdur olursa güsiste-rûd
3 Herkes ‘aceb mi nâle vü efgânlar eylese
Şimdi odur makâma münâsib olan sürûd
4 Nahl-i murâdı olmadı dünyâda bâr-ver
Bârî cinânda ecrini Bârî ide hulûd
5 Bin sûz u derd ile didi târîh Hâletî
Gitdi ‘adem diyârına Fehmî gibi vücûd

1014 [1605-1606]

4

**TÂRÎH-İ ÂMEDEN-İ SULTÂN MEHMED
HÂN EZ-SEFER-İ HÜMÂYÛN
BE-TAHT-I MEYMÛN** *Fe'îlâtün*
Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Hazret-i Hân Mehemmed İbni Murâd
Gâlib olup 'adûya devletle
- 2 Halk-ı dünyâyı eyledi şâdân
'Azm idüp tahtına sa'âdetle
- 3 Girdi kat'-ı menâzil eyliyerek
Meh-i nev gibi şehre şöhretle
- 4 Hamd idüp Hâletî didi târîh
Geldi şâh-ı cihân selâmetle

1005 [1596-1597]

5

**HÂDIM HASAN PÂŞÂ VEZÎR-İ A'ZAM
OLDUKDA DİNİLEN TÂRÎHDÜR**
Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'ilün

- 1 Bir seher-geh ki vezân oldu nesîm-i rahmet
Gül gibi geldi yine zümre-i ehl-i îmân
- 2 Mühr-i sultân-ı cihân geldi Hasan Pâşâ'ya
Burc-ı devletde karâr eyledi mihr-i rahşân
- 3 Girdi gül-berg gibi koynına ol mühr-i şerîf
N'ola baş olsa yiri niteki verd-i handân
- 4 Dilerüz ide Hudâ mühr-i nübüvvet hakkı
Dâ'imâ sadr-ı sa'âdetde re'îs-i erkân
- 5 Dest-i lutfiyla anun hurrem ü âbâd olsun
Kışver-i 'ilm ü hüner milket-i cûd u ihsân
- 6 Tünd-bâd-ı gazabı hâk ile yek-sân eyler
Halka cevriylemeden dönmese çerh-i gerdân
- 7 Âb-ı rûy-ı vüzerâdur bulur anunla nemâ
Gül-şen-i saltanat-ı Devlet-i Âl-i 'Osmân
- 8 Bahr-i devletde o bir dürr-i girân-mâye idi
Ne güzel buldı çıkardı anı şâh-ı devrân
- 9 Didi târîhini bin şevk ile bir mûr-ı za'îf

Girdi Âsaf eline mühr-i Süleymân-ı zamân

1006 [1597]

6

**TÂRÎH-İ KASR-I MÂDER-İ SULTÂN
MEHMED HÂN 'ALEYHİ'R-RAHME**

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

- 1 Ol mâder-i cenâb-ı Dârâ-yı dâd-perver
Sultân Mehemed İbni Sultân Murâd-ı magfûr
- 2 İhsânı bî-nihâyet yok himmetine gâyet
Dünyâya feyzi şâmil dillerde lutfi mezkûr
- 3 Oldı bu cây-ı zîbâ lutfıyla cennet-âsâ
Firdevsi terk iderdi görseydi bir nazar hûr
- 4 Dâ'im koyup eserler olsun cihânda dâ'im
Kılsun vücûd-ı şâhî kalbin hemîşe mesrûr
- 5 İtmâmına bu kasrın oldı tamâm târîh
Âbâd ola İlâhî mânend-i beyt-i ma'mûr

1009 [1600-1601]

7

TÂRÎH BERÂY-I ÇEŞME

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Şimdi bir çeşme binâ eyledi Mevlâ yoluna
Kethudâ Beg ki odur menba'-ı cûd-ı ihsân
- 2 Feyz-i fazl u keremi irse eger eflâke
Kuriyup kalmaz idi çeşme-i mihr-i rahşân
- 3 Selsebîl'ün ayagın aldı bu âb-ı sâfî
Kıldı dünyâ yüzini gayret-i gül-zâr-ı cinân
- 4 Ehl-i dilden sorıcak Hâletiyâ târîhin
Didiler "eyledi ser-çeşme-i hayvânı revân"

1006 [1597-1598]

8

TÂRÎH-İ HÂNE-İ MÎR TAHMÂS

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Habbezâ kâşâne kim görseydi Mânî nakşını

- Sûret-i dîvâr-veş dem-beste vü hayrân ola
 2 Tutmaya Keyvân şu‘â‘-ı mihreden zerrîn ‘asâ
 Lâyık olmaz kim bu kasr-ı devlete der-bân ola
 3 Olmaya cây-ı ta‘accüb olsa ger hûb u bülend
 Bir mekân kim sâhibi böyle refî‘ü’ş-şân ola
 4 Mîr Tahmâs-ı ‘Arab kim şâh Tahmâs-ı ‘Acem
 Bezmîne gelseydi ger şermende-i ihsân ola
 5 Bezm-i ‘ıyşın sâki-i ikbâl germâ-germ ide
 Sâgar-ı çerh-i felek mâ-dâm kim gerdân ola
 6 Hâsıl-ı ‘ömrün Hudâ bâd-ı zarardan saklasun
 Serv-veş sâbit-kadem güller gibi handân ola
 7 Hâtif-i gaybî su’âl idüp didüm târîhini
 Mîr Tahmâs’un serâyı her dem âbâdân ola

1012 [1603-1604]

9

**TÂRÎH-İ DİĞER BERÂY-I TAHMÂS-I
 MERKÛM**

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Habbezâ kasr-ı hûb u zîbâ kim
 İtdi Tahmâs Beg bu demde binâ
 2 Gazze andan ‘ibâret olmag ile
 Oldı târîh Gazze lafzı ana

1012 [1603-1604]

10

**TÂRÎH BERÂY-I FEVT-İ DİL-DEŞ
 ‘ABDÛLKÂDİR EL-MERHÛM**

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Kıydun ol ma‘sûm-ı pâke bî-günâh
 Ey felek itdün perîşân hâtırum
 2 Tâ ölünce diyeyin târîh için
 Gitdi ya dünyâdan ‘Abdülkâdir’üm

1021 [1612-1613]

11

TÂRÎH-İ KATL-İ GÜMÜŞ AYAKLI*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün*

- 1 Bugün ey hazret-i ser-dâr-ı Ekrem
Cihâna 'adl ile âvâze saldun
- 2 Bi-hamdillâh ki tîg-i himmetünle
O Tîmûr'un ayakdaşını çaldun
- 3 Du'â idüp didüm târîh-i katlin
Gümüş ayaklınun başını aldun

1015 [1606-1607]

12

TÂRÎH-İ VEFÂT-I ABDÛLVEHHÂB EFENDİ*Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün*

- 1 Didi târîh-i mevtini ahbâb
Kuluna rahmet eylesün Vehhâb

1014 [1605-1606]

13

**TÂRÎH-İ KÂDÎ'ASKER-ŞUDEN-İ BÂKÎ EFENDİ
BE-RÛM-ÎLİ DER-DEF'A-İ ÛLÂ***Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûl*

- 1 O sadr-ı sa'âdetde bâkî ola

1000 [1591]

14

**TÂRÎH-İ VEFÂT-I HOCA EFENDİ-ZÂDE
MES'ÛD EFENDİ RAHMETULLÂH**

- 1 *Mesvâhu cennet*

1005 [1596-1597]

15

**TÂRÎH-İ VEZÎR-İ A'ZAM-ŞUDEN-İ
HAZRET-İ CAGALA-ZÂDE***Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün*

- 1 Âsaf eline girdi bugün mühr-i Süleymân

1005 [1596-1597]

16

TÂRÎH-İ HÂNE-İ TAHMÂS BEG MA‘A

1 *Hüve beytün şerîf*

1013 [1604-1605]

8. Gazeliyyât

1

İBTİDÂ-İ GAZELİYYÂT

HARFÜ'L-ELİF

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Kalbüme virmez safâ âyîne-i 'âlem-nümâ
Görmeden hazz eylemez dünyâyı erbâb-ı fenâ
- 2 'Âşıkın kim zerre kendin neyyir-i a'zam bilür
Anun için eyler ol âfet irakdan merhabâ
- 3 Bezm-i vasl-ı yârdan bir lahza dûr olsam olur
Tîg-i hasret rû-be-rû kûpâl-i mihnet der-kafâ
- 4 Özge zindân-ı belâdur tengnâ-yı dehr-i dîn
Sag çıkmaz mübtelâ olan belâ-keşler ana
- 5 'Aks-i maksûduncadur lâ-büdd dil-i nâlânımın
Kûh-sâr-ı sebz-i gerdûndan işitsem bir sadâ
- 6 Karşular mevc-i belâ olur muhâlif rûzgâr
Garka-i deryâ-yı gam bin kerre ursa dest ü pâ
- 7 Bir debistân-ı hünerdür nazmumuz ey Hâletî
Eyledi bu tıfl-ı dil şimdi elifden ibtidâ

2

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Hak budur kûyun gibi olmazdı bir cây-ı safâ
Hâk-i müşkîninden anun gelse ger bûy-ı vefâ
- 2 Tûti-i diller olur dem-beste kıldukça nazar
Bir 'aceb âyînedür hakkâ cemâl-i dil-rübâ
- 3 Yohsa zâhid yok mıdur çeşm-i cihân-bînün senün
Bilmedün mir'ât-ı câmun oldugın 'âlem-nümâ
- 4 Ey meh-i burc-ı letâfet cüst ü cû için seni
Her şu'â'nı gönderür hurşîd-i rahşân bir yana
- 5 Çeşmüme bir dâg-ı hûn-âlûd olur her câm-ı mey
'Iyşa âgaz eylesem ol lâle-haddümden cüdâ
- 6 Hod-fürûş-ı zühdi ugratmaz ana erbâb-ı dil
Mu'teberdür 'ışk bâzârında dükkân-ı belâ

- 7 Kendüsin seyl-i gama teslîm iden haslardanuz
Müntehâ-yı seyrümüz bahr-i belâdur dâ'imâ
8 Kaht-ı lutf-ı yâra düşse ehl-i 'ışk ey Hâletî
Kendü murg-ı cânı eyler dâne-i sabrdan gıdâ

3

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kalmaya gamdan şikâyet eylesem şâhum sana
Hân-kâh-ı dehr içinde yanmaduk bir bûriyâ
2 Ehl-i 'ışka hâne-sûz agyâra bezm-efrûz olur
Tâ ezelden böyledür şem'-i cemâl-i dil-rübâ
3 Tûti-i cân bu kafesden şöyle bîzâr oldı kim
Anı gûyâ idemez âyîne-i 'âlem-nümâ
4 Dâg-ı hûnînüm degül sînem ki genc-i 'ışkdur
Şehr-yâr-ı gam kızıl mûmiyla mühr urmuş ana
5 Râh-ı 'ışk içre cünûndan incinürsem döstlar
Seng-i cevrenden o tıflun bî-nasîb itsün Hudâ
6 Görmesün kûyında a'dâ dirse olmaz 'âşıkâ
Derd ile mahv-ı vücûd itmek gibi bir sîmiyâ
7 Âh-ı dildendür ümîdün derd teskîn itmede
Âteşün söndürmesün sarsardan eylersin recâ
8 Merhamet kıl hâline gel ey Mesîhâ-yı zamân
Kâlıb-ı bî-rûha döndi Hâletî senden cüdâ

4

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Başumı tób itse bu meydânda çevgân-ı kazâ
Müntehâ-yı seyri olur seng-i dîvâr-ı belâ
2 Nâleler kılsa 'adû kûyında olmaz kâr-ger
Sarsar-ı âhum benüm zîrâ işitdürmez sadâ
3 Eylemiş hursend o şâhun lutf u kahrından beni
Sîne-çâkin muktezâ-yı hüsn ü 'ışk iden Hudâ
4 Kismet-i bezm-i ezeldür ey 'adû incinmezem
Sâgar-ı 'işret sana peymâne-i mihnet bana
5 Gird-bâd-ı âh ile bulsa 'aceb mi üft ü hîz
Oldı cismüm Hâletî hâşâk-i hâmûn-ı 'anâ

5

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün

- 1 Kâdir olmaz itmege tâb-ı melâmetden cüdâ
Cismimün hâkisterin gezdürse yellerle sabâ
- 2 İtmek ister 'âleme hatt-ı siyeh-kâr itdügin
'Arsayı hâlî bulup hâl-i 'izâr-ı dil-rübâ
- 3 Tayy iderdüm bir dem içre bin beyâbân-ı gamı
Eyleseydi pîr-i mey-hâne eger himmet bana
- 4 Olamaz hursend 'ışk ehli hayâl-i yâr ile
Kimseyi sîr eylemez bâr-ı dıraht-ı sîmiyâ
- 5 Urdugı ya murg-ı dildür ya nişân-ı sînedür
Kangı nâvek kim olur eflâk şastından cüdâ
- 6 İhtirâz itmek gerekdür âh-ı dilden döstüm
Görmedük hiç nâvek-i kîş-i mahabbetden hatâ
- 7 Eyleme hergiz recâ seng-i cefâsın Hâletî
Merhamet kopmaz dil-i sengîn-i dil-berden sana

6

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Lebinde sanma kim tebhâledür yir yir olan peydâ
Murassa'dur o şâhun câm-ı la'li ey dil-i şeydâ
- 2 Kanı ol zülf-i ham-der-ham gibi bir mâye-i devlet
Ana hergiz mu'âdil olamaz dünyâ vü mâ-fihâ
- 3 Güzeller kol kol olsa ayırup her biri 'uşşâkın
Gönül sen şâh-ı sîmîn-sâ'idün kolundadır cânâ
- 4 Yeter zahm-ı dil-i erbâb-ı 'ışka merhem-i lutfun
Ne lâzım rişte-i Meryem ne hâcet sûzen-i 'Îsâ
- 5 Gören dir kâmet-i 'ar'ar-hırâmın ak câmeyle
Bu bâga gelmemişdür öyle bir serv-i semen-sîmâ
- 6 Ceres gibi dil ucıyla idersem nâle vü zârı
Beni irgürmesün ser-menzil-i maksûduma Mevlâ
- 7 Meger cân nakdi vardur Hâletî zülf-i siyâhında
Girihler urmuş anun üstine ol âfet-i ra'nâ

7

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Garîk-i lücce-i gam olmak üzreydi dil-i şeydâ
Zamânında yetişdi hak budur kim zevrak-ı sahbâ
- 2 Nisâr itdün güzeller yoluna 'akl u dil ü cânı
N'îçün böyle tagıtdun kendüni ey 'âşık-ı şeydâ
- 3 Sipihr-i tîz-ger bâzîçesinden hiç ba'îd olmaz
Olursa mühre-i dil hokka-i la'lünde nâ-peydâ
- 4 Cihânı bî-günâh öldürse kimse hikmetin sormaz
Bilürler kim zamânun Hızr'ıdur ol hatt-ı 'anber-sâ
- 5 O serv-i gül-'izârün bir nazîrin görmedi hergiz
Tolaşdı sahn-ı bâg-ı dehri dil âb-ı revân-âsâ
- 6 Mahabbet kıssasın söyleşmege varmışdur ol şûha
Ben oldum bî-zebân hayretten ol hâmûş-ı istignâ
- 7 Sühan ey Hâletî âyîne-i dilde safâ ister
Görünmez rû-nümâ olmayıcak dûşîze-i ma'nâ

8

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Degül rûyında ol şûh-ı cihânun hatt-ı müşk-âsâ
Melâhat bahrinün çıkmış yüzine 'anber-i sârâ
- 2 Ne sihr eyler 'aceb ol gamzeler kim ursalar nâvek
Geçer cânâ velî olmaz bedende hiç eser peydâ
- 3 Miyân-bendinde seyr it hançer-i zerrîn-i cânânı
Hilâli hâle içre görmedünse ey dil-i şeydâ
- 4 Senün zülf-i girih-gîründen ayrı şöyle olmuş kim
Hemân zencîri eksükdür dil-i şûrîdenün cânâ
- 5 Kelâmun Hâletî bahr-i belâgat oldugın bildi
Sözünden n'ola çıkmazsa senün ol gevher-i yektâ

9

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Ciger şemsîr-i gam sad-pâresiyken eyledi cânâ
Hayâl-i sûzen-i müjgânların evvelkiden a'lâ
- 2 Alup tıfl-ı sirişkin geh kenâra gâh zânûya
Bed-âmûz eyler anı refte refte 'âşık-ı şeydâ
- 3 Hüveydâ kılmasaydı ehl-i 'ışkun kevkeb-i eşkin

- Bulurdı mâhumuz çok pâye-i mihr-i cihân-ârâ
 4 Gel ey pîr-i mugân âgâz-ı meclisdür du‘â eyle
 Hemîşe yirden üstün olmag içün sâgar-ı sahbâ
 5 Sanevber rûy-ı dil gösterse sana çok mıdur şimdi
 Ezelden ‘âşık-ı bî-dil degül mi kaddüne Tûbâ
 6 Bizüm âyîne-i gîtî-nümâmuz rûy-ı dil-berdür
 Gerekmez Hâletî ansuz bize dünyâ vü mâ-fihâ

10

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Olmaz cenâb-ı şâh-ı keremden kerem cüdâ
 Kalmaz cihânda çeşme-i hurşîd bî-ziyâ
 2 Ol şâh-ı Cem-cenâb ki câm-ı sa‘âdeti
 Sâkî-i himmetinden alur bay eger gedâ
 3 Evtâr iderdi şa‘şa‘a-i mihri çengine
 Olsa harîf-i meclisi nâhid-i hoş-nevâ
 4 Alursa hâk-i râhın eger müşk-i ezfere
 Re’yinde şeh-r-yâr-ı Hoten eylemez hatâ
 5 Şemşîri oldı her tarafa salınur nihâl
 Tahrîk ider nesîm-i zafer anı dâ‘imâ
 6 Olsa eger ki dal-kılıç düşmen üstine
 Olur dıraht-ı bâg-ı zafer kaddi gûyiyâ
 7 Ey Hâletî zuhûra gelür lutf u himmeti
 Eyle devâm-ı devlet-i şâha hemân du‘â
 8 Ol bir sehâb-ı kudret ü sen bir giyâh-ı ‘acz
 Andan gelür gelürse sana kuvvet ü nemâ
 9 Çak böyle aglamazdı dem-â-dem bu tıfl-ı dil
 Olmasa sille-i gam u endûh der-kafâ

11

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Nâyunda mutribâ ne komış bilmezsin Hudâ
 Âteş çıkar içinden anun her giren hevâ
 2 Olmış Cem’ün elinde bir icmâl defteri
 Hüküm itdüğünde ‘âleme câm-ı cihân-nümâ
 3 Benden yana tamâm şikest eyle döstüm
 Mir’ât-ı hâtırumda görürsen eger riyâ

- 4 Çalsam ‘aceb mi tîşe-i ümmîdi yirlere
Genc-i visâle el kodı agyâr-ı bed-likâ
5 Ol cür‘a-nûş-ı bezm-i fenâyam ki Hâletî
Birdür yanumda sâgar-ı şeh kâse-i gedâ

12

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Mümkün midür ki karşı koya âyine sana
‘Aks-i ruhun meger ola âyîneden yana
2 N’eyler elünde ey şeh-i iklim-i ‘izz ü nâz
Dîvâr-ı ‘ışka rahne viren tîşe-i cefâ
3 Dönse hilâle za‘f ile cismüm ‘aceb degül
Devrân beni düşürdi o meh-pâreden cüdâ
4 Şemşîr-i cevri dil-beri her ârzû iden
Su hasretiyle gitti çü mazlûm-ı Kerbelâ
5 Miftâh-ı genc-i tâli‘-i firûzumun benüm
Gûyâ ki oldı cây-gehi kâm-ı ejdehâ
6 Mengûş-ı gûş-ı şâhdaki dürr-i şâh-vâr
Kulak çekerse Hâletîyâ nazmuna revâ

13

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Âyînedür cemâli o şâhun cihân-nümâ
Dünyâyı kaç bucag idügin gösterür sana
2 Sûret-perest-i deyr-i ümîd olma ey gönül
Zünnâr-ı ‘ışkı kâdir isen kıl velî dü-tâ
3 Ey Yûsuf-ı cemâl arar hüsnün âyetin
Evrâk-ı mushaf-ı güli karışdurup sabâ
4 Gitdi o dem ki görmese eşküm sitâresin
Âyâ nic’oldı diyü sorardı o meh-likâ
5 Çün tîr-i gamze terkeş-i cevründedür müdâm
Sehm-i sitem hadeng-i elem nâvek-i belâ
6 N’eylerdi Hâletî eger ol şâh-ı nev-zuhûr
Sîm-i sirişk-i ‘âşıkı itseydi nâ-revâ

14

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Agzına aldı düütün lülesin ol hûr-likâ
Çeşme-i Kevser’e bir lüle komışlar gûyâ
- 2 Düütün ol gonçe-dehen agzına zîbâ yakışur
Reng-i âteşdedür ol la‘l-i leb-i rûh-efzâ
- 3 Düütün itmekdesin illerle velî nâr-ı hased
Yüregüm yakdı benüm oldı duhânlar peydâ
- 4 Düşeli hıcre işüm turma duhân itmekdür
Tâ çıka dûd-ı dilüm bilmeye hergiz a‘dâ
- 5 Hâne-i dilde olan dûd eleminden cânım
Korkarın kim tüte mülk-i ‘ademe Hâletiyâ

15

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Teni semen lebi gonçe ruhı gül-i ra‘nâ
Olur mı bundan öte hiç tenâsüb-i a‘zâ
- 2 Hadeng-i gamzesinün gelmesi degül mahsûs
Tokundugın bilür âdem niteki tîr-i kazâ
- 3 Gamunla kimse mi var nâle vü figân itmez
Cihâna hüsn ile saldun garîb sıyt u sadâ
- 4 Visâlün itmese bâr-ı gamı biraz pertâb
İderdi fülk-i dili bahr-i ‘ışk nâ-peydâ
- 5 Tenümde dâğlarum mihr-i münkesif gibidür
Ne kara günlere kaldum cihânda Hâletiyâ

16

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Kıldı nakd-i vücûdumı ifnâ
Beni bana komaz dil-i şeydâ
- 2 Tâc-ı şâh u külâh-ı dervîşe
Bas ber-â-ber konar gubâr-ı fenâ
- 3 Tîr-i müjgâna kâr-ger olmaz
Siper-i zühd ü cevşen-i takvâ
- 4 Bahr-i gamda ziyâde menzil alur
Geç tutuldukça zevrak-ı sahbâ
- 5 Dil-i sengîn-i yârdan hergiz

- Geçmez illâ hadeng-i cevr ü cefâ
 6 Mâr-ı müşkîn ü genc-i hüsnünden
 ‘Âşıkun kârı oldu havf u recâ
 7 Olalum biz de magz-pâşîde
 Tek yıkılsun bu günbed-i vâlâ
 8 Kim anar Hâletî seni yâra
 Hiç anılsun mı gül yanında giyâ

17

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Oldukça okun zahm-zen-i sîne-i a‘dâ
 Göğsin geçürür hasret ile ‘âşık-ı şeydâ
 2 Pervâne-i gam yoluna cân virmemek olmaz
 Hiç salma başun yok yire ey şem‘-i dil-ârâ
 3 ‘Âr eyleme kim sûz-ı dilüm tâb-ı cemâlün
 Bir dest ü bir âteş-zeneden oldu hüveydâ
 4 Zahm-ı dile ur merhem-i vaslun dimiş oldum
 Hep bitdi o kaldı didi ol âfet-i ra‘nâ
 5 Tîr atsa nişanlar gözümi yâr n’olaydı
 Başdan ayaga dîde olaydum zirih-âsâ
 6 Bir kerre dahı kendüye gelse dil-i zârüm
 Anmazdı mahabbet yolunun adını kat‘â
 7 Oldı sühanun Hâletiyâ bâg-ı ma‘ânî
 Nergis gibi göz dikse ‘aceb mi ana dünyâ

18

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Gencîne mârdan gül ola hârdan cüdâ
 Ol yâr hergiz olmaya agyârdan cüdâ
 2 Kıldı gamunla sînedede cân şöyle ittihâd
 Olmaga istemez ten-i bîmârdan cüdâ
 3 Kaddi dü-tâ olursa kayırmazdı halka-veş
 Tek düşmeyeydi dil der-i dil-dârdan cüdâ
 4 Gam ‘askeri helâk kılur virmeyüp emân
 Kâfir de olmasun güzelüm yârdan cüdâ
 5 Başumdan ayrı düşmeye hergiz hevâ-yı ‘ışk
 Ger düşse Hâletî ten-i efgârdan cüdâ

19

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Eger 'aklun reh-i 'ışkında olmadıysa nâ-peydâ
Ne ararsın ser-i kûyında yârün ey dil-i şeydâ
- 2 Senün zülf-i girih-gîründen ayrı şöyle olmuş kim
Hemân zencîri eksükdür dil-i dîvânenün cânâ
- 3 Dime kim ehl-i 'ışkun gicesinden gündüzi yegdür
Ne anda ay var ne bunda gün ey dil-ber-i ra'nâ
- 4 Hevâ-yı la'l-i nâbun şöyle germ itmiş ki andukça
Derûn-ı humda cûş eyler dem-â-dem bâde-i hamrâ
- 5 Sana kâ'il olurdu Hâletî fenn-i belâgatda
Eger âyîne-i tab'un göreydi tûti-i gûyâ

20

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Eger bir gice girse koynuma ol şem'-i bezm-ârâ
Dönerdüm subha dek şevk ile fânûs-ı hayâl-âsâ
- 2 Dil-i bîmârumı tenhâ koma künc-i firâkunda
Beni tenhâ bulursa öldürür gam korkarın cânâ
- 3 Nişân-ı nâvek-i cevri eyleyüp agyâr-ı bed-h'vâhı
Gözetmez hâtırın hiç 'âşıkun o dil-ber-i ra'nâ
- 4 Benüm emvâc-ı bahr-i eşküme öykünmek istemiş
Yine bâd-ı sabâ tahrîkine uymuş gibi deryâ
- 5 Girer bir niçe şekle Hâletî her gün firâkunla
'Aceb mi bilmez olsa kendüyi ol 'âşık-ı şeydâ

21

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Geçer ben hâki senden muttasıl ruhsat bulup a'dâ
Dem-â-dem ehl-i 'ışkı çignedürsin yol mıdur cânâ
- 2 Nisâr itdün güzeller yoluna 'akl u dil ü cânı
N'îçün böyle tagıtdun kendüni ey 'âşık-ı şeydâ
- 3 Dil ü cân murgını yohsa şikâr itmek mi istersin
Dikersün gözlerün ey şâh-bâz-ı evc-i istignâ
- 4 Ceres gibi dil ucıyla idersem nâle vü zârı
Beni irgürmesün ser-menzil-i maksûduma Mevlâ
- 5 Bile giryân ola tâ kim benümle rûz-ı firkatde

- Duhân-ı âteş-i âhumdan itdüm ebrler peydâ
 6 Meger cân nakdi vardur Hâletî zülf-i siyâhında
 Girihler urmuş anun üstine ol âfet-i ra'nâ

22

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Tûtyâ-yı hâk-i pâyun irgürür diyü sabâ
 Gözlerüm nergis gibi yollarda kalur dâ'imâ
 2 Öpdürürken ikisin de la'lünün lâyık mıdur
 Yarım agızla beni yâd itmez oldun dil-berâ
 3 'Âlem-i h'âb içre olsa 'âlem-i âb üzre yâr
 Yeg gelür hakkâ iki 'âlem safâsından bana
 4 Jâle düşmiş sebzede seyr eyleme agyâr ile
 Dimesün cânâ görenler anı ter-dâmen sana
 5 Kudretüm kalmadı feryâda benüm ey nahl-i ter
 Var ise 'ışkun gül-istânında murg-ı bî-nevâ
 6 Kendüni ser-defter-i 'uşşâk sanma Hâletî
 Defterine hiç seni ol şeh yazar mı evvelâ

23

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Âyînedür cemâli o yârün cihân-nümâ
 Dünyâyı kaç bucag idügin gösterür sana
 2 Olsa 'aceb mi nâvek-i yârün dehânı sürh
 Bir murgdur ki hûn-ı cigerdür ana gıdâ
 3 Hâk-i rehün iletse sabâ cennete eger
 Havrâ iderdi cân gözine anı tûtyâ
 4 Mümkün midür ki yâr vefâ ide 'ahdine
 'Ahd itdügi meger ki ola 'aşıka cefâ
 5 Nazmıyla Hâletî n'ola olursa ser-firâz
 Her kime san'at ise bu mîrâsdur ana

24

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Açılmazsa 'aceb mi dîde-i baht-ı dil-i şeydâ
 Duhân-ı nâr-ı âhumla tolupdur ser-be-ser dünyâ
 2 Ne var bâr-ı belâ-yı 'ışkunı hep bana çekdürsen

- Ne ihsân eylesen altında kalmazdum anun cânâ
 3 O yâri bî-vefâ buldum diyü dünyâya söylersin
 Hemân her bulduğun söyler mi âdem ey dil-i rüsvâ
 4 Kudûmün sahn-ı gül-zârı İrem bâğına döndürdi
 Görenler ‘aks-i kaddün cûy içinde sandılar Tûbâ
 5 Kelâmun Hâletî bahr-i belâgat oldugın bildi
 Sözünden n’ola çıkmazsa senün ol gevher-i yektâ

25

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Kimden ola âh u feryâdun diyü sordun bana
 Âh senden dil-berâ feryâd senden dil-berâ
 2 Leb-be-leb olmaz benümle ol civân-ı ser-firâz
 İtdi zîrâ kâmetüm bâr-ı gam-ı mihnet dü-tâ
 3 Ser-be-ser geşt eyledüm dünyâyı ammâ görmedüm
 Ol perî-sîmâ gibi hergiz görünmez bir belâ
 4 Elde olmayınca hakkâ ki rakîb-i seg-sıfat
 Sayd olunmaz ‘âşika ol âhu-yı miskî-kabâ
 5 Yine bir sûr-ı belâgat eyledün tertîb kim
 Nahl-bend olsa ana ey Hâletî HVâcû revâ

26

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Kûy-ı yâra varmazın dirse ‘adû-yı bed-likâ
 İ‘timâd itme gelince varurum dimez kazâ
 2 Tâlib-i vasl olma ey ‘âşık sirişk ü âh ile
 Gonce-i maksûdı açmaz hergiz ol âb u hevâ
 3 Sînede peykânı kaldı nâvekin çekdikde yâr
 Var ise cân riştesi görünce sarıldı ana
 4 Eyleme hergiz recâ seng-i cefâsın ey gönül
 Merhamet kopmaz dil-i sengîn-i dil-berden sana
 5 Olmadı mir’ât-ı tab‘ı hiç küdüretten halâs
 Hâletî’ye yiridür acırsa yârân-ı safâ

27

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Ruh-ı zerdin koyup ol rûy-ı al üzre dil-i şeydâ

- Mahabbet gül-şeninde hâsıl oldu bir gül-i ra'nâ
 2 Güzeller kol kol olsa ayırup her biri 'uşşâkın
 Gönül sen şâh-ı sîmîn-sâ'idün kolundadır cânâ
 3 İdinmişdür gelen peykânlarından âhenîn cevşen
 Kesilmezse n'ola tîg-i gamundan 'âşık-ı rüsvâ
 4 Yine câm-ı şarâb üstine ditrer koyamaz elden
 Egerçi katı çok ölçer döker rind-i kadeh-peymâ
 5 Kayırmaz cûy-veş ey Hâletî yaşum revân olsa
 Tek olsun pâk-dâmen serv-veş ol kâmet-i bâlâ

28

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Olur lebüne şehd-i musaffâ disek revâ
 Şânında nâzil oldu anun âyet-i şifâ
 2 Dönse hilâle za'f ile cismüm 'aceb degül
 Devrân beni düşürdi o meh-pâreden cüdâ
 3 Öykündügin dehânuna gûş itdi goncenün
 Hâk eyledi kulagina dek agzını sabâ
 4 Ol yâr çignedükde yüzüm her gören didi
 Rûy-ı zemîne gelmedi bir böyle bî-vefâ
 5 Çâh-ı gamunda şöyle büzülmüş ki Hâletî
 Her kim çıkarı bilür ise âferîn ana

29

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Nâka-i mahmil-i Leylâ'ya olurdu hem-pâ
 Câm-ı gamdan yükini tutmasa Kays-ı şeydâ
 2 Gördüler kim gözedür kûyını her dem yârün
 Sandı erbâb-ı nazar gözlerümi kible-nümâ
 3 Hançer-i hârı tutup bülbülün üstine yürür
 Eyledi şâh-ı güli var ise tahrîk sabâ
 4 Eşk-i hûn-bârum ile böyle dem-âlûd oldu
 Görinen bâl-i semendinde degüldür hınnâ
 5 Sîm-i eşküm dökicek dîde-i hûn-bârumdan
 Bakmadı ana kızıldur diyü ol mâh-likâ
 6 Çıkamaz başa benüm eşk-i firâvânum ile
 Yetmiş iki dereden su getirürse deryâ

- 7 N'ola mir'ât-ı ruhın düşmene 'arz eylese yâr
Rûzgârın işi hep 'aksinedür Hâletiyâ

30

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Bir yirde ruhun kendüyi kim göstere cânâ
Yir kalmaya mir'ât-ı safâ-güstere cânâ
2 Baglamalu dîvâne gerek defter idersen
Evvel beni kayd eyle gel ol deftere cânâ
3 Söz söylemege bir yirüne çâre mi vardur
Hûbân-ı cihân gelse eger bir yire cânâ
4 Göstermez isen bana n'ola mushaf-ı hüsnün
Ben anı su gibi bilürin ez-bere cânâ
5 Kıldum kalem-i Hâletî'i 'ûd-ı mülebbes
Şîrîn sühanumdan batırup sükkere cânâ
6 Olsaydı tabî'at nazar-ı şâh ile manzûr
Reşk itmeyüm âyîne-i İskender'e cânâ

31

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ûlün

- 1 Umar kim hâsıl ola vasl-ı Leylâ
'Aceb vâdiye düşmiş Kays-ı şeydâ
2 Ber-â-berdür benüm iki gözümle
Belâ bezminde tolmuş câm-ı sahbâ
3 Şafak sanma yaşumdan kan olupdur
Tutarken dâmenin çerh-i mu'allâ
4 Didüm cânâ sana üftâdedür dil
Neden düşdi didi ol şûh-ı ra'nâ
5 Olaldan Hâletî-veş hâk-i kûyun
Beni bulsa göz ile yirdi dünyâ

32

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 'Aceb mi satsa ben üftâdesin ol dil-ber-i ra'nâ
Bu bâzâr-ı mahabbetdür düşer çok 'âşık-ı şeydâ
2 Dahı bezm-i ezelden mestdür her 'âşık u ma'sûk
Biri mest-i mahabbetdür birisi mest-i istignâ

- 3 Helâk itse n'ola keştî-i cânı hande-i dil-ber
Olur bahr-i cemâlinde anun gird-âblar peydâ
- 4 Yapışmasun sakın dâmânuna rûz-ı kıyâmetde
Yolunda hâk olan bî-dilleri yirden götür cânâ
- 5 Cünûn vâdîlerin ey Hâletî geşt ü güzâr itsen
Bulunmaz bu dil-i güm-geşte-veş bir 'âşık-ı rüsvâ

33

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kalmaya gamdan şikâyet eylesem şâhum sana
Hân-kâh-ı dehr içinde yanmaduk bir bûriyâ
- 2 Hışm ile bakma yazıkdur ben belâ-keş 'âşıkâ
Gamze-i berrân ile kesme ümîdüm dil-berâ
- 3 Hiç dirîg itdüm mi ben tîg-i müjenden cânımı
Sen n' için ey çeşm-i dil-ber kûşe eylersin bana
- 4 Mülk-i cânâ yâd ayak basdurma ey sultân-ı hüsn
Çıkmasun gam hayli andan girmesün ceyş-i safâ
- 5 Rûz u şeb feryâd idersin ey gönül lâyıık mıdur
Görmedün mi bir belâ-yı 'ışk-ı yâra mübtelâ
- 6 Rîş-i nâvek sanma üstünde turanlar murg-ı dil
Bâl ü per hâzırladı uçmaga kûyundan yana
- 7 Bahr-i nazm içre şinâverlük idersin Hâletî
Ser-be-ser güftârun olmuşdur kelâm-ı âşnâ

34

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'ûlü Fâ'ilün

- 1 Dirsın irer visâlüme 'âşık olan bana
Dünyâyı 'âşık itdi bu söz dil-berâ sana
- 2 Bilmem ki nâmesinde o yârün ne vardur
Cân riştesi görünce sarılmak diler ana
- 3 'Ahd eyleseydi hâne-i 'uşşâka varmaga
Hiç ola mı ki vara ide 'ahdine vefâ
- 4 'Aklum alan benüm kadidür kâküli degül
Âdem odur ki togrusını söyleye dilâ
- 5 Ey Hâletî dahı anılır Husrev ü Kemâl
Biz dahı belki anılavuz bir zamân ola

35

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Revâ mı illerün kanını içmek gözlerün cânâ
Senünçün niçe kanlar yutmuş iken 'âşık-ı rüsvâ
- 2 Ne sihr eyler 'aceb ol gamzeler kim ursalar nâvek
Geçer cânâ velî olmaz bedende hiç eser peydâ
- 3 Anun kâ'il midür kuhl olduğına çeşm-i agyâra
Gözünden sakınurken hâk-i pâyun bu dil-i şeydâ
- 4 Yüzünde târ u mâr olmuş görüp zülfini sandum kim
Karışdı sâye birle pertev-i mihr-i cihân-ârâ
- 5 Firâkıdan o yârün aglamazduk Hâletî hergiz
Eger vaslıyla handân olmasaydı dâ'imâ a'dâ

36

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kellesin sad pâre kılsun diyü tîg-i dil-rübâ
Muttasil erbâb-ı gam başın açup eyler du'â
- 2 Bî-gam olur gerçi kim dîvâneler ammâ ki ben
Gamsuz olmadum dahı dîvâne olaldan sana
- 3 Zülfine dil bağlayanlar oldılar ser-geşte hep
Halka-i zikre girüp devr idicek ol meh-likâ
- 4 Yaşarur sanma anup hâk-i rehün giryân olur
Çeşm-i 'âlem-bînüme kondukça cânâ tûtüyâ
- 5 Mürde-i gamdur diyü kabr-i 'adûya vardı yâr
Böyle dirlikdense ey dil yeg gelür ölmek bana
- 6 Çeşmüme bir dâg-ı hûn-âlûd olur her câm-ı mey
Bâde içsem Hâletî ol lâle-haddümden cüdâ
- 7 Medh idersin dâ'im ol kaddi çenârun ellerin
Sana benzer görmedük bir bülbül-i destân-serâ

37

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün

- 1 Sarkarsa 'adû çâh-ı zenahdânuna cânâ
Başın aşaga ide anun Hazret-i Mevlâ
- 2 Açılmaga gam 'ukdeleri olmaya çâre
İki dişi kalınca çalışsa dil-i şeydâ
- 3 Ruhsârını gör la'l-i revân-bahşını seyr it

- Olmuş sanasın mihr ile hem-sâye Mesîhâ
 4 Şol kimseye kim cezbe-i hüsnün ide te'sîr
 Zencîr-i cünûna çekilür ey saçı Leylâ
 5 Ellerse anı turma n'ola pençe-i mercân
 Öykündi benüm eşk-i firâvânuma deryâ
 6 Her gâh iderüz Hâletiyâ yâri der-âgûş
 Anunla bizüm aramuza giremez a'dâ

38

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Dem-be-dem 'ömrüm kayırmaz cânuma kılsan cefâ
 Bilmezüm 'ömrümde zîrâ n'idügin mihr ü vefâ
 2 Dâg-ı hûnînüm degül sînem ki genc-i 'ışkdur
 Şehr-yâr-ı gam kızıl mûmıyla mühr urmuş ana
 3 Kâmetün yâd eyleyüp 'uşşâk giryân oldılar
 Râstdan âgâz idince mutrib-i bezm-i safâ
 4 Ol belâ-yı cân n'ola gelse sana agyâr ile
 Ehl-i 'ışka muttasıl gelmekdedür derd ü belâ
 5 Zâhidâ dûzah 'azâbından kayırmaz ehl-i 'ışk
 Âteşi anun meger kim âteş-i hicrân ola
 6 Merhamet kıl hâline gel ey Mesîhâ-yı zamân
 Kâlîb-ı bî-rûha döndi Hâletî senden cüdâ

39

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Aglayup âh itdi kûyunda 'adû-yı bed-likâ
 'Âşıkun hayli mizâcın bozdı ol âb u hevâ
 2 Görmese sâgarda 'aksün ey büt-i ra'nâ eger
 Secde itmezlerdi her çînî surâhîler ana
 3 Ey meh-i burc-ı letâfet cüst ü cû içün seni
 Her şu'ân gönderür hurşîd-i enver bir yana
 4 Gelmedi gelmez de şeydâlıkda bir mislüm benüm
 Kopmadı kopmaz da ra'nâlıkda bir hem-tâ sana
 5 Yohsa zâhid yok mıdur çeşm-i cihân-bînün senün
 Bilmedün mir'ât-ı câmun olduğın 'âlem-nümâ
 6 Tûti-i diller olur dem-beste kıldukça nazar
 Bir 'aceb âyînedür hakkâ cemâl-i dil-rübâ

- 7 Anlamış gibi harîdâr oldugum ey Hâletî
Turma istignâ satar ol Yûsuf-ı devrân bana

40

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ruhların ger öpdürürse ol kamer-tal'at bana
Tâli'üm olur müsâ'id yüz tutar devlet bana
2 Cismümi çâk eyledüm ey döst pîrâhen degül
Bâde-i la'l-i lebünden geldi bir hâlet bana
3 Bir dem içre tayy iderdüm bin beyâbân-ı gamı
Eyleseydi pîr-i mey-hâne eger himmet bana
4 Kısmet-i bezm-i ezeldür ey 'adû incinmezem
Sâgar-ı 'işret sana peymâne-i mihnet bana
5 Genc-i bâd-âverde hiç kalmazdı reşküm Hâletî
Âhuma rahm eyleyüp gelseydi ol âfet bana

41

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Çok zamân idi ki 'ışkını kılurdum da'vâ
Şimdi togruldu dahı bana o serv-i bâlâ
2 Gördi kim hâne-i dil hicr ile vîrân olmuş
'Ömrüme kondı benüm kâfile-i derd ü belâ
3 Eyledün gözlerünün yaşını şol denlü revân
Kendüne yir komadun kûy-ı nigârunda dilâ
4 Dil-berün kâmet-i bâlâsına baş egmez idi
Serzeniş eylemese serve eger bâd-ı sabâ
5 Açılır mıydı eger olmasa dendân-ı nigâr
Rişte-i cânda olan 'ukde-i gam Hâletiyâ

42

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Rûy-ı zerd ü hûn-ı eşkümler döner kadd-i dü-tâ
Sübha-i mercâna kim başında vardur keh-rübâ
2 Bana sor Ferhâd-ı miskînün ne mihnet çekdügin
Anasından emdügi süd geldi burnından dilâ
3 Nice andan el yusunlar 'âşık-ı dil-teşneler
Bir içim sudur güzellikte o şûh-ı meh-likâ

- 4 Ehl-i ‘ışka hâne-sûz agyâra bezm-efrûz olur
Tâ ezelden böyledür şem‘-i cemâl-i dil-rübâ
- 5 ‘Âşık-ı şûrîde-dil atar külâhın göklere
Atsa dil-ber yarmağ için başını seng-i cefâ
- 6 Var ise cânunda zahm-ı hançer-i hicrân eger
Sîne-i dil-berdür ana merhem-i râhat-fezâ
- 7 Hâletî bâd-ı hazân-veş sarsar-ı âhum benüm
Gül-şen-i Firdevs’e de tokunsa virürdi fenâ

43

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Tenün zerd itmemiş derd-i firâk-ı gonce-i ra‘nâ
Degülsin rengümüzde sen bizüm ey bülbül-i gûyâ
- 2 Yürüt sâkî ayagı devr-i gül fasl-ı bahâr oldı
Yine kıl sebzelerde ‘ıyş u ‘ışret haymesin ber-pâ
- 3 Gören dir kâmet-i ‘ar‘ar-hırâmun aksa da ayla
Bu bâga gelmemişdür öyle bir serv-i sîmîn-sîmâ
- 4 Miyân-bendinde seyr it hançer-i hûn-rîz-i cânânı
Hilâli hâle içre görmedünse ey dil-i şeydâ
- 5 İnanursın disem âyîne-i dilde gubârum yok
Bilürken esb-i nâza virdügin meydânları cânâ
- 6 Bizüm âyîne-i ‘âlem-nümâmuz rûy-ı dil-berdür
Gerekmez Hâletî ansuz bize dünyâ vü mâ-fihâ

44

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Şu kim devrân elinden kan yudar câm-ı şarâb-âsâ
Hevâ-yı ‘ışk ile başa çıkan olur habâb-âsâ
- 2 Kalur şeb-nem gibi üftâdeler hâk-i mezelletde
O gül yüzlüm eger salmazsa pertev âftâb-âsâ
- 3 Gönülde cân gibi sırr-ı mahabbet saklayan ‘âşık
İçinde genc pinhân eylemiş künc-i harâb-âsâ
- 4 ‘Aceb mi gözlerümden kanlu kanlu yaşlar gelse
Ciger nâr-ı belâ-yı hicr ile yandı kebâb-âsâ
- 5 Geçüp Ferhâd u Mecnûn Hâletî degdi bana nevbet
Hevâ-yı ‘ışk ile ser-geşte oldum âsyâb-âsâ

45

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Bin cânüm olsa cism-i nizârumda dil-berâ
Her birini senün yoluna eyleyüm fedâ
- 2 Bî-gânelikler eyler iken âşnâlara
Bî-gânelerle olmadasın turma âşnâ
- 3 Korkutma tîr-i cevr ile seng-i cefâ ile
N'eylersen eyle şâhum uruldı gönül sana
- 4 La'lini emdürür kimi kim öldürürse yâr
Tekrâr katle cân virür ol şûh-ı pür-cefâ
- 5 Bir şâha mâ'il itdi yine bir gedâ iken
Ey Hâletî bu 'ışk bana oldu bir belâ

46

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Hatt degül müşk-i gubârı dökülüpdür cânâ
Silicek dâmen-i zülf-i siyehün bâd-ı sabâ
- 2 Sîm-i eşküm dökicek dîde-i hûn-bârumdan
Bakmadı ana kızıldur diyü ol mâh-likâ
- 3 Çıkamaz başa benüm eşk-i firâvânüm ile
Yetmiş iki dereden su getürürse deryâ
- 4 Şeb-i firkatde iken gelse eger bana o mâh
Gökde istedügümi yirde virürdi Mevlâ
- 5 Çekme gam nazmunı a'dâ göze göstermez ise
Gösterür çün eyü söz kendüsini Hâletiyâ

47

Mefû'lü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Lâyık mıdur ki cevr idesin yok yire bana
Bir 'âşık-ı belâ-zedeyem n'eyleyüm sana
- 2 Bilsem ki ey rakîb sana ne girer çıkar
Alsun ko tîr-i cevr ile cânüm o kaşı yâ
- 3 'Âşıklarun enînin uzatmak gerek diyü
Başdan çıkardı zülf-i dil-âvîzini sabâ
- 4 Anı görünce hak bu ki insâfa geldi yâr
Cânda yir eylese hat-ı la'li olur revâ

- 5 Hüsni-i edâda hak bu ki ey Hâletî bugün
Hassân'a lâzım olanı sen eyledün edâ

48

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ol büt-i ra'nâyı göstermez 'adû-yı bed-likâ
Dîni ayrı kâfir itmez itdüğün anun bana
- 2 Od yanar başumda şâhum dâd-h^vâh-ı 'ışkının
Sana karşı gerçi kim başında yakmaz bûriyâ
- 3 Ben o Ya'kûb'am ki dâ'im beklerüm râh-ı hümûm
Bûy-ı pîrâhen gelürse çıkmam aslâ âşnâ
- 4 Degme bir derd ile olmaz dâhil-i âgûş-ı fikr
Fenn-i nâzı kendüden görmüş hayâli gûyiyâ
- 5 Hâletî geçdi zamânı eyleme şimdiden girü
Cüst ü cûy-ı gevher-i masnû' içün kaddün dü-tâ
- 6 Hâmesi şâ'irlerün kalur miyân-ı râhda
Olmayınca dem-be-dem feyz-i İlâhî reh-nümâ

HARFÜ'L-BÂ

49

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Görünse dîde-i rinde eger kedû-yı şarâb
Hadeng-i âhen ider ihtiyârsuz pertâb
- 2 Cihân cihân gama çünkim fenâ viren oldur
Deger ne denlü girân-kıymet olsa la'l-i müzâb
- 3 Komadı 'âkibetü'l-emr bâde-i la'lün
Beni habâb-sıfât itmeyince hâne-harâb
- 4 Tegâfûl eyleme ey şûh kim tegâfûl ile
Cihânda bir niçe deryâ-yı 'ışk oldu serâb
- 5 Bekâ ümîdin iden çerhden hatâ itdi
Ne denlü kâ'im ola hayme-i güsiste-tınâb
- 6 Gedâ-yı kûy-ı gam olduk biraz da Hâletiyâ
Misâl-i Cem olalum pâdşâh-ı 'âlem-i âb

50

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Almaz ol şâhun gedâ-yı 'ışk agzından cevâb

- Az degül hakkâ şikest olmak bir öyle la‘l-i nâb
 2 Hep cihân mecmû‘asın gözden geçürdüm ‘âkıbet
 Hatt-ı la‘lün matla‘ın itdüm içinden intihâb
 3 Sâgar-ı mey destine geldükçe bezm-efrûz olur
 Anı eyler ‘aks-i ruhsârun meh iken âftâb
 4 Huşk görse çeşme-i çeşmin eger derd ehlinün
 Kahramân-ı kahrı eyler zehresin elbette âb
 5 Gamze görsek düşde tebşîr-i şehâdetdür dirüz
 Mürşid-i ‘ışkuz ‘aceb mi eylesek ta‘bîr-i h^vâb
 6 Pûte-i pür-âteşe döndi derûnum ‘ışkıla
 Anda sîm-âb oldu gûyâ bu dil-i pür-ıztırâb
 7 Müddet-i ‘ışkında ol şûh-ı cihânun Hâletî
 Yüz cefâya bir vefâ düşmez eger itsem hisâb

51

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Sarsar-ı endûh-ı gam virmezden evvel ıztırâb
 Hayme-i ümmîdi kaldurmak gerek hem-çün habâb
 2 Pertev-i mâh-ı ruhı her dem ziyâd olmakdadur
 Ana nisbet oldu şâkird-i resen-tâb âftâb
 3 Mûya dönmiş cismüme nâr-ı sitem lâyıık degül
 Âteş-i ruhsârdan olsa olursa pîç ü tâb
 4 Kâküli sûdâ-ger-i mülk-i Hoten’dür şüphesüz
 Bagludur el-ân yanında niçe teng-i müşk-i nâb
 5 Cismi ol şâhun tahammül idemez ey Hâletî
 Gonceden bâlîn olursa berg-i gülden câme-h^vâb

52

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Seyr-i gül-zâr istemez hergiz dil-i pür-ıztırâb
 İlteler bâga meger zencîr ile mânend-i âb
 2 Yâr hâlümden su’âl itse hemân giryân olur
 Görmedüm çeşmüm gibi ‘âlemde bir hâzır-cevâb
 3 Gice gündüz tâb-nâk eyler gönüller ‘âlemin
 Sâgar-ı sahbâya öykünmek hatâdur âftâb
 4 Rûyına itdüm nazar gördüm elinde bâdesin

- Didüm olmuşdur bu la‘l-i nâb ol âteşden müzâb
 5 Fikr iderken künc-i târîk içre hâlüm dün gice
 Şu‘le-i tîg-i sitem virdi safâ-yı mâh-tâb
 6 Sâye-i per-i Hümâ’yı kim ki başdan savmadı
 Olmadı ol milket-i ‘ışk içre şâh-ı kâm-yâb
 7 Bezm-i ‘ıyş itmek bana ey Hâletî mümkün midür
 Câm-ı ümmîdüm şikeste kasr-ı âmâlüm harâb

53

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bakmasun diyü ruh-ı dil-dâra çeşm-i âftâb
 Eylerin peydâ dem-â-dem dûd-ı âhumdan sehâb
 2 Hâtem-i ikbâl-i Cem buldı nigînin dir gören
 Sâgara leb-rîz olunca konsa yâkût-ı müzâb
 3 Teşne-i deşt-i belâya sâz-gâr olsun diyü
 Virmiş üstâd-ı ezel şemşîr-i ‘ışka özge âb
 4 Hicr ile seyl-i sirişküm şöyle tugyân itdi kim
 Geh görünür gâh görünmez başum hem-çün habâb
 5 Sanmanuz kim kâkülün tahrîk ider bâd-ı sabâ
 Murg-ı diller muttasıl dâmında eyler ıztırâb
 6 Şem‘-veş ruhsârını meyden fûrûzân eyleyüp
 Gice sâkî meclis-i rindâna virdi âb u tâb
 7 Hâletî pâ-mâl-i gamdur ummanuz andan hüner
 Nesne hâsıl eylemez hergiz ayaklanmış türâb

54

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Giceden mahmûruz ey sâkî getir câm-ı şarâb
 Vakt-i subh oldı n’içün çıkmaz ki bilsek âftâb
 2 Şâh-ı hûbânum en evvel bende eyler imtihân
 Gamzesi tîgine sâkî bâdeden virdükçe âb
 3 Bir ‘aceb meydür mey-i bezm-i mahabbet hak bu kim
 Bî-tereddüd ref‘ olur anunla yetmiş bin hicâb
 4 Şübhe yok senden yana söyler o şâh-ı mülk-i hüsn
 Vasluma can vir diyü eyleser lutfından hitâb
 5 Kaşların mihrâbına kandîl-i rûşendür gönül
 Âb-ı gül-gûn yirine ana komışlar hûn-ı nâb

- 6 Dâg-1 hûnînüm kabardukça hevâdan câ-be-câ
Sanurum 'ışkunla ben ol câm-1 meydür bu habâb
- 7 Şem'-i bezm-i 'ışka bir pervâneyin kim Hâletî
Yanmag ile eylerin hemvâre def'-i ıztırâb

55

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

- 1 'Aceb mi cûy-1 sabrum kalsa bî-âb
Döner üstünde dâ'im heft dülâb
- 2 Nice devr olmasun bahtum ki her şeb
Olur hem-sâyeler nâlemler bî-tâb
- 3 Gerek kim şu'le-i âh ola hemvâr
Yirişmez bâg-1 gamda kirm-i şeb-tâb
- 4 Nedür cây-1 ta'accüb bunda zâhid
Gönül kandîldür ebrûsı mihrâb
- 5 Güzel şöyle gerek kim sabr u hûşa
Vire evvel görüşde tab'-1 sîm-âb
- 6 'Acebdür hâl-i bahr-i gam ki anda
Olur her katre refte refte gird-âb
- 7 Benem üstâd-1 hayl-i mû-şikâfân
Velî baht itdi çün şâkird-i mû-tâb
- 8 Kim iltür Hâletî nâmen o şâha
Hemân it nâvek-i âhunla pertâb

56

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mübtelâ-yı kişver-i imkâna lâzımdur şarâb
Cins-i hûş u cevher-i dâniş degüldür anda bâb
- 2 Ey zen-i devrân senün kim geydi bir pîrâhenün
Eyleme hayt-1 sefid-i subhı bârî çerh-i tâb
- 3 Derd-i ser def'ine çâre bâde-i gül-fâmdur
Gitmemiş rengi ne gülden çıkdı âyâ ol gül-âb
- 4 Firkatünle 'ışk bârânı göz açdurmaz yagar
Nice olsun dîde-i baht-1 siyâhum sîr-hvâb
- 5 Dâne-i hâl-i ruhun görseydi ey meh lâ-cerem
Hûşe-çîn-i hırmen-i hüsnün olurdu âftâb
- 6 Konmamış vakt-i mübârekde esâs-1 şehri dil

- Olmıyor ma‘mûr bârî kıl esâsından harâb
 7 Refte refte murg-ı âteş-h‘âra tab‘ın tutdı dil
 Çekmez oldu tâb-ı kahrından o şâhun ıztırâb
 8 Şimdi mey nûş eylemekden ditrer oldu ellerüm
 Evvel ammâ Hâletî düşmezdi destümden şarâb

57

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Dûd-ı âhum ‘âlem-i bâlâya virdi ıztırâb
 Eyler oldu ahter-i bahtum kevâkibden hicâb
 2 Kanı ol demler ki eşkümler suları kûyunı
 Şimdi tâb-ı sîneden kalmadı hiç çeşmümde âb
 3 Kaçma ‘âşıkdan ki virmişdür cemâl-i Yûsuf’a
 Girye-i Ya‘kûb ile sûz-ı Zelîhâ âb u tâb
 4 Şeh-süvârüm olma ‘âşıklar yanında germ-rû
 Her birinün eyleme ‘ömrine ta‘lîm-i şitâb
 5 Hâtır-ı Ya‘kûb dil-hoşdur sabâ gelmezse de
 Bûy-ı pîrâhen degüldür kişver-i sabrumda bâb
 6 Sûret-i bî-câna döndüm za‘f ile ey Hâletî
 Vechi var bezminde yâr itmezse tevcîhe hitâb

58

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Seyl-i gam virdi vücûdum şehrine çok ıztırâb
 Hâne-i cân u dil oldu biribirinden harâb
 2 Gice ol şûhun gözine geldi bâde gûyiyâ
 Gamzesi şemşîrine sâkî-i meclis virdi âb
 3 Dil degül hâlî keş-â-keşden gam-ı hûbân ile
 Zerre-i nâçîz bir ammâ ki bin var âftâb
 4 Derd ü mihnet sîneme nevbetçe gelseydi eger
 Bâd-ı âhıyla serüm gören sanurdu âsyâb
 5 Çeşm-i mestin sermedî mahmur iden ey Hâletî
 Hiç seni kılsun mı câm-ı şefkatinden behre-yâb

59

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şöyle olmuş bâde-i ‘ışkıyla ol şûhun harâb

- Refte refte lerze peydâ itdi dest-i âftâb
 2 Çâh-ı Bâbil çâh-ı Nahşeb'den bedîdâr olmadı
 Ol senün çâh-ı zenahdânunda olan âb u tâb
 3 Âteş-i âhında bir te'sîr var kim bülbülün
 Turduğı yirde çıkar dâ'im ten-i gülden gül-âb
 4 Olsa bârî bir mürüvvet sâhibi çâpük-süvâr
 Çün ayaklanmak sunulmuş bana mânend-i rikâb
 5 Dôstum incinme biz sana gelince görmedük
 Sîne-i zerrâta dest-i redd komış bir âftâb
 6 Özegdür tab'-ı segân-ı kûy-ı gam kim dâ'imâ
 Pâk-dâmen olmayan hûbândan eyler ictinâb
 7 Mu'ciz-i 'ışk olmasa düşmezdi dâ'im Hâletî
 Sîneme tûfân-ı âteş çeşmüme tûfân-ı âb

60

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Tutmaz felek senünle bir ey şâh-ı Cem-cenâb
 Tutar eli görür gözidür gerçi âftâb
 2 Bir dânedür o hâl ki dihkân-ı rûzgâr
 Bin hirmen-i cemâlden itmişdür intihâb
 3 Düşmen salarsa yâra kebûterle nâmesin
 Ben de duhân-ı âh-ı dilüm eylerüm sehâb
 4 Hep gitdi levh-i sînedeki nakş-ı mâsivâ
 Peykân-ı tîri sûz-ı dilümden olunca âb
 5 Bir mûy-ı 'anberîneye degmez nigâhumun
 Bin kâr-bân ki yükleri hep olsa müşk-i nâb
 6 Ey Hâletî hemân 'arak-ı rûy-ı yârdür
 Verd-i ser-i mahabbete nâfî' olan gül-âb
 7 İtse nüfûz-ı nâvek-i tab'um müşâhede
 Tîr-i felek geçerdî yire eyleyüp hicâb

61

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Buldı gül-i sefid gibi rûyun âb u tâb
 Zîbâ yaraşdı haddüne gül-güne-i hicâb
 2 Ordu-yı şâh-ı gam nic'olur gösterür müdâm
 Âb-ı sirişküm üzre olan hayme-i habâb

- 3 Tâb-1 gam ile âb-1 ciger oldı ber-taraf
Devr-i zamâne eyledi âbiş-horum serâb
4 Sîm-i sirişk-i çeşmi görülmüş degül diyü
Ol h^vâce-i cemâl ider benden ictinâb
5 Şevk-i ruhiyla aglamadan Hâletî gözüm
Ne dilde hûn-1 nâb kodı ne cigerde âb

62

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Buldı gül-i sefid gibi rûyun âb u tâb
Zîbâ yaraşdı haddüne gül-güne-i hicâb
2 'Arz eyledükçe sûzumı terler hicâbdan
Gûyâ ki gülden âteşe karşı çıkar gül-âb
3 Yârün hicâbı olmasa hûr-1 cinân gibi
Olmazdı dilde dûzah-1 mihnetden ıztırâb
4 Gör tâli'üm ki kanlu yaşumdan hicâb ider
Gerçi hicâbı ref' idi hâsiyyet-i şarâb
5 Kalmaz vücûd-1 'âşık-1 şûrîdeden eser
Vuslat deminde kimden ider yâr ictinâb
6 Câm-1 şarâb leşker-i gussayla cenk için
Migfer geyer hemîşe görinen degül habâb
7 Hep gitdi levh-i sînedeki nakş-1 mâsivâ
Peykân-1 tîri sûz-1 dilümden olunca âb
8 N' için karardı kaldı ola Hâletî meger
Hâk-i reh-i nigârdan alındı müşk-i nâb

63

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Baksan altında görünmez anun illâ ki serâb
Niçe bir eyler ola devr bu birkaç dülâb
2 Şu'lesin gösteremez bîm-i felekden hergiz
Gelse zulmet-kede-i bahtuma kirm-i şeb-tâb
3 Câme-i al ile görsem gice h^vâbumda seni
Merdüm-i çeşmüm olur irtesi gark-1 hûn-âb
4 Şöyle bir hûb diler hâtır-1 sevdâ-zede kim
Eyliye 'işvesini vâsıta-1 lutf u 'itâb

- 5 Evvel ey bâd ‘adû çeşmini pür-hâşâk it
 Sonra it yârdan eylersen eger ref‘-i hicâb
 6 Şeb-i endûhda bir reh-rev-i hayret-keş idüm
 Şu‘le-i şîşe-i mey virdi safâ-yı meh-tâb
 7 Hük-m-i tûfân ile gark olsa cihân Hâletiyâ
 Âteş-i hasretüme degmeye bir katre-i âb

64

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Meh-pârelerde kalmadı hüsnünle âb u tâb
 Gûyâ ki kıldı gülleri pejmürde âftâb
 2 Mihr-i cemâlünü göreli hidmetünde dil
 İster ki pâre pâre ola nitekim sehâb
 3 Zinhâr gaflet itme mey-i nâbdan gönül
 Def‘-i gubâr-ı hâtır için olmaz öyle âb
 4 Câm-ı şarâb leşker-i gussayla ceng için
 Migferlerin hemîşe çıkarur degül habâb
 5 Âşık ki âh-ı serd ide kimdür ki gûş idüp
 Cismine lerze düşmeye cânına ıztırâb
 6 Çeşmümde ‘aks-i la‘l-i lebi eyledi karâr
 Sandum ki geldi Hâletiyâ gözüme şarâb

65

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bî-hûş olur anılsa yanında o la‘l-i nâb
 Olmaz dil-i harâb gibi bir tenük şarâb
 2 Reşk itmeseydi hatt-ı ruh-ı yâra her gice
 Zerrîn devâtını yire urmazdı âftâb
 3 ‘Arz eyledükçe sûzumı terler hicâbdan
 Gûyâ ki gülden âteşe karşı çıkar gül-âb
 4 Zâl-i felek bilür ki yüzün görmek istemem
 Ebri ‘aceb mi eylese geh perde geh nikâb
 5 Efsâne-i melâlümi her gice söylerem
 Çeşm-i nücûma Hâletiyâ tâ gelince hvâb

66

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Rûy-ı yâra ‘arak getürdi şarâb
Çıkdı gülden ol âteş ile gül-âb
- 2 Yansa dil pûtesinde âteş-i ‘ışk
Gözlerümden revân olur sîm-âb
- 3 Câm-ı la‘lünle genc-i vaslundan
Dil-i şûrîde oldu mest ü harâb
- 4 Tîg-i cevrunle tograyup bagrum
Âteş-i firkatünle kılma kebâp
- 5 Şâh-bâz-ı hayâl-i hâli görüp
Uçdı ey Hâletî gözümden h^vâb

67

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Pây-ı yâra düşmeye gördükçe tâ kim âftâb
Eylerin peydâ hemîşe dūd-ı âhumdan sehâb
- 2 Gice gündüz hûn-ı eşkümden pür olur sâgarum
Bilmeyüp ehl-i hased sanur elümde var şarâb
- 3 Târ-ı zülf-i ham-be-ham çıkmaz derûnumdan benüm
Rişte-i cânumda andandur bu denlü pîç ü tâb
- 4 Tîşe-i hicrân komaz sabrum binâsından eser
Merhamet kıl olmasun dîrsen eger hâlüm harâb
- 5 N’ola dünyâlar kadar hazz itse meyden Hâletî
Günbed-i eflâkden virür nişân her bir habâb

68

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Iztrâb-ı tâb-ı tebden kalmadı cismümde tâb
Benzedüm ol şehre kim ola zelâzilden harâb
- 2 Bâg-bân-ı magfîret silküp vücûdum nahlini
Mîve-i cürm ü günâhum düşdi hep bî-irtiyâb
- 3 Girye eyler hâlüme her mûy-ı ten za‘fum görüp
Sanma cism-i nâ-tüvân oldu ‘arakdan gark-âb
- 4 Hâric ez-defter gerekdür bu geçen evkât-ı ‘ömr
Eylese nakd-i hayâtum kâtib-i kudret hisâb
- 5 Sanma tebdendür ‘arak-nâk olduğum ey Hâletî
Eyledüm kurtulmaga düzd-i ecelden çok şitâb

69

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Vakt-i güldür gül gibi destünde tut câm-ı şarâb
Âb-ı âteş-rengsiz bulmaz bu mevsim âb u tâb
- 2 Hâtem-i ikbâl-i Cem buldı nigînin dir gören
Sâgar-ı zerrîne konsa sâkiyâ la'î-i müzâb
- 3 Sen tururken kim gelür yanunda dil-berlik satar
Hvâce-i bâzâr-ı hüsn olmuş tutalum bî-hisâb
- 4 Gam yimekten hicr ile dem yok ki bî-hûş olmaya
'Âşık-ı dil-hasteye eksük degüldür hord u hvâb
- 5 Dil degül hâlî keş-â-keşden gam-ı hûn-âb ile
Zerre-i nâçiz bir ammâ ki sebük-vâr âftâb
- 6 Olsa bârî bir mürüvvet sâhibi çâpük-süvâr
Çün ayaklanmak sunulmuş bana mânend-i rikâb
- 7 Hâletî pâ-mâl-i gamdur ummanuz andan hüner
Nesne hâsıl eylemez hergiz ayaklanmış türâb

70

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Anun için varmaz oldum meclis-i rindâna hep
Korkarın râz-ı dilüm fâş eyleyüm mestâna hep
- 2 'İşka düşdi cân u dil kaldum kurı cism ile ben
Sanki bir fülkün metâ'ın atdılar 'ummâna hep
- 3 Necm-i bahtum itmese andan dem-â-dem iktihâl
Hâk-i râh-ı yâri kordum dîde-i giryâna hep
- 4 Söylemezdi 'aksini anun dem-â-dem kûh-sâr
Olmasa mecnûn-ı 'ışkun sözleri yabâna hep
- 5 Hatırun hoş tut elem çekme günâhun 'afv ider
Söylerüz ey Hâletî ol husrev-i hûbâna hep

71

Müfte 'ilün Mefâ 'ilün Müfte 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Eyledi kıbkızıl deli her birini o gonçe-leb
Gülleri gül-şenün n'ola handeler itse bî-sebeb
- 2 Lerze-i destüme sebep şurb-ı müdâm sanmanuz
Tâb-ı gam-ı zamânedan zâhir olur tenümde teb

- 3 Hûn-ı kebûteri getür 'ıyş idelüm ki sâkiyâ
Niçe dem oldı görmedük böylece bir dem-i tarab
- 4 Kaldı hükûmet itmeden sînedede cân-ı nâ-tüvân
Milket-i husrev-i belâ ol şeh-i hüsnün oldı hep
- 5 Hâleti-i belâ-keşi hicre salup o şâh-ı hüsn
Şimdi anunla korkudur her kime eylese gazab

72

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'Âşık-ı bî-dil ne dir kim ana eylersün 'itâb
Zerre-i nâçîze hiç hançer çeker mi âftâb
- 2 Bî-tevakkuf dil-berün agzına teslîm eyledi
Bezm-i meyde 'aklumı ugurlayup câm-ı şarâb
- 3 Zümre-i 'uşşâk-ı mihnet-dîdeden saymaz beni
Söyleşem ol âfet-i devrân ile rûz-ı hisâb
- 4 Hâl-i gendüm-gûnı hicriyle anun ser-geşteyem
Oldı çeşmüm gûyiyâ bir iki gözlü âsyâb
- 5 Yâr hâlümnden su'âl itse hemân giryân olur
Görmedüm ey Hâletî çeşmüm gibi hâzır-cevâb

73

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Def' itmege zalâm-ı gamı şem'dür şarâb
Fânûs-ı aldur üzerinde anun habâb
- 2 Lâyık mıdur ki gönli kala ben fütâdenün
İllerle esb-i nâza binüp idesin şitâb
- 3 Mihr-i cemâlünü görelî hizmetünde dil
İster ki pâre pâre ola nitekim sehâb
- 4 Zinhâr gâfil olma mey-i nâbdan gönül
Def'-i gubâr-ı hâtır için olmaz öyle âb
- 5 Hakkâ ki âb u âteşi cem' itdi 'ârızun
Andan 'aceb mi dîde vü dil bulsa âb u tâb
- 6 Ol mest-i nâz zevk ü safâlar ider tamâm
Gam âteşinde görse eger oldugum kebâb
- 7 Ey Hâletî hemân 'arak-ı rûy-ı yârdür
Derd-i ser-i mahabbete nâfî' olan gül-âb

74

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Yâra uruldugumçün idenler bana 'itâb
Kılmaz mı ola kaşı kemânın görüp hicâb
- 2 Meclisde h'âb-ı nâza varur gâh olur o yâr
Bir göz yumup açınca ider 'âlemi harâb
- 3 Sîm-i sirişk-i çeşmi görülmüş degül diyü
Ol h'âce-i cemâl ider bizden ictinâb
- 4 Reşk itmeseydi hatt-ı ruh-ı yâra her gice
Zerrîn devâtını yire urmazdı âftâb
- 5 Virmez mi ola hüsni zekâtın 'aceb o yâr
Cevrine yohsa hûblarun yok mıdur nisâb
- 6 Âdem 'aceb mi devlet-i dünyâya kanmasa
Mümkün midür ki kimseyi sîr-âb ide serâb
- 7 Derdünle Haletî yine bir hâle vardı kim
İde ecel gelürse hayâtında irtiyâb

75

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kılrsa çeşmün pür-'arak keyfiyyet-i bezm-i şarâb
'Aklın alur âdemün zülfünde olan âb u tâb
- 2 Gice ol yârün gözine geldi bâde gûyiyâ
Gamzesi şemşîrine sâkî-i meclis virdi âb
- 3 Dâne-i hâl-i ruhın yâd eyledükçe dil-berün
Eksük olmaz 'âşıkun murg-ı dilinden ıztırâb
- 4 Kaşlarun altında çeşmün hasretiyle dem-be-dem
Kûşe-i mihrâbda zâhid yaturmuş mest ü h'âb
- 5 Sen yiyüp içmekdesin illerle ammâ Hâletî
Hicr ile yaşın şarâb-ı nâb ider bagrın kebâb

76

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Şol denlü elem virdi bana firkat-i mahbûb
Gördüm hele ben görmedügin Hazret-i Ya'kûb
- 2 Ter kılrsa n'ola eşk-i güher-rîzle cânâ
'Âşık sana göndermek olur mı kurı mektûb

- 3 Nev-restedür ol yâr oyuncak sanur ey dil
Meydân-ı mahabbetde serün eyler isen tób
- 4 Düşsün mi sana kesmeg ile bir iki hârâ
Ferhâd gibi bir niçe ırgad ide maglûb
- 5 Olursa n'ola Hâleti-i zâr yukardan
Olmışdur o sen şâh-ı felek-rütbeye mensûb

77

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Bezm-i mahabbetünde ne lâzım şarâb-ı nâb
Şevk-i lebünle oldı bizüm hâlümüz harâb
- 2 Terk itdi gitdi çünki o serv-i revân beni
Bir yana ben de başum alup gideyin çü âb
- 3 Ol gamzelerle itdüğini idemez senün
Ne hançer-i hilâl ne şemşîr-i âftâb
- 4 İllerle sen yiyüp içesin ben revâ mıdur
Gözüm yaşın şarâb kılâm bagrumı kebâb
- 5 Ey Hâletî yanında eger yâri olmasa
Hûr-ı cinâna bakmak olur 'âşıkâ 'azâb

78

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Tîşe-i hicrünle olmuşdur benüm hâlüm harâb
Sen de yıkma hâtırum ey dil-ber-i 'âlî-cenâb
- 2 Kanı ol demler ki eşkümlle sular dum kûyunı
Şimdi sûz-ı sînedden kalmadı hiç çeşmümde âb
- 3 Bir 'aceb meydür mey-i 'ışk-ı mahabbet hak bu kim
Ortadan merfû' olur anunla yetmiş bin hicâb
- 4 Sanmanuz kim kâkülün tahrîk ider bâd-ı sabâ
Murg-ı diller muttasıl dâm içre eyler ıztrâb
- 5 Tâb-ı rûz-ı mahşere teşbîh iderdüm sûzumı
Olmasa ey Hâletî derdüm eger kim bî-hisâb

79

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'Arz-ı ruhsâr eylesen ey dil-ber-i 'âlî-cenâb
Gelse ahabun ferahdan çeşme-i çeşmine âb

- 2 Sâgar-ı mey destüne geldükçe bezm-efrûz olur
Anı eyler ‘aks-i ruhsârun meh iken âftâb
- 3 Nâlelerden derd-i ser eksük degüldür yârda
Şîşe-i çeşmüm n’ola her dem kılursam pür-gül-âb
- 4 Sanmanuz kim kâkülün tahrîk ider bâd-ı sabâ
Murg-ı diller muttasıl dâmında eyler ıztırâb
- 5 Yâr hâlümnden su’âlitse hemân giryân olur
Görmedüm ey Hâletî çeşmüm gibi hâzır-cevâb

80

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Gâyet de düşkün itdi beni neş’e-i şarâb
Döndüm şu kişvere ki ola âbdan harâb
- 2 Gül-zâra bûy-ı kâkül-i yâri getürmese
Bâd-ı sabâyı bagrına basmazdı her habâb
- 3 Düşmen salarsa yâra kebûterle nâmesin
Olur dehân-ı âh anı kapmaga sehâb
- 4 Ser-geşteyem belâ-yı mahabbetle şöyle kim
Oldı başum hevâ ile devr eyler âsyâb
- 5 Ey Hâletî bilür ki yüzün görmek istemem
Zâl-i felek tutunsa n’ola ebrden nikâb

81

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

- 1 Vasl u hicrînle hevâ-yı ‘ışk mânend-i habâb
Hâne-i kalbüm gehî ma’mûr ider gâhî harâb
- 2 Teşnegân-ı ‘ışk-ı yâra sâz-gâr olsun diyü
Virdi üstâd-ı ezel tîg-i belâya özge âb
- 3 Şem’-veş ruhsârını meyden fûrûzân eyleyüp
Gice sâkî meclis-i rindâna virdi âb u tâb
- 4 Pür-‘arak olur ruhî hâl-i dilüm ‘arz eylesem
Ya ana te’sîr ider sözüm yahûd eyler hicâb
- 5 Görmesem câm-ı meyi ‘âlem gözüme târ olur
Çeşm-i âlem-bînüme hergiz görünmez âftâb
- 6 Âteş-i ‘ışkıyla mâl-â-mâl iden dil micmerin
Şîşe-i çeşmin revâdur itse dâ’im pür-gül-âb
- 7 Şimdi mey nûş eylemekden ditrer oldı ellerüm

Evvel ammâ Hâletî düşmezdi destümden kitâb

82

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Rindân yanında olsa n'ola mu'teber şarâb
Gam mülkini harâba viren âbdur ol âb
- 2 Ol gamzelerle itdügünü idemez senün
Ne hançer-i hilâl ne şemşîr-i âftâb
- 3 Câm-ı şarâb leşker-i gussayla ceng için
Migferlerin çıkardı görinen degül habâb
- 4 Bezm-i visâl-i dil-bere dil dâhil olmadı
Tâ olmayınca gözyaşı bâde ciger kebâb
- 5 Ey Hâletî yanında eger yâri olmasa
Hûr-ı cinâna bakmak olur 'âşîka 'azâb

83

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Dil ki figân ider hem içer turma hûn-âb
Bir şâhdur ki sâz ile nûş eyliye şarâb
- 2 Gönlümde 'ışk var-idüğün anladı habîb
Kanda defîne olsa bulurmuş anı gurâb
- 3 Lâyık mıdur ki gönli kala ben fütâdenün
İllerle esb-i nâza binüp idesin şitâb
- 4 Gül-zâra bûy-ı kâkül-i yâri getürmese
Bâd-ı sabâyı bagrına basmazdı her habâb
- 5 Mestâne düşdi bu gazelün Hâletî yine
Benzer ki 'ışk yarası eyledi [hep] harâb

84

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Kanda idüğün bilmege ol mihr-i cihân-tâb
Kıldum eser-i nakl-i semendini suturlâb
- 2 Nâz uyhusuna varsa n'ola bezm-i safâda
Zîbâ yaraşur ol gözi bâdâma şeker-hvâb
- 3 Öldürmege yetmez mi beni hançer-i ser-tîz
N' için gam-ı hicrün içirür yok yire şarâb
- 4 'Uşşâkı helâk itmede tâ kim ola muhkem

- Ol şûh-ı cihân zülfı kemendine virür tâb
 5 Yârün dehenin Hâletiyâ biz de görürdük
 Kâm-ı dil-i ‘âşık gibi ger olmasa nâ-yâb

85

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 ‘Aceb mi virse dil-i ‘âşıkâ dehânı tarab
 Şu câmdur ki ola bâde ile leb-ber-leb
 2 Zuhûr idüp leb-i Şîrîn ü Leyli-i zülfün
 Harâba vardı diyâr-ı ‘Acem sevâd-ı ‘Arab
 3 Miyân-ı dil-beri görsem diyü uzanma dilâ
 İder mi ‘âkil olan kimse hiç muhâli taleb
 4 ‘Aceb mi şâne-sıfat olsa cismümüz sad-çâk
 Cihânda çekdügümüz zülf-i yârdandur hep
 5 Yine o serv-i revân ile râst gelmişler
 N’ola rakîble ey Hâletî düşersem çep

86

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bezm-i gamunda şöyle gerek ‘âşıkâ şarâb
 K’olmaya giryesi anun illâ ki hûn-ı nâb
 2 Ol sayd-gâh-ı nâza çıkan şâh-ı pür-gurûr
 Her sayd için virür mi kemend-i cefâya tâb
 3 İtsem ‘aceb mi hidmet-i şâh-ı gam ile fahr
 Bin dil görüp bir ten içinde ider intihâb
 4 Mümkün midür ki râh-ı mahabbetde yâr ola
 Sabr-ı sebük-‘inân ile nâz-ı girân-rikâb
 5 Sûz-ı dilün ki söyleyesün yâra Hâletî
 İtmek gerek zebâne-i âh ile feth-i bâb

87

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Degmede düşmez benüm gibi belâ-keş ‘andelîb
 Hârdan pür-zahm ola bûy-ı vefâdan bî-nasîb
 2 Tâb-ı cevriyle tegâfûl kim bu minvâl üzredür
 Hep serâb olur nemek-zâr-ı hakîkat ‘an-karîb
 3 N’eyle hursend eyleyüm bu hâtır-ı mihnet-keşüm

- Şâhid-i maksûddan bir 'işve görmem dil-firîb
 4 Ursa başın haste-i mihnet n'ola yirden yire
 Kalmadı dârü'ş-şifâ-yı dehrde çün bir tabîb
 5 Bin belâ ile eger kim h^vâba varsam Hâletî
 Görmezüm h^vâbumda illâ rûy-ı pür-çîn-i rakîb

88

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Yâra uruldugumçün idenler bana 'itâ
 İtmez mi ola kaşı kemânın görüp hicâb
 2 Zindâniyân-ı gam varamaz h^vâb-ı râhata
 Mâdâm ki söyünmeye bu şem'-i âftâb
 3 'Âşık görürse mîve-i vaslını h^vâbda
 Lâ-büdd uyandugında dehânın bulur pür-âb
 4 Murg-ı dile havâledür ol bâr-ı gamze kim
 Sahrâ-yı sayd-gâhın ider bahr-i hûn-ı nâb
 5 Ey Hâletî figân iledür müddetü'l-hayât
 Hırs ile ol ki oldı siyeh-kâse çün rebâb

HARFÜ'T-TÂ

89

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ben fakîre bûse-i la'lünle virseydün hayât
 Virmiş olurdun nisâb-ı hüsnüne lâyıık zekât
 2 Gayrı deryâya kıyâs itme mahabbet lüccesin
 Garka-i endûha gird-âbındadur anun necât
 3 Rıtl-ı gamdur sâgar-ı şâdînün ardınca gelen
 Tâ ezelden böyledür tertîb-i bezm-i kâ'inât
 4 Zâhir oldı sanmanuz yârün zenahdânında hat
 Lîka çıkmışdur nigûn olmakla ol sîmîn-devât
 5 Mâ'ilüm bir hûba kim deryûze-i envâr ider
 Lem'a-i mihr-i cemâlinden dem-â-dem şeş-cihât
 6 Anda lâ-büdd Hâletî kayd-ı hayât olmak gerek
 İtdürürsen mansıb-ı 'ışkını ol şâhun berât

90

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 ‘Arak-nâk olsa dil-ber bâdeden geldükçe germiyyet
Bulur erbâb-ı meclis ol ‘arakdan başka keyfiyyet
- 2 Kanâ‘at eyle hâlüne dem-â-dem bakma bâlâya
Eger kim düşmesün dirsen başundan efser-i devlet
- 3 Kelâm-ı sûz-nâk-i ehl-i ‘ışka tut kulak zâhid
Eger kim var ise gûş-ı dilünde penbe-i gaflet
- 4 Gelür diyü hayâlün şâhı cânâ gice olmaz kim
Revâk-ı dîdeyi dürr ü güherle itmeyüm zînet
- 5 Degül cân u tenüm sûz-ı belâdan bir zamân hâlî
Vücûdum nüshasın yakmag içün yazmış yed-i kudret
- 6 Bugün ben hisse-dârum mihnet-i Ferhâd u Mecnûn’dan
Yirüm küh-sâr-ı gamdur reh-güzârüm vâdi-i hayret
- 7 Eger el çekse anlardan o tıfl-ı nâz-perverdüm
İder miydi ‘adûlar dest-bûsa muttasıl cür’et
- 8 Görüp rahm itmesün dil-ber diyü a‘dâ siler yaşın
Sanur bu Hâletî-i sâde-dil kim itdiler şefkat

91

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Oldukça sabâ silsile-cünbân-ı mahabbet
Kendüm sanurum Kisri-i dîvân-ı mahabbet
- 2 Olmaz bana hiç dâg-ı melâmet gibi altun
Bî-nâm gerek sikke-i şâhân-ı mahabbet
- 3 Yursan iki ‘âlemden elün evvel ü âhir
Elbette gelür ayaguna h‘ân-ı mahabbet
- 4 Dem-beste-i hayretdür olan vâsıl-ı maksûd
Her lâl olamaz mahrem-i sultân-ı mahabbet
- 5 Kalmadı eser Hâletiyâ hakk-ı nemekden
Benzer ki nigûn oldu nemek-dân-ı mahabbet

92

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Dil sâhasıdur menzil-i har-gâh-ı mahabbet
Baş üzre gerek taht-ı şehinşâh-ı mahabbet
- 2 Bin âh-ı dil-i mâtemiyân ile karışsa
Dûd-ı şererinden bilinür âh-ı mahabbet
- 3 Sürsem yüzümi pâ-y-ı seg-i kûy-ı nigâra

- Zâhid dahı görse nic'olur câh-ı mahabbet
 4 Şeh-râh-ı visâlün açılup kalsa 'amelden
 Ser-menzil-i hicrâna çıka[r] râh-ı mahabbet
 5 Derdünle gözet Hâleti-i zârı Hudâyâ
 İtme anı rû-gerde-i der-gâh-ı mahabbet

93

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Virme câm-ı kalbüme olup mey-i nâz ile mest
 Dest-i lutfundan rehâ seng-i tegâfülden şikest
 2 Ey hoş oldum kim ola câm u surâhî sâz-gâr
 Nagmesin kıldukça mutrib geh bülend ü gâh pest
 3 Sübhanun târın gehî zünnâr iderler zâhidâ
 Eylemez hergiz tahallüf hükm-i dîvân-ı elest
 4 Her pes-i mevci kemîn-gâh-ı niheng-i gussadur
 Nîl-i ikbâlün degüldür sâhili cây-ı nişest
 5 Hâletî incinme görsen yârdan temkîn-i hüsn
 Tâ ezelden böyledür resm-i bütân-ı hod-perest

94

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Karşuna el baglasa hûbân n'ola ey şûh-ı mest
 Mülk-i hüsnün şâhısın sen *dest ber-bâlâ-yı dest*
 2 Şişe-i dil seng-i cevrunle sınırsa razıyuz
 Tek cihânda itme şâhum 'ahd ü peymânun şikest
 3 Mest ü medhûş olsa dil câm-ı belâdan gam yime
 Çün bilürsin kim belâdur bâde-i bezm-i elest
 4 'Âşıkun kanını içmekden usanmaz çeşm-i yâr
 Bâdeye itmez kanâ'at gûyiyâ bir mey-perest
 5 Şâh-bâz-ı tab'ı bâlâ serde pervâz eyliye
 Olmaya ger Hâletî'nün pây-e ikbâli pest

95

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Pâk itdi katı 'ışk binâsın yed-i kudret
 Bir taşı anun kopmaya ger kopsa kıyâmet
 2 Maksûdun ise bu dil-i vîrânede yokla

- Her yirde bulunmaz güzelüm genc-i mahabbet
 3 El çekmez idi ‘ışk-ı mecâzîden ölünce
 Bulsa dil-i dîvâne güzellerde hakîkat
 4 Çîn itdi cebînin göricek bu dil-i zârı
 Emvâcını gösterdi yine bahr-i melâhat
 5 Ölmek yoluna cânuma minnet dimiş oldum
 Ol rûh-ı revân geldi didi ana ne minnet
 6 Müşkîn-dem olur Hâletiyâ şâ‘ir-i bî-dil
 İrdükçe meşâmm-ı diline nefha-i himmet

96

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Eger müjgân-ı çeşmin nâ-gehân kaldursa ol âfet
 Gören bî-hûş olur hakkâ ki çûb altındadır san‘at
 2 Alur cânını halkun kurtarur dünyâ belâsından
 Anunçün dirler ol şûh-ı cihâna hep melek-haslet
 3 Teni berg-i semen bir gonca-i gül-pîrehensin sen
 Olupdur sende ey şûh-ı cihânum hûbluk kat kat
 4 Bugün ben hisse-dârum mihnet-i Ferhâd u Mecnûn’dan
 Yirüm küh-sâr-ı gamdur reh-güzârum vâdi-i hayret
 5 Ayaklanmak murâd itdükçe biz ayakladı devrân
 Leked-kûb-ı cefâ olduk umarken sâgar-ı ‘işret
 6 Per ü bâlin yolardum varduğičün şahs-ı nâ-dâna
 Eger kim destüme girseydi bir kez tâ‘ir-i devlet
 7 Felek ey Hâletî hazz eylemez nakşın çıkarmaktan
 Anunçün oldu yanında hamâkat özge haysiyyet

97

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Kendüsin bilmez şarâb-ı şîveden ol yâr mest
 Vay eger kim ola câm-ı bâdeden tekrâr mest
 2 Tomruğa girmezdi kokmazdı dehânın her kişi
 Olmasa la‘lün meyünden gonca-i gül-zâr mest
 3 Şöyledür keyfiyyet-i câm-ı lebün kim döstüm
 ‘Ömri oldukça ola bir kez olan hûş-yâr mest
 4 Aglamazdı yok yire yâd eyledükçe vaslunu
 Olmasaydı her zamânda ‘âşık-ı dîdâr mest

- 5 Bezm-i 'ışk içre yükin gâhî tutarmış Kûh-ken
Hâletî ammâ şarâb-ı 'ışk ile her bâr mest

98

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Top itdi niçe kelleyi çevgân-ı mahabbet
Toldı ser-i 'uşşâk ile meydân-ı mahabbet
2 Zerd oldu yüzüm 'ışkun ile akdı sirişküm
Gösterdi yine sîm ü zerin kân-ı mahabbet
3 Oldun yine ey bâd kılup zülfini tahrîk
Üftâdelere silsile-cünbân-ı mahabbet
4 Derd ü gam-ı endûh u belâ gelse kayırma
Sabr eyle hemân bu durur erkân-ı mahabbet
5 Konmuş dehenün derdi senün hisse-i gâ'ib
Dünyâya çekildükde ezel h^vân-ı mahabbet
6 İrmez mi idi seng-i melâmet ana gâhî
Gayet de bülend olmasa eyvân-ı mahabbet
7 Dil akdı hemân Hâletiyâ kûy-ı nigâra
Cûş eyleyicek sînede 'ummân-ı mahabbet

99

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Gam-ı hicrünle mahzûnam beni vaslunla mesrûr it
Şehâ gam-hâne-i kalbüm nice yıkdunsa ma'mûr it
2 Degüldür pertev-i nûr-ı cemâle bakmadan hâlî
İlâhî merdüm-i çeşm-i cihân-bînün yirin nûr it
3 Murâdumdur biraz yanup yakılmak bezm-i dil-berde
Gel ey mutrib alup cism-i nizârum târ-ı tanbûr it
4 Münevver eyle çeşmüm pertev-i mihr-i cemâlünden
Bana lutf eyleyüp düşmenlerüm huffâş-veş kûr it
5 Anarsan Hâletî-i zârı düşünâmunla an şâhum
Senün derdünle ölmüşdür anı hayr ile mezkûr it

100

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Murg-ı cânı al cemâlün şem'ine pervâne tut
Sîneden peykân-ı hûn-âlûdun alma câna tut

- 2 Her zamân dîvâne diyü bana eyliyen ‘itâb
Zülfüne bağlandı gönlüm uslu tut dîvâne tut
- 3 Gönlüm aldun çünkü bir de cism-i sad-çâküm götür
Dôstum bir elde âyîne bir elde şâne tut
- 4 Yüz tutarsa cenge ey ‘âşık senünle müdde‘î
Sen dahî şemşîr-i âhun çerh-i ser-gerdâna tut
- 5 Kılma şâhum ‘âşıkundan lutf u ihsânun dirîg
Gâh seng-i cevre gâhî nâvek-i müjgâna tut
- 6 Pend-i erbâb-ı riyâyaya tutma gûş ey Hâletî
Dem-be-dem nûş eyle câm-ı bâdeyi rindâna tut

101

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Sînemde zuhûr ideli âsâr-ı mahabbet
Gül-zâr-ı cinân oldu bana hâr-ı mahabbet
- 2 Âyîne-i dil sâf olalı jeng-i kederden
Berk urdı hemân lem‘a-i envâr-ı mahabbet
- 3 Cârî olalı gözlerümün yaşı dem-â-dem
Açıldı gönülde yine ezhâr-ı mahabbet
- 4 Mansûr-ı dilüm itdi ‘ıyân sırr-ı *Ene‘l-Hak*
Zülf-i siyehün eyledi ber-dâr-ı mahabbet
- 5 Gördükçe seni kûşe-i çeşmiyle bilür yâr
Ey Hâletî lâzım degül izhâr-ı mahabbet

102

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bir nat‘dur ki ‘arsa-i dünyâ-yı bî-sebât
Her kûşesinde vardur anun ihtimâl-i mât
- 2 Âb-ı hayât dirsem olur tîg-i tîzüne
Zîrâ hayâtı haste-i ‘ışkun olur memât
- 3 Meyl itdüğünde la‘l-i revân-bahşuna gönül
Hızr olmamışdı vâsıl-ı ser-çeşme-i hayât
- 4 Menşûr-ı hüsne kaşları tigrâ-yı bî-misâl
Zülf-i siyâhı oldu anun leyle-i Berât
- 5 Pertev salardı gün gibi âfâka Hâletî
Olsa belâgat ehline bir zerre iltifât

HARFÜ'S-SÂ

103

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 İtme mihr ü cevrden agyâr ile zinhâr bahs
Kılma hâlinden o şûhun endek ü bisyâr bahs
- 2 Zülfünün her târı cân-ı 'âşika bir mâr ise
Ejdehâlarla ider bu âh-ı âteş-bâr bahs
- 3 Eylerüm kendüm bilelden hidmet-i fenn-i cünûn
Anda hergiz görmedüm firkat gibi düşvâr bahs
- 4 Bend-i zülfün üzre eyler 'âkil ü dîvâne ceng
Câm-ı la'lünden kılur mestâne vü hûş-yâr bahs
- 5 Düşmen-i seg-cânı yâd itmek ne lâzım Hâletî
Ehl-i 'irfâna düşer mi öyle bir murdâr bahs

104

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Ruhundur eşk-i çeşmüm böyle hûnîn olmaga bâ'is
Olur hurşîd-i enver la'l rengîn olmaga bâ'is
- 2 Yüzine kimsenün bir kerre başın kaldurup bakmaz
Nedür ol mest-i nâzum böyle hod-bîn olmaga bâ'is
- 3 Bir içim sudur ol dil-ber olur anuñün ey 'âşık
Hemîşe bâd-ı âhun rûyı pür-çîn olmaga bâ'is
- 4 Gül-i gül-zâr-ı hüsn-i yâra kim destin dırâz eyler
Nedür hâr-ı melâmet ana perçîn olmaga bâ'is
- 5 Derûn-ı dilde dâ'im kâkül-i hoş-bûy-ı yâr olmak
Olur 'ışk ehlinün enfâsı müşkîn olmaga bâ'is
- 6 Fenâsından cihânun Hâletî gâfil misin yohsa
Nedür dünyâ için çak böyle gam-gîn olmaga bâ'is

105

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün

- 1 Belâ dânesin ekdi 'âlemde hâris
Ben oldum anun kişt-zârına vâris
- 2 N'ola seyl olup aksa eşk-i revânum
Yagar turma başuma tîr-i havâdis
- 3 Güzellikde sen Yûsuf-ı Mısr'a sâni

- Belâ içre ben Kays u Ferhâd'a sâlis
 4 Ele lutf ider yâr bâ'is gerekmez
 Bize böyle cevri itmege neyki bâ'is
 5 Senün Hâletî bir kadîmî kulundur
 N'îçün yüz çevirdün ne oldı ki hâdis

HARFÜ'L-CÎM

106

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 İtsün mi kalb-i yâr u dil-i 'âşık imtizâc
 Olmuş birisi seng anun birisi zücâc
 2 Gûyâ ki nerd tahtasıdur sîne-i nizâr
 Dâg-ı nev ü kühen yoludur âbnûs u 'âc
 3 Girse eger sifâl-i seg-i kûyî destüme
 Anı ölünce eyler idüm tâc-ı ibtihâc
 4 Yârün hayâli gelmelü oldukça sîneye
 Eyler zuhûr dîde-i cânında ihtilâc
 5 Sanup mukaddimât-ı belâyı netîce-bahş
 Gösterdi Kays fenn-i cünûn içre i'vicâc
 6 Ben hastesini yoklamadı ol tabîb-i cân
 Var ise Hâletî degülüm kâbil-i 'ilâc

107

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

- 1 Âteş-i mihnetle idüp imtizâc
 Bülbül-i dil oldı semender-mizâc
 2 Müşt-zen-i fark-ı sipihrem müdâm
 Açmam edânîye kefi ihtiyâc
 3 Kûçe-i pür-sûd-ı belâda benem
 Gevher-i ümmîdi iden bî-revâc
 4 La'lini görmek umarum eylese
 Dîde-i cânında zuhûr ihtilâc
 5 Pây-ı seg-i yârüme rû-mâl ile
 Eylesün âhû-yı Hoten ibtihâc
 6 Hâletiyâ dâg-ı cefâdur hemân
 Haste-dil-i 'ışka münâsib 'ilâc

108

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Biribiri ile nice itsünler imtizâc
Bülbül hevâyî güller ise âteşî-mizâc
- 2 Kullaruna o sîne-i sîmîni gösterüp
Ey şâh-ı hüsn bahşiş için bir hazîne aç
- 3 Agyârun alsa cân u dilin yâr tan mıdur
Kâfir memâlikinden alur şâhlar harâc
- 4 Gel ey nesîm-i subh tagıt zülf-i dil-beri
Dehri mu'attar it yine her yana müşk saç
- 5 Ben hastesini yoklamadı ol tabîb-i cân
Var ise Hâletî degülüm kâbil-i 'ilâc

109

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 İrmez belâ-yı 'ışka düşen lutf-ı yâra hiç
Deryâ-yı gussa mürdesin atmaz kenâra hiç
- 2 Mecnûn-ı berr ü bâdiye-i hicr idüp beni
Ugratmasun o silsile-i müşk-sâya hiç
- 3 Bilmez misin ne gûne akar gönli 'âşıkun
Ey serv varmadun mı leb-i cûy-bâra hiç
- 4 Keştî-i ârzûyü yürütmek kolay mıdur
Mümkün midür ki karşı koya rûzgâra hiç
- 5 Tâb-ı temûz-hasret-i nârıyla Hâletî
Cûy-ı ümîdüm ola gibi vara vara hiç

HARFÜ'L-HÂ

110

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Kasd ider la'l-i lebün öpmege her bâr kadeh
Oldı bir kan kuyusu şeb-rev-i 'ayyâr kadeh
- 2 Aklumuz almaga câm-ı lebi yârün besdür
Getürüp n'eyler ola gabgabı tekrâr kadeh
- 3 Secde itdürmeg için mest-i ser-endâzlara
Yakdı âteş-kede-i bezme 'aceb nâr kadeh
- 4 Tâzeler âteşini sâki-i meclis her gâh

- Fi'l-mesel oldu hemân micmer-i devvâr kadeh
 5 Bu kadar şevk düşer miydi dil-i rindâna
 Olmasa Hâletiyâ matla'-ı envâr kadeh

111

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'Akl eger bahs eyler ise 'ışk ile bulmaz felâh
 Peşşe şeh-bâza meges Sîmurg'a olmaz hem-cenâh
 2 Na'l-i esbinden şerer çıkdı gelürken hâneme
 Yanmaga şem'-i ümîdüm zâhir oldu iktidâh
 3 Rûy-ı dil görsem hayâl-i zülf-i dil-berden eger
 Olurum güm-geştesin bulmuş gibi pür-inşirâh
 4 Bî-muhâbâ nûş ider var ise dîn-i 'ışkda
 Hûn-ı nâ-hak gamze-i cânâna olmuşdur mübâh
 5 Günde bin kez ölmenün firkat komışlar adını
 Hâletî ehl-i mahabbet böyle itmiş ıstılâh

112

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Tesbîh dânesine dönüp katre-i sabûh
 Nâsîh sözünden eyliyelüm tevbe-i nasûh
 2 Bir bûse virdi cânı alup ol Mesîh-dem
 Lutfindan itdi mürde-dile yine feyz-rûh
 3 Hattun gamıyla fenn-i cünûn içre sînemüz
 Bir nüshadur ki yazmış ana şerha-i şürûh
 4 Akmazdı eşk-i çeşmi dem-âlûde her zamân
 Bagrında ehl-i 'ışkun eger olmasa fûrûh
 5 Şemşîr-i tab'ı aldı ele Hâletî yine
 Olsa 'aceb mi mülk-i belâgatda çok fûtûh

113

Fe'ilâtün Mefâ'iün Fe'ilün

- 1 Tîg-i hicrûnle kılma cânı cerîh
 İtme bana efendi zulm-i sarîh
 2 Yaraşur yâra hande-i nem-gîn
Küllî şey'in mine'l-melîhi melîh
 3 Rûy-ı dil-ber kitâb-ı behcetdür

- İki haddi iki beyâz-ı sahîh
 4 Zülf-i şeb-gûnı ‘âşika gicedür
 Subh olupdur ana o vech-i sabîh
 5 Rûh-bahş oldu Hâletî sühanun
 Olalı pey-rev-i kelâm-ı Mesîh

HARFÜ’L-HÂ

114

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Kimse tâ kim tuymaya eylerse reng-i bâde sürh
 Zâhid-i şehre revâdur olsa ger seccâde sürh
 2 Câm-ı ‘işretten kızarmış dir hasûd-ı nâ-bekâr
 Aglamakdan olsa çeşm-i ‘âşık-ı dil-dâde sürh
 3 Nakd-i cân almakda mâhir bir ‘aceb ‘ayyârdur
 Çeşm-i dil-ber kim olupdur meclis-i sahbâda sürh
 4 Tîşesiyle Kûh-ken kân deldi dir şol kimse kim
 Gördi eşk-i la‘l-fâmın rahne-i hârâda sürh
 5 Kalmaya tâ kim kitâb-ı ‘ışk-ı dil-ber nâ-tamâm
 Eşk-i hûn-bârından itdi Hâletî âmâde sürh

115

Mef‘ûlü Fâ ‘ilâtü Mefâ ‘ilü Fâ ‘ilün

- 1 Kılmazdı sürhi-i şafakı âşikâr çerh
 İtdüklerinden olmasa ger şerm-sâr çerh
 2 Lû’lû-yi eşk-i ‘âşık-ı üftâde ‘âr ider
 Gûş-ı hilâle itse eger gûş-vâr çerh
 3 Seng-i siyâh-ı Ka‘be-i kûyın mihekk ider
 ‘Uşşâkun itse sîm-i sirişkin ‘ayâr çerh
 4 Ey şehri-yâr-ı hüsn anı sanma gird-bâd
 Kaldursa gerd-i râhun urur rûzgâr çerh
 5 Ey Hâletî kalursa ‘amelden ‘aceb degül
 Şemşîr-i tab‘a virdi katı inkisâr çerh

116

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Ol melek-sîmâya olmuş ‘âşık-ı gam-hvâr çerh
 Gösterür her gice dirhem her seher dînâr çerh

- 2 İsterüm derd-i dilüm gibi perîşân olduğın
Olduğün dem-be-dem agyâra cânib-dâr çerh
- 3 Salmaz oldum mihnet-i ‘ışkunla âhum göklere
Tîz olunca tîg ana lâzım degül her bâr çerh
- 4 Bezm-i gamda didi görenler simâ‘-ı şevkümi
Âsyâ-yı ‘ışka revnak virdi ol hemvâr çerh
- 5 Çâh-ı ümmîdün görürdük biz de âbın Hâletî
Olmasaydı her zamânda ‘aksine devvâr çerh

117

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Her gice varup olurlarsa n’ola mihmân-ı çerh
Dûd-ı âhumla figânum oldılar yârân-ı çerh
- 2 Görinen sanma şafakdur eşk-i çeşmümden benüm
Gün mi vardur kim dem-âlûd olmaya dâmân-ı çerh
- 3 Muttasıl sunmakdadur ana gubâr-ı gussayı
Dem-be-dem âbdâl-ı dil olsa n’ola hayrân-ı çerh
- 4 İçürür bir gün yedi tâsı geçen zehri sana
Anun için devr ider bu sâki-i devrân-ı çerh
- 5 Zâhir olan mâh-ı nev sanman ki kanlar dökmeden
Hiç gilâfa girmez oldu hançer-i berrân-ı çerh
- 6 Tîşe-i hicrân ile kıldı benüm hâlüm harâb
İsterin kalbüm gibi vîrân ola eyvân-ı çerh
- 7 Hâleden dâm eylemişdür ehl-i dünyâ saydına
Dânelerdür gördüğün ol encüm-i rahşân-ı çerh
- 8 ‘Âkîbet bârû-yı şehr-i ‘ışka galtân eyledi
Başumı tób eyleyüp ey Hâletî çevgân-ı çerh

HARFÜ’D-DÂL

118

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bâd-ı âhumdan ki sahrâlarda kalkar gird-bâd
Kal‘a-i gerdûna toprak sürmedür andan murâd
- 2 Bir nigâhıyla hezâr efgende peydâ eyledi
Bin hadengi nice pertâb eyler âyâ bir güşâd
- 3 Sînem üzre dâg sanman alnumun yazusını

Kâtib-i kudret yazarken tamlamış yir yir midâd

- 4 Hayfdur ey şûh kim hemvâre câm-ı la'lünün
Zevkini iller süre ben mest-i 'ışkun ola ad
- 5 Bakmaz oldu hûblar yâkût-ı kân-ı çeşmüme
Çok gelen kâlâda olur Hâletî âhir kesâd

119

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Kaldurup şâhid-i gül-bergi alur yanına bâd
Muttasil murg-ı çemen kılsa 'aceb mi feryâd
- 2 Gâh olur za'f ile hiç nâleye kudret kalmaz
Bilmeyen oldu sanur 'âşıkı gamdan âzâd
- 3 Gayra çekdürmese bâr-ı gam-ı Şîrîn'i n'ola
Götürü almış idi 'ışk binâsın Ferhâd
- 4 Sûret-i çeşmüni nakş itmege bulmadı mecâl
Niçe göz nûrını harc itdi egerçi Behzâd
- 5 Nagz-gûy eyle zebân-ı kalemün Hâletiyâ
Uyup iller sözine eyleme teksîr-i sevâd

120

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Fark-ı serümde dâg-ı dem-âlûd olup bedîd
Mey-hâne-i belâda açıldı hum-ı cedîd
- 2 Olmuş hasûd yoluna cân virdügüm görüp
Ol dem bu rezm-gâhda hem gâzî hem şehîd
- 3 Gîsûların çözüp irişince miyânına
'Uşşâk çağrısup didiler 'ömr ber-mezîd
- 4 Dâg-ı nev ü kühenlerimiz bâg-ı sînede
Güllerdür oldu kimisi sürh ü kimi sefid
- 5 Hoş defter idi defter-i âmâl-i Hâletî
Konmasa nakd-i 'ömre eger 'âkıbet resîd

121

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Rahş-ı bed-hûy-ı felek urmaktadur dâ'im leked
Ugramaz hergiz anun yanına erbâb-ı hîred
- 2 Dûd-ı âhum cümle a'dânun kapatdı gözlerin

- Gerd-i kûy-ı yârdan gitdi gezend-i çeşm-i bed
 3 Her zamânda eşk-i mâl-â-mâldür müjgâna dek
 Çeşmümün bahr-i firâvânında yokdur cezr ü med
 4 Aglamakdan olsa çeşm-i bende-i 'ışkun 'alîl
 Anı aybıyla kabûl eyle efendüm itme red
 5 Bir 'aceb gird-âba düşdük şimdi biz ey Hâletî
 Hey meded öldüm disek bir kimseden yokdur meded

122

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Dil-dâra nâme yazmaga 'uşşâk-ı nâ-murâd
 Kılsun sevâd-ı merdümek-i çeşmini midâd
 2 Hûbân-ı şehir bakmaz ana hastedür diyü
 İtse esîr-i 'ışkı eger niçe yıl mezâd
 3 Gül-şende agzı goncelerün deprenür müdâm
 Teshîr-i bülbül için okur gibi sürh-bâd
 4 La'l-i lebüni 'âlem-i ervâhdan bilür
 İtse 'aceb mi cânumuz anunla ittihâd
 5 Dûd-ı dilümle hâne-i 'âlem pür oldı lîk
 Yok revzen-i ümîdüme hiç ruhsat-ı güşâd
 6 Çekmez yiriyle hâtır-ı murg-ı dilüm keder
 Ber-bâd olursa hâsıl-ı hırmen-geh-i murâd
 7 Gezdürdi cân metâ'ını dil kimse bakmadı
 Bâzâr-ı gamda Hâletiyâ var 'aceb kesâd

123

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Gam-ı zülf ü ruh ile mihnet-i cân-ı nâ-şâd
 Şeb-be-şeb rûz-be-rûz olmadadur turma ziyâd
 2 Tîg-i berrânuna cânâ nice meyl eylemeyem
 Murg-ı cânı ol ider ten kafesinden âzâd
 3 Sâkiyâ bâde ile gel beni sîr-âb eyle
 İtmeden sarsar-ı gam gerd-i vücûdum ber-bâd
 4 Güci kendüye yeter 'âşık-ı ser-bâzların
 Kûh-ı gamda n'ola kendin depelerse Ferhâd
 5 Seg-i kûyıyla seni yâr ber-â-ber tutmaz
 Hâletî her gice tâ subh idersen feryâd

124

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Fikr-i kaddünle düşerdi taga serv-i ser-bülend
Bihler bir niçe yirden urmasa pâyma bend
- 2 'Âkıbet çünkim çekilmekdür murâdun döstum
Gerden-i 'uşşâka bârî itme zülfünden kemend
- 3 Tünd-bâd-ı âh-ı 'âşıkdan hazer kılmak gerek
İrmesün dirsən cemâlün şem'ine cânâ gezend
- 4 Nûş idüp zehr-i gam-ı hicrânı her gâh agların
Hâlûme turmaz güler dâ'im o yâr-ı nûş-hand
- 5 Âteş-i hicrin görünce dil-berün ey Hâletî
Sıçradı 'aklum benüm fi'l-hâl mânend-i sipend

125

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Yârdan seng-i cefâ gelse olursın dil-şâd
Giderek kasr-ı vefâya ura dirsən bünyâd
- 2 Gayra çekdürmese bâr-ı gam-ı Şîrîn'i n'ola
Götürü almış idi 'ışk binâsın Ferhâd
- 3 Gitdi ol yâr binüp esb-i sabâ-reftâra
Rûzgâr itdi yine hâsıl-ı 'ömrüm ber-bâd
- 4 Anmayın diyü yemîn itdün ise yâd kılup
Eyle keffâret için bendeki gamdan âzâd
- 5 Heves-i Yûsuf-ı maksûd ile virmez dilümüz
Her ser-i câhda âgûş-ı temennâya güşâd
- 6 Seg-i küyıyla seni yâr ber-â-ber tutmaz
Hâletî her gice tâ subh idersen feryâd

126

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Çeşm-i nâ-bînâsına kuhl itmesün ehl-i hased
İsterin kim dûr ola hâk-i rehünden çeşm-i bed
- 2 Rûz-ı vuslatda şeb-i firkatde çeşmüm seyr iden
Didi kim deryâ-yı 'eşkünde 'ıyândur cezr ü med
- 3 Çâr-darb âbdâl-veş 'uryân-ı 'ışk oldum yine
Bir civân-ı çâr-ebrûya uruldum hey meded
- 4 Başun irse göklere rif'atle magrûr olma kim

- Tevsen-i bed-hûy-ı gerdûndan sakın yirsin leked
 5 Şöyle geydür Hâletî ana libâs-ı nazmı kim
 Şâhid-i ma'nâya meftûn olsun erbâb-ı hıred

127

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Meclisde gice mest olup ol şâh-ı Cem-nijâd
 Hvâbıyla viridi fitne-i çeşmine izdiyâd
 2 Tahrîb-i mülk-i hâtır ider bir nigâhda
 Ammâ bakılsa gamzesidür menba'-ı fesâd
 3 Cûy-ı hayâl-i vaslı nice idinem ümîd
 Şol kimseden ki gelmeye bir reşha-i murâd
 4 Gamzen degül mi mülk-i dilümçün viren müdâm
 Hayl-i gamum zamâneye peyvend-i ittihâd
 5 Bir 'andelîb-i nagme-serâyam ki Hâletî
 Bulmaz reh-i meşâmmumı bûy-ı gül-i murâd

128

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ol şâha nâme yazsa gedâyân-ı nâ-murâd
 Ser-kâsesinde dûd-ı dilümden gerek midâd
 2 Olmazsa bâd-ı âha mukârin gubâr-ı dil
 Hâmûn-ı 'ışk-ı Kays'a virür bas gird-bâd
 3 Cismümle sûz-ı hicri bilen i'tikâd ider
 Hıfz itdüğün cehennem odın bir avuç remâd
 4 Ol dâne dâne hâli hayâl eylese sanur
 Dâm-ı belâyı murg-ı dilüm hırmen-i murâd
 5 Âbdâlıyam şu tekye-gehün k'anda Hâletî
 Eyler nemed külâha hased tâc-ı Keykubâd

HARFÜ'Z-ZÂL

129

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 'Âşıkâ gelse revâdur leb-i cânânı lezîz
 Çün olur her kişiye kendüsinün cânı lezîz
 2 Gam-ı la'lünle revân itdüğüm eşk-i çeşmün
 İde bir katresi bin lücce-i 'ummânı lezîz

- 3 Yâd-ı bûs-ı leb ile çekdügi sahbâdan olur
Gelse her hûba n'ola 'âşıkınun kanı lezîz
- 4 Dem-be-dem pertev-i hurşîd-i melâhat tokunur
N'îçün olmaya anun sîb-i zenahdânı lezîz
- 5 Bâga varsam iderüm zîr-i sanevberde karâr
Geleli kâm-ı dile piste-i handânı lezîz
- 6 'Andelîb-i kalemün şöhre-i şehir olmaz idi
Olmasa Hâletiyâ ser-be-ser elhânı lezîz
- 7 Her çıkan hokka-i la'lünde o şîrîn-dehenün
Fi'l-mesel zehr ise de biz görürüz anı lezîz

HARFÜ'R-RÂ

130

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Gündüz gelüp bize yine gündüz gider o yâr
Kalmaz giceyle niteki hurşîd-i tâb-dâr
- 2 Dirlerdi câma mâh-ı cihân-tâb şimdi biz
Rıtl-ı girâna neyyir-i a'zam disek ne var
- 3 Yok yire 'âşıkâ işigümden yıkıl dime
Dünyâ yıkılsa gitmez ol ey şûh u şîve-kâr
- 4 Her kim ki şevk-i vuslat ile kef-zenân olur
Pîrâheninde eyliyemez murg-ı gam karâr
- 5 Erbâb-ı 'ışk başına dâ'im saçardı hâk
Mir'ât-ı tab'-ı yâra eger gelmese gubâr
- 6 Leb-rîz-i âb-ı rûy idi çâh-ı kanâ'atüm
Huşk itdi âhir anı bu dülâb-ı bî-karâr
- 7 Ol şûh va'de-gâh-ı vefâya kadem komaz
'Uşşâkı itmeyince ciger-hûn-ı intizâr
- 8 Meyl itmez oldu gül-şene dil murgı Hâletî
Tahmîl-i minnet itmeg ile ebr-i nev-bahâr

131

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 İtmezdi karşusunda dem-â-dem figân u zâr
Yüz bulmasaydı ger gül-i sad-bergden hezâr
- 2 Göstermez oldu yâsemenün sebz çâderin

- Bir hayme-i sefîd kurup ana nev-bahâr
 3 Ebr-i bahâr hâke nevâzişler eyledi
 Kalmadı hâtırında yiriyle anun gubâr
 4 Eşcâr sâye-güster olup her kenârdan
 Âb-ı hayâta benzedi zulmetde cûy-bâr
 5 Bir bir çıkardı hokkaların hokka-bâz bâd
 Cûy üzre sanmanuz ki habâb oldu âşikâr
 6 Kân-ı zümürüd-i çemeni zîr-i hâkden
 Buldı çıkardı san‘at ile ebr-i nev-bahâr
 7 Taht-ı zümürüdine cülûs itdi şâh-ı gül
 Feryâda geldi firkat elinden hezâr hezâr
 8 Gül-şende reng ü bûyımı seyr it benefşenün
 Var ise oldu Hâletiyâ ebr-i müşk-bâr

132

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Meydâna çıksa şîve ile at bıraksa yâr
 Gül-gûnını hemân bıragur çeşm-i eşk-bâr
 2 Gâh oynayup semend ile gâh at koparsa ger
 Cânım yirinden oynar ödüm yüregüm kopar
 3 ‘Uşşâk-ı bî-karârdan olmasa ol semend
 Olmazdı ehl-i ‘ışk gibi cismi dag-dâr
 4 Çekmez hemîşe sînemi yâr esb-i nâz ile
 Resm eyler anda kesmeg içün na‘l-i bî-şümâr
 5 Gül-gûn-ı eşk-i çeşmümi agyâra gösterür
 Bilmez mi yohsa kıymetin anun o şeh-süvâr
 6 Aglatma ehl-i ‘ışkı ki hattun gelür hemân
 Gül-gûn-ı eşk-i çeşm sakın kaldurur gubâr
 7 Bu ‘arsa-i vücûd şu denlü ferâh iken
 Cevlân-ı esb-i nâzına ol şûhun oldu târ
 8 Esb-i tabî‘at olmasa çâlâk Hâletî
 Nahcîr-i fazl u ma‘rifet olmaz gider şikâr
 9 Ammâ ki iltifât gerek yohsa hınk-i tab‘
 Kalur kümeyt-i hâme gibi sermedî nizâr

133

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Alurdı bûsesini idenler figân u zâr
Alduramaz oldu şimdi figân itmeden o yâr
- 2 Ruhsâr-ı âteşin-i nigârından ayrılan
Nâ-bûd olur hevâ-yı mahabbetde çün şerâr
- 3 Mir'ât-ı tab'-ı ehl-i dil olmaz halel-pezîr
Olsa miyân-ı 'arz u semâ ser-be-ser gubâr
- 4 Sîm-i sirişke mâlik olan yârdur gözüm
Benzer ana ki ide ilün akçesin şümâr
- 5 Sahrâ-yı mahşer içre çıkam zîr-i hâkden
Dâg-ı derûn u çâk-i birûnumla lâle-vâr
- 6 Olmaz edâ şehîd-i gamun hakk-ı hürmeti
Havrâ iderse hûnını gül-gûne-i 'izâr
- 7 Benzer safâda Hâletiyâ nehr-i cennete
Dünyâ yüzünde böyle gerek şi'r-i âb-dâr
- 8 Nakd-i belâgat oldu ser-â-ser gazellerüm
'Add itdi penc penc anı nakkâd-ı rûzgâr

134

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Âdemler öldürür leb-i la'linde hatt-ı yâr
Kattâl olur katılsa eger bâdeye gubâr
- 2 Olmaz hevâ-yı kadd-i bülendün gibi senün
Baht-ı zebûn-ı 'âşık-ı şeydâya sâz-gâr
- 3 Hayl-i nücûmı katdı gice biribirine
Âh itdügümde âteş-i dilden çıkan şerâr
- 4 Bir kimse yok ki mest-i mey-i 'ışkı olmaya
Yohsa yıkar mı 'âlemi ol şûh u şîve-kâr
- 5 Ser-bâz-ı 'arsa-i ruhıdur zülfi dâ'imâ
Ol hatt-ı nev-demîde gibi çizmedi kenâr
- 6 Nev-bâvedür hadîka-i fikretde her sözüm
Öpüp gözine sürse gören Hâletî ne var
- 7 Gâr-ı devât u Hızr-ı kalem zulmet-i midâd
Âb-ı hayât-ı nazmum ile buldı i'tibâr

135

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Keştî-şikeste-i yem-i gamdur dil-i figâr

- Bir tahta pâredür ana bu sîne-i nizâr
 2 Her kim işitse dūd-ı dilüm bagrı hûn olur
 Hiç sorma hâlümi benüm ey şûh u şîve-kâr
 3 Bâd-ı sabâ ki der-gehüne ugrayup gele
 Hiç hâtırında ‘âşık-ı zârün komaz gubâr
 4 Bir iki mûyun adını ey şûh hatt koyup
 Virdün kitâb-ı hüsne ‘aceb yoldan ihtisâr
 5 Yok yire urma tîşe-i âhun feleklere
 Dünyâ yıkılsa sana vefâ eylemez o yâr
 6 Olsa kilid-i sa‘y mücellâ ne fâ’ide
 Kıfl-ı hazîne-i emel olunca jeng-dâr
 7 Her beyt kim içinde ola vasf-ı gabgabun
 Yazılsa sîb-i bâg-ı cinân üzre vechi var
 8 Bir an içinde mülk-i hıred pâymâl olur
 Ey Hâletî kaçan ki yürür câm-ı hoş-güvâr

136

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Def itmedi nesîm-i revân-bahş-ı nev-bahâr
 Kaldı kıyâmete dil-i zârumdaki gubâr
 2 Ey mihr-i subh-gâh-ı cemâl itme kendüni
 Çün âftâb haşr-ı cefâ ile nâm-dâr
 3 Gîsûlarun ki sihr ile Hârût-ı vaktdür
 Bir kerre h‘âb-ı bahtımı da baglasa ne var
 4 Vasf itmesün müferrihini feylesof-ı dehr
 Zîrâ ki gâyet eskidi eczâ-yı rûzgâr
 5 Bâg-ı hayâl-i ‘âşık-ı şeydâyı dem-be-dem
 Âb-ı hayât ile suvarur fikr-i la‘l-i yâr
 6 Dil-haste-i mahabbeti kûyundan itme dūr
 ‘Âşık yabânda yatmaz eyâ şûh u şîve-kâr
 7 Ey Hâletî şikeste dilüm sarsalar eger
 Üstünde tahta pâre olur sîne-i şerâr

137

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ehl-i zemîn olursa n’ola gussadan figâr
 Kaldurdu câm-ı ‘işreti gerdûn-ı nâ-bekâr

- 2 Rıtl-ı girân-ı câh diyü âh vâh iden
Bilmez mi anı kim meyine göredür humâr
- 3 Eczâ-yı gird-bâd-ı belâdan kılur felek
Olsaydı çeşm-i ehl-i mahabbet eger gubâr
- 4 Vardukça bezmine elem-i reşk ile olur
Tennûr-ı sîne menba‘-ı tûfân-ı inkisâr
- 5 Aldurma hâr-ı gussadan ey ‘andelîb-i dil
Yok yire itme kendüni bed-nâm-ı rûzgâr
- 6 Her rûz âftâb-ı sipihr-i gurûr iken
Her gice şem‘-i meclis-i agyâr olur o yâr
- 7 Hiç aldurur mı Hâletiyâ sûz-ı sîneden
Dûd-ı siyâhunı göze göstermeyen nigâr

138

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Âvâze-i mahabbete ben virdüm i‘tibâr
Benden çıkardı nagme-i endûhını hezâr
- 2 Ol çeşm-i fitne-cûy felek-hûy-ı yârdür
Şimdi melâz ü melce‘-i âşûb-ı rûzgâr
- 3 Seng-i cünûnum eylemiş âmâde Kûh-ken
Nüh-sâgar-ı sipihri şikest eylesem ne var
- 4 Ahvâl-i râh-ı ‘ışk ‘acebdür ki dâ‘imâ
Rûy-ı dile nişeste olur andağı gubâr
- 5 Tutdı cihânı kaht-ı emel niçe bir turur
Nüh galle-dân-ı muhtekir-i çerh-i nâ-bekâr
- 6 İtmez zebûn dil ehlini ey Hâletî meger
Evzâ‘-ı bî-mülâhaza-i dehr-i bî-medâr

139

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Goncenün açdı hicâbın mey-i şeb-nemle bahâr
Bin yılun bir başıdur başlasun efgâna hezâr
- 2 Hâven-i lâledeki müşki de kim sûde ider
‘Âlemi pür-nefehât itdi nesîm-i eshâr
- 3 Lâlenün micmerini bâd fûrûzân itdi
Dâmenin tutsa ‘aceb mi ana dâ‘im kûh-sâr
- 4 Sandılar Hızır salupdur suya seccâdesini

- Cûy-bâra düşecek sâye-i serv-i gül-zâr
 5 Pûte-i gül-şene âteş kodı yir yir güller
 Gûyiyâ sîm-i müzâb oldu çemende enhâr
 6 Taraf-ı bâga çekilse n'ola halk-ı 'âlem
 Saldı her cânibe kullâbların zülf-i nigâr
 7 Niçe şâ'ir görürüz söz dökülür agzından
 Düşecek Hâletiyâ böylece düşse güftâr
 8 Cân meşâmmına gelür bûy-ı safâ nazmumdan
 Görmüş olsaydı mukarrer begenürdi 'Attâr
 9 Kopsa semtinden eger bâd-ı şimâl-i nefesüm
 Bahr-i nazmun has u hâşâki ider 'azm-i kenâr

140

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Berdden düşmiş idi elleri olunca bahâr
 Kaldurup destini Mevlâ'sına şükr itdi çenâr
 2 Nûr ile zulmeti cem' eyledi bir yirde Hudâ
 Karışıp pertev-i hurşîd ile zıll-i eşcâr
 3 Turamaz taga düşer 'aklı olanlar şimdi
 Lâle vü sünbül ile toldı ser-â-pâ küh-sâr
 4 Cümle ezhârı n'ola gül gibi handân itse
 Cür'a-dânında zemînün komadı ebr gubâr
 5 Demidür Hâletiyâ dehre salup âvâze
 Bülbül-âsâ idelüm kûşe-i gül-şende karâr

141

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Hayli geç virdi bu yıl hükmini eyyâm-ı bahâr
 Dinleni dinleni gelmekle nesîm-i bîmâr
 2 Dökmege kanını her subh çemen bülbülünün
 Hançer-i hâra virür âb sipihr-i gaddâr
 3 Pûye-i bâddadur feyz-i tarîk-i gam-ı 'ışk
 İremez menzile çün leng olan kâm-şümâr
 4 Hedefi ya dil ü cândur anun için her gâh
 Dil-i hâkîde arar tîrini güm kılssa o yâr
 5 Mihek-i merdüm-i çeşmümle 'ayâr eylemesem
 Sîm-i eşküm idemem hâk-i reh-i yâra nisâr

- 6 Âh kim gonçe-i maksûdum açılmak bilmez
Fi'l-mesel oldu hemân gonçe-i nakş-ı dîvâr
- 7 Hârî dûr itmedi gül Hâletiyâ yanından
Şol kadar söyleyi gördi ana gül-şende hezâr

142

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Almasa behre n'ola sûz-ı belâdan agyâr
Menkal-i şâhda hiç yanmag olur mı has u hâr
- 2 Reşk ile 'âşıkı ey şem' helâk eylersin
Meclise nûr virürsin dil-i pervâneye nâr
- 3 Bahs-i hüsn eyler idi belki yüzünle hurşîd
Cânîb-i rûyun eger tutmasa zülfün her bâr
- 4 Bir melek-çihredür ol mâlik-i enfâs-ı Mesîh
Kiminün cânın alup kimine cân virse ne var
- 5 Giremez kimse şifâ-hâne-i kûy-ı yâra
Haste olmag ile illâ ki nesîm-i eshâr
- 6 Dûd-ı dilden bilinür âteş-i dîvâne-i 'ışk
Şeb ü rûz eylemese kûşe-i külhende karâr
- 7 Agarur gözlerümüz aglamadan Hâletiyâ
Olmasa bir gün eger sürme-i hâk-i reh-i yâr

143

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Meded-i 'ışk iledür yohsa benüm gibi nizâr
Dûşına almaga bin kûh-ı gamı çâre mi var
- 2 Şöyleyin za'f ile kim düşmemek olmaz hâke
Cismüme degse ser-i dest-i nesîm-i bîmâr
- 3 Sîmiyâ kâr-ı mahabbetdür o kim dâg-ı gamun
Gösterür şeb-nemini 'âşıkı bahr-i zehhâr
- 4 Gâh ü bî-gâh tutup 'âşık-ı reşkînine gûş
Görsün ol gül nic' olur murg-ı perîşân-güftâr
- 5 Fark olunmaz sere vü nâsere nakkâd-ı felek
Mihek-i tecrübese eyledi seng-i dîvâr
- 6 Nakd-i eşkün kızılı çıkmasa ger Hâletiyâ
Belki hazz eyler idi girye-i çeşmünden o yâr
- 7 Benüm ol ehl-i hüner bulsa eger kim Bercîs

İmtihân-ı kalemüm eyliye hırz-ı destâr

144

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Duhân-ı âhum idüp ejdehâ-yı âteş-bâr
Benümle korkudur oldı cihânı şimdi o yâr
- 2 Sabâh u şâm gıdâmuz nevâle-i gamdur
Veliyy-i ni‘metümüz ‘ışkdur bizüm her bâr
- 3 Rikâb-ı şîve vü nâza dahı kadem komadan
Musahhar itdi gönül milketin o şâh-süvâr
- 4 Eger ki sîm ü zere mâlik olmasa ‘âşık
Ne rahm ider yaşına ne bakar yüzine nigâr
- 5 ‘Aceb mi neşvesi encâm-ı ‘ömre dek sürse
Hat-ı lebün gibi yokdur cihânda ince gubâr
- 6 Görürse Hâletiyâ tîr-i çerh güftârum
Kalur güşâde dehen hayret ile çün sûfâr

145

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 ‘Âşıkta kılmaz nazar itdükçe yanından güzâr
Kimseye bakmaz alur cân nakdini elbette yâr
- 2 Derd-mend-i ‘ışka andurmaz şarâb-ı vuslatı
Dâg ile eyler devâ ekser tabîb-i rûzgâr
- 3 Sen degül miydün beni hâkister-i ber-bâd iden
Âteş-i hüsnün dahı olmazdan evvel şu‘le-dâr
- 4 Neydi cân virmek yolunda ey çerâg-ı bezm-i hüsn
Pâyuna düşseydi ölmekle eger pervâne-vâr
- 5 Sana kim teşbîh iderdi bâg-ı ‘âlem güllerin
Olmış olsaydun eger bûy-ı vefâdan hisse-dâr
- 6 Nev-be-nev dâg ur dile nâ-geh ölürsem dôtum
Hûra bir gül iletün bâg-ı cihândan yâd-gâr
- 7 İtme tîr-i âhunı pertâb hergiz Hâletî
Dönmeyince çak hevâ-yı tâli‘-i nâ-sâz-gâr
- 8 Hamdü lillâh oldı bîkr-i fikrümün âşüftesi
Müşk-bûyân-ı Hoten şekker-lebân-ı Kandehâr

146

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 'Âşıkla kılmaz nazar itdükçe yanından güzâr
Kimseye bakmaz alur cân nakdini elbette yâr
- 2 Germ olup reftârda rûyın 'arak-nâk eyledi
Oldı gûyâ gabgabı bir dâne sîb-i âb-dâr
- 3 Gâfil olma bâd-ı âhumdan nazar olmaz ana
Pîr-i 'ışkam görmüşümdür döstüm çok rûzgâr
- 4 Reh-güzâr-ı mihnetinden olmadı gönlüm cüdâ
Gelmedi hiç hâtıra şeb-dîz-i hattundan gubâr
- 5 Râh-ı gamda hâk olup üstümde güller bitse ger
Yine sînemde mukarrerdür gamunla hâr hâr
- 6 Ol şeh-i hüsnün komaz dâmânını ey Hâletî
Râh-ı mihnetde gubâr olsa bu cism-i hâk-sâr

147

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Rûyun olsun âftâb-ı hüsne mihr-i tâb-dâr
Yatdugınca yirde mestân-ı mahabbet sâye-vâr
- 2 Tâli'üm gör kim dahı bir kerre rûzî olmadı
Vuslat-ı hûbân gibi bir devlet-i nâ-pây-dâr
- 3 Kimse olmaz degmede zencîr-i kahrından halâs
Şahne-i şâh-ı mahabbetdür gam-ı hicrân-ı yâr
- 4 Bülbülün mi derdi artukdur benüm mi bilmezem
Eyle ey bâd-ı bahârî akçe dök bir bir şümâr
- 5 Kışver-i âbâd-ı 'ışkda basmadı hergiz kadem
Bu dil-i gam-keş gibi bir h^vâce-i ser-mâye-dâr
- 6 Nahl-i derdün itdi bâg-ı dilde peydâ bîh ü bün
Şâh u berg-i düşmen-i bed-h^vâha kılma i'tibâr
- 7 Oldı bahr-i 'ışkda gird-âb gird-âb üstine
N'eylesün tıfl-ı dil-i üftâde-i nâ-kerde kâr
- 8 Hayl-i 'uşşâkı görüp reftâr idersin nâz ile
Kimdür ol kim itmeye yolunda cân nakdin nisâr
- 9 Murg-ı cândan gözleri yârün ırılmaz Hâletî
Kurtulur mı hiç iki şeh-bâz elinden bir şikâr

148

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Birbirine girdi bülbüller meger kim itdi kâr
Güllerün kondurduğu vefk-i hezâr-ender-hezâr
- 2 Gonce-i nev-hîzi gül-zârun dahı nev-kîsedür
'Andelîbin eylemez nakd-i vefâdan hisse-dâr
- 3 Zahm-ı sînemden revân olsa n'ola hûn-âb-ı çeşm
Gâhi mecrâ-yı kadîmin bulmaz âb-ı cûy-bâr
- 4 Dürc-i çeşmümde olan yâkûtı 'arz itdükde ben
Hokka-i la'lindeki lû'lû'leri gösterdi yâr
- 5 Görmedük bir gonce kalmadı cihân bâğında lîk
Cümlesin terk eyleyüp peykânun itdüm ihtiyâr
- 6 Kâse-şûy-ı meclis-i rindân olan erbâb-ı dil
Çeşme-i hurşîd ile gerdûna itmez i'tibâr
- 7 Hân-kâh-ı derd-i 'ışkun resm ü râhı özgedür
Cür'a-dân-ı hâtırını anda komazlar bî-gubâr
- 8 Çeşm-i hûn-h'vârı sipâh-ı 'işvenün sâlârıdur
Yekke-tâz-ı gamze olmuşdur ana dünbâle-dâr
- 9 Şol kadar itdi beni sahbâ-yı mihnet ser-girân
Başladı ey Hâletî olmaga zânûlar figâr

149*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

- 1 Eyle ey kâsid tekâzâ nâmesin yazdukda yâr
Saçdurunca hattına hâk-i harîminden gubâr
- 2 Hayme-i hüsn içre h'vâb-ı nâz iden Şîrîn'e ne
Kûh-ken-i miskîne olsa Bîsütün cây-ı karâr
- 3 Nice gelsün hâtır-ı 'uşşâka ümmîd-i felâh
Su yirine kan içer dâ'im o çeşm-i pür-humâr
- 4 Kendü vâdîsindedür dâ'im dil-i dîvânemüz
İstemez göstermege her yirde kendin Kays-vâr
- 5 Reng ü bûy-ı nev-'arûs-ı dehre meftûn olmazuz
Rûy u mûy-ı yâra ammâ mâ'ilüz bî-ihtiyâr
- 6 Cür'a saç ey sâki-i meclis bahâr eyyâmıdur
Nergis-istân-ı çemen feyzünle olsun lâle-zâr
- 7 Olmayınca ruhsat ol sultân-ı mülk-i hüsnden
Hayl-i eşküm idemez ser-hadd-i müjgândan güzâr

- 8 Hâletî'ye halka derdün söyleme dirsın velî
Dinlemezsın sen sözın ya n'eyesün ol dil-figâr

150

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Ferdâsın unutturdı şeb-i firkat-i dil-dâr
İtdi 'amelin reng-rez-i baht siyeh-kâr
2 İklîm-i cemâle şeh-i ferhunde-likâsın
Şekker-şiken-i tûti-i hattundur o güftâr
3 'Işk ehli derûnında hayâl-i ruh-ı dil-ber
Yûsuf gibidür kim ola zindâna giriftâr
4 Görüp o büti deyr-i cihân içre yakasın
Çâk eylemeyen ola meger sûret-i dîvâr
5 Ol şûh ele âyîne alup çeşmine baksun
Görsün nic'olur hey'et-i câdû-yı ciger-hvâr
6 Şemşîrine ol gamze cilâ virmege başlar
Yâr olsa eger 'âşık-ı şeydâyı taleb-kâr
7 Âhir saların âteş-i hicre seni dirdi
İtdi didüğın 'âkıbet ol şûh-ı sitem-kâr
8 Fersûde olur dil-bere bir nâme yazınca
Pûlâddan olsa kalem-i 'âşık-ı gam-hvâr
9 Çeşmiyle düşüp Hâletiyâ hep ser ü kârım
Bir hasteye döndüm ki tabîbi ola bîmâr

151

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Hursend-i hayâl olsa 'aceb mi dil-i gam-hvâr
Ol Yûsuf-ı hüsni kodı göz habsine agyâr
2 Dilden dile yol var didi bî-şüphe ezelden
Ebnâ-yı zamân çekdi bu dem araya dîvâr
3 Ey şehr-i dilüm taht idinen şâh-ı melâhat
Âyîne-i tîg-i sitemün görmeye zengâr
4 Feryâd-res olan ana sayyâd-ı zamândur
Şol dem ki olur murg-ı dilüm dâma giriftâr
5 Varsa gelemez bâd-ı seher kûy-ı nigâra
Bir kâsidi var ehl-i gamun ol dahı bîmâr

- 6 Hep sana bakar şimdi 'arûsân-ı ma'ânî
Kıl Hâletiyâ mâşıta-i hâmenü der-kâr
- 7 Hâmen gibi gavvâs mı vardur ki dem-â-dem
Deryâ-yı siyehden çıkarur lû'lü-i şeh-vâr

152

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Aldı hatt-ı ruhiyla aklumı yâr
Beni dîvâne kıldı âhir-i kâr
- 2 Çîn-i zülf-i nigâra dek çekilür
Dil-i 'âşık iderse terk-i diyâr
- 3 Çeşm-i fettânınun ölümlüsi çok
Birisi dahı nergis-i bîmâr
- 4 Eyle bâzû-yı haste-i 'ışkun
Pister-i nâza bâliş-i zer-kâr
- 5 Sînesin sîneme degürmez o şûh
Od ile penbenün ne oyunu var
- 6 Özgedür bahr-i 'ışk Hâletiyâ
Leb-i gird-âb-ı gamdur anda kenâr

153

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Dahı tıfl iken idüp fenn-i cefâyı ez-ber
Söylesek fâ'ide itmez yine bildüğün ider
- 2 Özlerüm seng-i ser-i kûyunı bîmâr olalı
Almasun cânımı Mevlâ komayınca ana ser
- 3 Girih-i derd ü gama âh-ı tahassür çekdüm
Rişte-i ser güm-i ümmîdüme itdükçe nazar
- 4 Savururlarsa külün göklere erbâb-ı gamun
İNmez illâ yine bir âteş-i sûzâna iner
- 5 Rişte-i cân olur elbette güsiste göresin
Bagludur cismüme zîrâ dil ise sana çeker
- 6 Cânuma nâvek uran gamzesidür Hâletiyâ
Halka-der-halka-i zülfin ider ammâ ki siper

154

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Ol serv-i revân gül-şen-i cân içre tutar yir
Hergiz tutamaz yirin anun gayrı güzeller
- 2 Dahl eyliyemez sâ'idine zümre-i hûbân
Ol sîm-tenün kimse mi var koluna söyler
- 3 Dünyâyı esîr eylese kendüye 'aceb mi
Bakdukça alur âdemi zîrâ ruh-ı dil-ber
- 4 Oldum dil ü dîdemle bugün şâh-ı mahabbet
Degdi bana câm-ı Cem ü mir'ât-ı Sikender
- 5 Râhat-geh-i 'âşık teh-i gird-âb-ı cünûndur
Her bâr k'olur lücce-i hasretde şinâver
- 6 Kirpiklerümi Hâletiyâ kıl kalem itsün
Ol âfeti tasvîr iden üstâd-ı hüner-ver

155

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Seyl-âb-ı eşk-i çeşmle pergâle-i ciger
Âb-ı revânda berg-i gül-i ter gibi gider
- 2 Gelmez duhân-ı âh benüm 'aynuma dime
Bir pâre sûz-ı sîne-i 'âşıkdan it hazer
- 3 'Âşık sanur ki sâye-i bîd oldu menzili
Râh-ı gamunda başına hançer üşürseler
- 4 Yokdur ber-i murâd u nihâl-i emel diyü
Bâg-ı cihânda çekme elem hep olur biter
- 5 Çokdan metâ'-ı vasla harîdârsın gönül
Terk eyle anı fâ'idesi var ise yeter
- 6 Bu çeşm-i eşk-bâra koyup hâk-i râhunı
Sandum ki kıldı Hak beni sultân-ı bahr ü ber
- 7 Nüh tüy olursa cevşen-i takvâ-yı ehl-i zühd
Tîr-i nigâha ekleyemem k'ola kâr-ger
- 8 Te'sîr ider bu gördüğümüz nâvek-i nigâr
Âhen dahı olursa dilün Hâletî eger

156

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kandadur agzun senün cânâ sözünden bildiler
Virdi güftârun bugün 'uşşâka gâ'ibden haber
- 2 Toldı meclis câmlarla câmlar sahbâ ile

- Sâkiyâ âyîne-i ‘âlem-nümâya kim bakar
- 3 Görinen encüm degüldür her gice tâ subha dek
Zâhir olur tîg-i âhum çerhe tutmakdan şerer
- 4 İtdiler tahkîk çevgân-ı mahabbetdür diyü
Gice gündüz gûy-ı hurşîdi iden zîr ü zeber
- 5 Ya ölür ya öldürür itmez tahammül ‘âşıkun
La‘l-i cân-bahşun alursa agzına agyâr eger
- 6 Şem‘ gibi var ise başunda zerrîn efserün
Bâd-ı âhından dil-i dervîşün it şâhum hazer
- 7 Âb-ı çeşmün yolları nâ-geh bozulsa Hâletî
Besdür ana şeh-r-yârümden benüm bir dem nazar
- 8 Hâmem ile itdi ebkâr-ı ma‘ânî ittihâd
Gönderi-gitse kimi kimisi istikbâl ider

157

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Cism-i zerdüm keh-rübâdur dirdi erbâb-ı nazar
Kudret olsa bende kaldurmaga bir kâhı eger
- 2 Dinle gûş-ı cân ile geldükde ‘âşıkdan peyâm
Kimseye kalmaz güzellik benden al cânâ haber
- 3 Tîg çekmez ‘âşıkâ bâzûsı ‘uryân olmadan
Merhem-i kâfûr zahm urmazdan evvel ‘arz ider
- 4 Kâmet-i yâra gönül virmez cihânda var mıdur
Olmaya aslâ sanevber gibi idrâki meger
- 5 Gice bezm-i meyde çeşmi şöyle sürh olmuşdı kim
Hep görenler didi tîg-i gamzesinden kan tamar
- 6 Eyle ey bîmâr-ı gam âmâde âgûşun müdâm
Ol şeh-i hüsn isteye câ‘iz ki bir zerrîn kemer
- 7 Tünd-hûdur gâyet ol şûh-ı cihân ey Hâletî
İki gözüm diyü yalvarma sakın kanun döker

158

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Gird-bâd-ı âh ile gird-âb-ı eşk-i çeşm-i ter
Dem-be-dem eyler vücûdın ‘âşıkun zîr ü zeber
- 2 Hançer ü şemşîr ‘arz itmen ne lâzım her zamân
‘Âşık öldürmekde hod bir nâz göstermen yeter

- 3 Kıl hazer seyl-i sirişkünden ki dilsüz yâgîdür
Nâr-ı âh-ı şu‘le-dârumdan sakınmazsan eger
4 Rûz-ı ‘ıyd olsa salıncakdan inerken yâri gör
Böyle bir Yûsuf-likâ olmaz terâzûdan iner
5 Nîk ü bed fark itmez oldu Hâletî nakkâd-ı çerh
Geldi gibi çeşmine âhum duhânından zarar

159

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Yollara düşsem n’ola oldukça mest-i bî-haber
Urmadan hazz eylerin dîvârdan dîvâra ser
2 Revzen-i ümmîdüm açdurmaz zamâne gerçi kim
Hâne-i dehr oldu pür dūd-ı dilümle ser-be-ser
3 Gey külâh-ı fakr kim anı geyenler çekmedi
‘Âlemün derd-i ser-i ümmîd ü bîminden zarar
4 Umma bâd-ı Mısır’dan ey sâkin-i beytü’l-hazen
Magz-ı câna bûy-ı pîrâhen getürmek her seher
5 Tîr-i âhı bir dahı almam kemân-ı himmete
Eylemezse cevşen-i nüh-tüy-i gerdûndan güzer
6 Derd-keşlerden recâ kıl feyzi dâ’im Hâletî
Devlet erbâbından it deryûze eylersen eger
7 Agzına bakmazdı erbâb-ı belâgat her zamân
Olmasa gird-âb-ı dil fevvâre-i lû’lû-yi ter

160

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Bu gice hatt-ı zenahdânın ohşayup dil-ber
Elinden olmadı hâlî şemâme-i ‘anber
2 Kitâb-ı vâsf-ı lebin yazmag istemez hâmem
Eger ki rişte-i cânımdan olmasa mıstar
3 Vireydi kevine eger tâb âteş-i âhum
Habâb-ı câma dönerdi bu günbed-i ahzar
4 Şu zerreyüz ki kıyâma murahhas itmezler
Eger ayagumuza gelse husrev-i hâver
5 Serini Hâletiyâ hâmenün şikest eyle
Eger olursa sühan-çîn-i bezm-gâh-ı hüner

161

Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün

- 1 Olup bende-i kâmeti serv ü 'ar'ar
Gönüllü yazılsun o şâha sanevber
- 2 Şu çâh-ı belâlar ki var râh-ı gamda
Gözi baglu 'uşşâk içündür mukarrer
- 3 Eger kalb-ı mâhiyyet itmezse bâde
Nice la'l rahşân olur şîşe sâgar
- 4 Senün bûy-ı zülfün gınâsını virmez
Nücûm olsa âteş zalâm olsa 'anber
- 5 Degül hatt midâd ile âlûde oldı
Meger mühr imiş hâtem-i la'l-i dil-ber
- 6 Yatur bâliş-i dil-bere gâhî agyâr
Gül-i bâga hâşâk olur sanki hem-ser
- 7 Dür-i nazmı âvîze-i gûş-ı cândur
Kanı Hâletî gibi bir pâk gevher

162

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Nümâyân oldı sanma câ-be-câ hâl-i leb-i dil-ber
Lebin mestâne emmişdüm kararmış emdügüm yirler
- 2 Safâ eyler esîr-i pister-i hicrân olan 'âşık
Eger kim nakd-i câna inse ol şûh-ı melek-manzar
- 3 Gönül hatt-ı ruhından olma hergiz dil-berün gâfil
'Aceb zîbâ olur bahr-i melâhatden çıkan 'anber
- 4 Sütûn-ı âh-ı dildendür kıyâmı hayme-i çerhün
Cihândan ben gidersem nic' olur bu nîl-gün çâder
- 5 N'ola hengâm-ı firkat Hâletî dūr u dırâz olsa
Nihâl-i tâzedür ol mîve-i vaslı zamân ister
- 6 İder her lafzı bir dürc-i musanna' dürr-i ma'nâya
Dehân-ı yâri anmak istese tab'-ı sūhan-perver

163

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Zerd-fâm olsa ne var ebrûlarun ey reşk-i hûr
Mâh-ı nevlerdür alur mihr-i ruhundan turma nûr
- 2 Karşusunda turmaga şâyeste olmaz yârümün

- Per-i tâvûs-ı cinândan bâd-bîz itseydi hûr
- 3 Çünki düşdüm ‘ışka öldürmen mukarrerdür beni
Ya firâkunla gam u mihnet ya vaslunla sürûr
- 4 Bilmezin hâl-i perîşânım ne vaktin ‘arz idem
Ben gubâr-ı gamla hayrân dil-berüm mest-i gurûr
- 5 Bu ne hikmetdür ziyâd oldı harâret sîne
Rûy-ı âteş-nâk-i dil-berden felek itdükçe dûr
- 6 Hâk-sâr-ı mevkib-i sultân-ı ‘ışkam kim bilür
Pây-mâl-i ceş-i bî-hadd-i Süleymân olsa mûr
- 7 Zerre-âsâ bî-vücûd itmiş beni ey Hâletî
Gün gibi ol şâh-ı hüsni eyliyen sâhib-zuhûr

164

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Zîr-i pâ-y-ı mevkib-i hayretde kaldum hem-çü mûr
Taht-gâh-ı sîneme hükm itdi bir sâhib-zuhûr
- 2 Kaddine benzetmek olurdu o tıfl-ı nev-resün
Olsa gün geldükçe bâlâ nahl-i âteş-nâk-i Tûr
- 3 Sarsar-ı rûz-ı kıyâmetle yirinden kopmaya
Gerd-i râh olsa ana bir dem ‘abîr-i ceyb-i hûr
- 4 Çaldı seng-i cevre bu kan ile tolmuş gönlümü
Şîşe-i mey sandı anı benzer ol mest-i gurûr
- 5 Münhasif mehdür diyü dâg-ı siyâhum Hâletî
Yazmış erbâb-ı rasad iklim-i dilde şer ü şûr

165

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Fe ‘ülün

- 1 Sıgar mı ‘akla hiç ‘ışk-ı cihân-gîr
Debistândan bilinmez fenn-i iksîr
- 2 Kaçan ol şâh olur leşker-keş-i nâz
Nigâh-ı çeşminündür cümle tedbîr
- 3 Havâle kılma gamzen ehl-i ‘ışka
Tılısm-ı genc-i vaslun itme şemşîr
- 4 Vücûdum oldı târ-ı çeng-i mihnet
‘Aceb mi olsa gâhî bem gehî zîr
- 5 Bana sînem tutup turmak göründi
Felek kîşinde kalmayınca bir tîr

- 6 Görülmez rûz-ı mahşer âb-ı rûyum
Eger itmezse dermân şerm-i taksîr
- 7 Görenler Yûsuf-ı nazmun didiler
Nedür ey Hâletî bu hüsn-i ta‘bîr

166

Fe‘ûlün Fe‘ûlün Fe‘ûlün Fe‘ûlün

- 1 Şikest oldı seng-i cefâ birle âhir
Eger dürr-i ma‘nâ eger dürc-i hâtır
- 2 Hüner ehlinün hâline kimse bakmaz
Cihân halkı hep oldılar ‘ayba nâzır
- 3 Hemân kasdı sîm almadur gördüğinden
Hiç olmazsa gözyaşı alur ekâbir
- 4 Mürüvvet yok erbâb-ı devletde hergiz
Nedür medh ider anları şimdi şâ‘ir
- 5 ‘Acebdür eger Hâletî âh-ı dilden
Yakında yıkılmazsa bu köhne çâdır

167

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Benân u nâhunı biribirinden a'lâdur
Gümüş sebîkedür ol bu ucında tamgadur
- 2 Yetişmez ana meger sîm-i eşki 'uşşâkun
Metâ'-ı vuslat-ı dil-ber bahâlu kâlâdur
- 3 O mâha hem-dem olup seyr-i sebze-zâr itmek
Sipihre çıkmaga benzer 'aceb temennâdur
- 4 Ne sîm-i eşk kalur dil-berâ ne nakd-i visâl
Ne bana ne sana bâkî kalur bu dünyâdur
- 5 Rikâb-ı nâza kadem korsa ol şeh-i hûbân
Murâdı mülk-i dil-i Hâletî'yi yagmâdur

168

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Gül-şende açan gonceleri bâd-ı sabâdur
Nakkâşı o şehrün ne 'aceb çihre-güşâdur
- 2 Gûyâ ki çemen bülbüline oldu gazab-nâk
Geydükleri sultân-ı gülün sürh kabâdur
- 3 Bâd-ı seher evrâk-ı güli kıldı perişân
Sûr oldı meger sofrâ-i yagmâya salâdur
- 4 Cân u dil-i 'uşşâka gelen nâvek-i cevrün
Her birisi bir gül-bün-i gül-zâr-ı vefâdur
- 5 Bir Yûsuf-ı sâni bulup it kendüne hem-râz
En sonra cihân âdeme zindân-ı 'anâdur
- 6 Bir nahl-i belâyuz gül-i ümmîd bitürmez
Zîrâ ki bizüm menşe'ümüz hâk-i fenâdur
- 7 Devrân kanı çok cevri ider oldı bize gûyâ
Fark-ı serümüz nokta-i pergâr-ı kazâdur
- 8 Dil Hâletiyâ garka-i deryâ-yı gam oldı
Her gâh dönen üstine gird-âb-ı belâdur

169

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Her bir müje hod 'aşıka bir tîr-i cefâdur
Ya nâvek-i dil-dûz-ı tegâfûl ne belâdur
- 2 Ol merdümek-i dîdeye bir kimse dimez mi
Çeşm-i bed-i agyâra karîb olma hatâdur
- 3 Cân nakdini vir sînesin açsun dir isen yâr
Dirler der-i Firdevs'i açan ehl-i sehâdur
- 4 Şol câm-ı leb-â-leb ki sunar sâki-i meh-rû
Hâkkâ ki hîred cevheri ne tolı bahâdur
- 5 Özlerse elün gölgesini dil 'aceb olmaz
Ol şâh gam-ı 'ışka düşen zıll-i Hümâ'dur
- 6 Bir gam-zedeyin kim geleli bâg-ı cihâna
Nüzhet-kede-i murg-ı dilüm dâm-ı 'anâdur
- 7 Ebrûları tâkına o şûhun bakamazlar
'Âşıklarınun mihnet ile kaddi dü-tâdur
- 8 Dîvânunı kim gördi ise mâ'ide sandı
Zîrâ sühanun Hâletiyâ rûha gıdâdur

170

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Bu bezmün şehd-i nâbından çekildüm nice müddetdür
Gelen ancak dehân-ı telhüme engüşt-i hayretdür
- 2 Nigîn-i la'ldür farkumda olan âteşîn dâgum
Dü-tâ olmuş kadüm bir hâtem-i şâh-ı mahabbetdür
- 3 Ne menzilde karâr itsen döner ol menzil-i mâha
Ne yirde cilve kılsan cilve-gâh-ı baht u devletdür
- 4 Benüm gibi belâ-keş 'aşıka hergiz nasîb olmaz
O yârün sîne-i sîmîni bir sadr-ı sa'âdetdür
- 5 'Aceb mi hâtırına gelmese ol şûh-ı bî-bâkün
Vücûdı Hâletî-i bî-dilün gamdan 'ibâretdür

171

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Dil şeh-i milket-i mahabbetdür
Husrev-i Kûh-ken-tabî‘atdür
- 2 İtdi gam tîre gönlüm âyinesin
Sanki bir dâne dâg-ı firkatdür
- 3 Ne belâ gelse girye-i şâdî
Ezelî ehl-i ‘ıška ‘âdetdür
- 4 Ehl-i derde şerâr-ı âteş-i âh
Bî-‘aded kevkeb-i sa‘âdetdür
- 5 Nakd-i cân dil-berün emânetidür
Virmemek Hâletî hıyânetdür

172

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Kadeh gûyâ ki bir âteşle tolmış sîm micmerdür
Görenler anda ‘aks-i hatt u hâlün sandı ‘anberdür
- 2 Hayâlün mâ-verâ-yı perde-i çeşmümedür dâ’im
Görünmez kimseye san pâdşâh-ı heft-kışverdür
- 3 Bu sînem za‘f-ı tenden zâhir olmuş üstühvânlarla
Kitâb-ı mâ-cerâ-yı ‘ışk için âmâde mîstardur
- 4 Hümâ ger üstühvân için inerse ‘âlem-i hâke
Hakikat ehlinün yanında seglerle ber-â-berdür
- 5 Çeker dil fülkini ka‘r-ı yem-i endûha elbette
Ham-ı gîsû-yı dil-dârun hayâli özge lengerdür
- 6 Gören h‘âbında nazm-ı pâküni gâyet safâ eyler
Bilür ey Hâletî ta‘bîri anun dürr ü gevherdür

173

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Endûh u gussa hâtırumun yâr-ı gâridur
Mülk-i neşât gönlüme gurbet diyâridur
- 2 Bir bî-dilem ki dâmene-i kûh-ı mihnettüm
Kays’un makarrı Kûh-ken’ün reh-güzâridur
- 3 Şol tîşe-i belâ ki serencâmı merg olur
Erbâb-ı ‘ıška Kûh-ken’ün yâd-gâridur

- 4 Her lâlenün ki yoklayalar zîr ü pâynı
Hûnîn kefen şehîd-i mahabbet mezârıdır
- 5 Kaldı gam-ı mahabbet elinde zemîn-i dil
Sîm-i sirişk virdügi hakk-ı karârıdır
- 6 Tıfl-ı dil-i belâ-zede dâ'im hatardadır
Zîrâ mes'ri bahr-i melâmet kenârıdır
- 7 Nakd-i dilün gerekse sakın çeşm-i yârdan
Bir düzddür ki hep müjeler perde-dârıdır
- 8 Bilmez açılmanun yolın ol gonce Hâletî
Zîrâ henûz hüsniün evvel-bahârıdır

174

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Seng-i cefâsı dil-şiken-i ehl-i râzdur
Bir tıfla mâ'ilüm ki nev-âmûz-ı nâzdur
- 2 Yanına gelse serv-i ser-endâz şerm olur
Hakkâ ki nahl-i kaddi 'aceb ser-firâzdur
- 3 Buldı cihânda zillet-i 'ışk ile imtiyâz
Mahmûd kim fütâde-i pây-ı Ayâz'dur
- 4 Derd ehlinün tabî'atin âzürde eylemez
Endûh-ı 'ışk-ı yâr ne hoş dil-nevâzdur
- 5 'Âşık ki dest-resin bula bir demde bin yaşar
Her târ-ı zülfî gayret-i 'ömr-i dırâzdur
- 6 Çerh u nücûmı oynadur âh-ı dilüm benüm
Hengâme-i gamunda senün hokka-bâzdur
- 7 Bin mekr iderse düşmen eger Hâletî ne gam
Ümmîd-gâhumuz kerem-i kâr-sâzdur

175

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Dil-i 'uşşâkı bend eyler anunla bahs müşkildür
Sakın ol zülf-i kâfir-kîşden kim hayli pür-dıldür
- 2 Ser-â-pâ cism-i hâki eşk-i çeşmümden olup nem-nâk
Dil-i dîvâne şimdi 'ışkun ile pây-der-gıldür
- 3 Diler kim pey-rev-i Mansûr ola bu dâr-ı dünyâda
Gönül esbâb-ı hüsn-i yârdan ol zülfe mâ'ıldür
- 4 Değişmezsem n'ola dünyâyâ yârün lem'a-i hüsniün

- O mihr-i ‘âlem-ârâdur bu hod bir zıll-i zâ’ildür
 5 Der-i ma‘nâ ile leb-rîz olupdur lücce-i tab‘um
 Zebânum Hâletî ol lücceden gûyâ ki bir dildür

176

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Bana yâ Rab gam-ı ‘ışkun gerek kim ol dem-â-demdür
 Gam-ı dünyâ-yı fânî bir fenâ peydâ ider gamdur
 2 Ŗitâsı sayfa benzer ehl-i ‘ışkun âh-ı germinden
 Mahabbet ‘âlemi insaf idince özge ‘âlemdür
 3 Kimi kaldursa eflâke hemân-dem indürür hâke
 Ezelden sâz-ı dehrün nagmesi geh zîr ü geh bemdür4 Zemîn-i dilde mâr-ı
 gussa görse ser-şikest eyler
 Ayagın pek basar pîr-i mugân ikdâmı muhkemdür
 5 Ben ol nâ-şâd-ı ‘ışkam Hâletî kim âb-ı eşkümden
 Dem-â-dem sahn-ı sahrâ-yı mahabbet sebz ü hurremdür

177

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Ŗu murgam kim kenâr-ı bâm-ı gam dâ’im mekânundur
 Çözölmüŝ zölfi dil-dârun bozulmuş âŝiyânundur
 2 Hemîşe bezm-i şâh-ı ‘ışkda zânû-be-zânûyuz
 Ser ü dâgumda zîrâ Kays-ı şeydâ hem-zebânundur
 3 Olup sahrâ-yı ‘ışkun bir kadîmî nâvek-endâzı
 Benüm kavs-i kuzah zîh geçmeden kalmış kemânundur
 4 ‘Aceb mi çıksa seng-istân-ı cevre râh-ı ümmîdüm
 Dem-â-dem reh-nümâ bu tâli‘-i nâ-mihr-bânundur
 5 Vücûdum hirmenine od salan âhumdur ammâ kim
 Mahabbet gül-şenin hurrem tutan eşk-i revânundur
 6 ‘Adû kasdına gitsem kûyına ŝeŝîr-i âhumla
 Benüm her seng-i râh ey Hâletî seng-i fesânundur

178

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Gamze-i hün-rîz ki dil-bestedür ŝeŝîrler
 Ol kemân ebrûlarun efgendesidür tîrler
 2 Eylesün ‘azm-i şikâr ol şâh-ı hüsn eglenmesün
 Muntazırdur nâvek-i müjgânına nahcîrler

- 3 Ol çıkar eflâke âhir ey melek lâzım degül
Ejder-i âteş-feşân-ı âhuma zencîrler
- 4 Kendü başın yir mahabbet ‘arsasında ‘âkıbet
Bîşe-zâr-ı ‘ışk içinde hâsıl olan şîrler
- 5 Yâri âgâh itmege ben nâ-tüvân-ı ‘ışkdan
Gitdi âh-ı subh-demler nâle-i şeb-gîrler
- 6 Hâletî-veş olmasam bir dem ‘aceb mi bâdesüz
Pîr-i ‘ışkam zâhidâ olmaz ‘asâsuz pîrler

179

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 İrüp evvel-bahâra başladı feryâda bülbüller
Henüz olmadı ammâ anlara feryâd-res güller
- 2 Hayâl-i zülf-i yâr olunca gözde girye lâzımdur
Yazıkdur şîşe-i bî-âb içinde öyle sünbüller
- 3 Düşer pâyına yârün nâz ile refâtara geldükçe
Mahabbet ehlini irşâd ider gûyâ o kâküller
- 4 Mecâzî ‘ışkı âhir kaldurur eşk-i peşîmânî
Gehî tugyân-ı âb-ı cûydan vîrân olur püller
- 5 Odur ey Hâletî sultân-ı iklim-i ferâgat kim
Dem-â-dem kûşe-i külhende yatup ekmeğin küller

180

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Yok dimezdi bâde-i la‘l-i lebin cânâneler
Halka-i râzın açmasaydı ‘âşık-ı mestâneler
- 2 N’ola dil gitdükde yâra cân bile olsa revân
Biribirinden kalur mı ol iki dîvâneler
- 3 Bezm-i gamda anları hem-râz idinsem yiridür
Çak benüm gönlümce yanar döstüm pervâneler
- 4 Âşnâ bir kez kapundan geçse eylersin ‘itâb
Hoş geçer ammâ yanunda dâ’imâ bî-gâneler
- 5 Hâletî bezm-i gamunda eyleyüp yaşın şarâb
Göz yumup açınca gâhî toldurur peymâneler

181

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Şehr-i 'ışk âzînini ol dem ki der-kâr itdiler
Her ser-i bâzâra bir Mansûr ber-dâr itdiler
- 2 Zerreler kim gördiler hâk-i fenâdan rûy-ı dil
Âşnâlık itmege hurşîdle 'âr itdiler
- 3 Belki derd-i ser vire deryûze-i vuslat diyü
Rûy-ı 'uşşâka der-i ümmîdi dîvâr itdiler
- 4 Olmaya tâ bü'l-heveslerden dem-â-dem dest-i sûd
Gül-bün-i gül-rîz-i bâg-ı 'ışkı pür-hâr itdiler
- 5 Cûy-ı eşküm hûn ile âlûde geldi anlaram
Sîne sahrâsında 'akl u 'ışk peygâr itdiler
- 6 Sarsar-ı rûz-ı kıyâmetle yirinden kopmaya
Keşti-i endûhumı gâyet girân bâr itdiler
- 7 Eyleyüp peygûle-i bî-dâdı gâyet teng ü târ
Hâletî-i derd-mendi hâne-bîzâr itdiler
- 8 Bûy-ı müşk ü 'üddur taraf-ı devâtından gelen
Benzer anı kûçe-i ma'nâda 'Attâr itdiler

182

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Her kaçan kasd-ı helâk-i dil-i nâlân eyler
Evvelâ sâ'id ü bâzûsını 'uryân eyler
- 2 Ruh-ı dil-ber haberin mi iledür bâd-ı sabâ
Gül-şenün güllerini böyle perîşân eyler
- 3 Encüme satsa eger sürme-i hâk-i rehini
Mihr ile mâhı felek keffe-i mîzân eyler
- 4 Dehen-i tengin açup başlasa güftâra o yâr
Sükkeri kâsid idüp gevheri erzân eyler
- 5 Gözümün yaşını az görme benüm sultânüm
Âsyâ-yı felegi şimdi o gerdân eyler
- 6 Gam yimekten kalurum bir niçe günler diseler
Ser-i kûyında seni bir gice mihmân eyler
- 7 Atsalar âteş-i dil-sûz-ı gama Hâletiyâ
Bâd-ı âh ile gönül turma firûzân eyler

183

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Hevâ-yı gül-sitân gam mürdesine feyz-i cân eyler
O kim cân bulmag ister şimdi geşt-i gül-sitân eyler
- 2 Sipihir ü çeşme-i hurşide başın kaldurup bakmaz
Şu kim idrâk-i lutf-ı sebze vü âb-ı revân eyler
- 3 Bu fasl içre dimek kim rûz uzandı şeb kasîr oldı
Gelüp Hızır-ı çemen hem bast u hem tayy-ı zamân eyler
- 4 Çemenlerde sabâdan birbirine tokunur nergis
Gören anı sanur eflâkde encüm kırân eyler
- 5 Sanurlar geldi hamr ırmagınınun ayagı cennetden
Kaçan cûda dıraht-ı ergavân 'aksin 'ıyân eyler
- 6 'Aceb mi tâze olsa muttasıl dâg-ı dil-i lâle
Gice tâ subha dek derdiyle bülbüller figân eyler
- 7 Çemen-zâr-ı hat içre servdür ey Hâletî hâmem
Gelür murg-ı ma'ânî dâ'im anda âşiyân eyler

184

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Dem-â-dem yâra karşı eşkini düşmen revân eyler
Mahabbet ehli ammâ kâbil olmaz ana kan eyler
- 2 Figânından elem çekse eger bir haste-i 'ışkun
Çak âvâzı işidilmez olunca nâ-tüvân eyler
- 3 Zemîn-i dilde pinhân eyliyen gencîne-i 'ışkun
Ana dâg-ı gamundan sînedeyir yir yir nişân eyler
- 4 Per ü bâlin şikest eyler 'adûnun seng-i ta'nundan
Şu murg-ı dil ki serv-kâmetünde âşiyân eyler
- 5 Vefâya 'ahd iderse yıl geçer ey Hâletî itmez
Kaçan kim va'de-i cevri eylese ammâ hemân eyler
- 6 Vezîrâ sensin ol kim var iken ser-mâye-i lutfun
Metâ'-ı dehr-i dûna meyl iden gâfil ziyân eyler
- 7 Eger kim dâne-çîn-i hırmen-i ihsânun olmazsa
Bu dünyâ gül-şeninde bülbül-i dil çok figân eyler

185

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Şehîd-i tîg-i 'ışkun cism-i hâkîsinde can n'eyler

- Mahabbet bir Hümâ'dur ana yirde âşiyân n'eyler
 2 Gözün Mirrîhi'nün te'sîridür zahm-ı dilüm yohsa
 Miyân-ı 'âşık u dil-berde necm-i âsmân n'eyler
 3 Virür âyîne-i ikbâli her nâdîdeye âhir
 Ya anı saklayup meşşâta-i devr-i zamân n'eyler
 4 Komazlar bezm-i 'ışka câm-ı mînâ-fâm-ı gerdûnı
 Cihân bir cür'adan ser-mest olur rıtl-ı girân n'eyler
 5 Gün olmaz kim gözin yâd itmeyüm bin kez ben ammâ kim
 Dimez bir kerre dil-ber Hâletî-i nâ-tüvân n'eyler

186

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 İrse bîmâr-ı belâ sıhhate hâli kem olur
 Haste-i derd-i nigâr ölmeyicek mâtem olur
 2 Çerhi destinde sanur keffine esrâr alsa
 Gönül âbdâlı n' için çak bu kadar sersem olur
 3 Bir karâr üzre degül mutrib-i nâ-sâz-ı felek
 Sâzınun târı ser-âgâzda zîr ü bem olur
 4 Gelse bir bâga eger bâd ile bûy-ı zülfün
 Gülleri hande ider sebzeleri hurrem olur
 5 Ezelî tıynetine âb-ı fenâ girmişdür
 Göresüz Hâleti-i bî-dili bir âdem olur

187

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'İyd-gehde gayr ile görse seni giryân olur
 Şîşe-i çeşmiyle dil gûyâ gül-âb-efşân olur
 2 Yaşımı akıtma dirsene bulmaya hüsnün gezend
 Revnakın 'ıydun şikest eyler kaçan bârân olur
 3 'İyd-ı adhâ bilmez ey şûh-ı cihân erbâb-ı 'ışk
 Bî-tevakkuf çeşm-i bîmârün görüp kurbân olur
 4 Başuma cânâ kıyâmetler koparur kâmetün
 'İyd-gâh ile salıncak mahşer ü mîzân olur
 5 Her kaçan binse salıncaga o şûh-ı ser-firâz
 Burc-ı Mîzân içre gûyâ kevkeb-i rahşân olur
 6 Geh 'urûc eyler semâya Hazret-i 'Îsâ gibi
 Geh sürûş-ı gayb-veş gökden yire perrân olur

- 7 Geh gider eflâke mânend-i du‘â-yı müstecâb
Gâh olur kim nâzil olmuş bir belâ-yı cân olur
- 8 Pençe-i mihre gire şâyed diyü dâmân-ı yâr
‘Azm-i bâlâ itse ‘âşık zâr u ser-gerdân olur
- 9 Bir terâzûdur salıncak vezn ider erbâb-ı dil
Her kaçan kim salınanlar sîm-ten hûbân olur
- 10 Çerh-i gerdândan nişân virse n’ola dülâblar
Kimi hûbânun güneş kimi meh-i tâbân olur
- 11 Sanki bir kavs-i kuzahdur yagdurur bârân-ı eşk
Câme-i hûbân ki zerd ü sürh ü sebz elvân olur
- 12 Âh ider üstünde hûbân görse erbâb-ı kabûl
Âsyâdur gûyiyâ ol bâd ile gerdân olur
- 13 Her gören dülâb-ı âb anlar anı ey Hâletî
Eşk-i çeşmüm ‘ıyd-gehde şol kadar rîzân olur

188

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Gamzen ki kasd-ı cân u dil-i nâ-tüvân ider
Bir göz yumup açıncaya dek niçe kan ider
- 2 Bir sayd-ı zahm-hürde gibi mübtelâ-yı ‘ışk
Her kanda gitse hûn-ı sirişkin revân ider
- 3 Gam kişverinde râyic olan la‘l-i eşkdür
Cevher-fürûş-ı ‘akl giderse ziyân ider
- 4 Âgûşa çekdügin seg-i yâri zamân ile
Mecnûn-ı ‘ışk kıssasına üstühvân ider
- 5 Bir murgdur ki Hâletiyâ nâvek-i nigâr
Kalb-i sanevberîde gelür âşiyân ider

189

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Devr-i güldür kûşe kûşe sâgar-ı sahbâ yürür
Zevrak-ı bâde nesîm-i subh ile a‘lâ yürür
- 2 Kaldurur kaddi ‘alem cân milketin teshîr için
Fitneler kalkar kaçan ol kâmeti bâlâ yürür
- 3 Eşk-i çeşmüm seyl idüp nâz ile reftâr eyledi
Gül-bün-i gül her kaçan kim su göre zîbâ yürür
- 4 Hak budur kim hüsn bâzârı ‘aceb bâzârdur

- Anda ancak sîm-i eşk-i ‘âşık-ı şeydâ yürür
 5 ‘Arsa-i nazmun resen-bâzı benem ey Hâletî
 Tab‘-ı çâlâküm gibi olmaya bî-pervâ yürür

190

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Nergise fikr-i çeşmi h^vâb virür
 Güllere ‘ârızı hicâb virür
 2 Fikr-i gîsû-yı ‘anberîn-i nigâr
 Rişte-i cânâ pîç ü tâb virür
 3 Gam-ı la‘lünle cân viren ‘âşık
 Hep ağızdan turup hisâb virür
 4 Seyl-i eşkümle sarsar-ı âhum
 Lücce-i ‘ışka ıztırâb virür
 5 Hâletî pây-ı yâra yaş döker
 Gül nihâline sanki âb virür

191

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Eylerin her tarafa şâm u seher-gâh nazar
 Görmedüm na‘t-ı cihânda dahı bir şâh-nazar
 2 Kodı hayretde beni hâl ü hat u zülf-i nigâr
 İderin her yana çün reh-rev-i güm-râh nazar
 3 İstemem bakdugını kimse nihâl-i kadüne
 Korkarın kim ide te’sîr ana nâ-gâh nazar
 4 Dirhem-i encümi hep pâyuna eylerdi nisâr Çeşm-i insâf ile kılsa yüzüne
 mâh nazar
 5 Kaddüne mâ’il olur ‘ârif-i bâlâ-himmet
 Sidre’ye tâlib olur zâhid-i kûtâh-nazar
 6 Jeng-i gaflet eseri kalmasa hiç Hâletiyâ
 İtse mir’ât-ı dile bir dil-i âgâh nazar

192

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 ‘Âleme taksîm olunsa bizdeki mihnet yeter
 Kissa-i pür-hissemüz derd ehline ‘ibret yeter
 2 Âb-ı rûyumla sular erbâb-ı devlet der-gehin
 Yüz suyıyla varmadum ‘ukbâya ol haclet yeter

- 3 Şol hümûm-1 âh kim vâdî-i firkatden kopar
Kişt-zâr-1 ‘ömrine ‘ışk ehlinün âfet yeter
- 4 Dâg-1 derdin işledür bir ‘âşık-1 şûrîdeyin
Bana üstâd-1 belâdan gördüğüm san‘at yeter
- 5 Nâr-1 âhun hân mân-1 çerhe sal şimden girü
Bunca yıllar eyledün ey Hâletî hürmet yeter

193

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Hâtırum Kays gibi kûha vü sahrâya çeker
Gam-1 ‘ışkun beni öldürmege tenhâya çeker
- 2 Zîr-i destâra olur zülf-i siyâhı gâhî
Bir melekdür sanasın ejderi bâlâyâ çeker
- 3 Pîş-keş çekse kapundan gelicek bâd-1 sabâ
Kuhl-1 hâk-i kademün dîde-i bînâyâ çeker
- 4 Bahr-i hüsn oldu ruhun her biri ol hallerün
Bir deniz mâlikidür âdemi deryâyâ çeker
- 5 Olsa fânî ne kadar pîr-i mugân Hâletiyâ
Gam zebûnın yine bezm-i mey-i hamrâyâ çeker

194

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Künc-i belâda hâl-i dil-i mübtelâyı gör
Gel haste-i mahabbetün olan gedâyı gör
- 2 Bîmâr-1 ‘ışka yazmadı kimse devâ dime
Virsun bana şarâb-1 lebünden şifâyı gör
- 3 Mir‘ât-1 rûy-1 dil-bere olma firîfte
Agyâr karşusunda iken bak belâyı gör
- 4 Ey bûs-1 la‘l-i dil-bere cân vir diyen bana
Benden yana tamâm sen ol meh-likâyı gör
- 5 Bak cism-i yâra kudreti seyr eyle Hâletî
Hâk-i siyâhı sîm kılan kîmyâyı gör

195

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Kendümi cânâ bilelden sırr-1 la‘lün bendedür
Hiç derûnumdan çıkar mı nitekim cân tendedür

- 2 Bezm-i ‘âlemde güm olmuşdı melâhat hâtemi
İdicek cânâ tebessüm bildiler kim sendedür
- 3 Günde bin kez h’ân-ı ihsânun çekilse ‘âleme
Bu dil-i şeydâ için bir kez dimezsın kandadur
- 4 Der-beder dîvâneiyem lutf u ‘itâb-ı yâr ile
Bir ayagum bâgdadur bir ayagum külhendedür
- 5 Kâr-ı ‘âlem ‘aks-i me’ mûl üzredür ey Hâletî
Anda her âbisten-i ümmîd gam-zâyendedür

196

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Her kaçan kim hânesinden ol şeh-i hûbân çıkar
Hân mân-ı ‘akldan çok ‘âşık-ı nâlân çıkar
- 2 Ey felek dahl itme meyl itsem dehân-ı dil-bere
Sen de hokkandan ne var bir dâru-yı dermân çıkar
- 3 Hûblar cem‘ olsalar bâzîçe-i çevgân için
Başımı tób itmege ol âfet-i devrân çıkar
- 4 Nev-be-nev dâg-ı melâmetlerle çâki sînemün
Döndi ol tennûra kim dâ’im önüne nân çıkar
- 5 Beklesem kûyn harîminden ‘adû bîrûn olur
Tâli‘ümdür genc-i ümmîd eylesem su‘bân çıkar
- 6 Hâke yek-sân olsun ol nahl-i kerem kim mîvesi
Degmez erbâb-ı dile dâ’im ana nâ-dân çıkar
- 7 Hâletî kıl gerdenün bend-i ta‘allukdan halâs
Yâ gibi kaddün dü-tâ kıl çille-i merdân çıkar

197

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şîşe-i kalbüm şikest itmek sana âsân gelür
Hiç dimezsın gözlerinden yaş yirine kan gelür
- 2 Hüsn-i tedbîr ile ol sultân-ı iklîm-i cemâl
Gelse ‘uşşâka hayâlinden dahı pinhân gelür
- 3 Bilse cürm-i ‘ışkını bir bende-i der-gâhınun
‘Akıbet hakkından anun ol şeh-i devrân gelür
- 4 Da‘vet itse reşk ile âhir perîşân-hâl ider
Bezmine ‘ışk ehli hep handân varur giryân gelür

- 5 Râst gelsem düşmen-i bed-h^vâha dil-berden cüdâ
Sanurum kim cânuma bir derd-i bî-dermân gelür
- 6 Mihnet-i hicriyle ber-‘aks oldı hâlüm şöyle kim
‘Ankebûtî perde tîr-i ‘azmüme sindân gelür
- 7 Sîne bir âmâc-gâh-ı derd ü mihnetdür ana
Şest-i gerdûndan dem-â-dem nâvek-i hicrân gelür
- 8 Tahta-bend-i sîne kalmışdur ‘amelden Hâletî
Niçe demlerdür ki anun üstine bârân gelür

198

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 ‘Âşıkun bilmege zer gibi hulûsın her bâr
Mihek-i tecrübedür seng-i cefâ-yı dil-dâr
- 2 Kim ki nûş ide bugün câm-ı lebün dünyâda
‘Arsa-i mahşere yârın vara mest ü efgâr
- 3 ‘İşka haml eylesünler diyü dûd-ı âhın
Dil-i dîvâne ider kûşe-i külhende karâr
- 4 Bâd-ı âhumla varup reh-güzerinde turamam
Korkarın kim getirür hâtır-ı dil-dâra gubâr
- 5 Zâhid-i şehri gibi der-beder olsun ey dil
Meyl iden heşt-bihişte var iken kûy-ı nigâr
- 6 Eksük itmem ser-i kûyunda duhân-ı âhum
Bakmaga olmaya kâdir sana tâ kim agyâr
- 7 Agarur aglamadan gözlerümüz Hâletiyâ
Olmasa bir gün eger sürme-i hâk-i reh-i yâr

199

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

- 1 Zülfün firâkıyla n’ola itsem dem-â-dem âh u zâr
Gitdi elümden n’eyleyüm ser-rişte-i sabr u karâr
- 2 Âyîne aldum destüme hicründe ‘aks-i sûretüm
Bu çeşm-i hûn-bârum görüp kan agladı bî-ihtiyâr
- 3 Dâ’im gubâr-ı gamla dil böyle mükedder olduğın
Kim ‘arz iderdi olmasa seyl-âb-ı çeşm-i eşk-bâr
- 4 Te’sîr iderdi sûz-ı dil kalbi ne denlü saht ise
Sîne-be-sîne olsa ger geh geh benümle ol nigâr
- 5 Kasdun budur ki fülk-i dil bahr-i belâdan kurtula

Ey Hâletî-i gam-zede hiç kor mı andan rûzgâr

200

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn

- 1 Cânından ider zâr ile bülbülleri bîzâr
Dinse yiridür goncelere şâhid-i bâzâr
- 2 Dermânı gözünden umarın hâsıl olur mı
Bir haste ki her gâh tabîbi ola bîmâr
- 3 Gitti beni terk eyleyüp ol Yûsuf-ı sâni
Seyyâre-i eşküm yiridür turmasa her bâr
- 4 Oldı sühanum Hâletiyâ çeşme-i hayvân
Ammâ ki anun kadrini bilmez niçe har var
- 5 Görüp o büti deyr-i cihân içre yakasın
Çâk eylemeyen ey dil ola sûret-i dîvâr

201

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Gül-i ruhsârına yârün tokunurmuş agyâr
Kurusun elleri mânend-i hazân-dîde çenâr
- 2 Gitmeye tâ ki koyup 'âşık-ı sevdâ-zedeyi
Teb-i gam baglar imiş zülf-i girih-gîr-i nigâr
- 3 Bir melek-çihredür ol mâlik-i i'câz-ı Mesîh
Kiminün cânın alup kimine cân virse ne var
- 4 Bir olup bâd ile ugrıladı bûy-ı zülfün
Nâfenün yüzse derisini 'aceb mi 'attâr
- 5 Bezm-i 'ışkunda olur Hâleti-i gam-hvâra
Şerer-i âteş-i dil mâ-hazarı dâne-i nâr

202

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gitdi dilden zevk ü şâdî kalmadı sabr u karâr
Hâne-i tenhâya dek gelsün o şûh [u] şîve-kâr
- 2 Gül-şene gelsen leb-i cûda biraz seyr eylesek
Biz de olsak hâsılı bir kez senünle der-kenâr
- 3 Görmedük bir gonce kalmadı cihân bâğında lîk
Cümlesin seyr eyleyüp peykânun itdüm ihtiyâr
- 4 Anun içün isterin sîne-be-sîne olmagı

- Tâ benüm sûz-ı derûnumdan haber-dâr ola yâr
 5 Hirmen-i sabr u karâr-ı ‘âşıkâ âteş salar
 Ahker-i sûzan midur âyâ o la‘l-i gûş-güvâr
 6 Hâtırum bir dem mi vardur olmaya ey Hâletî
 Dâr-ı dünyânun bu sakf-ı köhnesinden pür-gubâr

203

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Gül-şen-i dehri görüp ‘ibret alan nergis-vâr
 Gözi bakarken ider sîm ü zerin cümle nisâr
 2 Bu cihân içre gönül başına âzâde iken
 Bende-i halka-be-gûş eyledi gîsû-yı nigâr
 3 Devlet-i dehr ile Dahhâk u Süleymân olsan
 ‘Âkıbet mesken ider kabrün için mûr ile mâr
 4 Cümle ‘uşşâkı helâk eyledi gamzen diyicek
 Sen mi kaldun bana söz söyleyecek didi o yâr
 5 Haste-i ‘ışk geçüp mîve-i vaslun özenür
 Tınma ey şûh-ı cefâ-pîşe üzölsün agyâr
 6 Gamze-i yâr helâk eyledi cân u dilümi
 Urdı bir nâvek ile Hâletiyâ iki şikâr

204

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Yâr-i âhen-dil ki dâ‘im ‘âşıkâ bî-dâdı var
 Tîr-i âh itmez eser bir migfer-i pûladı var
 2 Hâtırum hicrünle gam-gîn göz hayâlün birle şâd
 Benzedüm şol şehre kim vîrânı var âbâdı var
 3 Nice cellâd-ı zamâne böyle hûn-rîz olmasun
 Bir senün gamzen gibi ta‘lîm ider üstâdı var
 4 Kûşe-i Kâf-ı kanâ‘atdur cihânda meskenüm
 Ehl-i istignâ benem ‘Ankâ’nun ancak adı var
 5 Fârîgu’l-bâl olmasun kimse cihânda Hâletî
 Bir kemîn-gâh-ı havâdisdür niçe sayyâdı var

205

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Olsa derûn-ı sîne-i ‘âşıkda vechi var

- Zîrâ ki hayli câna yakındur hadeng-i yâr
 2 Bir seng-dil nigâra uruldum yine bugün
 Olsa ‘aceb mi şîşe-i kalbümde inkisâr
 3 Ol kebg-i nâz sayd olunur nakd-i cân ile
 Bâzâr-ı ‘ışkdur bu düşer bunda çok şikâr
 4 Mihr-i cihân-fürûz-ı cemâle nedür zarar
 ‘Uşşâka zerre denlü eger itsen i‘tibâr
 5 Ey Hâletî yanup yakılırsam ‘aceb degül
 Bir âteşî-mizâcdur ol şûh u şîve-kâr

206

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Dil-i târîküm içre çeşm-i nigâr
 Oldı gûyâ ki şeb-rev-i ‘ayyâr
 2 Çeşm-i fettânınun ölümlüsidür
 Bâg-ı ‘âlemde nergis-i bîmâr
 3 Olsa bâzûlarum ne var yâra
 Şeb-i vuslatda bâliş-i zer-kâr
 4 Pâre pâre olur dil-i sûzân
 Çıkar âh itdügümce sanma şerâr
 5 Çeşmi yanında hâl-i ‘anber-bû
 Oldı gûyâ ki nâfe-i Tâtâr
 6 Harekâtun ki böyle şîrîndür
 Kor mı hiç cân-ı Hâletî’de karâr

207

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Âh idersem bile âh itmege başlar küh-sâr
 Âh dir âh işidür şimdi muhassal dil-i zâr
 2 Hâne-i câna gelür diyü hayâlün cânâ
 Varmaz oldı giceler h^vâba bu çeşm-i hûn-bâr
 3 Atdugun seng-i cefâ cânuma minnetler idi
 Göricek anı söz atmasa eger kim agyâr
 4 Cânı virsün diyü başuma belâlar getürür
 Bilmezsin tâ ki ne virdi alamaz la‘l-i nigâr
 5 Kendüden bî-haber oldugını dil Hâletiyâ
 Saklamak istedi ammâ haberin almış o yâr

208

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Anlanmayup kalurdı dilâ sırr-ı la'l-i yâr
Yazmasa ol mahalle eger hatt-ı müşk-bâr
- 2 Var ise yâra sunsa gerek deste eyleyüp
Dâmânını pür itdi benefşeyle kûh-sâr
- 3 Yok yire 'âşıkâ işigünden yıkıl dime
Dünyâ yıkılsa gitmez ol ey şûh u şîve-kâr
- 4 Her kim ki şevk-i vuslat ile kef-zenân olur
Pîrâheninde eyliyemez murg-ı gam karâr
- 5 Cân hod yirinde yog idi ey Hâletî
Sende ne buldı ayrılmaz nâvek-i nigâr

209

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hat degül ceşş-i melâhat geçmeden leyl ü nehâr
Zâhir olur şâh-râh-ı hüsn-i dil-berden gubâr
- 2 Bulamaz nakd-i revânı 'âşıkun hergiz revâc
Olmayınca döstüm dâg-ı gamunla sikke-dâr
- 3 'İşkda hakkâ ki bülbül *vâhidün ke'l-elfdür*
Anun için gâlibâ adını koymışlar hezâr
- 4 Her gelen seng-i cefâsın dil-berün hıfz eylerin
Öldüğümden sonra tâ kim ideler seng-i mezâr
- 5 Reng ü bûy-ı pîre-zâl-i dehre meftûn olmazuz
Hadd ü zülf-i dil-rübâya mâ'ilüz bî-ihdiyâr
- 6 Rişte-i cânından açmaz bülbülün gam 'ukdesin
Gonce-i bâgun egerçi jâleden dendânı var
- 7 Olmasa gül-gûn-ı eşküm tîz-rev ey Hâletî
Böyle kaçmazdı dil-i dîvâneden ol şeh-süvâr

210

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 İşigünde döstüm kaçmazdum olmakdan gubâr
Korkum oldur dûr ide bir gün kapundan rûzgâr
- 2 Vuslatın ol gonce-i handânun eylerdük ümîd
'Ahdî 'ahd-i gül gibi ger olmasa nâ-üstüvâr
- 3 Dürc-i çeşmümde olan yâkûtî 'arz itdükde ben

- Hokka-i la‘linde seyr itdürdi lû‘lûsin o yâr
 4 Hâsıl olmışken niçe hûn-ı cigerle eşk-i çeşmüm
 Olıcak hengâm-ı firkat evvel ol tutar kenâr
 5 Sana kim teşbîh iderdi bâg-ı ‘âlem güllerin
 Olmuş olsaydun eger bûy-ı vefâdan hisse-dâr
 6 Hâletî’ye halka derdün söyleme dirsın velî
 Dinlemezsın sen sözin ya n’ylesün ol dil-figâr
 7 Tevsen-i devrân beni pâ-mâl iderdi lâ-cerem
 Olmasaydı lutf-ı mîr-âhûr-ı şâh-ı kâm-kâr

211

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Nerm olur âh-ı dilümden dil-i sengîn-i nigâr
 Kangı taş katı ise başını ursun agyâr
 2 Haste-i derd-i gamam bana ‘ilâc eyle didüm
 ‘Âşık-ı bî-dile iylik yaramaz didi o yâr
 3 Biri çeşmüne biri benzedügiçün ruhuna
 Nergis ü lâle olur çeşm ü çerâg-ı gül-zâr
 4 Ugrayup bâd saçun çînine müşk aldı biraz
 Ser-i bâzâr-ı çemende ola tâ kim ‘attâr
 5 Geldi mülk-i çemene kodı şitâ iklimin
 İtdi tebdîl-i hevâ şimdi nesîm-i eshâr
 6 Tengnâ-yı kafes-i ‘âleme hergiz gelmez
 Hâletî-veş dahı bir tûti-i şîrîn-güftâr

212

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 ‘Aceb degül gice gündüz figân iderse hezâr
 Bilür ki gonce-i bâgun bir agzı bin dili var
 2 Mu‘attar eyledi bûy-ı bahâr dünyâyı
 Çemende güller olupdur çü tabla-i ‘attâr
 3 Bu ben fütâdeyi hiç nâmesiyle yâd itmez
 Dirîg ider bir eli gölgesin o kaddi çenâr
 4 ‘Aceb mi ‘âşık-ı bî-dil olursa hayrânı
 Hat-ı lebün gibi yokdur cihânda ince gubâr
 5 Göründi saçları mestâne kec-külâh olıcak
 Açıldı bâg-ı letâfetde sanki zülf-i nigâr

- 6 Dil ehlinün n'ola cânı sıkılsa Hâletiyâ
İder o yâri der-âgûş muttasıl agyâr

213

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Gurûrla dime kim la'l-i dil-sitânum var
Bana da merhamet eyle benüm de cânum var
2 Ne gam sipihr-i kühen-sâlenün cefâsından
Yanumda sencileyin tâze nev-civânum var
3 Ben ol Hümâ-yı hümâyûn-ı 'âlem-i 'ışkâm
Ki kâmetün gibi bâlâda âşiyânnum var
4 'Aceb mi bilse cihân sana 'âşık olduğumı
Tenümde tîr-i gamundan niçe nişânnum var
5 Değişmezin anı ey Hâletî bu dünyâya
İki cihâna deger bir şeh-i cihânnum var

214

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ol gamzeler ki zülf ile 'uşşâka bendi var
San bir harâmîdür ki yanında kemendi var
2 Düşdi gönül ana didüğüm gûş idüp dimiş
Bir gönlü var cihânda anun bir de kendü var
3 La'l-i leb-i nigâr ki şîrîn ü sürhdür
Seyr eyliyen sanur ki dehânında kandi var
4 Ol cân tabîbi şerbet-i la'lin yetiştürür
Gerçi hisâba sığmaz anun derd-mendi var
5 Reng-i 'izârunı görelî gussa-nâkdür
Gül-şende gerçi verd-i terün zehr-handi var
6 'İbret gözünde perde-i gaflet hicâb ise
Şol zen gibi olur kişi kim çeşm-bendi var
7 Zinhâr gaflet eyleme ey Hâletî sakın
Şimdi cihânda kul olacak bir efendi var

215

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Gâhî olur ki şefkat ider yaşına nigâr
'Uşşâka 'ayn-ı fâ'idedür çeşm-i eşk-bâr

- 2 Gûş eyle nâlemi dir ise ger sana ‘adû
Hergiz koma kulaguna ey şûh u şîve-kâr
- 3 Hayl-i nücûmı katdı gice biribirine
Âh itdügümde âteş-i dilden çıkan şerâr
- 4 Yok yire urma tîşe-i âhun feleklere
Dünyâ yıkılsa sana vefâ eylemez o yâr
- 5 Bâlâ-yı yâra kâmetini nisbet itmeye
İnsâf elini gögsine korsa eger çenâr
- 6 Nev-bâvedür hadîka-i fikretde her sözüm
Öpüp gözine sürse gören Hâletî ne va

216

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Hem gözde hem gönülde ider dem-be-dem karâr
Yaşda kurıda hâzır olur Hızır-ı hatt-ı yâr
- 2 Bâd-ı sabâ ki der-gehüne ugrayup gele
Hiç hâtırında zârün komaz gubâr
- 3 Dünyâda ihtiyârımı ben elde görmedüm
Dünyâyı terk idüp seni idelden ihtiyâr
- 4 Her kim işitse derd-i dilüm bagrı hûn olur
Hiç sorma hâlümü benüm ey şûh u şîve-kâr
- 5 Ey Hâletî şehîd-i gamun bulsa kanını
Havrâ-yı cennet eyliye gül-gûne-i ‘izâr

217

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ebrûlarunla ruhlarun ey şûh u şîve-kâr
Mecnûnuna biri meh-i nevdür biri bahâr
- 2 Bir pâre tur disem o peri turmayup gider
Hâlüm harâb cânım ise eylemez karâr
- 3 İtmez karâr yolda eger görse ‘âşıkın
Mest-i şarâb-ı şîve gibi turamaz o yâr
- 4 Sahrâ-yı mahşer içre çıkam zîr-i hâkden
Dâg-ı derûn u zahm-ı birûnumla lâle-vâr
- 5 Bir an içinde mülk-i hired pâmâl olur
Ey Hâletî kaçan yüriye câm-ı hoş-güvâr

218

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Çiyenesün zencîrini dîvâne-i 'ışk-ı nigâr
Kaydını yir kimse yok ya n'eyesün ol dil-figâr
- 2 Birbirine girdi bülbüller mahabbetden yine
Kondi güller var ise vefk-i hezâr-ender-hezâr
- 3 Hayme-i hüsn içre h'âb-ı nâz iden Şîrîn'e ne
Kûh-ken-i miskîne olsa Bîsütün cây-ı karâr
- 4 Zâhidâ kalmaz bihişt-i heşte hergiz reşkümüz
Bir gün ol hûrî-veşe kûyında olursak dûçâr
- 5 Oldı bîkr-i fikrümün âşüftesi ey Hâletî
Müşk-bûyân-ı Hoten şekker-lebân-ı Kandehâr

219

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Ebr-i bahâr idince dür-i şeb-nemi nisâr
Kapsa 'aceb degül katı ter-destdür çenâr
- 2 Taht-ı zümürüdîne cülûs itdi şâh-ı gül
Feryâda geldi firkat elinden hezâr-ı zâr
- 3 Sanman gubâr-ı gül-şeni kaldurdu bâd-ı subh
Şâh-ı güle getürdi biraz müşk bergüzâr
- 4 Kân-ı zeberced-i çemeni zîr-i hâkden
Buldu çıkardı san'at ile ebr-i nev-bahâr
- 5 İster benefşe kim tokuna câm-ı nergise
Her gâh ser-figende olup gösterür humâr
- 6 Bir bir çıkardı hokkaların hokka-bâz-ı bâd
Cûy üzre sanmanuz ki habâb oldı âşikâr
- 7 Gül-şende reng ü bûyını seyr it benefşenün
Var ise oldı Hâletiyâ ebr-i müşk-bâr

220

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Seyl-âb-ı eşkümüz gice gündüz revândur
Güldürmedi zamâne bizi çok zamândur
- 2 Bâg-ı belâda benzedi sünbül ocagına
Sînem ki üsti âteş-i dilden duhândur
- 3 Bir gün alur libâs-ı teni öldürüp seni

- Cellâd-ı dehr gâyet ile bî-emândur
 4 Zâl-i zamâne küştelerin gör bu ‘arsada
 Dahhâk-i çerhe her biri bir armagândur
 5 Bir hâne kim ‘imâretine olmaya mecâl
 Var ise kalb-i Hâleti-i nâ-tüvândur

221

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Her zamân yâr belâsın dil-i bîmâr çeker
 Şerbet-i vaslını ammâ yine agyâr çeker
 2 Kışver-i hâtır-ı ‘âşık nice âbâd olsun
 Kâkül-i yâr ana ‘asker-i cerrâr çeker
 3 İrmeye tâ ki yolın su gibi pâk eylemeyen
 Gül-şen-i hüsne hat-ı ‘ârızı dîvâr çeker
 4 Câm-ı ‘ışkun çekeli şöyle melâmet-zedeyin
 Görse mey-hânede ger pîr-i mugân ‘âr çeker
 5 Nev-‘arûs-ı sühana mâşitadur Hâletiyâ
 Kalemüm rişte-i nazma dür-i şeh-vâr çeker

222

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Gam-ı zülf ü ruhunu dil nice pinhân eyler
 Gice gündüz dimeyüp nâle vü efgân eyler
 2 Keşf-i râz eylemede perde-biründür eşküm
 Çeşmüm anunçün anı hâk ile yek-sân eyler
 3 ‘Âşık mihr ü vefâ itmegi kânûn itmez
 Muttasıl ol şeh-i hûbân-ı cihân kan eyler
 4 ‘Arz idüp şehd-i lebin her kime kim şân vire yâr
 Mûr-ı nâçiz ise mahsûd-ı Süleymân eyler
 5 Komusun gelmege hayl-i hatın ol şûh-ı cihân
 Gelicek cân u gönül mülkini vîrân eyler
 6 Çıkarup kâkülünü zîr-i külehden gâhî
 Dil-i âşüfte gibi bî-ser ü sâ mân eyler
 7 Gam yimez dil niçe günler diseler Hâletiyâ
 Ser-i kûyında seni bir gice mihmân eyler

223

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Cân gidüp cismüm kapunda hâk ile yek-sân yatur
Benzedüm şol şehre kim hâlî kalup vîrân yatur
- 2 Derd ü gamla tolsa tan mı sînemün her kûşesi
Hân-kâh-ı 'ışkdur bu bunda çok mihmân yatur
- 3 Sâye-i bâlâsını bir yirde kim yatur göre
Yanına varup anun hurşîd-i nûr-efşân yatur
- 4 Eşk-i hûn-âlûd-ı 'âşıkdan mahabbet şehrinün
Kimse basmaz yollarında dürr ile mercân yatur
- 5 Kâmilün taş yasadanup toprak döşenmekdür işi
Bâliş-i râhatda dâ'im câhil-i nâ-dân yatur
- 6 La'l-i dil-berden cüdâ düşsem 'aceb mi Hâletî
Bu neberd-i 'ışkdur çok kimseler bî-cân yatur

224

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Belâ-yı hier ile cân hod çıkup kalmışdı ten bî-fer
Ne çıksun şimdi bana nâvek-i cevr urmadan dil-ber
- 2 Gül-i ruhsârı vü la'l-i lebi fikriyle dil-dârun
Olur erbâb-ı 'ışka hâr u hârâ bâliş ü pister
- 3 Harâb-âbâd kalbin yok yire yoklarsın agyârun
Mahabbet genci her yirde bulunmaz ey perî-peyker
- 4 Kapu açsun metâ'-ı 'ışka evvel nakd-i cân birle
Der-i devlet-serây-ı vasldan ol kim güşâd ister
- 5 Yazıklar Hâletî'nün kimse kadrin bilmedi gitdi
Cihâna gelmemişken öyle üstâd-ı sühan-perver

225

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Sanma senden göricek tîg-i gamı vâz geçer
Reh-i 'ışkunda senün 'âşık-ı ser-bâz geçer
- 2 Kimse bakmaz ne kadar eylese derd ehli niyâz
'İşk bâzârı durur bunda hemân nâz geçer
- 3 Murg-ı dil cân viririn diyü döner şevkinden
Her kaçan kim diyeler ol gözi şeh-bâz geçer
- 4 Çekemez bâr-ı gamun zâr u zebûn oldı diyü
Nâvek-i gamzeleri 'âşıkı turmaz geçer

- 5 Cem' olur murg-ı ma'ânî başına Hâletiyâ
Bâg-ı nazma kalamam serv-i ser-efrâz geçer

226

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Mülk-i dil düşmen elinde yine vîrân oluyor
Cân-ı gam-dîde esîr-i gam-ı hicrân oluyor
2 Agla ey dil ki senün agladuğın gördükçe
Turma ol gonca-dehen gül gibi handân oluyor
3 Gel yetiş yohsa hevâ-yı gam-ı 'ışkunla senün
Defter-i 'ömr-i girân-mâye perîşân oluyor
4 Cây-gîr olmasa anda n'ola esbâb-ı sürûr
Şimdilik hâne-i dilde gam-ı cânân oluyor
5 Turmadı yâr gidelden berü hiç Hâletiyâ
Gidügince gözümün yaşı firâvân oluyor

227

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ehl-i nazar gubâr-ı rehün tûtyâ bilür
Ya bilmeseydi yüzüne nice bakabilür
2 Her şeb sürer yüzini kamer hâk-i pâyuna
Bir magribîye benzer o kim kîmiyâ bilür
3 Gönderdi niçe kerre dile tîr-i gamzesin
Derd-i derûnumı benüm ol kaşı yâ bilür
4 İsterse bir kadehle niçe münkeri yakar
Pîr-i mugân meger ki mücerreb du'â bilür
5 İrdi firâkı ile bıçak üstüh^{vâna} çak
Kim bilmez ise anı dilâ ol Hümâ bilür
6 Ben kendü ihtiyârüm ile sevmedüm seni
Vallâh bî-günâhın efendi Hudâ bilür
7 VASF-ı ruhunda Hâletiyâ bu edâlarun
Kadrini yine şâ'ir-i rengîn-edâ bilür

228

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Turmaz agyâr beni ol kadi şimşâda geçer
Ugrasam kûyına dirler sana dil-dâde geçer

- 2 Nâvekün gelse eger encümen-i ‘uşşâka
Geçmez illâ ki o sadr-ı dil-i nâ-şâda geçer
- 3 Şâhidümdür diyü ol âfet-i hurşîd-cemâl
Müdde‘înün günü ‘uşşâk ile gavgâda geçer
- 4 Dilümi bagladı gîsûları hâmûş oldum
Döndüm ol tâlibe kim halka-i irşâda geçer
- 5 Servi dîvâne kılup bîhini zencîr itdi
Kâmet-i yâr bu bendi nice âzâde geçer
- 6 Çekme gam hançerini eylese ser-tîz o şâh
Bu da bir devrdür ey ‘âşık-ı üftâde geçer
- 7 Bir zemîn içre ki pûyân ola esb-i tab‘um
Hâletî olmaya hergiz anı dünyâda geçer

229

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 N’ola dirsem hat-ı la‘l-i lebün menşûr-ı cânımdur
Kaşun tigrâsı cânâ haylıden hâtır-nişânımdur
- 2 Ne ten kaldı ne cân ‘ışkıyla vîrân olmaduk yârün
Harâb-ender-harâb iden beni genc-i nihânımdur
- 3 Sunup câm-ı leb-i cân-bahşı ammâ kanmadan ‘âşık
Çeküp alan dehânından o şûh-ı cân-sitânımdur
- 4 Vücûdum hırmene od salan âhumdur ammâ kim
Mahabbet gül-şenin hurrem tutan eşk-i revânımdur
- 5 Fezâ-yı sîneden gam kâr-bânı Hâletî çıkmaz
Ceres âvâzıdır andan gelen sanma figânımdur

230

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Gam-ı hâlün ki andan hâsılum endûh-ı mihnetdür
Konulmuş kişt-zâr-ı sînene tohm-ı mahabbetdür
- 2 Tabîbe ihtiyâcı yok marîz-i ‘ışkunun hergiz
Devâsı şerbet-i la‘l-i lebündür derdi vuslatdur
- 3 Sevinme ol kıyâmet-kadd visâlin salsa ferdâya
Şeb-i hicrün dilâ ferdâsı ferdâ-yı kıyâmetdür
- 4 Beni terk itdi ol gonce-dehânım lâle-ruhsârım
Kalan gönümde ancak hâr-ı mihnet dâg-ı hasretdür
- 5 Olupdur Hâletî âşüfte-dil sevdâ-yı hattunla

Başında gûyiyâ ol nüsha-i mihr ü meveddetdür

231

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Esbden menzil-i 'uşşâka ki cânâne iner
Nûra benzer ki gelür kabr-i şehîdâna iner
- 2 Habse ilter var ise beste-i zencîrlerin
Zülf-i dil-dâr ki ol çâh-ı zenahdâna iner
- 3 Kûh-ı gamdur ki başum seyl-i belâ gelse ana
Seyl-i eşküm dökülür şöyle ki dâmâna iner
- 4 Yaksa ger sûz-ı mahabbet göge savursa külün
Dönerek dil yine ol âteş-i sûzâna iner
- 5 Öldürür virmez emân kimseye hiç Hâletiyâ
Gamze-i yâr ki râh-ı dil-i nâlâna iner

232

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Ol târ-ı zülf kim hat-ı cânâna sarmaşur
Bir riştedür ki deste-i reyhâna sarmaşur
- 2 Hâr-ı belâ komaz ki çıkam bir selâmete
Gâhî yolum alur gehi dâmâna sarmaşur
- 3 Etrâf-ı bâğı dil tolanur sarmaşık gibi
Kaddün gamıyla serv-i hırâmâna sarmaşur
- 4 Gökler yüzine çıksa 'aceb mi duhân-ı âh
Zirâ kemend-i nâle vü efgâna sarmaşur
- 5 Dünyâ 'aceb degül mi ki ser-rişte-i murâd
Gökden inince câhil-i nâ-dâna şarmaşur
- 6 Her döndüginde muhkem olur bendi Hâletî
Dil murgı kim o zülf-i perîşâna sarmaşur

233

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Niçe âzâdeleri zülfi giriftâr eyler
Kanda bir fitne ki var gözleri bîdâr eyler
- 2 Görse zühhâd yüzün ol büt-i kâfir-kîşün
Rište-i sübha-i sad-dâneyi zünnâr eyler
- 3 Hasret-i çeşmi kaçan ‘âşıkı bîmâr itse
Yetişür ana hayâl-i lebi tîmâr eyler
- 4 Kangı âhen-dile kim nâr-ı mahabbet tokuna
Eridüp âb gibi ‘âşık-ı dîdâr eyler
- 5 İller agzına zebânını virürken ol yâr
Dil ucıyla beni yâd eylemege ‘âr eyler
- 6 Hâletî yâra bakarken çıka gelse agyâr
Merdüm-i çeşm hemân kapuyı dîvâr eyler

234

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Ser-i zülfün hevâsıyla gönül dâ‘im hurûş eyler
Yem-i zehhâra başlu rûzgâr irdükçe cûş eyler
- 2 Kimün efgânıdur bilmek diler kim hışm ide sonra
Gören anı sanur kim nâle-i ‘uşşâkı gûş eyler
- 3 Ne dirlerse disünler bâde bir âb-ı musaffâdur
Benüm levh-i dilümden muttasıl mahv-ı nukûş eyler
- 4 Ne denlü ihtirâz eylesen it düzd-i ecel âhir
Alur cân nakdini ten kîsesin elbette boş eyler
- 5 Meger kim haste-i derd-i mahabbet i‘tikâd itmiş
Varup ol cân tabîbi hâtır-ı agyârı hoş eyler
- 6 Eger kim tolsa zehr-i kahr ile nüh kâsesi çerhün
Komaz bir katresin hep Hâletî-i zâr nûş eyler

235

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Zülfi hamında haddi letâfet nişânıdur
Magribde togsa mihr kıyâmet nişânıdur
- 2 Engüşt-i nâvekün kodı zahmum dehânına
Görenler anı didi ki hayret nişânıdur

- 3 Hicr eyledi beni hedef-i nâvek-i belâ
Her dâg-ı sîne âteş-i hasret nişânıdır
- 4 Olsak ‘aceb mi zülf-i ham-ender-hamına râm Hük-m-i cihân-mutâ‘ melâhat
nişânıdır
- 5 ‘İşka nişân gerekse eger Hâletî dahı
Bu ‘arsa içre tîr-i melâmet nişânıdır
- 6 Şâh-ı cihân ki fazl u hüner ehline penâh
Dünyâda âstân-ı sa‘âdet nişânıdır
- 7 ‘Arz eyledi yine dür-i şeh-vâr-ı nazmını
Seyr eylenüz ‘arûs-ı belâgat nişânıdır

236

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Meclis-i agyârdan kim ol kadi bâlâ kopar
San miyân-ı hârdan bir gonca-i ra‘nâ kopar
- 2 Merhamet kopmaz dil-i sengîn-i dil-berden bana
Seyl-i eşkümle yirinden gerçi kim hârâ kopar
- 3 Öykünürse çeşmüne ger nergis-i şeh-lâ senün
Göresin ol rûz-ı haşr oldukda nâ-bîna kopar
- 4 Kâkûli olmuş ol âhûnun ber-â-ber zülfine
Vâdi-i hüsnün ‘acebdür mârı ejderhâ kopar
- 5 Ol kıyâmet-kadd yirinden kopacak yarın dilâ
Anların mahşerde yir yir âh u vâveylâ kopar
- 6 Söz koparmakda yine kuvvetler izhâr eyledi
Hâletî gelmez bu yoldan bir sana hem-pâ kopar

237

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Ey dil dime yâra beni öldürme emân vir
Gerçekden eger ‘âşık isen ölmege cân vir
- 2 Merhemle onulmaz gül-i cennet gibi solmaz
Derdünle İlâhî bana bir dâg-ı nihân vir
- 3 Dil çıkmamag ise garazun ey şeh-i hûbân
Havf eyleme hiç ‘âşıkun agzına zebân vir
- 4 Vir mâlı ile pîre-zen-i dehri ‘adûya
Yâ Rab bana bir sîm-beden tâze civân vir
- 5 Ferhâd’un olan Hâletî’ye kûh-ı belâda

Şîrîn lebün ey husrev-i hûbân-ı zamân vir

238

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Yitirür 'aklını her kim der-i cânâna gelür
Her gün ol dâr-ı şifâya niçe dîvâne gelür
- 2 Vardı nâz uyhusına hâlümi 'arz eyler iken
Derdüm ol şûh-ı cefâ-pîşeye efsâne gelür
- 3 Tâ ki kuvvet bula öldürmege 'âşıklarını
Yâr geldükçe bize gözleri mestâne gelür
- 4 Zâr olup gözlerümün yaşını seyl-âb itsem
Cûylar nâle kılur taglar efgâna gelür
- 5 Mest-i hançer-keş ü 'âşık-küş imiş Hâletiyâ
Gamze-i yâr ki râh-ı dil-i nâlâna gelür

239

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ûlün

- 1 Dahl eyliyemez sâ'idine gayrı güzeller
Ol serv-kadün kimse mi var koluna söyler
- 2 Cây itmez idi sînesini tîrüne 'âşık
Yanında eger olmasa ol cânâ ber-â-ber
- 3 Dünyâyı esîr eylese kendüye 'aceb mi
Bakdukca alur âdemi zîrâ ruh-ı dil-ber
- 4 Leylâ saçuna şîftedür mâh-ı şeb-ârâ
Şîrîn lebüne bende geçer husrev-i hâver
- 5 Eş'ârını hep gayrıların levh-i cihândan
Mahv itdi bugün Hâletiyâ bu gazel-i ter

240

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Kangı dil-haste ki ol mihr-i dil-ârâyı görür
Kimse feryâd-res olmaz ana aglayıgörür
- 2 Çeşm-i cânâ ayagun tozını kuhl eylemese
Sanma kim haste-i 'ışkun gözi dünyâyı görür
- 3 Ruh-ı dil-ber gibi bir mâh-ı dil-ârâ bulamaz
Peyk-i âhum bu tokuz günbedi arayıgörür
- 4 Kimse yokdur ki yüzün sürmeye hâk-i rehüne

- Gözi ammâ ki ‘adûnun dil-i şeydâyı görür
 5 Hasret-i kûy-ı nigâr ile yatup Hâletiyâ
 Her gice düşde gönül Ka‘be-i ‘ulyâyı görür

241

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Jâle-i eşkümi dökersem eger
 Olur elbette ter o gonce-i ter
 2 Nice pehlû recâsın eylersin
 Yanuna ugramaz senün dil-ber
 3 Çeşm ü ebrûsıdur iden yârün
 Bu dil-i hâk-sârı zîr ü zeber
 4 Hazer it âh-ı serd-i ‘âşıkdan
 Esmesün üstine yavuz yeller
 5 Şâh-bâz-ı hayâl-i hâl-i nigâr
 Niçe demdür ki gözlerümde uçar
 6 Bana itdürdi râz-ı ‘ışkını fâş
 Gice ‘aklum ugurlayup sâgar
 7 Olsa dilde n’ola hayâl-i lebün
 Şimdi mi oldu teng içinde şeker
 8 Hâletî virdi yâra cân u dili
 Şimdiden sonra bilmezsin n’eyler

242

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Belâ gird-âbıdur gönlüm derûnum bahr-i ‘ummândur
 Sadefdür çeşm-i giryânım sirişküm dürr-i galtândur
 2 Lebün esrârına dâna begâyet az olur cânâ
 Çoğı ‘uşşâk-ı mihnet-dîdenün vuslatda hayrândur
 3 Eger her şerha ‘arz-ı hâl-i yâra bir dehân olsa
 Degüldür şerhe kâbil haşre dek derdüm firâvândur
 4 Tek ü pû eyledükçe nâka-i mahmil-keş-i Leylâ
 Nişân-ı pâyı Mecnûn’un gözine mâh-ı tâbândur
 5 Sanur ser-defter-i ‘uşşâk kendin Hâletî ammâ
 Anun nâmın yazar mı deftere başdan ne fettândur

243

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Zülf-i kâfir-kîşine dünyâyı kılmışdur esîr
Bir şeker-leb kim dahı agzında vardur bûy-ı şîr
- 2 Mâh-ı 'âlem-tâbda cânândur dirsene sevâd
Sürme-i hâk-i rehün çekmiş gözine çerh-i pîr
- 3 Âsmânî câmeden gösterse ol meh sînesin
Ebr içinde zâhir oldı sanurum mihr-i münîr
- 4 Mâlik-i zer olmayana varmaz ol Yûsuf-cemâl
Anun içündür visâlin ummazın aslâ fakîr
- 5 Tîg-i tab'unla sühan mülkini feth itdün yine
Hâletî sana söz açmakda bulunmaz hiç nazîr

244

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Tenüm sad-pâre tîg-i gamla gönlüm pür-cerâhatdür
Mahabbetden kesilmez yine dil bilmem ne hâletdür
- 2 Şeb-i firkat 'adem mülkine gitsem yâd-ı la'lünle
Sirişk-i çeşmümün her katresi necm-i hidâyetdür
- 3 Bitürsün tâze güller sînem üzre oklarun gönder
Yolunda hâk olan 'âşıklara bârân-ı rahmetdür
- 4 Benüm gibi belâ-keş 'âşika hergiz olmaz
O yârün sîne-i sîmîni bir sadr-ı sa'âdetdür
- 5 N'ola ey Hâletî cân gûşına mengûş iderlerse
Cihânda dürr ü gevher lafz-ı pâkünden 'ibâretdür

245

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Sensin ol kim nâ-gehân 'arz-ı cemâl itsen eger
Çün çerâg-ı rûz olur mihr-i felek bî-nûr u fer
- 2 Ruhlarından dür isem hergiz kayırmaz döstüm
Sînede dâg-ı gamun var 'âşika bir gül yeter
- 3 Hep humâr-ı bâde-i bezm-i ezeldür bilmiş ol
Mihnet-i dehr ile şimdi hâsıl olan derd-i ser
- 4 Olalı derd ü belâ-yı 'ışk ile zâr u zebûn
Küşti-gîr-âsâ benüm gönlümü dâ'im gam basar
- 5 Anların kim savlecân-ı 'ışkdur ey Hâletî

Gice gündüz gûy-ı hurşîdi iden zîr ü zeber

246

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Karşumuzdan ider agyâr ile ol mâh güzer
Gelmez ammâ ki bizüm yanumuza mâh geçer
- 2 Sâk-ı sîmîni ile 'âlemi eylerdi helâk
Düşmese ayagına dâmeni her gâh eger
- 3 Alayın düşmene karşı ayagun topragını
İdeyin körlüğüne kör gözine kuhl-ı basar
- 4 Delmese sîne-i 'uşşâkı eger tîr-i cefâ
Çeşm-i cânı idemez cânib-i dil-dâra nazar
- 5 İltifât eylemedi yaşuma hiç Hâletiyâ
Kem mi sanur ki benüm sîm-i sirişküm dil-ber

247

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Her kimün murg-ı dili beste-i dâm-ı gam olur
Iztrâb eylese ger bendi dahı muhkem olur
- 2 Gündüzi subh-ı visâl ü gicesi firkatdür
'Âlem-i 'ışk u mahabbet ne 'aceb 'âlem olur
- 3 Nâvekün kılsa eger hâk-i siyâhı menzil
Hâne-i 'âşık-ı dil-hastede bir mâtem olur
- 4 Korkarın kim çıka bu sîm-i sirişkün kızılı
Çokluk akıtma efendi sonı anun kem olur
- 5 Sözi cân-bahş idügin münkir olan Hâletiyâ
Bahse âgâz idicek yâr hemân mülzem olur

248

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 O yâra nisbet itmek kendüni ey serv müşkildür
Senün cây-ı karârın gildür ammâ kim anun dildür
- 2 Egerçi pîr-i zâl-i dehr gâyet köhne-sâl oldı
Benât-ı hâdisât-ı 'âleme her gice hâmildür
- 3 Bilinmez kim ne vardur perde-i kudret-verâsında
Hayâl-i zıll gibi ammâ hele hep zıll-i zâ'ildür
- 4 Diler kim pey-rev-i Mansûr ola bu dâr-ı dünyâda

- Gönül esbâb-ı hüsn-i yârdan ol zülfe mâ'ildür
 5 Görüp âsâr-ı zıll-i dânişüm ey Hâletî tûtî
 N'ola tahsîn iderse ehl-i dil ma'kûle kâ'ildür

249

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Şu'le-i sâgar kaçan kim berfe nûr-efşân olur
 Dest-i sâkî bahr-i şevke pençe-i mercân olur
 2 Kâkülün gösterse dil-ber girye eyler ehl-i 'ışk
 Zâhir olsa her kaçan ebr-i siyeh bârân olur
 3 İrse cân-ı 'âşıkâ nâ-geh nesîm-i vasl-ı yâr
 Gonçe-veş dil-teng iken güller gibi handân olur
 4 Künc-i firkatde hayâl-i yâr gelse çeşmüme
 Katre-i eşküm safâsından biraz galtân olur
 5 Ölmege dil cân virür yâr ise hâzır katline
 İttifâk olunca her müşkil dilâ âsân olur
 6 Tuysa bezme geldügin ol gözleri mestânenün
 Âteş-i reşkiyle göklerde Hamel biryân olur
 7 Şöyledür germiyyet-i nâr-ı mahabbet dilde kim
 Bir gün elbette dil-i dil-ber dahı sûzân olur
 8 Bir süvâr-ı esb-i nâza cilve-gâh itmiş Hudâ
 Mâ'verâ-yı perde-i çeşmüm 'aceb meydân olur
 9 Ebr-i hâmem Hâletî her bâr kim dürr-bâr ola
 Bahr içinde her sadef agzın açup hayrân olur

250

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'ûlü Fâ'ilün

- 1 Gam-hânesine gelmeg içün va'deler ider
 Ammâ gelince 'âşık olan kendüden gider
 2 Gelmez duhân-ı âh benüm 'aynuma dime
 Lutf eyle sûz-ı sîne-i 'âşıkdan it hazer
 3 'Âşık sanur ki sâye-i bîd oldı menzili
 'İşkun yolunda başına hançer üşürseler
 4 Yokdur ber-i murâd u nihâl-i emel diyü
 Bâg-ı cihânda çekme elem hep olur biter
 5 Zikr itmeg ile la'lüni nazmında Hâletî
 Tûmâr-ı şî'ri oldı anun sanki ney-şeker

251

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Sîne-ber-sîne olur 'uşşâk ile her sîm-ber
Devletinde şâh-ı 'ışkun cem' olur çok sîm ü zer
- 2 Kûy-ı yârün hâlini bilmez dil-i sevdâ-zede
Şâm'a çokdan gelmedi der-gâh-ı devletden haber
- 3 Dîde giryân sîne sûzân olmasıdur hier ile
Bir tedârik eyle şâhum gitdi elden bahr ü ber
- 4 Çeşm-i yâri seyr idince kesdiler nergisleri
Bâg-bânlar itdiler gül-zârdan kat'-ı nazar
- 5 Rûz-ı 'ıyd olsa salıncakdan inerken yâri gör
Böyle bir Yûsuf-likâ olmaz terâzûdan iner
- 6 'Arsa-i dilden çözüldi leşker-i sabr u sükûn
Gördiler kim mû miyânundan çözülmek yok kemer
- 7 Gayrılar dâ'im çekerler sîneye ol âfeti
Kûşe-i firkatde kalmış ehl-i dil gayret çeker
- 8 Söyleşüp agyâr ile baş başa olursın müdâm
Hâletî tuydı senün râz-ı nihanun ser-be-ser

252

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 'Âşık ki derd-i 'ışkun ile haste-hâldür
Vaslun olur hayâl ider ammâ muhâldür
- 2 Gelmez mi ola hâtırına döstüm senün
Şol mübtelâ ki derdün ile ber-hayâldür
- 3 Cânâ götürmez ise n'ola düşmenün sözün
Dil derd-i 'ışkun ile 'aceb bî-mecâldür
- 4 Ol yâri al câme ile seyr iden didi
Hûn-ı cigerle perveriş olmuş nihâldür
- 5 Bahr istesen zamâne sana gösterür serâb
Ey Hâletî sakın işi hep mekr ü âldür

253

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Sensüz kaçan ki cây-gehüm gül-sitân olur
Gûyâ ki güller üstüme âteş-feşân olur
- 2 Çok yâd ider o gonçe-dehen bülbül-i dili

- Güller gider benefşe biter bir zamân olur
 3 Dirler ki nakd-i cânı viren bûseni alur
 Hüsnün metâ‘ı böyle niçün râygân olur
 4 Bîmâr gözlerin yine almış kucagina
 Ebrû-yı dil-firîbi ne hoş mihr-bân olur
 5 Bir nâ-murâdun irse eli genc-i vuslata
 Ey Hâletî ölünceye dek kâmrân olur

254

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Mesrûr olur kaçan ki kapundan sabâ gelür
 Erbâb-ı ‘ışka hâk-i rehün tûtyâ gelür
 2 Gelmez yirine yıllar ile bir gören seni
 Elbette her varan kapuna mübtelâ gelür
 3 Gam-hâneye gelürse eger lutf idüp o yâr
 Dilden gider gubâr-ı kûdûret safâ gelür
 4 Kasd itdi gibi câna harâmî gözün senün
 Zîrâ kulâguma o taraftan sadâ gelür
 5 Eyle hadeng-i gamze-i dil-berden ihtirâz
 Bir göz yumup açınca sakın kim kazâ gelür
 6 Gördükçe sînede gamunı şâd olur gönül
 Benzer ana ki hânesine âşnâ gelür
 7 Ta‘n itme dil virenlere bâlâ-yı dil-bere
 Ey Hâletî sakın başuna bir belâ gelür

255

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Ol yâr için ey dil dime hûrî ya melekdür
 Ne geldi anun gibi güzel ne gelecekdür
 2 ‘Ahdine komaz döndürür ol mâhı dem-â-dem
 Cevr itmede düşmen bana mânend-i felekdür
 3 Vaslunda olan ‘âlemi bilmez dil-i zâhid
 Dünyâda seni sîneye çekmek ne dimekdür
 4 Urur zer-i rûyın ana erbâb-ı mahabbet
 Seng-i ser-i kûyun sanemâ sanki mihekkdür
 5 Hiç kor mı ‘adû Hâletiyâ dâmen-i yâri
 Kim bilmez ise ben bilürin ol ne köpekdür

256

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Dilâ bezm-i safâda bâde nûr-ı dîde-perverdür
Anunçün sâgar-ı mey iki gözümle ber-â-berdür
- 2 Nesîm-i subhdan irdükçe câna nefha-i müşkîn
Gözün aç kim gelen ey dil gubâr-ı kûy-ı dil-berdür
- 3 Asılmış kâkül-i müşkînünün her târına diller
Kad-i bâlâsı yârün gûyiyâ nahl-i sanevberdür
- 4 Alup gitsem mahabbet şehrine ben de n'ola başum
Ki bâzârında ol yârün dem-â-dem satılan serdür
- 5 Söz açmakda nazîrün görmedük ey Hâletî hergiz
Sühan gencînesine var ise hâmen anahtardur

257

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 'Âşıkun hakkına agyâr ne dirse dinler
Böyle kalursa eger çok söz işidür dil-ber
- 2 Andı var ise bizi görmeyicek meclisde
Yine def gibi yüzüm kızdı kulagum çınlar
- 3 Hâne-i dilde olan şem'-i mahabbet sönmez
Sarsar-ı rûz-ı kıyâmet dahı tokunsa eger
- 4 Alasın bir haberin bu dil-i sevdâ-zedenün
Çîn-i zülfine idersen eger ey bâd güzer
- 5 Pür-girih olmasa ger rişte-i cân Hâletiyâ
Nazm iderdüm kelimâtum yirine dürr ü güher

258

Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün

- 1 'Aceb bâde-i sâf idi la'1-i dil-ber
Eger katmasa hattı dârû-yı hûş-ber
- 2 Kılur da'vi-i ser-bülendî senünle
Revâdur leked-kûb-ı murg olsa 'ar'ar
- 3 Gönül bağlamaz dâr-ı dünyâyâ hergiz
Olan beste-i bend-i gîsû-yı dil-ber
- 4 Yatur bâliş-i dil-bere gâhî agyâr
Gül-i bâga hâşâk olur sanki hem-ser
- 5 Sözüm Hâletî sihr ü efsündür ammâ

Zen-i dehri kılmadı hergiz musahhar

259

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Bulunan girye deminde dil-i nâ-şâdumdur
Bana feryâd-res olan yine feryâdumdur
- 2 Bâd-ı âhum ser-i kûyında vezân oldukça
Turma başını salan ol boyı şimşâdumdur
- 3 Sanma kim cânuma te’sîr ide zehr-âb-ı cefâ
Gam yimek gibi benüm ol dahı mu‘tâdumdur
- 4 Halka-i zülf-i girih-gîrine geçmek yârün
Dil-i sevdâ-zedeye hep benüm irşâdumdur
- 5 Şâh-ı nazmam n’ola ter sikke kosam ‘âlemde
Giderin Hâletiyâ ben kalacak adumdur

260

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Yoluna cân virmemek yârün rakîbün şânıdur
Sakınur şol denlü ol seg sanki âdem cânıdur
- 2 Rişte-i çeşmüm görenler katre-i hûn-âb ile
Didiler kim pîr-i ‘ışkun sübha-i mercânıdur
- 3 Var ise kûyun gubârın bâga irgürmiş sabâ
Agzın açmış gonceler hep hüsnünün hayrânıdur
- 4 Ehl-i ‘ışka eyliyen dünyâ serâyın teng ü târ
Hem dehân-ı yârdur hem zülf-i müşk-efşânıdur
- 5 La‘lini senden dirîg eyler mi hiç ey Hâletî
Gördüğün sultân-ı hûbân bir mürüvvet kânıdur

261

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

- 1 Gördükçe dil-ber bakmasa incinme kim ma‘zûrdur
Hem şîveye meşgûl olur hem hüsnine magrûrdur
- 2 Zülfün firâkı yetmeyüp dûr oldı kûyundan gönül
Dâr u diyârından cüdâ bir ‘âşık-ı mehcûrdur
- 3 Şâm-ı firâkun zulmetin bilmem dise olmaz ‘aceb
Zîrâ ki şeyh-i hân-kâh ey dil bilürsin nûrdur
- 4 Şehd-i lebün fikriyle dil pür-rahne-i tîr-i cefâ

- Güm güm öter sînem benüm san hâne-i zenbûrdur
 5 ‘Uşşâka rahm olmaz dime zahm-ı dil için bülbülün
 Gül-şende her verd-i sefid bir merhem-i kâfûrdur
 6 Deryâya dönse tan mıdur eşk-i revânum Hâletî
 Dâ’im bilürsin ‘ışk ile yaşum benüm pür-şûrdur

262

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 ‘Adûya söyleyüp meclisde dâ’im iltifât eyler
 Bana da söyle dirsem sana söz degmez dir ol server
 2 Visâl ümmîdi olmaz tolmayınca kan ile bagrun
 Leb-i dil-dârı bûs itmez tehî olsa eger sâgar
 3 Miyân-ı bahr-i gamdan keşti-i dil rûzgârıyla
 Kenâra çıkmak olur bir gün ammâ ‘ömr-i Nûh ister
 4 Yüzün göstersen eyler her yana ‘aşıklarun gulgul
 Kaçan fasl-ı gül olsa birbirin dinler mi bülbüller
 5 Viripdür hasretünle Hâletî cân şimdi kabrinde
 Turan nergis degüldür çeşm-i cânıyla seni gözler

263

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Görenler bülbülü dirler yanup hâkister olmuşdur
 Ne hâkisterdür ol kim âteş-i ‘ışk ile tolmuşdur
 2 Gönül nahcîri ol sayyâd-ı çeşm-i cân-şikârundan
 Halâs olmaga hergiz çâre yok zîrâ urulmuşdur
 3 Reh-i ‘ışkunda gamdan virmedün bir lahza âsâyiş
 Egerçi sana dil yalvarı yalvarı yorulmuşdur
 4 Eger yay olsa kaddün derd ile ol yâra incinme
 Bu kânûn-ı mahabbetdür dilâ böyle kurulmuşdur
 5 Dil-i şeydâya hergiz bakmaz oldu Hâletî dil-ber
 Yine benzer ki gayrı ‘âşık-ı güm-geşte bulmuşdur

264

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Derûn-ı sîne de olan cerâhat-ı gamı yur
‘Aceb degül diseler bâdeye şarâb-ı tuhûr
- 2 Sunarsa devr idiyorken eger kadeh sâkî
Gören sanur ki iner mürde-i gam üstine nûr
- 3 O sîm-berle olup gice sîne-ber-sîne
Uruldı zahm-ı dile sanki merhem-i kâfûr
- 4 Ne âftâbsın âyâ harâret-i ‘âşık
Olur ziyâde ne denlü olursa senden dûr
- 5 Tutardum ol ruhı mir’âta rûy-ı hâcetümi
Eger ki Hâletiyâ ‘aksi itmeseydi zuhûr

265

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mevsim-i gül-geşt-i gül-zâr irdi hem bayrâmdur
Zevrak-ı mey devridür zîrâ güzel eyyâmdur
- 2 Deste-i gül kûşe-i destâra kondı şimdilik
Ellerinde herkesün câm-ı mey-i gül-fâmdur
- 3 Rind-i ‘âlem-sûzlar her yirde meclis kurdılar
Sayd-ı murg-ı zevk için gûyâ kurulmuş dâmdur
- 4 Bilmiş ol ey dil ölürsem gam yimem şimden girü
Çünkü bana ol lebi ‘Îsâ nigârum râmdur
- 5 Behre al ey Hâletî dâ'im funûn-ı ‘ışkdan
Sana da zîrâ kalan Mecnûn gibi bir nâmdur

266

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Şeb-i hicrûnle yanar bu dil-i nâlân tutuşur
Korkarın sûz-ı dilümden ten-i ‘uryân tutuşur
- 2 Hâne-i câna olur nâveki bir şem‘-i münîr
Tâb-ı dilden kaçan ucındaki peykân tutuşur
- 3 Hasret-i kâmet-i bâlân ile irsem bâga
Bâd-ı âhum tokunan serv-i hırâmân tutuşur
- 4 ‘Arsa-i hüsn-i melâhat da burur pençesini
Her kaçan mihr ile ol âfet-i devrân tutuşur

- 5 Küşti-gîr-i gamı hergiz yenemez Hâletiyâ
Gerçi anunla dem-â-dem dil-i sûzân tutuşur

267

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gitse kûyından 'adû ol husrev-i hûbân çıkar
Geçse hengâm-ı şitâ turmaz gül-i handân çıkar
- 2 Her kaçan hûbânı şehrün binse çevgân oynına
Başumı tûb itmege ol âfet-i devrân çıkar
- 3 Hâk olup cismüm geçerse ser-be-ser gırbâlden
Nâvek-i cevr-i nigârumdan kalan peykân çıkar
- 4 Çâk çâk itsen tenüm tîg-i gam-ı hicrân ile
Her şikâf-ı sîneden bir âteş-i sûzân çıkar
- 5 Defter-i agyârdan hussâdı bîrûn eylemez
Gerçi 'âdetdür ezelden mürde-i gebrân çıkar
- 6 Kasr-ı şâdîden dil-i 'âşık ne yoldan kâm alur
Nerd-bân-ı vasl-ı dil-dâra çıkınca cân çıkar
- 7 Ugrasan bir gül-şene tâ haşre dek ol gül-şenün
Dîde-i 'âşık gibi nergisleri giryân çıkar
- 8 'Akl ile peygâr iden dîvâneler şemşîr-veş
Nâr-ı 'ışk-ı dil-bere 'uryân girer 'uryân çıkar
- 9 Hâke yek-sân olsun ol nahl-i emel kim mîvesi
Degmez erbâb-ı dile dâ'im ana nâ-dân çıkar
- 10 Hâletî kıl gerdenün bend-i ta'allukdan halâs
Yâ gibi kaddün dü-tâ it çille-i merdân çıkar

268

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Beklesem yârün ışığın düşmen-i nâ-dan çıkar
Tâli'ümdür genc ümmîd eylesem su'bân çıkar
- 2 Tîg-i gamdan her kaçan çâk olsa cism-i dâg-dâr
Sîne bir tennûra benzer kim önüne nân çıkar
- 3 Ey felek ta'n itme meyl itsem dehân-ı dil-bere
Sen de hokkândan ne var bir dâru-yı dermân çıkar
- 4 Gayrı almaz 'aynına mîzân-ı 'akl-ı ehl-i dil
Gerçi kim bâzâr-ı hüsne çok meh-i Ken'ân çıkar
- 5 Her kaçan kim bezmi teşrîf itmeye ol mâh-rû

- Günbed-i çerh-i berîne na‘ra-i mestân çıkar
 6 Yâr-i nev-resdür dahı cevri eylemek bilmez dime
 Şimdi mehdinden çıkan etfâl hep fettân çıkar
 7 Yir ile gök denlü farkı var iken ey Hâletî
 Her har-ı nâ-dâna baksan ‘İsi-i devrân çıkar

269

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Dâg-ı derdünle idersem dâr-ı dünyâdan güzâr
 Hûra bir gül ilterin bâg-ı cihândan yâd-gâr
 2 ‘Âşık-ı şûrîdelerde derd-i ser peydâ olur
 Eylesen sen düşmen-i bed-h^vâh ile def‘-i humâr
 3 Hâke yek-sân itse tan mı tevsen-i devrân beni
 Mest-i ‘ışkam gitdi destümden ‘inân-ı ihtiyâr
 4 Yoluna cân virmeden kaçmazdı dil ey şem‘-i hüsn
 Pâyuna düşseydi ölmekle eger pervâne-vâr
 5 Murg-ı cândan gözleri yârün ırılmaz Hâletî
 Kurtulur mı hiç iki sayyâd elinden bir şikâr

270

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Ben gubâr-ı râh-ı ‘ışkunla ‘adû-yı nâ-bekâr
 Rûtbede birdür dime anı götürmez rûzgâr
 2 La‘l-i dil-dârı koyup her kim olursa bâde-nûş
 Çihresinde olur âsâr-ı hacâlet âşikâr
 3 Gül-şene gelsen leb-i cûda biraz seyr eylesek
 Biz de olsak hâsılı bir kez senünle der-kenâr
 4 Hirmen-i sabr u karâr-ı ‘âşika âteş salar
 Ahker-i sûzân mıdur âyâ o la‘l-i gûş-vâr
 5 Cismini gül-berge teşbîh eyleme ey Hâletî
 İşidürse incinür gâyet de nâzükdür o yâr

271

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Nakd-i vücûdı eyledi dil yoluna nisâr
 Şimdi anılsa dirsın anun ne vücûdı var
 2 Her kim işitse derd-i dilüm bagrı hûn olur

- Hiç sorma hâlümi benüm ey şûh u şîve-kâr
 3 Ol kebg-i nâz sayd olunur nakd-i cân ile
 Bâzâr-ı ‘ışkdur bu düşer bunda çok şikâr
 4 Sahrâ-yı mahşer içre çıkam zîr-i hâkden
 Dâg-ı derûn u çâk-i bîrûnumla lâle-vâr
 5 Bâd-ı sabâ ki der-gehüne ugrayup gele
 Hiç hâtırında ‘âşık-ı zârün komaz gubâr
 6 Bir an içinde mülk-i hîred pâymâl olur
 Ey Hâletî kaçan ki yürür câm-ı hoş-güvâr

272

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 ‘İşka haml eylesün diyü diridün her bâr
 Dil-i dîvâne ider kûşe-i kül-hânda karâr
 2 Bâd-ı âhumla varup reh-güzerinde turamam
 Korkarın kim getürem hâtır-ı dil-dâra gubâr
 3 Zâhid-i şehri gibi der-beder olsun dâ’im
 Meyl iden heşt ü bihişte var iken kûy-ı nigâr
 4 Cümle ‘uşşâkı helâk eyledi gamzen diyicek
 Sen mi kaldun bana söz söyleyecek didi o yâr
 5 Haste-i ‘ışk geçüp mîve-i vaslun uzanur
 Tınma ey şûh-ı cefâ-pîşe üzülün agyâr
 6 Gamze-i yâr helâk eyledi cân u dilümi
 Urdı bir nâvek ile Hâletiyâ iki şikâr

273

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Kaçanki gelmege ‘ahd ide hâneme dil-ber
 Olur kapuda kulagum misâl-i halka-i der
 2 Kûsûf irişdi anun mihr-i ‘ömrine diyesin
 O meh-likâ bu kara günlüyi sorarsa eger
 3 Vefâlar eyle garaz almag ise cânumuzı
 Bizi cefâ ile öldürmeden sana ne çıkar
 4 Dönüpdür âyîneye rûy-ı safvet-âyînün
 Mahabbet ehli hemân sen şeh-i cihâna bakar
 5 Olurdı çihre-nümâ Hâletî ‘arûs-ı sühan
 Eger ki olmasa mir’ât-ı hâtırumda keder

274

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Neş'e-i câm-ı ferah tîz geçer bir demdür
Sana ey dil kalacak cür'a-i câm-ı gamdur
- 2 Harf atar yâr bana ger cefâ kasdı ile
Her cefâsında velî niçe vefâ müdgamdur
- 3 Günde bin kez ölürin derd-i gam-ı yâr ile ben
Dil-i sevdâ-zedenün kârı hemân mâtemdür
- 4 Meclis-i şâh-ı mahabbetde ki her köhne-sifâl
Kimisi efser-i Kısra kimi câm-ı Cem'dür
- 5 Eyliyen cân u teni bâr-ı belâ ile dü-tâ
Hiç degül Hâletiyâ zülf-i ham-ender-hamdur

275

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Gamze-i yâr dil ü dîdemüze nâzırdur
Hızr-ı hattı ise yaşda kurıda hâzırdur
- 2 Saklayup ol sanemi kimseye hiç göstermez
Hak bu kim düşmen-i bed-kîş 'aceb kâfirdür
- 3 Sakın aldanma hum-ı mey gibi cûş itdügine
Sûfnün zâhiri sâf olmaduğı zâhirdür
- 4 Umarum kim irişem vuslata firkat dükene
Mürde ihyâsına çün Hazret-i Hak kâdirdür
- 5 Hâletî oldı bugün fenn-i belâgatde hezâr
Kimse karşı gelemez ana yavuz şâ'irdür

276

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 Dil vuslatun ümîd idinüp derd-nâk olur
Bir hastedür ki sıhhat umarken helâk olur
- 2 Çok yara açdı hançer-i ser-tîzi sînede
Âb-ı revân ki hâke gele çâk çâk olur
- 3 Her kûşeden gelür görünür sûret-i murâd
Ol kimseye ki âyine-veş kalbi pâk olur
- 4 Hâkini kûze eyleyüp ol yâra su virür
Anun ki hasret-i leb-i la'liyle hâk olur
- 5 Sînende nâr-ı 'ışkun mı var yohsa Hâletî

Nazmun neden ki çak bu kadar sûz-nâk olur

277

Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 Âftâb-ı şeref cemâlündür
Mâh-ı nev tal'at-ı hilâlündür
- 2 Eyliyen 'âleme tecelli-i hâs
Bugün ol hüsn-i bâ-kemâlündür
- 3 Beni hûn-âba eyliyen gark-âb
Kûşe-i çeşm ile celâlündür
- 4 Nazar it hâk-i pâye düşdükçe
Dil-i üftâde pâymâlündür
- 5 Hâletî bunca künc-i vuslatda
Gönül eglencesi hayâlündür

278

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Bâd-ı sabâ gibi güzer eyler o şeh-süvâr
Gelse 'aceb mi hâtırına 'âşıkun gubâr
- 2 Bir seng-dil nigâra düşüpdür gönül yine
Mir'ât-ı hâtırında n'ola olsa inkisâr
- 3 Bildükde 'âşık olduğumı öldürüp beni
Suç ölenün mi öldürenün mi dimiş o yâr
- 4 Darb itse rîg-i sâhile emvâc-ı bahr bâd
Binde birini idemeye 'âşıkun şümâr
- 5 Çekmedin ise Hâletiyâ yâr mihneti
Yegdür gelen belâya tahammül hezâr bâr

279

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Cihânda nâr-ı 'ışkun düşmedük bir yir mi kalmışdur
Senün zulmünle vîrân olmaduk kişver mi kalmışdur
- 2 Reh-i 'ışkunda pâ-mâl olmamış bir dil mi var şâhum
Ser-i kûyunda galtân olmamış bir ser mi kalmışdur
- 3 Gice kalmazsa ey dil hâtırın kalmasun ol yâra
Cihânda 'âşıkun kadrin bilür dil-ber mi kalmışdur
- 4 Mesîhâ-veş gözi cân-bahş olanlar hâk-i zilletde

- Velfkin devlete irişmedük bir har mı kalmışdur
 5 ‘Adûnun ta‘nına ey Hâletî sabr eylemek müşkil
 Bize cevr idecek dünyâda ol ebter mi kalmışdur

280

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 İlleri tîrine nişâne ider
 ‘Âşıkın hiç gözetmez ol dil-ber
 2 Oldı âyîne-i murâd kefün
 Cümle ‘âlem senün elüne bakar
 3 Şâh-bâz-ı hayâl-i hâl-i nigâr
 Niçe demler durur gözümde uçar
 4 Sakın üftâde geçdügün bilinür
 Kûy-ı dil-ber yanından itme güzer
 5 Hâletî virdi yâra cân u seri
 Şimdiden sonra bilmezin n’eyler

281

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Zâhid şarâb-ı ‘ışk safâsın neden bilür
 Keyfiyyet-i mahabbeti ey dil neden bilür
 2 Bilmem günâhı n’idüğünü bülbül-i dilün
 Ger öldürürse ol gül-i nâzük-beden bilür
 3 Sînemde zahm-ı tîrden anlar belâmı yâr
 Derd-i derûn-ı haste-dili yaradan bilür
 4 Bilmez safâ-yı la‘l-i lebün degme kimseler
 Kim la‘l kıymetin yine sarrâf olan bilür
 5 Ferhâda n’olduğın bilemez ‘âşık olmayan
 Ey Hâletî anı başına tokunan bilür

282

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Hâk-i rehün ki hem-reh-i bâd-ı sabâ olur
 Mahsûl-i ‘ömr-i ‘âşık-ı şeydâ hebâ olur
 2 Bilsem ki sevmede seni cürmüm nedür benüm
 Gözdür görür ne çâre gönül mübtelâ olur
 3 Bilsün garîk-i bahr-i belâ kendüsin hemân

- Bir kimse kim o dil-ber ile âşnâ olur
 4 Cân nakdine ne var ola bir bûse virmede
 Senden ne eksilür ne olursa bana olur
 5 İrdi elem nihâyetine gam dükenmedi
 Ey Hâletî bu ‘ışk ne müşkil belâ olur

283

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Her âh kim derûn-ı dil-i zârdan gelür
 Bir nâledür ki hâne-i bîmârdan gelür
 2 Şîrîn gelür kelâm-ı şekker-i ‘anberîn
 Güftâr-ı telh kim dehen-i yârdan gelür
 3 Dün va’d itmiş idi bana vuslatın nigâr
 ‘Ahdine turmayup bugün inkârdan gelür
 4 N’idüğünü bu bezm-i fenâdan haber virür
 Gûş eyle her ne ki [gelür] ol yârdan gelür
 5 Mest ü harâb-ı bâde-i ‘ışk oldı Hâletî
 Sen anı sanma hâne-i hammârdan gelür

284

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Maksûdumuz güneş yüzine bir nezâredür
 Mâni‘ olur ana dahı eşküm sitâredür
 2 Peykân-ı tîr-i gamzen ucından meded meded
 Dil pâre pâredür cigerüm yara yaradur
 3 Hengâm-ı hicr-i yârda hem-demlük itmedi
 Yanumda şimdi dâğlarun yüzi karadur
 4 Bir başı kim iki böle şemşîr-i ‘ışk-ı yâr
 Şâh-ı mahabbet olana hâzır nakâredür
 5 Ol âftâbı Hâletiyâ görmedükçe dil
 Bir demde bin âhına dünyâyı aradur

285

Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilün

- 1 Yâri gördükçe gönül çeşmini nem-nâk eyler
 ‘Âşık-ı sâdık odur kim nazarın pâk eyler
 2 Mekteb-i ‘ışkda bir tıfl-ı nev-âmûz olmaz

- Gerçi kim pîr-i hîred da‘vi-i idrâk eyler
 3 Yanumuzda bizüm ol gonce-dehen açılmaz
 Varup agyâra yine sînesini çâk eyler
 4 Bâri sen serv-i revânun yoluna hâk olayın
 ‘Âkıbet çünkü felek menzilümi hâk eyler
 5 Mâl ile câh ile mesrûr olamaz Hâletiyâ
 Dil-i ‘uşşâkı gam-ı yâr ferah-nâk eyler

286

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Bâlîn idinür seng-i reh-i kûyunı her bâr
 Kodı yoluna başını cânâ dil-i bîmâr
 2 Akıtsa dem-â-dem yiridür âb-ı sirişkin
 Sûz-ı dil-i ‘âşıkdan anun kim haberi var
 3 Ol yâr söger toldurı toldurı kulagum
 Eyler sadef-i gûşumı pür-lû’lü-i şeh-vâr
 4 Dün gice varup hâne-i agyârda kalmış
 Vay hâlümüze böyle kalursa eger ol yâr
 5 Açılrsa eger bir girihi zülf-i nigârün
 Dem-beste olurdu göricek nâfe-i Tâtâr
 6 Eksük mi olur Hâletiyâ sarsar-ı âhun
 Ol serv-i revâna eger oldunsa hevâ-dâr

287

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Gündüz gelüp bize yine gündüz gider o yâr
 Kalmaz giceyle niteki hurşîd-i tâb-dâr
 2 Bâd-ı sabâ ki der-gehüne ugrayup gele
 Hiç hâtırında ‘âşık-ı zârün komaz gubâr
 3 Dil bülbüli nevâlar idüp her makâmda
 Çak kûy-ı yâra varmayıcak eylemez karâr
 4 Ebrûlaruna düşdüginün sırrı vardur
 Açmaz orayı kimseye ol zülf-i müşk-bâr
 5 Olsak ‘aceb mi Hâletiyâ râh-ı gamda hâk
 Zîrâ götürmiyor hüner ehlini rûzgâr

288

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Bâg-1 'ışkun mîve-i ümmîdini hâm itdiler
Sikke-i dâru'l-'ayâr-1 vaslı kem-nâm itdiler
- 2 Güm-reh-i şeb Ka'be-i maksûdı tâ kim bulmaya
Ser-be-ser envârını anun siyeh-fâm itdiler
- 3 Gösterüp mâr-1 melâle âşiyân-1 cismümi
'Andelîb-i cânı hayrân-1 leb-i bâm itdiler
- 4 Bâde-i nâ-sâf-1 bezm-i dehre hergiz bakmadum
Gerçi kim sâkîleri anun çoğ ikdâm itdiler
- 5 Devletinde şâh-1 'ışkun intizâm olsun diyü
Ehl-i hüsnî kâmrân 'uşşâkı nâ-kâm itdiler
- 6 Her çıkan dûdın şerâr-âlûd idüp erbâb-1 derd
Bâg-1 'ışkun 'âkıbet servin gül-endâm itdiler
- 7 Hâletî murg-1 sihir-hvân-1 bahâr-1 feyz idüm
şimdi kaldum şöyle zîrâ subhumı şâm itdiler

289

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Ey bir gürîz-i cevre virüp revnak-1 bahâr
Evrâk-1 ârzûyı iden böyle târ u mâr
- 2 Bir gün olur tebâh küleh-kûşe-i gurûr
Hükmin virür tabanca-i âsîb-i rûzgâr
- 3 Her bir nigâhı nüsha-i âşûb-1 dehr idi
Nev-sâle-i tıfl iken dahı ol şûh u şîve-kâr
- 4 Oldum bu şeb seg-i der-i yâr ile hem-nişîn
Gerdûna irdi nevbet-i gül-bang-1 iftihâr
- 5 Vâ hasretâ ki Hâletiyâ 'ömrümüz bizüm
Çün târ-1 sâz-1 nâle ile eyledi güzâr
- 6 Tûtîleri bu gûne mi güftâr iderdi hiç
Âyîne-i hezâr-kes olmasa rûy-1 yâr

290

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 şol kim cihânda kahr-1 felekden emîn olur
San kâm-1 ejdehâda murabba'-nişîn olur
- 2 Lâyık budur ki dâneyle dil-beste olmaya

- Hirmen-geh-i emelden o kim hûşe-çîn olur
- 3 Anup sonunda firhati ‘uşşâk-ı peşîn-bîn
Vuslat gelürse kalbüne endûh-gîn olur
- 4 Çün ‘andelfb olmadı meftûn-ı reng ü bûy
Gül-şende fâhte ne ‘aceb râst-bîn olur
- 5 Şol bezm-i gamda kim ben olam sadr-ı kâmkâr
Ferhâd u Kays’a cây yesâr u yemîn olur
- 6 Sümm-i semend-i nâza degen her gubâr-ı râh
Ehl-i niyâza sürme-i ‘ayne’l-yakîn olur
- 7 Kıldı nişânde gülbün-i ma‘nâyı Hâletî
Gören bunu diyince ne a‘lâ zemîn olur

291

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 İtdüm ‘aceb safâ göricek sahn-ı sebze-zâr
Sandum ki geldi şîşe-i gerdûna inkisâr
- 2 Açılmıyor muvâfıkdur h‘âh-ı ehl-i dil
Pergâr-ı jeng-beste-i gerdûn bî-medâr
- 3 İtmez kabûl-ı nakş-ı sa‘âdet bu târ u pûd
Çözsün birer birer anı nessâc-ı rûzgâr
- 4 Çün reng ü bûy-ı verd-i çemen dil-firîbdür
Fasl-ı hazânı pek bilür erbâb-ı i‘tibâr
- 5 Ugrar fezâ-yı hâtıra ey Hâletî n’içün
Seyl-i sirişküm olmaya âlûde-i gubâr
- 6 Düşsün külâh-ı ‘izzeti tab‘-ı bülendüne
İnkâr ile bakarsa eger hasm-ı nâ-bekâr

292

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Minnet Hudâ’ya safha-i mir‘ât-ı rûzgâr
Oldı zamân-ı devlet-i şâhîde bî-gubâr
- 2 Ol şeh ki feyz-i sâ‘at-ı Nev-rûz-ı himmeti
Eyler sehâb-ı gâile-i sâli târ u mâr
- 3 Ol şeh ki ‘adli ile leked-kûb-ı sa‘veden
Olur garîk-i hûn ser-i şâhîn-i cân-şikâr
- 4 Devr mey şu nev-bahârdur anun ki ‘âleme
İtdi şeb-i dirâz-ı gamı ser-be-ser nehâr

- 5 Lutfiyla hâne-i kühen-i kûçe-i ümîd
Çün kal'a-i sefid-i felek oldu üstüvâr
- 6 Gelmekdedür kavâfil-i eltâfi dem-be-dem
Şeh-râh-ı himmetinde turan çekmez intizâr
- 7 Yüz sürse şâh-ı hâver inüp âstânına
Sû'-i edebden eyliye yıllarla i'tizâr
- 8 Eş'âruma nazar kıldı eksik olmıyor
Başumda nev-be-nev gül-i sadberg-i i'tibâr
- 9 İtdi nigâh-i şâhid-i ikbâle müsta'id
Mir'ât-ı dilde kalmadı âsâr-ı inkisâr
- 10 Çengüm nemed külâh üzerineydi çerh ile
Oldum bu demde nâ'il-i dîhîm-i iftihâr
- 11 Çekdi çıkardı Rüstem-i pür-zûr-himmeti
Çak kâm-ı ejdehâda iken bu dil-i figâr
- 12 Hakkâ ki genc-i medh-i cenâbında yaraşur
Nakdîne-i sühan ki ola kâmilü'l-'ayâr
- 13 Bakmazdı hergiz eger o nakkâd-ı ma'rifet
Mîzân-ı tab'um olmamış olsaydı râst-kâr
- 14 Geldi dıraht-ı huşke nemâ çak zamânıdur
Hâr-ı hamûlem eylese gül-hîz-i iştihâr
- 15 Ey Hâletî du'âsına takrîbdür murâd
Ben kanda kanda midhat-i sultân-ı Cem-vakâr
- 16 Hâşâ ki ola gevher-i kân-ı tabî'atüm
Ol hâk-i âstâneye şâyeste-i nisâr
- 17 Kuvvetde ola nâmiye-i bahtı dâ'imâ
Hak bâg-ı devletini ide her zamân bahâr
- 18 Olsun du'âsı vird-i seher-gâh fazl-ı Hak
Aldukça her bahâr eline sübhasın çenâr

293

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Her zamân gül-şene gül-berg döşer bâd-ı bahâr
Düşmesün diyü yire sâye-i serv-kadd-i yâr
- 2 Özge temkîni var ol husrev-i hüsnün hakkâ
Ele âyîne alur istese seyr-i gül-zâr
- 3 Aglayu aglayu kan geldi gözümünden âhir

- Rîziş-i hûna delîl oldu o necm-i seyyâr
 4 Sebz-i hurrem göremem kişt-i murâdum hergiz
 Yedi kat yire girer tohm-ı ümîdüm her bâr
 5 Hamdü lillâh ki ne söylersem olur Hâletiyâ
 Râz-ı ‘uşşâk gbi şöhre-i şehri ü bâzâr

294

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Hâne-i câna ziyâ virmişdi şem‘-i şevk-bâr
 Dögmeden şem‘-i mezâr-ı Kays’ı dest-i rûzgâr
 2 Gıtdügi yol reh-güzâr-ı derd ü gamdur dâ‘imâ
 Olmıyor ser-pençe rahş-ı dil ‘inân-ı ihtiyâr
 3 İnmez illâ ehl-i ‘ışkun hirmen-i ümmîdine
 Nâ-gehânî kopsa âteş-gâh-ı gamdan bir şerâr
 4 Bir gınâ el virdi ‘ışkunda bana kim çeşm-i Kays
 Sîm-i eşkümden revâ olsa eger kim vâm-dâr
 5 Bir yire gelmez iki harf-i ümîdüm Hâletî
 Safha-i âmâlüm oldu tahta-i ta‘lîm-vâr

295

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Ol şûh ki başdan ayaga rûh-ı revândur
 Pîrâheni gûyâ ki anun kâlib-ı cândur
 2 Çün kâs-ı habâb oldu benüm câm-ı ümîdüm
 Bezmüm tolaşan sâgar endûh-ı zamândur
 3 Mey-hâne kaçan kim ola humlarla müzeyyen
 Gûyâ ki o bir kâr-geh-i reng-rezândur
 4 Sûdâ-ger-i ‘ışk isen eger ‘âlemi geşt it
 Dükkân-ı hîred bekleme encâmı ziyândur
 5 Erbâb-ı tamâ‘ cür‘a-feşân oldu sanurlar
 Sâkî-i zamânun yire hep dökdügi kandur
 6 Huşk olsa devâtum o şehe nâme yazarken
 Her bir müje-i çeşm-i terüm âb-çekândur
 7 Bilmem nic’ olur cür‘ası hiç câm-ı sürûrun
 Dil Hâletiyâ hâk-i der-i dürd-keşândur

HARFÜ'Z-ZÂ

296 *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

- 1 Olmasun pâ-mâl-i bî-dâdun dil-i ehl-i niyâz
Bir şikeste şîşedür andan gerekdür ihtirâz
- 2 Şâh-ı hûbânım ne var dünyâyı meftûn eylese
Hayli zîbâ kullanur olsa süvâr-ı esb-i nâz
- 3 Tınmasam hâkister eylersin beni pervâne-vâr
Şem'-veş başum alursın eylesem ifşâ-yı râz
- 4 Gırre olma zâhid 'ışkum hakîkatdür diyü
Biz belâgat ehliyüz ol fennde râcihdür mecâz
- 5 Hûblar ser-cümle bâg-ı 'âlemün ezhârıdur
Buldun ol ezhâr içinde gül gibi sen imtiyâz
- 6 Tâze 'âşıkdur gönül cevrunle olmasun demân
Nev-harîde bendeye lâzımdur olmak dil-nevâz
- 7 Bî-muhâbâ derd-i nûş-ı bâdenün hükmin virür
Hâk-i rindândan felek olsa eger peymâne-sâz
- 8 Cennet içre nehr-i kâfûra döner ey Hâletî
Pisterinde eylese bâzû-yı sîmînin dırâz

297

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Olsa bezm-i vuslatun mihmânına hâtır-nevâz
Piste-i la'lin ider dâ'im şeker-handiyle bâz
- 2 Revnakın arturdı hatt-ı sebz-i rûy-ı dil-berün
Hil'at-i hüsne 'aceb zîbâ yaraşdı ol tırâz
- 3 Dil dehânun cân miyânun fikrin eyler dâ'imâ
Ol iki hem-hâne itmez birbirine keşf-i râz
- 4 Özgedür tâb-ı derûn-ı sîne nâr-ı 'ışkıla
Âh-ı germümden benüm lâzımdur itmek ihtirâz
- 5 Hâlümi ol şûha i'lâm eylemek mümkün midür
Müstemi' kem-havsala efsâne-i mihnet dırâz
- 6 Âh kim oldı yirüm bir vâdi-i gam kim ana
Girse bâd-ı rûh-bahş olur hümûm-ı cân-güdâz
- 7 Görse dest-i bâdda ey Hâletî hâkisterüm
Eylemez sûz-ı dile bâver o şûh-ı 'işve-sâz

298

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Olsan n'ola şikâr dile ey tezerv-i nâz
'Uşşâk içinde az bulunur öyle pâk bâz
- 2 Cevher-fürûş-ı cân olan erbâb-ı 'ışkdur
Kıymet-şinâs-ı gevher-i gîfî-fürûz-ı nâz
- 3 Meclisde her kaçan ki açar sînesin o şûh
Hûr itdi sanurum der-i huld-ı berîni bâz
- 4 'İşk ehlinün kökin keserüm 'âkıbet dime
Cân bûstânda bitmez eyâ serv-i ser-firâz
- 5 Kuyruklu sürmelerle eger cilve kılsa yâr
Başlar şikâra gözleri mânend-i şâh-bâz
- 6 Leylâ-yı zülf-i dil-bere Mecnûn-ı gam-keşüz
Ey Hâletî n'îçün idelüm kıssamı dırâz

299

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Gül oldı bezm-i bâgda şem'-i cihân-fürûz
Pervâne-veş hezâr da olsa 'aceb mi sûz
- 2 Mihr ile mâhı keffe-i mîzân idüp felek
Biribirine geldi ber-â-ber şeb ile rûz
- 3 Yir yir sular zuhûra gelüp sîm-i sâf-veş
Gûyâ ki çıkdı bir niçe yıldan kalan künûz
- 4 Tâb-ı firâk-ı yâr ile pür-dâgdur tenüm
Şol nahle benzedüm ki yakupdur anı temûz
- 5 Vasf itdi Hâletî dehenünle miyânunı
Dîvânedür olursa ne var sözleri rumûz

300

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

- 1 Kalsa kebâb-ı cigerüm nîm-sûz
Dest-i belâdur olan âteş-fürûz
- 2 Mîve-hor-ı mihnet iken murg-ı dil
Âh-keş-i çîne-i gamdur henûz
- 3 Râh-ı tahammülde zebûndur bana
Çerh gibi bir şütür-i kîne-toz
- 4 Lem'a-i hurşîd-i safâdur müdâm

- ‘Âşık-ı zârı komayan tîre-rûz
 5 Zümre-i agyâra hemân Hâletî
 Tîr-i tegâfûldür olan dîde-dûz

301

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Yâr içün her gül-büni gül-zârun olup germ-hîz
 Hâzır itdi al kâğıddan müdevver bâd-bîz
 2 Na‘rasın efgâna tebdîl eylemiş ser-mest idüm
 Dest-i hurşîd olmadan câm-ı hilâle bâde-rîz
 3 Şîr-i gerdûn âteş-i âhından eylerken hazer
 Ehl-i ‘ışka ‘aybdur gürg-i melâmetden girîz
 4 Va‘de-i ferdâlarından olsak ol şûhun halâs
 Eylesek vaslın temennâ olsa rûz-ı rüst-e-hîz
 5 Kûyuna ilter gubâr-ı cismümi âhir sabâ
 Bir gün elbette ider nakkâş-ı kudret hâk-rîz
 6 Niçe bir ‘ışkıyla ol şûh-ı cihânun Hâletî
 Halk-ı ‘âlemden melâmet devr-i gerdûndan sitîz

302

Mef‘ûlü Mefâ ‘ilü Mefâ ‘ilü Fe ‘ülün

- 1 Encâma irişdi şeb-i ümmîd ü recâmuz
 Çün şem‘-i seher turma tenezzülde ziyâmuz
 2 Saldı herem-i gussa bizi pister-i ‘acze
 Gitdi o zamân kim mey-i nâb idi ‘asâmuz
 3 Togruldu hele zâviye-i fakr u fenâya
 Döndi yürüdi gerçi biraz kible-nümâmuz
 4 Şeb-kûr-ı hüdü şeb-pere-i nûr-ı Hudâ’yuz
 Hakkâ ki ‘aceb geçdi bizüm subh u mesâmuz
 5 Bir şem‘ idi dil dest-i hidâyetle dökülmiş
 Söndürdi anı Hâletiyâ kendü hevâmuz

303

Mef‘ûlü Fâ ‘ilâtü Mefâ ‘ilü Fâ ‘ilün

- 1 Anılsa bezm-i yârda bir kerre adumuz
 Yıllarla şâd olur bu dil-i nâ-murâdumuz
 2 Ol bende-i gamuz ki çıkarsak satılmaga

- Nakd-i düğün olur bizüm evvel mezâdumuz
 3 Gûyâ ki nerd tahtasıdur sîne-i nizâr
 Dâg-ı gam oldu ortada kalmış güşâdumuz
 4 Biz mürde-şûy elinde olan mürdeyüz hemân
 Pîr-i mugân tarîkinedür istinâdumuz
 5 Gûyâ metâ‘-ı ma‘rifetüz biz ki Hâletî
 Az kalmag ile gitmedi hergiz kesâdumuz

304

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Kuhl idünsün gerd-i râhun çeşm-i hûn-âlûdumuz
 Hâk-i pâyundan senün ancak budur maksûdumuz
 2 Kâmrânuz devlet-i ‘ışkunda şâhum şöyle kim
 Micmer-i dilde hadengün pâresidür ‘ûdumuz
 3 La‘l-i nâbun görmesek hâtır anunla eglenür
 Kaldı zîrâ bir ramak bu cân-ı gam-fersûdumuz
 4 Hep çerâğı derd-mendân-ı belâ bizden yakar Külhen-i hammâm-veş zîrâ
 söyünmez odumuz
 5 Başına sünbül takındı sandı bânû-yı zamân
 Hâletî bâm-ı sipihr üzre görenler dûdumuz

305

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bir gam virür peyâm işitseydi gûşumuz
 Pîr-i mugâna nezr iderüz nakd-i hûşumuz
 2 Bezm-i cihânda olmasa hamyâze-i kesel
 Hergiz açılmaz idi dehân-ı hamûşumuz
 3 Ol bâde-keşlerüz ki sipihr olsa câm-ı ‘ıyş
 Gam cür‘asıyladur yine cûş u hurûşumuz
 4 Erbâb-ı şevke na‘ra ile itdürür mezâd
 La‘l-i müzâbını çıkarup mey-fürûşumuz
 5 Ey Hâletî tahammüle hiç kalmadı mecâl
 Fersûde oldu bâr-ı cefâ ile dûşumuz

306

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Telhdür zehr-âb-ı gam nûş eylemekden kâmumuz
 Derd-i mihnetdür ezel bezminde evvel câmumuz

- 2 Murg-ı bâlâ-himmetüz kim olmazuz hergiz şikâr
Hirmen-i mâh üzre kursaydı felekler dâmumuz
- 3 Biz o keştfiyüz ki virdük rûzgâra kendümüz
Sarsar-ı gamla geçendür hûb olan eyyâmumuz
- 4 Giryeden peygûle-i gamda agardı çeşmümüz
Nev-bahâr-ı ‘ışka revnakdur gül-i bādâmumuz
- 5 Hissemüz degmezdi mersûm-ı belâdan her zamân
Hâletî olmasa varlık defterinde nâmumuz

307

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Sormaz o yâr hâl-i dil-i nâ-tüvânımız
Çak beste olmayınca ölürlen zebânımız
- 2 Genc-i ümîd girmediği hayr imiş ele
Bu baht-ı h^vâb-nâk olıcak pâs-bânımız
- 3 N’eyler bize harâret-i hurşîd-i rüst-e-hîz
Vardur duhân-ı âh gibi sâye-bânımız
- 4 Çeşmin o şûh h^vâb-ı tegâfülden açmadı
Çak varmayınca âhirine dâstânımız
- 5 Mihmân-serây-ı dehrde biz zayf-ı gâfilüz
Elmas-ı sûdedür nemek-i mîz-bânımız
- 6 Çıkmazdı râhumuz bu kemîn-gâh-ı mihnete
Baht olmasaydı bedreka-i kâr u bârımız
- 7 Güncişk-i deyr-i mihnetüz ammâ ne hâldür
‘Ankâ perin döker göricek âşiyânımız
- 8 Kim ‘arz ider segân-ı der-i yâra Hâletî
Magz-ı vefâdan olmasa pür üstüh^vânımız

308

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

- 1 Fikrümüzden gitmeyüp câm-ı leb-i cânânımız
Virdi bezm-i Cem safâsın külbe-i ahzânımız
- 2 Ellerin öpmekdür ol şûh-ı cihânun derdümüz
Haste-i ‘ışkuz anun destindedür dermânımız
- 3 Virmeden ‘ışk u cünûna şîr ü şekker rütbesin
Nâle-i zencîre âheng olmadı efgânımız

- 4 Âteş iken ser-be-ser eyler himâyet hârını
Bülbülün yakmak bilür ancak gül-i handânumuz
- 5 Anun için kimse ikdâm eylemez ta‘mîrine
Reh-güzâr-ı seyl-i gamdur bu dil-i vîrânumuz
- 6 Hâletî-veş bir zamân gevher-fürûş-ı nazm idük
Müşteri yokdur diyü bend eyledük dükkânumuz
- 7 Hamdü lillâh kim bugün ol gevher-i pâkîzeye
Zâhir oldu iltifât-ı şâh-ı ‘âlî-şânumuz
- 8 Ben gedâya besdür ol devlet ki sultân-ı cihân
Diye bir gün kandadur ol bende-i fermânumuz

309

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bir gün âbâd iderin diye diye cânânumuz
Tîşe-i gamla tamâm itdi dil-i vîrânumuz
- 2 Küngür-i ‘arşa kemend atduk duhân-ı âhdan
Göklere çıksa ‘aceb mi nâle vü efgânumuz
- 3 Haste-i dîrîn-i ‘ışkuz ol tabîbüm çâre-sâz
Olmadan der-beste dârû-hâne-i dermânumuz
- 4 Nâ-gehân görse bu bâzî-gehde bir gûy-ı murâd
Kendü kendünden şikest olur ham-ı çevgânumuz
- 5 Husrev-i iklîm-i nazmuz Hâletî tâ haşre dek
Gayrı şehler gibi bozulmaz bizüm dîvânumuz

310

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Ceyş-i mülk-i mihnetüz bulmaz teselli şâhumuz
Yıkmayınca kal‘a-i gerdûnı tûb-ı âhumuz
- 2 Biz o husrevlerdenüz kim göçmek istersek eger
Kalduran seyl-âb-ı gamdur hayme vü har-gâhumuz
- 3 Mutrib-i bezm-i felek câ‘izdür olmak nevha-sâz
Gûşına bir dem irerse nâle-i cân-gâhumuz
- 4 Hazzumuz yokdur bu yolda pîşvâdan zâhidâ
Zevki hayretten bulur zîrâ dil-i güm-râhumuz
- 5 Yârdan ben bî-vücûd-ı ‘ışka besdür Hâletî
Dirse çokdan görmedük ol bende-i der-gâhumuz

311

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Hamdü lillâh pâkdür nakş-ı emelden sînemüz
Sûret-i ümmîdün almaz 'aksini âyînemüz
- 2 Tâs-bâz-ı bezm-i 'ışkuz biz ki nâ-peydâ ider
Bu tokuz tâsın sipihrün hırka-i peşmînemüz
- 3 Biz katâr-ı ehl-i 'ışkun üstür-i ser-mestiyüz
Kendümüzden gayrıya hergiz görünmez kînemüz
- 4 Dahme-i Mecnûn'a kondı diyü virsünler cevâb
Yâr dirse kandadur ol mürde-i dîrînemüz
- 5 Biz ki etfâl-i debistân-ı belâyuz Hâletî
Olmazuz âzâd birdür şenbih ü âzînemüz

312

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Bağladuk zencîr-i teslîme dil-i dîvânemüz
Şem'-i ümmîdin ferâmûş eyledi pervânemüz
- 2 Cismümüz alışmadı âlâyış-i dünyâ ile
Dûd-ı hasretdür bizüm nakş-ı derûn-ı hânemüz
- 3 Kalmadı bir râz-ı dil kim halka ma'lûm olmaya
Perdesüzdür rûz-ı evvelden der-i kâşânemüz
- 4 Biz o murgân-ı belâ-verzüz ki sayyâd-ı zamân
Dâm-ı tezvîr içre kor elbette âb u dânemüz
- 5 Biz o rindân-ı derûn-pâkiz ki itmez Hâletî
Bâz-gûn na'liyle âmîziş der-i mey-hânemüz

313

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Kûh-ken-veş câna kıymakdur bizüm kem-pîşemüz
Kendümüzden gayrıya hergiz irişmez tîşemüz
- 2 Ey hoş ol sâkî ki olup her zamân hâtır-nevâz
Mest-i nâz oldukça destinden düşürmez şîşemüz
- 3 Gösterişde gerçi biz çün şîr-i teb-dâruz velî
Lâşe-i bed-h^vâhdan hâlî degüldür mîşemüz
- 4 Serv-i âzâd-ı çemen-zâr-ı fenâyuz şöyle kim
Varsa Kârûn gencine hergiz ilişmez rîşemüz
- 5 Cismümüz kûy-ı mugânda hâk idüp ey Hâletî

Cür‘a-i kâsü’l-kirâmı çekmedür endîšemüz

314

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Beste-i mûy-miyân pey-rev-i cânânuz biz
Bir kıl ile yedilür ‘âşık-ı nâlânuz biz
- 2 Cismümüz hâr-ı sitem garka-i hûn itmişken
Kân-ı ‘ışkunda senün gül gibi handânuz biz
- 3 Degülüz ‘âkıbet-i kâr-ı felekden gâfil
Hâzır-ı hasret ü âmâde-i hicrânuz biz
- 4 Nazarun itme dirîg ey büt-i bî-gâne-perest
Ezelî deyr-i gama sûret-i bî-cânuz biz
- 5 Çeşm-i eflâk hakâretle nigâh eyliyemez
Ser-i kûyunda senün hâk ile yek-sânuz biz
- 6 Karşusunda dikilüp tursak eger Hâletî
‘Aceb olmaz hedef-i nâvek-i müjgânuz biz

315

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Kalbümüz yâr şikest eylese memnûnuz biz
Meclis-i ‘ışkda hem-kâse-i Mecnûn’uz biz
- 2 Bir levendâne güzel itse zuhûr elbette
Hüsnine şîfteyüz tarzına meftûnuz biz
- 3 Taht-ı İskender’i hep tahta-i ta‘lîm iderüz
Hikmet-i ‘ışkda üstâd-ı Felâtûn’uz biz
- 4 Zîr ü bâlâya idüp dîde-i ‘ibretle nazar
Münkir-i taht-ı Cem ü tâc-ı Ferîdûn’uz biz
- 5 N’ola gülsek leked-i kahr-ı ‘adû geldükçe
Hâletî pâ-zede-i tevsen-i gerdûnuz biz

316

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bilmiş ol vâ‘iz ölünce mübtelâ-yı bâdeyüz
Def‘-i gam lâzım gelür mâ-dâm kim dünyâdayuz
- 2 Tekye-gâh-ı ‘ışkda kılduk bürehne başumuz
Seng-i cevr-i yâr için hep hâzır u âmâdeyüz
- 3 Mûmyâ-yı tesliyet hergiz müfid olmaz bize

- Pîş-tâk-ı iltifât-ı yârdan üftâdeyüz
 4 Olmuşuz bed mest câm-ı bâde-i endûhdan
 Bezm-i dünyâyâ gelelden çerh ile gavgâdayuz
 5 Rûzumuz târ oldu dûd-ı sîneden ey Hâletî
 Meş'al-i âhun yetişdür leyle-i zulmâdayuz

317

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Benüm za'fum gibi 'âlemde za'f-ı ber-devâm olmaz
 Bugünden başlasam bir nâleye yârın tamâm olmaz
 2 Benem ol lâübâli gussa-keş kim zehr-i endûhı
 Tokuz câmıyla nûş itse sipihrün telh-kâm olmaz
 3 Şu dâmen-gîr-i Kâf-ı himmete âdem dirin ben kim
 Vücûdın mahv ider 'Ankâ-sıfat ammâ be-nâm olmaz
 4 Dil-i dîvâne ister bir tezerv-i nâz-perver kim
 Ana her bî-nevânun halka-i âgûşî dâm olmaz
 5 'Înânı olmasa ol şeh-süvârun dest-i lutfında
 Benüm gül-gûn-ı eşküm Hâletî bir ferde râm olmaz

318

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 'Âşıkun âhı gider göklere güm-râh olmaz
 Jâle-i nergisi mevkûf seher-gâh olmaz
 2 Tutamaz yirini eflâk duhân-ı âhun
 Husrevân-ı gama her hayme vü har-gâh olmaz
 3 Hük-m-i her sâl hiç olur mı bir uslûb üzre
 Mîve-i bâg-ı emel gâh olur gâh olmaz
 4 Sıyt-ı sultân-ı gam-ı 'ışkı cihân-gîr ister
 Degme bir şâha gönül bende-i der-gâh olmaz
 5 Hâletî sûr-ı kıyâmet dil-i gaflet-zedenün
 Bün-i gûşında çalınsa eger âgâh olmaz

319

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Dil-i 'uşşâka tîr-i cevri gerdûnun güzâr itmez
 Hadeng-i gamzedden gayrı ana bir nesne kâr itmez
 2 Varup ol yâri agyâr ile görmek özge mihnetdür

- Mukîm-i künc-i hicrân olmayanlar ihtiyâr itmez
 3 Dil-i şeydâ degüldür ıztırâb-ı reşkden hâlî
 Anunçün zahm-ı sînem üzre hiç merhem karâr itmez
 4 Başumdan kor mıyum hergiz hevâ-yı na'l-i şeb-dîzün
 Ben andan itdügüm zevki emîr-i tâc-dâr itmez
 5 Ana 'âşık dimem ben kim nigârün bâg-ı kûyında
 Duhânın serve döndürmez sirişkin cûy-bâr itmez
 6 Semend-i tab'umuz ey Hâletî çâlâk-ı 'âlemdür
 'Adû-yı har gibi dünyâ gamın kendüye yâr itmez

320

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bahtumuzla her zamân âşûb u gavgâ üzreyüz
 Çerh-i nâ-hemvârdan hemvâre şekvâ üzreyüz
 2 Mümteni'dür 'âşıkâ vuslat dimişken pîr-i 'akl
 Biz cünûn-ı 'ışk ile dâ'im temennâ üzreyüz
 3 İtmezüz hergiz tenezzül deşt-i gam mecnûnuna
 'İşk ile rif'at bulup küh-sâr-ı sevdâ üzreyüz
 4 Bâde nûş itdükçe biz gelmekdedür sîm-i sirişk
 Himmet-i rindân ile tahsîl-i dünyâ üzreyüz
 5 Reşkümüz yokdur bizüm Firdevs'e zîrâ Hâletî
 Dâ'im ol Tûbâ-kaddün hüsünin temâşâ üzreyüz

321

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Zamân olmaz ki halka gussa-i 'âşık 'ıyân olmaz
 Mahabbet bir 'aceb gencînedür hergiz nihân olmaz
 2 O nahl-i ter eger yıllar geçüp virmezse şeftâlû
 Ne çâre mîve-i bâg-ı mürüvvet her zamân olmaz
 3 'Aceb râh-ı muhâlifdür tarîk-i 'ışk kim anda
 Soyarlarsa kabâ-yı cismi feryâd u figân olmaz
 4 Diyâr-ı 'ışka geldün ey gönül hûn-âb-ı dil nûş it
 Bilürsin kim bu yirlerde şarâb-ı ergavân olmaz
 5 N'ola şâd itse gönlin Hâletî ümmîd-i vuslatla
 Bu bâzâr-ı mahabbetdür tasavvurdan ziyân olmaz

322

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Eger bir yirde zâhid câm-ı mey görse gider kalmaz
Şarâb-ı nâb olan meclis 'acebdür hiç keder kalmaz
- 2 İdince va' de-i vasla vefâ ol şûh-ı bî-pervâ
Vücûdından dil-i şûrîdenün hergiz eser kalmaz
- 3 Düşürdün çünkü âhir dâm-ı hicrâna meded gel kim
Gönül murgında cânâ sen gelince bâl ü per kalmaz
- 4 Hemân gönder bana peykân-ı tîrûn salma ferdâya
Sakin kim teng olur sînem o gamdan sonra yir kalmaz
- 5 Tutar hâr-ı belâ-veş yolların agyâr 'uşşâkun
Ser-i kûy-ı nigâra varmaga bir reh-güzer kalmaz
- 6 İnanmaz mı ber-i sîmînini 'uşşâk-ı şeydâya
N' için gam-hâne-i 'âşıkda hiç ol sîm-ber kalmaz
- 7 Eger ey Hâletî izhâr-ı mihr eylerse aldanma
Sitem-gerlikde gerdûndan o şûh u şîve-ger kalmaz

323

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Dil-i bîmârı gördükçe turup bir hâtırın sormaz
Vefâya turmadan 'ahd eyler ammâ 'ahdine turmaz
- 2 Letâfetde o meh-rû pençe-i hurşîdi burmuşdur
O bir hurşîddür kim kimse anun pençesin burmaz
- 3 Bilürken yâr bî-hûş olduğum câm-ı mahabbetden
Dem olmaz kim atup tîr-i cefâsın bilmeze urmaz
- 4 Rakîb-i har ki turmadan geçer 'âşıkların yâra
Yüzini düşde de anun görenler iyliğe yormaz
- 5 Kaşın çatsaydı dil-ber Hâletî hışmın sana sanma
Yukardandur kemânın degme bir nahcîr için kurmaz

324

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Benem bir 'âşık-ı dîvâne kim havf u recâ bilmez
Benem bir bülbül-i şûrîde kim sayf u şitâ bilmez
- 2 Eger dil-ber seni kûyumda a'dâ görmesün dirse
Vücudın mahv ider 'ışk ehli yohsa sîmyâ bilmez
- 3 Hired-mendân-ı gamdan sorsalar İskender oldur kim
Ruh-ı yâra bakar âyîne-i 'âlem-nümâ bilmez

- 4 Yüzin hurşîd ile bir tutdı benzer mest-i nâz olmuş
Veyâhûd rûtbe-i hüsnin o şûh-ı meh-likâ bilmez
- 5 N'ola âh itdügümce ta'n iderlerse bu dünyâda
Ruh-ı yârün ne âteş salduğun ehl-i semâ bilmez
- 6 Yüzin görmek ne lâzım şeyh-i sâlûs-ı riyâ-kârun
Gönül bir lâübâli rinddür rûy u riyâ bilmez
- 7 Teb-i gam şöyle tagyîr itdi şeklin Hâletî'nün kim
Eger kim yolda görse nâ-gehân bir âşnâ bilmez

325

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Zülfine ber-dâr ideydi ger seni ol serv-i nâz
Hayl-i 'uşşâk içre olurdun 'aceb gerden-firâz
- 2 Şu'le-i şem'-i cemâlün sûzı vardur sînede
Âh-ı germümden benüm itmek gerekdür ihtirâz
- 3 Hûblar ser-cümle bâg-ı 'âlemün ezhârıdur
Buldun ol ezhâr içinde gül gibi sen imtiyâz
- 4 Çün helâk olmakdur ey dil derd-i 'ışkun çâresi
Gamze-i dil-ber gibi olmaz sana bir çâre-sâz
- 5 Gırrelenme zâhidâ 'ışkum hakîkatdür diyü
Biz belâgat ehliyüz ol fennde râcihdür mecâz
- 6 Nev-bahâr eyyâmıdur kıl muttasıl meşk-i cünûn
Gitdi eyyâm-ı şitâ ey dil humârun turma yaz
- 7 Gice bezm-i meyde şerminden eriyüp geçdi yâr
Eyleyince Hâletî derdiyle âh-ı cân-güdâz

326

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'Âşık-ı şeydâlara cânâ olursın dil-nevâz
Hak Ta'âlâ eylesün zülfün gibi 'ömrün dırâz
- 2 Na'l kesdüm farkuma bir şeh-süvârun 'ışkına
Râyet-i şâhî gibi olsam 'aceb mi ser-firâz
- 3 Câm-ı çeşmün kan ile tolsa ne gam ol yâra kim
Olmış ol bezm-i ezelden mest-i istignâ vü nâz
- 4 Derd-i hicrün binde birin sana eylerdüm beyân
Olmasa cânâ zamân-ı vuslatun gâyet de az
- 5 Bulmasun dirsen hâle cânâ o la'l-i sükkerîn

Hâletî-i bî-dile itdürme âh-ı cân-güdâz

327

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Cihânda firkat-i dil-berden özge bir belâ olmaz
Ölümdür 'âşika anunçün ana hiç devâ olmaz
- 2 Görünmez gayrı dil-berlerde hergiz sendeki 'âlem
Her âyîne begüm âyîne-i 'âlem-nümâ olmaz
- 3 Olur mı mübtelâ-yı 'ışk-ı yârün 'aklı başında
Başında 'aklı olan 'ışk-ı yâra mübtelâ olmaz
- 4 Eger kim âb-ı çeşmi 'âşıkun her yana akmazsa
Çemen-zâr-ı mahabbetde iken neşv ü nemâ olmaz
- 5 'Aceb mi 'âkıbet cân virmege ol yâra togrulsam
Dem olmaz kim gamından Hâletî kaddüm dü-tâ olmaz

328

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bagludur zencîr-i 'ışka bu dil-i dîvânemüz
Çok zamândur kim bizüm dârü'ş-şifâdur hânemüz
- 2 Deşt-peymâ bir bölük mecnûnlaruz jûlîde-mû
Başumuzda pençe-i şîr-i jiyândur şânemüz
- 3 Bizde de Ya'kûb-veş olsaydı ümmîd-i visâl
Benzedürdük külbe-i ahzânına kâşânemüz
- 4 Murg-ı dil olurdu pâ-bend-i ta'allukdan halâs
Olmasaydı dâm-ı tezvîr içre dâ'im dânemüz
- 5 Bâde-i cennet dahı konsaydı kılmaz neş'e-dâr
Kâse-i ser olmayınca Hâletî peymânemüz

329

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Her gün varuruz kûyına dil-dâr bulunmaz
'Âlemde dilâ öyle cefâ-kâr bulunmaz
- 2 Yite niçe 'âşık reh-i kûyunda kayırma
Dünyâda ne var ey şeh-i hûn-h'vâr bulunmaz
- 3 Bulunsa olur hokka-i la'linde ne dirsen
İllâ ki devâ-yı dil-i bîmâr bulunmaz
- 4 Cân virse dahı virmez ana şerbet-i la'lin

- Hiç ‘âşık-ı dil-hastesine yâr bulunmaz
 5 ‘İşkunla yitürmişdür o kendin dime cânâ
 Bir hizmetüme ‘âşık-ı gam-hâr bulunmaz
 6 Gam-hânemüze Hâletiyâ ugramış ol yâr
 Gör tâli‘i kim anda dil-i zâr bulunmaz

330

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bâzâr-ı gamda kalmadı nakd-i revânumuz
 Şimdi firâkla sayılır üstühvânumuz
 2 İrgürmeyince bâd-ı sabâ bûy-ı sünbülün
 Mânend-i gonce hergiz açılmaz dehânumuz
 3 Âh eylerüz hemîşe bu kadd-i dü-tâ ile
 Olmaz cüdâ hadeng-i belâdan kemânumuz
 4 Oldı süvâr-ı rahş-ı emel nâ-kesân-ı dehr
 Kaldı gubâr-ı gamda dil-i nâ-tüvânumuz
 5 Her gice Hâletî bir iki beyti yandurur
 Şevk-i ruhiyla hâme-i âteş-feşânumuz

331

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Gelmedi yâr bize tutmadı hergiz sözümüz
 Halka-i der gibi yollarda kalupdur gözümüz
 2 İşigüm taşı zer-i rûya mihekkdür diyeli
 Çihremüz süre süre kalmadı aslâ yüzümüz
 3 Düşdi zülfi yüzine san dem-i Nev-rûz irdi
 Oldı gûyâ ki ber-â-ber gicemüz gündüzümüz
 4 Hâk olursak işigünde güzelüm incinme
 Bir zamân ola bizüm görmeye kimse tozumuz
 5 Hırz-ı cân gibi tutar nazmumuz erbâb-ı hüner
 Hâletî ehl-i hased gerçi götürmez sözümüz

332

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Ne dem kim çeşm-i 'âşıkdan sirişk-i hûn-feşân gelmez
Kalur bî-çâre rûy-ı zerd ile benzine kan gelmez
- 2 Alur bir demde cânın kurtarur dünyâ belâsından
Dil-i 'uşşâka hiç gamzen gibi bir mihr-bân gelmez
- 3 Götürmez gerçi kim şâh-ı cihânun her sözün 'âşık
Ne hikmetdür ana taglar kadar derdün girân gelmez
- 4 Kaçan kim hâne-i agyâra gitse kalmaga dil-ber
Kalur bî-hûş olup kendüye 'âşık bir zamân gelmez
- 5 Dilünden la'l-i sükker-rîzi düşmez Hâletî yârün
Cihâna sana benzer tûti-i şîrîn-zebân gelmez

333

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 'İşkunla ider murg-ı dil eflâkde pervâz
Alur göz ile bak ana ey gözleri şeh-bâz
- 2 Murg-ı dil-i agyârı şikâr itmese gamzen
Dünyâda bulunmaz dir idi öyle nazar-bâz
- 3 Zülfini koyup düşdi gönül kâkül-i yâra
Gören didi oynar yukarı ipde resen-bâz
- 4 Hallâk-ı ezel Kays ile Leylâ gibi cânâ
İtmiş beni 'ışk ile seni hüsn ile mümtâz
- 5 Hakkâ sühanun Hâletiyâ âb-ı revândur
Meyl itse 'aceb mi ana ol serv-i ser-efrâz

334

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Huzûr-ı yâra varmakda dil-i 'âşık kusûr itmez
Eger bir dem cemâlin görmese zîrâ huzûr itmez
- 2 Virüp hep sürme-i hâk-i rehin 'uşşâk-ı şeydâya
N'îçün ol nûr-ı çeşmüm düşmen-i bed-h'vâhı kûr itmez
- 3 Hevâ-yı 'ışk-ı yâr ile bu âh-ı bî-şümârumla
Felek ber-bâd ider bir gün vücûdum çok mürûr itmez
- 4 Ne hikmetdür bu kim hiç görmedük cânâ geçenlerde
Cihânun devlet-i nâ-pây-dâriyla gurûr itmez

- 5 Belâ-yı firkate mu‘tâd olup ey Hâletî şimdi
Ümîd-i vasl-ı dil-ber hâtıra aslâ hutûr itmez

335

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Pîre-zâl-i dehr-i dîn-perver işitmez dâdumuz
Kâdir oldukça bülend itsek n’ola feryâdumuz
2 Hân-kâh-ı dehr içinde bir bölük hayrânlaruz
Hande eyler devlet-i Dahhâk’e en nâ-şâdumuz
3 Terk iderdük rencişi-i hâtır görünce yârda
Giry-e-i ‘ışk olmasaydı‘ayb-ı mâder-zâdumuz
4 Aluruz dâ’im varup levh-i mezârından sebak
Fen-i ‘ışk içre bizüm Ferhâd’ dur üstâdumuz
5 Çak sûtün-ı âhdan ayrılmayınca Hâletî
Hâke yek-sân olmadı kalb-i hazân-âbâdumuz

336

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Hayf kim yârdan ümmîd-i vefâ eylemişüz
Gam-ı ‘ışkını anun başa belâ eylemişüz
2 Her ne lutf eylese bî-gâneye eylermiş o yâr
Âşnâ olmadan anunla hatâ eylemişüz
3 Çekmedi almada cân nakdini müft gûyâ
Borcumuz var imiş ol yâra edâ eylemişüz
4 Şol zamânlar ki mey-i ‘ışkla mest olmuşduk
Geçdi bilmezlig ile özge safâ eylemişüz
5 N’ola bülbüllere reşk eylemesek Hâletiyâ
Biz de bu bâgda çok sıyt u sadâ eylemişüz

337

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 ‘Arz ider kâkülünü ‘âşık u bî-gâne dimez
Bend ider gördüğünü ‘âkil u dîvâne dimez
2 Bâde-i ‘ışk ile şol kimse ki lâ-ya‘kıl ola
‘Ömri oldukça dahı sâgar u peymâne dimez
3 Dil-i dîvâne görüp hüsni bahârın yârün
Şöyle olmuşdur anı kimseler uslana dimez

- 4 Dimiş agyâra gelün hâneye mey nûş idelüm
Anlara didüğini ‘âşık-ı nâlâna dimez
- 5 Hâletî ‘arsa-i nazm içre hüner gösterse
Anun itdüklerini hak bu ki Selmân’a dimez

338

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Murg-ı dil saydına zülfün gibi bir dâm olmaz
Göricek dâne-i hâlün sana kim râm olmaz
- 2 Şeb-i hicründe ki deryâ-yı gama düşmüş idi
Fülk-i dil bir niçe demdür döner eyyâm olmaz
- 3 ‘Arza kılmadı bize yâr hilâl ebrûsın
Rûze-i hier uzayup gitmede bayrâm olmaz
- 4 Mîve-i vuslatımı sana yidürmem dirsın
Olmaz o bilmiş ol ey gözleri bādâm olmaz
- 5 Görüp agyâr yanında nice ârâm ideyin
‘Âşık-ı bî-dil-i gam-dîdede ârâm olmaz
- 6 Öykünür zülfüne ‘anber beden-i pâküne sîm
Hak budur kim dahı anlar gibi bir hâm olmaz
- 7 Yir yüzünde hele insâf idecek Hâletiyâ
Hâtır-ı şâh gibi muhît-i ilhâm olmaz

339

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ey dil eger felek bize virmezse kâmumuz
Gel tîr-i âh ile alalum intikâmumuz
- 2 Dil murgı çerhe çıkmak olurdu Hümâ gibi
Bend-i ta‘alluk olmamış olsaydı dâmumuz
- 3 Bâr-ı gamıyla kâmetümüz eylesek dü-tâ
Ol bî-vefâ bizüm yine almaz selâmumuz
- 4 Var ise ol çerâgını hurşîdden yakar
Dil hânesin münevver ider şîşe câmumuz
- 5 Hurşîd rûy mâh ruhın fikr idüp müdâm
Geçdi anunla Hâletiyâ subh u şâmumuz

340

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Ele almaz dirîgâ gönlümüz ol bî-vefâ gelmez
İki bayrâm olur bir kez elinden merhabâ gelmez
- 2 Çekersin hûn dil-i gamdan geçersin minnet-i humdan
Senün gibi cihâna şâh-meşreb bir gedâ gelmez
- 3 Degül dîvâne dil kâni' yüzün görmekle sultânüm
Fakîre genc-i vaslun olmasa hergiz gınâ gelmez
- 4 Hemân seng-i cefâdur 'âşîka senden gelen dirler
Elünden her ne dirlerse gelür şâhum vefâ gelmez
- 5 Nevâ-yı nazmun ile Hâletî gûş-ı cihân pürdür
Bu bâga sana benzer bülbül-i destân-serâ gelmez

341

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 'Ankâ-yı Kâf-ı vuslatuz anlar hasûdumuz
Yokdur velî yanında o yârün vücûdumuz
- 2 Gâhî nesîm-i subh gelür kûy-ı yârdan
Gördükçe anı şu'lelenür dilde odumuz
- 3 'Işk ehli üstine nice dönsün ki âsmân
Az reng ki virmedi ana dûd-ı kebûdumuz
- 4 'Uşşâka dâg-ı derd ile ölmek düğün gelür
Cânâ o demde mâtem-i gamdur sürûdumuz
- 5 Ol serv-i ser-firâz bulur Hâletî ferah
Gördükçe çeşmümüzden akan iki rûdumuz

342

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Hâneme gelmek olursa o şeh-i milket-i nâz
Rûyumun atlas-ı zerdin ideyin pây-endâz
- 2 Ol şeh-i hüsn kaçan kim geçe taht-ı nâza
Pîş-gâhında anun yirde gerek rûy-ı niyâz
- 3 İtmedin râst dahı nîze-i müjgânını yâr
Bî-mehâbâ iderin ref' serâ-perde-i râz
- 4 Sîm-i eşki urılır ayaga erbâb-ı gamun
İtse ol şûh eger sîne-i sîmînin bâz
- 5 Kebg-i sahrâ-yı cünûn kahkahasın göstermez

- Olmayınca yiri çak Hâletiyâ çengel-bâz
 6 Tohm-ı dürrâcı oluruz biz şu sahrânun kim
 Ola şeh-bâzları cümle perestû-pervâz

343

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Sâye salmaz hâk olursak da o serv-i nâzumuz
 Bakmadan sayd-ı zebûna 'âr ider şeh-bâzumuz
 2 'Işk hâmûnında erbâb-ı hıyâm-ı mihnetüz
 Kays-ı şeydâdur bizüm 'aklıyla en mümtâzumuz
 3 Hem-sifâl olsak seg-i kûyunla sultânum dirüz
 Geçse ol şâha zamân ile eger kim nâzumuz
 4 'Arsa-i dehr içre atardum külâhum göklere
 Dise bir gün kandadur ol 'âşık-ı ser-bâzumuz
 5 Eylerüz tahrîk-i zencîr-i cünûna ilticâ
 Künc-i gamda çıkmaz olsa za'fdan âvâzumuz
 6 Olmuşdur 'ışk bâzârında rüsvâ-yı cihân
 Kimse alup satmadan kaldı metâ'-ı râzumuz
 7 Ehl-i dilden 'afv u taksîr isterüz kim Hâletî
 Sayd-gâh-ı nazma çokdan salmamışdur bâzumuz

HARFÜ'S-SÎN

344 *Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün*

- 1 Evreng-i hüsne devlet ile eyledün cülûs
 Geldi mahabbet ehline hengâm-ı dest-bûs
 2 Ser-bâz-ı 'ışk olanları gel başka defter it
 Ey şehir-yâr-ı hüsn gerekdür sana rü'ûs
 3 Nûr-ı safâ zalâm-ı gamı kaldurur hemân
 Devr-i piyâle 'arz idicek dîde-i hurûs
 4 Sevdâ-yı zülfüne alışup üstüh^vânumuz
 Oldı biribiri ile çün 'âc u âbnûs
 5 Sa'yiyle Hâletî yine meşşâta-i kalem
 Gösterdi pîr-i zâl-i ma'ânîyi nev-'arûs

345

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Mûy-ı hâlün seyr idüp gönlüm olaldan pür-heves

- Ser-be-ser dünyâ degüldür çeşmüme per-i meges
- 2 Düşmen-i nâ-kes yanında döstüm kes düşmesin
Gerdenin ‘âşık tutarsa tîguna lutf eyle kes
 - 3 Her gice bir gül-‘izârun eylerin vaslın hayal
Pister ü bâlînümüz olsa revâdur hâr u has
 - 4 Oldı yir yir dâg-ı gamlarla bu cismüm çâk çâk
‘Andelîb-i câna bir güllerle zeyn olmuş kafes
 - 5 Ol ruh u ol zülfi yâd idüp gazelde Hâletî
Âyet-i Nûr u Duhân’ı kıldı gûyâ muktebes

346

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Olamaz ney nâlede erbâb-ı ‘ışka hem-nefes
Iztrâb-ı dil gerekdür ana mânend-i ceres
- 2 Eylemez bir cânibe hergiz ‘azîmet şâh-ı ‘ışk
Leşker-i endûh u mihnet olmayınca pîş ü pes
- 3 Rûy u müyun iki âyetdür ki Münşî-i kazâ
Eylemişdür sûre-i Nûr u Duhân’dan muktebes
- 4 Korkarın reftâr-ı ta‘lîm itdüre ebr âh ile
Serv-i gül-şen dâmen-i yâra bulursa dest-res
- 5 Nâvek-i cevrun ne denlü gelse saklar Hâletî
Düzmek ister gibi andan murg-ı câna bir kafes

347

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Âh ile irmege kapuna eylerüz heves
Zîrâ ki bâga bâd ile gelmez mi hâr u has
- 2 Ol ‘îsi-i zamân yine eylerdi feyz-rûh
Ana mukârin olsa dil-i mürde bir nefes
- 3 Gitsem ‘adem vilâyetine ‘ışk-ı yâr ile
Sıyt u sadâ-yı nâle vü zârüm yeter ceres
- 4 Tutdum efendi gerdenümi tîg-i tîzüne
Bir bî-kesem beni il içinde düşürme kes
- 5 Andı cemâlünü yine nazmında Hâletî
Nûr âyetini kıldı kelâmında muktebes

348

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ben zârı Kays u Kûh-ken'e eylemen kıyâs
Lâzım degül ki pey-rev ola merd-i reh-şinâs
- 2 Minnet Hudâ'ya dil reh-i pür-gül-ı fikreti
Lâ-havle himmetiyle güzâr itdi bî-hirâs
- 3 Mest-i mey-i melâmetem olsam 'aceb degül
Dîvâr-ı ârzûya reh-i gamda bî-mesâs
- 4 Pîr-i mugân-ı mey-kedemüzdür du'â iden
Kâh-ı neşât u 'ıyşa bırakdukda Cem esâs
- 5 Ey Yûsuf-ı cemâl senün hüsnün âyetin
Lâyık iderse münşi-i eflâk iktibâs
- 6 Ey Hâletî sen istedüğün tîg-i himmeti
Kışt-i ümîde eyledi dihkân-ı dehr dâs

HARFÜ'Ş-ŞİN

349 *Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*

- 1 Ben zerre-i mahabbetem ol hüsn ile güneş
Girmek ne lâzım aramuza kimse ebr-veş
- 2 Her n'eylediyse itdi sifâl-i şikestenün
Zevkin Cem'e tuyurmadı rindân-ı bâde-keş
- 3 Hem cezbe-i Cemâl ola hem sadme-i Celâl
Virmez mi ben za'ife tenezzül bu keş-me-keş
- 4 Seyr-i zülâl-i 'ışk safâsındadır yine
Tutsa fezâ-yı mahşeri feryâd-ı el-'ataş
- 5 Hiç lutf-ı yâra Hâletiyâ olmadum dûçâr
Nerrâd-ı bezm-i 'ışk olalı atmadum düşeş

350

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Ser-i zülfin çeker 'uşşâk elinde görse ol meh-veş
Bu bâgun serv ü şimşâdında yokdur öyle bir ser-keş
- 2 Tenüm zerd ü derûnum tâbe-leb tîr-i melâmetdür
Gören yanında ol şâhun sanur bir zer-nişân tirkeş
- 3 Hevâ-yı 'ışk-ı dil-ber şiddetiyle korkarın bir gün
Çıkup çerhe yaka meh hırmenin kalbümdeki âteş
- 4 Hat-âver olmadan seyr eyle ey dil la'l-i dil-dârı

- Eger kim görmek istersen cihânda bir mey-i bî-gış
 5 Görenler şâhid-i mevzûn-ı beytün Hâletî dirler
 Zen-i devrân togursun böyle zîbâ dil-beri beş beş

351

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Kanlu gelürse dîdelerümden 'aceb mi yaş
 Zîrâ ki kıldı nâhun-ı gam bagrumı hırâş
 2 'Uşşâk tîg-i âhı çeküp biribirine
 Kûyında oldı bu gice yârün 'aceb savaş
 3 'Akl ile 'ışk eyleyicek sînede neberd
 Bagrum dahı çıkardı getürdi bir iki baş
 4 Rez duhterini görse hemân ditremek tutar
 Sanman ki geldi pîr-i harâbâta irti'âş
 5 Eyler niçe belâ-keşi bir lahzada helâk
 Keştî-i ser-nigûn mıdur ey Hâletî o kaş

352

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Satılsa kûy-ı yârda 'uşşâk-ı pür-hurûş
 Ta'n eyleme sen anlara ey şeyh-i hod-fürûş
 2 Meclisde bâde gelse ayâg ile yârdan
 Olurdı ana müzd-i kadem nakd-i 'akl u hûş
 3 Lû'lû-yi eşk-i çeşm-i ter olmazdı der-kenâr
 Sînemde itmeseydi eger bahr-i 'ışk cûş
 4 Çeşmümdede kana gark olan merdümüm midür
 Yâ saldı mı ki 'aksini ol yâr-i sürh-pûş
 5 Cismüm sarardı Hâletiyâ derd-i 'ışkdan
 Olsam 'aceb mi murg-ı hazân-dîde-veş hamûş

353

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Tîşe-i derd ü belâdan çekmişüm çok serzeniş
 Kûh-ken'den kalmazum ben de düşerse başa iş
 2 Bildügümdür dirmiş ol gül ansalar dil bülbülün
 Yıl geçer yâd eylemez nice bilişdür bu biliş
 3 Sâz-gâr olmazsa tan mı sûzen-i müjgânlarun

- Câme-i sabrum benüm hiç tutmaz olmuşdur dikiş
- 4 Bulmag istersen eger ol gevher-i güm-geşteyi
Dâmen-i eflâke sen ey âteş-i dil pek yapış
- 5 Bana râhat virmemiş bir lahza kassâm-ı ezel
Eşk-i germ ü âh-ı serdüm eksük olmaz yaz u kış
- 6 Nakd-i cân ile harîdâruz metâ‘-ı vuslata
Eylerüz ol hâce-i hüsn ile biz alış viriş
- 7 Firkatünle gam yimekden Hâletî kılmaz ferâg
Olsa bir pîr-i mahabbet kalmasa agzında diş

HARFÜ’S-SÂD

354 *Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*

- 1 Yâd-ı zülfün itdürüp ben zâr u ser-gerdâna raks
Sandılar kim itdi zencîriyle bir dîvâne raks
- 2 Girse ol şem‘-i dil-efrûzum çü fânûs-ı hayâl
Eyliye sûretleriyle şevkden büt-hâne raks
- 3 Olmasaydı leb-be-leb ol âfet-i devrân ile
Meclis içre eylemezdi dem-be-dem peymâne raks
- 4 Def gibi gögsüm dögem ben hicr ile lâyıq mıdur
Şevk-i vaslunla ide bezmünde her bî-gâne raks
- 5 ‘Âşık-ı bî-dil ana dirler cihânda Hâletî
Âteş-i ‘ışka yanarken ide çün pervâne raks

355

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bir demde bin belâ-keşi gamdan ider halâs
Şemşîr-i ebrarı gibi var mı ider halâs
- 2 Şol murg-ı cân u dil ki saçun dâmına düşe
Ölür gider anı idemez kimseler halâs
- 3 Kalur mı bu yemînün elinde yakam benüm
Hüccet çıkarup itmese hattun eger halâs
- 4 ‘Uşşâkun âh-ı serdine incinmesün rakîb
Olmaz cefâ-yı bâd-ı hazândan seher halâs
- 5 Derbend-i ‘ışk Hâletiyâ cây-ı bîmdür
Degme belâ ile olamaz cân u ser halâs

HARFÜ’Z-ZÂ

356 *Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün*

- 1 Şerbet-i la'lin kılur her hasteye ol yâr 'arz
Mîr-i mülk-i hüsnür itse ne var tîmâr 'arz
- 2 Yâri görse hâlini lâ-büdd kılur 'âşık 'ıyân
Gûyiyâ eyler tabîbe derdini bîmâr 'arz
- 3 Nâvekünden hergiz olmaz ayrı peykânun senün
Niçe kan dökmiş dilâverdür yanında var 'arz
- 4 Kâküli gösterdi 'uşşâkun perîşân oldugın
İtdi 'asker hâlini gûyâ ki bir ser-dâr 'arz
- 5 Olmaz ise Hâletî kâ'il husûs-ı bûseye
Ol şeh-i nâzük-mizâca itme hiç tekrâr 'arz

HARFÜ'T-TÂ

357 *Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün*

- 1 Var ise aklun koma dünyâya pây-ı inbisât
Gâfil olma cây-ı âsâyîş degüldür bu bisât
- 2 Turmayup gitmekde sabrum gelmede derd ü belâ
Râh-ı 'ışk üstünde gûyâ kalbüm oldı bir ribât
- 3 Bulamazlar sonradan ayrılmaga hergiz mecâl
Şîr ü şeker-veş güzellerle idenler ihtilât
- 4 'Âşıkun gamdur gelen mâtem-serâ-yı kalbine
Düşmana ammâ nedîm-i bezm-i 'işretdür neşât
- 5 Râh-ı 'ışka girmede mâye tevekküldür hemân
Hâletî yohsa müfid olmaz bu yolda ihtiyât

358

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Safha-i haddünde olan benleri kim kıldı hat
Münşi-i kudret yine bir nâme yazdı bî-nukât
- 2 Sûsen ü servinden itdüm bâg-ı dünyânun ferâg
Mu'tedildür kâmetün lâ-hayra illâ fi'l-vasat
- 3 Cennet-i kûyun senün dârü's-selâma benzedem
'Âşık-ı şûrîdenün eşk-i revânun sandı şat
- 4 Eylerüz dâ'im bat-ı sahbâya bakmakdan safâ
Sâhil-i bahr-i ferahda görmedük bir öyle bat
- 5 Bî-tereddüd bizdedür var ise yanlışlık hemân

Hâme-i takdîrden ey Hâletî gelmez galat

HARFÜ'Z-ZÂ

359

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 'Aceb mi itse dil-ber ben garîb-i mübtelâdan haz
Şeh-i 'âlfî-cenâb eyler geh olur bir gedâdan haz
- 2 Vefâyı eksük itme yine sen 'âşıklara cânâ
Düşen 'ışk ehline göstermedür gerçi cefâdan haz
- 3 Cefâ çeksün gönül cevrun vefâ bilmezse 'âlemde
Belâ virsün Hudâ 'ışkunda itmezsem belâdan haz
- 4 Hevâ-yı 'ışk mühlikdür dir erbâb-ı hıred ammâ
Ne hikmetdür mizâc-ı 'âşık eyler ol hevâdan haz
- 5 Keder çekse n'ola ey Hâletî tab'un gören düşmen
İder mi bed-likâ âyîne-i sûret-nümâdan haz

360 *Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün*

Mefâ 'ilün

- 1 Zamâne itmez oldu şimdi merd-i pür-hünerden hazz
Cihân bir pîre-zâl-i köhnedür kim itmez erden hazz
- 2 Olup 'uşşâka hayrân kor benânın agzına dâ'im
Civânum tıfl-ı nev-resdür ki eyler ney-şekerden hazz
- 3 Didüm kim eşk-i çeşm ü dâg-ı dilden var mıdur hazzun
Didi nâz ile dil-ber eylerin ben sîm ü zerden hazz
- 4 Sen ey zâhid idersin hazz dâ'im tâc terkinden
Dil-i 'uşşâkı gör kim anlar eyler terk-i serden hazz
- 5 Usanmışdur meger kim sûretinden halk-ı dünyânun
İder âyîne-i dil Hâletî şimdi kederden hazz

HARFÜ'L-'AYN

361 *Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün*

- 1 Besdür âhum yakmasun her kevkeb-i nevvâr şem'
Tengnâ-yı 'âleme lâzım degül tekrâr şem'
- 2 Benzedürdüm kendümi pervâneye öldükde ger
Başum ucında benüm yaksaydı bir gam-hvâr şem'
- 3 Kendü yakmakla kanâ'at kılmayup pervânesin
Bulsa eyler dûddan bir ebr-i âteş-bâr şem'

- 4 Zulmet-âbâd-ı belâdur çünki zindân-ı cihân
Mihri enverden yakarlar gündüzün nâ-çâr şem‘
5 Hâletî pervâne-veş kendin çalar yirden yire
Bezm-i agyâra olursan ey perî-ruhsâr şem‘

362

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Gil ü bârânı dil-ber gelmege her dem tutar mâni‘
Muhassal vuslata yirden çıkar gökden iner mâni‘
2 Varur kâşânesine illerün bî-bâk ü bî-pervâ
Bize geh bîm-i mâderdür gehî pend-i peder mâni‘
3 Bulup tenhâda ol şûhî ümîd-i vuslat eylerken
‘Adû-yı rû-siyeh n’eyler kara bahtum yeter mâni‘
4 Bana geçmez dime ey verd-i ra‘nâ bülbülün âhı
Hadeng-i âhene ‘âşıklarun olmaz siper mâni‘
5 Beni ey Hâletî çokdan gelürdi öldürürdi gam
Eger kim olmasaydı nâvek-i âh-ı seher mâni‘

363

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Dûd-ı âhum eksük olmazsa n’ola mânend-i şem‘
Od yanar başumda sensüz ey meh-i hurşîd-i lem‘
2 Hâne-i çeşme hayâl-i yâr gelmek var diyü
Sildi süpürdi içini taşını müjgân ü dem‘
3 Ol kıyâmet-kadde irgürmezse devrân eylerüm
Sarsar-ı âhumla bünyâd-ı cihânı kal‘ u kam‘
4 Alçak olur yalımı başlar ‘arak-rîz olmaga
Pertev-i mihr-i ruh-ı yâr ile olsa şem‘ cem‘
5 Bir güherdür degme gûşa varmaz ol ey Hâletî
Tutmasa a‘dâ ‘aceb mi şî‘r-i rûh-efzâna şem‘

364

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Nâle-i ‘uşşâkı yâr eyler didiler istimâ‘
Ney gibi nâlân olup kıldum sürûrından simâ‘
2 Kadri yok kûyunda hiç kâlâ-yı cân-ı ‘âşıkun
Kıymeti erzân olur çok gelse zîrâ bir metâ‘

- 3 ‘Âşık-ı dil-dâde itmez miydi çokdan döstüm
Mümkün olsaydı eger tîg-i gamundan inkıtâ‘
4 İrgürüp encâmına eyyâm-ı savm-ı firkati
‘İyd-ı vasl olsa disek ey mâh-ı rûze elvedâ‘
5 Kalb-i dil-berden kopan seng-i cefâdur Hâletî
İtmişümdür ben bu ma‘nâyı sözünden intizâ‘

HARFÜ’L-GAYN

365 *Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*

- 1 Yaksa dil-ber meclisinde sîne-i agyâra dâg
Olur ol agyâra gül cân-ı dil-i bîmâra dâg
2 Cûy-bâr üzre düşen berg-i gül-i hamrâ gibi
Yaraşur hakkâ ki cism-i ‘âşık-ı dîdâra dâg
3 Sonra sîm-i eşk-i çeşmümden bozuldu gerçi kim
Sîne-i ‘âşıkda dönmişdi kızıl dînâra dâg
4 Hayl-i a‘dânun ana hergiz ilişmez gözleri
Gül-şen-i cân içre benzer bir gül-i bî-hâra dâg
5 Lâle-i küh-sâr-veş rif‘at bulurdum Hâletî
Yaksa bir gün cismüme ol şûh-ı âteş-pâre dâg

366

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Kıldum ‘ilâc-ı hâtır-ı bîmârdan ferâg
Döndüm ana ki eyliye tîmârdan ferâg
2 Bâd-ı hümûm-ı firkat ile alışup mizâc
İtdüm hevâ-yı vuslat-ı dil-dârdan ferâg
3 Cân virmeden yetiş diseler haste-i gama
İtmez o yâr şîve-i reftârdan ferâg
4 Def‘ idemem anun niçe yıllar nedâmetin
Bir gün gelürse hâtıruma yârdan ferâg
5 Ey Hâletî mukadder olandur zuhûr iden
Evlâ budur ki idesin efkârdan ferâg

367

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Kim yaksa sînesine dehânun gamıyla dâg
Öldükde kabri üzre yana gaybdan çerâg

- 2 Az kalsa tan mı şem‘-i hayâtum söyünmege
Kalmadı yana yana benüm yüregümde yag
- 3 Katl eylerin seni diyü itdün yemînler
Ey âfet-i zamâne hemân ol cihânda sag
- 4 Bir agzı bin dili ola her gonçe-i gülün
Nice figânlar eylesün ‘andelîb-i bâg
- 5 Dâg ile na‘l ile pür idüp yâr cismümi
‘Işkında kıldı Hâleti-i zârı göz kulag

368

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şevk-i ruhsârunla yakmış lâle-i küh-sâr dâg
Kaddüne dîvâne-i ser-der-hevâdur serv-i bâg
- 2 Şöyle bî-hûşam yemînümden yesârum seçmezem
Darbet-i seng-i cefâdan bir yirüm kalmadı sag
- 3 Anda kalmış mâhi-i bahr-i safâdur hançerün
Tûr miyân-bendün olupdur sanki bir pîçide ag
- 4 Himmet it tâ kim sına şeytân ayagı dâstüm
Kıl şikeste destüne sundukça düşmenler ayag
- 5 Gâh bedr ü geh hilâl olur sanurlar Hâletî
Olsa seyl-i eşküme mâh-ı münevver göz kulag

369

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bâr-ı gamıyla kâmetüm oldu dü-tâ dirîg
Bilmez ne çekdügüm benüm ol kaşı yâ dirîg
- 2 Bir demde bin belâ-zedeyi eyleyüp helâk
Bir gün birisine dimez ol bî-vefâ dirîg
- 3 Bakdı rakîbe la‘l-i lebin dişledi o yâr
Cânum elümden olmadı hergiz rehâ dirîg
- 4 Üftâde oldu çâh-ı zenahdân-ı dil-bere
Düşdi yine belâya dil-i mübtelâ dirîg
- 5 Hiç kandurur mı Hâletiyâ âb-ı vuslata
Bir reşha-i murâdı iden dil-rübâ dirîg

HARFÜ’L-FÂ

370 *Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün*

- 1 Yatur kapunda ‘âşık-ı bî-cân taraf taraf
Gûyâ kesildi Ka‘be’de kurbân taraf taraf
- 2 Gelse hayâl-i nâvek-i müjgânı çeşmüme
Eglenmeyüp hemân saçılır kan taraf taraf
- 3 Olsa eger ki ‘akl perîşân ‘aceb degül
‘Arz-ı cemâl idince civânân taraf taraf
- 4 Şehr-i visâlüne nice vâsıl olur gönül
Turmuş yolunda reh-zen-i hicrân taraf taraf
- 5 Her yana vardı tab‘umun âsârı Hâletî
Gûyâ ki atdı dürrleri ‘ummân taraf taraf

371

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 ‘Âşık-ı ‘adl iderin diyü iderken niçe lâf
Merhamet kılmaz isen hâlüme cânâ insâf
- 2 Beni gel gamze-i hûn-rîzüne teslîm eyle
Kendün öldürmeden eylersen eger istinkâf
- 3 Firkat ü vuslat ile havf u recâdur kârum
Kaldı ortada gönül niteki ehl-i a‘râf
- 4 ‘Âşık-ı zâr u nizârı iki biçmekdür işi
N’ola ol dil-ber içün dirler ise mûy-şikâf
- 5 Virme güftârını nâ-dân eline Hâletiyâ
Dürr ne denlü çoğ ise anı yazıkdur itlâf

HARFÜ'L-KÂF

372 *Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün*

- 1 Cenâbuna nice 'arz olunur bu derd-i firâk
Sürûr-ı 'ıyş gelür sana nâle-i 'uşşâk
- 2 Safâlar itdi gönül kaşlarun hayâli ile
Serây-ı sînede yapıldı gûyiyâ iki tâk
- 3 Olurdu râh-ı melâhatde yâr ile hem-pâ
Eger ki serv-i hırâmân olaydı sîmîn-sâk
- 4 Kanı senün gibi gün yüzlü bir perî sîmâ
Gören cemâlünü müştâk görmeyen müştâk
- 5 Bana zamâne göz açdurmaz oldu Hâletiyâ
Duhân-ı âhum ile toldı ser-be-ser âfâk

373

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bâg-ı dehre ser-be-ser virmezdi revnak âb-ı 'ışk
Mâ-verâ-yı 'arşdan devr itmese dülâb-ı 'ışk
- 2 Âftâb-ı feyzi bizden sor ki olmışdur bize
Cümle etbâk-ı felek elvâh-ı usturlâb-ı 'ışk
- 3 Eylemez hergiz tenezzül yohsa mânend-i habâb
Bu tokuz keşfti nâ-peydâ ider gird-âb-ı 'ışk
- 4 Gam harâbâtında bin yirden açarlar tâze hum
Sâgar-ı çeşmümden eksilse eger hûn-âb-ı 'ışk
- 5 Bir zamân pîrâhen-i sabrum 'aceb bisyâr idi
Şimdi oldu cümlesi fersûde-i meh-tâb-ı 'ışk
- 6 Ol neheng-i bahr-i teslîmüz ki tutduk kâmumuz
Geçmeden habl-i metîn-i mihnete kullâb-ı 'ışk
- 7 Ugramaz mı üstüme bir gün benüm de Hâletî
Ol has u hâşâki yirden kalduran seyl-âb-ı 'ışk

374

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Burc-ı sînemden ki togdı mihr-i pür-envâr-ı 'ışk
Gitdi dilden h'vâb-ı gaflet oldu cân bîdâr-ı 'ışk
- 2 Kıssa-i Mansûr'ı zâhid gûş idüp havf eyleme
Hiç senün gibi harun bârın çeker mi dâr-ı 'ışk

- 3 Hâke yek-sân itdi bir an içre gönlüm şehrini
Yıkmada izhâr idermiş san‘atın mi‘mâr-ı ‘ışk
- 4 Aldı sîb-i gabgabından behre âhir tıfl-ı dil
Himmat-i pîr-i mahabbet kıldı ber-hurdâr-ı ‘ışk
- 5 Cümle eşyâ hisse-dâr olmazdı andan Hâletî
Mâ-verâ-yı çerhden devr itmese pergâr-ı ışk

375

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Ser fedâ itmekdür ey dil ‘âşıkâ tedbîr-i ‘ışk
Kelle-i ‘uşşâkdur zîrâ gıdâ-yı şîr-i ‘ışk
- 2 Cismümi zerd eyliyen derd-i firâk-ı yârdür
Bendedür ol hâki altun eyliyen iksîr-i ‘ışk
- 3 Şol zamân kim kıldı Mecnûn’un namâzın rûzgâr
Tutdı hep dünyâ yüzün âvâze-i tekbîr-i ‘ışk
- 4 Şu‘leler izhâr ider olsa havâle ‘âşıkâ
Öldürürken üstine nûr indürür şemşîr-i ‘ışk
- 5 Eylemez sayyâd-ı dehrün zahm-ı tîrinden hazer
Bend-i fitrâk-i ta‘allukdan kaçâr nahcîr-i ‘ışk
- 6 Gelmesinden gitmesinden hazz ider ‘âşıklarun
Zerre-perverdür ezelden mihr-i ‘âlem-gîr-i ‘ışk
- 7 Şâh-ı encüm lerzeden hâlî degüldür Hâletî
Ben livâ-yı dûd-ı âhumla olaldan mîr-i ‘ışk

376

Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

- 1 Girse gönül şehrine husrev-i zî-şân-ı ‘ışk
Hâzır olur mîş-i cân olmaga kurbân-ı ‘ışk
- 2 Olmag ile mûr-ı dil rîze-hor-ı h‘ân-ı gam
Oldı müyesser ana kurb-ı Süleymân-ı ‘ışk
- 3 Fenn-i sülûk ehlinün eşbehi Zünnûn iken
Harfîne engüşt kor tıfl-ı debistân-ı ‘ışk
- 4 Geçse n’ola ‘ömrümüz ka‘r-ı yem-i gussada
Degmede girmez ele gevher-i ‘irfân-ı ‘ışk
- 5 Dil-ber-i dil-sahtdan merhamet ister gönül
Hâsıl umar sengden sa‘y ile dihkân-ı ‘ışk
- 6 Bedreka-i ârzû olmadı hiç sâz-gâr

- Oldı gamum fi'l-mesel rîk-i beyâbân-ı 'ışk
 7 Murg-ı dil ol goncenün agzına baksa n'ola
 Böyledür ey Hâletî resm-i gül-istân-ı 'ışk

377

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Gamunla dîde vü dildür çeken belâ-yı firâk
 Gören cemâlünü müştâk görmeyen müştâk
 2 Olurdu 'arsa-i hüsn içre yâr ile hem-pâ
 Eger ki serv-i hırâmân olaydı sîmîn-sâk
 3 Sabâ gelür diseler hâk-i râh-ı dil-ber ile
 Kalur çü halka-i der yolda dîde-i 'uşşâk
 4 Güzellerün de olur hattı gelmesi bir gün
 Niteki mihr ile mâha irer kûsûf u mehâk
 5 Egerçi Hâletiyâ urdu âteşe dil-ber
 Yanup yakıldı murâd üzre nâme-i eşvâk

378

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Dem-â-dem âh u efgân eylerüm sabr u karârum yok
 Benüm 'ışk içre zîrâ Kûh-ken-veş gayrı kârum yok
 2 Revân olsa eger gül-gûn-ı eşküm bana incinme
 Bilürsin 'âcizem elde 'inân-ı ihtiyârum yok
 3 Benüm gibi senün pâ-mâl-i gam bin hâk-sârün var
 Senün gibi benüm bir nâz-perver şeh-süvârum yok
 4 Bir iki nâvek-i dil-dûzdan ihsân eyleyüp câna
 Dimiş kim şimdi artık sana lâyık bergüzârum yok
 5 Zebûnam şol kadar gamdan ki âh u zârdan kaldum
 Benüm ey Hâletî bu şeş-der-i âlemde zârum yok

379

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Vücûdı 'âşık-ı bî-dillerün gubâr olıcak
 Reh-i nigâra düşer rûzgârı yâr olıcak
 2 Şarâb-ı gamla tolı şîşedür dil-i pür-hûn
 Akar bu kanlu yaşum anda inkisâr olıcak
 3 Nukûd-ı dâne-i eşkün o kebgî sayd itsün

- Metâ‘-1 vaslı kaçurma meded şikâr olıcak
 4 Nigârı kendüye kullâb-1 ‘ışk ile çekemez
 Belâ çeker kişi hercâ’îlerle yâr olıcak
 5 Güneş gibi sala âfâka Hâletî pertev
 Belâgat ehline bir zerre i‘tibâr olıcak

380

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şöyle te’sîr eylemişdür sûziş-i nâr-1 firâk
 Kevkeb-i bahtumda da eksük degüldür ihtirâk
 2 Cümle bezm ehli çeküp öpmek diler ayakların
 Her kaçan kim göstere sâkî-i meclis sîm-sâk
 3 Keşti-i sabrı olur ‘ışk ehlinün zîr ü zeber
 Olsa mevc-engîz bahr-i bî-kenâr-1 iştiyâk
 4 Bâg-1 ‘ışkında gül-i bâdâm zanneyler o yâr
 Aglamakdan düşse çeşm-i ‘âşık-1 şeydâya ak
 5 Kudreti kalmaz humâr-1 gussadan reftâra hiç
 Hâletî’ye sâkiyâ irmezse destünden ayak

381

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 ‘Azm-i gül-zâr eylemez dil bulmayınca yâri çak
 Gonce tıflınun var ey şeb-nem başına akçe tak
 2 Hayli mestânı düşürme birbirine zâhidâ
 Gâfil olma kim senün başunda ufanur kabak
 3 Bakma za‘f-1 hâlûme âh u enînümden sakın
 Ey ‘adû sen ser-güzeşt-i peşşe vü Nemrûd’a bak
 4 Hiç dehânun noktasından geçmege yokdur mecâl
 Tıfl-1 câna mushaf-1 rûyunda olmuşdur turak
 5 Küşte-i yâr olduğum kabrümde yazsunlar benüm
 Alsun erbâb-1 fenâ levh-i mezârumdan sebak
 6 Tab‘-1 vekkâdun fûrûzân eyleyüp ey Hâletî
 Sûz-nâk eş‘âr ile hâsidlerün bagrını yak

382

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Dem-â-dem âşnâya ‘âdetün cevri ü cefâ ancak

- Senünle âşnâlık ehl-i 'ışka bir belâ ancak
 2 N'ola hûbân-ı 'âlem baksa kalsa rûyuna cânâ
 Cemâlün hak budur âyîne-i sun'-ı Hudâ ancak
 3 Safâ-yı Ka'be-i vasla irenler bî-nevâlardur
 Bu yolda sa'y-i erbâb-ı mahabbet hep hebâ ancak
 4 Olur mı tâk-ı ebrû-yı nigâra bakmaga çâre
 Mahabbet ehlinün hicrân ile kaddi dü-tâ ancak
 5 Dil-i dîvâne şimdi şehri-yâr-ı milket-i gamdur
 Başında saçların sevdâları zıll-i Hümâ ancak
 6 N'ola rûy-ı niyâzı sürseler hâk-i der-i yâra
 İşin 'âşıkların altun iden ol kîmiyâ ancak
 7 İşidüp kıssa-i Leylâ vü Mecnûn'ı dimiş dil-ber
 Bizümle Hâletî beyninde olan mâ-cerâ ancak

383

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Mecâzî 'ışka aslâ dilde şimden sonra niyyet yok
 Nedür andan garaz çünkim güzellerde hakikat yok
 2 Dükendi nakd-i eşküm nâ-tüvân oldu tenüm cânâ
 Varurdum Ka'be-i kûyuna ammâ bende kudret yok
 3 Gice tâ subh olunca gerçi kim yıldız sayar çeşmüm
 Uyanmaz dîde-i bahtum sitâremde sa'âdet yok
 4 Cünûn fennini ta'lîm eylemek kâbildür ammâ kim
 Dil-i dîvânemüz uslanmaga hiç kâbiliyyet yok
 5 Safâmuz var idi gâyet görürken rûy-ı dil-dârı
 Gönül âyînesinde Hâletî şimdi o hâlet yok

384

Mef'ülü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 Yârün yoluna cânı revân eylese 'âşık
 Olmaz mı yine vasl ile cân bulmaga lâyıık
 2 Ser-çeşme-i çeşmüm var ise hûn-ı cigerdür
 Yaşum niçe demdür ki akar kana boyanık
 3 Yok mı şeb-i hicrün 'acabâ subh-ı visâli
 Görmez mi senün lutfunı hiç 'âşık-ı sâdık
 4 Virmez bana ölsem de şarâb-ı la'l-i lebin
 Cân almada ammâ ki tabîbüm katı hâzık

- 5 Çokdan irişürdi dil-i bîmâr helâke
Olmasa o kân-ı keremün lutfına vâsık
- 6 ‘Ummân-ı mürüvvet dür-i deryâ-yı fütüvvet
Hurşîd-i sipihr-i ‘azamet sâye-i Hâlık
- 7 Ferş-i haremi âyine-i rûy-ı murâdât
Dest-i keremi maksim-i erzâk-ı halâyık
- 8 Âzâd ide gör Hâletî’i bend-i belâdan
Çün oldı senün bendelerün silkine lâhık
- 9 Devlet ola hemvâre rikâbunca mülâzım
Tedbîrüne takdîr ola her gâh muvâfık
- 10 Kurtulmaya cellâd-ı felekden ser-i a‘dâ
Mâdâm ki şemşîr-i meşârik ola şârik

HARFÜ’L-KÂF

385 *Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*

- 1 Revzen-i cennet açarsın sîneni itdükçe çâk
Mübtelâ-yı dûzah-ı hicrânı eylersin helâk
- 2 Olsa ehl-i ‘ışk eger ‘işretüne Cemşîd de
Bîm-i hicr-i yâr ile elbette olur gussa-nâk
- 3 Câna cân olmaz lebiyle tenden ayrılmazsa rûh
Devlet-i pâ-bûsa irmez cism eger olmazsa hâk
- 4 ‘İşret-i Cemşîd’i yâd eyler meger Nev-rûz’da
Giryeye-i bî-ihdiyâr eyler ana irdükçe tâk
- 5 Garka-i âb-ı sirişk olsam kayırmaz Hâletî
Böyledür zîrâ ezelden iktizâ-yı ‘ışk-ı pâk

386

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Ne kadar olsa hamîde kad-i ehl-i idrâk
Yetişür ana yine tîg-i cefâ-yı eflâk
- 2 Gamzeden düşmen-i nâçîze olup hançer-keş
İtme ben ‘âşıkunı tîg-i cefâ ile helâk
- 3 Tâze cân-bahş ider ol şâh-ı şikâr-endâzum
Kılsa nahcîlerin beste-i bend-i fitrâk
- 4 Haber alursa eger nîze-i müjgânundan
Hîme-i âteş-i hurşîd ide rümhini simâk

- 5 Herze-gerd olma sakın Kays-sıfat Hâletiyâ
Kûy-ı dil-dârda sabâh saçar isen başuna hâk

387

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Kendüye eglence eyler va'de-i ferdâlarun
Gün geçürmekdür murâdı 'âşık-ı şeydâlarun
2 Eşkümün gül-gûnı olmazdı bu denlü tîz-rev
Tâziyâne olmasa mergûl-ı 'anber-sâlârun
3 'Aksini mir'ât-ı maksûdında zengâr anlamış
Yohsa güftârın göreydün tûti-i gûyâlarun
4 Sûfîyân-ı kûr-dil gördükçe mey sun sâkiyâ
Hayrdur virmek 'asâ destine nâ-bînâlarun
5 Her zamân âmed-şud-ı dil-dâra tâbi'dür yaşum
Cezr ü meddi Hâletî mu'tâddur deryâlarun

388

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Ol şeh-i hüsnün olurdu rûyına benzer dimek
Kurs-ı mâh-ı 'âlem-ârâ olmasaydı bî-nemek
2 Kazıdursa hattını evvelkiden a'lâ çıkar
Safha-i ruhsârına virmez hâlel ol hattı hak
3 Gussa-i dehr ile 'aklum gitdi hep şimden girü
Bildüğinden kalmasun sâkî-i 'ayyâr-ı felek
4 Ya bu hirmenden misâl-i keh-rübâ kaldurma kâh
Ya le'imân-ı zamânun minnetin taglarca çek
5 Bir sözüyle hâkden kaldurmaz ol 'Îsâ-nefes
Mürde-i gam yatsa kûyında eger tâ haşre dek
6 Bîsütün'dan derd ile her taş ki kesdi Kûh-ken
Sâgar-ı ikbâl-i Pervîz'e tokundu yek-be-yek
7 Kişt-zâr-ı sîne hâlî turmasun ey Hâletî
Benlerin yârün tasavvur kıl mahabbet tohmın ek

389

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 Tâb-ı cefâ-yı yâr ile yanmakdadur yürek
Tûfân-ı nârdur bu ki mey zevrakı gerek

- 2 Ser-geşte kıldı zerre-sıfât şimdilik bizi
Dahı ne gûne saklar ola bilmezüz felek
- 3 La'lün meyi bozulmaya cânâ ne hâldür
Dest-i kazâ bu denlü komışken ana nemek
- 4 Cân bûstânda bitmez eyâ serv-i ser-firâz
Gûş itme dirler ise sana ehl-i 'ışkî ek
- 5 Ehl-i mahabbete ölüm üzre ölüm budur
Yar öldürürken eyliye a'dâ gelüp dilek
- 6 Oldur kızıkların çıkarana sîm-tenlerin
Erbâb-ı dil 'aceb mi dise bâdeye mihek
- 7 Ey Hâletî gönüller alur her ne geysel yâr
Te'sîr-i tîr-i gamzeye lâzım degül yelek

390

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Meger ki çeşm-i kemân-dârı nâ-tüvândur pek
Kalur öginde anunçün her atduğı nâvek
- 2 Kapunda tîgine tutmuşdı gerdenin 'âşık
Mukayyed olmayıcak gitdi boynını egerek
- 3 Ne gözde eşk ne dilde karâr kalmışdur
Ne var idi güzelüm böyle ictinâb idecek
- 4 N'ola yir eylese gönlümde nâvek-i dil-ber
O hûba benzedürin kim geye beyâz yelek
- 5 İşün o lebler içün dâg-ı derd yakmakdur
Netîce mi virür ey Hâletî bu nân u nemek

391

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Çünkü mey yok niçe bir gösterür âyâ bilsek
Birbiri içre tokuz câmını sâkî-i felek
- 2 Elem-i hasret-i yâr ile budur ki görinen
Hirmen-i âteş ola dâg-ı cünûnum giderek
- 3 Âh-ı Şeb-dîz'ini Gül-gûn sirişkümle gören
Didi kim böyle gerek şâh-ı gam-ı 'ışka yedek
- 4 'Âşıkun sîm-i sirişkinde idersen şüphe
Olmaz ey şûh ana hiç seng-i cefâ gibi mihek
- 5 Kâ'il ol kısmete çün rûz-ı ezelden vâ'iz

Söylemek sana virülmüş bana söz dinlememek

- 6 Ele al gezlik-i teslîmi vü kıl Hâletiyâ
Nokta-i şekki ser-i satr-ı tefekkürden hak

392

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 N'ola 'aynında olmazsa cihân mest-i mey-i nâbun
Habâb-ı bâdedür çerh-i berîni 'âlem-i âbun
2 Çemen bülbüllerin ilzâma hergiz olmadı çâre
Gül-i sad-berg ile yüzleşmeyince rûy-ı pür-tâbun
3 Bu şeb feryâdın arturmuşdı bülbül sahn-ı gül-şende
Güle göz koyduğun görmüş meger kim kirm-i şeb-tâbun
4 Meger kim dest-i lutf-ı yârdan dermân ola yohsa
Ber-â-berdür yanında rûz u şeb baht-ı girân-h^vâbun
5 N' için olmaz ki gül-zâr-ı emel ey Hâletî hurrem
Meger kim eskimişdür delvi bu gerdûnda dülâbun

393

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Cihân sîm-i sirişk ü nakd-i cân ile harîdârün
Alınmaz yine ammâ bûse-i la'l-i şeker-bârün
2 N'ola hûbânı şehrûn olsalar dem-beste yanunda
Senün taklîd olunmaz hattdur el-hak hatt-ı ruhsârün
3 Mecâl olmaya tâ kim gitmege gel ey gözüm yaşı
Beni pâ-der-gil eylersen eger kûyında it yârün
4 Dem-â-dem gösterüp dûd-ı siyâhun şerm-sâr itme
Bulutdan nem kapar bir verd-i terdür çünkü dil-dârün
5 İdermiş tal'at-ı hurşîdi nisbet rûy-ı dil-dâra
Elinden yanduga ey Hâletî çerh-i sitem-kârün

394

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Dirîgâ kim irişmez desti hergiz ben dil-efgârün
Ne dâmânına yârün ne girîbânına agyârün
2 N'ola şeb-dîz-i dûd-ı âha irhâ'-i 'inân itsen
Cefâsından katı âzürdeyüz çerh-i sitem-kârün
3 Yüzün göstermeyen bana sipihrûn her zamân oldur

- Hudâyâ dūd-ı âhın eksük itme bu dil-i zârun
 4 Çıkarımasaydı anı bir kalemden kâtib-i kudret
 Ser-â-ser böyle hemvâr olamazdı hatt-ı ruhsârun
 5 Senün ey Hâletî mazmûn-ı pâkûn hatt-ı nazmunda
 Akar âb-ı musaffâdur içinde bir çemen-zârun

395

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Döşendi sebz-gûn kâlîçesi bâga çemen-zârun
 Nihâlisin 'aceb mi çekseler her yana ezhârun
 2 N'ola hınc-i sabâya her biri turma süvâr olsa
 Giderler gül 'arûsın almaga ezhârı eşcârun
 3 Çemen ebkârınun sûrı düşer elbette Nev-rûz'a
 'Aceb mi câme vü pîrâheni al olsa gül-nârun
 4 Sabâ oynatmadan hâlî degüldür sahn-ı gül-şende
 Nihâl-i gül olup bir kâse-bâzı şehr-i gül-zârun
 5 Degül gül husrev-i Nev-rûz'a geldi kanlu pîrâhen
 İrince 'andelîb-i bâga zahmı hañçer-i hârun
 6 Hemân bir sen degülsin Hâletî mecnûn olan şimdi
 Ayagı geçdi zencîr-i cünûna cümle enhârun

396

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Nedür çak böyle dil-teng olması 'uşşâk-ı gam-hvârun
 Vefâ umdukça agzı ölçüsin almasalar yârün
 2 Senünle idemez da'vâ-yı hûbî ey gül-i ra'nâ
 Hezâr olsa eger ana güvâhı verd-i gül-zârun
 3 Sevâd-ı dîde çokdan mahv olundu âb-ı eşkümler
 Görinen şimdi 'aks-i hâlidür ol lâle-ruhsârun
 4 'Aceb mi olsalar erbâb-ı dil hep görmege mâ'il
 Beyâza şimdi çıkmış nüshadur hatt-ı siyeh-kârun
 5 'Aceb mi Hâletî 'ışkunla dâ'im göz kulag olsa
 Ne demlerdür ki özler ol senün refâtâr-ı güftârun

397

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 Sözüni gül n'ola dinlerse bülbül-i zârun

- Karâr-dâde-i hoş-elhânıdur bu gül-zârun
 2 Müzeyyen oldu yine rûy-ı çârsû-yı çemen
 Çözüldi yükleri hep kâr-bân-ı ezhârun
 3 Alup berâde-i elması çerh hakkâki
 Döküldi hurde-i pîrûzesi çemen-zârun
 4 Degül hat-ı zekanun dûd-ı âhıdur cânâ
 Esîr-i çâh-ı zenahdân olan dil-efgârun
 5 Marîz-i ‘ışk idügin Hâletî ‘ıyân itme
 Zebûna kıyması vardur bu çerh-i gaddârun

398

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Nice virürdi safâ safhasına gül-zârun
 Benefşe nüshasını almasa hat-ı yârün
 2 Şerâr-ı âhı dil-i pür-gama sipend iderüm
 Gezend-i çeşmi tokunmaya diyü agyârun
 3 ‘Aceb mi olmasa hiç çeşmi sürmeden hâlî
 Olur hemîşe libâsı siyâh ‘ayyârun
 4 Olursa murg-ı dilüm hasret-i hatunla helâk
 Yolunsun üstine bülbülleri çemen-zârun
 5 Zamâne halkı bu câ’iz ki ide tarh-ı nifâk
 Miyân-ı sîne vü dâgına ‘âşık-ı zârun
 6 ‘Aceb mi huşk-i leb olsam bu demde Hâletiyâ
 Bozuldı yolları âb-ı zülâl-i güftârun

399

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Bildüm nazarı kûyınadur ol büt-i cânun
 Yanında salîbin göricek kıble-nümânun
 2 Tîr-i müjenün gâhi gelür çeşme hayâli
 Kan agladugumdan bilürin geldügin anun
 3 Zerd olsa eger berg-i hazân gibi kayırmaz
 Düşmek dileyen pâyına bir serv-i revânun
 4 Ben çeşm-i remed-dîdede mû bitdi sanurdum
 Yirleşmiş imiş anda meger ‘aksi miyânun
 5 Hatt-ı ruhına hükm idemez dîde-i idrâk
 Tahrîrini gör hâme-i nakkâş-ı kazânun

- 6 Rez duhterini ehl-i riyâya nice virsin
Bir dâne ciger kûşesidür pîr-i mugânun
- 7 Ben mülk-i mahabbetde o sultân-ı gamam kim
Başum döyemez sâyesine zıll-i Hümâ'nun
- 8 Gam-hânene ol yâr kadem korsa seherden
Olsun bu gazel Hâletiyâ vird-i zebânun

400

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Sanma ey dil görinen lebleridür cânânun
Kaldı agzında iki katre içerken kanun
- 2 Gördiler dün beni ol gonce-dehen yanında
Tek tururken diken oldum gözine dünyânun
- 3 Hasret-i la'lün ile agzuma geldi cânun
Bûse lutf eyle hemân vakti degül ferdânun
- 4 Hâr-ı âzâr-ı dilün kimseye ey Kays açma
Anı def' eyliyecek nâkasıdur Leylâ'nun
- 5 Nâmemi yâra kebûterle iderdüm irsâl
Korkarın hâtırı kalur diyü murg-ı cânun
- 6 Ey tabîb-i dil ü cân belki 'ilâc eyler idün
Derdini bilsen eger Hâleti-i şeydânun

401

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Her gice gam yidüğinden bu dil-i mahzûnun
Zâhir olmaz mı siyeh kâselügi gerdûnun
- 2 Kâsesin kırdı tutarken ser-i bî-devletini
Gâyet incindügi Leylâ'ya budur Mecnûn'un
- 3 Yüz sürüp râhına kıl çihreni hâk-âlûde
Hûş-mend-i gam isen gizli gerek altunun
- 4 Seni gördükçe döner mi ki sirişküm kana
Ya düşer mi ki ana 'aks-i ruh-ı gül-gûnun
- 5 Hâletî saklamadun âh kemendin hergiz
Gayrıdan bilme sakın kaçduğın ol âhûnun

402

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Degüldür halka-i zülfünde peydâ hadd-i gül-gûnun
Nümâyân oldu ruhsârunda ‘aksi çeşm-i pür-hûnun
- 2 N’ola makbûle geçse dâg-ı sînem yâr yanında
Güzeldür rengi gâyet eksigi yokdur ol altunun
- 3 Mey ü ney görmedük işitmedük çokdan bu bezm içre
Mürûr-ı dehr ile ey Cem bozuldu gitdi kânûnun
- 4 Bir ednâ hûşesiyle kimse çünkim kâm-gîr olmaz
Revâdur bâd-ı âhum hırmenin kaldursa gerdûnun
- 5 Dem-â-dem cây-gâhun Hâletî peygûle-i gamdur
Tutarsan sen tutarsın yirini ‘ışk içre Mecnûn’un

403

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Eger olsa şikeste şîşesi gerdûn-ı gerdânun
Yine pây-ı dilin âzürde eyler derd-mendânun
- 2 Gubâr-âsâ cihânun üft ü hîzinden kayurmazdum
Yapışsam ‘âkıbet dâmânına bir şâh-ı hûbânun
- 3 Libâsın hulle-i cennetden itsen sûd-mend olmaz
Dil-i dîvâne aldı hazzını çâk-i giribânun
- 4 Giyâh-ı bâg-ı ‘ışkun devr idersen ol kadar it kim
İrişe ana gâhî sâye-i serv-i hırâmânun
- 5 Sikender gibi dânâ-yı cihânı hod-pesend eyler
Muhassal hazzı yokdur Hâletî mir’ât-ı devrânun

404

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Nazîr olmazdı el-hak mîve-i vaslına cânânun
Eger kim kendüsinden kopsa ol nahl-i dil-ârânun
- 2 Melek-sûretdür ol dil-ber velî Mirrîh-sîretdür
Sakın ey ‘âşık-ı şeydâ alur cânun döker kanun
- 3 Çemende gonce-i gül dem-be-dem böyle sıkılmazdı
Eger almasa agzı ölçüsin ol verd-i handânun
- 4 Gice kûyına vardun bulmadun mı yohsa ol mâhı
Ne arardı felekde ey dil-i şûrîde efgânun
- 5 Sevâd-ı merdüm-i çeşmüm yaşumla örtilür gâhî
Dem olur kim görünmez karası deryâ-yı ‘ummânun
- 6 Eser yok anda hiç bûy-ı vefâ-reng-i hakîkatden

Nesinden hazz ider cân murgı bilmem bâg-ı dünyânun

- 7 Dökerse Hâletî âb-ı sirişkin derd ile ‘âşık
Ayagı tozına dökmek gerek bir şâh-ı hûbânun

405

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Zahm-ı dendânıyla hayfâ düşmen-i bed-gevherün
Döndi gök yâkûta şimdi la‘l-i nâbı dil-berün
2 Ol şeh-i hûbân gönüller yazmaga meyl eylemiş
Adımı andurmaz olmuş ‘âşık-ı bî-dillerün
3 Ayagina gelse çak ser-çeşme-i âb-ı hayât
Bakmaz ana küşte-i la‘l-i leb-i cân-perverün
4 Hayli yüksekden düşürmüş gibi dest-i rûzgâr
Kalmadı bir pâresi âyîne-i İskender’ün
5 Hem-dem itme yâr ile agyârı zinhâr ey felek
Bâd-ı âhumdan sakın ol tûde-i hâkisterün
6 Görinen sanma şafak çokdan akar bu köhne hum
Hâletî incinme tolmasza meyinden sâgarun

406

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Peyâm-ı gonce-i la‘lin nice alurdu ol şâhun
Önünce kaçmasaydı berg-i gül bâd-ı seher-gâhun
2 Dü-tâdur halka-i der gibi gamdan kâmetüm dirse
Kapudan taşra eyle dâstüm agyâr-ı bed-hvâhun
3 Dime karışdugum ‘uşşâka bilmez âstânında
Senün bin âdem içre sûz-ı dilden bellüdür âhun
4 Metâ‘-ı ‘işvesin ol âfetün kaldurmak istermiş
Tuyuldu şeb-rev olmakdan murâdı n’idügin mâhun
5 Dem-â-dem Hâletî bî-çâreyi öldürmek istersin
Budur Hak’dan recâmuz kim müyesser ola dil-hvâhun

407

Mef’ûlü Fâ ‘ilâtü Mefâ ‘ilü Fâ ‘ilün

- 1 Gâhî öper dehânını bir mâh-tal‘atun
Yokdan gelür nasîbi hep ehl-i mahabbetün
2 Deryâ-yı sabrumun yüzi pür-mevc-i hûn olur

- Yâd eyledükçe sarsar-ı endûh-ı firkatün
 3 Kişt-i emel hümûm-ı elemden olur tebâh
 Zîrâ belâ-yı ‘ışkına düşdüm bir âfetün
 4 Halvet-serây-ı vahdeti görsen ne gûnedür
 Çendân safâsı yok hele bu bezm-i kesretün
 5 Görseydi Cem eger seni lâ-büdd iderdi reşk
 Ey pîr-i mey-kede katı çokdur velâyetün
 6 Âhir humâr-ı firkatî olmasa Hâletî
 Hergiz nazîri olmaz idi câm-ı vuslatun

408

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Şitâb ile kaçan refâtara gelse kadd-i çâlâkün
 Sanurlar çeşme-i hurşîd ruhsâr-ı ‘arak-nâkün
 2 Kemend-i zülf ü tîg-i gamzedür ser-mâye-i hüsün
 Eger kırsan geçürsen halkı yokdur kimseden bâkün
 3 Mey olmazsa çekersen dürdi ey rind-i kadeh-peymâ
 Çeken kûy-ı harâbâta ya âbundur yahûd hâkün
 4 Hücûm-ı zeng-i gamdan lahza lahza âhumuz yokdur
 Hele dûr itme sâkî saykalın mir’ât-ı idrâkün
 5 Gül-i sad-berge döndün Hâletî bâg-ı mahabbetde
 Olup âlûde-i hûn-âb-ı hasret cism-i sad-çâkün

409

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Kalmadı bir hûb kim olmaya nâlânun senün
 Kanlular zindânıdur çâh-ı zenahdânun senün
 2 Bunca yıllar bâr idindüm kelle-i bî-devleti
 Vay eger olmazsa bir gün gûy-ı çevgânun senün
 3 Kan bulaşdı agzına ey dil komaz şimden girü
 Nâvek-i yâr öldürüp âhir alur cânun senün
 4 Eylemezsin kurs-ı mâh u mihri bir yirden ‘ıyân
 Ey felek ana bakarken bunca mihmânun senün
 5 ‘Ukde-i zülfin yine elden komazsun Hâletî
 Pîr-i ‘ışk olsan eger kalmasa dendânun senün

410

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Mısra sultân olsa ger 'uşşâk-ı nâlânun senün
Hâtırından çıkmaya çâh-ı zenahdânun senün
- 2 Sâni'-i kudret dehânun hokkasın teng itmegin
Birbiri üstine gelmiş dürr-i dendânun senün
- 3 Ruhların üzre düşen zülf-i siyeh-kârun gibi
Yirümi od itdi cânâ derd-i hicrânun senün
- 4 Lutf idüp göndermeyince ölme ey kaşı kemân
'Âşık-ı bî-dil murâd eylerse peykânun senün
- 5 Küşte-i 'ışkun çoğaldı nic' olur hâlüm benüm
Destüme mahşerde de girmezse dâmânun senün
- 6 İdemezdün ceş-i h'âbı ber-taraf ey Hâletî
Âb-dâde olmasa her tîg-i müjgânun senün

411

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Benzedürlerse gül-i bâga ruh-ı zîbâların
Söyleşür bülbüller ile 'âşık-ı şeydâların
- 2 Agzun açılmaz meger gâyet de şîrîn olmadan
Biribirine yapışdı la'l-i şekker-hâların
- 3 'İşkumı başdan aşursa kâmet-i dil-ber n'ola
Mâ-tekaddemden hevâsı hûb olur bâlâların
- 4 Geldi mi agyâr yohsa ey seg-i dil-ber gice
Neydi ol bî-gâne seg görmüş gibi gavgâların
- 5 Şâhid-i ma'nâ olup her iki mısra'un yine
Hâletî hakkâ ki isbât eyledi da'vâların

412

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Eser kalmaz dil-i sengîn-i yâra nâyı söyletse
Deminden ol 'azîzün mutribâ hârâyı söyletse
- 2 Yüzüne mâh-ı enver la'lüne gül-berg-i ter 'âşık
Sana 'âşık geçer a'lâyı vü ednâyı söyletse
- 3 Kosan 'arz itse erbâb-ı mahabbet sana ahvâlün
Ne var ey lebleri 'Îsâ biraz mevtâyı söyletse
- 4 Bana incindi yârüm söylemez lutf itsen ey sâkî
Nedür bilsem günâhum ol perî-sîmâyı söyletse

- 5 Sadâ-yı ra‘d-ı âhundan öter bu günbed-i gerdûn
Senün derd-i dilün söyler ey-i dünyâyı söyletsen
- 6 Sühanda kimseyi söyletmez oldu Hâletî şimdi
Sanasın baş iderdi tûti-i gûyâyı söyletsen

413

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Olup hâtır-nişânı ol iki yâ kaşları yârün
Hadeng-i âhı irdi Kâb-kavseyn’e dil-i zârün
- 2 Sevâd-ı dîde çokdan mahv olundu âb-ı eşkümle
Görinen şimdi ‘aks-i hâlidür ol lâle-ruhsârün
- 3 Dil-i dîvâne ‘ışkunda ‘aceb mi göz kulag olsa
Ne demlerdür ki özler ol senün reftâr u güftârün
- 4 Eger kim içmese destinde olur ra‘şeler peydâ
Anunçün akçe hiç turmaz elinde rind-i mey-h^vârün
- 5 Dehânından düşürmez la‘l-i yâri Hâletî yohsa
Senün tûtî-i şekker-hâ mıdur kilki-i güher-bârün

414

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Çekme ey dil yâri pehlû itmege hergiz emek
Öyle sengîn-dil seven bagrına taş basmak gerek
- 2 Yoluna harç itdügüm sîm-i sirişk-i çeşm için
Merdüm-i çeşmüm olupdur gûyiyâ seng-i mihek
- 3 Tâ kulagina varınca kaşı yayın çekmese
Nâvek-i gam câna te’sîr eylemezdi böyle pek
- 4 Hâle-i hattunla dâ’im zülfüne üftâdedür
Bu cihân içre olanlar mâhdan mâhîye dek
- 5 Eşk-i çeşminden n’ola aldurmasa ‘ışk ehlinün
Gürg-i bârân-dîdedür ey Hâletî zîrâ felek

415

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Zülfî zencîrin gice seyr eyledi cânânenün
Kaydını gördük bi-hamdillâh dil-i dîvânenün
- 2 Cân u dil gitse ‘aceb mi cism-i sad-çâküm koyup
Olmaga kâbil yiri kalmadı ol vîrânenün

- 3 Sözlerin gûş itmeden vâ'izlerün kıl ihtirâz
 Hvâb-ı gaflet virmesi vardur sakın efsânenün
 4 Bezm-i meyde olsa bir ibrîk-i zerrîn âftâb
 Degmeye su koymaga ayagina peymânenün
 5 Hâletî-veş her harâbât ehli kendin Cem bilür
 Bâliş-i zer-kâra virmez işigin mey-hânenün

416

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bend ider her gördüğün zülf-i girih-gîrün senün
 Şöyle zâlimsin yürür bir niçe zencîrün senün
 2 Eksük olmaz her dem üstünden cigerler pâresi
 Bir nihâl-i verde dönmişdür hemân tîrün senün
 3 Sensin ey pervâne bezm-i 'ışkı germâ-germ iden
 Hazret-i Hak isterin kim nûr ide yirün senün
 4 Rûy-ı 'âşıkda yir eyler kebkeb-i pâ-pûş-ı yâr
 Ey sitâre kalmamışdur böyle te'sîrün senün
 5 Hâletî-veş 'âşık-ı bî-dilleri öldürmede
 Çalışur cân hakkına hakkâ ki şemşîrün senün

417

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Bilürdün hâli zâhid tuysa 'ışkun n'idüğün cânun
 Acırdun bana olsaydı eger gögsünde îmânun
 2 Belâdur ser-be-ser zülf-i siyâhun gerçi 'uşşâka
 Belânun başıdur ammâ ser-i zülf-i perîşânun
 3 Yanar par par cemâlün gice vü gündüz benüm şem'üm
 Nice sûz u güdâzı olmasun 'uşşâk-ı nâlânun
 4 Eger dâmânunı öpmek nasîb olmazsa dünyâda
 Tutam iki elümle rûz-ı mahşerde girîbânun
 5 Debistân-ı belâgatda ananlar şâh u dervîşi
 Meger kim görmemişdür şâh u dervîşin bu devrânun
 6 Takınmış sûretâ dervîş nâmın mahz-ı lutfından
 Velî ma'nâ yüzünden şâhidur ol ehl-i 'irfânun
 7 Kulundur Hâletî-i bî-dile gâhî nigâh eyle
 Senün de iki 'âlemde Hudâ olsun nigeş-bânun

418

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Çekelüm turma dilâ bâr-ı belâsın yârün
Lutfâ haml eyliyelüm cevr ü cefâsın yârün
- 2 Bize âyîne-i ruhsârını ‘arz eylemedi
Gayrılar sürdi dirîgâ ki safâsın yârün
- 3 Borcum olsun seni katl eyliyeyin dimiş idi
Dil-i şeydâ begenür hüsn-i edâsın yârün
- 4 Yeni başdan yine şeydâ olalum n’olsa gerek
Alalum başumuza zülfi hevâsın yârün
- 5 Seg-i kûyum diyü yâd itdi seni Hâletiyâ
Bir zamân ola bu lutfını anasın yârün

419

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Cevr ile urma zahm-ı dil-i ‘âşîka nemek
Ey pâdşâh-ı hüsn ana acımak gerek
- 2 Ol kaşı yâyı sîneye çekmiş gice rakîb
‘Uşşâk-ı nâ-tüvâna o güç geldi katı pek
- 3 İllerle içme altun adun bakır olmasun
Ey sîm-ten sakın ki dinür bâdeye mihek
- 4 Bir kerre tek yüzün göreyüm ey melek-cemâl
Al nakd-i cânımı yoluna cümle mâ-melek
- 5 Ser-geşte kıldı Hâletiyâ zerre-veş bizi
Dahı ne gûne saklar ola bilmezüz felek

420

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Tagıtdum ‘aklumı seyr idicek zülf-i perîşânun
Bırakdum kendümi cânâ görüp çâh-ı zenahdânun
- 2 Mahabbet çeşme-sârında o tıfl-ı nâz-perverdüm
Şikest eyler sebû-yı hâtırın ‘uşşâk-ı nâlânun
- 3 Benüm başumda da murgân tutardı âşiyân ammâ
Gelür seng-i cefâsı n’eylesün ol şüh-ı fettânun
- 4 Ne lâzım ‘âşîk-ı bî-dilleri hep kendün öldürmek
O denlü hidmetün görmez mi cânâ derd-i hicrânun
- 5 Açılmaz gonce-i bahtun senün ey Hâletî hergiz

Meger kim pertev-i lutfin sala mihr-i dirahşânun

421

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Yakup hicr odına pervâne gibi 'âşık-ı zârun
Çerâg-ı bezm-i agyâr eylemek lâzım mı ruhsârun
- 2 'Aceb mi ölseler erbâb-ı dil hep görmege anı
Beyaza şimdi çıkmış nüshadur hatt-ı siyeh-kârun
- 3 Kayırmaz garka-i seyl-âb-ı eşk olsam eger cânâ
Başından geçmedük bir nesne yokdur ben dil-efgârun
- 4 'Aceb fırsat düşer mi mû-be-mû 'arz itmege yâra
Miyânı hasretiyle za'fını bu cân-ı bîmârun
- 5 Cemâl-i bâ-kemâle hatt-ı müşkîni zarar virmez
Gül-i ruhsârı berg-i sebz ile ra'nâdur ol yârün
- 6 Mukarrer tâgıdurdı Hâletî dîvânını Husrev
İletseydi sabâ ger nefha-i müşkîn-i eş'ârun

422

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Tîg-i firkatden ser-â-ser zahm-nâk olmuş tenün
Bî-vefâ sevdün gönül bin baş hakkundur senün
- 2 'Arz idince hâlümü bir lahza ârâm eylemez
Senden öğrenmiş cefâyı ol mu'allim tevsenün
- 3 Virmese pervâne-i 'ışka hayât-ı câvidân
Benzedürdüm şem'a ol ruhsârelerle gerdenün
- 4 Sen bana öğretme kendün ey sihipr-i hîle-ger
Murg-ı cân sayd itmege her şeb saçarsın erzenün
- 5 Kalmadı bûy-ı vefâ reng-i mahabbet Hâletî
Murg-ı dil bilmem nesinden hazz ider bu gül-şenün

423

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Yüzine yâr bakmaz incinüp ben zâr u şeydânun
Bizümle yıldızı barışmadı ol mâh-ı tâbânun
- 2 N'ola sabr eylese sûz-ı firâka ta'n-ı a'dâya
Görüpdür germ ü serdin 'âşık-ı şeydâ bu dünyânun
- 3 Hoş olmaz hâtırum peykân-ı tîrün irmese cânâ

- Marîz-i ‘ışkunam bir katre âba yok mı dermânun
 4 Menâsib câhile zillet kemâl ehline ‘izzetdür
 Nedendür ‘aksini ‘arz itmesi mir’ât-ı devrânun
 5 Kimisi hicr-i yâriyle kimi hattun gubârıyla
 Olupdur Hâletî-veş cümle ‘âlem deng ü hayrânun

424

Mef’ûlü Mefâ’îlü Mefâ’îlü Fe’ûlün

- 1 Peykân ile bir gördi gelince ten-i zârün
 Senden yüzi dönse n’ola şemşîr-i nigârun
 2 Hatt eyledi mir’ât-ı cemâlini mükedder
 Hayr itmedi âhir senün ol yâra gubârün
 3 Salmadı bana gamzesi şeh-bâzını hergiz
 Dil murgını gördükde gözi tutmadı yârün
 4 Gül-şende alur hârları yanına güller
 Dimez mi ki gözi ilişür ana hezârün
 5 Cânâ biledür kanda giderse gam-ı gamzen
 Oldı dil-i ‘uşşâk senün oklu şikârün
 6 Lâl olmuş-ıduk murg-ı hazân-dîde-veş ammâ
 Söyletdi yine Hâletiyâ şevki bahârün

425

Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilün

- 1 Bana dirsın ki gamun ‘âleme fâş olsa gerek
 Bâde-i ‘ışk ile mestem be diye n’olsa gerek
 2 Bagrumun başlarını arasa dil-dâr ne var
 Bilür ol kim kişi itdüklerini bulsa gerek
 3 Sürme-i çeşm-i ‘alîl eyliyeyüm hâk-i rehün
 Çünkü en son gözümüz toprag ile tolsa gerek
 4 Didiler hançer-i hûn-rîzini tîz itdi o yâr
 Gamze gibi yine dil ana da urulsa gerek
 5 Hâletî esb-i tabî‘at niçe reh-vâr olsa
 Giricek râh-ı gam u mihnete yorulsa gerek

426

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’îlü Fâ’ilün

- 1 Gül gibi turma al elüne câm-ı lâle-reng

- Mânend-i devr-i gül çü zamân eylemez direng
 2 Zülfini halka halka idüp giderür zirih
 İtdükçe gamzesi dil ü cân ile kasd-ı ceng
 3 Bir dil mi kaldı tîg-i gamun kılmaya helâk
 Bir cân mı var ki gamzelerün urmaya hadeng
 4 Şol mest-i gam ki câm-ı safâsı şikestedür
 Senden bilür tokunsa eger ayaguna seng
 5 Vüs‘at olaydı emr-i ma‘âşında Hâletî
 Tarılmaz idi kâfiyenün olduğına teng

427

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 ‘Aceb mi hânesine varsa dil-ber düşmen-i şûmun
 Ayagina gelür dirler şikârı her zamân bûmun
 2 Eger ol şûh-ı âteş-pâreye dil virsen ey zâhid
 Olurdu ‘âşıkun sûz-ı dili bir pâre ma‘lûmun
 3 Sana hûn-ı ciger nûş eylesün her gün dimiş dil-ber
 Yürü zevkünde ol ta‘yîn olundu çünki mersûmun
 4 Belin kuçdurmaga va‘d eylese hergiz recâ itmem
 Temennâ eylemez ‘âkil vücûdın emr-i mevhûmun
 5 Eger gamdan ölürsem çün şafak ey Hâletî hûnum
 Tutar dâmân-ı çerhi yirde kalmaz hûnı mazlûmun

428

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Yığıldı ‘âşıkun pîrâheninde seng-i bî-dâdun
 Yakında var gibi şâhum vefâ kasrına bünyâdun
 2 Kılurken dil gam-ı ebrûnı cân menşûrına tugrâ
 N’içün ey şâh-ı ‘âlem çekdürürsin illere adun
 3 Görünce tîşesin çıkdı şererler seng-i hârâdan
 Meger sûz-ı dili te’sîr idermiş taşa Ferhâd’un
 4 Egerçi ‘âşıkı terk eylemek mu‘tâdun olmuşdur
 Ne var terk eylesen bir kerre cânâ sen de mu‘tâdun
 5 Müyesser olmadı sayd eylemek sana ol âhûyü
 Egerçi Hâletî cümle cihânı tutdı feryâdun

429

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Görüp hâk oldugum râh-ı belâda çekme dâmânun
Ne var cânâ tokunsun bana da bir kerre ihsânun
- 2 Gönül tâb-ı teb-i hicrânun ile teşnedür âba
'Aceb mi üstine ditirse ol şemşîr-i berrânun
- 3 Gehî vaslıyla gâhî hicr ile halkı helâk eyler
İki yüzlü kılıçdur 'ışkı ol sultân-ı hûbânun
- 4 Eger bir kerre pehlûsını seyr itdünse yetmez mi
Dime ey dil nesin gördüm ben ol şûh-ı dil-ârânun
- 5 Sühan tóbını kapdum ortadan çevgân-ı tab'umla
Benem ey Hâletî şimdi sühan-gûyı bu meydânun

430

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Katı teng olmasa ger ey lebi gonce dehenün
Ne için cân virür elbette çıkarken sühanun
- 2 Bu cihân içre senünleydi hayâtum cânâ
Dilerin 'ömri kesilsün seni benden kesenün
- 3 Âteşîn câme ile çıksa ger ol nahl-i revân
Şecer-i Tûr gibi 'aklın alur her görenün
- 4 Böyle kaçmak nedür ey gözleri âhû şimdi
Kanı mecnûnına râm olduğın eyyâm senün
- 5 Şiken-i zülfi hat üzre düşecek Hâletiyâ
Oldı âşüftesi dil ol hat-ı 'anber-şikenün

431

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 'Âşıkun görsen 'arak-rîz olmadur hûyun senün
Çeşme-i hurşîde benzetsem n'ola rûyun senün
- 2 Sâye-i kaddün gibi Tûbâ düşerdi yanuna
Görse bir kez ey lebi Kevser eger boyun senün
- 3 Mürde diller cân bulurlar senden ey şemşîr-i yâr
Âb-ı hayvândan virülmiş gâlibâ suyun senün
- 4 Akdı gönlüm cûy-veş serv-i hırâmânın görüp
Eyledi şeydâ beni ol kadd-i dil-cûyun senün
- 5 Eksük olma kûy-ı dil-berden meded ey bâd-ı subh
Dîde-i 'uşşâk içündür hep tek ü pûyun senün

- 6 Hûr ile gılmân ise mâ-fi'z-zamîrûn sûfiyâ
Hep hevâ-yı nefis olur bu hây ile hûyun senün
- 7 Hem-kadeh olma tururken Hâletî agyâr ile
Olmasun rencîde-hâtır ol du'â-gûyun senün

432

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 İtmesem ben de n'ola endûh-ı cân-fersâyı terk
Eylemişdür hâtırumçün ol benüm dünyâyı terk
- 2 Rûyı pür-tâb olsa tan mı nûr-ı çeşm-i ehl-i 'ışk
Eyledi evvel görüşde dîde-i bînâyı terk
- 3 Eksük itme câm-ı pür-sahbâyı ey sâkî ki ben
Anun için eyledüm dünyâ vü mâ-fihâyı terk
- 4 Çok dökülmişdür saçulmuşdur gül-âb-ı müşk-i nâb
Eylemezlerse n'ola ol zülf-i 'anber-sâyı terk
- 5 Kendü kendüyle biraz söyleşmek ister ehl-i derd
İtmese gönlüm 'aceb mi kûşe-i tenhâyı terk
- 6 Terkin urmazdı anun ey Hâletî erbâb-ı 'akl
Şeyh-i zerrâk itmeseydi tâc-ı istignâ-yı terk

433

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Oldı sad pâre tîg-i gamla tenün
'Âşık olmak nene yarardı senün
- 2 Fi'l-mesel âhenîn-hisâr olsa
Top-ı hicrâna döymeye bedenün
- 3 Merhem-i lutf ile leb-â-lebdür
Açsan olmaz mı hokka-i dehenün
- 4 Saçları oldı 'anberîn-çevgân
Gûy-ı sîmînidür anun zekanun
- 5 Hâl-i la'l-i nigârı vasf itsen
Hâletî cânda yir ider sühanun

434

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hâline rahm itmek olmaz 'âşık-ı gam-perverün
Yok midur âyâ zekât-ı hüsni ol sîmîn-berün

- 2 Nâvek-i dil-dûz-ı dil-ber itmesün dirsen hatâ
Künc-i gamda ber-karâr ol bekle ey ‘âşık yirün
- 3 Bezm-i meyden dün gice gâyet ufanık oldu yâr
Şîşe-i nâmûsı gibi ‘âşık-ı bî-dillerün
- 4 Rîş-hand eyle tabîbüm bârî itmezsen ‘ilâc
‘Âşık-ı bî-dil kaçan ‘arzitse zahm-ı hançerün
- 5 Gitmesün başum diyü olmaz mukayyed ehl-i ‘ışk
Mest-i lâ-ya‘kıl şikestinden kayurmaz sâgarun
- 6 Hâletî rif‘at dilersen âteş-i ‘ışk ile yan
Sarsar-ı âhun çıkarsun göklere hâkisterün

435

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Açma o yâra hicr ile pür-na‘l ise tenün
Her pâreni sakın kulaginca ider senün
- 2 Zülfi esîrinün ne bilürsin cefâsını
Tavk-ı belâya geçmedi ey sûfî gerdenün
- 3 Tutdı cihânı ‘ışkun ile zâr u şîvenüm
Yok mı nihâyeti güzelüm nâz u şîvenün
- 4 Gitmen yabâna mihr ü mahabbet tarîkını
Ey reh-revân-ı ‘ışk gelün benden öğrenün
- 5 Şevk-i ruhunla bülbül olup Hâletî yine
Reşk itmez oldu nagmesine murg-ı gül-şenün

436

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Bağrı hûn olsa n’ola nâfe-i ‘anber-bûnun
Oldı üftâde-i çeşmi o gözi âhûnun
- 2 Kimden alsun haberün ‘âşık-ı bî-dil cânâ
Seni bir kez gören elbette olur mecnûnun
- 3 Râzumı ‘âleme fâş eyledün ey tîr-i nigâr
Hâsılı kanına girdün bu dil-i pür-hûnun
- 4 Dûd-ı âh-ı dil-i ‘uşşâk ile hem-ser geçinür
Hak budur hayli yukardanlığı var gerdûnun
- 5 Gûşına dürr-i kelâmun komaz ol sîm-beden
Yog ise Hâleti-i zâr gibi altunun

437

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Herkesi agladur ol turre-i ‘anber-fâmun
Çog olur gayet ile âb-ı revânı Şâm’un
- 2 Seyre gel kim güzelüm benzedi gök meydâna
Seng-i gamla dökülen sînesi ben nâ-kâmun
- 3 Kalbüme degme sakın nâle vü feryâd iderin
Tokununca çıkar elbette sadâsı câmun
- 4 Leb-i yâr almag ile cânı kanâ‘at kılmaz
Benzer ol dâyine kim ribhini ister vâmun
- 5 Nakd-i cânı n’ola yolunda kosak Hâletiyâ
Bilürüz kıymetin ol dil-ber-i sîm-endâmun

438

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Öldürse gerek yâr diyü müjdeler itdün
Ey nâvek-i gam hak bu ki gönlümde yir itdün
- 2 Hüsn iline şehsin kamu ‘uşşâk-ı siyâhun
Dâg u elifi anlara tîg ü siper itdün
- 3 Ey dil gam u zülf-i ruhını halka tuyurdun
Geh nâle-i şeb-gîr ü geh âh-ı seher itdün
- 4 Şâd eyle biraz lutfun ile kalb-i hazînüm
Maksûdun eger cevri ise şâhum yeter itdün
- 5 Kapunda seni görmeyicek taglara düşdi
Ey kebg-i derî Hâletî’i der-beder itdün

439

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Herkesün destinde şimdi tîg ile hançer gerek
Her kişi kan dökmede çün gamze-i dil-ber gerek
- 2 Ref‘ ola tâ kim zalâm-ı küfr şemşîr-i guzât
Mihr-i enver gibi her yana ziyâ-güster gerek
- 3 Tîg-i cevher-dâr n’eyler olıcak rûz-ı mesâf
Merd-i ceng-âverlerün kendünde bir cevher gerek
- 4 Bezm-i ‘işretdür dilâverler yanında çünki rezm
Çalıcı ol bezme tîg ü raks uran şemşîr gerek
- 5 Efserin efsâra tebdîl itse lâyıkdur kıral

- ‘Âlemün bâr-ı gamın yüklenmege bir har gerek
 6 Garka-i eşk-i nedâmet kıldı dirler kendüyi
 Ol seg-i murdâra hakkâ kim dahı bedter gerek
 7 Eylese zîr-i zemîni yiridür cây-ı karâr
 Mülkini alınca elbette ana bir yir gerek
 8 Kâfir-i sengîn-dili görse şerâr-efşân ola
 Gâziyânun esbinün her na‘li bir ejder gerek
 9 Başumuz irsün göge dirse ‘adû-yı bed-fi‘âl
 Kellelerden püşteler tâ çerh ile hem-ser gerek
 10 ‘Arsa-i ‘âlemde ey dil olmaga sâhib-kırân
 Hân Mehemmed gibi bir şâh-ı bülend-ahter gerek
 11 Terk ide âsâyişin âsâyiş-i dünyâ için
 Öyle şâha lutf-ı Hak hem yâr ü hem yâver gerek
 12 Lutfına ihsânına yokdur nihâyet hak budur
 Hâlünü ana nihâyet Hâletî söyler gerek
 13 Lâyık oldur ehl-i dil hakkında ol şâh-ı cihân
 Her ne fi‘l eylerse tahtında kerem muzmer gerek

440

Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Mef‘ûlü Mefâ‘ilün

- 1 Tûtî-i dile göster âyîne-i ruhsârun
 Bir kerre sözün dinle sen de o dil-efgârun
 2 Zahm-ı dile bir merhem yok hokka-i la‘linden
 Vâfir aradum agzın ol yâr-i cefâ-kârun
 3 Üftâdelerün bagrı başıyla pür olmuşdur
 Bahs itmege anlarla kaç başı var agyârun
 4 Hak’dan dilerüm dâ’im şâd ide cihân halkın
 Kalsun gamı hep bana ol şûh-ı sitem-kârun
 5 Çok zehrüni nûş itdi bu Hâleti-i şeydâ
 Olmuşdur anun hakkı ol la‘l-i şeker-bârun

441

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Mahabbet ehlinün mihrâbıdur ebrûsı cânânun
 Kararmış dûd-ı âhından dil-i ‘uşşâk-ı nâlânun
 2 Isırsam la‘lünü bir kerre cânâ sen dahı görse
 Acıtmak cânını âsân mıdur ‘uşşâk-ı şeydânun

- 3 Neye varur anunla dōstum ahvâlümüz bilmem
Katı çok başludur dirler senün zülf-i perîşânun
- 4 İdersin mest olup meclisde cânâ giryeler gâhî
Bu hâletle kılursın âb-dâde tîg-i müjgânun
- 5 Karışdırmazdı gül mecmû'asın her bâr gül-şende
Göreydi bâd eger ey Hâletî evrâk-ı dîvânun

442

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Şem'-i bezm olsa 'adûya tâb-ı ruhsârun senün
Hicr ile bî-tâb olur 'uşşâk-ı gam-h'vârun senün
- 2 Âh-ı serd itmezdi hergiz 'âşık-ı dil-hasteler
Görmese germ oldugın illerle bâzârun senün
- 3 Tîg-i hûn-âşâm ile göklerde Behrâm itmedi
Gamzesiyle itdügün ol çeşm-i hûn-h'vârun senün
- 4 Pîre-zâl-i çerh rûyun görse ey Yûsuf-likâ
Rişte-i mihriyle olurdu harîdârun senün
- 5 Devlet-i 'ışkunda ol şâh-ı cihânun Hâletî
Niçe demler sürdi bu çeşm-i güher-bârun senün

443

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Bana şöyle gelür kim hatt-ı ruhsârı o meh-rûnun
Ola bir sûreti başumda olan kara yazunun
- 2 Tarîk-i 'ışka ser-menzil visâlüm kûyıdır dirse
İnanma ey dil-i şûrîde çıkmaz ötesi bunun
- 3 Eger kim olmasaydı âb-ı çeşm ü dâne-i eşki
Vuhûş u tayrı deştün başına üşmezdi Mecnûn'un
- 4 Men ol mîr-i cihân-gîrem ki iklîm-i mahabbetde
Tokundu râyet-i dûd-ı dilüm çerhine gerdûnun
- 5 'Aceb vasf eyledün ey Hâletî ol kadd-i bâlâyı
Begendük hâsılı zihn-i bülend ü tab'-ı mevzûnun

444

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gayret-i gül-zâr-ı cennetdür ruh-ı alun senün
Bir belâdur âdeme ol dâne-i hâlün senün

- 2 Sanma kim meyden kızardı gamze-i hûn-rîzünü
Oldı hûn-âlûde tîg-i çeşm-i kattâlün senün
- 3 Bunca yıldur kim esîr-i pister-i hicrânunam
Dimedün bir kez nedür ey haste-dil hâlün senün
- 4 Küşti-gîr-i gussa vü âlâma virmezsın vücûd
Bilmezin n'eylersin ey sâkî nedür âlün senün
- 5 Hâletî-i zâra 'arz eyle gubâr-ı hattunı
Tekye-i 'ışkunda yokdur öyle âbdâlun senün

445

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Defterinde nâmumuz bulduk bugün cânânenün
Ölmeden gördük hele kaydın dil-i dîvânenün
- 2 Her gice bir cem'e şem' olur ne bilsün hâlını
Gün-i gamda muttasıl pervâne gibi yananun
- 3 Zâhide gösterme ey sâkî sakın rez duhterin
Degmesün desti ana nâ-mahrem ü bî-gânenün
- 4 Gûşını efsâne-i 'ışka tutardı her kişi
Olmasa h^vâb-ı ecel encâmı ol efsânenün
- 5 Tîg-i gam seng-i cefâ özler dem-â-dem Hâletî
Hattın aldı murg-ı dil benzer ol âb u dânenün

446

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Yir eylese n'ola cânumda atdugun nâvek
O hûba benzedürin kim geye beyaz yelek
- 2 Ne gözde eşk ü ne dilde karâr kalmışdur
Ne var idi güzelüm bizden ictinâb idecek
- 3 Dimiş o yâr cihânda anunla haşr olmam
Revâ degül mi eger aglasam kıyâmete dek
- 4 Tarîk-i mihnete düşdük gamun nihâyeti yok
Neye varur ki 'aceb hâlümüz bizüm giderek
- 5 Olupdur âhum ile yaşuma benüm hayrân
Eger felekde simâk u eger denizde semek
- 6 Görünce dâg ile şûr âb-ı eşkümi acıdı
Ri'âyet eyledi ol yâr hakk-ı nân u nemek
- 7 Kapunda tîgüne tutmuşdı gerdenin 'âşık

- Yüzine bakmayıcak gitdi boynını egerek
 8 Geçerdi Hâletiyâ yirlere hicâbından
 Elünde hâmeni seyr eyleseydi tîr-i felek

447

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Komazum gayra ser-i kâkül-i ‘anber-şikenün
 Baş virür baş alurın ‘arsa-i ‘ışkunda senün
 2 Yansa ol sîm-berün âteş-i hicrânında
 Tama‘-ı hâmi gider ‘âşık-ı sevdâ-zedenün
 3 Söylemezsin ne kadar eylese ‘ışk ehli niyâz
 Ne ‘aceb goncedür ol hergiz açılmaz dehenün
 4 ‘Aklı yok diyü bana n’içün ‘itâb eylersin
 Dôstum ‘aklu kalur mı seni bir kez görenün
 5 Çihremüz Hâletiyâ zer gibi zerd olmaz idi
 Derd-i dilden haberi olsa ger ol sîm-tenün

448

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Sürme-i hâk-i rehin virmedügümçün yârün
 Beni şimdi görecek gözleri yok agyârün
 2 Kimine âteş olur kimine verd-i handân
 Ne ‘aceb hâli var ey dil o ruhı gül-nârün
 3 Emmege kor mı ola bana zebânını diyü
 Aradum agzını ol yâr-ı perî-ruhsârün
 4 Dehen-i tengüni vasf eylese gül-şende hezâr
 Dinledükçe sıkılır gonceleri gül-zârün
 5 Şerbet-i la‘lini virmek görüne diyü o yâr
 Derdini sormadı gitdi bu dil-i bîmârün
 6 Sözüni tutmayıcak yâr nedür fâ’idesi
 Olsa makbûl-i cihân Hâletiyâ eş‘ârün

449

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Bana şöyle gelür kim hatt-ı ruhsârı o meh-rûnun
 Ola bir sûreti başumda olan kara yazunun
 2 Dahı şimdi dem-âlûd olduğundan kâse-i lâle

- Bilindi hûn-ı dil nûş itdügi sahrâda Mecnûn'un
 3 Eger çeşmüm agarsa aglamakdan ıztırâb itmem
 Değişdürmege gelmez penbesin bir dâg-ı pür-hûnun
 4 Dil-i 'uşşâka gün göstermemek âhir mukarrerdür
 Eger senden dem-â-dem yüz bulursa hatt-ı şeb-gûnun
 5 Şu'â-ı mihri indürdi gubâr-ı hâki kaldırdı
 'Aceb 'aksinedür ey Hâletî evzâ'ı gerdûnun

450

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hokka-i teng olmanın ol la'l-i handânun senün
 Birbiri üstine gelmiş dürr-i dendânun senün
 2 Gice gündüz olsa çeşmünden n'ola kanlar revân
 Bagrumı delmekdedür her nevk-i müjgânun senün
 3 Minnetünle öldürürsin âdemi ey dehr-i dûn
 Görmemek yegdür kişi görmekten ihsânun senün
 4 Yaz u kış ey serv olup bir câme-i kûtâh ile
 Görmedi âlâyış-i dünyâyı dâmânun senün
 5 Ölmeden ölmek niceymiş bildiler ey Hâletî
 Ehl-i hâl olan görüp hâl-i perîşânun senün

451

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Yeter ey bâg-bân bâg-ı gama yaşı dil-i zârun
 Başıyla ayagıyla cûy-bârı sana gül-zârun
 2 Zümürüd kânı içre bulunan yâkût-ı asferdür
 Bilür kadrin gören nesrînini yir yir çemen-zârun
 3 Getür ey bâg-bân mestâne-i 'ışka biraz güller
 Müzeyyen olacak hengâmı geldi dest ü destârun
 4 Çemen ebkârınun sûrı düşer elbette Nev-rûz'a
 'Aceb mi câme vü pîrâheni al olsa gül-nârun
 5 Nihâl-i gül çemende keffelerle bir terâzûdur
 Bilinmişdür senün ey murg-ı gül-şen anda mikdârun
 6 Sevâd içre olur dirlerdi nûrî i'tikâd itdün
 Görünce pertev-i hurşîd ile zıllini eşcârun
 7 Meger kim Hâletî-veş sen dahı dil-haste-i gamsın
 Katı âheste ancak ey nesîm-i subh reftârun

452

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Nigâh itmez ana hergiz gören bir kerre ruhsârun
Bu yüzden dâg-ı dildür lâle-i nu'mânı küh-sârun
- 2 Virür nakd-i hayâtın pek basarsan ayagun cânâ
Şu pâ-mâl-i belâ kim ola cânıyla harîdârun
- 3 Dem-â-dem cân u ten peykânun üzre ceng iderlerdi
Hele geldi ayırdı birbirinden tîg-i hûn-bârun
- 4 Kayırmaz mihnetünle garka-i seyl-âb-ı eşk olsam
Başından geçmedük bir nesne yokdur ben dil-efgârun
- 5 Meger âyîne içre çeşm-i bîmârın göre yohsa
Degüldür haste görmek resmi ol şûh-ı sitem-kârun
- 6 Cemâl-i bâ-kemâle Hâletî hattdan zarar gelmez
Gül-i ruhsârı berg-i sebz ile ra'nâdur ol yârün

453

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Fe 'ülün

- 1 Gönül bilmem n'îçün âvâre düşdün
'Aceb sevdâ ile mekkâra düşdün
- 2 Cihânda bir melek-sîmâyı sevdün
Anun 'ışkı ile bî-çâre düşdün
- 3 Sevüp bir gonceyi bâg-ı cihânda
Gönül bülbül gibi gül-zâra düşdün
- 4 N'idelüm yok durur sabr u karârın
Felekde meh gibi seyyâre düşdün
- 5 Yanup pervâne-veş yakıldun ey dil
Gönül ogrusu bir 'ayyâra düşdün
- 6 Bu 'ışk içinde çekdüğün cefâdur
Senün kadrünü bilmez yâra düşdün
- 7 Vefâ ümmîdin itme Hâletî sen
Ki zîrâ bî-vefâ dil-dâra düşdün

454

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Virüp cân nakdini la'l-i lebinden tâze cân buldun
Sen ey 'âşık metâ'-ı 'ışk-ı yâri râygân buldun
- 2 Hevâ-yı 'ışkdan geçme dahı bir kâra yeltenme

- Yeter sana ölünce şöyle bir genc-i nihân buldun
 3 Koyup cânun sebük-bâr ol gam-ı cânândan ayrılma
 ‘Adem mülkine ‘azm eyle refik-i mihr-bân buldun
 4 Nişân oldun hele sen de hadeng-i âh-ı ‘uşşâka
 Bana itdüklerün hep ey sipihr-i bî-emân buldun
 5 Mükedder olma hergiz Hâletî âlâm-ı dünyâdan
 Ganîmet bil ecelden çünkü birkaç gün emân buldun

455

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Bilmezlig ile gonceye benzedi dehânun
 Yokdur yüzi görünmege hiç bâd-ı sabânun
 2 Ser-rişteyi güm kılmamaga çâre mi vardur
 Kasd eylese bir kimse eger vasf-ı miyânun
 3 ‘İşkunla hurûş eylieni sanma gönüldür
 Sînemde karâr itdi dili bahr-i belânun
 4 Geldükde gönül düşse ayagina ‘aceb mi
 Su dökmelüdür pâyına ol serv-i revânun
 5 Turdukça felek var olalar gonce-dehânlar
 Anlarla durur revnakı gül-zâr-ı cihânun
 6 Bağlarsa n’ola hidmet-i nazmunda kemerler
 Hâme kulıdur Hâletiyâ hüsn-i edânun

456

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Güzel olunca bî-bahâne gerek
 Cândan özge ana bahâ ne gerek
 2 Sînemüz dâ’imâ o dil-dârun
 Gamzesi tîrine nişâne gerek
 3 ‘Âşık olan kimesnenün her dem
 Gözi yaşı dile revâne gerek
 4 Urmazın tîr gibi o dil-dârun
 Eylesün bin cefâyı câna gerek
 5 Sıfat-ı şi’ri Hâletî n’itsün
 Gazel olunca ‘âşıkâne gerek

457

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 H'ân-ı cemâle sebze-i ter hokka-i nemek
Olunca hatt-ı rûy u dehânun gibi gerek
- 2 Bulmazdı cân u dilden okun mevki'-i kabûl
Ger kılmasa hediiye-i peykânı müşterek
- 3 Yârün hayâli gördüm ider yaşımı revân
Sandum anı mü'ekkil-i bârân olan melek
- 4 Eyler siyâh dûd-ı dilüm seng-i kûyını
Sîm-i sirişk-i 'âşika yâr istese mihek
- 5 Yârün tegâfüliyle dil-i zâr n'eylesün
Ol zehre Hâletî döyemez şîşe-i felek

458*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*

- 1 Yine firkat gözümün yaşını kan itse gerek
Yine 'ışkun beni rüsvâ-yı cihân itse gerek
- 2 Nâvek-i cevrin atup gayrıya ol kaşları yâ
'Âşıkun kaddini yok yire kemân itse gerek
- 3 Virse cân nakdine ger vaslı metâ'in gâhî
'Aceb ol h'âce-i hüsnüm ne ziyân itse gerek
- 4 'Âkıbet genc-i mahabbet diyü ol şûh-ı cihân
'Âşık-ı bî-dili hâk içre nihân itse gerek
- 5 Bana dirler ki sana bir gün ider yâr vefâ
'Ömrümüz âhire irdi ne zamân itse gerek
- 6 Hâletî gerçi ki bir zerre-i nâçiz durur
Gün gibi 'ışk ile ol halka 'ıyân itse gerek

HARFÜ'L-LÂM**459** *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

- 1 'Âşık-ı dil-dânenün derdinden itme kıyl ü kâl
Kılma hâl-i beste-i fitrâkün illerden su'âl
- 2 Çok zamândur almaz oldun hâtırum hergiz ele
Yohsa ol âyînede gördün mi zengâr-ı melâl
- 3 Dillerin alur ne denlü olsa halkun yok dimez
Gerçi olmaz ol sanevber-kadd gibi nâzük-nihâl
- 4 Şu'le-i şem'-i meh ü mihre mukarrerdür hatar

- Bezm-i gam pervânesi her kanda açsa per ü bâl
 5 Mümteni‘dür bezmine yârün varılmak Hâletî
 Bûsesin almak hod olmuşdur muhâl-ender-muhâl

460

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Her kaçan görsem çekerken câmdan sahbâ-yı al
 Sanurum ‘aynıyla anı lâle otlar bir gazâl
 2 Bîm-i kahrı ra‘şe-dâr eyler elin ‘ışk ehlinün
 Niyyet itse yazmaga ol şâh-ı hüsne ‘arz-ı hâl
 3 Sayd-gâh-ı ‘ışkunun nahcîri kasd-ı cânına
 Cünbiş-i ebrû vü müjgânundan eyler intikâl
 4 Anlamam kim la‘l-i nâbın eyliye benden dirîg
 Bir mürüvvet kânıdır ol şâh-ı iklîm-i cemâl
 5 Hâtırum âyînesinde şekl-i etbâk-ı felek
 Oldı gûyâ birbiri üstünde zengâr-ı melâl
 6 Ehl-i diller yüzlerin çerhe tutup feryâd ider
 Şiddet-i savt ister olmuşdur o pîr-i köhne-sâl
 7 Gamdan olup Hâletî üstâd-ı tab‘um pür-kesel
 Refte refte kaldı der-beste debistân-ı hayâl

461

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Ehl-i ‘ışka rahm idüp ey şâh-ı iklîm-i cemâl
 İtme nâz ü şîveni hüsnün gibi bî-i‘tidâl
 2 Varta-i reşke bırakma ‘âşık-ı şûrîdeni
 Hasret ile itme sadr-ı sînesin saff-ı ni‘âl
 3 Başın alsunlar diyü feryâd ider ol şâh-ı hüsn
 Şem‘-i bezm-i ‘ışkunum diyü kim itse ‘arz-ı hâl
 4 Zülfine bin kerre baksa ‘âşık-ı şûrîdeler
 Olur ol şûh-ı cihândan rûy-ı dil görmek muhâl
 5 Âyet-i rahmet gibi göster cebînün ‘âşıkâ
 Mushaf-ı hüsnünden eyle her birin ferhunde-fâl
 6 Şevk-i ‘ışkı sînede bir şem‘-i nevvâr eyleyüp
 Her zamân raks eylerin mânend-i fânûs-ı hayâl
 7 Efser-i la‘leyn-i Cem‘den sorma hergiz Hâletî
 Gör habâb-ı bâde-i gül-gûnı dâ‘im ‘ibret al

462

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 'Aceb mi pîşe bana girye olsa şem'-misâl
Eritdi yüregümün yagını hevâ-yı visâl
- 2 Hevâ-yı 'ışkûn ile şol kadar alışdum kim
Gelür nesîm-i seherden dile gubâr-ı melâl
- 3 Benefşe vü güli birbirinden a'lâdur
'Aceb degül mi diyâr-ı hevâ-yı hüsn ü cemâl
- 4 Kırıldı şîşe-i dil 'unfuvân-ı hüsninde
O şûhun olmadı bezm-i cemâli ferrûh-fâl
- 5 Cihândan eyleme ümmîd-i hayr Hâletiyâ
Bu tîre-hâkde olmaz defîne-i ikbâl

463

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Tef ü tâb-ı mey ile yârün olup çihresi al
Gören ebrûlarını sandı şafak içre hilâl
- 2 Jâle-i nergisi erbâb-ı gamun dâ'im olur
Kesemez anı meger lem'a-i hurşîd-i cemâl
- 3 Tünd-bâd-ı gam-ı hicrûnle şikest olmuşdur
Gül-şen-i dilde olan gül-bün-i nahl-i âmâl
- 4 Sîneden gird-i gamı âh idi ber-bâd kılan
Şimdi âh itmege de kalmadı za'f ile mecâl
- 5 Zerre gibi komayum yine hevâ-dârlıgun
Tîg çeksen de eger üstüme hurşîd-misâl
- 6 Hâletî gerçi senün şem'-i visâlün tolanur
Eli irmez nitekim sûret-i fânûs-ı hayâl

464

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ey kalem zülf-i nigârün vasfını uzatma gel
İki ayagun çukurda ya ne bu tûl-i emel
- 2 Başına toprak saçar bir 'âşık-ı dîvâneyin
Hâk-rîz itmiş bana ta'lîm üstâd-ı ezel
- 3 Yaraşur hûbâna gâyet de şeker-h'âb-ı sabûh
Nitekim 'uşşâk-ı mihnet-dîdeye h'âb-ı ecel

- 4 Sâgar-ı mül gibi gül yokdur cihân bâğında kim
Reng ü bûyî bin hazân olsa eger bulmaz halel
- 5 Bana dâ'im ta'n iderler 'ışkı fâş itdün diyü
N'eyleyin çâk-i girîbân itmege öğrendi el
- 6 Tıfl-ı dil tutmaz kulagın pendüme ey Hâletî
Gûşmâl-i h^vâce-i gam ana olmışdur mahal

465

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Birbiriyle yaraşur ol la'l-i nâb u câm-ı mül
Sâgar-ı sahbâya 'âdetdür konulmak berg-i gül
- 2 Oldı ol şâhun 'ulüvv-i himmetinden bir eser
Âb-ı tünd-i eşküme seng-i cefâdan tarh-ı pül
- 3 Şânına pervâne-i 'ışkun budur şâyeste kim
Âteş-i şevkin sıyânet eyliye olsaydı kül
- 4 Subh-dem ey gonce-i nahl-i letâfet bâga gel
İdeyin ben nâle bülbüllerle sen güllerle gül
- 5 Gerçi yaşum cevri ile seyl-i firâvân itdi yâr
Ana kalmaz Hâletî zîrâ ki deryâdur gönül

466 *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

- 1 Dem mi vardur firkatünle şem'-veş yanmaz gönül
Vasluna ben katlanurdum lîk katlanmaz gönül
- 2 Der-kafâdur her zamânda çünki şemşîr-i firâk
Âb-ı vasla hiç huzûr-ı kalb ile kanmaz gönül
- 3 Tek sen usanma cefâlar eylemekden döstüm
Her ne denlü cevri idersen senden usanmaz gönül
- 4 Va'de-i ferdâsına ol âfet-i devrânımın
Aldanurdum ben yine ammâ ki aldanmaz gönül
- 5 Bir gözi şeh-bâz u şûh şeh-süvârun saydıdur
Hâletî-veş degme bir fitrâke bağlanmaz gönül

467

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Zülfinün zencîresin çekmekde Mânî'dür gönül
Meclis-i gam yazmada Bihzâd-ı sânidür gönül
- 2 Şol zamândan kim hadengin çekdi ol şûh-ı cihân

- Bâm-ı ‘ışkun kan akar bir nâv-dânıdır gönül
 3 Tîg-i mihnet tâ ezel oldu havâle bagruma
 Zahm ururken sıçrayan bir katre kanıdır gönül
 4 Kor kemer-bend-i hidîv-i ‘akla dest-i satvetin
 Pây-taht-ı şâh-ı ‘ışkun pehlûvânıdır gönül
 5 Yanına ugrarsa ‘Ankâ havfdan perrin döker
 Şöyle bir şeh-bâz-ı gamze âşiyânıdır gönül
 6 Nev-niyâz âbdâl idi yanında Kays u Kûh-ken
 Hân-kâh-ı ‘ışkda bir pîr-i fânîdür gönül
 7 Hvâce-i hüsnüm n’ola ‘arz itdügümce bakmasa
 Şâh-ı ‘ışkun şüphesüz nakd-i revânıdır gönül
 8 Biribirinden cüdâ konmak ne mümkün Hâletî
 ‘Işk bir zencîrdür şîr-i jiyânıdır gönül

468

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Meşhûr-ı ‘âlem oldu safâ ile cûy-ı dil
 Görse ‘aceb mi bahr-i mahabbetde rûy-ı dil
 2 Hum-ı sipihredür hatar-ı bezm-i bâdemüz
 Hergiz anılmaz anda şikest-i sebû-yı dil
 3 Tîr-i cefâ hadeng-i elem şöyle geldi kim
 Döndi hemân kedû-yı hilâle kedû-yı dil
 4 Yoklarlar evvelâ o sanevber-hırâmda
 Bî-diller itmek istese ger cüst ü cûy-ı dil
 5 Geçdi zamânı Hâletiyâ kalmasa n’ola
 Nev-bâve-i murâda olan ârzû-yı dil469

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

- 1 Eylemezdüm âh eger sabr-ı dil-i zâr u ‘alîl
 Olmasa mihr ü vefâ-yı yâr-veş gâyet kalîl
 2 İstemez mey nûş idüp kimse ferah-nâk oldugın
 Görmedüm zâhid gibi dünyâ yüzünde bir bahîl
 3 Hâl-i pür-mûyun senün bir necm-i gîsû-dârdur
 Kişver-i ‘ışkunda çok kan olmaga olur delîl
 4 Yakmag ister cânına pervânenün dâg-ı cefâ
 Anun içündür ki dâ’im şem‘ hâzırlar fetîl
 5 Akmadı dünyâyâ gönlüm hamdü lillâh kim benüm

Meşrebüm pâkîzedür mânend-i nehr-i sel-sebîl

- 6 Sende esbâb-ı seferden nesne yok ey Hâletî
Gûşuna girmez mi hiç âvâze-i kûs-ı rahîl

470

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 'Âşıkâ kılsan cefâ eyler safâlar bilmiş ol
Her ne cevri itdünse hep anı vefâlar bilmiş ol
2 Hicre saldun bilmezüm cürmüm nedür didüm didi
Sevdüğünden geldi başuna belâlar bilmiş ol
3 'Azm-i râh-ı 'ışk iderken yâr düşnâm eyleyüp
Didi lâzımdur o yolda bu du'âlar bilmiş ol
4 Ey dür-i pâkîze agyâra olurmışsın kenâr
Kâ'il olmazlar buna hep âşnâlar bilmiş ol
5 Bilmezin dirsın anılsa 'âşık-ı bî-çâreler
Cân virür bu derüne ol mübtelâlar bilmiş ol
6 'Arz-ı hâl eylesen gûş eyle sözün ben hastenün
Ey tabîbüm eylemezsen de devâlar bilmiş ol
7 Her ne kim çıksa dehânından anun şîrîn olur
Dâd-ı Hak'dur Hâletî'ye bu edâlar bilmiş ol

471

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Bilmezin n'eyliyeyin yâr bana yâr degül
Düşmen ise uyumaz baht ise bîdâr degül
2 Gelmedi yanuma hergiz o tabîb-i dil ü cân
Var ise haste gönül kâbil-i tîmâr degül
3 Bâde sunmakda bize çak bu kadar şîvendür
Sâkiyâ ol dahı la'l-i leb-i dil-dâr degül
4 Eşkle sâye gibi hem-dem ü hem-râhum yok
Üstüme âh-sıfat kimse hevâ-dâr degül
5 Niçeler şeş-der-i hicründe olupdur pür-dâg
Sana 'âşık yalnız Hâletî-i zâr degül

472

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Olsa ger büt-hâne-i Çîn içre ol şem'-i cemâl

- Ola sûretlerle büt-hâne çü fânûs-ı hayâl
 2 Haşr olam mı ol kadi bâlâ ile dirsın bana
 Ey dil-i dîvâne eylersin kıyâmetden su'âl
 3 Ehl-i diller yüzlerin çerhe tutup feryâd ider
 Şiddet-i savt ister olmuşdur o pîr-i köhne-sâl
 4 Benzedürdüm kaşunı nısfü'n-nehârun kavsine
 Mihr-i hüsnünde eger olsaydı âsâr-ı zevâl
 5 Isfahân'a gönderürdüm nazmumı ey Hâletî
 Korkarın ammâ isâbet eyliye 'ayn-ı Kemâl

473

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Çeşm-i giryâna gel ey nahl-i dil-ârâ sâye sal
 Bu meseldür iyliği sen eyle de deryâya sal
 2 Ol leb-i Şîrîn ü ol Leylâ saçunla döstüm
 Kimisin 'âşıklarun kûha kimin sahrâya sal
 3 Mâhdan mâhîye dek hükm eyle bî-pervâ yine
 Zülfünün kullâbını a'lâya sal ednâya sal
 4 Ey kıyâmet-kâmetüm haşr ol bugün 'uşşâkla
 Düşmen-i bed-h^vâhı ammâ lutf idüp ferdâya sal
 5 Gice gündüz eyle ol mihr-i cihânı cüst ü cû
 Yaşunı zîr-i zemîne âhumı bâlâya sal
 6 Düşmen-i bed-kîşe şâhum virme kahrundan emân
 Anı öldür de günâhın bu dil-i şeydâya sal
 7 Tîg-i cevrin turmadan salsa 'adû-yı kîne-h^vâh
 Bahsi ko ey Hâletî anunla sen Mevlâ'ya sal

474

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Efser-i la'leyn-i Cem'den eyleme hergiz su'âl
 Gör habâb-ı bâde-i gül-gûnı ey dil 'ibret al
 2 Nâledür te'sîr iden yârün dil-i sengînine
 Mutribâ sen çeng ile kânûnunu var taşâ çal
 3 Eylemezdi 'âşıkı dil-beste-i bend-i belâ
 Fitne üzre olmasaydı dâ'imâ ol mûy-ı hâl
 4 Ser-nigûn olmuş seher bâd-ı sabâdan lâleler

- Oldı şem‘-i mürde üzre gûyiyâ fânûs-ı âl
 5 Dâr-ı dünyâ içre yokdur bir racül ey Hâletî
 Bildügin itse ‘aceb mi bu sihipr-i pîre-zâl

475

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Dil oldı ta‘n-ı düşmen ile şöyle haste-hâl
 Kalmadı kûy-ı yârda hiç turmaga mecâl
 2 Öldürmege o gamzelerün kasdını bilüp
 Evvel nazarda eyledi ‘ışk ehli intikâl
 3 Devlet yüzini görmeye hergiz zamânede
 Hâk-i rehünle eylemeyen kimse iktihâl
 4 Silsen ne var sirişkümü hattun degül midür
 Giryân iden beni gice gündüz kalem-misâl
 5 Olsun cihânda ni‘met-i vaslun bana harâm
 Ben sana eylemezsem eger kanımı helâl
 6 Bir şeb geçer mi kim dil-i sad-çâk-i Hâletî
 Elbette sûzen-i müjeni itmeye hayâl

476

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Varak-ı sebz degül erre tutar gül-bün-i gül
 Kasd ider kim kesile nahl-i hayât-ı bülbül
 2 Her zamânda gül-i ter rûyını pür-çîn eyler
 Olmaz ol gonce-i handân gibi şûh u şengül
 3 Âb-ı gül-gûn ile pürdür gözümün şîşeleri
 Anda gîsûlarınun ‘aksi dizilmiş sünbül
 4 Eşk-i çeşmüme ber-â-ber bulunur mı ki diyü
 ‘Âşıkun cûları gözden geçirür niteki pül
 5 Savurur mıydı benüm göklere hâkisterümi
 Dîde-i encüme ‘ayyâr gözün urmasa kül
 6 Esb-i nâz üzre süvâr olan alur Hâletiyâ
 Câmı ser-menzil-i ‘ışk içre kılursan ögdül

477

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 N’ola koyup işigün gitmese yabâna gönül

- Bagludur silsile-i zülfüne dîvâne gönül
 2 Giryeden çeşmüm agarsa n'ola Ya'kûb-misâl
 Düşdi Yûsuf gibi ol çâh-ı zenahdâna gönül
 3 Ser-i teslîmi komış pâyına cümle 'uşşâk
 Yiridür baglar ise kâkül-i cânâna gönül
 4 Kala cânında yine sûz-ı mahabbet bâkî
 Nâr-ı hicründe kül olunca eger yana gönül
 5 Evvelâ Hâletiyâ 'aklın alurlar kişün
 Yohsa hiç 'aklı olan vire mi hûbâna gönül

478

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 O şem'-i hüsni görüp alsa dil zebâna gazel
 Zebâna urur âteş-i odum bu câna gazel
 2 Düşerdi tâli'üme beyt-i sûz-nâk benüm
 Olunsa bezmde taksîm 'âşıkâna gazel
 3 Kalem ki bâg-ı belâgatda nâv-dân oldı
 Akar sudur ki gelüpdür o nâv-dâna gazel
 4 Olurdı başda hamâ'il gibi benüm nazmum
 Götürmiyor n'idelüm şimdilik zamâne gazel
 5 O yâr hışm idüp odlara urdı eş'ârum
 'Aceb mi hâlümü bildürse yana yana gazel
 6 Revâdur ursa bu beş beyt hamseye pençe
 Ne mesnevî irişür Hâletî ana ne gazel

479

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Her gice hâne-i agyârı kılurken menzil
 Ayda bir görmege ol yâri kanâ'at müşkil
 2 Gamzesi katlüne kasd eylese gam çekme dilâ
 Sen hemân ol leb-i cân-bahş ile bir hoşça diril
 3 Gam ile kâmetüni çünkü kemân eyledi yâr
 Şimdiden sonra gel ey 'âşık-ı şûrîde çekil
 4 Gamzesi şöyle dilâverdür anun kim her gün
 Getürür ayagina ol şeh-i hüsnün niçe dil
 5 Bilürüz kat'-ı 'alâka olamaz zülfinden
 Hâletî gamzelerinden hele bir pâre kesil

480

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Şem'-i bezm-i şevkünüm diyü iderse 'arz-ı hâl
Başın alur 'âşıkun ol şâh-ı iklîm-i cemâl
- 2 Sînede şem'-i hayâlün ten gamunla çâk çâk
Eyledi 'ışkun beni gûyâ ki fânûs-ı hayâl
- 3 Zerd olupdur çihre-i 'âşık zer-i hâlis gibi
Eylese cânâ ne var hâk-i rehünde rûy-mâl
- 4 Rûy-ı âteş-tâb-ı yâr üzre olaldan cây-gîr
Fitneler kaynatmadan hâlî degüldür hiç o hâl
- 5 İtseler vaslın temennâ bahs ider 'uşşâkıla
Kimseler ol şeh-süvâra söz yetişdürmek muhâl
- 6 Gelmeden bârân-ı gam seyl-i belâ ey Hâletî
Bu ribât-ı köhnedden itmek gerekdür irtihâl

481

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Bir çâre eyle âh-ı dil-i bî-karâra gel
Ey şem'-i cem' karşı koma rûzgâra gel
- 2 Revzenler açdı sîneye tîr-i cefâlarun
Eyle dil-i belâ-zedeye bir nezâre gel
- 3 Ey cân tabîbi bir gün ana varurın diyü
Salma bu hasteyi elem-i intizâra gel
- 4 Yokdur derûn-ı hâne-i sînemde nakd-i cân
Ey nâvek-i nigâr inanmazsan ara gel
- 5 Âb-ı revâna bakmag ise Hâletî murâd
Eyle nazar bu şî'r-i selâmet-şî'âra gel

482

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Zülfine bin kerre baksa 'âşık-ı şûrîde-hâl
Ol şeh-i hüsnümden olur rûy-ı dil görmek muhâl
- 2 Dûd-ı âhum ebr olup tutdı cihânı ser-be-ser
Bana gün göstermez oldun ey meh-i sâhib-cemâl
- 3 Kâ'ilem künc-i belâda derd ile cân virmege
Virmezsin ol yâra ben şerh-i melâlümünden melâl

- 4 Künc-i gamda gussa-i hicriyle pür-hûn oldu dil
Câmı ko sâkî ele ben ‘âşıkun gönlini al
- 5 Degme bir derd ile baş göstermeyüp ey Hâletî
Açmazın yâr eylese bin kerre zahmumdan su’âl

483

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Kûyuna varsun ko bârî bu dil-i âşüfte-hâl
Oldı şimden sonra çünkim kendüye gelmek muhâl
- 2 Dûd-ı âhum ebr olup tutdı cihânı ser-be-ser
Bana gün göstermez oldu ey meh-i zîbâ-cemâl
- 3 Gerdenümde çünki zencîr-i cünûmı gördi yâr
İtmedi ammâ ki hergiz ser-güzeştümden su’âl
- 4 Ceş-i hûbân mülk-i dil yağmâsına ‘azm itse ger
Kâmetünle anda mümtâzsın [şehâ] râyet-misâl
- 5 Kıl kalem dursun alup kirpiklerüm ey Hâletî
Rûy-ı yâri nakş iden sûret-i sâhib-kemâl

484

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ey her zamânda külbe-i ahzân olan gönül
Ve’y dest-i cevri-yâr ile vîrân olan gönül
- 2 Ey geldügince zahm-ı elem nâvek-i sitem
Çâk eyleyüp libâsını ‘uryân olan gönül
- 3 Ey hûn-ı vuslata toluşup seg gibi müdâm
Efgâr-ı seng-i cevri-civânân olan gönül
- 4 Yanınca muttasıl sürünürsem ‘aceb degül
Ey pây-bend-i kâkül-i cânân olan gönül
- 5 Düşdi gam-ı firâk ile şimdi belâlara
Ey Hâletî o vasl ile şâdân olan gönül

485

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Salınur hârlarla gül-bün-i gül
Bî-karâr olsa tan midur bülbül
- 2 Elem-i intizâr-ı cânâna
Katlanurdum tahammül itse gönül

- 3 Dahı ‘ışkunla germdür cânım
Gerçi ten oldı nâr-ı hier ile kül
- 4 Dest-i ‘ışkun duhân-ı âhumdan
Başuma takdı bir güzel sünbül
- 5 Güzer it Hâletî mecâzîden
Çünkü olmışdur ol hakîkate pül

486

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 İ‘timâd itme dilâ ol gamze-i hûn-rîze gel
İhtirâz it zîr-i dâmânındadır tîg-i ecel
- 2 Yâd-ı la‘lünden gönül mey hâletin alur hemân
Gerçi *zıkrü’l-‘ıyş nısfü’l-‘ıyş* olmışdur mesel
- 3 El yumadunsa eger nehr-i cinândan zâhidâ
Bezm-i ‘âlemde mahabbet câmına uzatma el
- 4 ‘Âşık-ı bî-dillerün seyl-i sirişkinden sakın
İrresün dirsen bahâ-yı hüsnüne cânâ hâlel
- 5 Tünd-bâd-ı sarsar-ı hicrân ile ey Hâletî
Hâke yek-sân oldı bâg-ı dildeki nahl-i emel

487

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Dil oldı ta‘n-ı düşmen ile şöyle haste-hâl
Kalmadı kûy-ı yârda hiç turmaga mecâl
- 2 Pervânedür ki yakdı perin şem‘-i rûyuna
Ey şûh u şîve-kâr degüldür yüzünde hâl
- 3 Lutf ile yâr illere ‘arz-ı cemâl ider
Ammâ ki gösterür kuluna sûret-i celâl
- 4 Öldürmege o gamzelerün kasdını bilüp
Evvel nazarda eyledi ‘ışk ehl-i intikâl
- 5 Destine hâmesini alaldan debîr-i çerh
Yazmadı kimse Hâletiyâ nazmuna misâl

488

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Gam çekmez idüm olduğuma zâr u haste-hâl
Olsaydı kûy-ı yâra eger varmaga mecâl

- 2 Devlet yüzini görmeye hergiz zamânede
Hâk-i rehünle eylemeyen kimse iktihâl
- 3 Üstine hadd-i eşk şu denlû dizildi kim
Cism-i za'îfi sandı gören rişte-i le'âl
- 4 Açdukda nâmesini görüp hatt-ı dil-beri
Her harfî üzre giryeler itdüm kalem-misâl
- 5 Varurdu nazm içinde Nizâmî makâmına
Geleydi Hâletî'ye eger intizâm-ı hâl

489

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Olsa 'aceb mi 'umde-i kârum zebân-ı hâl
Bir neş'edür bu 'aşk ki eyler Kelîm'i lâl
- 2 Sayyâd-ı dehr murg-ı dile şefkat eylemez
Bin kerre olsa gam kafesinde şikeste-bâl
- 3 Silsen ne var sirişkümü hattun degül midür
Giryân iden beni gice gündüz kalem-misâl
- 4 Öldürmege o gamzelerün kasdını bilüp
Evvel nazarda eyledi 'ışk ehli intikâl
- 5 Bir şeb geçer mi kim dil-i sad-çâk-i ehl-i 'ışk
Tâ subh sûzen-i müjeni itmeye hayâl
- 6 Ey Hâletî ne kâra yürür lücce-i vücûd
Gird-âb-ı dil ki olmaya fevvâre-i le'âl

490

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Hicr ile 'âşıkumı ey gül-i gül-zâr-ı cemâl
İtme bî-berg ü nevâ murg-ı hazân-dîde-misâl
- 2 Şöyle hayret-zededür murg-ı dilüm kim hergiz
Dâmdan dâneği fark itmege kalmadı mecâl
- 3 Rûy-ı dil-berde nigâh eylesün ebrûların
Görmeyenler nic' olur peyker-i bedr içre hilâl
- 4 Sîne sahrâsını her gâh hayâl-i çeşmün
Âhu-yı şîr-şikâr ile ider mâl-â-mâl
- 5 Rakam-ı derdümi arturmadadur Hâletiyâ
Safha-i hadd-i nigârumdaki her nokta-i hâl

HARFÜ'L-MÎM

491 *Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün*

- 1 N'îçün ol âfet-i bed-kîşden gelür her dem
'Adûya sehm-i sa'âdet fakîre tîr-i sitem
- 2 'Aceb letâfeti vardur o çâr-ebrûnun
Dehânı oldu hemân iki kaşlu bir hâtem
- 3 Hemîşe hatt-ı ruh-ı yâra benzedür şâ'ir
Revâdur olsa gül-istânda sebzeler hurrem
- 4 Sana gönül vireli hemmden olmadum hâlî
Beni o zülf-i perîşânun eyledi derhem
- 5 Ko nakş-ı sûret-i Leylâ vü Kays'ı yazsunlar
Çıkarmasun güzelüm nakşumuz bizüm 'âlem
- 6 Hemîşe nâme-i dil-dârı zahm-ı hicrâna
Gehî fitîl iderin Hâletî gehî merhem

492 *Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*

- 1 Ele câm olsa dünyâyı tamâmen seyr idermiş Cem
Ben alsam destüme ammâ görünmez çeşmüme 'âlem
- 2 Yıkarmış çünkü gönlüm şehrin âhir bir şeh-i zâlim
Binâsı neyse anun evvelinden olmamış muhkem
- 3 Ser-i kûyn sulatmayınca çak eşkiyle 'uşşâka
Der-i devlet-serâyından o şâhun çıkdugın bilmem
- 4 Güzellik söyledür dil-berleri 'uşşâkı lâl eyler
O bâgun goncesi gûyâ olur bülbülleri ebkem
- 5 Benem ey Hâletî ol zerre-i râh-ı ferâgat kim
Dönüp bakmaz eger zer-pâş olursa neyyir-i a'zam

493

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 İtmeyüp şeb-dîz-i zülf-i fitne-engîzin rakam
Esb-i cādû resm iden nakkâş 'âkildür dimem
- 2 Revnak-ı bâg-ı cemâl olmuş o nahl-i ser-firâz
Şâhdur bâzûları barmaklar işlenmiş kalem
- 3 Rûy-ı âteş-nâk-i yâra yaklaşıp kâm almadan
Oldı ben efsürde-i hacre havâle derd ü gam
- 4 Gitdi Kays u Kûh-ken bir hamle-i hicrân ile

- Rezm-gâh-ı ‘ıŖkda ancak benim sâbit-kadem
 5 YaklaŖılmaz çün dehân-ı yâra bir takrîbsüz
 Hâletî Ŗimdi vücûdumdan bana yegdür ‘adem

494

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Kef-zenân u pây-kûb olmak gerekdür dem-be-dem
 Çîn-i pîŖânı götürmez meŖreb-i sultân-ı gam
 2 Ŗefkat eyler hâlûme halk-ı zemîn ü âsmân
 Eyledükçe târ-ı kânûn-ı figânım zîr u bam
 3 Gönderür her gice gönlüm mülküne sultân-ı ‘ıŖk
 Ŗöyle ceyš-i gam ki almaz sahn-ı sahrâ-yı ‘adem
 4 Gelmez ol Ŗûh-ı cihândan hâtıra hergiz gubâr
 Günde bin kerre sürerse üstüme rahŖ-ı sitem
 5 Mülk-i hüsnün Ŗâhısın lâyıık seg-i kûyun senün
 ÇeŖm-i âhû-yı Hatâ’dan gayra basmazsa kadem
 6 Hatt-ı rûy-ı yârdan hergiz Ŗikâyet eyleme
 Çâre yok ey Hâletî Ŗimden girü ceffe’l-kalem

495

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Meclisinde anılup ben ‘âŖık-ı bî-neng ü nâm
 Gayra mâ’ildür diyü a’dâ içürmiŖler tamâm
 2 Gözlerüm ardıncadur mânend-i sayyad-ı harîs
 Her ne yana ‘azm iderse ol tezerv-i hoŖ-hırâm
 3 Ser-keŖ olur lâ-cerem gül-gûn-ı eŖki ‘âŖıkun
 Hiç benim gibi za’îf-i nâ-tüvân itsün mi râm
 4 Bezm-i gamda kâse-i serden içerler bâdeyi
 NeŖ’e virmez fi’l-mesel CemŖîd elinden gelse câm
 5 Eksük olma kûy-ı dil-berden sen ey bâd-ı sabâ
 Dîde-i ‘uŖŖâk içündür çün tek ü pûyum müdâm
 6 İtseler merhem eger kâfûr-ı kân-ı subhdan
 Zahm-ı Ŗeb-bîdâr-ı hicr itmez kabûl-i iltiyâm
 7 Mürde-i derd-i tahassür Ŗöyledür kim Hâletî
 Cûy-ı hamr-ı cenneti hep içse olmaz Ŗad-kâm

496

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 İdüp nigâh-ı lutfunı mebzûl hâs u 'âm
Bed-mest diyü eyleme çeşmün keşîde 'âm
- 2 Sâkî-i dehr kâselerin toldururdı hep
Hamyâze-i melâlüme bakup vireydi câm
- 3 Olsun şikeste-pây o sâkî ki bezmde
Mahmûrî kor da meste sunar bâdesin müdâm
- 4 Kimse elinde sâgar-ı maksûd görmezüz
Geçdi gibi o da yire çün cür'a-i kirâm
- 5 Ey ol ki meyl ider gül-i sad-berg-i devlete
Bilmez misin anı güline göredür zükâm
- 6 Mümkün midür ki râm idesin anı Hâletî
Sen dâne-rîz-i eşk o bir kebg-i hoş-hırâm

497

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hâlüme rahm eylemez ol husrev-i şîrîn-kelâm
Kûh-ı sabrı tîşe-i hasretle kaldursam tamâm
- 2 Perr-i bâz-ı gam sadâsın dinledükçe şâd olur
Olmadan kebg-i ümîd-i dil nev-âmûz-ı hırâm
- 3 Ol şikâr-ı murg-ı mihnet kasd iden sayyâd-ı 'ışk
Sînem itmiş dâm-ı gam güncişk-i cânım pây-dâm
- 4 Pertev-i hurşîd-i mahşer düşse her gâh üstine
Mîve-i ümmîd-i ehl-i dil kalur elbette hâm
- 5 'Âkıbet çün hâk-i pâ-mâl ü siyeh-rûy oldılar
Çerhden ümmîd idenler cür'a-i kâ'sü'l-kirâm
- 6 Kıl kenâr-ı Nîl-i eşkümden hazer ey müdde'î
Hayli fırsat-cûy olur zîrâ neheng-i intikâm
- 7 Bâg-ı dehrün bilmezsin hâtır nesiyle eglenür
Gitdi anun bülbülünden nagme kebginden hırâm
- 8 Hvâbın alur kimse yok dünyâda bir şeb Hâletî
Tevsen-i şeb-reng-i bahtum tâ ola ferdâsı râm

498

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Degül hâlî gönülden halka-i zülf-i perî-zâdum
Ne murgam ben ki ayrılmaz yanumdan dâm-ı sayyâdum

- 2 Şikâr-endâz-ı ‘ışkum ol gazâlî h^vâb-ı nâzından
Uyarmaz her seher illâ benüm efgân u feryâdum
- 3 Bir olmazdı benümle düşmen-i bed-kîş yanında
Eger bilseydi ol büt rütbe-i ‘ışk-ı Hudâ-dâdum
- 4 Figânın yâd idüp hasret çeker cân murgı elbette
Salarsa kabrüm üzre sâyesin ol serv-i âzâdum
- 5 Eritmezsem eger zencîri âh-ı âteşinümle
Benüm ey Hâletî dîvâne-i ‘ışk olmasun adum

499

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Hergiz sana görünmeye ol kebg-i hoş-hırâm
Başdan ayaga dîde olursan niteki dâm
- 2 Bir nahle benzer ol ki yürür âb virmeden
Dil-ber ki bâde şevki ile eyliye hırâm
- 3 Efsâne-i gamum katı dûr u dırâzdur
Bir bûse isterin güzelüm hâsıl-ı kelâm
- 4 Cân kebgî sayd-ı dâmun idi müddetü’l-hayât
Öldükde umarın olasın şâha murg-ı bâm
- 5 Der-kâr ider tegâfûlün ol şehir-yâr-ı hüsn
Tahrîb-i kişver-i dile kılsaydı ihtimâm
- 6 Tahsîl-i kâma Kays-sıfât ihtimâm idüp
Tavr-ı cünûnı itmemişüzdür keşîde-nâm
- 7 Şâh-ı gama hakâret ile eyleme nazar
Anun degül mi bu yedi har-gâh-ı sebz-fâm
- 8 Gam tîşesini başuma kullandugum görüp
Didi o şûh olmuş işün Hâletî tamâm

500

Mefâ’ilün Fe’ilâtün Mefâ’ilün Fe’ilün

- 1 Saçarsa gerd-i rehin hatt-ı nâmeye yârüm
Yüzine gözine kat kat sürer dil-i zârüm
- 2 Benem o şâh-ı mahabbet ki leşkerüm gamdur
Belâ-yı firkat-i dil-dârdur sipeh-dârum
- 3 Benem ki Kûh-ken-i dil-berân-ı dil-sahtem
Hemîşe âhen ü seng iledür ser ü kârüm
- 4 Bana düşer mi olup şem‘ gibi bî-gayret

Zebânuma getürem sûz-ı cân-ı gam-h^vârum

- 5 Hasûd belki sözün dinledeydi Hâletiyâ
Cihânı tutmasa sıyt u sadâ-yı güftârum

501

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Dönüpdür cûya cânâ firkatünle eşk-i hûn-pâşum
O cûy üstünde gûyâ iki gözlü köprüdür kaşum
- 2 Meges gibi 'aceb mi h^vân-ı ikbâle dolaşmazsam
Dem-â-dem yidügüm gamdur degüldür ol benüm aşum
- 3 Eger kim olmasa seng-i ser-i kûyun senün dirdüm
Cihân ser-cümle vîrân olsa yok içinde bir taşum
- 4 Ser-i 'uşşâk ile bünyâdurulmuş hâne-i 'ışka
Gam-ı hicrünle âhir bende alur giderüm başum
- 5 Benüm de irmege Mecnûn'a şimdi bir başum kaldı
Egerçi Hâletî geçmişdi evvel ol sebak-daşum

502

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Mûy-ı zülfündür perîşânlıkda üstâdum benüm
Kâddün aşmış kâkülündür şeyh-i irşâdum benüm
- 2 Rûyumı pây-ı segân-ı kûyuna ferş itmesem
Kays-ı sahrâ-yı melâmet olmasun adum benüm
- 3 Bî-tekellûf râm ider murg-ı dil-i âvâremü
Gerçi bin dâma komaz bir dâne sayyâdum benüm
- 4 Leblerüm fersûde olunca perî-h^vân eylesem
Mendel-i âgûşuma girmez perî-zâdum benüm
- 5 Niçe yıl pîrâmenin devr eyleseydüm üstüme
Sâye-i lutfın düşürmez serv-i âzâdum benüm
- 6 Başlamazdı böyle istignâya ol şûh-ı cihân
Bilmeseydi hâl-i sabr-ı süst-bünyâdum benüm
- 7 Künc-i 'uzletde kimünle eglenürdüm Hâletî
Olmasa gam gibi bir hem-sâl ü hem-zâdum benüm

503

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Saklama kâkülünü çerhe çıkar efgânüm

- Düşeni gör yüzüne ey şeh-i 'âlî-şânım
 2 Gayrı hûbân beni gîsû ile râm eyliyemez
 Düşecek dâmı bilür murg-ı dil-i nâlânım
 3 Sabr teklîfini itdükçe gelür feryâda
 Bir belâ oldu bana bu dil-i nâ-fermânım
 4 Öpüyorken dehenün la'lüne teslîm ideyin
 Yetiş ey şûh-ı cihân agzuma geldi cânım
 5 Oldı yâd-ı ser-i zülfiyle anun Hâletiyâ
 Reşk-i sûdâ-ger-i Çîn hâme-i müşk-efşânım

504

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Nigâh-ı hışm-nâkündür tedârikden koyan hâlüm
 İki şemşîr-i gamzendür tılısm-ı genc-i ikbâlüm
 2 Senün kadd-i bülendün servdür kûh-ı melâhatda
 Akar sudur benüm vâdî-i gamda kalb-i meyyâlüm
 3 Saçılmaz cür'a-i hûnum meger kûy-ı civânâna
 Bilür sâkî-i devrân kadr-i sahbâ-yı kühen-sâlüm
 4 Cemâli mushafın feth eyledüm dest-i hayâlümle
 Göründi râ-yı ebrû gâyet a'lâdur bugün fâlüm
 5 N'ola ol gamzeye meyl eylesem esbâb-ı hüsnünden
 Yolunda ölmedür ey Hâletî aksâ-yı âmâlüm

505

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Dem-â-dem ney gibi bezm-i gam-ı 'ışkunda nâlânım
 Halâs itmez beni bend-i belâdan bunca efgânım
 2 Selâmın almaga itmez tenezzül 'âşık-ı zârun
 Muhassal kimseye baş egmez ol serv-i hırâmânım
 3 Bilür kim kişver-i dil reh-güzâr-ı ceş-i mihnetdür
 Anunçün anı âbâd itmez ol sultân-ı hûbânım
 4 Eger su yirine kan aksa vâdî-i mahabbetde
 Ta'accüb eylemez hergiz bilenler çeşm-i giryânım
 5 Gelürdüm her gice ey Hâletî kûyında feryâda
 Seherden âteş olmuş çıkmasa ol mihr-i rahşânım

506

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

- 1 Hemîşe nâleler itmezdi bülbül-i cânım
Hezâr-pâre degülmişse verd-i handânım
- 2 Görünce pîr mahabbetlerin tegâfûl ider
Serîr-i Mısr-ı melâhatde mâh-ı Ken'ân'um
- 3 Huzûr-ı yâra irişsem ferâhla cân virürin
Dem-i visâl benüm oldı 'ıyd-ı kurbânım
- 4 Cemâlünü iderin seyr çeşm-i cânımla
Biribirine yapışdukça kanlu müjgânım
- 5 Isırmadan lebin ey Hâletî gönül geçmez
Eger ki pîr-i gam olsam dökülse dendânım

507

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Zerd olup berg-i hazâna döndi ser-tâ-ser tenüm
Sîli-i gamdur yüzüm sürh eyliyen gâhî benüm
- 2 Firkat-i yâr öldürür âhir diyü efgândayam
Bir garîbem eylerin ölmezden evvel şîvenüm
- 3 Merhem-i kâfûr-ı cism-i yâra besdür bir nazar
Tavk-ı zencîr-i belâ fersûde kılrsa gerdenüm
- 4 Mest-i 'ışkam isterüm kim cismi sûzân eyleyüm
Gelmez olmuşdur kanâ'at yakmadan pîrâhenüm
- 5 Hvâce-i kâlâ-yı nazm olmagla buldum iştiyhâr
Anun içün Hâletî çokdur cihânda reh-zenüm

508

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Olurdu benüm encüm-i eflâk zebûnum
Ger sînem için saklamasam seng-i cünûnum
- 2 Deryâ-yı gamam cûş derûnumda nihândur
Aldar göreni gerçi ki zâhirde sükûnum
- 3 Bir gamzesi bed-meste nasîb eyledi âhir
Sâkî-i felek saklayarak bâde-i hûnum
- 4 Cân hayret ile yol bulamaz çıkmaga tenden
İrmezse eger bedreka-i âh-ı derûnum
- 5 Hep Hâletiyâ sîne vü dil garka-i hûndur
Biribirine uydı derûnumla birûnum

509

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Zahm-ı şemşîrünle ölmek müdde'âmuzdur bizüm
Rûyuna bir kerre bakmak hûn-bahâmuzdur bizüm
- 2 Dâne-i hâline meftûn olduğum a'lâ bilür
Bir gün ol âfet dimez hırmen gedâmuzdur bizüm
- 3 'Âlem-i 'ıtlâkı seyr itmek murâd itsek tamâm
Câm-ı mey âyîne-i 'âlem-nümâmuzdur bizüm
- 4 Şâd-kâm olsak mukarrerdür kesel-nâk olmamız
Sanki terkîb-i gam-ı 'âlem gıdâmuzdur bizüm
- 5 Cân u başa kalmazuz 'ışkında yârün Hâletî
Kays ile Ferhâd zîrâ pîşvâmuzdur bizüm

510

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 Pürdür gamunla sîne-i sûzânımız bizüm
Kaynar anılsa la'l-i lebün kanımız bizüm
- 2 Dûd-ı dil ile nâr-ı gam olmasa rûz u şeb
Bulmazdı kimse külbe-i ahzânımız bizüm
- 3 Peyvestedür sipihre ham-ı dûd-ı dil velî
Gûy-ı murâda irmedi çevgânımız bizüm
- 4 Çak pây-ı yâra varmayıcak eylemez karâr
Meydân-ı gamda kelle-i galtânımız bizüm
- 5 Pür-rahne kıldı seng-i cefâ yagdurup felek
Sanman göründi küngür-i eyvânımız bizüm
- 6 Dâ'im hayâlümüzde döner bâde zevrakı
Gird-âba döndi dîde-i giryânımız bizüm
- 7 Hergiz halâsa pîr-i hired bulmadı mecâl
'İşkun elinde kaldı girîbânımız bizüm
- 8 Cevher-fürûş-ı mihneti ey Hâletî o şûh
Bildi görünce çeşm-i dür-efşânımız bizüm

511

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 Etfâle meyl ider dil-i gam-h'ârımız bizüm
Nev-devletân-ı hüsn iledür kârımız bizüm
- 2 Dâg üzre dâglar yakaruz sînede müdâm

- Her demde tâzedür gül-i gül-zârumuz bizüm
 3 Görse hayâl-i yâri açar râz-ı ‘ışkını
 Yâbâna söylemez dil-i bîmârumuz bizüm
 4 Geçmez bu kişver içre metâ‘-ı hüner-verî
 Lâyık budur ki beste tura bârumuz bizüm
 5 Ey Hâletî dükenmedi hergiz şeb-i firâk
 Gûyâ uzatdı baht-ı siyeh-kârumuz bizüm

512

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 ‘İşk ile hâsılumuz âteş ü dûd eyliyelüm
 Giderek şem‘-sıfât mahv-ı vücûd eyliyelüm
 2 ‘Alev-i nâr-ı derûna virelüm ruhsatlar
 Âsmânun yirini dil gibi od eyliyelüm
 3 Râz-ı pûşîde-i dehri kılalum âh ile fâş
 Nîzemüz perde-der-i çerh-i kebûd eyliyelüm
 4 Keşti-i hurd ü büzürg-i gam u mihnet yürisün
 Dili deryâ gözümüz yaşını rûd eyliyelüm
 5 Turalum Hâletiyâ kıl-i belâgat-perver
 Destümüz mîl-keş-i çeşm-i hasûd eyliyelüm

513

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Kuralum bezm-i tarab dil-beri mihmân idelüm
 Biraz ol şûh-ı cefâ-pîşeye meydân idelüm
 2 Tîg-i âhı virelüm bu dil-i mecnûn eline
 Niçe hengâmeyi bir demde perîşân idelüm
 3 Hvân-ı gamdan ne nasîb olsa yisün lezzet ile
 Virüp esrâr-ı kazâyı dili hayrân idelüm
 4 Sâye-i bûm-ı harâbatı bilüp zıll-i Hümâ
 Dil-i dîvânemüzi ‘âleme sultân idelüm
 5 Çünkü hep gussadur anda yazılan Hâletiyâ
 Sürh idüp yaşumuzu cedvel-i dîvân idelüm

514

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Hicrünle milket-i ‘ademe ‘azm ider miyem

- Cânâ cihânda vaslunı görmez gider miyem
 2 Bir gün gelür mi turrelerün destüme ‘aceb
 Yohsa ölünce derd ü belânı çeker miyem
 3 Virmez miyüm kapunda senün nakd-i cânı ben
 Kânûn-ı ‘ışkdan güzelüm bî-haber miyem
 4 Bir kerre sîb-i gabgabuna irmedi elüm
 Böyle sakınmalar nedür ey döst yir miyem
 5 Râh-ı mahabbet içre ola Kûh-ken zebûn
 Ey Hâletî bu za‘f ile ya ben döyer miyem

515

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Cihân-ı bî-bekâ fikriyle kalbüm âşnâ itmem
 Gam-engîz olmayan efkârdan çokluk safâ itmem
 2 Şeh-i iklim-i fakram tâbiş-i mihnetle cân virsem
 Varup ben ilticâ-yı sâye-i per-i Hümâ itmem
 3 Vücûdın mahv iden dîvâne-i sahrâ-neverdem ben
 Düşürmem kûha ‘aks-i nâlemi sıyt u sadâ itmem
 4 Dimiş sultân-ı gam birdür yanumda cümle ‘ışk ehli
 Felek gibi gedâyı şâh idüp şâhı gedâ itmem
 5 Gözüm ey Hâletî bildürdi gönlüm akdugın yâra
 Anunçün söylemem tafsîli ‘arz-ı mâ-cerâ itmem

516

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün

- 1 Gönlümü egleyemem fikr-i visâl eylemesem
 Ölürüm vuslatı bir lahza hayâl eylemesem
 2 Vuslat-ı yâr nasîb olmayacakdur âhir
 Yok yire bârî temennâ-yı mahâl eylemesem
 3 Böyle bed-nâm-ı cünûn olmaz-idüm ‘âlemde
 Muttasıl bahtum ile ceng ü cidâl eylemesem
 4 Yâr-i sîmin-ber ile alışamazdum hergiz
 Pûte-i gamda zer-i kalbümü kâl eylemesem
 5 Yaturın kâmet-i ham-geşte ile kûyunda
 Ölemem çak yirümi saff-ı ni‘âl eylemesem
 6 Mushaf-ı sînemi açdukça elifdür görinen
 Kûyına ‘azm idemem bir niçe fâl eylemesem

- 7 Çeşmi vafında olan sözlerüme Hâletiyâ
Kimse bakmazdı eger sihr-i halâl eylemesem

517

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bir güzel koymaz ki 'ışkıyla dil-efgâr olmayam
Bir belâ yokdur ki ben ana giriftâr olmayam
2 Verd-i ruhsârın ırakdan seyr ider bir bülbülem
Kasdum oldur kim o nahl-i tâzeye bâr olmayam
3 Hatt degül dârû-yı huş-ber hâzır itmiş la'l-i yâr
Tâ ala dil nakdini hergiz haber-dâr olmayam
4 Hvâb-ı gaflet böyle almak cân gözin lâyık mıdur
Bunca subh u şâm ola bir kerre bîdâr olmayam
5 Bâde-i 'ışkıyla ol şûh-ı cihânun Hâletî
Şöyle ser-mestem kıyâmet kopsa hûş-yâr olmayam

518

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Hergiz sana görünmeye ol kebg-i hoş-hırâm
Başdan ayaga dîde olursan niteki dâm
2 Zülfün esîri sâgar-ı 'ıŝretten el çeker
Kaydı olana sohbet olur dâstüm harâm
3 Pür eyle câmı bâde ile turma sâkiyâ
Gelsün sipihr-i bezme yine ol meh-i tamâm
4 Her dem önünde cür'a n'ola kalsa hâk-bûs
Lâzım degül mi pîr-i harâbâta ihtirâm
5 Şol haste kim dili tutulur göricek yüzün
Hiç ölmesinde yokdur anun dâstüm kelâm
6 'ışk ehli çekdi gerçi elem hatt-ı dil-bere
Menşûr-ı hüsni oldı hele 'anberîn-hitâm
7 İhrâc kılma defter-i 'uŝşâkdan bizi
Erbâb-ı 'ışka zulm ile şâhum çıkarma nâm
8 Yâra iletse Hâletiyâ şevk nâmemi
Vâsıl olunca niçe mu'allak döner hamâm

519

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Haste-i 'ışkam yanumda şem' âhumdur benüm
Başum ucın bekleyen dūd-ı siyâhumdur benüm
- 2 Hançeründen ol şehâdet şerbetin nûş eyledi
İki kanlu gözlerüm iki güvâhumdur benüm
- 3 Zülf-i dil-berden gelen derd ü belâyı başuma
Kimseden bilmem hep âsâr-ı günâhumdur benüm
- 4 Devlet-i sermed yolunda başı virmekdür bana
Hâk-râh olmak kapunda 'izz ü câhumdur benüm
- 5 Bir du'âdur kim kadeh anı virür pîr-i mugân
Hâletî çokdan o vird-i subh-gâhumdur benüm

520

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Kabâ-yı cismümi cândan alup 'uryân-ı 'ışk olsam
Mahabbet bahrine talsam yine cûyân-ı 'ışk olsam
- 2 Ser-i bî-devletüm çevgân-ı gamda olsa galtîde
Bugün bir şâh elinden bî-ser ü sâmân-ı 'ışk olsam
- 3 İderdüm tâ'ir-i kudsîleri pervâne yanumda
Turup bezm-i belâda şem'-veş sûzân-ı 'ışk olsam
- 4 Temennâ eylemezdim gayrı 'âşıklar gibi mevtüm
Eger ben mübtelâ-yı derd-i bî-dermân-ı 'ışk olsam
- 5 Belâdan kurtarup ber-dâr iderdüm cümle 'uşşâkı
Eger bir hükmi nâfiz husrev-i devrân-ı 'ışk olsam
- 6 Beni âhir bu tâli' gül-şen-i maksûda irgürmez
Nesîm-âsâ eger kim niçe yıl pûyân-ı 'ışk olsam
- 7 Olurdum Hâletî şâh-ı gamun seg âstânında
Eger bir müstahikk-i üstühvân-ı h^vân-ı 'ışk olsam

521

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Vakt-i güldür 'işrete gâyet iver cânım benüm
Hâzır olsun vaktine ol verd-i handânım benüm
- 2 Nâme-i yâri okur bir mahrem-i râz olsa âh
Hattını mahv itmeden bu çeşm-i giryânım benüm
- 3 Su yirine kan içer her bir seg-i kûy-ı nigâr
Öldürürse yirde kalmaz döstlar kanım benüm

- 4 Ceyş-i h^vâb üzre şebîhûn eyledi sultân-ı ‘ışk
Tîg-i hûn-âlûdlardur sanki müjgânum benüm
5 Bî-karâr olur hemân-dem murg-ı dil ey Hâletî
Cünbiş itse nâz ile serv-i hırâmânum benüm

522

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün

- 1 Gitmeye gerd-i rehün tâ ki yüzümden bir dem
Su seper turma anun üstine çeşm-i pür-nem
2 Sînemi tîg-i gam-ı hicr ile sad-çâk itdün
Âdeme pâdşehüm böyle kıyar mı âdem
3 Dehenünde bulunur hâlet-i enfâs-ı nefîs
Kâkülünden alınur bûy-ı buhûr-ı Meryem
4 Aldı iller ayagı tozını ey çeşm-i ‘alîl
Sen o yârün yüzine nice bakarsın bilmem
5 Dil-i ‘âşıkda olan dâg-ı gama nâme-i yâr
Tayy olundukça fitîl olur açılma merhem
6 Gelicek Hâletî’ya seng-i cefâ-yı dil-ber
İtdi gönlümde olan ‘ışk binâsın muhkem

523

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Güşâyîş hâk-i kûyından bulupdur dîde-i cânım
Gözin açdı seni gördi dil-i âvâre sultânım
2 Eger su yirine kan aksa vâdî-i mahabbetde Ta‘accüb eylemez hergiz
bilenler çeşm-i giryânım
3 Hayâtum câmesi ey dil ‘aceb mi çâk çâk olsa
Girüpdür niçe kerre pençe-i ‘ışka girîbânım
4 Kaçarken vâdî-i ‘ışk u beyâbân-ı mahabbetden
Yolum aldı sirişküm hâr-ı mihnet tutdı dâmânum
5 Serîr-i mülk-i nazma şâh iken ey Hâletî Husrev
Turup el bağlayaydı karşıma ger görse dîvânım

524

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Pür-humâram sâkiyâ zevrakla sahbâ isterem
Gitmedi sandal şarâbıyla benüm derd-i serüm
2 Eşk-i deryâ-bârdan hem kesret-i agyârdan

- Kalmadı kûy-ı nigârumda benüm aslâ yirüm
 3 Çeşm-i bahtum bahtımı kör itmege devr-i zamân
 Bâd-ı âhumla savurdı göklere hâkisterüm
 4 Gördüğü günden ser-i zülfünle la‘l-i tâbunı
 Baş u câna kalmaz olmuşdur dil-i gam-perverüm
 5 Hem şerâr-ı nâr-ı dil var bende hem hûn-ı sirişk
 Geh su‘ûd u geh hûbût eyler gamında ahterüm
 6 Rub‘-ı meskûnun ne denlü mâ-‘adâsı var ise
 Ben şeh-i mülk-i harâbâtam olupdur kişverüm
 7 Olmasa sîm ü zerüm gam çekmezin ey Hâletî
 Var hele bir agızı altun deger sîmîn-berüm

525

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Tîg tutsa başına cellâd-ı ‘ışkun dem-be-dem
 Bu dil-i şeydâ olurdu kûh-veş sâbit-kadem
 2 Çeşme-i hayvân gibi cân-bahş iken la‘l-i lebün
 Hiç revâ mıdur bu kim ben teşnelikden cân virem
 3 Şefkat eyler hâlüme halk-ı zemîn ü âsmân
 Eyledükçe nagme-i nây-ı figânım zîr ü bem
 4 Hâsıl olan ebr-i nîsândur duhânımdan benüm
 Dürr-i dendânun gamıyla her kaçan âh eylesem
 5 Câm-ı meyden dil gınâ-yı kalb tahsîl eyledi
 Girdi gûyâ kim eline hâtem-i yâkût-ı Cem
 6 Hatt-ı rûy-ı yârdan hergiz şikâyet eyleme
 Çâre yok ey Hâletî şimden girü ceffe‘l-kalem

526

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Yetişür sana sakın âh-ı dil-i nâlânım
 Dil-i sevdâ-zededden kaçma benüm sultânım
 2 Sulayup yollarını eşk-i firâvânımla
 Hâk-rûb eyliyeyin pâdşehüm müjgânım
 3 Eylesün nûş dem-â-dem mey-i hamrâ yirine
 Benüm ol gamze-i hûn-hâra bağışla kanım
 4 Öpüyorken dehenün la‘lüne teslîm ideyin
 Yetiş ey şûh-ı cihân agzuma geldi cânım

- 5 Sabr imiş Hâletiyâ derd-i dilün dermânı
Sabrum elden gideli kalmadı hiç dermânım

527

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ölmegi yolunda cânâ ihtiyâr itmez miyem
Böyle rüsvâ gezmeden halk içre 'âr itmez miyem
- 2 Düşmenün âhir metâ'-ı derd ü dūd-ı âh ile
Başına dünyâ serâyın teng ü târ itmez miyem
- 3 Sâye-i kaddün gibi yanunca sürünsem ne var
Ben senün yolunda cismüm hâk-sâr itmez miyem
- 4 Niçe bir 'ışkun beyâbânında ben mecnûn gibi
Gird-bâd-âsâ gezem bir gün karâr itmez miyem
- 5 Hicr ile deryâya düşmişdür yaşum ey Hâletî
Ol dür-i pâkîzeyi âhir kenâr itmez miyem

528

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Dün âh iderek varmış-idüm kûyuna şâhum
Göstermedi agyâra beni dūd-ı siyâhum
- 2 Yâkûta döne günbed-i firûze-i eflâk
Çıksaydı eger sînedeki âteş-i âhum
- 3 Şol şâh-ı gamam kim ser-i Mecnûn'da olan murg
Gönderdi perin olmag için per-i külâhum
- 4 Mestâne degülmişse eger gözleri yârün
Da'vâ-yı mahabbetde olurlardı güvâhum
- 5 Sînemdeki zehr-âb-ı gam âsârı degül mi
Ol hâk-i mezârumda biten tâze giyâhum
- 6 Belki üşenüp yazmayalar diyü melekler
Rahmet umarın katı çoğ olmakla günâhum
- 7 Ben Hâletiyâ olalı ser-leşker-i endûh
Bir kerre dahı münhezim olmadı sipâhum

529

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kûyına ilter gubâr-ı cism-i efgârum benüm
Tende bâd-ı sarsar-ı gamdur hevâ-dârum benüm

- 2 Muttasıl özler senün ol sâ'id-i sîmînüni
Murg-ı dest-âmûzduz gûyâ dil-i zârüm benüm
- 3 Âteş-i 'ışk-ı ciger-sûz eyledi bagrum kebâb
Ol kebâbun kanıdur bu eşk-i hûn-bârum benüm
- 4 Korkarın bir gün ana zârüm benüm kâr eyliye
Söylesünler yârüme zâr itmesün kârüm benüm
- 5 Vâsf-ı la'l-i yâr ile ey Hâletî Meryem gibi
Hâmil-i rûh oldu bu efkâr-ı ebkârüm benüm

530

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Cây-ı sühan degül belüne mû disem müdâm
Ey şûh u şîve-kâr dehânundadur kelâm
- 2 Hakkâ ki hâtem-i deheni ol perî-veşün
Oldı cihânda mühr-i Süleymân gibi be-nâm
- 3 'İşk ehli turma sîne döger şâh-ı hüsnümün
Kûyında nevbeti çalınur şimdi subh u şâm
- 4 Bir nahle benzer ol ki yürür âb virmeden
Dil-ber ki bâde şevki ile eyliye hırâm
- 5 Hicr âteşi Halîl-i dile gül-sitân olur
Ey Hâletî gelürse eger yârdan selâm

531

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Gönül vaslıyla bir Yûsuf-cemâlün olmaga hurrem
Terâzû gibi taş basmak gerekdür bagrına âdem
- 2 N'ola dîvâne gönlüm söyleşürse kendü kendüyle
Bulunmaz n'eylesün kendünden özge hâline mahrem
- 3 Göz açdurmaz gubâr-ı gam görünmez rûy-ı maksûdum
Safâ yok kalbümün âyînesinde n'eyleyüm bilmem
- 4 Dil-i pür-zahma gönder ey tabîb-i cân u dil tîrün
Ki hiç tîründen özge râst gelmez ana bir merhem
- 5 Yüzini sürmek olmaz Hâletî dâmânına yârün
Nice gitsün cihânda rûy-ı 'âşıkdan gubâr-ı gam

532

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Öldürür ‘âşıkları bir bî-emândur sevdüğüm
Zulmi kânûn eyliyen şâh-ı cihândur sevdüğüm
- 2 Her ne denlû cânuma cebr eyleyüp âh itmesem
Mümkün olmaz saklamak halka ‘ıyândur sevdüğüm
- 3 Çak süveydâ-yı dil-i ‘âşıkdadur menzil-gehi
Görmege bir çâre yok serv-i revândur sevdüğüm
- 4 Hatt tutar bir gün cemâlün şehri çok cevri eyleme
Nâdim olursın sakın devr-i zamândur sevdüğüm
- 5 Bir tezerv-i tâzesin âhum hadengünden sakın
Hasret-i ebrûn ile kaddüm kemândur sevdüğüm
- 6 Hâletî’nün kudreti yok kim senün yayun çeke
Kaşlarun hicriyle pîr-i nâ-tüvândur sevdüğüm

533

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 İstemez anun için ölmegi korkar cânım
Ben gidem gayrıların cânı ola cânânım
- 2 Her kaçan kim uzadam gonce-i maksûduma el
Çâk olur hâr-ı gam-ı mihnet ile dâmânım
- 3 Benzedürdüm lebüni la‘le dişün lû‘lûye
Vâkı‘â öyle midür söyle benüm sultânım
- 4 Şeh-süvârum beni yolda göricek kılma şitâb
Sana şâyed yetişe âh-ı dil-i nâlânım
- 5 Zahm-ı dilden alalı merhem-i peykânını yâr
Kalmadı Hâletiyâ başuma hiç dermânım

534

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Firâkıyla gubâr-âlûdedür âyîne-i cânım
Benüm hâlüm mükedder olduğın bilmez mi cânânım
- 2 Gam-ı hatt-ı lebün cân gibi saklardum derûnumda
Tuyuldu tıfl-ı eşkümden velî esrâr-ı pinhânım
- 3 Ne var bir gice kalsa beyt-i ahzânımda lutfından
Benüm eksüklüğüme kalmasa ol mâh-ı tâbânım
- 4 Ko baksunlar toyunca rûyuna men‘ itme ‘uşşâkı
Gözi yaşını alma kimsenün ey mihr-i rahşânım
- 5 Gubâr-ı hattı sevdâsıyla vardum kûyına ammâ

Beni ey Hâletî güldürmedi ol verd-i handânım

535

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Açıldı nergis-âsâ makdemünle dîde-i cânım
Ne yeller esdi âyâ bilsem ey gül-berg-i handânım
- 2 Belâ küncinde cismüm hâk ile yek-sân iken geldi
Beni yirden götürdi sâye-veş ol mihr-i rahşânım
- 3 Hemîşe yanına cem' eylemezdi hayl-i hûbânı
Eger kim çekmeseydi başka boy serv-i hırâmânım
- 4 O yârün kâkûliyle zülfine dil mübtelâ oldu
Görün baht-ı siyâhum seyr idün hâl-i perîşânım
- 5 'Îzâr-ı yâr vasfın Hâletî şol denlü yazdı kim
Olupdur gayret-i evrâk-ı gül evrâk-ı dîvânım

536

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Gam-ı 'ışkıyla döndi sûret-i bî-câna timsâlüm
Vefâsuz yâra 'âşık olmayan bilmez benüm hâlüm
- 2 O zülfe meyl iden Mansûr-veş ber-dâr-ı 'ışk oldu
Hemân dünyâda ben kaldum çekildi gitdi emsâlüm
- 3 Dahı ben nakd-i vuslat görmedüm ümmîd ile gerçi
Cihânı ser-be-ser der-vâze itmiş özge âbdâlam
- 4 N'ola ol gamzeye meyl eylesem esbâb-ı hüsnünden
Yolunda ölmedür zîrâ benüm aksâ-yı âmâlüm
- 5 Kılıç korsın dil-i erbâb-ı 'ışka gamzedden her dem
Ne îmânun ne rahmun var be hey kâfir be hey zâlim
- 6 Nikâb-ı nâzı ref' itdi açıldı mushaf-ı hüsni
Göründi râ-yı ebrû gâyet a'lâdur bugün fâlüm
- 7 N'ola ey Hâletî ol şûh-ı nev-hatt atsa yabâna
Kalem parmakları hicriyle ben gûyâ ki bir nâlem

537

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Görmeden sad-pâre-i şemşîr-i hicrân olduğum
Bilmedi 'ışkında ol dil-ber perîşân olduğum
- 2 Atdugumdan küngür-i çerhe kemend âhumı ben

- Bildiler üftâde-i çâh-ı zenahdân oldugum
 3 Sâki-i hicrân elinden câm-ı gam nûş eylerüm
 Bezm-i ‘ışkunda odur her lahza giryân oldugum
 4 Hâtırumdan çıkmıyor en son kemân ebrûların
 Bana ur bârî hadeng-i cevri kurbân oldugum
 5 Öpdürürdi ellerin ey Hâletî bir gün bana
 Bilse dil-ber ‘ışk ile dünyâya destân oldugum

538

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Dehânun ile saçun görmesem eger bir dem
 Dil-i belâ-zedeye teng ü târ olur ‘âlem
 2 O la‘l-i nâb tururken çemende gonçe-i gül
 Ne cân ile dehen-i yâra öykünür bilsem
 3 Kaçan ki kaşları mihrâbını görem yârün
 Hudâ bilür ki dilâ hiç ne kıldugum bilmem
 4 ‘Aceb letâfeti vardur o çâr-ebrûnun
 Olup durur deheni iki kaşlu bir hâtem
 5 Kişiye ölmez oguldur kelâmı Hâletiyâ
 Olursa pâk eger bikr-i fikri çün Meryem

539

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Yâr bakmaz ne kadar derd ile zerd olsa tenüm
 Düşürür yire yüzüm berg-i hazân gibi benüm
 2 Başlasam vâsf-ı ruh-ı dil-bere sehhâr gibi
 Cem‘ ider âteş ile âbı dem-â-dem sühanum
 3 Şol gubâr-ı reh-i cânân ki sabâ ile gelür
 Kimi kuhl-ı basarumdur kimi ‘itr-ı kefenüm
 4 Pâre pâre olur anun yoluna verd-i tariyy
 Gül-şene gelse eger gonçe-i gül-pîrehenüm
 5 Ben nice derd ü gam-ı ‘ışkı beyân eyliyeyin
 Cân çıkar Hâletiyâ nâ-geh açılrsa dehenüm

540

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Görmez oldum ol meh-i tâbân ü mihr-i rûşenüm

- Ne günüm gündür ne gicem gicedür gamdan benüm
 2 Ol tezerv-i hoş-hırâmı itmedüm bir gün şikâr
 Zahm-ı nâvekden egerçi dâma dönmişdür tenüm
 3 Firkat-i yâr öldürür âhir diyü efgândayam
 Bir garîbem eylerüm ölmezden evvel şîvenüm
 4 Dâmeninde geşt ider ‘Ankâ beni gör kim beni
 Kulle-i Kâf-ı kanâ‘atdür dem-â-dem meskenüm
 5 Merhem-i kâfûr olur ol şem‘-i hüsnün gerdeni
 Tavk-ı zencîr-i belâ âzürde kılrsa gerdenüm
 6 Ol harâmî gözlü sînem Hâletî çâk itmesün
 Açmasun dürr-i ma‘ânîden pür olan mahzenüm

541

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bezme gelse bir gice ol şem‘-i tâbânüm benüm
 Sâye-veş alur rakîb-i rû-siyeh yanum benüm
 2 Ehl-i ‘ışkun kalbi mir’ât-ı mücellâdur velî
 Bakmaz ana cevri ider ol şâh-ı hûbânüm benüm
 3 Hokka-i firûze-i gerdûna bakmazsam n’ola
 Girmemişdür ana hiç dârû-yı dermânüm benüm
 4 Gerçi kim pâ-der-gilem kûy-ı belâda her zamân
 Olmadı ammâ hele âlûde dâmânüm benüm
 5 Ben nice hâk ile yek-sân olmayın ey Hâletî
 Her gice bir yirdedür mihr-i dirahşânüm benüm

542

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Ben â‘şık-ı mihnet-zedeye yâr ola sandum
 Sevdüm o sitem-kârı da cânımdan usandum
 2 Sînemde olan âteş-i sûzâna inanmaz
 Ol şem‘a egerçi niçe kez derdümi yandum
 3 Şol denlü bana vuslat için va‘deler itdi
 Olmayacağı bilür iken yine inandum
 4 Ol dem ki vezân oldu nesîm-i gam-ı ‘ışk
 Açıldı gözüm nergisi h‘âbumdan uyandum
 5 Yârün okı kim ‘âşık-ı bîmâra ‘asâdur
 Ben haste hemân Hâletiyâ ana tayandum

543

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Benüm ey derde mübtelâ gönlüm
Kendü başına bir belâ gönlüm
- 2 Ey bu ‘âlemde olmayan mesrûr
Gam-ı bâr-ile âşnâ gönlüm
- 3 Gam-ı dünyâda hey dirîg itme
Bir dem olmadı pür-safâ gönlüm
- 4 Oldı derd-i mubîhine [مبيحنه] mu‘tâd
İstemez şimdi bir devâ gönlüm
- 5 Hâletî n’eylesün ne çâre sana
Bu cihân gibi ey fenâ gönlüm

544

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Dem-be-dem akıtmasun eşk-i firâvânum benüm
Yohsa kûy-ı dil-beri bir gün tutar kanum benüm
- 2 Çâk çâk olmazdı hergiz câme-i nâmûs u ‘âr
Dest-i ‘ışka girmeseydi ger girîbânüm benüm
- 3 Agzın açup gonce-i gül-şen ana hayrân olur
Agzın açsa her kaçan ol verd-i handânüm benüm
- 4 Dil-hırâş itme beni tek nâhun-ı hicrân ile
Akça başın kaşımaz bu çeşm-i giryânüm benüm
- 5 Hâletî-veş rûyunı gördükde hep lâl oldılar
‘Âşık-ı bî-dillere rahm eyle sultânüm benüm

545

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Figân-ı ‘âşıkı gûş itdügin yâr istimâ‘ itdüm
Gelüp ney gibi feryâda sürûrumdan simâ‘ itdüm
- 2 Kesildüm tîg-i ‘ışk-ı yâr ile cümle ‘alâyıktan
Çeküp ser-rişte-i cânı cihândan inkitâ‘ itdüm
- 3 Sebük-bâr olmak ister sâlik-i râh-ı fenâ gördüm
Hemân evvel kademde cân ile başa vedâ‘ itdüm
- 4 Bana bildüm ki gönlünden o şâhun merhamet kopmaz
Bu ma‘nâyı yine kendü sözümde intizâ‘ itdüm
- 5 Belâgat levhine ser-levhadur rengîn edâlarla

Yine ey Hâletî bir tarh-ı dil-keş ihtirâ‘ itdüm

546

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 ‘Aceb mi pâyına sürmek dilersem çihre-i zerdüm
Kaçan ben ol tabîb-i cânı görsem depreşür derdüm
- 2 Ne hâletdür eger kim sarsar-ı âhum vezân olsa
‘Adû semtine meyl eyler nihâl-i nâz-perverdüm
- 3 Açılma gonce-veş vardukda şâhum bezm-i agyâra
Hazer kıl sana te’sîr itmesün nâ-geh dem-i serdüm
- 4 N’ola dîvâne gönlüm eglesem cevır ü cefâsıyla
Eger bana ne lutf itse ne hod cevır itse n’eylerdüm
- 5 Nişân-ı tîr-i cevır-i yâr olaldan bu dil-i şeydâ
Mahabbet ‘arsasında Hâletî-veş gögsümi gerdüm

547

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bir gün elbette gelür diyü o kebg-i hoş-hırâm
Gözleri yollardadır ‘âşıklarun mânend-i dâm
- 2 Sûzen-i müjgân-ı dil-ber fikridür dâ’im viren
Zahm-ı tîg-i hasrete âmed-şudıyla iltiyâm
- 3 Mîve-i bâg-ı bihişt olsa gıdâ-yı murg-ı dil
Dâne-i hâl-i ruhunçün dâm-ı gam gözler müdâm
- 4 Kal‘a-i ‘ışkun der ü dîvârın âbâd eyledüm
Hep görenler didiler olmuş senün işün tamâm
- 5 Şehr-bend-i dehre hiç dil bağlamak câ’iz midür
‘Idde-i râh-ı ‘ademdür şübhe yok bu nüh hıyâm
- 6 Cevr ü med bilmez benüm bahr-i cünûnum Hâletî
Tîg-i âhı itmedüm ‘ışka düşelden der-niyâm
- 7 Bir resîde mîvedür nahl-i hünerde sözlerüm
Herkes andan kadd-i fehmine göre almakda kâm

548

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Tâ evvel-i şebden söyünüp şem‘-i ferâgum
Agyâra nasîb oldı benüm merhem-i dâgum
- 2 Gam gül-şeninün mâlikiyem rûz-ı ezelden

- Dâg-1 dil-i Kays oldı benüm bir gül-i bâgum
 3 Ben zerre-i bî-tâbam o hurşîd-i melâhat
 ‘İşkında n’ola yirlere basmazsa ayagum
 4 ‘Azm eyler-idüm tâ Hoten-i vasla yolundan
 Sahrâ-yı cünûn olmasa evvelki konagum
 5 Bir şâh-1 gamam Hâletiyâ kanda gidersem
 Çerh oldı benüm altı muşamma‘lu otagum

HARFÜ’N-NÛN

549 *Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*

- 1 Gönlünü alup ele erbâb-1 ‘ışkun her zamân
 Destine âyîne aldum tutsun ol şûh-1 cihân
 2 Kaşlarun mihrâbı çak böyle kararmazdı eger
 Şem‘-i ruhsârundan ana çıkmasa dâ’im duhân
 3 Öğrenelden dud-1 âh-1 ‘âşıkâ cânâ gözün
 Virmez oldun âteş-i cân-sûz-1 mihnetden emân
 4 El-hased ol sayda kim tîr-i nigâhundan düşüp
 Zevk-i fitrâkûn vire sonra hayât-1 câvidân
 5 Vahşet-i hicrân beni bir hâlete irgürdi kim
 Olurum gâhî reh-i hayretde sâyemden zebân
 6 Mübtelâ-yı gül-şen-i ‘âlem gerekdür kim bile
 Gonce-i maksûd ile hâr-1 cefâyı tev’emân
 7 Ka‘rı yok câh-1 belânun rîsmân-1 gam dirâz
 Bunca yıllar n’ola gerdân olsa çerh-i âsmân
 8 Zabt-1 bâd-1 âhda fi’l-cümle ihmâl eylesem
 Yanmadan kalurdi şem‘-i sohbet-i rûhâniyân
 9 Hâme-i takdîrden ey Hâletî gelmez galat
 Bî-tereddüd bizdedür var ise yanlışlık hemân

550

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Zîr-i destârında eyler zülf-i pür-tâbın nihân
 Sayda göstermez kemendin ehl olan nahcîr-vân
 2 Eylemezler hûblar nâr-1 derûna i‘timâd
 Çak ‘alevler olmayınca sîne-çâkinden ‘ıyân
 3 Hastesin görmez mukarrer olmayınca ölmesi

- Son nefesde gösterür mir'ât-ı ruhsârın hemân
- 4 Nâle vü feryâd elünde ey dil-i şûrîde-baht
Şevk-i vasl-ı yâr ile olmazsan âhir kef-zenân
- 5 Niçe kûh-ı sabrı bir an içre perrân itmede
Sarsar-ı âhum virür bâd-ı kıyâmetden nişân
- 6 Olmag için dem-be-dem mihmân-ı 'ıška dil-nevâz
Lebleri yârün harîfâne çıkarur nakd-i cân
- 7 'Andelbün rişte-i cânımı der-kâr eylesün
Nahl-bend olursa güllerden eger kim bâg-bân
- 8 Tîg-i âha bâliş-i ikbâl döymez Hâletî
İtmişüzdür biz anı bir niçe kerre imtihân

551

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mihr ü ebri eylemez âyîne vü âyîne-dân
Hüsninün kadrin bilür hakkâ ki ol şûh-ı cihân
- 2 Habbezâ ol 'işve-ger kim mürde-i endûhına
Sünbülünden nefha almakdur hayât-ı câvidân
- 3 Ey hoş ol dâm-ı mahabbet kim olur her dânesi
Reh-zen-i Sîmurg-ı zerrîn-per zümürrüd-âşiyân
- 4 Kimseye rahm eylemez sûdâ-ger zülfün senün
Dil metâ'ın ayaga urmakda mâhirdür hemân
- 5 Zülf-i pür-çiçek gibi olma perîşân ihtilât
Leblerün gibi bizümle câna cân ol her zamân
- 6 Kârvân-ı hacc-ı 'ışkun haste vü dermândesin
Yokdur örter basdurur illâ meger rîk-i revân
- 7 Geh sefid ü gâh sebz eyler libâsın Hâletî
Olduğ için ol meh-i tâbende şem'-i bezm-i cân

552

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Seyl-i gamla gitmesün dersen bu cism-i nâ-tüvân
Eksük olmasun elünden dem-be-dem rıtl-ı girân
- 2 Encüm-i çerh-i berîn-âsâ olanlar dûr-bîn
Sürme-i hâk-i reh-i dil-bersüz olmaz bir zamân
- 3 Ben de düşdüm ardına şeb-dîz-i dūd-ı âh ile
Gördüm olmuş şeh-süvârum gayrılarla hem-'inân

- 4 Şöyledür tûmâr-ı derdüm ki açılsa şüphesüz
Bâm-ı çerhe çıkmaga olur sutûrı nerd-bân
- 5 Lâyık olmaz kimseye hergiz mahabbet mansıbı
Tîg-i hicr-i yâr ile olunmayınca imtihân
- 6 Derddür revnak viren her dem nihâd-ı ‘âşıkâ
Dûd-ı âh ile bulur revnak ziyâ-yı şem‘-i cân
- 7 Gevher-i güm-geşte-i maksûda bulmaz dest-res
Olmayanlar hâk-rûb-ı der-geh-i pîr-i mugân
- 8 Nefha-i zülfin getir gâhîce ey bâd-ı sabâ
Âteş-efrûz-ı tenûr-ı sîne olma her zamân
- 9 Bî-karâruz şol kadar kim mâye-i temkînümüz
Hayret-i nezzâre-i ruhsâr-ı dil-berdür hemân
- 10 Ka‘r-ı câh-ı gussada bir bî-kesem kim Hâletî
‘Ankebût ide meger târın benümçün rîsmân

553

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Rûz u şeb ol âfetün derdinden eylerüm figân
Mâni‘-i efgân olan engüşt-i hayretdür hemân
- 2 Şimdilik hengâme-i ‘ışkun resen-bâzı benem
Bendedür ol gerden-i Mansûr’a geçmiş rîsmân
- 3 Dönse çerhün benzi havfindan n’ola hâkistere
Âhumı kıldum hadeng-i cân-sitân kaddüm kemân
- 4 Dôstum fasl-ı bahâr oldı kenâr-ı cûya gel
Hüsnüne âyîne kıl âb-ı revânı bir zamân
- 5 Kâmet-i yâri ne vaktin kim anup âh eylerüm
Ol zamân derdüm virür dûd-ı kıyâmetden nişân
- 6 Âşnâ-yı bahr-i mihnet olsa ger nâ-kerde kâr
Yanına baglar kedû-yı bâdesin pîr-i mugân
- 7 Bâg-ı vaslından seni gül-çîn ider mi Hâletî
Sünbülünden nefha aldurmazken ol şûh-ı cihân

554

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bîm-i a‘dâdan kapunda kirm-i şeb-tâbam hemân
Şu‘le-i âhum gehî peydâ olur gâhî nihân
- 2 Âh kim oldı nişeste seng-lâh-ı mihnete

- Keşti-i ümmîdümüz açmazdan evvel bâd-bân
 3 Nâz u 'işve bana gelmişdür didi meclisde yâr
 Var ise gönderdi hûbâna büt-i Çîn armagân
 4 Kûh-ken ayrılmasa her dem n'ola küh-sârdan
 Derd-i 'ışkıyla sürûd itse olurdu hem-zebân
 5 Ehl-i 'ışkun cânı hemvâre dilinden feyz alur
 Şem'i külhenden yakar gurbette olan her zamân
 6 Rahm idersen it halel bulmazdan evvel dôtum
 Dûd-ı dilden şemse-i zerrîn sakaf-ı âsmân
 7 Çok dür-i ma'nâ bulurdı Hâletî gavvâs-ı tab'
 Olmasaydı lücce-i hâtır mükedder her zamân
 8 Bilmez iken pertev-i hurşîd-i ragbet n'idügin
 Kân-ı fikrümnden olur pâkîze gevherler 'ıyân

555

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bezm-i dünyâya gelince ben za'îf ü nâ-tüvân
 Bâde-i 'işret sürülmüş dürd-i gam kalmış hemân
 2 Çâr-ebrû hûblar görmüş kadar hazz eyledüm
 Yolda ol şûhun bulunca na'l-i esbinden nişân
 3 Dôtum gayra kıyâs itme derûnum âteşin
 Eyliye belki lebün yâkûtına bir gün ziyân
 4 Ben hazîz-i hâkde sen evc-i istignâdasın
 Gûşına irmez anunçün itdügüm âh u figân
 5 Mâh-ı burc-ı hüsnsin ammâ katı hercâ'îsin
 Mihr-i evc-i nâzsın ammâ degülsin mihr-bân
 6 'Arz idüp âyîne-i 'âlem-nümâ-yı sâgarın
 Bir dem içre bin vilâyet gösterür pîr-i mugân
 7 Dâ'imâ ben gevher-i ma'nâ nisâr itmekdeyem
 Bast olunmuşdur anunçün dâmen-i âhir zamân
 8 Müjde-i vasl-ı nigâra Hâletî kem-pîşedür
 Mürde-i sad-sâleye virmek hayât-ı câvidân

556

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Rûyına hatt geldi sanman kâtib-i menşûrân
 Bir iki harf ile itmişdür midâdın imtihân

- 2 Bâg-ı hüsne eyliyen yâri gül-i nâzük-mizâc
Kıldı ben bî-çâreyi bir ‘andelîb-i saht-cân
- 3 Nakd-i nâzın sarf idüp akıtdı çeşmüm çeşmesin
Kendü malıyla ‘aceb hayr itdi ol şûh-ı cihân
- 4 Kaldurursun rûyuna düşse elünle zülfünü
Sana gelmişdür cihânda fitne kaldurmak hemân
- 5 Devlet-i ‘ışkında ol şâhın sûtûn-ı âh-ı dil
Dûd-ı sînemle olur çün râyet-i ‘Abbâsiyân
- 6 Her ziyân bir fenn dinürdi şimdi ammâ Hâletî
‘Aksine döndi zamâne oldu her fenn bir ziyân
- 7 Al tûtîdür lisânım lezzet-i güftâr ile
Kendüsin benzetmesün bana ‘adû-yı bed-zebân

557

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Dökmege kanum kaçan kim oldu dâmen-der-miyân
Serv-i gül-zâr-ı melâhat diyü hükm itdüm hemân
- 2 Tâze tâze dâguma itsen revâdur i‘tibâr
Şimdi çıkmışdur derûn-ı sîneden ol germ nân
- 3 İstemez dil ‘âlem-i bâlâyı kûyun variken
Olsa pây-endâzı farzâ şeh-per-i rûhâniyân
- 4 Bezm-i dehr içre olup pervâne-i ber-üft ü hîz
Gitduk âhir şu‘le-i ümmîdden dâmen-keşân
- 5 Ben ol âbdâl-ı nemed-pûşam ki dâmen kûşemi
İtmezüm âyîne-i İskender’e âyîne-dân
- 6 Sidre vü Tûbâ’ya bakmakdan teselli gelmeye
Olmasa kaddün hayâli dâhil-i âgûş-ı cân
- 7 Ol rakîb-i rû-siyehden şöyledür kim vahşetüm
Olurum gördükçe gâhî yolda sâyemden remân
- 8 ‘Âleme mahsûd iden güftâr-ı pâkümdür beni
Hak dimişdür *râhatü’l-insâni fi hıfzi’l-lisân*
- 9 Düşmen-i bed-dil nice havf itmesün ey Hâletî
Garka-i hündur benüm tîg-i zebânım her zamân

558

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Nâvek-i hârı görünce bülbül itmezdi figân

- Olmasaydı sâl-i evvelden eger hâtır-remân
 2 Kime yazar nâme bülbüller yanındayken ‘aceb
 Kâsesine gül seher hem âb kor hem za‘ferân
 3 Hûn-bahâ-yı bülbülü âmâde kılmazsa eger
 Nakd-i şeb-nem güllerin koynunda n’eyler her zamân
 4 Katre katre jâlelerle yine sahn-ı bâgda
 Virdi nergis çeşm-i erbâb-ı mahabbetden nişân
 5 Olalum hâk-i siyâh üzre pey-â-pey cür‘a-rîz
 Hâletî çün böyle gösterdi nihâl-i ergavân

559

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Mesrûr olur gönül söze geldükçe ol dehân
 Şol kimse gibi kim bula güm-geşteden nişân
 2 Sultân-ı mülk-i hüsn olasın hiç revâ mıdur
 Hâl-i lebün senün buluna kanda her zamân
 3 Çeşm-i nigâr kahr ilinün Kahramân’ıdur
 Yayın anun çeker mi benüm gibi nâ-tüvân
 4 Na‘l-i hilâl ü mîh-i nücûmı dökerdi hep
 Gül-gûn yaşumla tevsen-i çerh olsa hem-‘inân
 5 Dil-berlerün murâdı meger h^vâb-ı nâzdan
 Erbâb-ı ‘ışkı görmeze urmag imiş hemân
 6 Zülfinde görse yâr dil-i bî-karârımı
 Şeb-rev diyü helâk kılur virmeyüp emân
 7 Çok yâd ider sözünde lebün Hâletî n’ola
 Anda meşâmm-ı ehl-i dile gelse bûy-ı cân

560

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Zâl-i sipihrûn olmasa kâbîni nakd-i cân
 Ebnâ-yı dehre böyle kıyar mıydı her zamân
 2 Tâk-ı cemâlün eyleme nakş-ı halel-pezîr
 Erbâb-ı ‘ışka ‘arza kılup çîn-i ebruvân
 3 Salma gam-ı firâka beni öyle hırmeni
 Kâdir midür ki kaldura bir mûr-ı nâ-tüvân
 4 Cân riştesiyle dikseler artuk figâr olur
 Şemşîr-i cevri ile açılan zahm-ı hûn-feşân

- 5 Yakma dilünle ‘âşık-ı pervâne-hasleti
Şem‘-i şeb-i firâk gibi olma bed-zebân
6 Bezm ehlinün ki kâlibını pâk bulmaya
La‘l-i müzâbı hâke döker zer-ger-i mugân
7 Kondı felâhen-i siteme şimdi Hâletî
Mîzân-ı rûzgârdaki seng-i imtihân

561

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 ‘Işk ile itdüm âhumı ok kâmetüm kemân
Muhtâcdur benümle müdârâya âsmân
2 Ey şûh olma gırre çerâgân-ı hüsne kim
Bir âh-ı serd ‘âşıkâ mevkûfdur hemân
3 Nahl-i sa‘âdetün kim anar mîve-i terin
Zıllindedür nizâ‘-ı sipihr ile her zamân
4 Çak âşiyân-ı cisme girelden şikestedür
Benzer hevâsı ile alışmadı murg-ı cân
5 Yazmış debîr-i hükm-i ezel vafumı benüm
Cevher-şinâs-ı hançer-i bî-dâd-ı dil-berân
6 Mümkün midür ki va‘de-i vashyla eglene
Bâr-ı rahîli beste olan cân-ı nâ-tüvân
7 Tedricle kul eyledi dünyâyı Hâletî
Rahş-ı cefâya böyle gerek rîzîş-i ‘inân

562

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Gördi sefer yaragını ol şûh-ı bî-emân
Aglan bize ki çıkmaludur cânumuz hemân
2 Varur hemîşe gayra o kaddi kıyâmetüm
Bir kez bana da gelse yıkılmazdı ya cihân
3 Pâ-der-gilem hemîşe bu gül-şende çün çenâr A‘dâya karşı olduguma
bakma kef-zenân
4 Hıfz itmege cevâhir-i eşküm hazînesin
Kıldı hayâl-i zülfini Hindû-yı pâs-bân
5 Bir demde bin belâ-keşi gamzen kılur helâk
Biri bine geçer okunun ey kaşı kemân
6 ‘Âşık benüm gamumla ölendür dise o şûh

- Derd ehli cümlesi ferahından virürdi cân
 7 Olsa n'ola müsevvide mûy-ı hat-ı beyâz
 Yaklaşdı defter-i 'amelüm virecek zamân
 8 Dest-i kazâ ser-i kalemün kıldı Hâletî
 Dendâne-i kilid-i der-i genc-i şâygân

563

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Hemvâre iki şem'-i ruhundan çıkup duhân
 Günden güne karardı o mihrâb-ı ebruvân
 2 Yolunda hâk olanları kıl vâsıl-ı murâd
 Dâmen-keş olma serv-i revân gibi her zamân
 3 Bulmaz cihânda mey gibi yâkût-ı hoş-'ayâr
 Sûdâ-ger-i melâl eger virse nakd-i cân
 4 Ferhâd kâr-ı gamda 'aceb saht-gûş idi
 Çün h'vâb-ı râhat oldu ana merg-i nâ-gehân
 5 Bir heft-h'vân-ı gussadayam k'anda rûz u şeb
 Pîl-i sepîd ü şîr-i siyehden virür nişân
 6 Bâz-ı küşûde-perdür anun tîri Hâletî
 Murg-ı dilün görürse konar üstine hemân

564

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Oldı nizâr gâyet ile cism-i nâ-tüvân
 Sînemde turmag istemez oldu sıkıldı cân
 2 Düşmekle bâm-ı manzara-i iltifâtdan
 Oldı şikeste-beste çü gîsû-yı dil-berân
 3 Reşke düşürme 'âşıkı lâzım mı döstum
 Seng-i felâhen itmege bir bülbül-i remân
 4 Âh eylesem mülâhaza-i zülf-i yâr ile
 Timsâl-i ejdehâda çıkar her kaçan duhân
 5 Bir kimse yok ki âhene âteş bırakdurup
 Ber-bâd ola yiriyle bu ser-kâr-ı eblehân
 6 Mecnûn-ı germ-râh-ı fezâ-yı muhabbetem
 Zıll-i Hümâ-yı devleti 'add eylerüm girân
 7 Devr-i zamân-ı firkat ü hengâm-ı vasl-ı yâr

- Sâl-i tamâm ü sâ'at-i Nev-rûz'dur hemân
 8 Cân riştesine hırz-ı gam okursa pîr-i 'ışk
 Ser-cümle 'ukdeler gider andan yegân yegân
 9 Yanlış yola gider sakın ey Hâletî gönül
 Zîrâ gubâr-ı gamla göz açdurmıyor zamân

565

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 İsterüz hatt-ı ruhun yaraşa oldukda 'ıyân
 Âhirün 'âkıbetün hayr ola ey şûh-ı cihân
 2 Cân virürsem gam-ı hattıyla o şûhun bârî
 Karşusunda serümi itse sifâl-i reyhân
 3 Hak budur revnakıdur gül-şen-i hüsn-i yârün
 Dîde-i 'âşık-ı şeydâda olan âb-ı revân
 4 'Andelîb-i çemen-i vasl idüm ammâ şimdi
 Hande-i gül nic' olur bana unutturdu zamân
 5 Bilürüz dîde-i 'uşşâka nigâh eyledügin
 Dise ol şâh-ı sitem-ger görünür gözüme kan
 6 Evvelâ pîre-zen-i dehrden el çekmeyecek
 Nice virsin sana rez duhterini pîr-i mugân
 7 Bakışından bilinür gözleri kan idecegi
 İdemez mest derûnında kin aslâ pinhân
 8 Kendü de bir güzele 'âşık-ı şeydâ olmuş
 Âh dir âh işidür şimdi o şâh-ı hûbân
 9 Şöyleyin 'ışk ile kim kâ'il-idüm Hâletîyâ
 Yıldı bir kez yüzüme gülse o verd-i handân

566

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Nîl-i Mısr'ı ana benzetmek olurdu yârân
 Yıldı bir bârî kesilseydi eger eşk-i revân
 2 Hey meded hey yaşumun Nîl'ini kesr eylemege
 Kesr-i hâtırdan elün degmiyor ey şûh-ı cihân
 3 Seni zindân-ı firâk içre unutmam dir idün
 Kanı ey Yûsuf-ı gül-çihre o 'ahd ü peymân
 4 Zehr-i gam def'ine tiryâk gibi hâl-i ruhun
 Mâr-ı zülf-i siyehi kesmesen olmazdı 'ıyân

- 5 Şâh olan Mısr-ı belâgatde odur Hâletiyâ
Yûsuf-ı tab‘umı bilmez gibi ihvân-ı zamân

567

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Merhamet kıl ki cihân bezmine ey şûh-ı cihân
Şem‘-i ruhsârun içün geldi bu pervâne-i cân
2 Vardı zülfinde karâr itdi gönül gerçekmiş
Şeb-i Kadr içre turur dirler idi âb-ı revân
3 Didi ol gonce-dehân agzumı açdurma benüm
Bâd-ı âhum olıcak gül-şen-i kûyında vezân
4 ‘Aks-i ebrû vü hayâl-i müjeler cân u dilüm
Eyledi yekke-süvâr-ı gama kîş ü kurbân
5 Neydi hengâme-i endûhı perîşân itmek
Biricik destüme girseydi ‘asâ-yı pîrân
6 Bâr-ı hicrânı çeken hem dil ü hem cânumdur
Biri yetmez ana olmag ile gâyet de girân
7 Kalbi ‘âşıklarun âyîne-i ilhâm oldı
Bakmaz ammâ ana cevr eyler o şâh-ı hûbân
8 Hâletî sözlerünün nükte-i sihr-âsârı
Oldı ehl-i sühanun hâmesine bend-i zamân

568

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Koyup evvelki semtin oldı dirler yâr ter-dâmân
Gözün degdi gibi ana senün ey ‘âşık-ı giryân
2 Virür şeb-dîz-i hatt ü tîg-i gamze hüsnüne revnak
Atun yügrük kılıcun keskin olsun ey şeh-i hûbân
3 Görenler dir gümüş kolçak ne lâzım katl-i ‘âşıkda
Eline tîg alup oldukça yârüm âstin-efşân
4 Mahabbet ‘arsasında Kays u Ferhâd ile ceng itdüm
Çekildi gitdi anlar bende kaldı ‘âkıbet meydân
5 Degül cây-ı ta‘accüb dönse kaddüm Hâletî yaya
Çıkardum hân-kâh-ı gamda ben çok çille-i merdân

569

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Yolunda kalup sâye-sıfat hâk ile yek-sân
Yirden yire çaldı beni ol serv-i hırâmân
- 2 Bir gün gele şâyed yoluna devr-i zamândur
Salma beni çâh-ı gama ey Yûsuf-ı hûbân
- 3 Bulsun seni kim ister ise rûh-ı musavver
Baksun bana görmek dileyen sûret-i bî-cân
- 4 Bir şûh-ı cihânsın gam-ı 'ışkunla felekde
Mihir ile hilâl olsa ne var dest ü girîbân
- 5 Pâyına düşer 'âkıbetü'l-emr kayırmaz
Olursa eger zülfi biraz bî-ser ü sâmân
- 6 Bir şem'-i melâhat ki görem kendümi bilmem
Pervâne-sıfat eylerin evzâ'-ı perîşân
- 7 Âbından eser kalmadı hiç çâh-ı ümîdün
Olur bu yedi çerh hemân yok yire gerdân
- 8 Dil Hâletiyâ kaldı gubâr-ı reh-i gamda
Bir gevher idi eyledi zâyi' anı devrân

570

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 'Işk ile olan haste firâk ile virür cân
Oldı olacak ben kuluna ey şeh-i hûbân
- 2 Kâşâne-i cevır olmaga ol şâha mübârek
Çak vaz'-ı esâsında beni eyledi kurbân
- 3 Gösterdi cihân halkına o şâh-ı cihânüm
Kullanmada âhum yelini resm-i Süleymân
- 4 Pîrân-ı harâbâta irâdet getürürsen
Zerd eyliyemez rûyunı hergiz gam-ı devrân
- 5 Her dem dil-i şûrîde okun geldügin ister
Bârân gözedür şâm u seher dîde-i dihkân
- 6 Evrâk-ı ümîd-i dile şîrâze gerekmez
Tâ kim ola her bâd-ı melâmetle perîşân
- 7 Olur bana her gâh bu gül-zâr-ı 'anâda
Bûy-ı gül-i ümmîd zükâm-âver-i hırmân
- 8 'Attâr'ı benem Hâletiyâ kûçe-i nazmun
Müşkîn nefesüm oldı delîl-i reh-i dükkân

571

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Milket-i 'ıŝkınun ahvâlini sormaz bir an
Şehr-i hüsniyle mukayyeddür o şâh-ı hûbân
- 2 Gördüğün sîm-berün umma zekât-ı hüsnin
Kime hayr itdi ki sana ide hûbân-ı zamân
- 3 Ey şeh-i Mısr-ı melâhat koma kim 'uşşâkun
Rûz u şeb od yana başında çü şem'-i zindân
- 4 Düşürür murg-ı dili evc-i hevâdan dâma
Nâvek-i nîm-keş-i ŝast-ı cefâ-yı cânân
- 5 Dün gice eyledi isbât derûnumda benüm
Gamun ocagına su koyduğunu pîr-i mugân
- 6 İdemez sûd gam-ı 'ışk ile bâzârından
Olmayan Hâletiyâ hande-dih ü girye-sitân

572*Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün*

- 1 Şu dil kim ola cânı zülf-i cânân
Bilür kim nic'olur şâm-ı garîbân
- 2 Eger tevfiik-i 'ışk olmazsa rûzî
Girîbânım kalur müştâk-ı dâmân
- 3 Olur mı taht-gâh-ı 'ışk âbâd
Niçe dil şehri olmayınca vîrân
- 4 Şu denlü sîneye nâhun-zen ol kim
Görünsün dilde olan dâg-ı pinhân
- 5 Ham-ı çevgân-ı zülfün gûy-ı dilde
Koma hâlî senündür şimdi meydân
- 6 Gubâr-ı hâtrumla bâd-ı âhum
Olurlar gird-bâd-ı deşt-i hicrân
- 7 Nedür ol hâller kim hatt yirinde
Saçılmış Hâletî çün tohm-ı reyhân

573*Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün*

- 1 Ol halka halka zülf-i siyâhun virüp cünûn
'ışk ehli oldı dâ'ire-i 'akldan birûn
- 2 Âh u figân u girye vü zârî kılur gönül
Ehl-i cünûn içinde kanı öyle zû-fünûn

- 3 Deşt-i belâda dūdum olurken direk direk
Yog idi ism-i Kûh-ken ü resm-i Bîsütûn
- 4 Sabr u karârı anda komazsam ‘aceb midür
Halvet-serây-ı şâh-ı gamundur senün derûn
- 5 Bilmem ne san‘at eyledi gevher-fürûş-ı ‘ışk
Elmâs-ı eşk-i çeşmümi gösterdi la‘l-gûn
- 6 Vâdî-i mihnetün benem ol Kays’ı kim müdâm
Bûy-ı gül-i mezârum olur mâye-i cünûn
- 7 Gavvâs-ı bahr-i ma‘rifetem gerçi Hâletî
Ammâ müsâ‘id olmadı hiç baht-ı ser-nigûn

574

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Tıynetümde kodı hallâk-ı ezel ‘ışk u cünûn
Oldı hâküm var ise hâk-i mezâr-ı Mecnûn
- 2 Ser ü sîne dil ü cân ‘ışkun için hâzır idi
Cânda yir tutdı velî ol şeh-i rub‘-ı meskûn
- 3 Çeşmün ol fitne degüldür k’ola hem-pîster-i h^vâb
Zülfün ol mâr degüldür k’ola maglûb-ı füsûn
- 4 Şöyle sâkî dilerin kim ruhınun ‘aksinden
Tuta destinde ‘arak şekl-i şarâb-ı gül-gûn
- 5 Yedi kat yirde midür gevher-i maksûdum kim
Kân-ken bahtımı eyler bu kadar zâr u zebûn
- 6 Gördi âheng tutar çok bulunur Hâletiyâ
İtdi nâ-sâzlığı mutrib-i devrân kânûn

575

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Geh sunar câm-ı ‘arak gâh şarâb-ı gül-gûn
Sâki-i bezmün olur lutfi bize gûn-â-gûn
- 2 Râh-ı dilden ceres-i nâle vü efgânumla
Çekilüp gitmededür kâfile-i sabr u sükûn
- 3 ‘ışk bâzârını bir yirde ki germ eyliyeler
Füls-i ahmer yirine geçmeye mihr-i gerdûn
- 4 Çekdüğüm bâr-ı belâyı reh-i hicrânunda
Kûha yükletseler olurdu hemân-dem hâmûn
- 5 Kubbe-i çerh figânumla öterdi güm güm

Yog iken Hâletiyâ sıyt u sadâ-yı Mecnûn

576

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Dest-i 'ışk olsa eger silsile-cünbân-ı cünûn
Kûh-ken'le bir olur mertebede Eflâtûn
- 2 Kalmadı bu dil-i dîvâneye hiç dünyâda
Varacak hâne meger hâne-i baht-ı vârun
- 3 Meh-i nev sanma felek 'ışkun ile na'l kesüp
Olur ol hâlet ile dâmeni âlûde-i hûn
- 4 Sahn-ı gül-şende hırâm eyleyüp ol kâmet ile
Serv ü 'ar'arlarını eyle çü bîd-i mecnûn
- 5 Dôstum gamze kemîn-gâhına muhtâc mıdur
Hâletî'nün dil-i şeydâsı gibi sayd-ı zebûn

577

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 Döküldi bâd-ı hazân ile berg-i gûn-â-gûn
Döşendi sahn-ı çemen-zâra ferş-i bûkalemûn
- 2 Çıkardı câme-i cismini atdı yabâna
Dıraht-ı gül-şene benzer ki 'ârız oldı cünûn
- 3 Degül sular der-i dârü'ş-şifâ açık kalmış
Boşandı bir niçe zencîrini sürür mecnûn
- 4 Tonatdı nahl-i çemen-zârı şem'-i asferden
Ne san'at itdi görün nahl-bend-i kün-fe-yekûn
- 5 Meh ile mihr degül düşdi çerhe berg-i hazân
Olunca Hâletiyâ bâd-ı âhuma makrûn

578

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Nev-bahâr oldı yine virdi gınâ-yı erganûn
Na'ra-i mest ü nevâ-yı murg u gül-bânk-i cünûn
- 2 Kanda baksa şimdi erbâb-ı safânun gördügi
Ya ruh-ı gül-rengdür yâhûd şarâb-ı lâle-gûn
- 3 Kıldılar peykân-ı tîr-i hâr şeb-nem katresin
İtmege bülbüllerün sabrını güller âzmûn
- 4 Bûy-ı zülf-i yâr ile gelse nesîm-i subh-dem

- Lücce-i kalbünden olur ser-zede emvâc-ı hûn
 5 Her habâb-ı câm-ı mey bir câmdur yâkûtdan
 Bezm-i Cem encâmına irdükde olmuş ser-nigûn
 6 İdelüm dâ'im pül-i 'ışk-ı mecâzîden güzâr
 Tâ olunca Hâletî fazl-ı İlâhî reh-nümûn

579

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 İtse cem'iyet der-i dil-berde erbâb-ı cünûn
 Olur âvâz-ı segân-ı kûyı savt-ı erganûn
 2 Husrevân-ı mülk-i gam her 'arsada firûzdur
 Görmedi kimse livâ-yı dûd-ı âhı ser-nigûn
 3 Olamam yanında yârün 'uhde-i gamdan halâs
 Çıksa bâd-ı âh ile hâkister-i nâr-ı derûn
 4 Hâtırından hâne-i agyâra varmak geçmese
 Esb-i nâz-ı yârda n'eylerdi na'l-i bâz-gûn
 5 Kim gelür kurtarmaga gird-âb-ı gamdan gönlümi
 Ugradur mı yanına bir ferdi emvâc-ı cünûn
 6 Sadr-ı bezm olmasa ol şûh-ı cihânum Hâletî
 Zevrak-ı sahbâ görünür çeşmüme deryâ-yı hûn

580

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Dest-i nerrâd-ı felekden böyle olmazdum zebûn
 Okıyan râzum eger olmasa baht-ı vâjgûn
 2 Hasm-ı gâlibdendür ekser nâle-i halk-ı cihân
 Olur ehl-i dil velî baht-ı zebûnından zebûn
 3 Bezm-i 'ıyş-ı sâki-i devrândan olmazduk remân
 Ser-nigûn câmından anun gelmeseydi bûy-ı hûn
 4 Sen gerek Ferhâd-ı vakt ol ibtidâ-yı kârda
 Tîşe-i sabrun şikest eyler bu kûh-ı Bîsütûn
 5 Eşk-i çeşminden n'ola aldurmasa 'ışk ehlinün
 Gürg-i bârân-dîdedür ey Hâletî gerdûn-ı dûn

581

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Keşti-i çerh oldı emvâc-ı sirişkünden nigûn

- Dûd-1 dil sanman ana peyvestedür illâ sûtûn
 2 Kârvân-1 Çîn'e olup pîşvâ bâd-1 seher
 Bûy-1 zülfünle ider âvâre-i berr-i cünûn
 3 Zîr-i gül-bünde karâr itme varursan gül-şene
 Sâye-i gülden ola câ'iz ki cismün nîl-gûn
 4 Gitdi ol hâlet dahı şimdi mürûr-1 dehr ile
 Katre-rîz olurdı gâh evvel bu câm-1 ser-nigûn
 5 Nev-bahâr-1 'ışkda çeksen 'aceb mi germ ü serd
 Hâletî hükmin virür kandaysa baht-1 vâjgûn

582

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Teselli bulmaga imkân mı vardur bu dil-i mahzûn
 Süreyyâ hûşesinden bâde peydâ eylese gerdûn
 2 Vücûd-1 'âşık-1 mehcûr olur vîrâne hükminde
 N'ola hep cugd olursa âşiyân-sâz-1 ser-i Mecnûn
 3 Seher kûyında kûs-1 sîne-i 'âşık dögölmekdür
 O şâh-1 nev-zuhûrun dâ'im icrâ itdügi kânûn
 4 Gelür dâ'im dü esble mülk-i dil yagmâsına 'ışkun
 Duhân-1 âhımı Şeb-dîz idüp eşk-i terüm Gül-gûn
 5 Mey-i nâbı şu humdan isterüz ey Hâletî biz kim
 Yirin tutmak anun olmaya mümkün hum-1 Eflâtûn

583

Mef'ülü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Kimdür ki resm-i dâg-1 cefâdan ola emîn
 Fersûde olmadukça bu pergâr-1 âhenîn
 2 Dil-besteyem o hirmene kim berk-i fîtneden
 Yanmaz anun içinde meger dest-i hûşe-çîn
 3 Câm-1 cihân-nümâ-yı Cem-i tâc-dârdan
 Tercîh ider sifâlini rindân-1 dûr-bîn
 4 Tedbîr-i gamzesüz de gözi dil-şikâr ider
 Nahcîr-i sayd-gâh-1 belâ istemez kemîn
 5 Her ne zemîne kim idesin Hâletî nazar
 Enfâs-1 müşk-bârun ider anı reşk-çîn

584

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Câý olaldan sana çeşm ü dil-i ‘uşşâk-ı hazîn
Âb u tâb-ı ruhunu her gören eyler tahsîn
- 2 Biz o murguz ki degüldür dilümüz dâne-perest
İnerüz dâma hemân olmag için hâk-nişîn
- 3 Varmışum ‘ışk ile bir hâle ki enfâs-ı hayât
Lebe geldükde kimi nâle olur kimi enîn
- 4 Yog iken zâr-ı tahammülden eser hânemde
Mîhmân-ı gama göstermemişüm çîn-i cebîn
- 5 Eser-i pâý-ı seg-i kûyını öpdürmez o şûh
‘Âşıkı bâg-ı ruhından hiç ider mi gül-çîn
- 6 Dil-i şeydâya şeref tâb-ı gam-ı ‘ışk iledür
İtmesün Hakk anı efsürde çü dâg-ı dîrîn
- 7 Dizerseler Hâletiyâ târ-ı şu‘â-ı mihre
Benzemez nazm-ı dil-efrûzuna ‘ıkd-ı Pervîn

585

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Câý olaldan sana çeşm ü dil-i ‘uşşâk-ı hazîn
Âb u tâb-ı ruhunu her gören eyler tahsîn
- 2 Eyle pâ-mâl yüzün ‘ışkun ile hâk olanun
Kademün rence kıl ey pâdşeh-i rûy-ı zemîn
- 3 Gerden-i düşmene bâzûsını kor dirler o şûh
Hiç yaraşur mı segün boynuna tavk-ı sîmîn
- 4 Çâre olmadı ki sayd eyliye bir âhûyı
Gam kemîninde turur gerçi ki bu ‘abd-i kemîn
- 5 Gelinüz zühd ü riyâ ferşini tayy eyliyelüm
Hâletî-veş olalum mey-kedede hâk-nişîn

586

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Tolsun dir isen pertev-i envâr-ı Hudâ’dan
Pâk eyle gönül âyinesin rûy u riyâdan
- 2 Pîrâmenine ugrayamaz şem‘-i fenânun
Her bâd-ı elem kim kopa vâdî-i recâdan
- 3 Kurs-ı meh ü mihri n’ider ol sır-i belâ kim
El sunmaz eger mâ’ide inseydi semâdan

- 4 Bilmez ki anunla açılır gonçe-i hâtır
Bahs itse ne var şeyh-i riyâ-pîşe hevâdan
- 5 Rahm eyle ben âvâreye kim zîr ü zeberdür
Dil hânesi bârân-ı gam u seyl-i belâdan
- 6 Zâhidde ‘alîl olmasa ger dîde-i idrâk
İncinmez idi câmdaki nûr u ziyâdan
- 7 Hep bana atar Hâletiyâ nâvek-i cevrin
Hak saklasun ol şûh-ı cefâ-kîşi hatâdan

587

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Dil çıkmag istedükçe yem-i ‘ışk-ı yârdan
Oldı havâle seng-i belâ her kenârdan
- 2 İtmezdi ‘andelîb-i çemen âh-ı âteşîn
Kurtarsa dâmen-i gül-i gül-zârı hârdan
- 3 Geçmez kumaş-ı sabr alınmaz metâ‘-ı vasl
Bâzâr-ı ‘ışk h‘âceleri kaldı kârdan
- 4 Hâk-i rehin getürmese bâd olma bî-huzûr
Kim kâm alur ki sen alasin rûzgârdan
- 5 Dil-ber çıkarsa câme vü destârını disek
Âzâdedür nihâl bugün berg ü bârdan
- 6 Kuhl-ı gubâr-ı râhını gözden siler diyü
Düşmekdedür yaşum nazar-ı i‘tibârdan
- 7 Hâk oldugum kayırmaz idüm Hâletî eger
İkbâl olaydı sâye-i Perverd-gârdan

588

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Ölüyorken bana sun la‘l-i şeker-bârundan
Tuymayın cân acısın lezzet-i güftârundan
- 2 Göster âhir nefesümdür ruhun âyînesini
Yüz çevirmen niçe bir ‘âşık-ı bîmârandan
- 3 Mest-i ‘ışkun düşer elbette humâr-ı merge
Kaldururlarsa eger sâye-i dîvârundan
- 4 Dâm u dâne komagı hûb bilürsin ammâ
Ölse de yok haberün hâl-i giriftârundan
- 5 Ser-nüvişt-i dil-i erbâb-ı melâl eylerdi

- Alsa bir nüsha felek hatt-ı siyeh-kârundan
 6 Ey felek dâ'ire-i himmete ugratmazsın
 Hayli âzürde-dilüz gerdiş-i pergârundan
 7 İntizâr üzredür erbâb-ı hüner Hâletiyâ
 Ne çıkar diyü der-i cümle-i efkârundan

589

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Urursın seng-i cevrun hazz idersin inkisârümdan
 Yıkarsın hâne-i kalbüm sakınmazsın gubârümdan
 2 Ben ol şâh-ı gamam kim âb-ı hasret sâye-bânumdur
 Koparsa pertev-i şefkat o mihr-i tâb-dârümdan
 3 Eger mecnûn-ı deşt-i hayret olsam 'ömrüm oldukça
 Nigâh-ı ülfet olmaz ol gazâl-ı şîve-kârümdan
 4 Anar zülfîn perîşân itdüğün bu sarsar-ı âhun
 Şikâyet eylesem yanında bir dem rûzgârümdan
 5 Ne eyler bâd-ı âhum mezra'-ı âmâlümi hurrem
 Ne hod nâm u nişân kor hırmen-i sabr u karârümdan
 6 Figânümdan güzeller evlerinde h^vâba varmazlar
 Huzûr itmez feleklerde melekler âh u zârümdan
 7 Şu denlü kasdı vardır Hâletî bana 'adûnun kim
 Eger ölsem nişân-ı tîr ide seng-i mezârümdan

590

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Çeşm-i 'ayyârün varur meclisde h^vâba nâzdan
 Kasd ider cân nakdini kaldurmaga açmazdan
 2 Tîr-i müjgânın urup evvel nazarda cânuma
 'İşkun encâmın bana bildürdi çak âgâzdan
 3 Zümre-i hûbân nice çeşmün müsellemler tutmasun
 Dil-rübâlık san'atın görmişler ol şeh-bâzdan
 4 Şeh-süvârüm 'arsa-i 'ışkunda hiç lâyıkmıdır
 Dûr ola çevgân-ı lutfun 'âşık-ı ser-bâzdan
 5 Zahm-ı tîg-i yâr vasfın Hâletî nazm eylemiş
 Mutrib-i meclis ser-âgâz eylesün Şehnâz'dan

591

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 İsterüm sûzân idem bu âh-ı âteş-nâkden
Pertev-i mihr-i sa'âdet gelmiyor eflâkden
- 2 Mîve-i maksûd virmez kimseye hergiz felek
Hûşe alınmaz katı bâlâ olunca tâkden
- 3 Lutf idüp ey serv-i bâlâ-kadd dil-i üftâdeyi
Zülfüne ber-dâr idersen kaldurursın hâkden
- 4 Zann iderdüm ben ki hep dünyâ evi târîk ola
Almadan bir lem'a gönlüm nûr-ı 'ışk-ı pâkden
- 5 Şöyle geldi Hâletî seng-i cefâ-yı rûzgâr
Kalmadı hergiz eser âyîne-i idrâkden

592

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 Ayırdı dil-i zârı senün gibi melekden
Kim gördi benüm gördüğüm ey şüh felekden
- 2 Destinde sipihrün görinen hâle degüldür
Bir zendür o kim halkı geçürmüşdür elekden
- 3 Sîm ü zer-i eşk ü ruh-ı 'uşşâka revâdur
Ferş-i haremün olsa eger seng-i mihekkden
- 4 Âbdâl-ı gamam yok felegün farkı yanumda
Bir köhne kebûdî bıragılmış kepenekden
- 5 Vâ-beste olur Hâletiyâ fazl-ı Hudâ'ya
Dil safhasını pâk idelüm nokta-i şekkden

593

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Yâri görünce kaldı gönül 'arz-ı hâlden
El degmedi şikâyete şükr-i visâlden
- 2 Sultân-ı vasl mevhib-i zevk ü sürûr ile
Bir dem mi var ki geçmeye râh-ı hayâlden
- 3 Şemşîr-i âhum eyler idi düşmeni zebûn
El degmiş olsa baht ile ceng ü cidâlden
- 4 Esdürme bâd-ı âhumı âyîne-i felek
Şâyed mükedder ola gubâr-ı melâlden
- 5 Serviyile sûseni n'idelüm kaddi var iken
Çıkmaz dil ehli Hâletiyâ i'tidâlden

594

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Kaçmazsa ehl-i 'ışka eger katl-i 'âmmdan
Şemşîr-i gamzesini çıkarsun niyâmdan
- 2 Hâl-i ruhu ne dânedür anun ki her gören
Vâ-reste kıldı murg-ı dilin bîm-i dâmdan
- 3 Her katre-i 'arak ki zenahden-çekân olur
Viridi nişâne cür'a-i ke'sü'l-kirâmdan
- 4 Yümn-i hayâl-i 'ârız u ruhsâr-ı yâr ile
Âzâdeyem mülâhaza-i subh u şâmdan
- 5 Hâke ber-â-ber oldu görüp yâri Hâletî
Bildürdi mest-i 'ışk idüğün iltiyâmdan

595

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Sorma erbâb-ı gamun âteş-i pinhânından
Bil hemân hûbların cünbiş-i dâmânından
- 2 Nice kan aglamayın kim cigerüm hûn oldu
Bir Mesîhâ-nefesün sûzen-i müjgânından
- 3 Bilmek istersen eger ma'deni sîmün nic' olur
Cismine eyle nazar çâk-i girîbânından
- 4 Sahn-ı gül-zâr-ı gamun şöyle gerek bülbüli kim
Güllere âb vire dîde-i giryânından
- 5 Zülf-i yâriyle idüp Hâletiyâ ta'bîrin
Zevk alur ehl-i cünûn h^vâb-ı perîşânından

596

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Safâ eyler gönül çekseydi dil-ber tîg-i hûn-pâşın
Mahabbet şem'idür ol şevki artar alsalar başın
- 2 Benüm bir kanlu taşum yok disem olurdu dünyâda
Eger gözyaşı hûnîn itmeseydi işigün taşın
- 3 Alınmazdı elinden gamzesinün nakd-i cân hergiz
Havâle itmeseydi üstine dil-ber eger kaşın
- 4 Gazab vaktinde ol ebrûlarun cünbişlerin seyr it
Eger kim görmedünse ey gönül mâhîler ugraşın

- 5 İşitdüm Hâletî satmış serây-ı dehri bir câma
Begendüm ol fenâ mey-hânesinün rind-i ‘ayyâşın

597

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 ‘Arz eylemeden ceşş-i cihân-gîr belâsın
Şâh-ı hîredün ‘ışk nigûn itdi livâsın
- 2 Hvâbında gören fitne-i eyyâm belinler
Ol şûh-ı sitem-güsterümün tîg-i cefâsın
- 3 Ey şûh-ı cihân erre-i hicrân ile kesme
Yolunda olan ehl-i dilün nahl-i garâsın
- 4 Küh-sâr-ı gama gûş tutan ehl-i mahabbet
El-ân işidür tîşe-i Ferhâd sadâsın
- 5 Çün Kays serüm oldı nişîmen-geh-i murgân
Şeh-bâz-ı gam-ı ‘ışk değışdürdi yuvasın
- 6 Sînemde hemân na‘l keser ‘işvesi zîrâ
İtmâma komaz dâ‘ire-i mihr ü vefâsın
- 7 Bozulsa n’ola Hâletiyâ Yûsuf-ı nazmum
Anun zen-i fertût-ı felek kesdi bahâsın

598

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Nakd-i ‘ömri ‘arz idüp öpdüm leb-i cân-perverin
Narh-ı rûzî üstine aldum o şûhun sükkerin
- 2 Reşke salma ‘âşıkı lâzım mı bâd-ı rüst-e-hîz
Kılmaga nâ-bûd bir pervânenün hâkisterin
- 3 Özge revnak buldı gönlümde hayâl-i kâmetün
Şöyle benzer ol nihâl-i tâze sevmişdür yirin
- 4 Jeng-i mir‘ât-ı derûn eflâke bakmakdan gelür
Ey hoş ol ‘âkil ki ceyb-i fikre çekmişdür serin
- 5 Def‘ idüp çîn-i cebînüm va‘de-i vaslıyla yâr
Nûsha-i endûhumun kaldurdı târ-ı mıstarın
- 6 Şöyleyin kim kudretüm bir âha kalmışdur hemân
Ol da te’sîr eylemezse yâra bilmem n’eylerin
- 7 Tutdum İbrâhîm Edhem meslegin ey Hâletî
Eyledüm teslîm şâh-ı ‘ışka gönlüm kişverin

599

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Korkarın kâm almadan hatt kaplaya yârün femin
Güm kıla bâzîçe-i eyyâm nâ-geh hâtemin
- 2 Rütbe-i 'ışkum bilelden örter oldı sînesin
Gördi zahmum özgedür göstermez oldı merhemin
- 3 N'eyleyin câm-ı Cem'i âyîne-i İskender'i
On sekiz bin 'âleme virmem mahabbet 'âlemin
- 4 Bir müferrih eyle peydâ ey tabîb-i rûzgâr
Sûde-i pîrûze-i çerh eyle cüz-i a'zamın
- 5 Garka virdi 'âlemi tûfân-ı eşk-i ehl-i dil
Vaktidür erbâb-ı devlet çekse dünyânun gamın
- 6 Mürde-i hicrân için kim nevha eyler Hâletî
Günde bin kez ölmenün tutmak ne mümkün mâtemin

600

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Görür âyîne-i sâgarda 'aks-i rûy-ı tâbânın
Anunçün şeh-levendüm içse çâk eyler girîbânın
- 2 Tutar geh dilde gâhî dîdede la'l-i leb-i yâri
Muhassal mübtelâ-yı 'ışk olanlar gezdürür cânın
- 3 Zülâl-i vuslata dil-teşneyem bir niçe yıllardur
'Aceb mi cân atarsam göricek çâh-ı zenahdânın
- 4 O şuhun kâküli bir h'âce-i sâhib-mürüvvetdür
Pür eyler müşk ü 'anberle sabânun ceyb ü dâmânın
- 5 Ciger pergâlesi gelmek gerek ey Hâletî gözden
O deryânun begenmezler güzeller degme mercânın

601

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Tîg-i cevriyle alur 'âşıkun âhir cânın
Nîm-bismil komaz ol şuh-ı cihân kurbânın
- 2 Felegün öyle midür cünbişi kim bir 'âşık
Getüre hâle-i âgûşa meh-i tâbânın
- 3 Cevr ile 'âşığı aglatma ki çok nesne ider
Bu kadar za'f ile çerhe çıkarın efgânın
- 4 Habbezâ kûh-ı mahabbet ki çü pîrân-ı tarîk
İrişür menzil-i maksûda tutan dâmânın
- 5 Düşmişüz Hâletiyâ 'ışkına bir şuhun kim
Mülk-i dilde yürüdür gamzesinün fermânın

602

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 Kûyun gubârı oldı gamunla helâk olan
Kalmaz yabânda râh-ı mahabbetde hâk olan
- 2 Dest-i firâkdan nice bilsün şikâyetüm
Germiyet-i visâlün ile sîne-çâk olan
- 3 Her dem talar semek gibi deryâ-yı fikrete
Menzil-gehi çü mâh-ı münevver simâk olan
- 4 Ammâ ki mâh pertevini meş'al eylemez
Cây-ı karârı kûşe-i târ-ı megâk olan

- 5 Mir'ât-ı çerh reng-pezîr oldı Hâletî
Meyl itmez ana âyine-i kalbi pâk olan

603

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Şimdi çeşmümden benüm eşk-i nedâmetdür gelen
Kışt-zâr-ı sîneme bârân-ı rahmetdür gelen
- 2 Mahremem bir bezme kim ser-kâr-ı 'ıyşından müdâm
Bâde-i 'ışk ile pür câm-ı hakîkatdür gelen
- 3 Sînenü cândan tehî kıl gussa-i dil-ber gelür
Sadrı ihzâr eyle bir sâhib-sa'âdetdür gelen
- 4 Gelmek istermiş hayâli sana ey göz merdümi
Perde-i pindârı kaldur gör ne devletdür gelen
- 5 Şehd-i lutfından sihipr-i nâ-kesün kâm almadum
Agzuma ancak benüm engüşt-i hayretdür gelen
- 6 Micmer-i himmetlerinden siflegân-ı 'âlemün
Dîde-i ümmîd-i halka dûd-ı hasretdür gelen
- 7 Ârzû-yı devlet ü ümmîd-i rif'at kalmadı
Kalbüme ey Hâletî bilmem ne hâletdür gelen

604

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Giceler kaddün anup subha degin cûş iderin
Elif-i sînemi hasretle der-âgûş iderin
- 2 Bâde itdükçe gelür hâtıra endîşe-i 'ışk
Kıssa-i gussa-i devrânı ferâmûş iderin
- 3 Benem ol şâh-ı mahabbet ki murâd itsem eger
Felegi meclisümün sahnına ser-pûş iderin
- 4 Yine ruhsârunadur meyl-i dil-i zârı velî
Zâhirâ hatt-ı siyeh-kârını rû-pûş iderin
- 5 Ne kadar gelse girân Hâletiyâ dil-dâra
Gûşına ben güher-i pendümi mengûş iderin

605

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ey felek sensin dem-â-dem halkı nâlân eyliyen
Bir dilim nân gösterüp bin tıflı giryân eyliyen

- 2 Ol perîden kıl hazer zîrâ ne isterse ider
Şîşe-i kalbünde timsâlin nümâyân eyliyen
- 3 Geh ayagun geh elün öpmekdür ey şûh-ı cihân
Mest-i câm-ı ‘ışkunı üftân ü hîzân eyliyen
- 4 Sensin ol kim itmeyüp şemşîr-i cevrun der-niyâm
‘Âşıkun öldürme dirlerse eger kan eyliyen
- 5 Viridi tûb-ı âh ile tertîb-i leşkerden ferâg
Kem gedâyı Hâletî başına sultân eyliyen

606

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 N’içün sen cânı zâhid kâkül-i cânâna virmezsin
Hayât-ı müste‘ârun ‘ömr-i bî-pâyâna virmezsin
- 2 Anunçün tâlib olmaz ana ey pîr-i mugân sûfî
Bilür rez duhterin anun gibi nâ-dâna virmezsin
- 3 Hatun geldi yine kâm almadum hâl-i ‘izârından
Gedâ-yı kûy-ı ‘ışka hırmenünden dâne virmezsin
- 4 Tokuz peymânen olsa sâkiyâ gerdûn gibi sen de
Birisin kaldurup gam-gîn olan yârâna virmezsin
- 5 Nice bilmek gereksin kadr-i vaslın Hâletî sen kim
O şûhun dâg-ı hicrânın gül-i handâna virmezsin

607

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Kâkülünden anlarum gönlüm perîşân olduğın
Gamzesinden bilürüm hep bagrumun kan olduğın
- 2 Gördüm olmuş kaşları tigrâ-yı menşûr-ı cemâl
Tuydum ol şûhun hemân sultân-ı hûbân olduğın
- 3 Medh iderdüm yâri evvel bir içim sudur diyü
Sonra tuydum la‘linün ser-çeşme-i cân olduğın
- 4 Âteş-i dilde cigerden gördüm itmişler kebâb
Anladum cân hânesinde gussa mihmân olduğın
- 5 La‘l-i nâbın itmesün dil-ber dehânumdan cüdâ
İstemezse Hâletî kûyında efgân olduğın

608

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Kaçmadı bârân-ı gamdan gerçi Kays u Kûh-ken
Bâm-ı 'ışkun zîr-i mîzâbındayum ammâ ki ben
- 2 Almag olmaz destine ol gonce-i nâzük-mizâc
Kâğıd-ı nâmem eger olursa berg-i yâsemen
- 3 Nâ-hudâ-yı dehr kılmış keşti-i ümmîdüme
Pây-ı mûrândan sûtün târ-ı 'anâkibden resen
- 4 Bâddan alur peyâm-ı zülf-i 'anber-bârünü
Nâfesin atsa n'ola yabâna âhû-yı Hoten
- 5 Rişte-i cânun harîf-i çîre-dest-i baht-ı bed
Râhat olmaz itmese her 'ukdesin dendân-şiken
- 6 Terk iderdi gam derûnum şehrini ey Hâletî
Olmasa her gâh dâmen-gîr ana hubbû'l-vatan

609

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 İltifât eyler biraz gördükçe ben dîvânesin
Şem'-i meclis hande eylerken yakar pervânesin
- 2 Murg-ı dest-âmûz sultân-ı mahabbetdür gönül
Zehr-i gamla itdürür âlûde âb u dânesin
- 3 Niçe güm-râha bulunmuşdur tarîk-i 'ışkda
Bilmez iken bu dil-i dîvâne râh-ı hânesin
- 4 Çeşme-i çeşminden agzın itmese bin kerre pâk
Öpmez erbâb-ı cünûn pâ-yı seg-i cânânesin
- 5 Çeşmüm eyler eşk ile âlûde müjgânın müdâm
Zülf-i pür-pîçün hayâliyle ter eyler şânesin
- 6 Şöyle mest olsam ki bir dâmân-ı istignâ ile
Bezm-i dünyânun şikest itsem tokuz peymânesin
- 7 Öyle bir mey-hâne özler gönlümüz kim Hâletî
Mest ola gûş eyliyenler na'ra-i mestânesin

610

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Her zamânda âh kim bir Yûsuf-ı gül-pîrehen
Murg-ı cânun bülbül eyler meskenüm beytü'l-hazen
- 2 Yûsuf-ı dilden gehî feryâd irerdi gûşına

- Olmasaydı dūr-bîn gâyet de ol çâh-ı zekan
 3 Zâhirâ zâhid hum-ı sahbâya seng-endâz olur
 Remzi ammâ olmadur ehl-i derûna dil-şiken
 4 Hatt-ı nev-hîzün gamından nâle vü efgânumı
 İşidenler didiler feryâd ider murg-ı çemen
 5 Genc-i bâd-âverde hiç kalmazdı reşküm Hâletî
 Âhuma rahm eyleyüp gelse o şûh-ı sîm-ten

611

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Gam-ı ruhunla ider turma nâle vü şîven
 Yüz eyleyüp gül-i sad-bergi 'andelîb-i çemen
 2 Olurdu hâsılını belki sana benzetmek
 Eger nihâl-i güle aşlanaydı şâh-ı semen
 3 Gıdâ-yı rûh disem gûssa-i civânâna
 Ko zâhidâ bana pendî benüm gamum yime sen
 4 Tokunsa cismine elbette eyler âzürde
 Tokunsa rişte-i cândan o şûha pîrâhen
 5 Zemîn-i şi'rüme hiç Hâletî hâlel gelmez
 Bu denlü çignek iken hıtta-i diyâr-ı sühan

612

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Seri meydâna kodum şem'-i şeb-ârâ gibi ben
 Başımı almag ile korkudamazsın beni sen
 2 Gözleri ilişeli ol gül-i ter yanında
 Çeşm-i agyâra olupdur dil-i gam-dîde diken
 3 Hâl-i bülbül nic' olur kim işidüp feryâdın
 Handeden arkası üstine gelür verd-i çemen
 4 Ser-i kûyında beni mürde görenler dirler
 Bakmamışdur yüzine yâr güzâr eyler iken
 5 VASF-ı çâh-ı zekanı dil-bere âgâz itse
 Eyü sözler düşürür Hâleti-i pâk-sühan

613

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Çıkma seyr-i sebze-zâra ey sehî serv-i revân

- Çıkmasun çerh-i zümür-rüd-fâma âhumdan duhân
- 2 Şöyle âfetsin ki bulsan cânın alurdun o dem
Virse bir 'âşık eger kim yoluna bin kerre cân
 - 3 Ben hazîz-i hâkde sen evc-i istignâdasın
Gûşuna irmez anuñçün itdügüm âh u figân
 - 4 Çâk idersen hançerünle sînemi tenhâda it
Olmasun derd-i derûnum illere cânâ 'ıyân
 - 5 Gelmedi bâzâr-ı dehre hak budur la'lün gibi
Gevher-i sükker-nisâr ü şekker-i gevher-feşân
 - 6 Sâ'id-i sîmînini meclisde 'uryân eyleyüp
Gönlümüz alur ele her gâh ol şûh-ı cihân
 - 7 'Âşık-ı zârı helâk itsün diyü ey Hâletî
Gamzesin tahrîk ider ol şûh-ı fettân her zamân

614

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Rûh-ı sâni olmasaydı bâde ey şûh-ı cihân
Sâgar olmazdı Mesîhâ-yı lebünle cânâ cân
- 2 Sunsa ger âyîne-i 'âlem-nümâ-yı sâgarı
Bir dem içmek bin vilâyet gösterür pîr-i mugân
- 3 Eşk-i al ü çihre-i zerdüm mukarrerdür benüm
Gelse gitse bâg-ı dehre bin bahâr ü yüz hazân
- 4 Minnete geçmezdi hergiz kâr-ı Ferhâd-ı hazîn
Süd yirine itse farazâ çeşme-i cânın revân
- 5 Kaldurursın rûyuna düşse elünle zülfünü
Sana kalmışdur cihânda fitne kaldurmak hemân
- 6 Pârelenmezdi girîbânı kabâ-yı sabrumun
Olmasaydı benden ol âfet eger dâmen-keşân
- 7 Leblerün şevkiyle mecnûn olsa cânâ Hâletî
Başı üstünde tutar murgân-ı ervâh âşiyân

615

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Yollar üzre gördi yârün na'l-i esbinden nişân
Çâr-ebri hûblar görmiş gibi hazz itdi cân
- 2 Sûzumı anlardı o dil-ber duhânımdan benüm
Şimdi ammâ şöyle yandım çıkmaz oldu hiç duhân

- 3 Âsmâna çıkmayum kûyın koyup ben zerre-vâr
 Âftâb-ı ‘âlem-ârâ korsa zerrîn nerd-bân
- 4 Dîde-i bahtı olunca h^vâbda ‘ışk ehlinün
 Hiç müfîd olmaz ne denlü itse feryâd u figân
- 5 Kaçmasa hâyîdeden tûtî-i tab‘-ı Hâletî
 Sükkere teşbîh iderdi la‘lün ey şûh-ı cihân

616

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Gelmege ‘ahd eyler ammâ gelmez ol şûh-ı cihân
 Hak budur kim gelmemişdür ana benzer bir civân
- 2 Eyle hem-zânû dem-â-dem kendüne ‘âşıkları
 Pâk-dâmenlerden olma döstüm dâmen-keşân
- 3 Zülf-i pür-çînün gibi olsa perîşân ihtilât
 Leblerün gibi bizümle câna cân ol her zamân
- 4 Görinen müjgân degül murg-ı hayâl-i hâl için
 Gözlerüm düzdi has ü hâşâkden bir âşiyân
- 5 Alamazdı Hâletî erbâb-ı bezmün ‘aklını
 Câm-ı sahbâ virmeseydi la‘l-i dil-berden nişân

617

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Yâra didüm eylerin vaslun tasavvur her zamân
 Hazz ider sandum velî itdüm tasavvurdan ziyân
- 2 Nâle vü efgân elünde ey dil-i şûrîde baht
 Şevk-i vasl-ı yâr ile olmazsın âhir kef-zenân
- 3 Nâvek-i gamzen ‘acebdür taşlara te’sîr ider
 Çeşm-i tîr-endâzun olmuşken bu denlü nâ-tüvân
- 4 Günbed-i eflâk tolsun na‘ra-i mestân ile
 İşidilmezse kayırmaz hây u hûy-ı zâhidân
- 5 ‘Âkıbet hayr eylemez dünyâ-yı dîn-perver bize
 Öldürür mihmânını gaddâr olunca mîz-bân
- 6 Bâde-i hicrün ne bilsün Hâletî telh oldugın
 Görmemişdür anı hiç ol dil-ber-i şîrîn-zebân

618

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Keşf-i râz itmez-idüm illere bülbül gibi ben
Söyledürsin n’ideyin âdemi ey gonce-dehen
- 2 Cân u baş oynasa yolunda ‘aceb mi yârün
Kıldı âşüfte gönül murgını ol tób-ı zekan
- 3 Yapdı bennâ-yı ezel ‘ışk hisârın dilde
Başlar dizdi anun üstine ol sîm-beden
- 4 Gözleri ilişeli ol gül-i ter yanında
Çeşm-i agyâra olupdur dil-i gam-dîde diken
- 5 Bâddan almasa ger nefha-i zülfin haberin
Taglara düşmez idi nâfe-i âhû-yı Hoten
- 6 Hâletî’nün n’ola eş‘ârına meftûn olsak
Görmedük öylece bir şâ‘ir-i pâkîze-sühan

619

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 ‘Âşık olan yüz çevirmez gamze-i dil-dârdan
Olsa bin hançer kafasında eger agyârdan
- 2 Dem gelür bir ejder-i âteş-feşân olur hemân
Korkacakdur dūd-ı âh-ı ‘âşık-ı bîmârdan
- 3 Üstüvâr olsa binâ-yı ‘ışk-ı dil-ber sînede
‘Âşık-ı bî-dil kayırmaz tîşe-i âzârdan
- 4 Çerh-i kec-rûdandur ey dil her zamân feryâdumuz
Yohsa gâyet şâkirüz ol serv-i hoş-reftârdan
- 5 Her neden geçdiyse geçdi gönlümüz ey Hâletî
Geçmedi ammâ ki hergiz hâk-i kûy-ı yârdan

620

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Vücûdum kûh-ı gamdur serde yir yir tâze dâg olsun
Açılsun hâkden güller yine dâg üsti bâg olsun
- 2 Gönül mahmûr-ı câm-ı ‘ışk olup reftârdan kaldı
Müfîd olmaz gerekse bâdeden yüz bin ayag olsun
- 3 Beni kıl sâye-veş hâke ber-â-ber râh-ı ‘ışkunda
Rakîb-i rû-siyeh tek senden ey meh-rû irag olsun
- 4 İdersin sübha-i sad-dâneyi dâm-ı riyâ zâhid

- Velî ta'n eylemezsen ehl-i 'ışka yüzün ag olsun
 5 Hemîşe ser-firâz ol şem'-veş sen encümenlerde
 Eriyen nâr-ı 'ışkunla benüm bagrumda yag olsun
 6 Kayırmaz Hâletî ben mürde olsam derd-i 'ışkıyla
 Hemân dünyâda ol 'Îsâ-nefes dil-dâr sag olsun

621

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Şikâyet eyleme yanında yârün cevri-i düşmenden
 Niye söylersin ey dil çünkü anı yeg bilür senden
 2 Başumdan gitmeye hergiz hevâsı gitse ger başum
 Gönülde çıkmaya 'ışkı eger kim çıksa cân tenden
 3 Kapunda cânuma cebr eyleyüp âh itmeyüm cânâ
 Gubâr-âlûde olmasun hemân tek hâturun benden
 4 Murâdum nahli ber virmez açılmaz gonce-i kalbüm
 Benüm hâr-ı belâdur hâsılum ancak bu gül-şenden
 5 Ana te'sîr iderdi nâvek-i âh-ı seher-gâhum
 Dil-i dil-ber eger ey Hâletî olmasa âhenden

622

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 'Uşşâk çekdi rûze-i eyyâm firkatın
 Agyâr gördi ol sanemün 'ıyd-ı vuslatın
 2 Koyup seni cihâna bakarsa dil-i hakîr
 Eyle ana efendi cihânun hakâretin
 3 Bir câm ile Cem itmeğedür kasdı her zamân
 Gördün mi pîr-i mey-kedenün sana himmetin
 4 Cân gûşına çalınsa gerek kûs-i irtihâl
 Bekler bu âsyâbda her kimse nevbetin
 5 Ey Hâletî o yâr dahı tıfıdır henûz
 Lû'lû-yi eşkümün n'ola bilmezse kıymetin

623

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Dil silsile-i zülf-i siyeh-kâra çekilsün
 Mansûr gibi turmasun ol dâra çekilsün
 2 Bâr-ı elemi zehr-i gamı ol kaşî yânun

- Ey ‘âşık-ı âvâre nedür çâre çekilsün
 3 Âdem katı çok çekdi dimiş ol saçı Leylâ
 Söylen dil-i Mecnûn’a ki bir pâre çekilsün
 4 Kullâb-ı ser-i zülfi ile ehl-i mahabbet
 Her kanda bulunsa der-i dil-dâra çekilsün
 5 Ol kaşları yâ kaddümi döndürdi kemâna
 Şimden girü bârî dil-i âvâre çekilsün
 6 Fikr-i ser-i zülfünle benüm dūd-ı siyâhum
 Ejder gibi bu günbed-i devvâra çekilsün
 7 Bir tuhfe imiş câna deger tîgi o yârün
 Şâh-ı gam olan Hâleti-i zâra çekilsün

624

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün

- 1 Gam-ı ebrûn ile kıl kaddümi mânend-i kemân
 Kûşe-i çeşm ile geh gâh nigâh eyle hemân
 2 Vardı zülfinde karâr itdi gönül gerçekmiş
 Şeb-i Kadr içre turur dirler idi âb-ı revân
 3 Gördüğün sîm-berün umma zekât-ı hüsün
 Kime hayr itdi ki sana ide ey dil hûbân
 4 Na‘l-i esbün eseri benzeyeli mâh-ı neve
 Gökde istediğini yirde bulupdur devrân
 5 Söyleşürdüm gam u endûh ile ben Hâletiyâ
 Biricik destüme girseydi ‘asâ-yı pîrân

625

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Sensin ancak ‘âşık-ı şeydâya ey şûh-ı cihân
 Hâsıl-ı ‘ömr ü murâd-ı hâtır u ârâm-ı cân
 2 Rûy-ı âteş-nâkünü görünce yandum şem‘-veş
 Kâkülün seyr eyleyince çıkdı başumdan duhân
 3 Bûs iderken pâyunı cânâ düşüp kalsam ne var
 Olmuşumdur bâde-i ‘ışkunla gâyet ser-girân
 4 Nâz ü ‘işve bana gelmişdür didi meclisde yâr
 Var ise gönderdi hûbâna büt-i Çîn armagân
 5 Âteş-i cân-sûz-ı sînem germ olur ey Hâletî
 Olduğınca benden ol şûh-ı cihân dâmen-feşân

626

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Şöyle yüklendi ana bâr-ı belâ-yı hicrân
Korkarın kim bata deryâ-yı gama keşti-i cân
- 2 Bâr-ı hicrânı çeken hem dil ü hem cânumdur
Biri yetmez ki ana olmaga gâyet de girân
- 3 Oldı mâni‘ yüzini görmege gîsû-yı nigâr
Bâd-ı âhumdan olur bana olursa dermân
- 4 Didi ol gonce-dehen agzumı açdurma benüm
Bâd-ı âhum olıcak gül-şen-i kûyında vezân
- 5 Kızılun çıkmadı hiç şimdiye dek Hâletiyâ
N’ola nazm içre dinürse sana nakd-i Selmân

627

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Ölüyorken bana sun la‘l-i şeker-bârundan
Tuymayın cân acısın lezzet-i güftârundan
- 2 Eksük olmazsa n’ola dûd-ı siyâhum cânâ
Kendümi alamadum âteş-i ruhsârundan
- 3 Tîg-i gamzenle gelüp cismümi çâk it bârî
Çünkü kesdün nazarun ‘âşık-ı gam-hvârundan
- 4 Ne ‘aceb menzil olursın ki sen ey kûy-ı nigâr
Görinen nakş-ı cefâdur der-i dîvârundan
- 5 Ruhı mir’âtına kılmazdı nazar Hâletiyâ
Ger ‘adû bulmasa yüz yâr-i sitem-kârundan

628

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Olupdur sana dünyâ ‘âşık-ı rüsvâyı bilmezsın
Dahı sen nâ-resîde tıflsın dünyâyı bilmezsın
- 2 Şu denlü za‘fi vardur dinle ey mest-i mey-i nâzum
Eger kim yolda görsen bu dil-i şeydâyı bilmezsın
- 3 Sakın ‘âşık geçinme sana kendün bildürür bir gün
Ne âfetdür dilâ ol dil-ber-i ra‘nâyı bilmezsın
- 4 Yatarsın pister-i nâz üzre istignâ serîrinde
Ser-i kûyunda olan âh u vâveylâyı bilmezsın
- 5 Elün irer sanursın bûse-i la‘line dil-dârün

Dahî sen Hâletî ol kâmeti bâlâyı bilmezsin

629

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Dem-â-dem derdünü bî-derd olan yârâna söylersin
Teb-i hicre düşelden hep gönül yabâna söylersin
- 2 Sürerken başına şeb-nem gül-âbın ol sudâ'ından
Sen ey bülbül niye turmaz gül-i handâna söylersin
- 3 O yâri bî-vefâ buldum dimişsin bezm-i gül-şende
N'îçün her bulduğun ey 'âşık-ı dîvâne söylersin
- 4 Civânından cüdâ düşmişlere pend itme ey zâhid
Müfid olmaz o söz kim sûret-i bî-câna söylersin
- 5 Görüp ol mâr-ı zülf ü nergis-i mestâne-i yâri
Gehî sen Hâletî efsûn ü geh efsâne söylersin

630

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Cân virürsem o şehün nâvek-i hûn-pâşından
Dikesüz ana nişân makberemün taşından
- 2 Murg-ı dil saydına kasd eylese şeh-bâz gibi
Ol kul oğlu çıkarur üsküfini başından
- 3 Nâvek-endâz imiş ol gamze dil-i 'uşşâka
Anlamışduk biz anun n'idüğünü kaşından
- 4 Kasd ider başumuza hayf ki Leylâ-yı sipihir
Kırmasa kâsemüzi geçdük idi aşından
- 5 Nev-'arûs-ı sühana Hâleti-i pâk-edâ
Saçı virdi niçe dürr nazm-ı güher-pâşından

631

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Dilâ bir bûse almak ol şehün ruhsâr-ı alından
Hemân bir gül koparmak gibidür bâg-ı cemâlinden
- 2 Gül-i gül-şen ruh-ı rengîn-i dil-berden alınmışdur
İder beyhûde hande gâyetiyle infi'âlinden
- 3 Öpüp agzın belin kuçmak hevâsından güzâr itdüm
Yine kurtulmadum ammâ rakîbün kıyl ü kâlinden
- 4 Mübeddel eyleme subh-ı visâli şâm-ı hicrâna

- Hazer kıl âftâb-ı hüsnünün cânâ zevâlınden
 5 Şu ‘âşık kim ola sad pâre cismi tîg-i firkatle
 Bilür ey Hâletî ben hastenün bir pâre hâlinden

632

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Bilmeyen dir rûhı yok bir cisme meyl itmek nedür
 Cân virdi sûret-i Şîrîn’e ammâ Kûh-ken
 2 ‘Âşık-ı üftâde-diller hâk-i râh olmak gerek
 Kûy-ı vasla vâsıl olmaz kendüsinden geçmeyen
 3 ‘Arz idersin düşmene âyîne-i ruhsârunı
 Sensin anı döstüm hep böyle hod-bîn eyliyen
 4 Var ise bir pîrehen peydâ ider ol yâr için
 Rişte-i cân cem‘ ider turma bu çerh-i pîre-zen
 5 Hâletî-veş bülbülân-ı dehri hâmûş eyledün
 Sad hezârân âferîn ey murg-ı gül-zâr-ı sühan

633

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Eger cân virmeyin dirsen gam-ı cânânı n’eylersin
 Nisâr-ı pây-ı cânân itmeyüp ya cânı n’eylersin
 2 Senün bir gamzene tâkat getirmez ‘âşık-ı bî-dil
 Yanunca gezdürüp ol hançer-i berrânı n’eylersin
 3 Hevâ-yı kâkül ü fikr-i dehânyla zebûn oldum
 Tualum kim bununla söyleşilmiş anı n’eylersin
 4 Eger kim boynı baglu kul idinmezsen dil-i zârı
 Bu halka halka gîsû-yı ‘abîr-efşânı n’eylersin
 5 Yumazsa ebr-i rahmet çihremüzden hâk-i isyânı
 İlâhî bilmem ol deryâ-yı bî-pâyânı n’eylersin
 6 Tuyarlar yaradan ey Hâletî hûn-ı dilün âhir
 Anun agzın tutarsın dîde-i giryânı n’eylersin

634

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Göre nakkâş-ı Çîn ger ol büt-i nâ-mihr-bân şeklin
 Olup lertzân bozardı sûret-i deyrün hemân şeklin
 2 Nazar kıl dūd-ı âh-ı pür-şerâr-ı ‘âşık-ı zâra

- Eger görmek dilersen ejder-i âteş-feşân şeklin
 3 Kaçarken dil visâlün şehrine ceş-i melâmetden
 Olup üftâde râh-ı gamda bozmuş nâ-gehân şeklin
 4 Yüzi gûyâ şeb-i Kadr içre nûr-ı pertev-efgendür
 Kaçan kim ide dil-ber zîr-i zülfinde nihân şeklin
 5 İkinün de rûhın şâd kılmış hayra girmişdür
 Yazan Leylâ ile bir yirde Kays-ı nâ-tüvân şeklin
 6 Gönülde genc-i 'ışkun serde sevdâ-yı ser-i zülfün
 Tılsım itmişler ol genc üstine gûyâ yılan şeklin
 7 Urulmak bir perîye Hâletî-veş neydi 'âlemde
 Eger kim âdemün bozmasa âhir dil-berân şeklin

635

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Alamaz kendüsini zülf-i perîşânından
 'Âşık olan nice ayrılun anun yanından
 2 Nice kan aglamayın kim cigerüm hûn oldu
 Bir Mesîhâ-nefesün sûz-ı müjgânından
 3 Lutf idüp la'l-i lebin öpdüreyim dirse o yâr
 'Âşık-ı haste-dilün oluvirür cânından
 4 Gam ile la'le şebîh oldu yaşum katreleri
 Bu durur hâsılum ancak o cefâ kânından
 5 Eyledün gûş bu ebyâtı bugün Hâletiyâ
 Bâg-ı nazmun yine bir murg-ı hoş-elhânından

636

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

- 1 Vuslat recâsına reh-i 'ışka olan revân
 Evvel kademde câna vedâ' eylesün hemân
 2 Şöyle çoğaldılar ki cefâ tîri urmaga
 'Âşıkları nişanlayamaz ol kaşı kemân
 3 Taglar kadar gamun çekerüz döstüm senün
 Olsak ne var idi mey-i la'lünle ser-girân
 4 Kahr eyle 'âşık dir ise ger sana 'adû
 Lutf eyle dinleme sözünü ey şeh-i cihân
 5 Devlet 'arûsı n'eyliyeyin gelmedi bana
 Kodum cihânda Hâletiyâ gerçi çok nişân

637

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Neler çekdüm emince dil-berün la'l-i dür-efşânın
Didi ibrâm ile 'âşıklar alur âdemün cânın
- 2 Vefâlar itdi agyâra cefâlar kıldı 'uşşâka
Muhassal görmedük bir kimse yokdur lutf u ihsânın
- 3 Zülâl-i vuslata dil-teşneyem bir niçe yıllardur
'Aceb mi cân atarsam göricek çâh-ı zenahdânın
- 4 Düşerdi lâle-veş gül taglara rûyun firâkıyla
Eger kim tutmasaydı hârlar gül-şende dâmânın
- 5 O yârün dâmen-i lutfını tutdı Hâletî şimdi
Eli degmez çeküp çâk itmege hergiz girîbânın

638

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Görür âyîne-i sâgarda 'aks-i rûy-ı tâbânın
Anunçün şeh-levendüm içse çâk eyler girîbânın
- 2 Yoluna virmedür kaskum anunçün saklarum cânın
Sana cân virmeyen bilmem kime saklar 'aceb cânın
- 3 Kamer devrinde sensin şimdi nûr-ı dîde-i 'âlem
Geçürdi mihr-i 'âlem-tâb devrin sürdi devrânın
- 4 Kalurdi bagrumun başında dûr olmazdı yanumdan
Eger ol gamzeler başdan çıkarmasaydı peykânın
- 5 Bi-hamdillâh ki aldun tab'-ı çâlâkûnle meydânı
Geçince şöyle geçse Hâletî bir kimse akrânın

639

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Seri meydâna kodum şem'-i şeb-ârâ gibi ben
Başumı almag ile korkudamazsın beni sen
- 2 Nâvek-i âh-ı dil-i 'âşıkı def^ç eyliyemez
Birbiri üzre felek geysel tokuz kat cevşen
- 3 Yâ kaşun gerçi ki 'uşşâka belâdur ammâ
Ne belâ çekse kayırmaz seni pehlûya çeken
- 4 Câm-ı mey almalı destüme gam-gîn oldum
Olanun kıymeti bilinmez imiş elde iken
- 5 Hâletî'de katı el tarlığı vardur dirler

‘Aceb olmaz eline girmese ol sîb zekan

640

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Giceyle uyku görmem ol gözi bîmâr derdinden
Yumulmaz gözlerüm tâ ölmeyince yâr derdinden
- 2 Disünler kim anun derdi şarâb-ı la‘l-i nâbundur
Sorarsa ol tabîb-i cân dil-i efgâr derdinden
- 3 Eger kim niçe yıllar zâr olursa pister-i gamda
Gönül hergiz o yârün olmaya bîzâr derdinden
- 4 Görüp ol cân tabîbin derd-mend-i ‘ışkınum dirmiş
Mükedderdür muhassal hâlümüz agyâr derdinden
- 5 Tabîbüm yoklamazsın Hâletî dil-hasteyi bir gün
Ne derdün var senün ol ‘âşık-ı gam-h^vâr derdinden

641

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 İtse helâk eger beni ol la‘l-i dil-sitân
Hâküm vire dil ehli mezâkına bûy-ı cân
- 2 Varur hemîşe gayra o kaddi kıyâmetüm
Bir kez bana da gelse yıkılmaz dı ya cihân
- 3 Gûşına nây-ı nâlemün âvâzı irmese
Olmazdı bahr cûşa gelüp böyle kef-zenân
- 4 Bu ‘âlem-i visâle dilâ gelmeden murâd
Seyr eylemek durur kaşı tigrâsını hemân
- 5 Dil-ber kaçan ki hançerini der-miyân ide
Lâzım gelür ki ‘âşık ide cânı der-miyân
- 6 Düşse ‘aceb mi hatt-ı ruhi üzre zülf-i yâr
Hızr’a müyesser olmadı mı ‘ömr-i câvidân
- 7 Seng-i mezârumı okuna eyleyüp hedef
Dünyâda Hâletî koyayın ben de bir nişân

642

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Çeşm-i yâri sürh idüp cân-ı şarâb-ı ergavân
Virdi gül-zâr-ı cemâlün nergisi gül den nişân
- 2 Câm-ı meyle def‘-i gam kılsam eger reşk eyleyüp

- Ayagum almak diler bu sâki-i devr-i zamân
 3 Bir gün elbette mukarrer bil nigûn-sâr olmagı
 Efser-i zerrîn-i devletle olursan ser-girân
 4 Sebze-zâr-ı çerhden peydâ olan kavs-i kuzah
 Oldı bâg-ı ‘ışkuma bir berg-i mîr-i ‘âşıkân
 5 Sînesin n’eylerse eyler açdurur dil-berlerün
 Keşfe kâdirdür hakîkat Hâletî pîr-i mugân

643

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Yâri gördükçe gider ‘aklum olur yaşum revân
 Görmesem hâlüm n’olur andan kıyas eylen hemân
 2 Câme-i cismün yakasın subh-veş çâk eylesem
 Gün gibi mihrün olurdu sîneden cânâ ‘ıyân
 3 Ka‘rı yok câh-ı belânun rîsmân-ı gam dırâz
 Bunca yıllar n’ola gerdân olsa çerh u âsmân
 4 Gelse hatt ruhsârına yârün ta‘accüb eylemem
 Âteş olan yirde elbette olur zîrâ duhân
 5 Sîne-i pür-sûzdan gelmiş gibi ey Hâletî
 Tâblanmış akçeye benzer bu eşk-i hûn-feşân

644

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Gamunla n’olduğın hâl-i dil-i pâ-mâl bilmezsın
 Dirîgâ ey tabîb-i cân u dil hiç hâl bilmezsın
 2 Dehânı noktasında niçe sırta vâkıfım dirsem
 Bana yok yire ta‘n itme sen ey remmâl bilmezsın
 3 Bilüp derd ü belânı niçe yıllar çekdüğüm cânâ
 N’ola rahm eylemezsen tıflsın ahvâl bilmezsın
 4 Gezersin ‘âlemi bî-hûş olup esrârdan her dem
 Cihânun şâhısın sen kendün ey âbdâl bilmezsın
 5 Firâk-ı vasl-ı yâra Hâletî-veş kâ’ilem dirsın
 Birin bilür birin ey hâtır-ı meyyâl bilmezsın

645

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Nice teşbîh eyleyin ol serv-i hoş reftâra ben

- Çokluk a'lâ gelmez ey dil bana şimşâd-ı çemen
 2 Gâfil olma ey Süleymân-ı serîr-i hüsn olan
 Öpmek ister hâtem-i la'lün bir iki Ehremen
 3 Ger gönülden gönüle yol var ise ey dil benüm
 Kalbüme râh-ı cefâdur kalb-i dil-berden gelen
 4 Kuhl ile çeşmün siyâh itmekdesin ammâ benüm
 Gözlerüm ey Yûsuf-ı sâni agardı giryeden
 5 Gördi kim evvel-bahâr oldu sular tugyân ider
 Raht-ı bahtın cümle bâlâya çıkardı yâsemen
 6 Şişe-i hâtır şikest olmazdı hergiz Hâletî
 Olmasaydı yâr eger sengîn-dil ü hâtır-şiken

646

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Ey cân gam ile nâle kılup zârî komazsın
 Bir pâre huzûra dil-i bîmârî komazsın
 2 Bin dâg kodun cânına dil tınmadı bir gün
 Ammâ söze gelse yine inkârî komazsın
 3 Mey-hânedede rehne koyacak nesne ararsın
 Ey sûfi n'îçün cübbe vü destârî komazsın
 4 Gönlün hele alçakdadur ey eşk-i revânum
 Sen âh u figânum gibi yukarı komazsın
 5 Agyârî harîm-i harem-i vasluna korken
 Kûyunda n'îçün Hâleti-i zârî komazsın

647

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Dişledi la'l-i lebin dün gıce ol şûh-ı cihân
 Oldı gül-berg üzerinde sanasın jâle 'ıyân
 2 Gül-şen-i kûyuna vardukça olur 'âşıklar
 Lâle-veş sûhte-dil gonce-sıfat câme-derân
 3 Dôstum zülf-i 'arak-rîzün ile bahsi kosun
 Sadefün agzını açdurmasun ebr-i nîsân
 4 Magz-ı 'uşşâkı kılup saçları mârına gıdâ
 Andurur kıssa-i Dahhâk'ı o verd-i handân
 5 Dönmedi hiç dil-i sengîni cefâdan gerçi
 Âsyâb-ı felegi kıldı sirişküm gerdân

- 6 Yirine gelmedi hiç haste gönül Hâletiyâ
Kûy-ı dil-dârdan ayrı düşürelde devrân

648

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Derdümi bilmez dilinde dâg-ı hicrân olmayan
Hâlümi fehm eylemez 'ışkunla sûzân olmayan
2 La'l-i cân-bahşından almaz sâki-i bezmün murâd
Devr elinden câm-veş bagrı tolu kan olmayan
3 Sırr-ı la'lün bilmeyen 'ışkunla ta'n eyler bana
Anlamaz zîrâ bu râzı 'ârif-i cân olmayan
4 Kana müstagrak görür göz merdümin bakmaz hasûd
Bilmez imiş kadrini insânun insân olmayan
5 Subh-ı vasla irse 'âşık bir 'aceb hâlet gelür
Bilmez anı mübtelâ-yı şâm-ı hicrân olmayan
6 Hâletî'dür var ise mihr-i cemâlünden cüdâ
Ebr-veş giryân olup 'ömrinde handân olmayan

649

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Sînen gibi nâzük mi sanur sînesin ey cân
Komaz mı elin gögsine hiç zümre-i hûbân
2 Hûn-âb-ı ciğer aksa n'ola dîdelerümden
Deldi yüregüm n'eyliyeyin nâvek-i hicrân
3 Bulsun seni kim ister ise rûh-ı musavver
Baksun bana görmek dileyen sûret-i bî-cân
4 La'l-i şekerînüden ayurdı beni devrân
Ney gibi n'ola eyler isem dem-be-dem efgân
5 Düşdi yine dil Hâletiyâ râh-ı belâya
Bir gevher idi eyledi zâyi' anı devrân

650

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Meded ol yâra dinüz bâga güzâr eylesesün
Gül ü nesrîn ile pâyımı figâr eylesesün
2 Gelmesün gam var iken gönlümüze zevk ü sürûr
Beyt-i ahzânumuzı yok yire târ eylesesün

- 3 Terk-i yâr eylemege çünki mecâl olmaz imiş
Yok yire ‘âşık olan terk-i diyâr eylesesün
- 4 Tutsun el üzre gönül murgını ol kaddi çenâr
Gayrı yirlerde eger dirse karâr eylesesün
- 5 Göricek Hâletî’yi nâz ile reftâr itdün
Nice cân nakdini yolunda nisâr eylesesün

651

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Bir sanem hicrinde kârı kimsenün zâr olmasun
Dôstlar kâfir dahı ‘ışka giriftâr olmasun
- 2 Her cefâya kâ’il ü her cevre râzıdur gönül
Tek hemân yâri anun agyâr ile yâr olmasun
- 3 Âteş-i hicie salar ‘ışk ehlini virmez emân
Kimseler yanında ol yârün kühen-kâr olmasun
- 4 Hâk-sâr olsam kayırmaz nitekim berg-i hazân
Tek vücûdum ol nihâl-i tâzeye bâr olmasun
- 5 Gitdi dirler hâne-i dilden metâ’-ı sabrunı
Yine alan Hâletî ol çeşmi ‘ayyâr olmasun

652

Mef’ülü Mefâ ‘ilü Mefâ ‘ilü Fe ‘ülün

- 1 Hakkâ ki güzel zabt ider ol husrev-i hûbân
Âhum yeline hükm idemez gerçi Süleymân
- 2 Her bâr düşer seng-i belâ başuma benzer
Buldı nem-i eşkümler halel günbed-i devrân
- 3 Hûn-âb-ı ciğer akmaz idi şîşe-i dilden
Ey şûh-ı cefâ-pîşe eger olmasa hicrân
- 4 Cânâ sana cân virme safâsını tuyarsa
Hızr âb-ı hayât içdüğine ola peşîmân
- 5 Alnun gibi bir mâh cemâlün gibi hurşîd
Hyâbında dahı görmedi cânâ meh-i Ken‘ân
- 6 Rahm eyle dil-i Hâleti-i zâruna her gâh
Hicr-i ser-i zülfünle olur bî-ser ü sâmân
- 7 Hemvâre ki bu ‘arsada mâh-ı felek-ârâ
Geh gûy-ı zerrîn ‘arz ide geh göstere çevgân
- 8 Çevgân-ı tasarruf ola destünde hemîşe

Emrünle ola gûy-ı felek her yana galtân

653

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Çıkmak ister ‘âlem-i bâlâya cân-ı nâ-tüvân
Hâzır itdi üstühvân-ı sîneden bir nerd-bân
- 2 Hâne-i dehri yakardum eyleyüp bir kerre âh
Olmasaydı anun içinde ger ol şüh-ı cihân
- 3 Sâgar-ı zerrîn-i Cem’den rind olan sıklet çeker
Ağır altun döker hakkâ ki bir rıtl-ı girân
- 4 Ben o Kays’am ki depemden şu‘le-i âhum çıkar
Başum üstünde semender tutar ancak âşiyân
- 5 Tâlib iken vasluna herkes senün bin cân ile
Nice ümmîd itsün anı Hâletî-i nîm-cân

654

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ayrılmayum gam-ı hat u zülf-i nigârdan
Ölsem de tolsa kabrüm içi mûr u mârdan
- 2 Hâk-i mezârum üzre çemenler biterse ger
Meyl ummazın ol âhu-yı merdüm-şikârdan
- 3 Çokdur egerçi gül-şen-i ‘ışkında zâr olur
Tutmaz o verd-i ter birisin sad hezârdan
- 4 Hâk olduğum tarîk-i belâda bilüp o yâr
Eyler hemîşe kat‘-ı nazar ben gubârdan
- 5 Ben kalmışum cihânda hemân cânı virmedük
Dil-teşnegân-ı bâdiye-i ‘ışk-ı yârdan
- 6 Ol reşk-i hûrı görmese ger anda Hâletî
Eyler firâr ravz-ı dârü’l-karârdan

655

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Teng oldu başuma gam ile şol kadar cihân
Sandum ki girdi merkezine devr-i âsmân
- 2 Cânâ hemîşe çeşmün ider ‘âşıkı helâk
Kim gördi bunu kim ola bîmâr-ı cân-sitân
- 3 ‘Âşık benüm gamumla ölendür dise o yâr

- ‘Işk ehli cümlesin ferahından virürdi cân
 4 Pâ-der-gilem hemîşe bu gül-şende çün çenâr
 A‘dâya karşı olduğuma bakma kef-zenân
 5 Dûd-ı siyâhum içre gören tab‘-ı pâkûmi
 Zulmetde âb-ı Hızır sanur Hâletî hemân

656

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bâdedür hakkâ ki ancak kâm-ı rindân-ı cihân
 Sâki-i meclis gibi dünyâda yokdur kâmrân
 2 Gice yokdur kim göge şeb-dîz-i âhum çıkmaya
 Atumun oynagı olmışdur fezâ-yı âsmân
 3 Kûy-ı Şîrîn’i meger kim Kûh-ken cennet sanur
 Anun içündür ki anda cûy-ı şîr eyler revân
 4 Kâmet-i servi ber-â-ber tutma kadd-i yâr ile
 Boylamadan söyleme hergiz sözün ey bâg-bân
 5 Alsalar ol şem‘-i hüsnün tan mıdur etrâfını
 Cânların erbâb-ı ‘ışk eyler dem-â-dem der-miyân
 6 Hâr u haslardur görinen bilmeyen müjgân sanur
 ‘Aks-i rûy-ı yâr ile çeşmüm olupdur gül-sitân
 7 Ben hadeng-i âh atarken âsmâna Hâletî
 Yirde gökde yog idi hiç tîrden nâm u nişân

657

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Yazıklar bana hergiz görmedüm bir merhaba senden
 Gam-ı hicrûnle el çekmek gerekdür dil-rübâ senden
 2 Derûn-ı sîne pürdür âhen-i peykân-ı tîrûnle
 Dile âteş düşer gelse eger seng-i cefâ senden
 3 Yolunda ölicecek hâr-ı mezârum ey gül-i ra‘nâ
 Tutup dâmânunı olmaz gider hergiz cüdâ senden
 4 Bu cân-ı bî-karârundur günâh ey nâvek-i dil-ber
 Bilür ehl-i mahabbet anı kim gelmez hatâ senden
 5 Egerçi Hâletî dil-hastene yüz virmedün cânâ
 Yine fârîg degül ammâ o bî-rûy u riyâ senden

658

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Bagludur gîsûsinun her târına bir nâ-tüvân
Dâ'imâ ol mest-i nâz olsa 'aceb mi ser-girân
- 2 Korkum oldur kim geçe tîr-i nigâr eglenmeye
Tende tîg-i cevrden sad pâredür her üstühvân
- 3 Gonca-i pür-jâleye agzın nice teşbîh idem
Diş sırtmaz kimseye hergiz o şûh-ı dil-sitân
- 4 Zevrak-ı mey tutdugum 'ayb itme zâhid kim gamun
Çâresi bu bahr-i ahzardan geçilmekdür hemân
- 5 Rûşen eyler bezmümüz ey Hâletî çün şem'-i sebz
Câme-i sebzın geyüp geldükçe ol şûh-ı cihân

659*Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün*

- 1 Yaş gelür bakdukça çeşm-i 'âşık-ı gam-hvârdan
Rûy-ı yârün farkı yokdur mihr-i pür-envârdan
- 2 Agzı sanma dil-berün ey 'âşık-ı dil-sûhte
Bir şererdür sıçramış ol âteş-i ruhsârdan
- 3 Bâg-bân virmez mi yol kûy-ı nigâra gitmege
Yâsemenler bâgda n'îçün aşar dîvârdan
- 4 Ey tabîb-i cân dirîg itme şarâb-ı la'lüni
Yogsa hazzun var kapunda nâle-i bîmârdan
- 5 Gitdi gönlümden hayâli dîdeden olmaz birün
Nice pinhân ideyin derd-i derûnum yârdan
- 6 Birbirine yapışur müjgân-ı hûnîn her gice
Yohsa uyhu ber-tarafdur dîde-i hûn-bârdan
- 7 Hâtırumda Hâletî eksük degüldür hârhâr
Gâh pend-i dōstdan geh ta'ne-i agyârdan

660*Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün*

- 1 İstemez ol pâk-dâmen dâmen-i pâkinde kan
Anun içündür olur katlümde dâmen-der-miyân
- 2 Gelse ol dil-ber gamum 'arz eylesem dirsın velf
Hiç o geldükde kalur mı sînede gamdan nişân
- 3 'Âşık-ı ser-geşteler mihrün nice ketm eylesün

- Mihr-i 'âlem-tâb olur mı zerreden cânâ nihân
 4 Mâh-ı burc-ı hüsnsin ammâ katı hercâ'isin
 Mihr-i evc-i nâzsın ammâ degülsin mihr-bân
 5 Görmeyelden dâm-ı zülf ü şâh-bâz-ı gamzenü
 Tutulup kapılmaz oldu murg-ı cân-ı nâ-tüvân
 6 Mihr ü meh sanma fenâ-yı dehri iş'âr itmege
 Sebze-zâr-ı çerhde kalmış iki berg-i hazân
 7 Ser-bülend olmakdadur servün senün ey Hâletî
 Ehl-i 'ışkun cûy-bâr-ı eşki oldukça revân

661

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Ne kadar aksa yaşun çeşme-i çeşm-i terden
 Gitmeye nakş-ı cefâ levh-i dil-i dil-berden
 2 Virür agyâra Mesîhâ-yı lebün turma hayât
 'Âşık-ı mürde-dilün çıkmadı cânâ yirden
 3 Gam ile cân virürin bilmiş ol ey şüh-ı cihân
 Ölmek olmazsa müyesser bana ol hançerden
 4 Bizi öldürdi gamun dirmiş işitdük agyâr
 Turma şâhum çıkar ol mürdeleri defterden
 5 Halka halka görelî zülfünü ruhsârunda
 Bir belâ kalmadı kim geçmeye cânâ serden
 6 Ser-firâz olması ol vakten olur 'uşşâkun
 Ki tuta tîgine ol şâh-ı cihânun gerden
 7 Zahmum agzında tutar mıydı anı Hâletiyâ
 Nâvek-i yâr nişân virmese ney-şekkerden

662

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Olıcak ebr-i bahârîden cihân reşk-i cinân
 Berg-i sûsen oldu şükr-i Hak ile ratbü'l-lisân
 2 Katre katre jâlelerle yine sahn-ı bâgda
 Virdi nergis çeşm-i erbâb-ı mahabbetden nişân
 3 Nev-şüküfte gonce gûyâ tıfl-ı nev-resdür ki çerh
 Bülbülü kurbân idüp kor alnına bir katre kan
 4 Keşfe mâlik bir seher-hîz olmasa bâd-ı sabâ
 Goncenün kalbindekin dünyâyâ kılmazdı 'ıyân

- 5 Olsalar rindân n'ola hâk üzre şimdi cür'a-rîz
Eylemişdür anları irşâd nahl-i ergavân
- 6 Bâga gel kim hizmet itmek ârzûsıyla sana
'Ar'ar u şimşâd olupdur cümle dâmen-der-miyân
- 7 Reng alur gül-şende güller her zamân ey Hâletî
Pertev-i mihr-i ruhın 'arz itse ol şûh-ı cihân
- 8 İltifât eyler bu nazm-ı âb-dâra serverâ
Gül-şen-i nazm içre yokdur böyle bir âb-ı revân
- 9 Nahl-i bâg-ı ma'rifetdür şî'rimün her mısra'ı
İtsem ey bâg-ı kerem anı ne var hâtır-nişân

663

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Zevrak-ı mey devr ider oldı yem-i ahzar çemen
Saldı lengerler ana bir niçe yirden yâsemen
- 2 Gül-şen-i hüsnünde 'âşıklar nice mest olmasun
Bâdedür la'l-i lebün sîmîn-kadehdür ol zekan
- 3 Kâmetün yâd eyleyüp tokunmasa bâd-ı sabâ
İncinüp ana başın salmazdı her dem nârven
- 4 Varurın bir pâre bülbüllerle efgân itmege
Yohsa sensüz n'eylerin ey gonce-leb gül-zârı ben
- 5 Hâletî şerh eyleyüp vasf itse hüsnün hâlini
Zâhir olur sûz-ı husr u nâzükîhâ-yı hasen

664

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Dest-bûsun hasretiyle itmesün âh u figân
'Âşıkun tutmak gereksin agzın ey serv-i revân
- 2 Yok mecâlüm işigünden başımı kaldurmaga
Bâde-i 'ışkun beni şol denlü itmiş ser-girân
- 3 Çâre yokdur kim çıka derdi derûnumdan benüm
Yok yire çâk itdi cismüm ol meh-i nâ-mihr-bân
- 4 Ben de düşdüm ardına şeb-dîz-i dūd-ı âh ile
Gördüm olmuş şeh-süvârum gayrılarla hem-'inân
- 5 Ser-keş iken serv-veş ey Hâletî hikmet nedür
Mâ'il olur 'âşika mest olsa ol şûh-ı cihân

665

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Hazzumuz var gerçi fitrâkünde ber-dâr olmadan
Ol süvâr-ı esb-i nâza korkaruz bâr olmadan
- 2 Vuslat eyyâmında ölmek 'âşıkâ âsân degül
Sag olup bend-i gam-ı hicie giriftâr olmadan
- 3 'İşkî bâzârında anun çıkdı elden nakd-i cân
Çok ziyân itdük biz ol yâra harîdâr olmadan
- 4 Ol hilâl-ebrûyı gözlerdi gözi 'âşıklarun
Dîde-i encüm dahı 'âlemde bîdâr olmadan
- 5 Gayrı n'eylersin tururken Hâletî ey gonçe-leb
Bülbül olmak yeg degül mi hem-demün hâr olmadan

666

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Ben nizâr-ı 'ışka pehlû olmaz ol şüh-ı cihân
İncidür nâzük tenin cismümde her bir üstühvân
- 2 Mâtemin tutmuş gibi öldürdüğü 'âşıklarun
Bir siyeh ser-bend sarmış başına ol nev-civân
- 3 Kaddümi gör kâmetün 'arz eyle kim olsun 'adû
Dôstum senden hadeng-i cân-sitân benden kemân
- 4 Nev-bahâr-ı 'âlem-i vuslatda bîm-i hicrden
Muttasil lerzendeyem mânend-i evrâk-ı hazân
- 5 Ben nice nahl-i sanevberle anı nisbet kılam
Bâg-ı dehre gelmedi kaddün gibi bir dil-sitân
- 6 Bahr-i hüsn olmuş teni âhum yelinden mevc urur
Ak hâra câme geydi sanma ol serv-i revân
- 7 Pertev-i hurşîd ragbet görmeden ey Hâletî
Kân-ı tab'undan olur pâkîze gevherler 'ıyân

667

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Hak bilür firkat beyâbânında ey Şîrîn-dehen
Kûh döymez çekdüğüm derde degül kim Kûh-ken
- 2 Taş kesdiyse binâ-yı 'ışk için Ferhâd eger
Gözlerüm yaşıyla gil kıldum ten-i hâkîyi ben
- 3 Firkatünde şu'le-i âh-ı derûnumdur benüm

- Sâkinân-ı ‘âlem-i bâlâya şem‘-i encümen
 4 Şimdi bir şâhun kulı oldum irişdüm ‘izzete
 Ben de Yûsuf gibi mihnet-dîde-i ihvân iken
 5 Kâmrânuz devlet-i ‘ışkında yârün Hâletî
 Gayrı hûbândan gınâ virdi bize ol sîm-ten

668

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Mühr-i genc-i vuslat itmiş şâh-ı hüsnüm perçemin
 Tâ ki mahrûm eyliye ben derd-mend-i pür-gamın
 2 Böyle müşkil var mıdur ‘âlemde kim bir dil-berün
 Dil çeke dünyâ kadar derdin süre el ‘âlemin
 3 Şimdi ben rüsvâ-yı ‘ışka bu tegâfüller nedür
 ‘Ahd iden cânâ visâle sen degül miydün demin
 4 Firkat eyyâmın hisâba katmazın ben tan mıdur
 Virmesem bin yıl hayâta rûz-ı vaslun bir demin
 5 Hatt tutar bir gün dehân-ı dil-beri ey Hâletî
 Güm kılur bâzîçe-i eyyâm âhir hâtemin

669

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Tal‘atun mihr-i cihân gibi fûrûzân olsun
 ‘Âşıkun sâye-sıfat hâk ile yek-sân olsun
 2 Sînemi tîg-i gam-ı hicr ile çâk eylersin
 Dôstum derd-i derûnum nice pinhân olsun
 3 Tokunup zülf-i girih-gîrüne her subh sabâ
 Dil-i sevdâ-zedeye silsile-cünbân olsun
 4 Saçlarun fikri ile zâhir olan âh-ı derûn
 Meclis-i ‘ışkuna bir şem‘-i şeb-istân olsun
 5 Hâle devrinde olan mâh-ı münevver gibi yâr
 Halka-i zikre girüp âfet-i devrân olsun
 6 Yazılan firkat imiş ‘âşık bir âh ideyin
 Felegün bu tokuz evrâkı perîşân olsun
 7 Kûy-ı dil-dâr gubârın getür ey bâd-ı sabâ
 Diler isen ki çemen gülleri handân olsun
 8 Bilmiş ol senden o dil-dâr geçer Hâletiyâ
 Gözünün yaşı gerek seyl-i firâvân olsun

670

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Bakmaz oldu tfl-ı eşke ol meh-i nâ-mihr-bân
Anun için düşmeden hâlî degüldür her zamân
- 2 Tîr-i dil-ber gelmez oldu diyü halka söyleme
Anı gönlünden geçür ey 'âşık-ı şeydâ hemân
- 3 Hâk-i râhundan gubâr-âlûde oldum şöyle kim
Sandılar kadd-i hamîdem müşk tozlu bir kemân
- 4 Bir zamân varsun salınsun düşmen-i bed-h'vâh ile
Bâd-ı âhumdan hazer kılmazsa ol serv-i revân
- 5 Her ziyân bir fenn dinürdi şimdi ammâ Hâletî
'Aksine döndi zamâne oldu her fenn bir ziyân

671

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Virmesem dünyâya tan mı ol perî-sîmâyı ben
Bir dahı görsem iki olur eger dünyâyı ben
- 2 Ser-be-ser seyr eyledüm mihr ü mahabbet şehri
Bulmadum kendüm gibi bir 'âşık-ı rüsvâyı ben
- 3 Rûy-ı zerd üzre sirişk-i âhı kılmazdum revân
İki yüzlü bulmasaydum ol gül-i ra'nâyı ben
- 4 Kırdı 'uşşâkı bugün cevriyle hep yârın 'aceb
N'eyler ola bilsem ol bî-rahm u bî-pervâyı ben
- 5 Bilmez-idüm sûz-ı gam eşcâra te'sîr itdüğün
Dün gece ey Hâletî söyletmeseydüm nâyı ben

672

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Bir meh-i ra'nâ zuhûr itdi sevâd-ı şâmdan
Fî'l-mesel şol bedre benzer kim çıka ahşâmdan
- 2 Yâ nigâhından ya âhından ider 'ışkın 'ıyân
Kaçsa ol dil-ber 'aceb mi 'âşık-ı bed-nâmdan
- 3 Dilde tâkât cânda kudret tende kuvvet kalmadı
Derd-i 'ışkıyla o şûhun çekdügüm âlâmdan
- 4 Hicr ü vasl-ı yârdan güftâra başlar lâ-cerem
Bu dil-i mecnûna sorsan rûze vü bayrâmdan
- 5 Şu'le-i sahbâyı meclisde görenler sordılar

- Didi sâkî bir ışıkdur şimdi geldi câmdan
 6 Gayra mâ'ildür diyü a'dâ içürmişler tamâm
 Mest yârüm 'âkıbet geçdi dil-i nâ-kâmdan
 7 Mest-i şevk eyler kim alsa agzına ey Hâletî
 Şi'r-i rengînüm kalur mı bâde-i gül-fâmndan

673

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Koyup evvelki semtin oldu dirler yâr ter-dâmân
 Gözün degdi gibi ana senün ey 'âşık-ı giryân
 2 Beni başdan çıkarup gamze-i fettânı dil-dârun
 Ser-i bî-devletüm meydân-ı gamda eyledi galtân
 3 'Adûnun silme eşk-i çeşmini 'uşşâk yanında
 Gözi yaşını alma ey gül-i ter kimsenün çendân
 4 Hemîşe sunduğı ebnâ'-i dehre sâgar-ı gamdur
 Şikest itmiş gibi câm-ı safâyı sâki-i devrân
 5 Çü düşmez agzuna ol nahl-i nâzun mîve-i vaslı
 Toyunca bâri sîm-i gabgabın gör ey dil-i nâlân
 6 Mecâl olmadı keşfî-i selâmet salmaga lenger
 Bulunmaz hak budur ey Hâletî kalbün gibi 'ummân

674

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Hemân tek bezme gel cânâ ruhun gül gibi al olsun
 Olursa sihr ile câdû gözün kanum helâl olsun
 2 Gönül ser-keştelikden zerre-veş kurtulmasun hergiz
 Hudâ'dan isterin hurşîd-i hüsnün bî-zevâl olsun
 3 O şâh-ı mülk-i hüsnüm gayrıdan 'uşşâkı fark itmez
 Murâdı katl-i merdümdür sevâb olsun vebâl olsun
 4 Bu ben hâki mahabbet bezmine tek mahrem itsünler
 Nasîbüm cür'a-i mihnet yirüm saff-ı ni'âl olsun
 5 Tek olsun gönline girmek müyesser Hâletî yârün
 Belâ-yı firkatıyla kâ'ilüm cismüm hayâl olsun

675

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

- 1 Zâl-i sipihrün olmasa kâbîni nakd-i cân

- Halk-ı cihâna böyle kıyar mıydı her zamân
 2 Dil-berlerün murâdı meger h^vâb-ı nâzdan
 Erbâb-ı ‘ışkı görmeze urmag imiş hemân
 3 Ol yâra âftâb disem vechi yok mıdur
 Her kim bakarsa rûyına yaşı olur revân
 4 Zülfinde görse yâr dil-i bî-karârımı
 Şeb-rev diyü helâk kılur virmeyüp emân
 5 Eksigün eylemiş turalum bir hatâ ile
 Arturma Hâletî’yi sen ey mâh-ı dil-sitân

676

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Dôstum hattun gamıyla nâleler kıldukda ben
 İşidenler didiler feryâd ider murg-ı çemen
 2 Bâddan almış peyâm-ı bûy-ı zülf-i dil-beri
 Nâfesin atsa n’ola yabâna âhû-yı Hoten
 3 Fikr-i la‘lünle binâ-yı ‘ışka bünyâd urdı dil
 Gûyiyâ Şîrîn için bir kasr yaptı Kûh-ken
 4 N’ola koçdursa miyânın ben sararmış ‘âşika
 Hazz ider zerrîn kemerden ol nigâr-ı sîm-ten
 5 Bildüm ol Yûsuf-cemâlün firkatıyle Hâletî
 Kalb-i ‘âşıkdan kinâyet oldugın beytü’l-hazen

677

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Tîg-i cevriyle elifler kıldı göğsümde ‘ıyân
 Cânuma degdi ‘asâyı şimdi ol şûh-ı cihân
 2 Gelse hatt ruhsârına hergiz ta‘accüb eylemem
 Âteş olan yirde elbette olur zîrâ duhân
 3 Şöyle âfetsin ki bulsan cânın alurdun yine
 Virse bir ‘âşık eger kim yoluna bir kerre cân
 4 Ka‘rı yok çâh-ı belânun rîsmân-ı gam dırâz
 Niçe yıllar n’ola gerdân olsa çerh u âsmân
 5 ‘Ukdelerle yâri teshîr eylerin âhir diyü
 Rişte-i ‘ömrüm ider kûtâh sehâr-ı zamân
 6 Sîne-i pür-sûzdan gelmiş gibi ey Hâletî
 Tâblanmış akçeye benzer bu eşk-i hûn-feşân

678

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Yârün kızarsa ruhları câm-ı şarâbdan
Güller durur ki reng alalar âftâbdan
- 2 Halk-ı cihâna kıyma uyandırma fitneyi
Feryâdun ile dil-beri kaldurma h'âbdan
- 3 Fitrâküne asılmaga dil murgı cân virür
Bir bûseye mi sarkar ola ol rikâbdan
- 4 Nâr-ı firâka ko dil-i sad-pâreyi hemân
Hazz itse çeşm-i mesti kaçan kim kebâbdan
- 5 Yâri görünce pâyına düşmişdi Hâletî
Kaldurmadı başın niçe demler hicâbdan

679

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Câ'iz ki çin seher gele ol mâh-ı mihr-bân
Gün togmadan neler toga kim bile nâ-gehân
- 2 Ol şeh-süvârun oldu gönül atı oynagı
Yetmez mi ana sînedeki na'ller nişân
- 3 Ugramaz idi dâ'ireme ol perî benüm
Ger yanmasaydı micmer-i gamda sipend-i cân
- 4 Yıldız sayar sabâha degin 'âşıkun gözi
Rûz-ı hisâbdur şeb-i hicrün senün hemân
- 5 Almaz metâ'-ı ma'rifeti kimse Hâletî
Nakkâd-ı dehr komış anun kıymetin girân

680

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 'Işk içre belâdan gönül âzâd olamazsın
Sînende gam-ı yâr olıcak şâd olamazsın
- 2 Dil tıflı cünûn fennini görmişdür ey Kays
Bu 'aklun ile sen ana üstâd olamazsın
- 3 Bennâ-yı ezel yapdı seni râh-ı belâda
Ey milket-i dil bir dahı âbâd olamazsın
- 4 Cevrine kıyâs itme gönül firkat-i yâri
Bir özge belâdur buna mu'tâd olamazsın
- 5 'Arz itme başun Hâletiyâ hiç o Hümâ'ya

Bu dâne ile sen ana sayyâd olamazsın

681

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şimdi ‘âşık olmadum ol şûh-ı bî-pervâyâ ben
Lâle-veş dâg-ı gam ile gelmişüm dünyâyâ ben
- 2 Virmezin peykân-ı hûn-âlûdunu öldürseler
Gül-şen-i cennetde bitmiş gonce-i ra‘nâyâ ben
- 3 Dâmenüm seng-i melâmet birle toldurdum yine
Gör neler kılsam gerek bu günbed-i mînâyâ ben
- 4 Kelle-i bî-devletümde tutdı kuşlar âşiyân
Başımı ugratmışum Mecnûn gibi gavgâyâ ben
- 5 Hâletî söz dinlemez sevdâ-yı mâder-zâddur
Gerçi çok pend eyledüm ol ‘âşık-ı şeydâyâ ben

682

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 N’ola âh itmese dil-i sûzân
Şöyle yanmış ki çıkmaz oldu duhân
- 2 Öperin hattı gelmeden yâri
Hak virürse eger ecelden emân
- 3 Hat-ı ruhsârı müşke benzer kim
Al u elâ içinde ola nihân
- 4 Güzerân itdi gitdi devr-i kamer
Sen güneş yüzlünün durur devrân
- 5 Dil-i dîvâne olsa mihmânı
Hoş tutar hayli kâkülün cânân
- 6 Eyle tîr-i belâyâ cânı hedef
Hâletî ‘ışka lâzım oldu nişân

683

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Meleksin var ise zîrâ yukardan dil-rübâsın sen
Konuşmaz ‘âşıkun murg-ı diliyle bir Hümâ’sın sen
- 2 Firâkun cânâ kâr itdi beni yâd itmedün gitdi
Zamân ile dil-i şûrîdeyi belki anasın sen
- 3 Gönüller milketin aldun niçe cânı esîr itdün

- Bugün şemşîr-i gamzenle şeh-i kişver-güşâsın sen
 4 Bulundun ana niçe bun deminde ey gam-ı dil-ber
 Dil-i şeydâ ile benzer ezelden âşnâsın sen
 5 ‘Aceb mi iltifât olmazsa ey dil sana dil-berden
 O sultân-ı serîr-i hüsne bir kemter gedâsın sen
 6 İçersin Hâletî dürd-i gamın ol la‘l-i mey-gûnun
 Safâsın iller eylerler çeküp derd-i belâsın sen

684

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Zülfün esîrünün takılır boynına resen
 Başdan çıkar efendi reh-i ‘ışkuna giren
 2 Turmaz kapunda düşmen ile eylerüz cedel
 Kûyunda hâsılı ya o tursun şehâ ya ben
 3 ‘Azm itmiş idi Rûm’a saçun ârzûsına
 Yollarda düşdi kaldı velî nâfe-i Hoten
 4 Lutfunla jâle gibi götür hâkden beni
 Oldur cihânda ey yüzi gül çün sana düşen
 5 Dirlerse Hâletî’ye n’ola Husrev-i zamân
 Zîrâ anun kalem-revidür milket-i sühan

685

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Ne haste-hâlünü cânâ ‘iyâdet eylersin
 Ne küşte-i gam-ı ‘ışkun ziyâret eylersin
 2 O gamzeler dil-i pür-hûna kasd iderse ne var
 Sen ey gözüm yaşı kana şehâdet eylersin
 3 Bu gice teşne iken câm-ı la‘lünü sundun
 Geh olur ey şeh-i hüsnüm kerâmet eylersin
 4 Revâ mıdur bu ki ey gamze bir işâret ile
 Hemîşe katlüme yâri delâlet eylersin
 5 Meşâmm- ı dehri mu‘attar kılur bilinmedi hiç
 Sözünde Hâletiyâ sen ne hâlet eylersin

686

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Nergislerünün fikri idüp gönlümi mesken

- Hüsn-i nazarun kıldı o vîrâneyi gül-şen
 2 Ey pîr-i mahabbet yine yak 'ışk çerâğın
 Al yüregümün yağını eyle ana revgan
 3 İsbât iderin itsem eger 'ışkunı da'vâ
 Bir gayrıya dil virmeyeyin şâhidüm ol sen
 4 Ervâh dahı itmeden ecsâda ta'alluk
 La'l-i leb-i dil-dâra gönül virmiş-idüm ben
 5 Öldürse eger Hâleti'yi hançer-i hicrân
 Sûsenler ide hâk-i mezârını müzeyyen

687

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Dil görmez oldı kâkül-i yârün nişânesin
 Şol murga döndi kim bulamaz âşiyânesin
 2 Ey bana 'ışk-ı dil-ber ile ta'n iden kişi
 Gördükde rûy-ı yâri sözünden utanasın
 3 Bezm-i mahabbete iremez cânâ kıymetin
 Ol meclise giren çıkarur 'ârifânesin
 4 Ey nîze-i nigâr gönül cân virür sana
 Ammâ ki almada anı muhkem tayanasın
 5 Yârün cefâ vü cevriyi eylesin ârzû
 Katlin ki Hâletî göre göre usanasın

688

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Hudâ'dan isterin her derdüni cânâ bana virsün
 Belâ-yı derd-i 'ışkundan kaçarsam Hak belâ virsün
 2 Kılur her dem münevver 'aks-i hüsnün hâne-i cânı
 Ya mâh-ı 'âlem-ârâsın yahûd hurşîd-i hâversin
 3 Sürülsün sâki-i bezmün elinden saykal-ı sahbâ
 Anunla gamzesi şemşîrine dil-ber cilâ virsün
 4 Gezend irdi vücûdum bâğına gam tünd-bâdından
 O bâğa sâki-i meclis biraz neşv ü nemâ virsün
 5 Halâs olmak ne mümkün Hâletî bî-çâre destünden
 Kemend-i târ-ı zülfünle dil alur bir dilâversin

689

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 N'ola âh itse gamunla anun âvâre düşen
Dâ'imâ cevri ü cefâdur o sitem-kâra düşen
- 2 Benem ol bir niçe yıl şehr-i melâmetde gezen
Sîne-çâk elde kadeh kûçe-i bâzâra düşen
- 3 Bir gün olur irişür pâye-i vasl-ı yâre
Dem-be-dem ayagina yalvara yalvara düşen
- 4 N'ola terk idemesem 'ışkı hevâsın yârün
Rûz-ı kismetde budur bu dil-i gam-h'vâra düşen
- 5 Zâyi' itdi beni devrân diyü gam-gîn olma
Hâletî böyle olur hâk-i reh-i yâra düşen

690*Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün*

- 1 Tursun o gonca 'ahd ile peymâna gitmesün
Nûş itmeyince bir iki peymâne gitmesün
- 2 Gelsün benümle la'l-i leb-i yâra cân viren
Merdâne olmayan kişi meydâna gitmesün
- 3 Her nem giderse gitsün eyâ çeşm-i eşk-bâr
Tek bezmümüzden ol gözi mestâne gitmesün
- 4 Yâ Rab dest-i lutfun ile feth-i bâb kıl
Feryâd u zârumuz der-i sultâna gitmesün
- 5 Hâletî eşkine nazar itsün dinüz o yâr
Gevher[i] tahsis itmege 'ummâna gitmesün

691*Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün*

- 1 İllere mihr ü vefâ eylersin
Bana sen cevri ü cefâ eylersin
- 2 Yüzüne bakmaz o hûnî şimdi
Yoluna cânı fedâ eylersin
- 3 Kesb-i ma'ârif ile cehd idüp
'Ömrini yohsa hebâ eylersin
- 4 Müşke benzer dime çîn-i zülfün
Korkum oldur ki hatâ eylersin
- 5 Pâk idersen la'lüni âyîne-veş
Hâletî kesb-i safâ eylersin

692

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Çûb-ı huşke döndürüp cismüm cefâ-yı dil-berân
Âteş-efrûz-ı mahabbetdür vücûdum her zamân
- 2 Şem'-i bezm-i mihnetem kim kanda olsam derd ü gam
Her taraftan üstüme gelmekdedür pervâne-sân
- 3 Kâse kâse zehr nûş itmek bana âsân gelür
İtmeden engüştümi âlûde şehd-i nâ-kesân
- 4 Çeşm-i encüm mümkün olmazdı açılmak eylesem
Giceler şeb-dîz-i dûd-ı âha irhâ-i 'inân
- 5 Şîşe-i eflâk gûyâ kim havâle câmıdur
Mâ-verâsında olan hiç kimseye olmaz 'ıyân
- 6 Sana sanma hışmını ebrûların çatdukça yâr
Husrevân-ı hüsn her nahcîr için kurmaz kemân
- 7 Bülbül-i dil bilmezüm hiç kandadur ey Hâletî
İtdi mâr-ı gussa anı âşiyânından remân

693

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Şâh u dervîşe sunar hemvâre câm-ı mihnetin
Sâki-i eyyâm bir ferdün geçürmez nevbetin
- 2 Deşt-i gamda olmuşum bir kâh-ı berg-i bî-karâr
Bana sorsun bilmeyenler rûzgârın şiddetin
- 3 Rütbe-i noksân-ı mi'yârından âgâh olmadı
Seng-i cevri-yâr ile tartan bu dünyâ devletin
- 4 Ey hoş ol şûh-ı cihân k'olur sürûrından helâk
İtmese tadrîc ile 'âşık hayâl-i vuslatın
- 5 HVân-ı yagma-yı İlâhî'den olursın hisse-dâr
Hiç le'îmân-ı zamânun çekme bâr-ı minnetin
- 6 Müstedâm olsun [.....] ol dil ki inkâr eyledi
İmtihân-ı hıızr ile âb-ı hayâtun lezzetin
- 7 İtdi humm-ı bâtın [.....] pîr-i mugâna ilticâ
Şeyh-i şehrin göricek sûfî kusûr-ı himmetin
- 8 N'idügi peygüle-i ye'sün bilinmez Hâletî
Görmeyince bezm-i ümmîdün kemâl-i kesretin

694

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Perr ü bâli yandı zann eyler görenler her zamân
Olsa pervâne eger yanmaga dâmen-der-miyân
- 2 Eyledün âzürde-i reşk-i tegâfûl kıl hazer
Olmışum mânend-i zahm-ı tâze ser-tâ-ser dehân
- 3 Sundugun sahbâ-yı telh-i reşkdür ben 'âşığa
Aglasun dirsın hemân ey mîr-i bezm-i hüsn ü ân
- 4 Dest-i dil-berden gelen câm-ı tegâfûl özgedür
Agladur elbette her bir cür'ası 'uşşâka kan
- 5 Ol tabîb-i cânla ben haste beyninde mesâs
Hânesi dîvârına gâhî tayanmakdur hemân
- 6 Gird-i h^vân-ı fikretüm devr eyleseydi Hâletî
Müşterî eylerdi destârın ana destâr-h^vân

695

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Elem-i hasret ile bâd-ı sebük-hîz-i cünûn
İtdi gird-âb-ı yem-i sabrumı fevvâre-i hûn
- 2 Kâmetün anı kıyâmet gibi izhâr eyler
'İşve-i hâkîde olup 'ışk çü kenz-i medfûn
- 3 Dem-i serdümler çıkar mevci yine eflâke
Yem-i zehhâr-ı gama gelse zamân ile sükûn
- 4 Her zamân pertev-i mihr-i kereme nâ'il olur
Üstümüzden dahı gitmez mi bu çetr-i gerdûn
- 5 Küh-sâr anı yetiştirmege sa'y eyler imiş
Gûş-ı Leylâ'ya eger irmese âh-ı Mecnûn
- 6 Lâzım oldukça komaz cümlesini bâzlara
Sayd-gâh-ı gam-ı 'ışk içre gezen murg-ı zebûn
- 7 Dâ'imâ hâne-i agyâra varur dirler o şâh
Hâletî n'eyliye âyâ dahı baht-ı vârûn

696

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Şöyle şûh ister gönül kim yakmaya dâg-ı gamın
İtmeyince evvelâ âmâde anun merhemin
- 2 Mübtelâ-yı firkat olmak günde bin kez ölmedür

- Anı bilmezler gibi Kays'un tutanlar mâtemin
 3 Eylesen 'uşşâk için terkîb-i cevri dest-sâz
 Dâru-yı reşk eyleme lutf eyle cüz'-i a'zamin
 4 Her ne denlü girye itse gösterürsin rûy-ı dil
 Sîm-i eşk-i 'âşıkun hergiz çıkarmazsın kemini
 5 İltifâtun gevher-i iksîrdür 'âşıklara
 Tarh iderler gussa kantârına anun dirhemini
 6 Cüst ü cû kılsan dil-i güm-geşteni ey Hâletî
 Yokla evvel zîr-i destârında zülf-i perçemin

HARFÜ'L-VÂV

697 *Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*

- 1 Şol rind-i bâde-keş ki başında ola sebû
 İtmezse vechi var Cem-i devrâna ser-fürû
 2 Bahr-i safâda tıfl-ı dil itmez şinâverî
 Tâ olmayınca iki yanında iki kedû
 3 Gül-gün-ı bâde hiç yürimez neyki sâkiyâ
 Havfum budur ki inmiş ola ayagina su
 4 Ol rûy-ı hâl-dâruna benzerdi lâleler
 Hâlün gibi sevâdı eger olsa müşk-bû
 5 'Aklum ala hayâtda cânım memâtda
 Bir dil-ber olsa bana perî-rû firişte-hû
 6 Ferzâne-i zamâne iken bulsa Hâletî
 Tarh eyler idi nat'-ı cihândan seni 'adû

698

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Bir midür pençe-i hurşîd ile hiç ol meh-rû
 Sen de insâf idüp ey çerh elün gögsüne ko
 2 Ohşayalum zekanun sîbini bârî çünkim
 Virmedün bâg-ı ruhundan bize bir şeftâlû
 3 Ey şeh-i mülk-i melâhat niye yudun taradun
 Kanuma girmiş iken bir niçe kez ol gîsû
 4 Sînesin tîg ile çâk eylemeyince dil-ber
 'Âşıkun cânına açılmadı bir kutlu kapu
 5 Pîrehensüz kosa bir 'âşıkı ol Yûsuf-ı hüsn

Olmaya Hâletiyâ sîne-be-sîne pehlû

699

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Giceler subha degin çeşmüme gelmez uyhu
Hvâbumı bağladı var ise o zülf-i câdû
- 2 Kesme feryâd u figânun arasın ey 'âşık
Fürce bulup sözini dinlede câ'iz ki 'adû
- 3 Meclis-i meyde gice giryeler itdi dil-ber
Virdi gül-zâr-ı cemâlindeki nergislere su
- 4 Fark-ı serde n'ola hicrünle elifler çeksem
Bu imiş başuma çün rûz-ı ezelden yazu
- 5 Dil-şikest olmamaga çâre mi var Hâletiyâ
Ola şol kimse ki üftâde-i tâk-ı ebrû

700

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Yâri gördüm hicrden çekmem elem şimden girü
HVan-ı vaslına irişdüm gam yimem şimden girü
- 2 Âftâbum virmedün ben zerreye hergiz vücûd
Menzilüm kılsam n'ola mülk-i 'adem şimden girü
- 3 Ol tabîbüm virdi tiryâk-i visâlin illere
Yiridür nûş itmege zehr istesem şimden girü
- 4 'Aklum aldı bir perî dîvâne kıldı n'eyleyüm
Dôstlar ma'zûrdur her ne disem şimden girü
- 5 Bir iki nâ-dân anun itmiş kilidin nâ-bedîd
Hergiz açılmaz gider bâb-ı kerem şimden girü
- 6 'Âlemi şi'r-i safâ-bahşum durur devr eyliyen
Hâletî makbûle geçmez câm-ı Cem şimden girü

701

Mef'ûlü Fâ 'ilâtün Mef'ûlü Fâ 'ilâtün

- 1 Geldi yetişdi ey dil sana o çeşm-i câdû
Altında hadd-i gül-gûn yanında mâr-ı gîsû
- 2 Ey tfl-ı nâz-perver çek başuma elifler
Görsün dil-i belâ-keş başında neyse yazu
- 3 Bir bâdedür lebün kim keyfiyyeti ölümdür

- Agızlığı olupdur anun egerçi tatlu
 4 Dil-teşne-i visâle rahm itmeyince dil-ber
 Farz idelüm ki olmuş hüsniyle bir içim su
 5 Tutdı hayâl-i dil-ber her kûşesini anun
 Ey Hâletî anunçün girmez gözüme uyhu

702

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Nûş eyle câm-ı bâdeyi ey dil gubârı ko
 Efkâr-ı dehre düşme kurı i'tibârı ko
 2 Her bâr berg-i gül gibi tağıtma kendüni
 Ey dil hevâ-yı devlet-i nâ-pây-dârı ko
 3 Gönder o mâh menziline dūd-ı âhunı
 Ey 'âşık-ı belâ-zede sen de yukarı ko
 4 Ser-geşte eyleme bizi ey gird-bâd-ı âh
 Lutf eyle hâline bu dil-i bî-karârı ko
 5 Şevk-i ruhiyla dâg ko her bâr cismüne
 Hicrinde dil-berün heves-i lâle-zârı ko
 6 Bâg-ı harîm-i vuslatunı beste tut velî
 Gâhî mürüvvet eyle bu ben hâk-sârı ko
 7 Cân hâne-i bedende yeter turdı Hâletî
 Anı çıkar da yirine peykân-ı yâri ko

703

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 'İzâr-ı dil-bere öyküncü lâle-i hod-rû
'Aceb mi korsa anun bâg-bân ocagına su
- 2 Sırışk-i hasret ile câmı çeşmümün pür olur
Kaçan ki nûş ide bezm-i 'adûda yâr tolu
- 3 Belâ-yı 'ışk ile bilmişken oldugum nâ-çâr
Terahhum itmedi bana o mâh-ı çâr-ebrû
- 4 Meger fütâdelere karşı gördi reftârın
O servi ta'n ile aslâ yürütmez oldı 'adû
- 5 Yolunu bağladı var ise seyl-i eşk-i revân
Gözüme Hâletiyâ gelmez oldı hiç uyhu

HARFÜ'L-HÂ

704 *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

- 1 'İşk ile bir hâle vardum kim bilür iden nigâh
Oldugum bî-cân u dil çün peyker-i merdüm-giyâh
- 2 Tut ruhun ey gül-bün-i bâg-ı letâfet 'âşika
Eyle gâhî güllerin hâr-ı cefâya gadr-h^vâh
- 3 Sahn-ı 'âlem ser-be-ser tolsa nesîm-i huld ile
Vâdi-i dilde mukarrerdür hümûm-ı 'ömr-gâh
- 4 Gönlümi bir şâha tapşurdum ki tîg-i cevriye
Viremez hergiz cilâ illâ ki hûn-ı bî-günâh
- 5 Bîkr-i fikrüm görmege pîş ü pesin nâhîd-vâr
Hâletî lâyıık iki âyîne olsa mihr ü mâh

705

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kahramân-ı çeşmi pertâb itdüğü tîr-i nigâh
Dest-sâz-ı gamze-i pergârıdur bî-iştibâh
- 2 Sînesin çâk eyleyüp câm-ı mey alsa destine
Subha karşı sanurum kim cem' olur nâhîd ü mâh
- 3 Reşk-i Çîn itdi derûnum milketin bir şûh kim
Sâye-i gîsûsı degse müşk olur hâk-i siyâh
- 4 Kimse bilmez her çıkan dūdum 'asâ şemşîridür
Hiç derûnından anun hâlî degüldür tîg-i âh

- 5 Kalmasa bu heft humda bâde-i gamdan eser
Cür‘a-i câm-ı melâlümünden olurlar mâye-h^vâh
6 Tâbiş-i hurşîd-i rûz-ı haşr n’eyler ana kim
Hâletî-veş ola evvelden siyeh-rûy-ı günâh

706

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 İşiginde çıksa eflâke figân-ı dâd-h^vâh
Eylemez temkîn-i hüsnin ol şeh-i hûbân-şâh
2 Mülk-i hüsnâ gelmedi ol şûha benzer şeh-r-yâr
Müflis-i hirmen gedâdur şânına nisbetle mâh
3 Kâha döndüm za‘f ile tâb-ı tüvânım kalmadı
Kalkamam hergiz yirümden olmayınca bâd-ı âh
4 Varmaga der-gâhına ruhsat bulursa yârdan
Kûh-ı Elbürz olamaz cûy-ı sirişke sedd-i râh
5 Mülk-i dilden ceş-i gam def itmeg için gelmedün
Sana varup hod haber virmişdi âh-ı subh-gâh
6 Neş’e-i câm-ı vefâsından o şûhun Hâletî
Şimdi gayrı şekle girmişdür rakîb-i rû-siyâh

707

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Bozılır ol yüzi âyîne eger eylesem âh
İncinür iki gözüm dûd-ı dilümden her gâh
2 Degme bir ‘âşık için eylemez ol şûh-ı cihân
Hançer-i gamzesini garka-i zehr-âb-ı nigâh
3 Hat-ı ruhsârı safâsın viremez olsa eger
Sebze-zâr-ı felegün hâsılı hep mihr-i giyâh
4 Kînemüz şöyledür eflâke ki câ’izdür ola
‘Alev-i âteş-i dil pîş-rev-i dûd-ı siyâh
5 Biraz ol şûh hayâliyle kanâ‘at hoşdur
İtmeden yok yire ümmîd ile nezzâre-i râh
6 Kalsag ayakda n’ola Hâletiyâ olmuşdur
Dest-i ümmîd eşel dâmen-i himmet kûtâh

708

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bir âftâb-ı hüsne gönül bağlayup o mâh
Düşdi çerâg-ı hüsnine çesbân duhân-ı âh
- 2 ‘Âgûş-ı ‘âşık olmaz ol âhû için kemend
Dâm-ı hayâle düşmesidür cây-ı iştibâh
- 3 Semt-i dehânumı bulamaz reh-rev-i nefes
Olmasa pîş-rev ana nevbetçe âh u vâh
- 4 Her kanda dökse kanımı dâmen-feşân olur
Bilmez mi yirde kalmadugın hûn-ı bî-günâh
- 5 Birdür yanında ol şeh-i mülk-i melâhatün
Kışt-i ter-i hayât ile fersûde berg-i kâh
- 6 Bir şâha bendeyem ki degürmez ayagını
Hûbân-ı şehrün olsa dil-i sahti seng-i râh
- 7 Ya şîşe-i sipihre ya câm-ı murâda ur
Seng-i cünûnun eyleme ey Hâletî tebâh

709

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ta‘n itse hûblar ne var ol serv-kâmete
Münkir degül midür niçe kâfir kıyâmete
- 2 Diller varur şikâyete gamdan işigine
Ammâ ki ‘âşıkun dili varmaz şikâyete
- 3 ‘Âşık yanında tîşe-i Ferhâdı itme yâd
Virme hâlel esâs-ı binâ-yı mahabbete
- 4 Sînemde dâg-kâri-i hicrânı görmesem
Kordum serüm hemîşe girîbân-ı hayrete
- 5 Bûs ü kenâra tâlib olup Hâletî müdâm
‘Arz-ı cünûnı ko ne virürler sefâhate

710

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Bulunan sâgar-ı meydür bu dil-i nâ-şâda
İstinâdum hum-ı mey-hâneyedür dünyâda
- 2 Hançerin düşdi sanur küştelerün kanına yâr
Gamzesi ‘aksini seyr itse eger sahbâda
- 3 Gûşmâl-i gam ile hâsıl olur fenn-i cünûn
Virelüm biz de gönül tıflını bir üstâda
- 4 Ser-be-ser halka-i zülf eylese ruhsârelerin

- ‘Arsa-i hüsnî döner dâm-geh-i sayyâda
 5 Genc-i ümmîd çıkar gayrılara Hâletiyâ
 Bilmezüz biz niye geldük bu harâb-âbâda

711

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Zebânından cefâ eksük degüldür ‘âşık-ı zâra
 Ne berg-i güldür ol kim perdedür yüz hâr-ı âzâra
 2 Dil-i sengîni Şîrîn’ün zebûn itmişdi Ferhâd’ı
 Güci yetmezdi ol miskinün illâ seng-i küh-sâra
 3 Düşerdi pâ-yı yâra âsmânun encümi yir yir
 Eger ‘âşık gözüyle baksalar ol hâl-i ruhsâra
 4 Beni dinlersen ey ehl-i mahabbet i‘timâd itme
 Ne çeşm-i h^vâb-nâk-i dil-bere ne baht-ı bîdâra
 5 O ruhlar zulmet-i gamda hidâyet meş‘alin tutsa
 Benüm bu baht-ı güm-râhum getürsen yola bir pâre
 6 N’ola dâ’im sözümden çıkmasa ey Hâletî dil-ber
 Cemâli vâsfinı yâd eylerüm şi‘rümde hemvâre

712

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Ten-i zârı şu denlü tutmuşuz tîg-i gam-ı yâre
 Dönüpdür sînemüz yir yir yarılmış köhne dîvâra
 2 Dem olmaz kim ‘adû-yı kîne-cûya hem-nişîn olmaz
 Muhassal olmıyor ol âfeti kaldurmaga çâre
 3 Felek ‘ışk ehline cevr idemez ammâ ki câ’izdür
 Düşürmek gönlini lu‘beyle bir şûh-ı sitem-kâra
 4 Siyâset-gâh-ı Mansûr-ı mahabbet kûy-ı hicrândur
 ‘Aceb mi zikri vahşet virse kalb-i ‘âşık-ı zâra
 5 Şu‘â‘-ı mihr-i sâgar hânesin dâ’im kılur rûşen
 Ne var fark itmese rûzın şebinden rind-i mey-h^vâra
 6 Beni endûh-ı fırkat bir giyâh-ı huşke döndürdi
 Tahammül itmez oldum rûy-ı âteş-tâb-ı dil-dâra
 7 Eger mutrib gice söyletmeseydi Hâletî nâyı
 Mahabbet sûzı te’sîr itdüğün bilmezdi eşçâra

713

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Gamzeyle gelür gelse hayâli dil-i zâra
Şâhîn götürür şâhlar elbette şikâra
- 2 Tende turamaz himmet ider çıkmaga cânum
Erbâb-ı fenâ mâ'il olur terk-i diyâra
- 3 Ser-mest-i mahabbet ne kadar gitse yıkılmaz
Geldün diyeler ana meger kûy-ı nigâra
- 4 Hep kûşe-i çeşmidür iden 'âlemi meftûn
Ismarlamış ol kârı 'aceb kâr-güzâra
- 5 Âhir teb-i gam 'ârıza-i hasrete vardı
Şefkat demidür Hâleti-i zâr u nizâra

714

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Çıkmaga kılma heves rif'at ile eflâke
Anı fikr eyle ki âhir düşeceksin hâke
- 2 Tîr-i gamzeyle helâk eyledüğün bilmez mi
N'içün ol yâr bizi asmaz ola fitrâke
- 3 Ruhunun hâlleri zâhidi bî-hûş itdi
Nazar it mârı zebûn eyleyici tiryâke
- 4 Bulamazsın arasan agzını hiç bûy-ı safâ
Zâhidün bakma o başında olan misvâke
- 5 Hnk-i nâ-râm-ı felek Hâletiyâ elbette
Kondurur gerd-i keder âyine-i idrâke

715

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 'Adûyı hem-dem itme ey felek ol mâh-ı tâbâna
Sakın âh-ı dilümden şîşe döymez nâr-ı sûzâna
- 2 Belâ dâmına çak böyle giriftâr olmak ummazdum
Sipihrûn hırmeninden almadan dil murgı bir dâne
- 3 Ruhun şem'a 'izârün verde benzer bu dil-i şeydâ
Figân itdükçe bülbüldür sükût itdükçe pervâne
- 4 N'içün evvelki lutfun görmezüz şimdi bilürsin hod
Degüldür cezr ü med hergiz revâdur pây-ı ihsâna
- 5 Gice meclisde cânâ girye-i mestâneler kıldun
Hemân ol tîga döndi kirpigün kim devşürür dâne

- 6 Hayâlün dîde-i pür-hûn-ı ‘âşıkdan degül hâlî
Seni gördi o da öğrendi cânâ girmegi kana
- 7 Kalup câh-ı gamunda refte refte bî-mecâl oldum
Yapışdurmaz beni za‘fum kemend-i âh u efgâna
- 8 Gehî sana gehî agyâra baksa çeşmi incinme
İgen dikkat götürmez Hâletî evzâ‘-ı mestâne

716

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Ser ü cânı fedâ kılmakdayum her lahza cânâna
Mahabbet bezmine ben gâh şem‘em gâh pervâne
- 2 Bu bâgun hâsılından nefretüm şol denlüdür şimdi
Süreyyâ hûşe-i engûr olursa almayum dâne
- 3 Hayâl-i yâri der-pîş itmeden peygûle-i gamda
Murâdum söylemekdür râzum ol çâh-ı zenahdâna
- 4 Eger cây eylesen dilde gözüm reşkiyle kan aglar
Yüzün görseydi çeşmüm dil gelür feryâd u efgâna
- 5 Meger bî-hûş iken gaflet ile ey Hâletî yohsa
Virür mi hiç marîz-i ‘ışk olanlar derdi dermâna

717

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Şu ‘âşık kim baka bir kerre ol çâk-i girîbâna
Anun çâk-i girîbânı varur elbette dâmâna
- 2 Görüp hâl-i ruhın aldanmasun hergiz gönül murgı
Ne fettân-ı cihândur kor mı ol hiç dâmsuz dâne
- 3 N’ola nâ-süfte kalsa la‘l-i nâbı nâzdan her dem
Nigîn-i hâtem-i hüsn itmek ister anı cânâna
- 4 Anup evzâ‘-ı çerhi girye-i beyhûde itmezler
Olanlar bâde-i şevk-i mahabbet birle mestâne
- 5 Değişmez ‘arsa-i rûy-ı zemîne kûçe-i fakrı
Felek üste virilse fi’l-mesel erbâb-ı ‘irfâna
- 6 Murassa‘ câmdan zerrîn surâhîden muvâfıkdur
Sifâl-i köhne ey sâkî mizâc-ı derd-mendâna
- 7 Yanar tâb-ı ruhundan ‘âşıkân-ı köhne vü tâze
Ne kalur Hâletî âteş düşünce bir ney-istâna
- 8 Devâtumdan ma‘ânî gevherin bîrûn ider turmaz

Ayagı geçdi gûyâ hâmemün genc-i firâvâna

718

Mef'ûlû Mefâ'îlû Mefâ'îlû Fe'ûlûn

- 1 Dünyâyı vü 'ukbâyı degişmem o miyâna
Virmem güzelüm bir kılunı iki cihâna
- 2 Tahkîk ki yokdur deheni dil-berün ammâ
Gâhî bıragur halkı tebessümle gümâna
- 3 Dâmânunı tutmak dilemek vaslunı olmaz
Rahm eyle bu ben 'âciz-i bî-dest ü zebâna
- 4 Gâhî dili geh dîde-i pür-hûnı kılur cây
Bir dem mi olur gamzelerün girmeye kana
- 5 Hâl ü hatıdur sabrumı yagma iden ammâ
Âteş bıragan ruhlarıdur hâne-i câna
- 6 Hep Hâletiyâ âb-ı ruh-ı hırmen-i gamdur
Sayyâd-ı zamân murg-ı dile saçduğı dâne

719

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilûn

- 1 Sûziş-i 'ışk ile düşdüm kadem-i cânâna
Düşer ayagina şem'un ya n'ıçün pervâne
- 2 Her kaçan hâl-i ruhın hâtıra itsem yârün
Sînemün çâki iner lâle-sıfat dâmâna
- 3 Nâvek-i cevri o tahmîn ile pertâb itsem
Nevk-i peykânı anun gelmeye illâ câna
- 4 Öldürürse beni ol şâh-ı cihân öldürsün
Gel şerîk olma sen ey çerh-i cefâ-cû kana
- 5 Nice hayretde komaz 'âşıkı ol gözler kim
Sürmesüz ola siyeh meysüz ola mestâne
- 6 Zulmet-i gamda eger reşk ile güm-râh olsam
Dil hemân meş'al-i âhın getürür meydâna
- 7 Evvelâ Hâletiyâ 'aklı alurlar yohsa
'Aklı başında olan dil mi virür hûbâna

720

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilûn

- 1 Kûy-ı cânânı koyup gitmez idi yabâna

- Didügüm yirde olaydı bu dil-i dîvâne
 2 Şîşe-i hâtır-ı ‘uşşâkı şikest itmekde
 Yâr nevbet mi virür seng-i gam-ı devrâna
 3 Turamaz şûhluğundan ider engüştlerin
 Hat-ı ruhsâr u zenahdânına sîmîn şâne
 4 Cân kulagını açup pey-rev-i Mansûr olduk
 Penbe-i gafleti hergiz komaduk dükkâna
 5 Hvâce-i ‘ışk dinilmek ana lâyıkdur kim
 Sîne-i vuslatı tercîh ide nakd-i câna
 6 Olmadan ebr-i fenâ farkumuza müstevlî
 Çekelüm kûh-sıfat pâyumuzu dâmâna
 7 Kanda bir şem‘-i melâhat ki görem Hâletiyâ
 Olurum vurgunı anun nitekim pervâne

721

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Kûy-ı cânânı koyup gitmez idi yabâna
 Didügüm yirde olaydı bu dil-i dîvâne
 2 Nâvek-i cevri o tahmîn ile pertâb it kim
 Nevk-i peykânı anun gelmeye illâ câna
 3 Milket-i hüsnde fermân-ı hatundur yüriyen
 Cümle ‘ışk ehli bakar şimdi hat-ı fermâna
 4 Korkarın kim ana ey şûh-ı cihân dil tokunur
 İtme engüştlerün zülfüne hergiz şâne
 5 Fikr-i la‘lünle gam-ı hatt-ı zümür-rüd-fâmun
 Döndürürler bu dil-i hâk-nihâdı kâna
 6 Öldürürse beni ol şûh-ı cihân öldürsün
 Gel şerîk olma sen ey çerh-i cefâ-cû kana
 7 Görmesi gussa virür dîde-i pür-hûnâbun
 Hâletî bezm-i gama böyle gerek peymâne

722

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Zemîn içre dönüp sîm-i şirişküm genc-i Kârûn’a
 Hevâda devr-i âhum benzedi çetr-i Ferîdûn’a
 2 Harâbât ehli baş kaldurmayup içmekdedür dâ’im
 Safâdur bakmamak imkân olunca rûy-ı gerdûna

- 3 Zamân-ı fırcatün dâ'im şebinde vahşet artukdur
Mahabbet şâhı gam ceyşin salar zîrâ şebîhûna
4 Gül-i nev-hîz 'işveyle ser-i Leylâ'yı zeyn itmiş
Havâle eyliyen hâr-ı belâyı pây-ı Mecnûn'a
5 Olur kan üzre kan ey Hâletî bezm-i mahabbetde
Düşerse 'aks-i ruhsârı o şûhun çeşm-i pür-hûna

723

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Târ-ı hurşîdi tül itse şafak-ı gül-gûna
Merd olan bakmaya bu pîre-zen-i gerdûna
2 Dâg-ı pinhânuma nisbet tenimün dâğların
Benzedür ehl-i nazar hâriç olan altuna
3 Cem'-i mâlun zararı n'idügin ey ehl-i tama'
Giricek zîr-i zemîne sorasın Kârûn'a
4 Kuru va'diyle bulup neşv ü nemâ dönmişdür
Kişt-zâr-ı emelüm mezra'a-i kemmûna
5 Nâka-i mahmil-i Leylâ'yı bulup Hâletiyâ
Cezbe-i 'ışk degül mi getüren Mecnûn'a

724

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Eger şem'-i ruhun olmasa ey mâh-ı felek-pâye
Dönüp bakmazdı bu pervâne-i dil bezm-i dünyâya
2 Senün derd ü belâ-yı 'ışkunı çekmekden incinmez
Gam-ı la'lün gıdâ-yı rûhdur 'uşşâk-ı şeydâyâ
3 Suyı bahr-i derûnumdan gelür fevvâre-i çeşmün
Terâzû-yı mahabbet olmasa çıkmazdı bâlâyâ
4 Diraht-ı ser-bülend-i bâg-ı 'ışkun sâkına çıkmaz
Zülâl-i Hızr'ı virsen niçe yıllar nahl-i Mûsâ'ya
5 N'ichün hayrân u medhûş olmasun ehl-i mahabbet kim
Senün zülf-i dil-âvîzün kemend-i sihr atar aya
6 Dil ü dîdem senünçün birbiriyle hasm-ı cân oldu
Mecâl-i sulh hergiz kalmadı kan düşdi araya
7 İdüp râz-ı derûnın âşikâre mürşid-i 'ışka
Çok açıldı yine ey Hâletî dil fülki deryâyâ

725

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Nev-bahâr oldı yine geldi safâ dünyâya
Çıkalum lâle-sıfat geh taga geh sahrâya
- 2 Hâki hem-reng-i sipihr eyledi eltâf-ı Hudâ
Reşkümüz kalmadı hergiz mele’-i a‘lâya
- 3 Lengeri dâhil-i keştîye alurlar gûyâ
Yâsemen kim dökilür zevrak-ı pür-sahbâya
- 4 Getürür şimdi cihân halkına zencîr-i cünûn
Ol akar su ki ‘ilâc eyler idi sevdâya
- 5 Bilse ger savlet-i bâd-ı seheri Hâletiyâ
Bülbüli verd-i çemen salmaz idi ferdâya
- 6 Viremez bâr-ı nihâl-i kalemüm ‘âlemini
Sidre şâhını eger aşlasalar Tübâ’ya

726

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Nakd-i vakti koyalum câm-ı mey-i hamrâya
Gam-ı ferdâyı bugünlük salalum ferdâya
- 2 Gam-ı ‘ışkıyla n’ola ‘akl ile cândan geçsem
Düşdi gönlüm o perî-rûy [u] melek-sîmâya
- 3 Hançer-i gamze hayâlün getürüp çeşmümüze
Eyleyüp kat’-ı nazar bakmayalum dünyâya
- 4 Râh-ı ‘ışkunda senün hâk ile yek-sân oldum
Ne revâdur ki beni çignedesin a‘dâya
- 5 Rûze-dâr-ı gam-ı ‘ışk itmeye bir kerre nigâh
Kurs-ı mihri kosalar mâ’ide-i ‘Îsâ’ya
- 6 Eylese tîg-i gamun Hâleti-i zârı şehîd
Tutuk-ı al ola kanlu kefeni havrâya

727

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Ey tabîb-i dil ü cân salma meded ferdâya
Döyemez ‘âşık-ı dil-haste bu istignâya
- 2 Çıkdı eflâke benüm sıyt u sadâ-yı ‘ışkum
Hüsn ile saldun ise velvele sen dünyâya
- 3 Bilmiş ol kim olamam ey dür-i yektâ sensüz

- İhtiyâr eylerüm atılmagı ben deryâya
 4 Karşular kapmaga âhum yeli her geh ki sabâ
 Getüre hâk-i rehün dîde-i nâ-binâyâ
 5 Nice vasf ide anun cism-i latîfin ‘âşık
 Hâletî hiç bakılır mı o perî-sîmâyâ

728

Mef’ûlü Mefâ’îlü Mefâ’îlü Fe’ûlün

- 1 Alışdı gözüm şa‘şa‘a-i berk-i cefâyâ
 Şimden girü ey şûh salâ ebr-i belâyâ
 2 Ben kâh-ı za‘îfem ki ne denlü hazer itsem
 Gam mazhar olur hâssiyet-i kâh-rübâyâ
 3 Cân nakdini al sînemüze na‘l kesersen
 Ey şûh-ı cihân kâ’ilüz ol na‘l-i bahâyâ
 4 Rindânı görüp yolda n’içün söylemez oldun
 Ey vâ‘iz-i şehri agzunı virdün mi kirâyâ
 5 Seyr itse ne var sîne vü bâzûsını ‘uşşâk
 Virse nic’ olur hüsni zekâtın fukarâyâ
 6 Pür-dâg-ı cünûn itdi ser ü sînemi ammâ
 Hiç ugramadı dâ’ire-i mihr ü vefâyâ
 7 Deryûze-i ma’nâyâ bizi itmedi muhtâc
 Şükr eyliyelüm Hâletiyâ dâd-ı Hudâ’ya

729

Mefâ’îlün Mefâ’îlün Mefâ’îlün Mefâ’îlün

- 1 Dil ü dîdem olup hizmetde ol şûh-ı cefâ-cûya
 Ezelden saldılar anun birin oda birin suya
 2 Uyanmaz baht-ı nâ-fercâmı hergiz h’âb-ı gafletden
 Elin her gâh urur ehl-i mahabbet gerçi zânûya
 3 ‘Abîr-i ceyb-i havrâ olmadan cennetde ‘âr eyler
 Gubâr-ı cismümi bâd ugradursa ol ser-i kûya
 4 Yaşumla gözlerüm tolar boşanur keffeteyn oldı
 Çog olsa akçe saymazlar anı korlar terâzûya
 5 Mugaylân-ı ümîd oldı güzer-gâhında bîh-âver
 Getür ey Hâletî var kuvvetün bir kerre bâzûya

730

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Kûy-ı yâra yüz sürüp zahm-ı dil-i hûn-pâş ile
Der-geh-i devlet-me'âb-ı şâha geldüm baş ile
- 2 Tekye-gâh-ı 'ışkda hayrân olan âbdâllar
Çerhi tutmazlar ber-â-ber dâne-i haşhâş ile
- 3 Gâh bedrün geh hilâlün 'arz kılma ey felek
Gönlin almak âdemün olmaz göz ile kaş ile
- 4 Toymaya hergiz harîs-i mâl-ı dünyânun gözi
Kâse-i gerdûnı mâl-â-mâl idersen aş ile
- 5 Nâr-ı âhıyla seni ey çerh bir gün rengler
Bahs idersen Hâletî-veş 'ârif-i kallâş ile

731

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Pister-i merg içreyem hicr-i leb-i cânân ile
Ol tabîb-i dil meded gelsün yetişsün cân ile
- 2 Ayırur 'ışk ehlinün başın kad-i ham-geşteden
Şâhlar bâzîçe eyler gûy ile çevgân ile
- 3 Sînemün çâkin görür itmez nigâh-ı merhamet
Çâre-sâz olmaz bu denlü sûzen-i müjgân ile
- 4 Bezm-i meydür aradan def' it hicâbı döstüm
'Âşıkın dil-ber utandırmak gerek ihsân ile
- 5 Âstânunda iderken eşk-i hûnînüm revân
Çekme tig-i cevrüni kanı yumazlar kan ile
- 6 Çünkü rûz-efzûn olur hemvâre tâb-ı tal'atun
Kimdür anı bir gören hurşîd-i nûr-efşân ile
- 7 Cünbiş-i gül-bergi gül-şende sabâdan sanmanuz
Germ ider gül 'andelfbün âteşin dâmân ile
- 8 Cânuma kordum seni bulsam didüm fikr itmedüm
Sînemi çâk itme sen tîg-i gam-ı hicrân ile
- 9 Katre katre kan olup etrâf-ı çeşmüm Hâletî
Yâri teshîr eyledüm ol sübha-i mercân ile

732

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Tolsa gül-şen bâd-ı âh-ı bülbül-i nâlân ile
Hârlardur salınan âhir gül-i handân ile

- 2 Alı virmez ‘âşıkun hergiz ‘adûdan dâdını
Eglenür ol şâh âb-ı çeşm-i mâzlûmân ile
- 3 Çeşm-i hûn-rîzin bugün gâyet de bîmâr anladum
İtmiyor zîrâ kanâ‘at yâr bir kurbân ile
- 4 Âteşe dönmiş güli hâkister olmuş bülbüli
Sahn-ı gül-şen bana külhendür gam-ı hicrân ile
- 5 Eyledi dem-beste-i gam çeşm-i fettânun beni
Dikdi gûyâ kim dehânun sûzen-i müjgân ile
- 6 Sâz-gâr olmaz bana hergiz Süreyyâ-yı felek
‘Ukde-i derdüm açılmaz degme bir dendân ile
- 7 Gayretüm şol denlüdür kim ‘aks-i yârün Hâletî
İstemem cem‘ oldugın bu çeşm-i ter-dâmân ile

733

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Niçe kâfir-kîşe baş egdürdi istignâ ile
Söyleşilmekden kalındı ol büt-i ra‘nâ ile
- 2 Olamaz hursend-i âb u tâb gam tâlibleri
Ne zülâl-i Hızr ile ne âteş-i Mûsâ ile
- 3 Cûşiş-i deryâ-yı dilden itmez oldum kıyl ü kâl
Tuymasunlar diyü hâlüm ol dür-i yektâ ile
- 4 Ana kaldı ki idem derd-i dil-i pür-hûnı ‘arz
Destine sahbâ sunup bir sâgar-ı mînâ ile
- 5 Ben ana ‘ârif dimem ey Hâletî kim bir bile
Sâye-i dîvâr-ı yâri devlet-i dünyâ ile

734

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Yolumda ser viren gelsün diyü şâhum salâ eyle
Mahabbet burcu vîrân oldu gel başdan binâ eyle
- 2 İlet nâmem eger kûy-ı nigârı bilmezsin dersen
Bile al murg-ı cânı ey kebûter reh-nümâ eyle
- 3 Nasîbüm ey felek ser-geştelikdür zerre-veş çünkim
Beni gün yüzlü dil-berlerle bârî âşnâ eyle
- 4 Atarsa cânib-i agyâra gül ben ‘âşk-ı zâra
Ne var ey tîr-i dil-ber sen de bir kerre hatâ eyle
- 5 O meh bir âsmânî câme geymiş sîne-çâk olmuş

Açıkdur gök kapusu Hâletî turma du‘â eyle

735

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Niçe kâfir-kîşe baş egdürdi istignâ ile
Söyleşilmekden kalındı ol büt-i ra‘nâ ile
- 2 Hiç senün fevkünde hûb olmaz ne var bahs eylesek
Mihri ‘âlem-tâb ile mâh-ı cihân-ârâ ile
- 3 N’eyleşem bilmem ki olmuş cümle ‘âlem ‘âşıkun
Müşkil işdür başa çıkmak bir kişi dünyâ ile
- 4 Kays ile Leylâ gibi bulduk cihânda iştihâr
Ben cünûn-ı ‘ışk ile sen hüsn-i bî-hemtâ ile
- 5 Nakd-i vakt ister visâl-i dil-ber-i sîmîn-beri
Gönlümüz aldanmaz oldı va‘de-i ferdâ ile
- 6 Ol Hümâ-yı evc-i nâz ey Hâletî bakmaz eger
Derd-i ‘ışkıyla tenümde üstüh^vânım sayıla

736

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Sana dirlerse eger ‘âşıkı giryân eyle
Dôstum sözlerini dinleme ihsân eyle
- 2 Yed-i beyzâ-yı melâhatle olundun bey‘at
Halkı var pâdşehüm bende-i fermân eyle
- 3 Hâk-i kûyun olayın dôstum ol şart ile kim
Cür‘a-i câm-ı gamun üstüme rîzân eyle
- 4 Ey dem-â-dem gözeden kabri şehîd-i ‘ışkı
Hûn-ı efserdesin al sübha-i mercân eyle
- 5 Râzunı kimseye keşf itme sakın Hâletiyâ
Gonce-i lâle gibi dâgunı pinhân eyle

737

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Hem gabgab ü hem zülf-i perîşân elümüzde
Sultân-ı gamuz gûy ile çevgân elümüzde
- 2 İskender’e yol gösterürüz zulmet-i gamda
Var bâde gibi şem‘-i fûrûzân elümüzde
- 3 Pîrân-ı gamuz olamazuz hiç ‘asâsuz

- Tutsak ‘aceb olmaz meyi her an elümüzde
 4 Vardukda İrem bâgına havrâya sunarduk
 Olsaydı eger sünbül-i cânân elümüzde
 5 Öldürmeg imiş kendümüzi firkate dermân
 N’eylerdük eger olmasa dermân elümüzde
 6 Gâhî gözümüzden silerüz eşk-i revânı
 Oldur görinen sîm-i firâvân elümüzde
 7 Yanında anun Hâletiyâ hâr komazduk
 Olsaydı eger ol gül-i handân elümüzde

738

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Virse dil ruhsat ‘aceb mi âh-ı âteş-bârına
 Çok tahammül itdi çerhün vaz’-ı nâ-hemvârına
 2 Bildürür mestâne-i câm-ı gurûrun haddini
 Devlet-i dehrün anunçün mâ’ilüz idbârına
 3 Basmadan bu hâk-dân-ı esfele ‘âr eylemiş
 Böyle takrîr itdi Mansûr’un varanlar dârına
 4 ‘Âşıkun gönlin nice yapmak gerek bilmez o şûh
 Hâne-i kalbüm yazıklar düşmemiş mi‘mârına
 5 Vasl için itmezdi dil-ber va‘de-i ferdâ bugün
 Bu dil-i bîmârı çıkmaz sanmasaydı yârına
 6 Herkese eyler nazar dârü’ş-şifâ-yı ‘ışkda
 Ol tabîb-i cân u dil bakmaz bu ben bîmârına
 7 Ehl-i dildür Hâletî râh-ı gamunda döstüm
 Pâyemâl olmak dilerse bas hemân ikrârına

739

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Şu ‘Ankâ’yam ki kalmışdur Hümâlar zîr-i bâlümde
 Bi-hamdillâh benüm Kâf-ı kanâ‘at geldi fâlümde
 2 Ururdı âh-ı gayret âteş-i cân-sûza tuysaydı
 ‘Adû dil-dâr ile cem‘ oldugın beyt-i hayâlümde
 3 O mecnûnam ki ben bâzîçe-i tıflân-ı şehri oldum
 Urup seng-i cefâ hergiz komazlar kendü hâlümde
 4 N’ola açılmasam ‘ömrümde ol âyîneyem ben kim
 Safâyı buldı yârân-ı safâ jeng-i melâlümde

- 5 Getürse âb-ı çeşm-i Hâletî'den kûyına çeşme
Kosam cân nakdini ol yâra vakt-i irtihâlümde

740

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Çeşm-i pür-hûn-âbumuz var bâdede peymânede
Bahtdur hem-h^vâbemüz ancak bu mihnet-hânede
2 Zülfinün Leylâ'sı yanından ayırmaz var ise
Neş'e-i Mecnûn'ı buldı bu dil-i dîvânede
3 Hâlüne eyler nazar her dem bu cân-ı nâ-tüvân
Gözleri dâ'im olur mûr-ı harîsün dânedede
4 Cevr ile geh dilde gâhî cânda yoklar 'ışkım
Tîşesiyle genc arar gûyâ ki bir vîrânede
5 Ölmeg ile 'ışkdan kurtulmag olmaz Hâletî
Âteş-i gam gizlidür hâkister-i pervânede

741

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 İrmedi hergiz elüm yârün ruh-ı zîbâsına
Degmedük gül-zâr-ı dehrün bir gül-i ra'nâsına
2 Çihre-i zerd ü sirişk-i çeşmi pinhân eyleme
Yâr mâ'ildür bilürsin sîm ü zer peydâsına
3 'İşk ola dirdi güzeller görseler 'âşıkların
Şimdiki dil-berlerün 'ışk olsun istignâsına
4 Hâlümi 'arz eylemek olurdu ammâ n'eyleyin
Ol şeh-i hüsnün komazlar kimseyi tenhâsına
5 N'içün itmez oldu yâr evvelki gibi iltifât
Sen niye ey Hâletî ol 'âşık-ı şeydâsına

742

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Nâme-ber gelmez kalur meyl eyleyüp cânânuma
Kasd ider gönderdügüm kâsid dem-â-dem cânuma
2 Künc-i nâ-peydâ-yı 'uzletdedür mekânım şöyle kim
Konmaya dünyâ yıkılsa gird-i gam dâmânuma
3 Tutmuşumdur kûçe-i fakr içre 'Attârun yirin
Tâlib-i dârû-yı mihnet togrılır dükkânuma

- 4 Her kaçan dil hânesine gelse gam şerm itmez
Şîre-i cândur müheyyâ kıldugum mihmânuma
- 5 Bin şütür-vâr-ı elem girseydi nâ-peydâ olur
Bir ribât-ı teng iken bu hâtır-ı vîrânuma
- 6 Bâm-ı ‘ışk üzre düşen her katre-i ebr-i belâ
Gelmeyince olmaz âhir nâv-dân-ı cânuma
- 7 Köhnedür ey Hâletî bu çetr-i zer-kâr-ı felek
Ben şeh-i mülk-i gamam lâyıık degüldür şânuma

743

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’îlü Fâ’ilün

- 1 Her kanda gelse râst bu ben nâ-tüvânına
İnmez o şeh-süvâr meger nakd-i cânına
- 2 Dervâze-i hayâtımı çokdan virürdi cân
Olsaydı i’timâd o şâhun emânına
- 3 Cûş u hurûşa başlasa vâ’iz ‘aceb degül
Zirâ düşürdi zerk ü riyâyı zamânına
- 4 Şâh-ı dıraht-ı devleti hiç huşk görmedi
Bâg-ı ümîdini döşüren bâg-bânına
- 5 Jeng-i sipihri zer-ger-i mihr eylese tılâ’
Almaz berîd-i himmetüm anı miyânına
- 6 İgmâz-ı ‘aynı Hâletiyâ hikmet üzredür
Varsam gubâr-ı hâtır ile âstânına

744

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’îlü Fâ’ilün

- 1 Düşsem ‘aceb mi hâk-i der-i dil-ber üstine
Ölsem odur gelen dil-i gam-perver üstine
- 2 Mestâne yatdı sîne-i pür-dâguma o yâr
Görenler anı didi yüzün güller üstine
- 3 Ben hâke degmese n’ola tîr-i cefâlarun
Üftâdeler anı düşürür mi yir üstine
- 4 Câna değışmek istedi dil bûsesin velî
Ol yâr kâ’il olmadı baş ister üstine
- 5 Ol tâze gonceyi sakınup båd-ı âhdan
‘Uşşâk berg-i bîd gibi ditrer üstine

- 6 Bezm-i belâgat içre olup sadr Hâletî
Bir kimse geçmedi o sühan-âver üstine

745

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Geldi ol hûr-sıfat bezme hicâb-âlûde
Ruhunun güllerini kıldı gül-âb-âlûde
2 Nazar itdükçe ana baht-ı siyâhum sanuram
Her kaçan çeşmi olur bezmde h'âb-âlûde
3 Mey-i nâb içse eger 'âşık ider mahv-ı vücûd
Olur ehl-i hiredün cürmi sevâb-âlûde
4 Pâk ider ebr-i kerem 'âlemi ol gün gelicek
Olsa rindân n'ola tâ rûz-ı hisâb-âlûde
5 Hâletî virmeye tâ kim ferâhından cânı
İder ol yâr hitâbını 'itâb-âlûde

746

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Sevinsün dil görüp dîdârun ey şûh-ı cihân-dîde
Yeter kan ile toldı bir zamân dil bir zamân dîde
2 Tehîdür elde câmum sâki-i devrün cefâsından
Kosun gâhî 'arak gâhî şarâb-ı ergavân dîde
3 Yıkıldı kasr-ı hâtır u kâh-ı dil seyl-âb-ı mihnetden
Nişîmen-gehlerinden kaldı ol şâhun hemân dîde
4 Koma âyîne-i 'âlem-nümâ-yı câmı destünden
Budur ehl-i fenâya pend-i pîrân-ı cihân-dîde
5 Ten-i zerde nigâh itdükçe lâl olsam n'ola gamdan
Olur ey Hâletî dem-beste murgân-ı hazân-dîde

747

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 Şol dil-rübâ ki hâtır-ı 'uşşâkı şâd ide
Benzer hemân o şâha ki mülkünde dâd ide
2 Ey bâd-ı âh gafleti ko belki gûşına
Ol zülf-i fitne-cûy varup bir fesâd ide
3 Şol denlüdür gubâr-ı dilüm kim hevâ-yı 'ışk
Câ'izdür andan istese bir gird-bâd ide

- 4 Yaklaşdı ol zamân ki sühan-senc-i hüsn ü ân
Ebrûlarıyla hatt-ı lebin mütezâd ide
- 5 Gösterdi Hâletî'ye ser-i zülfini o şûh
Lutf itdi hayli 'ömrini Mevlâ ziyâd ide

748

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gösterürler bir iki gün hüsn ile hicrân bize
Hüsn bâkî olsa n'eylerdi 'aceb hûbân bize
- 2 Şu'le-i âhum görünce murg-ı kudsîler dimiş
'Âkıbet hayr eylemez bu âteş-i sûzân bize
- 3 Dün gice güftâra düşnâm ile âgâz eyledi
Hâteminden zehr virdi ol şeh-i devrân bize
- 4 Fahrümüzdür tîg-i âh ü hırka-i fakr ü fenâ
Pâdşâh-ı 'ışkdan geldi kılıç kaftân bize
- 5 Varmışuz bir hâle kim olmasa eşk-i çeşmümüz
Dirdi elbette görenler sûret-i bî-cân bize
- 6 Def' ider dilden gam-ı sad-sâlemüz ey Hâletî
Bir güler yüz gösterürse ol gül-i handân bize

749

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Olmadun sîne-be-sîne bu dil-i gam-h^vâr ile
Câna cân olmak düşer mi sana hiç agyâr ile
- 2 Yanuna kim gelse hûbândan olur gark-ı 'arak
'Arz-ı hüsn itsek eger ol âteşîn ruhsâr ile
- 3 Varmayınca olamam elbette her gün kûyına
Eşküm alışmaz meger hâk-i der-i dil-dâr ile
- 4 Gitmese gözden hayâlün tan mıdur müjgânlarum
Her taraftan reh-güzârın bağlamışdur hâr ile
- 5 Sûz-ı 'âşıkdan şu dil-ber kim haber-dâr olmaya
Farkı yokdur Hâletî hiç sûret-i dîvâr ile

750

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hiç mukayyed olmadı hâl-i dil-i bîmâr ile
Var ise bir hâli vardur dil-berün agyâr ile

- 2 Orta yirde noktadur gûyâ dehânun döstum
Dest-i kudret çekdi devr-i hattını pergâr ile
- 3 Pertev-i mihr-i cemâl-i yâr ile nâ-bûd olur
‘Âşıkun hiç farkı yokdur sâye-i dîvâr ile
- 4 Kılmadun mümtâz ihsânunla a‘dâdan bizi
Bir bilürsin pâk-bâz-ı ‘ışkı her murdâr ile
- 5 Bülbüli pervâneye reşk itdürürdi Hâletî
Gelse dil-ber gül-şene ol rûy-ı âteş-bâr ile

751

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 İtdüğün halka o şûhun kâkül-i gîsû ile
İtmek istermiş hat-ı nev-hîzi birkaç mû ile
- 2 Gösterür her sûzen-i müjgân-ı yâri nîze-dâr
Derdümüz Mevlâ bilür ol gamze-i câdû ile
- 3 Bâg-bân-ı eşk-i pâkün hâsıl-ı tedbîridür
Eylemen nisbet gül-i dâgum gül-i hod-rû ile
- 4 ‘Âlem-i bâlâ-yı hüsnün ‘İsi-i devrânısın
Olma hem-pister meded agyâr-ı har-pehlû ile
- 5 Râh-ı teng-i dehre virmişler keder ey Hâletî
Ol felek nâmında olan tevsen-i bed-hû ile

752

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Endûh-ı firâk itdi sirâyet dil ü câna
Girdi yine seyl-âb-ı belâ hâne-be-hâne
- 2 Bin kerre eger zahm-ı şemşîr-i gam olsa
İrmez eli ‘ışk ehlinün ol genc-i nihâna
- 3 ‘Âşıkları yirden yire çalmagı çü sâye
Kimdür ‘acaba sevk iden ol serv-i revâna
- 4 Dihkân-ı felek-hilkat-i hirmen-geh-i ikbâl
Murg-ı Harem olsam da bana virmeye dâne
- 5 Bezm-i emelün Hâletiyâ var idi hazzı
Sâkîsi eger olmasa hem-reng-i zamâne

753

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Hadeng-i cevri gönder muttasıl ‘uşşâk-ı dil-rîşe
Revâ görme anı ey kaşı yâ a‘dâ-yı bed-kîşe
- 2 Gelürmiş şîrler pîrâmen-i Mecnûn-ı nâ-şâda
Meger cismindeki jûlîde müyîn sandılar bîşe
- 3 Dil-i âşüfte-hâtır n’eyesün bu çerh-i mînâyı
Marîz-i derd-i ‘ışk-ı dil-bere lâzım degül şîşe
- 4 Revâdur olmasam bezminde hergiz giryeden fârig
Güler ol nûş-handüm bana a‘dâ urıcak tîşe
- 5 ‘Adûya iltifât ol âfete kem pîşedür diler
Velî ben görmedüm ey Hâletî bir böyle kem pîşe

754

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Karâr eyler nüzûl iden belâ elbette cânımda
Şeh-i ‘ışkam bugün âsûdedür dünyâ zamânumda
- 2 Ser-i küh-sâr-ı istignâda bir murg-ı Hümâ-bâlem
İki ‘âlem bile hâr u has olmaz âşiyânımda
- 3 Benem hengâme-i derd ü belâ cân-bâzı kim Mansûr
Hüner göstermege kâdir degüldür rîsmânımda
- 4 Seg-i kûyun beni hâk olıcak bulup çıkarmazdı
Eger bûy-ı mahabbet olmasaydı üstühvânımda
- 5 Yanında servi var bir cûydur ey Hâletî gûyâ
Benüm şî‘r-i revânımda vâsf-ı kadd-i dil-sitânımda

755

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Belin erbâb-ı ‘ışka rûz u şeb kuçdursa cânâne
Eli hiç degmese derd ehlinün çâk-i girîbâna
- 2 Cihânun ser-be-ser âlâyışinden el yudum zîrâ
Beni irgürdi bahtum bir nigâr-ı pâk-dâmâna
- 3 Gice meclisde cânâ girye-i mestâneler kıldun
Hemân ol tîga döndi kirpigün kim düşürür dâne
- 4 Hâyâlün dîde-i pür-hûn-ı ‘âşıkdan degül hâlî
Seni gördi o da öğrendi cânâ girmege kana
- 5 Kalup çâh-ı gamunda Hâletî-veş bî-mecâl oldum
Yapışdurmaz beni za‘fum kemend-i âh u efgâna

756

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Her gâh leked-kûbun olur râh-ı gamunda
‘Âşık irişür niçe safâya kademünde
- 2 Ben garka-i hûn-ı ciger itdüm dil-i zârı
Var sen de ol ey merdümek-i çeşm demünde
- 3 Ey mutrib-i nâ-sâz-ı felek çengüni kaldur
Zîrâ ki vefâ nagmesi yok zîr ü bemünde
- 4 Çeşmüm dem-i vuslatda görür rûy-ı hakikat
Dîdâr iledür ‘âlemi bâg-ı İrem’ün de
- 5 Üftâdesidür Hâletiyâ bikr-i ma‘ânî
Hakkâ ki ‘aceb hâl konulmuş kalemünde

757

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Çıkarsam dâr-ı dünyâdan İlâhî ben bu hâletle
Fezâ-yı mahşeri deryâ idem eşk-i nedâmetle
- 2 Cehennem âteşin kılma benümçün yok yire zâyî‘
İlâhî ben yanup hâkister oldum nâr-ı hacletle
- 3 Bile haşr olduğum erbâb-ı cürmün âh-ı serdin gör
Beni korkutma vâ‘iz sûziş-i rûz-ı kıyâmetle
- 4 Bizüm başdan başa cürm olmaga ikrârumuz vardur
Ne hâcet kim hisâbı ideler ‘ukbâda rikkatle
- 5 ‘Aceb kesb itdügüm cürmün cevâbın kimden isterler
Varursam ‘arsa-i rûz-ı hisâba ben bu hayretle
- 6 Ne ‘âlem nev-bahârın özler ol dîvâne hiç bilmem
Teselli gelmiyor hergiz dile gül-zâr-ı cennetle
- 7 Ne var baş üzre yir itse bize ey Hâletî havrâ
Gelüp gitdün bu bâga lâle gibi dâg-ı mihnetle

758

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Baksa mir'ât-ı ruh-ı yâra rakîb-i rû-siyâh
Tîre oldı sanurum âyîne-i hurşîd ü mâh
- 2 Söz gelür âhir sana ey ‘âşık-ı Mecnûn-sıfat
Yâr elinden dâmen-i küh-sârda eylersin âh
- 3 Yine sensin kendüni dünyâya rüsvâ eyliyen

- Yokdur ey ‘âşık o tıfl-ı nev-resümde hiç günâh
 4 Geldi çeşmümde karâr itdi miyân-ı eşkde
 Oldı gûyâ kim hayâlün bir şeh-i encüm-sipâh
 5 Mülk-i dilden ceş-i gam def itmeg için gelmedün
 Sana hod varup haber virmişdi âh-ı subh-gâh
 6 Gül-sitân-ı dehri çokdan terk iderdi Hâletî
 Olmasaydı gül yüzün hâr-ı cefâya ‘özü-h^vâh

759

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Yüzüm gülmez eger rûy-ı zemîn hep lâle-zâr olsa
 Açılmaz gonce-i kalb-i hazînüm yüz bahâr olsa
 2 Revân oldı yaşum mir’ât-ı tab‘um jeng-i gam tutdı
 Ne hâsıl aksa cûlar sahn-ı sahrâ sebze-zâr olsa
 3 Bizi ol zülf-i ham-der-ham hevâsı çok tolaşdurdı
 Diyâr-ı vuslat-ı yâra çıkar bir reh-güzâr olsa
 4 Nazîr olmazdı hergiz ‘âlem-i vasl-ı civânâna
 Eger derd-i derûnum gibi ‘âlem bir karâr olsa
 5 Egerçi nakd-i Hâkânî’yem ammâ kim revâcum yok
 Bilürdi kıymetüm ey Hâletî sâhib-‘ayâr olsa

760

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Nakd-i cânı çaldı aldı gamze-i berrân ile
 Tutdı agzın zahm-ı hûn-efşânumun peykân ile
 2 Bunca yıllardur ki ol şûh-ı cihâna açmadum
 Dürc-i çeşmüm toldı geh dürr ü gehî mercân ile
 3 Öldi dirildi komadı ‘ışkunı anda gönül
 Geçdi ‘ömri gâh vuslatla gehi hicrân ile
 4 Sîne-çâk olsam ‘aceb mi lâle-i hamrâ gibi
 Yandı bagrum ser-be-ser tâb-ı teb-i hicrân ile
 5 Ben ölümlü hasteye la‘liyle dermân eylesün
 Ol tabîb-i dil meded gelsün yetişsün cân ile
 6 Gitmek üzreydi ‘adem mülkine cân-ı bî-karâr
 Kaldı birkaç gün ümîd-i vuslat-ı cânân ile
 7 Bildiler anun ma‘ârif gencine cây oldugın
 Yıkısa gönülüm ‘aceb mi tîşe-i hırmân ile

- 8 Şöyle olmuş Hâletî yârün yanınca pâymâl
Ger görülse sâye-i serv-i revânı sanıla

761

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Gussamuz def eylerüz dâ'im leb-i cânân ile
Olmazuz biz Kûh-ken-veş sûret-i bî-cân ile
2 İtsem ol şûh-ı sitem-gerden ferâgat ihtiyâr
Kim kabûl eyler beni bu nâle vü efgân ile
3 Ayırur 'ışk ehlinün başın kad-i ham-geşteden
Şâhlar bâzîçe eyler gûy ile çevgân ile
4 Kıssa-i Ferhâd u Şîrîn'den usandı ehl-i 'ışk
Anılan şimdi benem ol husrev-i hûbân ile
5 Yâ İlâhî âh-ı serdüm bilmezsin kandan gelür
Sîne hod pürdür dem-â-dem âteş-i sûzân ile
6 Sâz-gâr olmaz bana hergiz Süreyyâ-yı felek
'Ukde-i kalbüm açılmaz degme bir dendân ile
7 Katre katre kan olup etrâf-ı çeşmüm Hâletî
Yâri teshîr eylerüm ol sübha-i mercân ile

762

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Dil-i şûrîdeyi âşüfte kılup bir melege
Komazın hâk-i derin başum irerse felege
2 Vâ'iz-i şehri içüp dökme saça sahbâyı
Eylemiş câme-i takvâyı mülevves o leke
3 Turamaz hande-i la'l-i lebünü görmeyicek
Dil kebâb oldu velî hâceti vardur nemege
4 Eyüsin dökmeg için pâyuna sîm-i eşkün
Benzedi gözlerümün karası seng-i mihege
5 Yâ İlâhî bu zemînün nic' olurdu hâli
Bir zamân varmasa deryâ-yı sirişküm semege
6 İrgüre lücce-i deryâ-yı gamun sâhiline
Hâletî elde iken zevrak-ı sahbâyı çeke

763

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Yâr kim sînesini çâk ide seyrâna çıka
Şâhdur gencin aç kullara ihsâna çıka
- 2 Hvâba varursa eger bezmde cânân gözün aç
Belki sohbet yine sen ‘âşık-ı nâlâna çıka
- 3 Turma yaşum ki çıkar dîde-i hûnîn üzre
La‘l için hvâceye benzer ki Bedahşân’a çıka
- 4 Âh-ı serdünle yine yâri sovutdun benden
Ortamuzdan gele sen ey dil-i dîvâne çıka
- 5 Buldı peykânımı dil tîrini cân Hâletiyâ
Umaruz hançeri de bu ten-i ‘uryâna çıka

764

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Ceres gibi dil-i Mecnûn hemân başlardı feryâda
Zimâm-ı nâka-i Leylâ’yı görse dest-i a‘dâda
- 2 N’olaydı görmeyeydüm câm-ı ‘ıyşın bezm-i devrânun
O câmı n’eyleyin kim gayr için itmişler âmâde
- 3 Terâzûmuzdan inmez meyl iden a‘lâ vü ednâya
Ağırlık mu‘teberdür dil-berân-ı sîm-sîmâda
- 4 Gelür vuslat meta‘ı ben gedânun nakd-i cânıyla
Bahâsı az olur zîrâ ki hicrân olsa kâlâda
- 5 Ne var benzetseler nehr-i cinâna nazm-ı cân-bahşun
Nazîr olmaz ana ey Hâletî hakkâ ki dünyâda

765

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 İderdi ol tabîb-i cân u dil ben zâr u nâ-şâda
Mahabbet derdinün bir çâresi olsaydı dünyâda
- 2 Senün râ kaşların şöyle hevâ’î kıldı dil tıflın
Müfid olmaz eger algitseler Zünnûn’a irşâda
- 3 Terâzûmuzdan inmez meyl iden a‘lâ vü ednâya
Ağırlık mu‘teberdür dil-berân-ı sîm-sîmâda
- 4 Gelür vuslat metâ‘ı ben gedânun nakd-i cânıyla
Bahâsı az olur zîrâ ki hicrân olsa kâlâda
- 5 N’ola olmazsa ‘ömr-i Nûh’a reşki rind-i mey-hvârun
Dem olur bin yaşar bulsa eger bir zevrak-ı bâde

- 6 Hevâ-yı Sidre vü sevdâ-yı Tûbâ'dan olur fârig
Gönül viren kişi ey Hâletî ol serv-i âzâda

766

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Tenüm bir üstüh^vân kaldı dinüz ol şûh-ı fettâna
O zülf-i 'anberîne eylesün barmaklarum şâne
2 N'ola terk itse erbâb-ı hakikat bezm-i dünyâyı
Sunulmaz câm-ı 'işret anda illâ şahs-ı nâ-dâna
3 Belâ dâmına çak böyle giriftâr olmak ummazdum
Sipih^rün hırmeninden almadan dil murgı bir dâne
4 Ayag altında kalmış nâ-tüvân bir mûram ammâ kim
Eger ölsem de 'arz-ı ihtiyâç itmem Süleymân'a
5 Değişmez milket-i rûy-ı zemîne kûçe-i fakrı
Felek üste virilse Hâletî erbâb-ı 'irfâna

767

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Görme hercâ'î yüzün mihr-i cihân-ârâ ise
İki yüzlüden ferâgat kıl gül-i ra'nâ ise
2 Eşk-i hasret kıldı garkât-ı belâ âhir beni
Başdan aşdı dil-berâ maksûd istignâ ise
3 Reşki deryâsında 'âşık gavta-i hasret çeker
Degme derd ile bulunmaz ol dür-i yektâ ise
4 Şekker ise la'li ol yârün nice mey-gûn olur
Ya neden şîrîn ola ger bâde-i hamrâ ise
5 Şol ki bir hayvâna âb-ı vuslatın lâyık görür
El yu andan çeşme-i hurşîd-i bî-hem-tâ ise
6 Kısmet-i bezm-i ezeldür zâhidâ ta'n eyleme
Hâletî-i bî-riyâ rind-i kadeh-peymâ ise

768

Mef'ûlü Fâ 'ilâtün Mef'ûlü Fâ 'ilâtün

- 1 Vasl-ı nigâra gâhî 'ışk ehli vâsıl olsa
Yok gelmese güzelden ma'kûle kâ'il olsa
2 Dîvâne-i mahabbet dögsen çıkar mı cânâ
Dârü'ş-şifâ-yı vasla bir kerre dâhil olsa

- 3 Hattun gelüp zuhûra âşüfte olsa diller
Ol çâh-ı gabgab içre çün sihr-i Bâbil olsa
- 4 Nef'in bilüp mukarrer mey-hânedede mey içse
Gelse fakîhi şehrün 'ilmiyle 'âmil olsa
- 5 Bezm-i mey-i 'adûdan incinse gitse dil-ber
Nûş itdüğü 'adûnun semm-i helâhil olsa
- 6 Ezhâr-ı bâg-ı bahtum olmaz güşâde hergiz
Bâd-ı bahâr-ı devlet dünyâyâ şâmil olsa
- 7 Ey Hâletî tutardum bahri ana ber-â-ber
Deryâ-yı lutf-ı şâha ger ka' r u sâhil olsa
- 8 Ol şâh-ı pür-hüner kim hengâm-ı midhatinde
Olur *nazîr-i Bâkıl Sehbân-ı Vâ'il* olsa

769

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Dil-i mecnûnumı kasd eyliyen nakkâş tasvîre
Yazup zülf-i girih-gîrûn yanınca çekdi zencîre
- 2 O yârûn kirpigiyle gamzesinden ihtirâz eyle
Sakın kim karşı varmak olmaz ey dil tîr ü şemşîre
- 3 Dil-i sad-çâk-i 'âşık şâneye reşk itmemek olmaz
Husûsâ ol zamân kim gire ol zülf-i girih-gîre
- 4 Umaruz kim sala mihr-i hidâyet 'âkıbet pertev
Zalâm-ı zulmümüzle hâne-i dil kalmaya tîre
- 5 Bu beş beyti eger ey Hâletî görmek nasîb olsa
Mukarrer kordı sâhib-hamseler el arkasın yire

770

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 'Işk hem-reng itdi yaşum bâde-i gül-gûn ile
Bâde-i gül-gûn benüm yanumda birdür hûn ile
- 2 Nâka-i Leylâ'ya hâr-ı deşt gelmezdi lezîz
Hâsil olmasaydı âb-ı dîde-i Mecnûn ile
- 3 Sâki-i meclis gehî mey geh 'arak 'arz eyleyüp
Aldı 'aklum hâsılı tedbîr-i gûn-â-gûn ile
- 4 Degmesün bir ferde ey h'âce metâ'-ı dehr-i dûn
Cümlesin çek hânene gerdûne-i gerdûn ile
- 5 Göz terâzûdur dimezler mi ne var ey Hâletî

Tutmasam servi ber-â-ber ol kad-i mevzûn ile

771

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Gam-ı la'l-i leb-i dil-ber eger olmasa cân içre
Niye saklardı 'âşık cânı cism-i nâ-tüvân içre
- 2 Dil-i sengîni ol şûh-ı cihânun cism-i pâkinde
Yatur bir pâre seng-i hâradur âb-ı revân içre
- 3 Hayâl-i la'li yârün çeşm-i hûnînümedür dâ'im
O bir la'l-i musaffâdur bulunmaz degme kân içre
- 4 Sanurlar mâh-ı nevdür kim şafakdan âşikâr oldu
Görenler 'aks-i ebrûsını cân-ı ergavân içre
- 5 Nice şerh eylesün ey Hâletî derd-i dilün hâme
Sıgar mı bahr hiç anun gibi bir nâv-dân içre

772

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Dil-i şeydâya gâhî lutf idüp gâhî 'itâb eyle
Hemân n'eylersen eyle nâz ile bir kez hitâb eyle
- 2 Benüm derdüm mi yohsa bülbülün mi derdi artıkdur
Gel ey bâd-ı bahârî akçe dök bir bir hisâb eyle
- 3 Binâ-yı hâne-i dil olmamış vakt-i mübârekde
Çün âbâd olmıyor bârî esâsından harâb eyle
- 4 İlâhî yâr ile hep kârumuz nâz u niyâz olsun
Beni hâk ile yek-sân it anı 'âlî-cenâb eyle
- 5 Varup bir bâba mensûb oldu herkes ey gönül sen de
Der-i devlet-me'âb-ı lutf-ı Hakk'a intisâb eyle
- 6 Kilid-i kufî-ü ümmîdüm koma keffinde mahlûkun
İlâhî kendü dest-i kudretünle feth-i bâb eyle
- 7 Ko çıksun Hâletî cânun n' için ol şûha dil virdün
Dimez miydüm sana hercâ'ilerden ictinâb eyle

773

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Cefânı 'âşıkâ eller yanında âşikâr itme
Şehâ ihsânun ile herkesi ümmîd-vâr itme
- 2 Sakınma bâg-ı hüsnün derd-mendân-ı mahabbetden

- Visâlün mîvesin erbâb-ı câha bergüzâr itme
- 3 Teninde üstühvânı sayılan ‘uşşâk-ı zârün gör
‘Adû-yı bî-nevânun dem-be-dem dâğın şümâr itme
- 4 Hadeng-endâz-ı çerhün havf idersen tîr-i cevrenden
Cihânı geşt idüp bir lahza bir yirde karâr itme
- 5 Egerçi Hâletî bir ‘âşık-ı bülbül-tabî’ atsan
Götürmezler velî gül yüzlüler çok âh u zâr itme

774

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

- 1 Dil ummasun ki vâsıl ola vasl-ı yârına
Bir bahrdür bu ‘ışk irilmez kenârına
- 2 Dünyâda itmedi bana itdüklerün senün
Pervâneye ne şem‘ ne güller hezârına
- 3 Makbûl-i ‘âlem olur idüm tûtyâ gibi
Kûyında hâk olup karışaydum gubârına
- 4 Ol şûh-ı ser-firâza sakın salma gönlünü
Kasd itme bir megesle Hümâ’nun şikârına
- 5 Ey Hâletî neden kese yâr iltifâtını
Ben yine ol belâ-zede-i hâk-sârına

775

Mefâ’ilün Mefâ’ilün Fe’ûlün

- 1 İrişdi çerhe âhumdan şerâre
Yire geçsün bunun gibi sitâre
- 2 Kılursa sînemi sad-çâk tîgün
Olayın hidmetünde pâre pâre
- 3 N’içün devr eylemez hurşid-i sâgar
Felek çünkim degüldür bir karâra
- 4 Sevâd-ı çeşümü örter sirüşküm
Ne deryâdur görünmez anda kara
- 5 Açıldı çeşm-i cânım nergis-âsâ
Yine ey Hâletî çıkduk bahâra

776

Mef’ûlü Mefâ’ilü Mefâ’ilü Fe’ûlün

- 1 Hâk itdi gözüm nakd-i sirişkün nazarunda

- Hakk-ı nazarum kaldı senün hâk-i deründe
 2 Gelsün su gibi diller ayaguna dökülsün
 Sâbit-kadem ol serv-i revân gibi yiründe
 3 Tîgün ki gelür şeh-r-i dil-i ‘âşık-a her bâr
 Gûyâ ki o bir âb-ı revândur kemeründe
 4 Aksun ko gam-ı ‘ışk ile seyl-âb-ı sirişkün
 Hâşâke ta‘alluk komasun reh-güzeründe
 5 Başunda hevâ-yı hat-ı yâr olsa ne çâre
 Yazılmış imiş Hâletiyâ çünki seründe

777

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Çekildi gitdi gönlün sâye-veş cânânun ardınca
 Velî ey ‘âşık-ı şûrîde kaldı cânun ardınca
 2 ‘Aceb mi çıksa tenden cân u dil peykân-ı tîrünle
 Çıkarlar hânedan ‘âdet budur mihmânun ardınca
 3 Salınsun sâye-veş yanumca dirse ol sehî-kâmet
 Peşîmân olmadan olmak gereksin anun ardınca
 4 Esîr-i ‘ışk olan bî-dilleri zülfiyle bend itmiş
 Giderler cümlesi ol husrev-i hûbânun ardınca
 5 Önce yürüsün ko şeh-süvârüm cümle ‘ışk ehli
 Du‘âlar eylesünler sen şeh-i hûbânun ardınca
 6 Bugün fenn-i belâgatde olupdur pey-revi anun
 Revâdur ger anılsa Hâletî Selmân’un ardınca

778

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Gönül bağlandı kaldı târ-ı gîsû-yı nigârumla
 Ben ol murgam ki dâma düşmüşümdür ihtiyârumla
 2 Eger ahşama dek ardınca gitsem bir dönüp bakmaz
 ‘Aceb hâlüm neye varur benüm ol şeh-süvârumla
 3 Ser-i kûyından agyârı bi-hamdillâh ki dûr itdüm
 Has u hâşâki sürdüm seyl-i çeşm-i eşk-bârumla
 4 Yanumdan eksük olmaz tünd-bâd-ı sarsar-ı âhum
 Ne bâküm var eger kim karşı varsam rûzgârumla
 5 Helâk eylerdi gönlüm Hâletî tâb-ı teb-i mihnet
 Eger def eylesem sûzın bu şi‘r-i âb-dârumla

779

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Gam-ı la'lün 'alâka eylemişdi kalb-i nâ-şâda
Dahı câna ta'alluk kılmadan ervâh-ı ecsâda
- 2 Akıtdı su gibi halk-ı cihânun kendüye gönlin
Ne hâssiyyet komış bilmem Hudâ ol serv-i bâlâda
- 3 Görenler kaşların yanında gîsû-yı girih-gîrûn
Asılmış sandı zencîr-i 'adâlet tâk-ı kübrâda
- 4 Niçe gül-çihreler peydâ olur degül o 'âlemde
'Aceb 'âlem var ammâ ey gönül ol verd-i ra'nâda
- 5 Ne var benzetmeler nehr-i cinâna nazm-ı cân-bahşun
Nazîr olmaz ana ey Hâletî hakkâ ki dünyâda

780

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Gönül virmek sana mı kaldı her bir zülfi Leylâ'ya
Nedür ey tıfl-ı dil vâris mi oldun Kays-ı şeydâya
- 2 N'ola günden güne bâzâr-ı 'ışkun olsa germâ-germ
Cihânda var mıdur şâhum güzellik gibi ser-mâye
- 3 Dil-i sengîni Şîrîn'ün zebûn itmişdi Ferhâd'ı
Güci yetmezdi ol miskînün illâ seng-i hârâyâ
- 4 Kimi gam yir kimi zehr-i cefâsın nûş ider turmaz
Bugün ol şâh-ı hüsnüm h'ân-ı 'ışkın çekdi dünyâyâ
- 5 Kayırmaz Hâletî sûret-nümâ olursa maksûdun
Bi-hamdillâh seni Hak mâlik itdi genc-i ma'nâyâ

781

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Mânend-i gül açıl bir iki câm-ı nâb ile
Hûr-ı cinân gibi ne turursın hicâb ile
- 2 'İşkunda döstüm ser-i 'uşşâkı kim sorar
Bahr içre kim mukayyed olur bir habâb ile
- 3 Çerh-i berîne çıkmaga kasd itme gibidür
Haşr olmak istemek kişi ol âftâb ile
- 4 Sanman habâb eylemeden servi cüst ü cû
Çıkdı çemende cûyun ayagında âbile
- 5 Bî-gâne oldu Hâletiyâ âşnâlarum

Benden yüzün çevirdi seg-i dil-rübâ bile

782

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Bağlandı gönül zülf-i dil-âvîz-i nigâra
Bir vech ile kim kalmadı ayrılmaga çâre
- 2 Cânâ gam-ı 'ışkunla senün toldı derûnum
Yir kalmadı şimden girü hiç sabr u karâra
- 3 Fikr-i hat-ı la'lünde olan hâli tuyarsa
Seccâdesini şeyh satup vire gubâra
- 4 Gül-şende senün dâmenüni almaga cânâ
Yir yir gül-i ter hâr komış râh-güzâra
- 5 Ben kimseyi yakmam dir ise Hâletiyâ çerh
Dûd-ı dil-i 'uşşâk ider yüzünü kara

783

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Gel ey mest-i mahabbet varma hergiz kûy-ı cânâna
Düşe câ'iz ki gönlün bir gün ol çâh-ı zenahdâna
- 2 Gelür diyü hayâl-i zülf-i dil-ber çeşmüme dâ'im
Ezer merdümlerüm şekker tutar kirpiklerüm şâne
- 3 O bînî bir benândur kim iki şakk eylemiş mâhı
Senün rûyun gören kâfir 'aceb mi gelse îmâna
- 4 Yanında sanma kim pîrâhen-i hûnîn-i Yûsuf'dur
Bir oddan gönlek olmuş derd-i firkat pîr-i Ken'ân'a
- 5 Hezâr-ı bâg-veş ey Hâletî çok kıyl ü kâl itme
Gam ehli bî-nevâ olmak gerek mânend-i pervâne

784

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Vefâsından degüldür her ne ihsân itse agyâra
Hemân maksûdı ol yârün cefâdur ben dil-efgâra
- 2 Yüri 'arz eyle rûy-ı zerdün ile sûret-i hâlün
Ele alup yüzün bir nâme sun ey dil o dil-dâra
- 3 Bana zencîr lâzımdur hele dîvâne-i 'ışkam
N'içün 'âkil olanlar urılır zülf-i siyeh-kâra
- 4 Ten-i bî-câna dil-ber tâze tâze tâglar yakdı

- Yapışdırdı sanasın gülleri penbeyle dîvâra
 5 Çıkar ey Hâletî cânım çıkarsa seyre cânânım
 Gider ‘aklum kaçan ol serv-i nâzum gelse reftâra

785

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Ol livâ-yı kâmet üzre perçemün bî-iştibâh
 Bir müdevver mushafa benzer ki cildi var siyâh
 2 Nâme-i a ‘mâlûmi anlar siyâh eyler benüm
 Rûz u şeb itsem ‘aceb mi ben melek-rûlardan âh
 3 ‘Âşık-ı ferzânesin anmaz ruhın iller görür
 Kâr-ı ‘ışkı bâzi-i şatranc zann eyler o mâh
 4 Gözyaşı dökmek günâh olduysa yanunda eger
 Bir benüm gibi bulunmaz garka-i bahr-i günâh
 5 Şâne her gün zülf-i dil-berden alurmuş Hâletî
 Öldürür ‘âşıkları âhir bu kâr-ı ‘ömr-gâh

786

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Düşe Mecnûn bolay ki yanuma rûz-ı kıyâmetde
 Anunla söyleşeydüm çekdüğüm âlâmı firkatde
 2 Belâ-yı derd-i ‘ışk-ı yâra dârû sabrdur lîkin
 Bulunmaz ol diyâr-ı mihnet-âbâd-ı mahabbetde
 3 Belâ-yı firkatünle za ‘finı bu cism-i bîmârun
 Kayırmazdum eger kim tâli‘üm olsaydı kuvvetde
 4 Ne cevrun var ise hep bana kıl dünyâda kim cânâ
 Yapışmasun senün dâmânuna iller kıyâmetde
 5 Ne nakd-i cânı kor ey Hâletî ne câme-i cismi
 Bulup düzd-i ecel bir gün seni der-bend-i gafletde

787

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Sana mahsûsdur ‘ışkum inanma kavl-i agyâra
 Gamıyla teng olan dil olamaz cây iki dil-dâra
 2 Bana cevri ü cefâdan yohsa cân almak mıdur kasdun
 Seni hod cümle ‘âlem cân virür dir ‘âşık-ı zâra
 3 Habâb-ı mey gibi âhir virür çok geçmeden başın

- Kimi kim la‘l-i mey-gûnun hevâsı kıldı âvâre
 4 Şu‘â-ı mihr-i sâgar hanesin dâ‘im kılur rûşen
 Giceden gündüzin fark itmez olsa tan mı mey-hvâre
 5 Vücûdum sandılar ey Hâletî nahl-i sanevberdür
 Görenler başumı tîg-i gam-ı ‘ışk ile sad pâre

788

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bir bilse tîgüni n’ola âb-ı hayât ile
 Birdür hayâtı haste-i ‘ışkun memât ile
 2 Bu şeş-der-i cihâna kişi dâver olmadan
 Yegdür kapun gedâlığı cânâ cihât ile
 3 Derd-i gam-ı dehânun ile ben degül miyem
 Bâzâr-ı ‘ışk içinde o kim hiçe satıla
 4 Ol acı sözleriyle lebün döstum senün
 Bir şehd-i nâbdur ki ana zehr katıla
 5 Yâ Rab Hâletî yirine anı yak hemân
 Toldukda defter-i ‘ameli seyyiât ile

789

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Çalışur katlünde ey dil gamzeler cân hakkına
 Yohsa söz mi söyledün sen la‘l-i cânân hakkına
 2 Nakd-i cân almakda hiç seçmez ‘adûdan ‘âşıkı
 Hâsılı sarkar saçun kâfir müselmân hakkına
 3 Kalmasun hakk-ı nazar hâk-i rehinde dil-berün
 Ey sabâ itme tama‘ gel çeşm-i giryân hakkına
 4 Halk-ı ‘âlem ârzû eyler vefâsın gerçi kim
 Cevri yegdür dil-berün ‘uşşâk-ı nâlân hakkına
 5 Nazmunı a‘dâ begenmezse kayırmaz Hâletî
 Niçe bâtil söylenür her bir sühan-dân hakkına

790

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Açıldı gönlümüz haber-i vasl-ı yâr ile
 Güller gibi ki açıla bâd-ı bahâr ile
 2 Çak başum üzre olsa n’ola sâgarun yiri

- Bir tutdı ben gedâyı şeh-i tâc-dâr ile
 3 Öldürmege gelürsen eger gel zamânıdur
 Câ'iz ki cân virem güzelüm intizâr ile
 4 Var mı 'aceb benüm gibi murg-ı şikeste-bâl
 Dâm-ı belâya düşmiş ola ihtiyâr ile
 5 Gül-gün-ı eşküm olmaz idi böyle tîz-rev
 Gönlüm eger ki olmasa ol şeh-süvâr ile
 6 Şeb-dîz-i dūd-ı âhı yenilmez belâ çeker
 Her kim ki baş koşar ser-i zülf-i nigâr ile
 7 Çokdan düşerdi Hâletiyâ tâglara gönül
 Eglenmeseydi şî'r-i selâset-şî'âr ile

791

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Çeşmüne râm oldu 'âlem bin dil ü bin cân ile
 Sâhib-i seyf ü kalemdür gamze vü müjgân ile
 2 Cânuma kordum seni bulsam deyince ol nigâr
 Sînemi çâk eyledi tîg-i gam-ı hicrân ile
 3 Bûse virmez çâk biraz aglatmayınca 'âşıkı
 Pâk ider agzını âb-ı dîde-i giryân ile
 4 Kangı cânibden gelür diyü bakarsın her yana
 Gözlerün dört oldu ey dil hasret-i cânân ile
 5 Ol kad-i şimşâdumuz ey Hâletî gâlib gelür
 Ger tutuşsa pençe-i hurşîd-i nûr-efşân ile

792

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bir tutarsa kendüyi la'l-i leb-i cânân ile
 Kâbil olmaz zindegânî çeşme-i hayvân ile
 2 Aglamakla almadum hâl-i lebünden kâmumu
 Tohm-ı ümmîdüm benüm ber virmedi bârân ile
 3 Söylemez ben 'âşık-ı bîmârına öldüm disem
 Sag olursam söyleşem ol husrev-i hûbân ile
 4 Bezm-i meyde aradan ref' it hicâbı döstüm
 'Âşıkın dil-ber utandırmak gerek ihsân ile
 5 Gösterürdi Hâletî halka kelâm-ı şekkerîn
 Olmasaydı teng-dil derd-i gam-ı devrân ile

793

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Aglayup dâ'im yüzün âlûde kılsun hûn ile
Kim ki hem-reng olmak ister ol ruhı gül-gûn ile
- 2 Bilmeyen sanurdu sahrâlarda kalkar gird-bâd
Hâk raks itse sürûd-ı nâle-i Mecnûn ile
- 3 Hem 'arak hem bâde istersek 'aceb mi sâkiyâ
Derdümüz bilmez misin evzâ'-ı gûn-â-gûn ile
- 4 Şerhalardan gark-ı hûn olmagla olmaz derd-i 'ışk
'Âşık-ı zârün derûnı bir gerek bîrûn ile
- 5 Kalmadı hergiz şeb-i endûha ümmîd-i seher
N'eylesek ey Hâletî bu mihri yok gerdûn ile

794

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 O dil-berün hatı pîrâmen-i dehânında
Benefşe destesidür gonce var miyânında
- 2 Tahammül eylemez ol şûh-ı nâz-perverdüm
Hümâ-yı evc-i sa'âdet dinilse şânında
- 3 O dil-rübâ ki hatı gelmeden cefâlar ide
Şu şâha benzedürin zulm ide zamânında
- 4 Benem o murg ki hem-sâye idinür çokdı
Kaçan ki görmeye vîrânlık âşiyânında
- 5 Yeterdi Hâletiyâ bana pâye-i ikbâl
Kosaydı seg yirine yâr âstânında

795

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Ol civân-ı nev-zuhûr oldı serîr-i hüsne şâh
Şâm olaldan şâm peydâ olmadı bir böyle mâh
- 2 Bir 'aceb şâh ile düşmişdür ser ü kârum benüm
'Aynına almaz eger dünyâ olursa dâd-h^vâh
- 3 Cürm-i 'ışkun çeşm ü dilden oldugın bilseydi yâr
Tıfl-ı eşküm yirlere çalmazdı her dem bî-günâh
- 4 Cevv-i 'âlem ser-be-ser tolsa nesîm-i huldla
Eksük olmaz vâdi-i dilden hümûm-ı 'ömr-gâh

- 5 Neş'e-i câm-ı vefâsından o şûhun Hâletî
Şimdi gayrı şekle girmiştir rakîb-i rû-siyâh

796

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Ya zehr-i kahr ile öldür ya vaslunla devâ eyle
Dil-i bîmârı lutf eyle tabîbüm bir yana eyle
2 Görürsen şeyh-i zerrâkı hemân sâgar sun ey sâkî
Eger hazz eylemezse her ne eylersen bana eyle
3 Kenâr olmaz sana ol serv-kaddün ey dil-i şeydâ
Gerek çeşmün gibi bin kerre ârz-ı mâ-cerâ eyle
4 Meve ta'n itdi zâhid bilmedi keyfiyyet-i hâlin
Gel ey pîr-i mugân ol münkiri yık bir du'â eyle
5 Birinden kurtulursa derd-i 'îşkun Hâletî bârî
Yine anun gibi bin dâne derde mübtelâ eyle

797

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

- 1 Şem'i nisbet kılıcak 'ârız-ı cânâne ile
Dil-i dîvâne tutuşdı gice pervâne ile
2 Dôstlar kandan eser kalmadı benzümde benüm
Ser ü kârum olalı ol gözi mestâne ile
3 Mey-i 'îşk ile sirişt eylediler hâlümüzi
Âşnâlık odur andan hum-ı mey-hâne ile
4 Dahı ol şûh-ı cihân resm-i vefâyı bilmez
Bir bilür 'âşık-ı şeydâ seni bî-gâne ile
5 Böyle rüsvâ-yı cihân olmaz idük Hâletiyâ
Râzumuz söylemeseydi dil-i dîvâne ile

798

Mef'ülü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 Yaşun gamunı 'âleme fâş itmeye sanma
Ey dil bu zamânda iki gözüne inanma
2 Ol yâra didüm bana cefâ eylemez oldun
Nâz ile didi ben iderin tek sen usanma
3 Ser-geşte vü üftâde olursın sakın ey dil
Çokluk o şehün Ka'be-i kûyını tolanma

- 4 Her kangısını ister isen cân ile dilden
Söyle güzelüm ‘âşık-ı şeydâdan utanma
- 5 Seyl-i gam ile kagşadı dîvâr-ı hayâtun
Gel Hâletiyâ ‘âkil isen ana tayanma

799

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Bilür derd-i derûnum başladı cevri-firâvâna
Bahâne ister ol şûh-ı cihânum lutf u ihsâna
- 2 Gözün bādâm ü la‘lün piste elmadur zenahdânun
Yeter esbâb-ı hüsnün nukl-ı meclis ehl-i irfâna
- 3 Senün derd-i belâ-yı ‘ışkunı çekmekden incinmez
Gam-ı la‘lün gıdâ-yı rûhdur ‘uşşâk-ı nâlâna
- 4 Gül-i handânı rûy-ı dil-rübâdur ‘âşık-ı zârün
Yanında gül-sitân anılsa varur kûy-ı cânâna
- 5 Rakîbe Hâletî la‘l-i lebin yâr emdürür dirler
Yazık ol âb-ı hayvânı virürse şöyle hayvâna

800

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Minnet mi çekersin garazun var ise cânâda
Cân kimün olur ben senün olunca cihânda
- 2 Bir kez nazar iden hedef-i tîr-i gam oldu
Mevlâ ne komış bilmezsin ol kaşı kemânda
- 3 Destümle ne var silsem eger eşk-i revânun
‘Afv eyle şehâ iki elüm olsa da kanda
- 4 Kaldı bu gönül pister-i mihnetde gamunla
Sultân-ı mahabbet anı yazmış gibi yanda
- 5 Mecnûn gibi elden koyayın mı gam-ı yâri
Ben Hâletiyâ bulmadum a ‘ışkı yabânda

801

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Müyesser olmadı âb-ı hayât-ı vaslı dünyâda
Beni hâküm midür yohsa çeken bu mihnet-âbâda
- 2 Senün râ kaşların şöyle hevâ’î kıldı dil tıflın
Müfid olmaz eger algitseler Zü’n-nûn’a irşâda

- 3 Hat-ı ser-sebzi kim la'l-i revân mahbesdedür yârün
 Lebi âb-ı hayâta Hızır'dur kim saldı seccâde
 4 Visâl istersen ey dil câm-ı mey sun destine zîrâ
 Ne denlü kaçsa bir dil-ber yetişdükde tutar bâde
 5 Kemin-gâh-ı cihâna gelmeden ey Hâletî maksûd
 Şikâr itmek durur bir murg-ı şehr-âşûb dünyâda

802

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Hayfâ bizi ayakda kodı devr-i zamâne
 Sâkî-i felek cür'a-sıfat atdı yabâna
 2 Bildürmedi dünyâyı bana niçe zamândur
 Hiç bilemedüm n'eyledüm ol şûh-ı cihâna
 3 Bîmâr-ı gamun yoklamasan n'ola tabîbüm
 Ben 'âşık-ı dil-haste eger ölse sana ne
 4 Çak cânuma ugraduğına nâvek-i mihnet
 Her dâg-ı belâ sînede yetmez mi nişâne
 5 Sevdün beni diyü yine hışm eyiledi yâr
 Öldürmeg için Hâleti'i buldı bahâne

803

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Farz eyliyelüm cevre tahammül ola bende
 Lâyık mı ki hiç mihr-i vefâ olmaya sende
 2 Gönlüm ki tolup 'ışkun ile gitdi karârüm
 Bir tekyedür o kim kona âyende vü revende
 3 Var ise yine üstine gam leşkeri geldi
 Turma çıkarurdu gice cân burc-ı bedende
 4 Sahrâ-yı 'adem seyrine çıksa n'ola tende
 Taraldı gibi gönlümüz ol beyt-i hazende
 5 Bülbül gül için Hâletiyâ nagmeler itdi
 Ol lâle-ruhun şevki ile söyleye sen de

804

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Oldı dil ber-dâr yârün zülf-i 'anber-sâsına
 Vâsıl oldı ehl-i 'ışkun rütbe-i 'ulyâsına

- 2 Söylenür ‘uşşâk içinde bir ibâredür visâl
Çok çalışduk irmedük hergiz anun ma‘nâsına
- 3 İntizâr ile virür ‘ışk ehli bir bir cânların
Ol kıyâmet-kâmetün kim katlanur ferdâsına
- 4 Dönse ben dîvâneden gerdûn ‘aceb mi döstum
Urmışum seng-i melâmet günbed-i mînâsına
- 5 Ol iki lebler miyânında kalurdi şekker-âb
Ger dehânun girmeseydi anlarun arasına
- 6 Çîyn-i zülfün ârzû iden dil-i âşüfte-hâl
Bir gedâdur kim düşüpdür saltanat sevdâsına
- 7 Hâletî gâyet yukardandur dil-i dîvânemüz
Dil-berün meyl eylemez illâ kad-i bâlâsına

805

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Ehl-i dil olursa n’ola yanına seffine
Eglence olur ‘âşık-ı gam-gîne seffine
- 2 Bir içi taşı ma‘rifetullâha benzer
Bir ehl-i derûn ‘ârif-i Hak-bîne seffine
- 3 Erbâb-ı sühan sırrını fâş itmede halka
Benzer o cihân-dîde sühan-çîye seffine
- 4 Olmazdı derûnun güher-i nazm ile memlû
Yir eylemese sîne ey [...] seffine
- 5 Açılma kaçan gül-şen-i bezm-i zurafâda
Ey Hâletî benzer gül-i nesrîne seffine

806

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Her dâg-ı tâze bâzu-yı sîmîn-i yârda
Gül-berg-i sürhdür görünür cûy-bârda
- 2 Ol şâh ile mu‘âmelemüz itmedür hemân
Deryûze-i nigâh ser-i reh-güzârda
- 3 Memnûn-ı bâz-ı çeşmüm anun ki kullanur
Şeh-bâl-i nâz-ı sa‘ve-i cânım şikârda
- 4 Emvâc-ı bahr-i ‘ışka benem dest ü pâ uran
Ferhâd u Kays seyrüme turmuş kenârda
- 5 Biz pâ-y-taht-ı şâh-ı gamun pehlüvânıyuz

- Çalındı kûs-ı şöhretümüz her diyârda
 6 Varmaz nişâna nâvek-i perrân-ı âhumuz
 Hiç görmedük müsâ'ade biz rûzgârda
 7 İtsem kaşın hayâl vücûdumda Hâletî
 Perrende dâsa benzedürüm kişt-zârda

807

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 1 Âsyâ-yı emele olmayalum dil-dâde
 Taşı taş üzre komaz 'âkil olan dünyâda
 2 Hâk-i der-gâhuna mı öykineyüm dir gerdûn
 Kanını içmege 'uşşâkun olur âmâde
 3 Gûş-mâl-i gamı insâfla olsaydı eger
 Virmek olurdu gönül tıflını bir üstâda
 4 Levh-i sîmîn-beri vefk-i murâd-ı dildür
 Görinürken rakamum mihr ü vefâdan sâde
 5 Hâletî çün yedi kat yirde imiş genc-i murâd
 Ne içün meyl ider âdem bu harâb-âbâda

808

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün

- 1 'Işk içre düşdi hep ser ü kârum şu şâhla
 Bin müdde'âsın eyler edâ bir niğâhla
 2 Her subh-gâh mülk-i derûnum haberlerin
 Ol şâh-ı hüsne gönderürüm peyk-i âhla
 3 'Âşıklarını hışm semendine çignedür
 Kendün iderse nisbet eger gerd-i râhla
 4 Şol hırmen-i ümîd ki bî-minnet olmaya
 Yokdur yanumda farkı anun berg-i kâhla
 5 Katma hisâb-ı 'ömrüne ol vakti Hâletî
 K'âlûde olmaya nefesün âh u vâhla

809

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Mülk-i hüsne şâh olan sultânı görsem gâh gâh
 Gönlümün eglencesi cânânı görsem gâh gâh
 2 Eglenürdi bârî şol dîvâne gönlüm bir zamân

- Bâga varup ol gül-i handânı görsem gâh gâh
 3 Ârzû itmez gönül ‘âlemde hiç bir nesneye
 Yâr ile ol itdügüm seyrânı görsem gâh gâh
 4 Gitdi birden gönlümüz çün eyledi sende karâr
 Kûyuna varup dil-i nâlânı görsem gâh gâh
 5 Gönlüm aldı bir nazardan eyledi hayrân beni
 Âh kim ol gözleri fettânı görsem gâh gâh
 6 Derdüme dermân benüm yâr gitdi n’eyleyüm
 Hâletî ol derdüme dermânı görsem gâh gâh

810

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Korkarum kim sîneden birgün gelürken bâd-ı âh
 Bu dil-i zâr u nizârum kaldıra çün perr-i kâh
 2 Şu‘le-i âhum benüm ‘âciz degüldür itmeden
 Kal‘a-i rûyîne-i gerdûnı bir yirden tebâh
 3 Hûblar bakmaz yüzine ‘âşık-ı şeydâlarun
 Bî-nihâyetdür fezâ-yı gamda zerd olmuş giyâh
 4 Gözlerümden iki bahr-i bî-kerân peydâ olur
 Handeden oldukça zâhir ruhlarında iki çâh
 5 Devlet-i ‘ışkun virilmez hükmi hergiz Hâletî
 Olmayınca kûşe-i bâlîn-i mihnet tekye-gâh

HARFÜ’L-YÂ

811 *Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün*

- 1 Salma firâka ‘âşık-ı bî-tâb u tâkâti
 Bâzîçe sanma gavta-i deryâ-yı hasreti
 2 Câmın gam-ı derûna göre bahş ider müdâm
 Bundan tuyuldu pîr-i mugânun velâyeti
 3 Ser-kûçe-i mugân bir ulu âstânedür
 Cem andan aldı ser-be-ser âyîn-i devleti
 4 Ferhâd gibi ‘âşık olan kendin öldürür
 İtmez keşîde nâm-ı belâ-yı mahabbeti
 5 Pergâr-ı rûzgârdan itmeme ümîd-i hayr
 Zîrâ ki resm-i dâg-ı cefâdur nihâyeti
 6 Devr itmez olsa micmer-i zerrîn-i âftâb

- Gitse zamânenün eser-i bûy-ı minneti
 7 Minnet Hudâ'ya Hâletiyâ hergiz agzuma
 Hâyîde almazum meger engüşt-i hayreti

812

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Yalnız nûş eyliyen rıtl-ı girân-ı devleti
 Bir dem evvel bezm-i 'âlemden götürse sıkleti
 2 Bîve-zenden farkı yokdur ol denînün kim müdâm
 Hânesi dîvârın aşmaz mâkiyân-ı himmeti
 3 N'oldun ey sâkî-i bezm-i dehr şimdi sen ezel
 Kaldururdun muttasıl bed-mest-i câm-ı 'aklını
 4 Çokluğundan siflenün teng oldu 'âlem başuma
 İster oldu hâtırum vüs'at-serây-ı rahmeti
 5 Ben ana 'âkil dimem kim dânesin sıçratmayup
 Kışt-zâr-ı dehri mülk itdüm sana ey Hâletî

813

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Virse nâ-dâna felek dil-h^vâhı üzre rif'ati
 Düşdüğünde pek şikest olmakdur anun hikmeti
 2 Ya sümûm-ı gam yakar yâhûd gelür seyl-i fenâ
 Kışt-zâr-ı 'ömr-i insânun çoğ olur âfeti
 3 Hey meded hey şehr-yâr-ı mülk-i istignâ iken
 Sayd-gâh-ı bûma salduk şâh-bâz-ı himmeti
 4 Meyl iderdük tengnâ-yı dehre Mevlâ'nun eger
 Vüs'at üzre olmasa dârü'l-karâr-ı rahmeti
 5 Bir çemen özler gönül kim görmeye hergiz hazân
 Sebze-zâr-ı dehre çok bakduk yeter ey Hâletî

814

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Görinen hatt degüldür bil ki kilik-i kudret-i Bârî
 Kitâb-ı hüsn-i yârün cedvelin hep kıldı zengârî
 2 Eger hengâme-i mahşerde cânâ bulmag istersen
 Şehîdân-ı mahabbet içre yoklarsın dil-i zârı
 3 Seherden geldi dil-ber var ise san'at-ger-i bahtum

- Bu gice eyledi tâ subha dek âgaz-ı şeb-gârî
 4 Gülün agyâra nârın ‘âşık-ı zâra nasîb itmiş
 Ruh-ı dil-dârı ol kim rûz-ı kismet kıldı gül-nârî
 5 Helâk olsun diyü ol dem bu demdür yanuma gelmez
 Hatâ ile didüm bir kerre sensin ‘ömrümün varı
 6 Ya ol bana gelürdi ya ben ana varmag olurdi
 Eger cem‘ olmasaydı za‘f-ı tâli‘ za‘f-ı bîmârî
 7 Yetiş ey Hâletî şeh-bâz-ı himmetle şikâr eyle
 ‘Adû kaldurmak ister ol tezerv-i kebg-reftârı

815

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Kaposında buluşdurmaz o dil-ber ‘âşık-ı zârı
 Bulur buluşdurur ammâ ki her kandaysa agyârı
 2 Şitâb ile gider ol şeh-süvârum ardına bakmaz
 Yoruldi ‘âşık-ı şûrîdeler yalvarı yalvarı
 3 Metâ‘-ı vasl-ı yâri alıyorken nakd-i cân birle
 Dil-i dîvâne âh-ı serd idüp sovutdı bâzârı
 4 Sakın şâhum seni mihr-i sipihre nisbet eylerler
 El ucıyla tutarsın ‘âşıkân-ı zerre-girdârı
 5 Gehî ‘arz eylerin ey Hâletî zahmum gehî dâgum
 Birisin kor birisin söylerin gördükçe ol yâri
 6 Yazarlardı benüm mecmû‘a-i eflâke eş‘ârüm
 Eger kim olmasa nâ-pây-dâr evrâk-ı zengârî

816

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Turdılar yolda sorup izlemege dil-dârı
 Sormadan izlemeden öldüresin agyârı
 2 Mûr-ı mahrûmların dâne-i hâl-i lebünün
 Zîr-i pâyında helâk eyle idersen bârî
 3 Bulmag isterse eger bahr-i hayâlinde bulur
 ‘Âşık-ı hâm-tamâ‘ ‘anber-i hatt-ı yâri
 4 ‘Aks-i ebrûsını düşmiş göricek câm-ı meye
 Âteşe na‘l kodı sandılar ol mekkârı
 5 Varalum anduralum nâlelerin Ferhâd’un
 Biraz önüne düşüp söyledelüm küh-sârı

- 6 Oldı gîsûsı kadar kâkül-i müşkîni tamâm
Hüsn vâdîlerinün ejder olurmuş mârı
7 N'ola dîvârına itdükçe nigâh eylesem âh
Andurur Hâletiyâ her taşı kalb-i yâri

817

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Mübtelâ-yı hier olaldan olmadum gamdan berî
Çok zamândur görmedi şenlik bu gönlüm kişveri
2 On sekiz bin 'âlemi itdi esîr-i dil-fîgâr
Hâl-i rûyun hayli 'âlem virdi sana ey perî
3 Olamaz 'ışk ehli hiç âvâre gezmekden halâs
Cüst ü cû eyler dem-â-dem geh dili geh dil-beri
4 Mürde-i gam üstine nûr indi zann eyler gören
Devr iderken sâki-i meclis sunarsa sâgarı
5 Niçe bir bakmak bu fânûs-ı hayâle Hâletî
Birbirinün 'aynı olmasa hele sûretleri

818

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Söyleşür agyâr ile başbaşa olmuş ol perî
Ey dil-i dîvâne sen turmaz gezersin serserî
2 Hâl-i rûy-ı yâr-veş bir dâne-i merdüm-firîb
Gelmemişdür 'âleme tâ devr-i Âdem'den beri
3 Urmadı terkîb-i cevre o tabîb-i rûzgâr
Sûde olmayınca dil-h^vâhınca himmet gevheri
4 Günbed-i eyvân-ı Keyvân'dan mu'allâ gösterür
Külhen-i endûhumun her tûde-i hâkisteri
5 Çâşt-gâh-ı rûz-ı haşr olunca tahmînüm budur
Tayy olunmaya bu baht-ı h^vâb-nâkün pisteri
6 Genc-i vaslun yanına hiç ugradur mı Hâletî
Sîne-i sîmînine bakdurmayan 'aşıkları

819

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Söyleşür agyâr ile başbaşa olmuş ol perî
Ey dil-i dîvâne sen turmaz gezersin serserî

- 2 Başuma kasd eyle kim mahmûr-ı câm-ı 'ışkının
Gitmeyince çak seri gitmez şehâ derd-i seri
- 3 Nîze-i yâr eylese cism-i za'îfünden güzâr
Şehr-i tenden cân-ı nâlânım giderdi gönderi
- 4 Serv ile bir bilmek olmaz kaddin ol sîmîn-berün
Şol dırahtı n'eylesün âdem ki olmaya beri
- 5 Ol ruh u ebrû ile şâh-ı cihânım Hâletî
Mâhdan mâhîye dek hüküm eylese vardur yiri

820

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Bestedür dâ'im o şâhun ser-i teng-i sükeri
Mûr-ı hatt tutsa da etrâfını yokdur zararı
- 2 Ey hoş ol şu'bede bâz-ı ser-i hengâme-i nâz
Ki hemân rişte-i cân pârelemekdür hüneri
- 3 'İşk mecnûnlarıyuz virürüz eflâke fenâ
Hum-ı bî-bâdeyedür sengümüzün hep hatarı
- 4 Câm-ı hurşîde koyup içse şafak sahbâsın
Çâre yokdur gide mahmûr-ı gamun derd-i seri
- 5 Sırr-ı ser-beste-i zülfün güzel idrâk eyler
Mest-i 'ışkun yog iken kendüden aslâ haberi
- 6 Şeb-nem-i eşk ile pâk eylemeyince dehenün
Edeb oldur ki hezâr anmaya hiç verd-i teri
- 7 Dinledün Hâletiyâ nâle-i şeb-gîri hele
Görelüm âh-ı seher-gâhun olur mı eseri

821

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Dil-i dâna olup nat'-ı fenânun vâkîf-ı râzı
Tokuz katdan görür bâzîçe-i çerh-i dagal-bâzı
- 2 Duhûl-i bezm-i Keykâvûs'ı gönlüm ihtiyâr itmez
Komak lâzım gelürse taşrada gam gibi dem-sâzı
- 3 Dil-i bî-sabr-ı 'uşşâkın nişâne almak isterse
İder peyveste peykân-ı cefâya nâvek-i nâzı
- 4 Güler yüz ya tebessüm bana senden dil-berâ besdür
Kanâ'at-kâr olup 'âşık çoğa tutmak gerek azı
- 5 Mahabbet bezminün câmı dil-i pür-hûn-ı 'âşıkdur

- Sürûd-ı mest-i 'ışkun nevha-i gamdur ser-âgâzı
 6 Ezelden Hâletî murg-ı dil-i 'uşşâkı ugratmaz
 Melâhat bahrinün her kadd çeken serv-i ser-efrâzı

822

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Nüzûl-i mevkib-i vuslat olur nâ-keslere rûzı
 Bu deşt-i vahşet-âbâdun yanılmaz hiç kılavuzı
 2 Gözümde sîm-i eşküm sînede dînâr-ı dâgum var
 Vücûdum hâkinün geldi zuhûra mâl-i meknûzı
 3 Yirin tutmaz hevâ-yı zülf-i yârün hâne-i cânda
 Eger bûy-ı gül-i cennet getürse bâd-ı Nev-rûz'ı
 4 Dem-â-dem sûzen-i müjgânların âmâde itmezdi
 Eger şûh-ı cihânum fenninün olmasa zer-dûzı
 5 Sanur kim 'âlem-i endûhda tûfân-ı nâr oldı
 Gören sahbâ-yı âteş-tâb ile rind-i cihân-sûzı
 6 Gün olmaz yakmaya bin levh-i ta'lîmin Aristû'nun
 Debistân-ı fenânun özgedür tıfl-ı nev-âmûzı
 7 Çekersin Hâletî gam cünbiş-i rahş-ı cefâsından
 Girersen rezm-gâh-ı hicr-i yâra göresin tozı

823 *Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün*

Mefâ 'ilün

- 1 'Aceb âyîne-i 'âlem-nümâdur rûy-ı zîbâsı
 Anunla eglenür erbâb-ı dil olmasa dünyâsı
 2 Görenler rûy-ı âteş-nâk ile ol şûhı dirler kim
 Diraht-ı vâdi-i Eymen'dür anun kadd-i bâlâsı
 3 Mahabbet kûh-sârın Tûr-ı Mûsâ'ya kıyâs itme
 Bu kûh-sârın 'aceb cân-sûz olur nûr-ı tecellâsı
 4 Bahâr ile hazânı tev'emân bilmek gerek 'âkil
 Numûne sana yetmez mi bu bâgun verd-i ra'nâsı
 5 N'ola ey Hâletî vaslından anun nâ-ümîd olsam
 Perî-tal'atların düşvâr olur gâyet de peydâsı

824

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 Cân-perver-i 'âşıkdur anun zehr-i cefâsı
 Dil murgına hirmen görünür dâm-ı belâsı

- 2 Cân kendüni sad-sâle ile bin kez ölümdür
Mazmûn-ı gam-ı firkatümün hakk-ı edâsı
- 3 Erbâb-ı fenâ n'ola demân olsa felekden
Derd-i seri mûrisdür anun zıll-i Hümâ'sı
- 4 Zengâr-ı elem kat kat olup kalmadı hergiz
Tûtî-i dilün 'âyine-i tab'a mesâsı
- 5 Reng-i gül-i bahtum n'ola olursa şikeste
Dûlâb-ı felekdendür anun neşv ü nemâsı
- 6 Mahsûl-i dilüm âbile-i kefi kademdür
Pür-sayd-ı murâd olsa eger dehr-i fezâsı
- 7 Vakf eyledi dil pîşe-i ümmîdini tâ kim
Gam mürdesinün andan ola nahl-i 'azâsı
- 8 Gör mey-kedede Hâletiyâ pîr-i mugânun
Benzer mi riyâ ehli 'asâsına 'asâsı

825

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Cîger pergâlesi dil lahtıdur hep zîr ü bâlâsı
Anunçün anılur sultân-ı 'ışkun h'ân-ı yagmâsı
- 2 Çeker gül-gûn-ı eşkûn 'âşık-ı şûrîde elbette
Gelürse hâne-i çeşme hayâl-i devlet-efzâsı
- 3 Komaz hâkisterin urdurmayınca çeşm-i agyâra
Mahabbet bezminün pervâne-i şem'-i dil-ârâsı
- 4 Eger berg-i dirah-ı Tûr'dan olmazsa peyvendi
Ne feyz eyler çemen-zâr-ı cemâlün nahl-i bâlâsı
- 5 Nice gelsün kenâr-ı bahr-i eşk-i 'âşık-ı zâra
Bulutdan nem kapar âyine-i tab'-ı mücellâsı
- 6 Güm olur tâs-bâz-ı bezm-i fakrun zîr-i dalkında
Eger pür-âteş olsa Hâletî çerhün yedi tâsı

826

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Olma ey dil gel hilâl ebrûsınun âvâresi
'Âşık-ı bî-dillere çokdur o mâhun pâresi
- 2 Kays ile Ferhâd iderdi bir tedârik lâ-cerem
Derd-i 'ışkun olsa ger ölmekden özge çâresi
- 3 Hâl-i rûyun geh dil ü geh dîdede eyler karâr

- Oldı gûyâ kim mahabbet çerhinün seyyâresi
 4 Zâhidün kalbi kararmışdur niçe sevdâ ile
 Hâtır-ı ‘âşık ne deryâdur görünmez karası
 5 Gâfil olma Hâletî zahm-ı zebân-ı düşmenün
 Hançer-i hicrân gibi hergiz onulmaz yarası

827

Mef’ûlü Fâ’ilâtü Mefâ’îlü Fâ’ilün

- 1 Hükmindeür fütâdelerün genc-i sînesi
 Bir şâhdur ki cevher-i cândur hazînesi
 2 Zer gibi cismi zerd olanı hâke kor hemân
 Zîr-i zemîni tutdı o şâhun defînesi
 3 Agyâr dil-ber ile karîn olmanun gice
 ‘Uşşâk-ı zâra irte cefâdur karînesi
 4 Ferhâd tîşe ursa dilerdi şikest ola
 Her sıçrayan taşıyla felek âb-gînesi
 5 Ey Hâletî çü zevrak-ı mey halkı mest ider
 Bir meclis içre kim ola şi‘rüm sefînesi

828

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

- 1 Hûblardur hüsn-i rûz-efzûnun dîvânesi
 Hep perîlerdür cemâlün şem‘ünün pervânesi
 2 Ka‘be-i kûyun tavâf itseydi çerh-i köhne-sâl
 Şâd olup Keyvân’ı âzâd eyliye şükrânesi
 3 Sînesinde cân mıdur Leylâ mıdur bilmezdi hiç
 Ehl-i ‘ışkun Kays iken en ‘âkil ü ferzânesi
 4 Meclis içre remzüni agyâra tuymazlar dime
 Bâde-i ‘ışkun katı pür-hûş olur mestânesi
 5 Haste-i künc-i firâkun kim yakardı şem‘ini
 Şu‘le-i âhıyla pür-tâb olmasa kâşânesi
 6 Cür‘asından behre almaz hâk olan erbâb-ı dil
 Gâlibâ çokdan nigûn olmuş felek peymânesi
 7 Niçe yıllar kaht olup hep halk-ı ‘âlem virse cân
 Hûşe-i Pervîn-i çerhün hâke düşmez dânesi
 8 Eylemez hergiz ferah anda karârı ihtiyâr
 Hâletî’nün beyt-i ahzân tarhıdur gam-hânesi

829

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Derd ehli ne mümkün dil ü cânın koya hâlî
Pervânelerün yanmag içündür per ü bâli
- 2 Nakşını hemân bakdugumuz gibi çıkarduk
İtmez bizi dil-şifte bu günbed-i 'âlî
- 3 Hûbâna gerekdür ki yirin bekleye çün şem'
Ammâ düşe her cânibe envâr-ı hayâlî
- 4 Yok yire dirâz itme hisâb-ı gam-ı 'ışkı
Çün fezleke-i mergdür en sonra me'âlî
- 5 Te'hîre komaz Hâletiyâ çeşmini yârün
İllâ ki meger meşgale-i gunc ü delâlî
- 6 Peyvend-ger-i feyz-i ezel olalı der-kâr
Hâmem gibi kim gördi berûmend nihâlî

830

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Debistân-ı bahârün muntazamdur şimdi ahvâlî
Açılmag üzredür gün geldügince gonce etfâlî
- 2 Ser-â-ser şimdi evrâk-ı çemen âyât-ı rahmetdür
Açıldı mushaf-ı gül bülbülün ferhundedür fâlî
- 3 Belâ-yı 'ışk-ı yârün ser-be-ser tafsîli müşkildür
Velî hasretle cân virmekdür ol tafsîlün icmâlî
- 4 Iraklardan gelen âb-ı serây-ı husrevân-âsâ
Felek cây-ı dilüm geh pest ider gâhî kılur 'âlî
- 5 Mey-i nâbı yetişdür Hâletî'ye sâkiyâ zîrâ
Gubâr-ı gam götürmez tekye-gâh-ı 'ışkun âbdâlî

831

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Sâkiyâ sun bana nüh-kâse-i mînâ-fâmı
Herkesün gussasına göre virürsin câmı
- 2 Defter-i 'ömrüme ümmîd iderin kilik-i kader
Yazmaya firkat-i yâr ile geçen eyyâmı
- 3 Oldı ol şâh-süvârün eli gâyet de süvâr
Dökmege hûn-ı dil-i 'âşık-ı bî-ârâmı
- 4 Halka-i çeşmini bend eylese cân riştesine

- Bulamaz dil yine ol kebge münâsib dâmı
 5 Rüstem-i gamzesi isterse eger kâdir olur
 Kendü tîgiyle helâk eylemege Behrâm'ı
 6 Terk-i ser 'ışka ser-âgâz olıcak Hâletiyâ
 Var kıyâs eyle ki anun nic' olur encâmı

832

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Zenahdânından el çekdüm görünce nâf-ı cânânı
 Meded kim çâhdan çâha düşürdüm Yûsuf-ı cânı
 2 Toyarlar hep görenler vefret-i âb-ı sirişkinden
 Eger gelse hayâl-i 'âşika çâh-ı zenahdânı
 3 Gül-i sad-berg sanman görinenler sahn-ı gül-şende
 Hadeng-i hârla kat kat dökülmüş bülbülün kanı
 4 Benüm gibi urur âh ile âteş levh-i ta'lîme
 Debistân-ı gamun kâbil koyan tıfl-ı sebak-h'vânı
 5 Dil-i şeydâ senün bir dest ü pâ-beste şikârundur
 Anı öldürmek istersen ne lâzım çîn-i pîşânî
 6 Mahabbet ehlini giryân ider ebrûlarun her gün
 İki ebr-i siyâhdur yagdurur elbette bârânı
 7 Dil-i şûrîdenün kimse pey-â-pey gamların bilmez
 Hisâba almag olmaz Hâletî emvâc-ı 'ummânı

833

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Okın çekseydi dil-ber bâri kalsun diyü peykânı
 Mukarrerdür sarılmak ehl-i 'ışkun rişte-i cânı
 2 Mahabbet ehlini gördükçe elbette lebin dişler
 Tuyurmaz hâsılı la'linde olan zahm-ı dendânı
 3 Gelüp sen ey sabâ kûy-ı nigâra hâk-rûb olma
 Niçündür ya mahabbet ehlinün cârûb-ı müjgânı
 4 Egerçi pâymâl-i hayl-i gam bir mûrum ammâ kim
 Dehânun hâteminsüz istemem mülk-i Süleymân'ı
 5 Sözin bilmez niçe dîn u denîye iltifâtun var
 Yanundan dîr iderken Hâletî-veş bir sühan-dânı

834

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 N' için 'uşşâkına cây oldı dirdüm beyt-i ahzânı
Meger kim şâhid-i bâzâr imiş ol Yûsuf-ı sâni
- 2 Nazîr olmazdı hergiz rûy-ı âteş-tâb-ı cânâna
Eger kim olmasa her meclisün şem'-i fûrûzânı
- 3 Girîbânım sirişk-i çeşm ile âlûde olmazdı
O şûh-ı 'işve-engîzün eger pâk olsa dâmânı
- 4 Dem-â-dem gayr ile dest ü girîbân olmadan yegdür
O yârün dest-i 'ışkundan halâs itmek girîbânı
- 5 Sirişküm lâle-gün itdi vücûdum gark-ı hûn itdi
Beni gâyet zebûn itdi o şûhun derd-i hicrânı
- 6 Getürsek kuvveti bâzûya bir şeb Hâletî biz de
Muhassal bezm-i meyde yıksak ol serv-i hırâmânı

835

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Eger kim bezm-i meyde girye kılsa çeşm-i fettânı
İder peykânlu her bir katresi bir tîr-i müjgânı
- 2 Eger öldürmede ihmâl iderse 'âşıkın bir dem
Ayagina düşer elbette zülf-i 'anber-efşânı
- 3 Gam âbdâlin komaz pîr-i mahabbet tekye-i 'ışka
Libâsın lâle-veş al itmeyince dâgının kanı
- 4 Görenler gabgabı üstünde hâlin ol letâfetle
Sanurlar çâh içinden şimdi çıkdı mâh-ı Ken'ân'ı
- 5 Kerem kıl itme şâhum tavk-ı hicran ile fersûde
Sezâ-yı darbet-i şemşîrûn olan gerden-i cânı
- 6 Ne şehsin sen ki bâd-ı âh-ı halkun kabz u bastında
İdersin mefhar-i hüsn ile izhâr-ı Süleymân'ı
- 7 Dil-i dîvâne özler Hâletî bir kûh-ı 'uzlet kim
Anun hâr-ı ta'allukdan ola pâkize dâmânı

836

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Sâf idi gice gözlerümün eşk-i revânı
Benzer ki kebâb-ı cigerün kalmadı kanı
- 2 Şâhum benüm efsâne-i şehri oldugın ister
'Uşşâk-ı belâ-perverînün râz-ı nihânı

- 3 ‘Âşık ber-i vaslını ne vakt olsa taleb-kâr
Ol şûh-ı cihân dir dahı olmadı zamânı
4 Koyup beni bir mâha dahı bakdı dimişsin
Düşünse eger hayr ola ey Yûsuf-ı sâni
5 Gezdürse n’ola cânını her dem dil-i bîmâr
Bir dil-ber arar virmeg için yoluna anı
6 Mûdan ten-i pâkünde eser yok dinilürdi
Ol şûh-ı cihânun eger olmasa miyânı
7 Hâmende eger Hâletiyâ olmasa bir hâl
Düşmezdi anun ardına ebkâr-ı ma‘ânî

837

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 ‘Adû emer leb-i şekker-feşân-ı cânânı
Mahabbet ehli çekerler ‘azâb-ı rûhânî
2 Fezâ-yı ‘ışkı anup aglamak müfid olmaz
Bozulmaz âb-ı sirişk ile hatt-ı pîşânî
3 Metâ‘-ı sabrumı yâr aldı çâk idüp sînem
Benem o h’âce-i gam kim açıldı dükkânı
4 Görün hatâsını ‘ışk ehlinün ki âh iderek
Yüze çıkardılar o zülf-i ‘anber-efşânı
5 Görürse Hâletiyâ nakş-ı şâhid-i nazmum
Yolunda kıl kalemin hâk-rûb ider Mânî

838

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 İtmeyince çün hayâl ey şûh derdünden teni
Dimedün lutf ile bir gün göremez olduk seni
2 Buldı gönlüm ‘ışk ile hâssiyyet-i âhen-rübâ
Gelse günde bana bin nâvek anundur demreni
3 Başuma teng oldu ‘âlem mihnet-i hicrân ile
İndi sandum hayme-i dehrün ser-â-ser dâmını
4 Tûti-i pâkîze-güftâram velî dünyâ-yı dún
Zehr-i gam nûş itdürür her gâh söyletmez beni
5 Hep dil-i divânedendür çekdügün ey Hâletî
Özge gâfilsin ki yabânda ararsın düşmeni

839

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Hat-ı yâra felek teşbîh idince hırmen-i mâhı
Biraz esdi savurdu ehl-i 'ışkun sarsar-ı âhı
- 2 Gubâr-ı hâtırum kim 'arz iderdi ol şeh-i hüsne
Ayagı tozına göndermesem âh-ı seher-gâhı
- 3 Meger kim şu'le-i mey pertev-i şem'-i hidâyetdür
Getürdi 'âkıbet kûy-ı mugâna şeyh-i güm-râhı
- 4 O şühun hâli çokdur kûşe-i ebrû vü çeşminde
Komaz hâlî şikâra çıksa şehler her kemîn-gâhı
- 5 'Adem râhından özge râha sıgmaz cân-ı gam-perver
Çog olur Hâletî sultân-ı 'ışkun bâr u bengâhı

840

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Bir gün yakar elbette çıkup hırmen-i mâhı
Hiç yirde kalur mı güzelüm 'âşıkun âhı
- 2 Bir yirden ider nâleleri zümre-i 'uşşâk
Gûyâ kapusunda çalınur nevbet-i şâhî
- 3 Hâl-i ser-i ebrûsı alur gönlümi âhir
Reh-zen gibi kim bekleve dâ'im ser-i râhı
- 4 Revnak mı kalur gonce-i gül-zâr-ı cinânda
Gelse yanına bâg-ı gamun berg-i giyâhı
- 5 Tutmaz serini inse eger efser-i hurşîd
Şevk-i mey-i la'lünle atan çerhe külâhı
- 6 İtmiş ezeli Hâletiyâ dest-i 'inâyet
Her bir nefesün dürc-i dür-i feyz-i İlâhî

841

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Eyler teni sûzân dilimün şu'le-i âhı
Pîrâhen-i fânûs yanar şem' ile gâhî
- 2 Piçide diyü kimse pesend itmedi bizden
Ol Kûh-ken'ün derd çeküp açduğı râhı
- 3 Murg-ı ser-i Kays'un per ü bâline degişdük
Ol şehleri başdan çıkaran per-i külâhı
- 4 Zannum budur âhû-yı Hoten düşde de görmez

- Ol çeşm-i siyeh-kârdaki tarz-ı nigâhı
 5 Olsak n'ola biz Hâletiyâ hâk ile hem-ser
 Gam şûresinün böyle çıkar berg-i giyâhı

842

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Getür âyîne-i 'âlem-nümâ-yı câm-ı sahbâyı
 Benüm de sâkiyâ görsün gözüm bir pâre dünyâyı
 2 Gözün şeh-bâzdur cânâ saçun dâm-ı belâ olmuş
 Şikâr itmekdesin murg-ı dil-i a'lâ vü ednâyı
 3 N'ola mest olmayınca gitmese mey-hâneden rindân
 Başında 'aklı olan kor mı öyle cây-ı zîbâyı
 4 İdersin halka halka saçların taraf 'izârunda
 Komazsın halkasuz bir dem ser-i zencîr-i sevdâyı
 5 Ser-i zülfini mahrûm eyliyen seyr-i cemâlinden
 Anar mı hiç başıyla oynayan 'uşşâk-ı şeydâyı
 6 Getürdüp kûyına hem âb-ı rûyum hem gözüm yaşın
 Sikender gibi katdı birbirine iki deryâyı
 7 Marîz-i derd-i 'ışk-ı yâra şîşeyle 'ilâc olmaz
 Dil-i âşüfte-hâtır n'eyesün bu çerh-i mînâyı
 8 Benem kim Hâletî hem-kâre-i Mansûr-ı Hallâc'am
 Çeker yokdur cihânda şimdi hiç ben çekdüğüm yayı

843

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Kosa ahvâlini 'arz itmege 'uşşâk-ı rüsvâyı
 Ne var ol lebleri 'Îsâ biraz söyletse mevtâyı
 2 Gönül âyînesin mir'ât-ı İskender'le bir tutmam
 Derûnumdan çıkardum şimdi ben zîrâ ki dünyâyı
 3 Eger ey gird-bâd-ı deşt hayra girmek istersen
 Nisâr eyle mezâr-ı Kays'a gird-i kûy-ı Leylâ'yı
 4 Visâle şehd-i nâb ü firkate âteş dinür zîrâ
 Mahabbet her ne hâl olsa yakar 'uşşâk-ı şeydâyı
 5 Komaz bir dem elinden bâd-bîzin seyre gitdükçe
 İder gûyâ fûrûzân âteş-i ruhsâr-ı zîbâyı
 6 Terâzûdan iner bir sîm-sîmâ dil-rübâ olsa
 O sanduk görmeden ey Hâletî mihr-i dil-ârâyı

844

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Çıkarup taraf-ı destârundan ol zülf-i semen-sâyı
Irakdan bakdurursın gönlüne 'uşşâk-ı şeydâyı
- 2 Gönül âyînesin mir'ât-ı İskender'le bir tutmam
Derûnumdan çıkardum şimdi ben zîrâ ki dünyâyı
- 3 Belâ küncinde akan gözyaşı zâyî'dür ammâ kim
Görünce sabra yok çâre o mihr-i 'âlem-ârâyı
- 4 Dil-i şeydâ yine seng-i cünûnın itdi der-dâmen
Sakınsunlar bu mînâ-hâne-i çerh-i mu'allâyı
- 5 Komaz bir dem elinden bâd-bîzin seyre gitdükçe
İder gûyâ fûrûzân âteş-i ruhsâr-ı zîbâyı
- 6 Visâle şehd-i nâb ü firkate âteş dinür zîrâ
Mahabbet her ne hâl olsa yakar 'uşşâk-ı şeydâyı
- 7 Geçerdi nâvek-i âh-ı derûnı seng-i hârâdan
Çekeydi Kûh-ken ey Hâletî ben çekdügüm yayı

845

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Hançerle helâk itmege ben şâh-ı belâyı
Olmaz gam-ı gamzen gibi bî-bâk fedâyî
- 2 Bî-tâb ü tüvân oldu kanı rahş-ı ümîdüm
Göster ana bir fasl-ı çerâ-gâh-ı recâyı
- 3 Dûd-ı dil-i sûzânı ile ehl-i mahabbet
Bir hâle varur kim seçemez subh u mesâyı
- 4 Bir şûh ile düşdi ser ü kârüm ki ölürsem
Bâg-ı siteminden getirür nahl-i garâyı
- 5 Şâyeste budur Hâletiyâ ol şeh-i hüsnün
Seng-i dil-i hûbândan ola ferş-i serâyı

846

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

- 1 Gördükçe bâg-ı 'ışkda ben derd-mendüni
Gül-hîz-i şerm kılma nihâl-i bülendüni
- 2 Dil murgı zahm-ı hârün ile fahr ider müdâm
Ya sen ne sandun ey gül-i nev-reste kendüni
- 3 Güm-râh-ı 'ışkı yola komış bir sitâredür

- Az görme her şerâre-i sümme-i semendüni
 4 Murg-ı dil-i zebûnum ider ‘arz-ı inkisâr
 Gördükçe bâz-ı gamze-i müşkil-pesendüni
 5 Kebg-i fezâ-yı ‘ışk idügün bildi Hâletî
 Kim dinlediye kakhaha-i zehr-handüni

847

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Ol ki ‘ışkun âteşi sînemde sûzân eyledi
 Şem‘-i ruhsârın ol âteşden fûrûzân eyledi
 2 Derde mu‘tâd ol hemân yohsa tabîb-i rûzgâr
 Kangı bîmâr-ı belâ-yı ‘ışka dermân eyledi
 3 Kimse yok kim râh-ı gamda andan istimdâd idem
 Bâde-i ‘ışkun beni üftân ü hîzân eyledi
 4 Çün Zelîhâ bildi Yûsuf pâk-dâman olduğın
 Dâmeninden el çeküp çâk-i girîbân eyledi
 5 Mülk-i nazma Husrev’i ey Hâletî mîr eyliyen
 Ben süvâr-ı esb-i tab‘ı mîr-i mîrân eyledi

848

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Zamâne nahl-i ümmîdüm benüm bî-berg ü bâr itdi
 Çemen-zâr-ı emel fasl-ı hazânın âşikâr itdi
 2 Nice râhat yüzün görsün o devlet-mend-i ‘âlem kim
 Metâ‘-ı dehr-i fânî başına dünyâyı târ itdi
 3 Nevâ-sâz oldı dil murgı bu bâgun her nihâlinde
 Velî âhir mahabbet şâh-sârında karâr itdi
 4 Ne Leylâ kıldı ey şûh-ı cihân sen kıldugun cevri
 Ne hod ben itdügüm feryâdı Kays-ı dil-figâr itdi
 5 Dimişdüm yâra kim hergiz ta‘arruz itmeme agyâra
 Beni bu gayret-i bî-ihdiyârım şerm-sâr itdi
 6 Görünmezse n’ola ben pîr-i ‘ışka Hâletî hergiz
 Hat-ı yâri debîr-i sun‘ gâyet de gubâr itdi

849

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Ol ki şem‘-i ruh-ı dil-dârı fûrûzân itdi

- Hâne-i sabrumı ol şem‘ ile sûzân itdi
 2 Ey hoş ol şûh ki ‘âr eyler eger kim diseler
 Gonce yâdunla senün çâk-i girîbân itdi
 3 Çoklugın zahm-ı dilün gördi nemek-pâş-ı kazâ
 Dehen-i dil-beri leb-rîz-i nemek-dân itdi
 4 Târ u mâr olduğın ol zülf sabâdan bilmen
 Eser-i sohbet-i dil anı perîşân itdi
 5 Habbezâ sûz-ı mahabbet ki derûn-ı ‘âşık
 Ana âh-ı şerer-âlûdı gül-efşân itdi
 6 Dâne-i hâl-i ruh-ı yârdan ayrı düşürüp
 Beni dihkân-ı felek hâk ile yek-sân itdi
 7 Gice meclis şu kadar germ idi kim Hâletiyâ
 Çeşm-i dil-dâr bile girye-i mestân itdi

850

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Oldı dil me’yûs-ı sıhhat çeşm-i bîmârun gibi
 Düşdi başı kaydına zülf-i siyeh-kârun gibi
 2 Tûti-i dil ol dehân-ı tenge nâzırdur müdâm
 Gördi zîrâ anda şeker-pâre güftârun gibi
 3 Gelmedi zannum budur gelmez de ey şûh-ı cihân
 Kâr-gâh-ı sihre hiç gîsû-yı mekkârun gibi
 4 Katre-i eşkinden eylerdi dem-â-dem şeb-nemin
 Bulsa bir gül ‘andelîb-i bâg-ı ruhsârun gibi
 5 Taht-ı hüsne geçdüginde ben degül miydüm turan
 Pîş-gâh-ı hizmetünde nakş-ı dîvârun gibi
 6 Hasretünle şimdi bir hâletdeyüm kim rûz u şeb
 Gözlerüm hergiz yumulmaz baht-ı bîdârun gibi
 7 Zülf-i yâra dil virür ‘ışk ehli gâlib Hâletî
 Bu vasiyyet anlara Mansûr-ı ber-dârun gibi

851

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 ‘Âşık ki cân virür göricek la‘l-i yârini
 Benzer şu rinde kim kadehe koydı varını
 2 Bezm-i cihânda dürd-i belâ nûş ider gönül
 Evvel gelenler içdi mey-i hoş-güvârını

- 3 Olmazdı tâziyâneye muhtâc esb-i yâr
Bilseydi ‘âşıkun elem-i intizârını
- 4 Gelmez dimâga râyihâ-i ‘anber-i ümîd
Gezsek ölünce bahr-i mahabbet kenârını
- 5 Yâ Rab alma cânımı Ferhâd-veş benüm
Deşt-i gam itmeyince recâ kûh-sârını
- 6 Çün gördi bâr-ı keşti-i dilden şikâyetüm
Kaldurdu yâr lenger-i sabr u karârını
- 7 Ey Hâletî dil âyinesi zeng-i hurdedür
Ol şûh görse de tuyamaz inkisârını

852

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Dile endûh-ı ‘âlem viridi şol denlü elem şimdi
Gubâr-ı hatt-ı dil-ber itmez oldu def‘-i gam şimdi
- 2 Olup güncişk-i deyrün âşiyânı evc-i rif‘atde
Kalur pâ-beste-i bend-i belâ murg-ı Harem şimdi
- 3 Meger öykünmek ister gamze-i çeşm-i civânâna
Niyâmından dem-â-dem taşradur tîg-i sitem şimdi
- 4 Olup dermânde erbâb-ı riyânun seng-i ta‘nından
Eliyle câmin eylerdi şikeste olsa Cem şimdi
- 5 Vücûd iklîmine ma‘mûre diyü geldüm ammâ kim
Gözümde uçar oldu cugd-ı sahrâ-yı ‘adem şimdi
- 6 Gice tâ subha dek künc-i gamında eyledüm nâle
İnanmaz gerçi ol şûh-ı cefâ-pîşe disem şimdi
- 7 Ezelden Hâletî sayd-ı mahabbetsin ne dir a‘dâ
Çıkarsan taşra vâdî-i belâdan bir kadem şimdi

853

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Ruhında sanma yir yir hatt-ı müşkîn âşikâr oldu
Kitâb-ı hüsninün kalmışlarıdır der-kenâr oldu
- 2 Senün mecnûn-ı ‘ışkun mansıb-ı şâhîye reşk itmez
Seg-i kûyun sıfâlin başa aldı tâc-dâr oldu
- 3 Sadefdür tâ ezelden bahr-i ‘ışka çeşm-i giryânun
O şâhun tâli‘inden dürri ammâ şâh-vâr oldu
- 4 ‘Aceb mi zâhir olsa üft ü hîz-i şu‘le-i âhum

- Şeb-i firkat uzandı şem‘-i cânân pâ-y-dâr oldu
 5 O şuhun va‘de-i ferdâsına dil-besteyem dâ‘im
 Şeb-i hicrânımın pâ-yânı rûz-ı intizâr oldu
 6 Yine ey Hâletî hâmem benüm genc-i tabî‘atden
 ‘Arûs-ı bikr-i mazmûn üstine gevher-nisâr oldu

854

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Derd-i hicr-i yâr ile sabr u karârum kalmadı
 Âhdan gayrı benüm ‘ışk içre kârum kalmadı
 2 Bâde-i hûn-ı dilüm sâkî-sıfat ‘arz eylerüm
 Tâ diyince gamze-i mesti humârum kalmadı
 3 Dûr idüp devrân beni ol nev-bahâr-ı hüsnden
 Bir giyâh-ı huşke döndüm i‘tibârum kalmadı
 4 Mest-i ‘ışkumdur diyü ben zârı ta‘rîf itdi yâr
 Pâyına düşdüm hemân-dem ihtiyârum kalmadı
 5 Bûy-ı zülfin Hâletî aldum hayâlinden tamâm
 Makdem-i bâd-ı sabâya intizârum kalmadı

855

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Kaçan agyâr ile seyre çıkar dirlerse cânânı
 Ser-i kûyın sular ‘ışk ehlinün eşk-i firâvânı
 2 Mahabbet ehlini giryân ider ebrûlarun her gün
 İki ebr-i siyehdür yagdurur elbette bârânı
 3 Düşüp hâke ber-â-ber olması cânâ mukarrerdür
 Eger kim üstür-i gerdûna ursan bâr-ı hicrânı
 4 Senün vâsf-ı cemâlün bulmayup rûz-ı kıyâmetde
 Felekler tayy iderler defter-i gerdûn-ı gerdânı
 5 Nice cem‘ eylesün ‘âşıklarun kalb-i perîşânın
 Bilürsin zülf-i yârün bulmıyor başına dermânı
 6 Gubâr-ı gam eger böyle gelürse Hâletî her dem
 Senün tab‘un degül pâ-der-gil eyler âb-ı hayvânı

856

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Âşûb-cihânlık hat-ı müşkînüne kaldı

- Gîsûların ol şûh-ı cihân boynına aldı
 2 Seyr eyleyicek tîzligin gamze-i yârün
 Hurşîd-i felek tîgini yirden yire çaldı
 3 Her bir kulunı eyledi bir hidmete ta'yîn
 Ben 'âşık-ı âvâreyi bahr-i gama saldı
 4 Gark eyler imiş âdemi deryâ-yı mahabbet
 'Âşık anı gûş eyleyicek fikrete taldı
 5 Dirler bana kim zülfine gönlün niye virdün
 Ya n'eyliyeyin gamzeleri cânımı aldı
 6 Her nîk ü bedi bir görür olsa 'aceb olmaz
 Nakkâd-ı felek Hâletiyâ hayli kocaldı

857

Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

- 1 Akl ile fikri gamzesi aldı
 Kâkül-i yâra hâtırum kaldı
 2 Her kulın kıldı bir yana irsâl
 Dil-i şeydâyı firKate saldı
 3 Ceyş-i ârâma fikr-i gamzeleri
 Mülk-i dilde 'aceb kılıç çaldı
 4 Bir yalın yüzlü hûb idi kılıcı
 Anı ol yâr yanına aldı
 5 İtmege Hâletî o dürri kenâr
 Niçe kez bahr-i fikrete taldı

858

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Od yanar başumda gamdan sabra tâkat kalmadı
 Bûriyâlar yakmaga ol şâha hâcet kalmadı
 2 Ceyş-i sultân-ı gama yir yok güzer-gâh olmaduk
 'Arsa-i 'âlemde bir künc-i ferâgat kalmadı
 3 Kesret-i bârân-ı gamdan oldı bu gül-şen harâb
 Mîve-i ümmîdi gâyet bozdı lezzet kalmadı
 4 Ser-be-ser geşt eylesen bu deşti ey dil gördüğün
 Tâbiş-i hurşîd-i gamdur zıll-i râhat kalmadı
 5 Küşti-gîr-i merg degseydi gelür arkam yire
 Haste-i derd ü gam oldum bende kuvvet kalmadı

- 6 Korkum oldur kim hadeng-i gamzesi yir bulmaya
Murg-ı câna gelmedük tîr-i melâmet kalmadı
- 7 Düşdiler gibi girüp bir bir şihâbun şekline
Hâletî göklerde hiç necm-i sa'âdet kalmadı

859

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Vücûd-ı nâ-tüvânun zerd olup gamdan tebâh oldu
Sipihrûn hırmeninden hâsılum bir dâne kâh oldu
- 2 Cihânı rûşen eyler gice geh ki şu'le-i âhum
Sanurlar bilmeyen hem-sâyeler kim subh-gâh oldu
- 3 O gamzeyle olup mümtâzı dil-ber hayl-i hûbânun
Melâhat mülkine tîg-i cihân-gîriyle şâh oldu
- 4 Togarken bedr sen de bir taraftan 'arz-ı hüsn itdün
Ne cânibden gelendür meh diyü çok iştibâh oldu
- 5 Olup gencîne-i vasl-ı nigâra Hâletî vâsıl
Gedâ-yı 'ışk olanlar gayret-i erbâb-ı câh oldu

860

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Az görme mübtelâ-yı gamun bâd-ı âhını
Hâke düşürdi ol niçe şâhun külâhını
- 2 Ey pîr-i mey-kede nazar it şol gedâya kim
Bir câma satdı niçe Cem'un bâr-gâhını
- 3 Âheng-i milket-i 'adem itmişdi cân velî
Geldi yetişdi bûs-ı lebün aldı râhını
- 4 Da'vâ-yı 'ışk iden kişiler âh u zâr ile
Her kanda olsa dinledür âhir güvâhını
- 5 Gâm çekme Hâletî uzanursa şeb-i firâk
Görmüş mi vardur ol gicenün subh-gâhını

861

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Fezâ-yı 'ışk olup ol şeh-süvârun atı oynadı
Urur her bir şerâr-ı na'l-i esbi câna bin dâğı
- 2 Gönül zehr-âb-ı gam nûş itdüğün dil-dârdan bilme
Olupdur ol rakîb-i rû-siyâhun yüzünün ağı

- 3 Şu ser-bâz-ı mahabbetdür dil-i dîvâne kim evvel
O dikdi âh-ı dilden kal'a-i gerdûna sancığı
- 4 Dilâ Mansûr-veş pâk ol gam-ı cânân ile hâk ol
Yolunda ihtiyâr eyle asılmağı basılmağı
- 5 Kimin haste kimin dîvâne görmiş gibi 'uşşâkun
Dimiş ey Hâletî dil-ber yog ancak bunların sağı

862

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Geh güler yüz gösterürsin verd-i ra'nâlar gibi
Ser-keş olursın gehî serv-i dil-ârâlar gibi
- 2 İttifâk ile içerler kanını 'âşıklarun
İki gamze iki rind-i bâde-peymâlar gibi
- 3 Merhamet kopmaz dilinden dil-berün âhum görüp
Tîşe te'sîr itmeyen şol seng-i hârâlar gibi
- 4 Bir taraftan seyl-i eşk ü bir taraftan bâd-ı âh
Bu dil-i şeydâ n'ola cûş itse deryâlar gibi
- 5 Çeşm-i 'âşıkdan ki olur yâr nâ-peydâ olur
Ol rakîb-i dîv-sîret anı peydâlar gibi
- 6 Olma seyl-âb-ı cefâsından sipihrün münfa'il
Seyl-i mihnet yagsa ol hâmûş deryâlâr gibi
- 7 Şimdi bildüm Hâletî ol la'l-i şekker-bâr-ı yâr
Söyledürmiş âdemi tûtî-i gûyâlar gibi

863

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Bahtımı hufte kılup çeşmümi bîdâr itdi
Her ne itdiyse hep ol gamze-i sehâr itdi
- 2 Göricek hâne-i çeşmümde hayâl-i yâri
Yetişüp dest-i ecel kapuyı dîvâr itdi
- 3 Mîve-i vasl-ı ümîdine düşürdi devrân
Yine bir olmayacak derde giriftâr itdi
- 4 Şöyle hûn-hârdur ol yâr ki kûyında bugün
Boynı baglu kulunam diyeni ber-dâr itdi
- 5 Kiminün cânına kâr eyledi 'ışkun cânâ
Kimini bu dil-i şeydâ gibi bî-kâr itdi
- 6 Virürüm hastelere şerbet-i vaslum diyeli

- Ol tabîb-i dil ü cân ‘âlemi bîmâr itdi
 7 Aksa seyl-âb-ı sirişküm n’ola hûn-âlûde
 ‘Asker-i gamla gönül sîne de peygâr itdi
 8 Saların dirdi seni Hâletiyâ hicrâna
 Didügin ‘âkıbet ol şûh-ı sitem-kâr itdi

864

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Eyledi esrâr-ı hattun gerçi kim hayrân beni
 Yine ammâ hicr ile güldürmiyor devrân beni
 2 Eylese cânâ gam-ı la‘l-i lebün bî-hûş eger
 H^vâb-ı nûşîn üzre zann eyler gören yârân beni
 3 Künc-i firkatde görünmez oldı cismüm za‘fdan
 Merhamet eylerdi görse ol şeh-i hûbân beni
 4 Ölicez seng-i mezârum üzre nâmum yazmanuz
 Korkarın zîrâ okıyup unuda cânân beni
 5 Kûşe-i gamda görenler la‘l-i dil-berden cüdâ
 Sandılar ey Hâletî bir sûret-i bî-cân beni

865

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Tenhâ diyü dil hâk-i der-i dil-bere düşdi
 Agyâr gelüp gördi yüzüm yirlere düşdi
 2 La‘linden olup gamze-i hûn-rîzine mâ’il
 Cândan usanup haste gönül hançere düşdi
 3 Esbâb-ı safâ kısmet olundukda ezelde
 Ol çihre sana âyine İskender’e düşdi
 4 Agyâr der-âgûş ideli h^vâb-gehünde
 Bîmâr-ı gamun mihnet ile pistere düşdi
 5 Başlarsa n’ola Hâleti’ye cevr ü cefâya
 Bilmezlig ile dâg-ı gamın kestere düşdi

866

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Şol haste-hâl kim gam-ı ‘ışkunla zâr idi
 Dârû-yı vaslı yok dimeseydün ne var idi
 2 Vaslun metâ‘ın aldı ise nakd-i cân-ı dil

- Ey kebg-i nâz hakk bu ki yavuz şikâr idi
 3 Hûbân-ı şehr mülk-i dili gâret itdiler
 Ammâ ki ‘aklumı alan ol şeh-süvâr idi
 4 Şimdi o yolu kesdi harâmî gözün senün
 Ser-menzil-i visâlde bir reh-güzâr idi
 5 Ol dem kanı ki Hâletiyâ leblerin açup
 Kârum hemîşe nûş-ı leb-i hoş-güvâr idi

867

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Esîr-i ‘ışkuna şemşîr-i gamzenden emân yok mı
 Halâs olmuş elünden ey perî dünyâda cân yok mı
 2 Kaşunla kirpigün göster şikâr eyle gönül murgın
 Turursın yohsa yanunda senün tîr ü kemân yok mı
 3 Gehî ta‘n-ı ‘adû gam-gîn ider geh mihnet-i firkat
 Dil-i ‘âşık ferah-nâk olacak hiç bir zamân yok mı
 4 Dimek kim devr-i gül geçdi zamân-ı ergavân gitdi
 Gül-i sâgar bulunmaz mı şarâb-ı ergavân yok mı
 5 Nigâr-ı çîn-i zülfinden güzâr itdük o yirlerde
 Dil-i güm-geştemüzden ey sabâ hiç bir nişân yok mı
 6 Sakınmazsun cemâlün tünd-bâd-ı âh-ı ‘âşıkdan
 Bahâr-ı gül-şen-i hûbîye dünyâda hazân yok mı
 7 ‘Aceb mi Hâletî çıkmak dilerse çerhe efgânum
 Duhân-ı âhdan yanunca kat kat nerd-bân yok mı

868

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün

- 1 Niçe bir yüklenelüm bâr-ı gam-ı agyârı
 Gamı çünkim çekerüz yârün olaydı bâri
 2 Nakd-i câna alalum vaslı metâ‘ın yârün
 Şem‘ ü pervâne gibi germ idelüm bâzârı
 3 Saçumun târları mâr olur ‘uşşâka diyü
 Her zamân korkudur ol yâr dil-i bîmârı
 4 ‘İşkuna rûz-ı ezelden gönül ikrâr itdi
 Şimdi hiç fâ‘ide itsün mi anun inkârı
 5 N’ola aglarsa gönül agla didükçe dil-ber
 Hâletî şâhların hükmi gerekdür cârî

869

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Dil sûz-ı 'ışk ile eridüp bagrı yağını
Şevk-i ruhunla subha çıkarur çerâgını
- 2 Regler degül tenümde resendür taraf taraf
Kurdı fezâ-yı dilde şeh-i gam otagını
- 3 Dil murgı dâm-ı halka-i zülfinde virdi cân
Görsün o gamze-kâr dahı yüzi agını
- 4 Sahn-ı harîm-i bâg-ı cemâle bakar diyü
Açdurmaz oldu revzen-i çeşmün kapagını
- 5 Çokdan alurdu Hâletiyâ cânumuz gumûm
Sâkî-i bezm basmasa muhkem ayagını

870

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Gam-ı devrân ile mir'ât-ı tab'um pür-gubâr oldu
Murâdum 'arz-ı dîdâr itmedi çok rûzgâr oldu
- 2 Kodı gitdi beni ol serv-i nâzum künc-i firkatde
Dahı dür olmadan gözden sirişküm cüy-bâr oldu
- 3 Görüp hurşîd-i rûyun kalmadı hiç sabr u ârâmum
Açıldı gonçe-veş râz-ı nihânüm âşikâr oldu
- 4 Yirine geldi yellerle eyâ mihr-i cihân-tâbum
Gam-ı zülfünle şol kim zerre-âsâ bî-karâr oldu
- 5 Kim açardı eger kim bir olaydı Hâletî derdüm
Nigârüm cevre mâ'il düşmen ise bî-şümâr oldu

871

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Leked-kûb-ı gam-ı lutfun dil-i şeydâya degmez mi
Tarîk içre benüm de pâyuma bir pâyeye degmez mi
- 2 Ne var çeşm-i 'inâyet birle gâhî bir nigâh itsen
Bu gül-şende gönül bir nergis-i şehläya degmez mi
- 3 'Aceb ol kaddi şimşâdum işitmez mi ki feryâdum
Figânı bülbülün gûş-ı gül-i ra'nâyâ degmez mi
- 4 Yıkılmaz mı sipihrün âsyâbı seyl-i eşkünden
O yıkmışdur beni nevbet dil-i şeydâya degmez mi
- 5 Bize dünyâ metâ'ından n'ola bir hisse degmezse

Metâ‘-ı nazmumuz ey Hâletî dünyâya degmez mi

872

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Kıyâm-ı kâmet-i yâri görüp çok âh u zâr oldu
Kıyâmet kopdı gûyâ gizlü işler âşikâr oldu
- 2 Dil-i şeydâya lâzım geldi ‘ışkın ber-taraf kılmak
Çün ol şûh-ı cefâ-pîşe ‘adûya der-kenâr oldu
- 3 Cihânı tutdı a‘dâ oldu dûd-ı âh-ı dil peydâ
Bana ‘ışkun gamıyla dâr-ı dünyâ teng ü târ oldu
- 4 Gedâ-yı âstânun mansıb-ı şâhîye reşk itmez
Seg-i kûyun sıfâlin başa aldı tâc-dâr oldu
- 5 Alup gönlin gam-ı hicrân ile pîr itdi bir âfet
‘Aceb mi Hâletî âh eylese bî-ihdiyâr oldu

873

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Dil-i dîvâne olup derd ü gamun mu‘tâdı
Şimdi hiç hâtıruma gelmez olupdur şâdı
- 2 Bulmayup yârini her cânibe çalındı gönül
Tutsa dünyâyı ceres gibi n’ola feryâdı
- 3 Dil-i dîvâneni âbâd iderin dirse o yâr
İ‘timâd itme ki yokdur sözünün bünyâdı
- 4 Murg-ı cân saydı için hîle ider aldanma
Hyâb-ı nâz içre görürsen o gözi sayyâdı
- 5 Âb-ı hayvân akıdur hâme ana Hâletiyâ
Reh-i tab‘ içre kaçan tab‘um açâ bir vâdî

874

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Sorsalar bilmezlenür o şûh-ı bî-pervâ beni
Bilmiş olsun öldürür âhir bu istignâ beni
- 2 Sînemün dâğı görünmez oldu yaşumdan hele
Şimdilik âh u figânumdur iden rüsvâ beni
- 3 Hâk-i râhından yüzüm dâ’im gubâr-âlûdedür
Bilmese tan mı görünce ol perî-sîmâ beni
- 4 Gâh hatt-ı yâra meyl eyler gehî ebrûsına

- Bir belâya ugradur âhir dil-i şeydâ beni
 5 Hâletî-veş kand-i la'lünden şehâ hâmûş iken
 Kıldı mir'ât-ı ruhun bir tûti-i gûyâ beni

875

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

- 1 Bilürdi hattı başdan târ-ı zülf-i dil-rübâ çıkdı
 Görün baht-ı siyâhum her taraftan bir belâ çıkdı
 2 Koyup kûyunda 'âşık cânını terk itdi dünyâyı
 Nesi var ise ol üftâdenün âhir sana çıkdı
 3 Rakîbe urdı dil-ber ben tururken bir dil-dûzı
 Yine destinde ol ebrû-kemânun bir hatâ çıkdı
 4 Biribirine tokundı meger peykânların cânâ
 Ten-i pür-zahma tîrün irişince bir sadâ çıkdı
 5 Bilürdi tûti-i cân 'âlem-i ervâhdan yâri
 Görüp la'l-i şeker-handin cihânda âşnâ çıkdı
 6 Urunca tîşe-i cevr ü cefâsın sîneye dil-ber
 Harâb-âbâd-ı dilden 'ışk dirler bir binâ çıkdı
 7 Der-i devlet-me'âbından vefâ ümmîdin eylerdüm
 Velî ol âfet-i devr-i zamânun bî-vefâ çıkdı
 8 Mahabbet n'idügin bilmez geçerdî Hâletî ammâ
 Benüm gibi o da bir şîve-kâra mübtelâ çıkdı

876

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Korkutma cevr-i dil-ber ile ey 'adû beni
 Ben cevrini vefâ bilürin bilmezsin seni
 2 Cây itdi künc-i sînedede gencîne-i gamun
 Olsa 'aceb mi 'ışkun ile gönlümüz ganî
 3 Çak cânâ geçdi tîşe-i cevr ü cefâ-yı yâr
 Çok geçmeden yıkar göresin hâne-i teni
 4 Ten hânesinde n'ola hevâlansa zahm-ı dil
 Tîrün gelince her yana açıldı revzeni
 5 Hammâma girdi düşmen ile Hâletî o yâr
 Eylersem ihtiyâr n'ola künc-i külheni

877

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Zülfün işidüp nâfe-i Tâtâr bozuldı
Rûyun göricek sûret-i dîvâr bozuldı
- 2 Bir genc açılur sandılar erbâb-ı harâbât
Şol vakt ki mühr-i hum-ı hammâr bozuldı
- 3 Ol kâkül-i dil-keş olup âhumla perîşân
Tedbîr ile bir 'asker-i cerrâr bozuldı
- 4 Görmüş gibi cânâ nazarun sîm-i sirişke
Reşk itdi ana şöyle ki dînâr bozuldı
- 5 Kûyında bugün satılır iken dil-i 'âşık
Düşmen çıka geldi yine bâzâr bozuldı
- 6 Cân nakdini sînemde sanup el kodı ammâ
Bulmayıcak ol turre-i tarrâr bozuldı
- 7 Ben husrev-i mülk-i sühana gördi nazar yok
Dîvânımız ey Hâleti-i zâr bozuldı

878

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Çerâg-ı hüsnine pervâne-veş yakdı dil-i zârı
Yine ol Yûsuf-ı sâni 'aceb germ itdi bâzârı
- 2 Dimiş kim rûy-ı 'âşık seyl-i eşke pâymâl olsun
Mahabbet şâhı fermânın bu yüzden eylemiş cârî
- 3 Dem-â-dem cân u ten peykânı üzre hınk ider âlûd
Ayırdı birbirinden geldi yârün tîg-i hûn-bârı
- 4 Eger kim rûz-ı haşr oldukda cânâ bulmak istersen
Şehîdân-ı mahabbet içre yokla ben dil-efgârı
- 5 Sühan gevherlerün alur satar yok Hâletî şimdi
Çıkarma sen dahı tâ çıkmayınca bir harîdârı

879

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Bilmem nic' olur kim göricek nakş-ı nigârı
Bilmezlig ile ortaya atdum dil-i zârı
- 2 Kaldurdu eliyle saçı târını yüzünden
San pençe-i hurşîd götürdi şeb-i târı

- 3 Altından anun ey dil-i şeydâ çıkamazsın
Yüklenme sakın bâr-ı gam-ı mihnet-i yâri
- 4 Bezminde eger zevrak-ı mey olmasa yârün
Görmezdi dil-i ‘âşık-ı ser-geşte kenârı
- 5 Kılmazdı bizi haste-dil ol nergis-i bîmâr
Anun marazı Hâletiyâ olmasa sârî

880

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

- 1 Döküldi kevkeb-i eşküm yire yaşum revân oldu
Kıyâmet günlerinden rûz-ı hicrün bir nişân oldu
- 2 ‘Înân-ı sabr u ârâmı elinden gitdi Mecnûn’un
Kaçan kim mahmil-i Leylâ’ya iller sâr-bân oldu
- 3 ‘Aceb mi hâr-ı hasret eylese sad pâre dâmânım
Ruhun gül-zârını seyr itmeyelden çok zamân oldu
- 4 Yiründen kopduğun ‘âşık görüp âh eylese cânâ
Görenler dir kıyâmet mi kopar ‘âlem duhân oldu
- 5 Yol itdi Hâletî seyl-i sirişküm rûy-ı zerdümde
O yârün Ka‘be-i kûyında ten zer-nâv-dân oldu

881

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

- 1 Kaddüne cânâ göz irmez ‘âlem-i bâlâ gibi
La‘l-i nâbun ‘âlem-i bâlâdaki ‘Îsâ gibi
- 2 İtme her hâşâki hem-ser kendüne ey nahl-i ter
Alçaga meyl itme sen de devlet-i dünyâ gibi
- 3 La‘l-i şîrînin eger itmek dilersen der-kenâr
Telh-kâm olmak gereksin sâgar-ı sahbâ gibi
- 4 Cennet-i kûyunda yaşum Selsebîl ırmagıdur
‘Aks-i kaddün didi çeşmümde gören Tûbâ gibi
- 5 Garka-i hûn-âb-ı hasretdür dil-i âşüfte-hâl
Görmez olaldan seni bu çeşm-i nâ-bînâ gibi
- 6 Öldürür ‘âşıkları hergiz Hudâ’dan havfı yok
Hod-perest olmaz cihânda ol büt-i ra‘nâ gibi
- 7 Ben ana ‘âşık dimem ey Hâletî ‘âlemde kim
Sevdüğine karşı söyler bülbül-i gûyâ gibi

882

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Ter düşmez idi çeşme-i çeşmümden ol perî
Olmasa 'işve gül-şeninün gonca-i teri
- 2 Yârün yüzini rûz-ı kıyâmetde görmeyem
Bir âh-ı serd idüp giderem tâb-ı mahşeri
- 3 Çok kimsenün benüm gibi hâlin kılur harâb
Hâke ber-â-ber eyledi bir niçe kişveri
- 4 Gam mürdesine bir nefes içre virür hayât
Ey rind-i bâde-nûş tehî görme sâgarı
- 5 Regler degül tenümde belâ murgı konmaga
Salmış bir iki şâh bu kalb-i sanevberî
- 6 Yârün hemîşe halka-begûşân-ı kûyına
Olur nevâle-i gamı bahş-ı Kalenderî
- 7 Sevdियse Hâletî seni ger eski 'aybdur
Redd eylemek revâ degül ol 'abd-i kemteri

883

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Zâhidâ dirsın şikest it sâgar u peymâneyi
Yohsa sen dîvâne mi sandun dil-i mestâneyi
- 2 Elden ol zülf-i girih-gîrin komak mümkün degül
N'eylesün ehl-i mahabbet sübha-i sad-dâneyi
- 3 Seng-dil dil-berlerün cevriyle efgâr oldı dil
Taşa tutdı gûyiyâ etfâl bir dîvâneyi
- 4 Anma halka vâ'izâ 'ışkıyla rüsvâ oldugum
Kimse zîrâ dinlemez meşhûr olan efsâneyi
- 5 Revnakı dünyânun ey dil tâze dil-berlerledür
'Âkil olan n'eylesün bir genci yok vîrâneyi
- 6 Gayret-i 'işret-geh-i Cemşîd ola ey Hâletî
Ol lebi mül eylese teşrîf eger gam-hâneyi

884

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hicr ile ser-geşteyem sabr u karârum kalmadı
N'eyleyüm ben 'aklı kim 'akl ile kârum kalmadı
- 2 Şöyle geldi gaflet üzreyken bana nâr-ı firâk

- Hânmânüm yakdı hep dâr u diyârüm kalmadı
 3 Baş açık yalın ayak gezsem beni ‘ayb eylemen
 Mest ü hem dîvâneyem nâmus u ‘ârüm kalmadı
 4 İstirâhat üzre zann eyler beni hem-sâyeler
 Za‘f ile bir hâle vardum âh u zârüm kalmadı
 5 Gitdi ol gül-berg-i ter ol mîve-i nahl-i hüner
 Bir dıraht-ı huşke döndüm berg ü bârum kalmadı
 6 Kabrinün başında olan taşa çün itdüm nigâh
 Taşa urdum başımı hiç ihtiyârüm kalmadı
 7 Ben bu derd ile cihânı geşt iderdüm Hâletî
 N’eyleyüm reftâra aslâ iktidârüm kalmadı

885

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Tûti-i dil şekker ister lîk dünyâ-yı denî
 Zehr-i gam nûş itdürür her gâh söyletmez beni
 2 Bunca müjgânıyla yârün n’eylesün erbâb-ı ‘ışk
 Hazret-i ‘Îsâ’ya hâ’il olıcak bir sûzeni
 3 Câme-i namûsunı âlûde eylersin sakın
 Yanuna ugratma cânâ düşmen-i ter-dâmeni
 4 Hançer-i gamzeyle eyler ‘âşık-ı zârın helâk
 Kılsa ol serv-i semen-sîmâ kabâsın sûsenî
 5 Bâde-i ‘ışk ile güller Hâletî mest oldılar
 Bezm-i gül-şende anunçün yakdılar pîrâheni

886

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

- 1 Şol kimse ki gönlin gam-ı cânâna düşürdi
 Dil hâtemini lücce-i ‘ummâna düşürdi
 2 Çevgân-ı ser-i zülfî idüp cismümi galtân
 Âhir beni ol çâh-ı zenahdâna düşürdi
 3 Üftâde kılupdur sana ‘âşıkları ol kim
 Pervâneleri şem‘-i şeb-istâna düşürdi
 4 Kûyında gice küşte bulundu niçe ‘âşık
 Herkes bu işi ol meh-i tâbâna düşürdi
 5 Çekdi ayagın öpmeg için bu dil-i şeydâ
 Ol şûh-ı cihânı gice mestâne düşürdi

- 6 Mümkin mi durur kim vara muhtâc ide gayra
Ol kim bizi bu ‘âlem-i imkâna düşürdi
- 7 ‘İşkıyla düşüp Hâletiyâ gurbete gönlüm
Hakkâ ki bu ebyâtı garîbâne düşürdi

887

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Kim gördi bizüm gördüğümüz cevr ü cefâyı
Taglar çekemez çekdüğümüz derd ü belâyı
- 2 Dûd-ı dil-i sûzânı ile ehl-i mahabbet
Bir hâle varur kim seçemez subh u mesâyı
- 3 Kasdı okunun câna idi gerçi ki evvel
Şimdi dil-i sevdâ-zedeye dikdi ‘asâyı
- 4 İrgürdi sabâ hâk-i rehün nergis-i bâga
Yokdur görececek gözlerümüz bâd-ı sabâyı
- 5 Peydâ olalı Hâletiyâ reşha-i câmun
Buldı yine gül-zâr-ı sühân neşv ü nemâyı

888

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Âh u efgân eylemezdüm bir dahı bülbül gibi
Hâr elinden dâmenün kurtarabilsem gül gibi
- 2 La‘line gül-bergi teşbîh eyleyüp ey ‘andelfb
Bir taraftan başumuz agrıtma sen de mül gibi
- 3 Ben hamîde-kadde gelmek va‘dini itmişdi yâr
Gözlerüm giryân olup yollarda kaldum pül gibi
- 4 Alamaz anı semend-i nâza olmayan süvâr
Cân turursa menzil-i ‘ışk içre bir ögdül gibi
- 5 Heyc degül eyâ o yârün gamzesi câdûsıdur
Hâletî ‘aklum perîşân eyliyen kâkül gibi

889

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 N’olaydı dil-ber olanun cefâsı nâdir olaydı
N’olaydı ‘âşık-ı üftâde sabra kâdir olaydı
- 2 Cefâsı tîgi ile eylemezdi sînemi sad-çâk
O şâha derd-i derûnum eger ki zâhir olaydı

- 3 Rakîbler çoğalup gitmede visâlse müşkil
Kim aglar idi dilâ derdümüz eger bir olaydı
- 4 Nigârı h^vâbda görmek safâ idi kişi ammâ
Eger uyandığı vaktin yanında hâzır olaydı
- 5 O yâra Hâletîyâ i'tikâdum ol durur kim ol
Komazdı kulagina ger sözün cevâhir olaydı

890

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Getürür pîr-i mugân ayagina yârânı
Cem-i devrândur ider sanki ayak dîvânı
- 2 Kimle istese der-i Ka'be-i vaslında güşâd
Komasun halka-i mergûl-ı abîr-efşânı
- 3 Bûsesin isteyene yâr satar istignâ
Baş virilmezse eger câna degişmez anı
- 4 Gönderüp nâme kaçan söylemege başlasa yâr
'Âşık-ı bî-dil ü dîvâne bulur 'unvânı
- 5 Zulmüne virdi rızâ kâkül-i kâfir-kîşün
Hâletî yok gibi gögsünde anun îmânı

891

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Her seher 'arşa çıkar âteş-i âhum şereri
Hazer it degmeye tâ kim sana bir gün zararı
- 2 Bûy-ı zülfün irişe tâ ki meşâmm-ı câna
Seherî bâd-ı sabâ geldi getürdi haberi
- 3 Çeşm-i yâra nice teşbîh oluna nergis-i bâg
Cânı yokdur ki ide ol güle egri nazarı
- 4 Seri tûb eyledi meydân-ı mahabbetde gönül
N'ola gelsün beri var ise kimün cân u seri
- 5 Cânı [hep] mahv-ı vücûd eyledi 'ışkunla sentün
Ancak anun görünür kaldı [انك ير] eseri

892

Mef'ûlü Mefâ'ilün Fe'ûlün

- 1 Bahr-i gamumun kemîn habâbı
Çıkısa deh ider bu nüh kıbâbı

- 2 Bismil-geh-i gamda olmamışdı
Murg-ı dilümün bu ıztırâbı
- 3 Deryâ-yı melâldür derûnum
Dil anda misâl-i murg-ı âbî
- 4 Yakma beni tâb-ı hasretünle
Ey rûy-ı zemînün âftâbı
- 5 Ser-gûş-ı ‘adûya olma mâ’il
Bil narh-ı girân la’l-i nâbı
- 6 Tahrîb-i diyâr-ı hâtır itme
An heybet-i şâh-ı kâmyâbı
- 7 Ol şâh ki dökdi hâk-i ‘acze
Âb-ı ruh-ı hasm-ı refte tâbı
- 8 Ol şâh ki oldı beyt-i lutfi
Mecmû‘a-i cûdun intihâbı
- 9 Hep mürşid-i câhıdur iden feyz
Baht-ı dil-i halka terk-i h‘âbı
- 10 Eyler emeli ser-â-ser ümmîd
Deryâlara döndürür serâbı
- 11 Yanında nedür ‘imâret itmek
Gönlüm gibi bir dih-i harâbı
- 12 Andurdi ‘adû-yı şark u garba
Tîg-i dü-ser-i Ebû Türâb’ı
- 13 Hakkâ ki görülmemişdi hergiz
Genc-i zaferün bu feth-i bâbı
- 14 Her kim ki görürse Hâletî dir
Nazm-ı şeh-i Müşteri-cenâbı
- 15 Şâyeste budur ki öyle şâhun
Hep ehl ola mazhar-ı hitâbı
- 16 Pây-ı kalemine oldı şimdi
Çünkim bu zemînün intisâbı
- 17 Görse anı rûy-mâl iderdi
Bin kerre Zahîr-i Fâryâbî
- 18 Kıl hıdmet-i devletinde yâ Rab
Gencûr-ı du‘â-yı müstecâbı
- 19 Her gâh ola rûy-ı tîg-i kahrı

Pür-cevher-i mâlikü'r-rikâbı

- 20 Tab'um ola bahr-i nazm-ı şâhun
Deryûze-i feyz ider sehâbı
- 21 Lutfiyla bu baht-ı köhne-sâlün
'Avd eylese kuvvet-i şehâbı

893

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Oldum hevâ-yı dest-res-i kâmdan berî
Kodum tabî'atine sipihr-i sitem-geri
- 2 Bârân-ı tîri olsa dile tan mı sâz-gâr
Kışt-i gamun hemîşe odur dâne-perveri
- 3 Gird-âb-ı gussa görse talar ihtiyârsuz
N'eyler kenârı bahr-i belânun şinâveri
- 4 Gitmez keder fütâde-i gark-âb-ı hicrden
Çak görmeyince huşk bu deryâ-yı ahdârı
- 5 Mestâne bezm-gâh ile dünyâyı mest ider
Hakkâ ki dâd-ı hakdur ana resm-i dil-berî
- 6 Göklerde Nesr-i Tâ'ir'i güncişke döndürür
Şeh-bâz-ı evc-i fikrünün âvâz-ı şeh-peri
- 7 Ey Hâletî tabakçe-i tab'undadır senün
Bâg-ı belâgatün yetişen mîve-i teri

894

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Cem' eyle bir yire dil-i ehl-i mahabbeti
Kıl deste deste gonçe-i gül-zâr-ı mihneti
- 2 Hiç derd-i serden olmadı bir gün berî o kim
Zîr-i ser itdi bâliş-i zer-kâr-ı devleti
- 3 Terkîb-i dehre katdı hakîmân-ı rûzgâr
Şâhân-ı efser-i Cem olan der-i himmeti
- 4 Zann itmesün gören bizi pîrân-ı mâh u sâl
Ham kıldı kaddümüz felegün bâr-ı mihneti
- 5 Tedbîr ü huzzem yolları heft-hvânlıdur
Deprendi 'âkılâne tutan râh-ı hayreti
- 6 Câ'iz ki ola ecr-i şehâdet halel-pezîr
Âh itme zîr-i tîg-i mahabbetde Hâletî

895

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

- 1 Sâki-i devrân nigûn gösterdi câm-ı 'işreti
Oldı ol demde perîşân encümün cem'ıyyeti
- 2 Tâlib-i mechûl-i mutlak olma bu vîrânedede
Bas ser-i gencîne-i teslîme pâ-yı himmeti
- 3 Sen taleb-kâr-ı idâm-ı cism-perversin velî
Nânunı destünden almakdur sipihrûn niyyeti
- 4 Sâgar-ı pür-bâde-i şevke nemek-rîz olmadur
Meclis-i rindânda anmak zâhid-i bed-hilkati
- 5 Niçe Sîmurg itmişümdür âşiyânundan remân
Gösterişde gerçi kim bir sa'veyem ey Hâletî

9. Metâli' ve Müfredât

1HARFÜ'L-ELİF

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

Gencîne mârdan gül ola hârdan cüdâ
Ol yâr hergiz olmaya agyârdan cüdâ

2

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

Olmaz ruh-ı dil-dâra ber-â-ber gül-i ra'nâ
Hengâme-i tezvîri kosun bülbül-i şeydâ

3

Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün

Gül-i hüsnünün reng ü bûyma şeydâ
Gerek ehl-i sûret gerek ehl-i ma'nâ

4

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Tutarmış pençe-i hurşîdi rûyunla senün hem-tâ
'Aceb mi çerh-i bed-mihrün elinden eylesek şekvâ

5

Müfte 'ilün Fâ 'ilün Müfte 'ilün Fâ 'ilün

Murg ile varur diyü nâme-i düşmen sana

Dûd-ı siyâhum olur ebr-i kebûter-rübâ

6

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

'Uşşâkı n'ola istemese ol gül-i ra'nâ
Şâm'un güli bülbülsüz olur ey dil-i şeydâ

7

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Lebinde sanma kim tebhâledür yir yir olan peydâ
Murassa'dur o şâhun câm-ı la'li ey dil-i şeydâ

8

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Kimden ola âh u feryâdun diyü sordun bana
Âh senden dil-berâ feryâd senden dil-berâ

9

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

İtse destârın siyeh-gâlib n'ola ehl-i riyâ
Her zamân dil-mürdeler mâtemde olmakdur revâ

10

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Eger yog ise zerün gelmez ol nigâr sana
Yüzün elüne alup varasın meger sen ana

11

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ol büt-i ra'nâyı göstermez 'adû-yı bed-likâ
Dîni ayrı kâfir itmez itdügin anun bana

12

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Başum hevâ-yı 'ışk ile pürdür gamunda dâ'imâ
Kıldı beni sevdâlarun dîvâne-i ser-der-hevâ

13

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ehl-i bezme irgürüp câm-ı şarâbı sâkiyâ
Cevher-i 'akla degiş la'l-i müzâbı sâkiyâ

14

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Gûş-ı güle gelse dehen-i gonçe-i ra'nâ
 Kendünden ider yası hemân bülbül-i şeydâ

15*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*
 Çekerüm bir haberün almaga bin dürlü belâ
 Hiç benüm derd-i dilümden haberün yok cânâ

16*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*
 Tûti-i cân bu kafesden şöyle bîzâr oldu kim
 Anı gûyâ idemez âyîne-i 'âlem-nümâ

17*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ûlün*
 Leb-i dil-ber ki olmaya hat-âver
 Odur ger var ise bî-dûd halvâ

18*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*
 Zulm idüp âhumı ırgürme benüm eflâke
 Atduğum ok yire düşmez sakın ey hûr-likâ

19*Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*
 Zülfün girihlerin yine çözdü nesîm-i subh
 Gûyâ ki çözdü misk yükin h'âce-i 'atâ

20*Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*
 Ellerin vâsf eyler ol kaddî çenârun dâ'imâ
 Görmedüm hiç 'andelîb-i dil gibi destân-serâ

HARFÜ'L-BÂ

21*Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*
 Rindân yanında olsa n'ola mu'teber şarâb
 Gam mülkini harâba viren âbdur ol âb

22

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Gâyet de düşkün itdi beni neş'e-i şarâb
 Döndüm şu kişvere ki ola âbdan harâb

23

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Yâra uruldugumçün idenler bana ‘itâb
İtmez mi ola kaşı kemânın görüp hicâb

24

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Fasl-1 güldür gül gibi destünde tut câm-1 şarâb
Âb-1 âteş-rengini bulmaz bu mevsim âb u tâb

25

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Nakd-i şevküm bî-nihâyet hâne-i cismüm harâb
Oldı gönülüm sanki bir vîrâne gerd-i genc-yâb

26

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Gül-şen-i ‘ışkında ol şühun olaldan ‘andelîb
Hârdan âzürdeyem bûy-1 vefâdan bî-nasîb

27*Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mef‘ûlü Fâ‘ilün*

‘Arz eyledükçe sûzumı derler hicâbdan
Gûyâ ki gülden âteşe karşı çıkar gül-âb

28*Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün*

Degmede düşmez benüm gibi belâ-keş ‘andelîb
Hârdan pür-zahm ola bûy-1 vefâdan bî-nasîb

HARFÜ’T-TÂ

29

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Üft ü hîz-i ‘ışk ile gâhî bülendem gâh pest
Olmaz ammâ eldeki peymâne-i şevküm şikest

30

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Turmadan câm u surâhîye urur bezm ehli dest
Nagmesin itdükçe mutrib geh bülend ü gâh pest

31

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün
Bîmârunam diyü gel itme ümîd-i şefkat

Ol cân tabîbi itmez iki gözine hürmet

32

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Eyledi zülf-i siyâhun rütbe-i ‘uşşâkı pest
Kimseye rahm itmek olmaz Hindu-yı âteş-perest

33

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Eylemezdi her zamân ‘ışk ehlinün kadrini pest
Olmasaydı ol büt-i ra‘nâ eger kim hod-perest

34

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Turamaz ol ki ola bâde-i hicrân ile mest
Düşüp elbette ider sâgar-ı nâmûsı şikest

35

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Yeter çekdüm gam-ı hicrânunı vaslunla mesrûr it
Benüm gam-hâne-i kalbüm nice yıkdunsa ma‘mûr it

36

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Kasdum oldur ki olup bu dil-i sevdâ-zede mest
Vire bir ayag ile kâse-i gerdûna şikest

37

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Karşuna el baglasa hûbân n’ola ey şûh-ı mest
Mülk-i hüsnün şâhısın sen dest ber-bâlâ-yı dest

38

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Kenâr-ı safha-i haddünde sanma hatt-ı pür-behçet
Kitâb-ı hüsnünün kalmışların yazmış yed-i kudret

39*Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün*

Yaşun var iken Hâletiyâ aglama hâlün
Yüzünden akan nesneyi tafsîle ne hâcet

40*Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün*

Yüz tutarsa kapuna ey 'âşık senünle meh
Sen dahı şemşîr-i âhun çerh-i ser-gerdâna tut

41

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

Dil âlemini kapladı hâlât-ı mahabbet
Ma'sûkumuz oldu giderek zât-ı mahabbet

HARFÜ'L-CÎM

42

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Yârdan ister idi derdine dil murgı 'ilâc
Olmasa gonce-i nev-hîz gibi teng-mizâc

43

Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün

Dilersen eger def'-i gam her zamân iç
Mey-i âteşîn bulmaz isen duhân iç

HARFÜ'L-HÂ

44*Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün*

'Akl eger bahs eyler ise 'ışk ile bulmaz felâh
Peşşe şeh-bâza meges Sîmurg'a olmaz hem-cenâh

45*Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün*

Secde itdürmeg için mest-i ser-endâzlara
Yakdı âteş-kede-i bezme 'aceb nâr kadeh

HARFÜ'L-HÂ

46*Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün*

Ol melek-sîmâya olmuş 'âşık gam-h'âr çerh
Gösterür her gice dirhem her seher dînâr çerh

HARFÜ'D-DÂL

47

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

Âb-ı hayât-ı vaslı nice idinem murâd
Şol kimseden ki gelmeye bir reşha-i midâd

48

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Meclisde gice mest olup ol şâh-ı Cem-nijâd
 HVâbıyla virdi fitne-i çeşmine izdiyâd

49

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Ser-i bahtumda külâh-ı gamadur isti'dâd
 Degmedi farkına her gün dahi dîhîm-i murâd

50

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Yârdan seng-i cefâ gelse olursın dil-şâd
 Giderek kasr-ı vefâya ura dirsın bünyâd

51

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Bir seher zâhir olup gonce-i devletde güşâd
 Gül-bün-i ye'si zamân eyledi gül-hîz-i murâd

52

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
 Ruhsârelerde dem-be-dem âsâr-ı şerm olsun bedîd
 Bâg-ı cemâlün güllerin geh sürh göster geh sefid

53

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Yâr itdi şevk-i bâde ile sînesin bedîd
 Açıldı tâb-ı mihr ile gûyâ gül-i sefid

54

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Tabla-i tîr itmesen yârün n'ola kılsam ümîd
 Aglamakdan oldu çeşmüm nitekim kâğıd sefid

55

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 İtdi bir Rûmî güzel 'âşıkları zülfine bend
 Yelkeni altına aldı cümlesin ol şeh-levend

56

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Rûyun göründi kâkülünü kaldurunca bâd
Geldi zuhûra ma'ni-i "en-nûr fi's-sevâd"

57

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Dil-dâra nâme yazmaga 'uşşâk-ı nâ-murâd
Ser-kâsesinde dûd-ı dilin eylesün midâd

58*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*

Nice eylerdi kaşun tâk-ı cefâyı bünyâd
Kılmasa zülf-i dil-âvîzün eger bi'se mihâd

59*Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*

Sînemde dâg-ı tâze vü dîrîn olur bedîd
Güller açıldı kimisi sürh ü kimi sefid

60*Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün*

Dehri terk eyler idüm Hâletiyâ n'eyliyeyin
İdemem nefis dinen zâlimi hergiz münkâd

HARFÜ'R-RÂ

61

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Der-i devlet-me'âbun manzar-ı çeşm-i recâmuzdur
Gubâr-ı hâk-i der-gâhun mücerreb tûtyâmuzdur

62

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Ezhâr-ı fezâ-yı hevesüm zehr-i giyâdur
Şehd-i emelüm hâsılı zenbûr-ı belâdur

63

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Bulunan girye deminde dil-i nâ-şâdumdur
Bana feryâd-res olan yine feryâdumdur

64

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Şeh-i diyâr-ı gam u mihnetem ne demlerdür

Yeşil kızıl düünüm gûyiyâ 'alemlerdür

65

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Gönül murgı 'adem gül-zârın özler niçe demlerdür

Anı bunda tutan şimdi o tıfl-ı nâz-perverdür

66

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Murg-ı dil kişt-i fezâ-yı 'ademe 'âzimdür

Bu kadar bunda tutan anı o şeh-bâzumdur

67

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Sayd iden murg-ı dili çeşm-i nazar-bâzundur

Fitnenün öte ucu gamze-i gammâzundur

68

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

Gönülde saklamaga 'ışkı kudretüm yokdur

Ne saklayın güzelüm hicre tâkatüm yokdur

69

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Neş'e-i sâf-ı ferah tîz geçer bir demdür

Sana ey dil kalacak cür'a-i câm-ı gamdur

70

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

Hemîşe zahme-i şest-i gamı dil ü cândur

Hadeng-i mihneti benzer dü-şâha peykândur

71

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Ka'r-ı çâh-ı gamdayum ben hâke himmet yok mıdur

Bir yed-i tûlâsı var sâhib-mürüvvet yok mıdur

72

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

O yâra nisbet itmen kendüni ey serv müşkildür

Senün cây-ı karârün gildür ammâ kim anun dildür

73

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Tarz-ı nigâhı dîde-i 'uşşâka perdedür
 Hakkâ hidîv-i çeşmi 'aceb kâr-gerdedür

74

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Çün sâye-i dıraht-ı vücûdum fütâdedür
 Cismüm reh-i belâda serüm zîr-i pâdadur

75

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Halka halka zülf-i ruhsârında bî-endâzedür
 Cümlesi ammâ benümçün resm-i dâg-ı tâzedür

76

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Anun ki seg-sıfat vatanı kûy-ı yârdür
 İki cihân dahı ana gurbet diyâridur

77

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 İncinürsin diseler çeşmün içün sâhirdür
 Cümle halkun dilini tutmaga kim kâdirdür

78

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Sîne kim şâh-ı gama kasr-ı safâ-fercâmdur
 Dâg-ı hûnînüm ana gül-gûn müdevver câmdur

79

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Mîzâna girdi şems şitânun evânıdur
 Gel sâkiyâ ki ritl-ı girânun zamânıdur

80

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün
 Ol şûh ki başdan ayaga rûh-ı revândur
 Pîrâheni gûyâ ki anun kâlib-ı cândur

81

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Mîve-i bûsesi yok lîk 'aceb dil-cûdur
 Gûyiyâ ruhları katmer gül-i şeftâlûdur

82

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Bir subh-dem ki dehri tutup nefha-i bahâr
 Şeb kıldı müşkinün birazın 'âleme nisâr

83

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 'Aks-i ezhâr-ı dıraht olup içinde âşikâr
 Şîşe-i kannâda döndi her habâb-ı cûy-bâr

84

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Dil vuslatun ümîd idinüp derd-nâk olur
 Bir hastedür ki sıhhat umarken helâk olur

85

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Her kimün murg-ı dili beste-i dâm-ı gam olur
 İztırâb itse eger bendi dahı muhkem olur

86

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Dirhem-i berfi felek eyledi dünyâya nisâr
 Kemerin sîm ile pür kılsa 'aceb mi küh-sâr

87

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 İller belâyı sâbit ü seyyâreden bilür
 Ammâ dil ehli dil-ber-i meh-pâreden bilür

88

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Gurûr ile dime kim la'l-i dil-sitânum var
 Nigâh-ı merhamet eyle benüm de cânım var

89

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

Güftâra gelse la‘l-i lebi cân-feşân olur
Bir pâre agzın açmasa kan üzre kan olur

90

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün
Sensüz kaçan ki cây-gehüm gül-sitân olur
Gûyâ ki gül-bün üstüme âteş-feşân olur

91

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün
Belâ bezminde tolmuş câm u sâgar
Olupdur iki gözümle ber-â-ber

92

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün
Bûs-ı lebin dilersem virmez ider cefâlar
‘Uşşâka cân virürdi evvelki dil-rübâlar

93

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Eger ‘arz-ı cemâl itsen ider ‘uşşâk gulguller
Kaçan fasl-ı gül olsa birbirin dinler mi bülbüller

94

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Vezân eyler çemende bâd-ı âhın turma bülbüller
Perîşân olduğın bâd-ı seherden sanmasun güller

95

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Bu gül-şende du‘â-yı devletün kıldukça bülbüller
Yüzün tutsun göge yanınca anun ser-be-ser güller

96

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün
Vefâ ümîdün idermiş çemende bülbüller
‘Aceb mi handeler eylerse dem-be-dem güller

97

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün
Kandiller ile kaldı ‘amelden sitâreler

Virdi dıraht-ı Tûr safâsın minâreler

98

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Ey kemân-ı ebruvâna eyliyen müjgânı tîr
 Cân nisâr-ı hâk-i râhundur ne hâcet dâr u gîr

99

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün
 Derûn-ı sînede olan cerâhat-ı gamı yur
 'Aceb degül diseler bâdeye şarâb-ı tahûr

100

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün
 Ol Yûsuf-ı cemâle ber-â-ber gelür mi hûr
 Ey 'âşık-ı belâ-zede mîzân-ı 'akla ur

101 *Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün*
 İtmiş işigün zirve-i eflâke ber-â-ber
 Ben zerre-i nâçizi kılan hâke ber-â-ber

102

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün
 Hengâm-ı şeb ki ahter-i baht eyleyüp zuhûr
 Kıldı cihâna kevkeb-i ikbâl feyz-i nûr

103

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Subh-dem ki âteş-i mihri fûrûzân itdiler
 Bir zen-i Hindûyı iltüp ana sûzân itdiler

104

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 Görenler humret-i çeşm-i 'alîlün ey perî-peyker
 Hoten âhûsınun kanı dahı müşk olmamış dirler

105

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
 Belâ-yı hicr ile cân hod çıkup kalmışdı ten bî-fer
 Ne çıksun şimdi bana nâvek-i cevr urmadan dil-ber

106

Mef'ûlü Mefâ'ilün Mef'ûlü Mefâ'ilün
 Didüm ki benem cânâ 'uşşâkuna ser-defter
 Ol şûh-ı cefâ-pîşe didi varak-ı diger

107

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Görüp âh-ı dilüm ol serv-i hırâmân çekilür
 Nitekim bâd-ı sabâdan gül-i handân çekilür

108

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
 Senünle haşr olalum gel disem cefâ eyler
 'Aceb o yâr kıyâmetde mi vefâ eyler

109

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
 Ser-i zülfün hevâsıyla gönül dâ'im hurûş eyler
 Yem-i zehhâra başlu rûzgâr irdükçe cûş eyler

110

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Gam-ı zülf ü ruhumı dil nice pinhân eyler
 Gice gündüz dimeyüp nâle vü efgân eyler

111

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
 Âsâyiş üzre olmaz kabrinde 'âşık-ı zâr
 Tâ mûnis olmayınca ana belâ-yı dil-dâr

112

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Nakd-i vücûdı eyledi dil yoluna nisâr
 Şimdi anılsa dirsın anun ne vücûdı var

113

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 İctinâb itse n'ola şâh-ı serîr-i nâzlar
 Baş açık âbdâl olurlar 'âşık-ı ser-bâzlar

114

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Aldayan tıfl-ı dili tûb-ı zenahdânundur
 Çâk iden 'aklumı ol gamze-i berrânundur

115

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 'Ârız-ı dil-berde yâ Rab hâl-i 'anber-bû mıdur
 Yohsa kendin âteşe pertâb iden Hindû mıdur

116

Mef'ûlü Fâ 'ilâtün Mef'ûlü Fâ 'ilâtün
 'Âşıklarun yüzine bakmazsa tan mı dil-ber
 'Âdet budur ezelden hod-bîn olur güzeller

117

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 N' için vâ'iz hemîşe Sidre vü Tûbâ'yı vasf eyler
 Dırahtun tâzesi makbûl olur hod çün kad-i dil-ber

118

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Bir gün ol âfeti göresüz düşmen aldurur
 Her kim ki kaldurursa 'aceb fitne kaldurur

119

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Şeh-i 'ışka livâdur kâmet-i 'uşşâk-ı gam-perver
 Başında dâg-ı derdi bir müdevver mushafa benzer

120

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Cûy-bâr-ı hûn-ı eşkünden ider her dem güzâr
 Sanmanuz kim oldı ol şûh-ı cihân gül-gûn-süvâr

121

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Kâmet-i yâri kıyâmetden 'alâmet sandılar
 Ol ruh-ı pür-tâbı hurşîd-i kıyâmet sandılar

122

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Ol güzel kim tenine penbe dinilse hakdur
 Kovamaz düşmeni zîrâ ki yüzi yumşakdur

123

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Bezm-i gamda hûn-ı eşküm dem-be-dem âmâdedür
 Pelle-i çeşmüm hemân ser-pûş-ı câm-ı bâdedür

124

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ûlün
 Sînem ki benüm lücce-i mevvâc-ı belâdur
 Üstünde elifler degül emvâc-ı belâdur

125

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
 Mey-hâneye ilten beni devr-i zamânun kahrıdur
 Hakkâ ki anda her ayak zehr-i gamun pâ-zehridür

126

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Ehl-i 'ışkun leb-i dil-ber cigerin hûn eyler
 Bâde-i nâb hemîşe demi efzûn eyler

127

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Gül-şen-i 'ışkında dil-âdârun yeter
 Dâg-ı hûn-âlûd-ı 'âşık verd-i ter

128

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 İrdi câna künc-i firkatde nesîm-i vasl-ı yâr
 Kalmadı sahn-ı serây-ı sînede hergiz gubâr

129

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Tahta geçdi şâh-ı gül dünyâ yine dil-şâddur
 Ey nesîm-i subh gel vakt-i mübârek-bâddur

130

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 O Rûmî dil-berün 'uşşâkıdur halk-ı cihân yek-ser
 Anunçün her kimi görse baka 'âşık diyü söyler

131

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Kaçan kim halka-i tevhîde girse ol perî-peyker
 Görenler hep bu devrün Yûsuf-ı Ken'ân'ıdur dirler

132

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün
 Ol şûh için ey dil dime hûrî ya melekdür
 Ne geldi anun gibi güzel ne gelecekdür

133

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Günde bin 'âşık helâk eylerse hakkâ azdur
 Ol kul oğlu dahı kundakdan tüfeng-endâzdur

134

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Her kaçan ben bendesin gelsün diyü yâr el urur
 San yıkılmış kalbümü yapmaga mi'mâr el urur

135

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Sâgar-ı rindâna burun batırup sûfî içer
 Gerçi sorsan kimsenün hergiz gülün kokmaz geçer

136

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

'Aklum hemîşe şifte gönlüm hevâyîdür
Hep çekdüğüm o câm-ı lebünden tolayıdur

137

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Zevrak-ı mey çekerüz dem-be-dem ey Rabb-i Gafûr
Mücrimüz eyleme bahr-i keremünden bizi dûr

138

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Hümâsın lîk resmün sifle dillerle konuşmakdur
Egerçi kâmetün bâlâdur ammâ gönlün alçakdur

139

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Meger ki derd-i devâra 'ilâc ider her bâr
Duhân-ı âh içer oldu sipihr-i kec-reftâr

140

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Kaddine yârün sanevber bâgda mâ'il geçer
Ol dahı söyletseler hâlince ehl-i dil geçer

141

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Şol nihâl-i tâze kim gül yüzlü cânânum sever
Görmeden hazz eylesem her dem n'ola cânum sever

142

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Görüp hatt geldügin öpdürdi dil-ber ellerin vâfir
Bugün nerrâd-ı bezm-i 'ışk olanlar itdi dest âhir

143

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Didiler her kademünde niçe bin baş yatur
 Gülüp ol şûh-ı cefâ-pîşe didi taş yatur

144

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Karşumuzdan ider agyâr ile ol mâh güzer
 Gelmez ammâ ki bizüm yanumuza ay geçer

145

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün
 Ol serv-i revân gül-şen-i cân içre tutar yir
 Hergiz tutamaz yirin anun gayrı güzeller

146

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 Firkat-i zülfünle kârum nâle-i şeb-hîzdür
 Hasret-i la‘lünle çeşmüm sâgar-ı leb-rîzdür

147

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 ‘Âşık-ı zârı hadeng-i gamzesi dil-rîş ider
 Nîze-i müjgânını ammâ dem-â-dem pîş ider

148

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün
 Dil bâg-ı hüsn-i dil-beri tenhâ bulursa ger
 Bî-ihdiyâr bir iki şeftâlusın öper

149

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
 ‘Adûya söyleyüp meclisde dâ’im iltifât eyler
 Bana da söyle dirsem sana söz denmez dir o dil-ber

150

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 Mevsim-i gül-geşt-i gül-zâr irdi hem bayrâmdur
 Zevrak-ı mey devridür zîrâ güzel eyyâmdur

151

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 N'ola hâkister olsa âteş-i 'ışkıyla bülbüller
 Açar anunla mir'ât-ı cemâlin dem-be-dem güller

152

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Feyz alur dâ'im hevâ-yı 'ışkdan âvâreler
 Himmet-i pîr-i mugândan demlenür mey-h^vâreler

153

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 'Âşıkların kaçan ki şümâr eyliye o yâr
 Agyârı saymaz ise ider lutf-ı bî-şümâr

154

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Her kanda olsa kâkül-i yâr ile bahs ider
 Hakkâ ki ejdehâ gibi olmaz ziyâde ser

155

Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün
 Cefâ-yı zamâna ider çâre âhir
 Vefâ-zâde kutb-ı sipîhr-i mefâhir

156

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Duhân-ı âhum idüp ejdehâ-yı âteş-bâr
 Benümle korkudur oldu cihâmı şimdi o yâr

157

Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün Fe 'ülün
 Olup bende-i kâmeti serv ü 'ar'ar
 Gönüllü yazılsun o şâha sanevber

158

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün
 Âbdâl-ı gam-ı 'ışk bürehne-ser ü pâdur
 Âmâde-i tîr-i sitem ü hâr-ı belâdur

159

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Gözüm dünyâyı görmez olmasam ruhsâruna nâzır
 Bu gül-şende açılmaz gün yüzünsüz gonce-i hâtır

160

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 'Âlî-cenâbdur şu kadar ol meh-i cemâl
 Bâm-ı serây-ı günbed-i gerdâna ta'n ider

161

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Dirîg itmez mahabbet ehli hergiz yârdan cânın
 Hemân ey gamze senden lâzım olan bir işâretdür

162

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Sînende nâr-ı 'ışk mı var yohsa Hâletî
 Nazmun neden ki çak bu kadar sûz-nâk olur

163

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Eksüklük eylemiş turalum bir hatâ ile
 Arturma Hâletî'yi sen ey mâh-ı gül-'izâr

164

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 N'ola şîrîn olursa handesi ol verd-i ra'nânun
 Bilürsin kim leb-i la'l-i hayât-efzâyı sükkerdür

165

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Cümle bânû-yı mu'azzamları İstanbul'un
 Başda şimdi legençe götürür câriye-vâr

166

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Özgedür bahr-i 'ışk Hâletiyâ
 Leb-i gird-âb-ı gam anda nisâr

167

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Bak cism-i yâra kaddini seyr eyle Hâletî
Hâk-i siyâhı sîm kılan kîmiyâyı gör

168

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Bir pâre nîş urur anı yürütmez eglerin
Dil şîşesine virdi 'adû gerçi inkisâr

169

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Bir kimse yok ki mest-i mey-i 'ışkun olmaya
Yohsa yıkar mı 'âlemi ol şûh u şîve-kâr

170

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Çâh-ı belâya salmagadur kasdı dil-berün
Kendün bıraksa 'âşık-ı dil-hasteler ne var

171

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Şol denlü kîni var ki 'adûnun safâ ider
Ursaydı pâyı bana leked urmadan figâr

172

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Gam-ı la'lünle cân viren 'âşık
Hep ağızdan turur hisâb virür

173

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ilün

Hâkister-i sûzân-ı gamun çigneme her bâr
Peykân-ı cefâ belki vire pâyuna âzâr

174

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

'Âşık-ı şeydâlarun âmed-şudıyla zerre-vâr
Burc-ı nâzından cüdâ olmaz o mihr-i tâb-dâr

175

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Hâke ber-â-ber itdi beni sâye-veş o yâr
 Ammâ yine önümce kaçar âftâb-vâr

176

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Şu'le-i sâgar kaçan kim bezme nûr-efşân olur
 Dest-i sâkî bahr-i şevka pençe-i mercân olur

177

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Bâg-ı lutfın derd-mend-i 'ışka göstermez o yâr
 Mîve-i vaslın ider erbâb-ı câha ber-güzâr

178

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
 Dimek kim mübtelâ-yı tebdür ol şûh-ı perî-peyker
 Teni pâlüde-i terdür velîkin degmeden ditrer

179

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Ben gubâr-ı râh-ı 'ışkunla 'adû-yı nâ-be-kâr
 Rütbede birdür dime anı götürmez rûzgâr

HARFÜ'Z-ZÂ

180

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Hâneme gelmek olursa o şeh-i milket-i nâz
 Çihremün atlas-ı zerdin ideyin pây-endâz

181

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Yine güller âteşîn-câmeyle oldı germ-i nâz
 Bülbül-i zârda çoğaldı mâye-i sûz u güdâz

182

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Hep kendüdür kemend-i belâyı iden dırâz
 Gîsûsına ayak tolamasun o serv-i nâz

183

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Basmaz ol gonçe-i nev-hîz-i çemen-perver-i nâz
 Bâd-ı subh itse eger berg-i güli pâ-y-endâz

184

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün
 Bilmem şeb-i firâk olur mı ki subh-hîz
 İr geldi kaldı niteki şeb-reng-i pür-sitîz

185

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün
 Hiç müşfikâne bir nazar itmez habîbümüz
 Bilmez cünûn-ı ‘ışk ‘ilâcın tabîbümüz

186

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Bir iki şeş-der-i hicrâna atılmış zâruz
 Dâr-ı zülfine çeken dil-bere minnet-dâruz

187

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Vaf-ı hâk-i rehidür gice vü gündüz sözümüz
 Nice terk idelüm anunla açıldı gözümüz

188

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Gelmedi yâr bize tutmadı hergiz sözümüz
 Halka-i der gibi yollarda kalupdur gözümüz

189

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 Murg-ı câna bir kafesdür bu ten-i sad-çâkümüz
 Dizdi güller üstine dâg-ı dil-i gam-nâkümüz

190

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 Tûde-i hirmenine himmetden itdük tûşemüz
 Şu‘le-i berk-i gamı hâkister eyler hûşemüz

191

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Bulmaz oldu mâh-tâb-ı şevk râh-ı hânemüz
 Âşnâ-yı şem'-i ümmîd olmadı pervânemüz

192

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Dünyâ yüzün tutarsa eger dûd-ı âhumuz
 İtmez nigâh o şâh-ı tegâfûl-penâhumuz

193

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Güzer-gâh-ı semend-i himmet olan hâk-i râhuz biz
 Sa'âdet hirmeninden ayrı düşmüş berg-i kâhuz biz

194

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Eger bir yirde zâhid câm-ı mey görse gider kalmaz
 Şarâb-ı nâb olan meclis 'acebdür hiç keder kalmaz

195

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Kelâm-ı serd sezâ-vâr-ı la'l-i yâr olmaz
 Şu la'le kim bozı var çokluk i'tibâr olmaz

196

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Zuhûr-ı hatt-ı rûyun ehl-i 'ışkı dil-figâr itmez
 Müzevvir hatta benzer kimse ana i'tibâr itmez

197

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Kûşe-i firkatde bî-hûş olduğın ehl-i niyâz
 Nice bilsün kendüsinden bî-haber bir mest-i nâz

198

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Anılsa bezm-i yârda bir kerre adumuz
 Yıllarla şâd olur bu dil-i nâ-murâdumuz

199

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

Bir dem mi var hayâlün ben haste-hâle gelmez
Ammâ senünle vuslat hergiz hayâle gelmez

200

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Gitdi metâ'-ı vuslata hep nakd-i cânumuz
Şimdi firâk ile sayılır üstühvânımız

201

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Sormaz o yâr hâl-i dil-i nâ-tüvânımız
Âhir nefesde beste olunca zebânımız

202

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

'Âşık-ı şeydâlara cânâ olursın dil-nevâz
Hak Ta'âlâ eylesün zülfün gibi 'ömrün dırâz

203

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Hvâb-ı girândan olmadı hâlî ne şeb ne rûz
Dükkân-ı çeşm-i bahtımı çerh itdi mîh-dûz

204

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Sôfiyâ kimseye hîç beste degül râh dirüz
Hor bakma bize sen biz dahı Allâh dirüz

HARFÜ'S-SÎN

205

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Sûz-i ehl-i 'ışk anlardan degüldür mültemes
Kıl hazer kim bâz-gündür nakl-i erbâb-ı heves

206

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Sa'yünle Hâletî yine meşşâta-i kalem
Gösterdi pîre-zâl-i ma'ânîyi nev-'arûs

HARFÜ'Ş-ŞÎN**207**

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Ruhunı âteş iden sînemi pür-tâb itmiş
 Bedenün sîm kılan kalbümü sîm-âb itmiş

208

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Şol dem ki 'arz-ı hüsn ide ol yâr-ı hod-fürûş
 Kalmaz dil-i belâ-zedede nakd-i 'akl u hûş

209

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Gelüp kûy-ı mugâna al ele câm-ı mey-i bî-gîş
 Eger görmek dilersen hârsuz gül dûdsuz âteş

210

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Bakmazsa lâle-zâra n'ola rind-i bâde-nûş
 Virmez safâ dil ehline sâgar ki ola boş

211

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Bu gârun eylese Ashâb-ı Kehf vasfını gûş
 Olurdu her birisi h'âb-ı reşkden bî-hûş

212

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Mâlik-i zer olmayanun hâli dîger-gûnmış
 Bilmedük miftâhı genc-i himmetün altunmuş

213

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Hâl-i ruhiçün itmez idi ehl-i 'ışk cûş
 Zülf-i siyâhın itmese ol yâr rûy-pûş

214

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Ol yâr va'de kıldı bana seng-i cevrini
 Andurmadur bu Hâletiyâ bir delüye taş

HARFÜ'Z-ZÂ**215**

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Olmaz ise Hâletî kâbil husûs-ı bûseye
 Ol şeh-i nâzük-mizâca itme hiç tekrâr-ı 'arz

HARFÜ'T-TÂ**216**

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Bâga gel kim oldu her sebze çemen-zâr-ı neşât
 Sâye-i serv üstine çekdi bisât-ı inbisât

HARFÜ'L-'AYN**217**

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Kalmadı yârân ile hergiz ümîd-i ictimâ'
 Biz didük mâh-ı sıyâmün evvelinde el-vedâ'

218

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Bîdâr âhum yakmasun her kevkeb-i envâr şem'
 Tengây-ı 'âleme lâzım degül tekrâr şem'

HARFÜ'L-GAYN**219**

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mef'ûlü Fâ 'ilün
 Kim yaksa sînesine dehânun gamıyla dâg
 Öldükde kabri üzre yana gaybdan çerâg

220

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Şevk-i ruhsârunla yakmış lâle-i küh-sâr dâg
 Kaddüne dîvâne-i ser-der-hevâdur serv-i bâg

221

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Berg-rîzinden fenânun sâlim olsa sahn-ı bâg
 Gül-bünün cisminde n'eyler dâg-ber-bâlâ-yı dâg

222

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 'Âşık-ı zârun derûnında yeter bir dâne dâg
 Hâne teng olsa ana lâzım degül kat kat çerâg

223

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün
 Mâh yakar mihr-i ruhından çerâg
 Nâz-keş-i kâmetidür serv-i bâg

HARFÜ'L-FÂ

224

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Ol şeh-i hüsnün dem-â-dem 'âşıkân-ı sîne-sâf
 Pâye-i dîvârını hem pister eyler hem lihâf

225

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'ûlü Fâ'ilün
 İsnâd-ı lüknet eyleme ol şûha bî-vukûf
 Teng olmagın memerr-i sühan irkilür hurûf

HARFÜ'L-KÂF

226

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Şöyle te'sîr eylemişdür sûziş-i nâr-ı firâk
 Kevkeb-i bahtumda da eksük degüldür ihtirâk

227

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
 Gamunla dîde anar dil çeker belâ-yı firâk
 Gören cemâlünü müştâk görmeyen müştâk

228

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
 Dem-â-dem âh u efgân eylerin sabr u karârum yok
 Benüm 'ışk içre zîrâ Kûh-ken-veş gayrı kârum yok

229

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Vücûdî ‘âşık-ı bî-dillerün gubâr olıcak
Reh-i nigâra düşer rûzgârı yâr olıcak

230

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün
Gerekdür yollar üzre taşa baş u başa taş urmak
Muhassal hayli müşkildür cihânda ‘ışka baş urmak

231

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün
Ser-i kûyna vardum ol meh-i nâ-mihr-bânum yok
N’ola cânumda ârâm olmasa ârâm-ı cânım yok

232

Mefâ ‘ilün Fe ‘ilâtün Mefâ ‘ilün Fe ‘ilün
Belâ-yı ‘ışka düşelden gönülde râhat yok
Firâka sabr idemem vuslata kanâ‘at yok

233

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün
‘Azm-i gül-zâr eylemez dil bulmayınca yâri çak
Gonce tıflınun var ey şeb-nem başına akçe tak

234

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün
Âh ider üstünde hûbânı görünce ehl-i ‘ışk
Âsyâdur gûyiyâ ol bâd ile gerdân-ı ‘ışk

HARFÜ’L-KÂF

235

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün
Bulunmaz hayme-i ümmîdine cây ehl-i idrâkün
Yirinden kopmaya mâ-dâm kim ordusu eflâkün

236

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün
Bûy-ı zülfün getüren bâd-ı sabâ cânânun
Her zamân âteşin üfler bu dil-i şeydânun

237

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

Ol vakte degin kim düşe meh-tâb-ı cemâlün

Kâşâne-i dilde yakarın şem'-i hayâlün

238

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Nigâh-ı merhamet it hâline dil ü cânun

Aydın uzatma garîkân-ı bahr-i hicrânun

239

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Zülfî zencîrin gice seyr eyledük cânânenün

Kaydını gördük bi-hamdillâh dil-i dîvânenün

240

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Defterinde nâmumuz bulduk bugün cânânenün

Ölmeden gördük hele kaydın dil-i dîvânenün

241

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Açma o yâra hicr ile pür-na'l ise tenün

Her pâreni sakın kulaginca ider senün

242

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Komazum gayra ser-i kâkül-i 'anber-şikenün

Baş virür baş alurın 'arsa-i 'ışkunda senün

243

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

'Aceb mi hânesine varsa yâr agyâr-ı meyšûmun

Ayagina gelür dirler şikârı her zamân bûmun

244

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Hâline rahm itmek olmaz 'âşık-ı gam-perverün

Yok midur âyâ zekât-ı hüsnî ol sîmîn-berün

245

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Leb-i yâra tolaşmagı hat-ı hod-kâmdan gördük
Ayaga düşmegi ol zülf-i ‘anber-hâmdan gördük

246

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün
Beni pâ-der-gil itmişdür sirişki çeşm-i pür-hûnun
Anunçün hiç hatâ itmez hadeng-i cevri gerdûnun

247

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün
Urmadı seng-i cünûn şîşesine gerdûnun
Nâmı zâtına ‘aceb gâlib idi Mecnûn’un

248

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün
Dehen-i tengi ile bahs idemezler yârün
İtse ağızbir eger gonceleri gül-zârün

249

Mef‘ülü Mefâ ‘ilü Mefâ ‘ilü Fe ‘ülün
Gönlümde karâr itmiş idi ‘aks-i ‘izârün
Yandı odına cân dahı âhir dil-i zârün

250

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün
Bend ider her gördüğün zülf-i girih-gîrün senün
Şöyle zâlimsin yürür bir niçe zencîrün senün

251

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün
Teşne-i dîdâr olan ‘uşşâk-ı gam-nâkün senün
Görmek ister dâ’imâ rûy-ı ‘arak-nâkün senün

252

Mef‘ülü Mefâ ‘ilü Mefâ ‘ilü Fe ‘ülün
Beddür ‘ameli bu zen-i fertût-ı cihânun
Cân riştesidür çerhine hep sardugı anun

253

Mef‘ülü Fâ ‘ilâtü Mefâ ‘ilü Fâ ‘ilün
Gird-âb-ı bahr-i hüsndür ol çeşm-i h‘âb-nâk

Eyler hemîşe gönli düşen ‘âşıkı helâk

254

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Halka hergiz zâhir olmaz sana benzer bir melek

Niçe yıl devr eylese şimden girü çerh-i felek

255

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Tîg-i firkatden ser-â-ser zahm-nâk olmuş tenün

Bî-vefâ sevdün gönül bin baş hakkundur sentün

256

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Kebûd olsa ‘aceb mi sürmesi ol şûh-ı fettânun

Gözine kuhl ider hâkisterin ‘uşşâk-ı nâlânun

257

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Eger kim görmesem bir gün kalem barmakların yârün

Dil-i mahzûnı yıllarla yazılmaz ben dil-efgârün

258

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Oldı âşüfte-i zülfî o perî-sîmânun

Gözine görünecek var bu dil-i şeydânun

259

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Fitnelerdür gamze-i câdûlarun

Fitneye meyl üzredür ebrûlarun

260

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Hâtırumdan gitmez iller hâtırın hoş itdügün

Unudur mıyum beni cânâ ferâmûş itdügün

261

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Yeter bâg-ı gama ey bâg-bân yaşı dil-i zârün

Senün olsun başıyla ayagıyla suyu gül-zârün

262

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Ferhâd'ı Bîsütün'a dahı salmadan felek
 Künc-i belâda dûdum olurdu direk direk

263

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Agzı hiç düşnâmdan hâlî degül cânânımın
 Hâteminde zehr vardur ol şeh-i hûbânımın

264

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
 Tenümde gül gibi dâglar yakup elifler çek
 Elifle vardı çiçek oynama rakîble tek

265

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Haddini kendüye bildürse 'adû-yı dûnun
 'Afv iderdük niçe yıllık günehin gerdûnun

266

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Muttasıl dâmenin elden komıyorlar yârün
 Sakın ey dil tutamı havlu degül agyârün

267

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
 'Aceb mi olmasa te'sîri âh u zârumuzun
 Karardı kalbi duhân içmeden kibârumuzun

268

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
 Olmazdı hâlî böyle 'uşşâk-ı hâk-sârün
 Olsaydı başı elde şeb-dîz-i zülf-i yârün

269

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Dili kasd itse kebâb eylemege mest gözün
 Kimseye açma bu râzı bişürüp söyle sözün

270

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Biz de bir dem gussa-i dehri ferâmûş eylesek
Aksu’ya varsak seher câm-ı ‘arak nûş eylesek

271

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Akıdur dilleri ol turre-i ‘anber-fâmün
Çog olur gâyet ile âb-ı revânı Şâm’un

272

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Ber-i nahl-i emeldür bu diyü ‘uşşâk-ı nâlânun
Bir olmaz nesneye benzetdiler sîb-i zenahdânun

273

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

Oldı sad pâre tîg-i gamla tenün
‘Âşık olmak nene yarardı senün

274

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Uyumam subha degin fikr-i visâlünle senün
Gice yıldız sayarın hasret-i hâlünle senün

275

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

İrişmez degme bir derdiyle desti ‘âşık-ı zârün
Tutulmaz şeb-rev-i ‘ayyârdur gîsûsı ol yârün

276

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Benedürmiş yazdugın nakşına ol meh-peykerün
Görmeden hazz itmez oldum sûretin sûret-gerün

277

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Gel ey sâkî bilindi kıymeti yâkut-ı sahbânun
Yazılsun dest-i lutfunla humârı mey-perestânun

278

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

‘Aceb mi mâ’ il olsam zılline bîd-i gül-istânun
Olurmuş çünkü cennet sâyesinde tîg-i berrânun

279

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Kalmadı bir hûb kim olmaya nâlânun senün
Kanlular zindânıdır çâh-ı zenahdânun senün

280

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
Çekelüm turma dilâ bâr-ı belâsın yârün
Lutfâ haml eyliyelüm cevri ü cefâsın yârün

281

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
Bagrı hûn olsa n’ola nâfe-i ‘anber-bûnun
Oldı üftâde-i çeşmi o gözi âhûnun

282

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Nice âh itmeyin her dem elinden baht-ı vârunun
Bana berki ele bârânı düşdi ebr-i gerdûnun

283

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
Cânı çak agzına geldi bu dil-i şeydânun
Bûse lutf eyle hemân vakti degül ferdânun

284

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Yüzine yâr bakmaz incinüp ben zâr u şeydânun
Bizümle yıldızı barışmadı ol mâh-ı tâbânun

285

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Degül keffindeki şeb-nem çenâr-ı sahn-ı gül-zârün
Bahâsın elde görmüş bendesidür kadd-i dil-dârün

286

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün
Sözini dinlese gül tan mı bülbül-i zârün

Karâr-dâde hoş elhânıdur bu gül-zârun

287

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Zahm-ı dendânıyla hayfâ düşmen-i bed-gevherün
Döndi gök yâkûta şimdi la‘l-i nâbı dil-berün

288

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün
Behey i‘zânı yok idrâki kıt Türk
Cevâb-ı ye’se lâzım mı vaşak kürk

289

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
Bakmasa hatt-ı gubâr-ı ruhuna pîr-i felek
Her zamân tutmaz idi mihr ile mehden ‘aynek

290

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün
Gayrı harîf-i meclis-i yâr itdün ey felek
Bundan ziyâde bana dahı n’eylesen gerek

HARFÜ’L-LÂM

291

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Mansıb-ı ‘ışkın virüp ol şâh-ı iklîm-i cemâl
Tâze dâğın eyledi menşûruma tigrâ-yı âl

292

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Herkesi düşmez mahabbet kıssasından kıyl u kâl
Merd-i zahm-ı tîg-i ‘ışk olmaz meger erbâb-ı hâl

293

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
Hicr ile ‘âşıkımı ol gül-i gül-zâr-ı cemâl
İtdi bî-berg ü nevâ murg-ı hazân-dîde misâl

294

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

Seher ki husrev-i hâver-sitân-ı ferrûh-fâl
Cihânı zer nisârıyla itdi mâl-â-mâl

295

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Yine Leylâ-veş süründi rûyına gül-gûne gül
Bülbül-i şeydâyı döndürse n'ola Mecnûn'a gül

296

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Kevkeb-i bahtum 'adûnun vaslına mâni' degül
Ey meh-i ra'nâ muhassal tâli'üm tâli' degül

297

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
'Aceb mi pîşe bana girye olsa şem'-misâl
Eritdi yüregümün yagını hevâ-yı visâl

298

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Yazmadı ebrûlarunla rûyuna hergiz misâl
Eyliyen mâhı felekde gâh bedr ü geh hilâl

299

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Dil-berün bûs u kenârın turma medh eyler gönül
'Aklı yokdur her ne isterse anı söyler gönül

300

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
Fikr-i zülf ü gam-ı hattunla olup şifte-hâl
Başımı kaşımaga degmez elüm şâne-misâl

301

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
'Âşık görünce kalmadı kalbinde hiç emel
Oldı leb-i hat-âveri san şerbet-i ecel

302

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Birbiriyle yaraşur ol la'l-i nâb u câm-ı mül

Sâgar-ı sahbâya ‘âdetdür konulmak berg-i gül

303

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün

Bilmezin n’eyliyeyin yâr bana yâr degül

Düşmen ise uyumaz baht ise bîdâr degül

304

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

Ey kalem zülf-i nigârün vâfina kasd itme gel

İki ayagun çukurda ya ne bu tûl-i emel

HARFÜ’L-MÎM

305

Mefâ ‘ilün Fe ‘ilâtün Mefâ ‘ilün Fe ‘ilün

‘Aceb midür disem ol şâha mefhar-i ‘âlem

Yüzi suyuyla şeref buldı tıynet-i Âdem

306

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

Sayd olunmak mümkün olsa ol tezerv-i hoş-hırâm

Halka-i gîsû-yı hûbândan gerekdür ana dâm

307

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

Kılmag için zülfine dünyâyı râm

Eyledi murg-ı dilümi pây-dâm

308

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün

Kalbi vîrân idügi nice olurdu ma‘lûm

İtmeseydi serini Kays nişîmen-geh-i bûm

309

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

Bir seher irgürdi Şâm’a Mısr’dan kâsid peyâm

Didi kim çıkdı o ‘Îsâ-meşreb ü Yûsuf-makâm

310

Mef’ûlü Fâ ‘ilâtü Mefâ ‘ilü Fâ ‘ilün

Bâr-ı dıraht-ı tâli‘-i ‘âşık kalurdu hâm
Hurşîd-i mahşer eylese sad sâl ihtimâm

311

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün
Üstine her dıraht ‘aceb mi saçarsa sîm
Güliden getürdi bâga kulak müjdesin nesîm

312

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Bulup tenhâda şeftâlûsın almakdur benüm derdüm
Egilmez çâre yok ammâ nihâl-i nâz-perverdüm

313

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Belâ-yı ‘ışk ile ser-cümle vardan oldı âmâlüm
Vefâsuz yâra ‘âşık olmayan bilmez benüm hâlüm

314

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün
Dil pür-endûh u dîde pür-hûnam
Gûyiyâ hâne-zâd-ı mecnûnam

315

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün
Tâ kim ola bu şîşe-ger-i çerh zebûnum
Hâzırladı Ferhâd benüm seng-i cünûnum

316

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün
Za‘f ile hemân târa dönüp cism-i nizârum
Ser-gûş ile bir perdededür nâle-i zârum

317

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün
Tâ evvel-i şebden söyünüp şem‘-i ferâgum
A‘dâya nasîb oldı benüm merhem-i dâgum

318

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün
Fîrâkunda senün sûz-ı nihânüm

Dimezsem dil yanar dirsem zebânum

319

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Meded ki fitne-i gamzeyle çeşm-i cânânum

Biribirine rakîb eyledi dil ü cânum

320

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Cünbiş-i gamze-i mestünle dökersen kanum

Kılıcun keskin ola ey şeh-i 'âlî-şânum

321

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

Dün âh iderek varmış-idüm kûyuna şâhum

Göstermedi agyâra beni dûd-ı siyâhum

322

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Hançer-i cevriyle ölmek müdde'âmuzdur bizüm

La'l-i dil-berden te'essüf hûn-bahâmuzdur bizüm

323

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Halka halka olsa tan mı her kaçan dûdum benüm

Bir Hümâ'nun saydıdur 'âlemde maksûdum benüm

324

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

La'l-i hâmûşın o şâhun vasfdur kârüm benüm

Gevher-i nâ-süftedür mazmûn-ı güftârum benüm

325

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Hâsıl olmazsa kayırmaz mîve-i kâmum benüm

Tâzedür gâyet de ol nahl-i dil-ârâmum benüm

326

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Yâr bakmaz ne kadar derd ile zerd olsa tenüm

Düşürür yire yüzüm berg-i hazân gibi benüm

327

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Zevki yalnız geşt ü güzâr itmede buldum
 'Aklun bile yâr olduğunu istemez oldum

328

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
 Giderdi seyre dün yâr ile erbâb-ı hased gördüm
 'Aceb mi hiç mukayyed olmasam çok nîk ü bed gördüm

329

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Mâ'il olmaz mest-i nâzum dîde-pür-hûn olmasam
 Bana tıfl-ı nev-resüm bakmazdı mecnûn olmasam

330

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Gitmez elem-i 'ışk sefer 'azmin idersem
 Zîrâ gam-ı firkat biledür kanda gidersem

331

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Mey-i gül-gûn ile tahsîl-i mizâc eyliyelüm
 Yerekân-ı gama anunla 'ilâc eyliyelüm

332

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Sünbül-i yâr gibi geşt-i gül-istân idelüm
 Künc-i gamda niçe bir kalbi perîşân idelüm

333

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
 Duhân-ı âh ile çerhün yüzün siyâh idelüm
 Yalancı âyineye niçe bir nigâh idelüm

334

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Kimler dir ana 'âşık-ı rüsvâyı bilmezem
 Mest-i gamam şu denlü ki dünyâyı bilmezem

335

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Boyadı çeşmümi kana sirişk-i gül-gûnum
 Bir oldu 'ışk ile şimdi derûn u bîrûnum

336

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Agardı aglamadan dîde-i dil-i nâ-kâm
 Belürdi bâg-ı belâda şükûfe-i bādâm

337

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Oldı herkesden ümîd-i rahm kâr-ı hâtırum
 Hâsılı eglencedür bu inkisâr-ı hâtırum

338

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Gerçi sûz-ender-Halîl'em muttasıl cân u tenüm
 Sana te'sîr itmeyen âteş neme yarar benüm

339

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Saklama kâkülünü çerhe çıkar efgânım
 Düşerin gör yüzüne ey şeh-i 'âlî-şânım

340

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Hasedden ölse düşmen pây-ı dil-dâra yüzüm sürsem
 Öürsem gam yimezdüm ben de anun öldügin görsem

341

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Hemîşe nâleler itmezdi bülbül-i cânım
 Hezâr-pâre dikilmişse verd-i handânım

342

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Bezme gelse bir gice ol şem'-i tâbânım benüm
 Sâye-veş alur rakîb-i rû-siyeh yanım benüm

343

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Vakt-i güldür vuslata gâyet iver cânım benüm
Hâzır olsun vaktine ol verd-i handânum benüm

344

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
Âh kim bir berberün âlüfte vü mecnûnuyam
Ol niçe başlar keser fettânınun meftûnuyam

345

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün
Tenüm pür eyler ise zahm-ı tîg ile yârüm
Ölünce ana du'âlar ider dil-i zârüm

346

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Virmedi bana elem zahm-ı dil-i hûn-pâşum
And içerssem de eger ana agırmaz başum

347

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
Görmedi hüsn-i nazar nazm-ı dürer-bârüm benüm
Bahtı yok ebkâra döndi cümle efkârüm benüm

348

Mefâ'ilün Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün
Sîpîhre bûy-ı gül-i âftâb virdi zükâm
Duhân içürdi seher âh-ı 'âşık-ı nâ-kâm

349

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
Olur erbâb-ı dile bu gazelümden ma'lûm
Nazm olunsa nic'olurmuş hezeyân-ı mahmûm

350

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
Rûy-ı zerd üzre revândur eşk-i hûn-pâşum benüm
Sandı Nîlüfer Suyı her seyr iden yaşum benüm

351

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
Alurdi hemân cânını ol şûh-ı cihânüm

‘Âşık ana bir kerre diseydi koma cânım

352

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

Dü-tâ kaddüm görüp seyr eyle havz-ı çeşm-i giryânım

Kemer seyrinde n’eylersin benüm sultân-ı hûbânım

353

Mef’ülü Fâ ‘ilâtü Mefâ ‘ilü Fâ ‘ilün

Gûyâ sûtûn-ı hayme-i ma’nâ olup kalem

Hayyâm-ı çârsû-yı rubâ’î benem bu dem

354

Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilâtün Fe ‘ilün

Kıl nazar pâyuna düşdükçe dil-i nâlânım

Böyle dil az düşer ey şâh-ı ‘âlî-şânım

355

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

Terahhum eylemez gördükçe dil-ber çeşm-i giryânım

Nem-i eşkinden almaz ‘âşıkun ol mihr-i rahşânım

356

Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilâtün Fâ ‘ilün

Kalmamışdur reşkümüz İskender’e cânâ bizüm

Her kaçan görsek yüzün olur bütün dünyâ bizüm

357

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

Gezer ser-geşte-i kûy-ı cünûn olmuş dil-i zârüm

Eger seng-i cefâ atsa kayırmaz tıfldur yârüm

358

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün

Şeb-i târ içre kâsid virse bana nâmeni şâhum

Hemân bir şem‘-i sûzân hâzır eyler şu‘le-i âhum

359

Mefâ ‘ilün Mefâ ‘ilün Fe ‘ülün

Sana benzer melek bulmadı şâhum

Zevâyâ-yı sipihri gezdi âhum

360

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Gelür âgûşumuza dem-be-dem ol mâh bizüm
 Giremez aramuza düşmen-i bed-h^vâh bizüm

361

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 Görmez oldu pîr-i Ken‘ân gibi çeşm-i rûşenüm
 Nûr-ı çeşmüm Yûsuf-âsâ Mısır’a gitmişdür benüm

362

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün
 Ürkütme meded cevır ile murg-ı dil-i zârüm
 Elden çıkarursın sakın ey kaddi çenârüm

363

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
 Ele câm alsa dünyâyı ser-â-ser seyr idermiş Cem
 Ben alsam destüme ammâ görünmez çeşmüme ‘âlem

364

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Böyle bed-nâm-ı cünûn olmaz-idüm ‘âlemde
 Muttasıl bahtum ile ceng ü cidâl eylemesem

365

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün
 Özler ruh-ı tâbende-i yâri dil-i pür-gam
 Dîvânelerün âteşedür meyli dem-â-dem

366

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
 İder âteş yirin elbette şûh-ı nâz-perdüm
 Yazılmazsa eger hûn-ı dil ile nâme-i derdüm

367

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 Hiç dimezdüm kûy-ı dil-berden cüdâ gam-nâk olam
 Hâk-i müşkîninden anun bûya hasret-nâk olam

HARFÜ’N-NÛN

368

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Kayırmaz bagrumı yir yir delerse nîze-i müjgân
 Hemân tek bendesine togrı baksun ol şeh-i hûbân

369

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Olmadan ham ser-i çevgân-ı cefâ-yı cânân
 Eylemişdüm ser-i bî-devleti gûy-ı meydân

370

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Siflegân-ı nâ-müvecceh kâr-ı bed vaz'-ı zamân
 İtdi eşk-i hasreti dûd-ı dilümle tev'emân

371

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Berg ü bârın ser-be-ser ber-bâd idüp bâd-ı hazân
 Virdi her şâhı dirahıtun şâh-ı âhûdan nişân

372

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Sepîde-dem ki kılup dâne-i nücûmı nihân
 Dakîk-i subhı 'ıyân itdi âsyâ-yı zamân

373

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Bir subh-dem ki sâgar-ı zerrîn olup 'ıyân
 Toldı sürûd-ı 'ıyş ile kâşâne-i cihân

374

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Zıll-i dirahıt u pertev-i hurşîd olup 'ıyân
 Saldı zemîne nat'-ı pelengînesin cihân

375

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Gördi teshîrinde ol mâhun dil-i endûh-gîn
 Na'l-i hûn-âlûddan te'sîr-i na'l-i âteşîn

376

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Kaçmadı bârân-ı gamdan gerçi Kays u Kûh-ken
Bâm-ı 'ışkun zîr-i mîzâbındayum ammâ ki ben

377

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Şeh-i 'ışkun güzer-gâhında kalmış hâk-i râham ben
Gubâr-ı hâtırumdan ihtirâz it olma ter-dâmen

378

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

Gazel-serâlık idüp yine 'andelîb-i çemen
Zebân-ı tâze safâsını virdi her sûsen

379

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Maraz-ı 'ışk ile gâyet de za'îf oldı beden
Pister-i gamda yitürdüm bulamam kendümi ben

380

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Salma ferdâya meded katlümü ey sîm-beden
Cân virem belki bugün mihnet-i hicrân ile ben

381

Mef'ülü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

'Işk eyledi giryân u firâk itdi yaşum hûn
Sonra gelen üstâdun olur san'atı efzûn

382

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

Görüp güzelleri itmezdi eşkümi hûnîn
Benüm sözüme bakaydı bu çeşm-i 'âlem-bîn

383

Mef'ülü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

Âhum okunun görmedi bir kerre hatâsın
Gerdûn-ı cefâ-kîş 'aceb buldı belâsın

384

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Bezm-i dünyânun çeker her kimse câm-ı mihnetin
Sâki-i eyyâm bir ferdün geçürmez nevbetin

385

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
Nev-rûzı zâhir olmadı mihrün sehâbdan
Hergiz görünmez olsa 'aceb mi hicâbdan

386

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
Hazz itmez oldu hiç deli gönlüm hayâtdan
Âzürdedür bu silsile-i mümkinâtdan

387

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Bülbül-i nâlâna söyler gunceler açmazdan
İşidilmez gerçi kim güftârı gâyet nâzdan

388

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Mâhdan geçdük usanduk mihr-i 'âlem-sûzdan
Kalmadı hergiz safâmuz 'ıyddan Nev-rûz'dan

389

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
Perîşân-hâtıram rûyında olan zülf-i ser-keşden
Sabâ lutf eyle kaldur na'lini bir pâre âteşden

390

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün
Çekdük elümüz sâgar-ı sahbâ-yı emelden
Sâki-i cefâ-kîş-i zamân kaldı 'amelden

391

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün
Öpdürmedi bir kerre dahı hatt-ı 'izârın
Güldürmedi ol şûh bu hayrân-ı gubârın

392

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
Şikâyet eyleme yanında yârün cevri düşmenden

Niye söylersin ey dil çünkü anı yeg bilür senden

393

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Giceyle uyhu görmem ol gözi bîmâr derdinden
Yumulmaz gözlerüm tâ ölmeyince yâr derdinden

394

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Hudâ'dan isterüm her derdüni cânâ bana virsün
Belâ-yı derd-i 'ışkundan kaçarsam Hakk belâ virsün

395

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Mest iken bilmezdi dil endûh-ı dünyâ n'idügin
Şimdi bildüm ben dahı câm-ı musaffâ n'idügin

396

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Âfet-i şemşîr-i gamze yâr bilmez n'idügin
Hûn-ı nâ-hakkdur gelen zengâr bilmez n'idügin

397

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Bir sanem hicrinde kârı kimsenün zâr olmasun
Dôstlar kâfir dahı 'ışka giriftâr olmasun

398

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

Fikrüm dedür ol kâkül-i pür-tâb-ı perîşân
Görsem n'ola ben subha degin h'âb-ı perîşân

399

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Tutup geh dilde gâhî dîdede la'l-i dür-efşânın
Muhassal gezdürürler 'âşık-ı dil-hasteler cânın

400

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Hâk olup lâle zuhûr itse eger hâkümnden
Gitmeye dâg-ı gamun bu dil-i sad-çâkümnden

401

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Yâr saklar mazhar-ı düşnâm-ı a'dâ olmadan
 Yohsa gönlüm hazz ider dünyâyâ rüsvâ olmadan

402

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün
 At bıraksa kaçan ol şûh-ı cihân
 Bıragur kendüni 'uşşâk hemân

403

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Oldı sultân-ı serîr-i çârümîn
 Mâh-ı hüsnün hırmenünden hûşe-çîn

404

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
 Virsem n'ola Ferhâd ile Mecnûn'ı görüp cân
 Kor mı kişiyi hâline hiç gayret-i akrân

405

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Yâra didüm eylerin vaslun tasavvur her zamân
 Hazz ider sandum velî itdüm tasavvurdan ziyân

406

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Dâga düşdüm Kays-veş âhû gözün fikriyle ben
 Ârzû-yı la'l-i Şîrîn'ünle oldum Kûh-ken

407

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Zülfüne kendin ber-â-ber tutdugiçün itdi kîn
 Balsa yirdi sünbül-i müşkîni her âhû-yı Çîn

408

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Bakmaz oldı tıfl-ı eşke ol meh-i nâ-mihr-bân
 Anun içün düşmeden hâlî degüldür her zamân

409

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Görünmez idi cûy-sıfat şekl-i kehkeşân
 Yürütmeseydi su saman altından âsûmân

410

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Ebrûların kazıtsa ger ol Haydarî civân
 N'eyler kemânı nâvek-i müjgân-ı dil-berân

411

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Leşker-i endûh u gam maglûb iderdi her zamân
 Kulle-i burc-ı safâda itmesem gâhî duhân

412

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Çıkalı mühre-i hubb hokka-i berş ü ma'cûn
 Oynadur oldu bizi şa'bede-bâz-ı gerdûn

413

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Buluşmag için varur-idüm kûyına her an
 İhmâle buluşdurmasa ol âfet-i devrân

414

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Mısr-ı hüsnün şâhıdur ol Yûsuf-ı gül-pîrehen
 Yaramaz düş görmez anun câme-h'âbına giren

415

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Gâhî der-i ikbâl açılır geh der-i hırmân
 Hakkâ ki 'aceb der-beder itdi bizi devrân

416

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Korkarın kâm almadan hatt kaplaya yârün femin
 Güm kıla bâzîçe-i eyyâm bir gün hâtemin

417

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Gamunla n'olduğın hâl-i dil-i pâ-mâl bilmezsin
Dirîgâ ey tabîb-i cân u dil hiç hâl bilmezsin

418

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Râh-ı kûy-ı yâr pürdür kelle-i hûn-pâşdan
Varmak istersen eger sen de geçersin başdan

419

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
Seherde gül-şene gelsün diyü perî-rûyân
Su üzre dâ'ireler çizdi katre-i bârân

420

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
Bana meyl itmek umam ol gazâl-ı şîve-kârumdan
Meger kim hâk olam otlar bite yir yir mezârumdan

421

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
Virür şeb-dîz-i hatt u tîg-i gamze hüsüne 'unvân
Atun yügrük kılıcun keskin olsun ey şeh-i hûbân

422

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Zevrak-ı mey devridür oldı yem-i ahzar çemen
Saldı lengerler ana bir niçe yirden yâsemen

423

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Dil-berüm göstermez olaldan bana sünbüllerin
Dâg-ı derdüm sanurum hep bâg-ı 'âlem güllerin

424

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Tîg-i cevriyle elifler kıldı gögsümde 'ıyân
Sîneme dikdi 'asâyı şimdi ol şûh-ı cihân

425

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
Görmedük dünyâda halkun böyle nâ-kâm olduğın

Rûze geçdi bilmedi bir kimse bayrâm olduğın

426

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Çıkup yok yire istiskâya her dem istemen bârân

Yeter dünyâlara seyl-i sirişk-i çeşm-i mazlûmân

427

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

Hâl-i ruhı ki bir dânedür anun gören

Vâ-beste kıldı murg-ı dili bîm-i dâmdan

428

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Egerçi ey felek zensin velî bir tîg-zensin sen
 Niçe Rüstemlerün başın kesen Zâl-i kühensin sen

429

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Zahm-nâk itdi ten-i çâkümün her pâresin
 Başlar düzdi hisâr-ı 'ışka ol sîmîn-beden

430

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Dil oldı derd-i 'ışk ile zâr u nâ-tüvân
 Dermân olursa senden olur ey tabîb-i cân

431

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ûlün
 Sînen gibi nâzük mi sanur sînesin ey cân
 Komaz mı elin gögsine hiç zümre-i hûbân

432

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Yüzün örter eliyle Hâletî-i zârı gördükçe
 O şeh parmak tutar hıfz itmege hüsni gül-istânın

433

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 O verd-i tâzenün cevrin vefâ bilsek olur ammâ
 'Aceb âzürde-dildür bülbül-i cân hâr derdinden

434

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Cihânda dil-berün derdiyle ey dil başumuz hoşdur
 Velî gâyet perîşân-hâtıruz agyâr derdinden

435

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Seri meydâna kodum şem'-i şeb-ârâ gibi ben
 Başımı almag ile korkudamazsın beni sen

436*Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün*

Her zamân nakd-i sirişküm dökerüm pâyına ben
Bakmaz ammâ ki kızıldur diyü ol sîm-beden

437

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Dahı ma‘sûm idi ol dil-ber-i pâkîze-beden
Kıydı zâlimler ana hiç günâhı yog iken

438

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Bir seher-geh kim dürüst-i magribî olup ‘ıyân
Sîne-i ‘âşık gibi germ oldu bâzâr-ı cihân

439

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Devlet ehlin barmag ile gösterür halk-ı cihân
Devleti gitseydi barmak gösterür ammâ hemân

440

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Eyledi zülf-i siyâhun rütbe-i ‘uşşâkı pest
Kimseye rahm itmek olmaz Hindu-yı âteş-perest

HARFÜ’L-VÂV

441

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

Her gâh düşer gûşuna ol zülf-i semen-bû
Kaldur anı söz dinle eyâ şûh-ı cefâ-cû

442

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Bir midür pençe-i hurşîd ile hiç ol meh-rû
Sen de insâf idüp ey çerh elün gögsine ko

443

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Çaldurur âhir metâ‘-ı vuslatın ol bâde-cû
Ekşidür zîrâ ki gâyet de rakîb-i turş-rû

444

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Derûnun oldı ise nâr-ı gussadan memlû
 Ne gam ki sâgar-ı mey kor gamun ocagına su

445

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 'Îzâr-ı dil-bere öykündi lâle-i hod-rû
 'Aceb mi korsa anun bâg-bân ocagına su

446

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Rûze gam çekerin diyü idermiş tek ü pû
 Aç da'vâcılığın eylesün turma 'adû

HARFÜ'L-HÂ

447

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Sensin ey şâh-ı Ferîdûn-efser [ü] Cem-bâr-gâh
 K'âsmân-ı kadrine olmaz dü-peyker mihr ü mâh

448

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün
 Peyveste ider hâline zülfî hamın ol mâh
 Murg-ı dilümün dâmdadur dânesi her gâh

449

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Gerden-i dil kaldı bend-i kâkül-i dil-dârda
 Olmışâm mecbûr-ı mihnet sûret-i muhtârda

450

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Gussa derdinden ider hâtırumuz âzâde
 Çekecek şîşe hemân sâgar imiş dünyâda

451

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Sana mahsûsdur 'ışkum inanma kavlı-i agyâra
 Bu denlü teng olan dil olamaz cây iki dil-dâra

452

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Gel ey tabîb-i dil-i 'âşık eyle bir çâre
 Gözin açup seni gören garîb bîmâra

453

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Dil-i mecnûnumı kasd eyliyen nakkâş tasvîre
 Yazup zülf-i girih-gîrûn yanınca çekdi zencîre

454

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Penbe almak diledüm dâg-ı dil-i mehcûra
 Saldı 'ışkun beni çak kâr-geh-i Mansûr'a

455

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 İdüp ol şûh-ı cihân 'işve-i bî-endâze
 Âb-ı rûyumla tutar gül-şen-i hüsnin tâze

456

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Olalı şifte ol kâkül-i 'anber-nâke
 'Itr-ı ezhârı döker bâd-ı bahârî hâke

457

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Gönül virmiş geçer kendü gibi bir şâh-ı hûbâna
 'Aceb takrîb peydâ eyledi çâk-i girîbâna

458

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Cân u dil bagludur ol kâkül-i müşk-efşâna
 Geçdi bir silsileye sanki iki dîvâne

459

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün
 Hum-hâneye gel dönsek eger berg-i hazâna
 Ya'ni yetiş ol kâr-geh-i reng-i rezâna

460

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Kâr eyledi ol gamzelerün cünbişi câna
 Tîr-i sitemi san'at ile vardı nişâna

461

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ûlün
 Gönül keştîsinün âhir zamâna
 Değişdi lengerin hep bâd-bâna

462

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Vâkıf olursa kemânumdaki tîr-i âha
 Çeke gerdûn siper hâleyi rûy-ı mâha

463

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Şükr eyliyelüm fazl-ı cihân-gîr-i Hudâ'ya
 Sîmurg-ı emel düşdi bugün dâm-ı recâya

464

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
 Ben ol pervâneym kim eglenüp sûz-ı melâlümle
 Murâdum şem'ini söndürmemişdür per ü bâlümle

465

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
 Olur erbâb-ı dünyâ tîre-dil dâ'im elemle
 Kararmaz ehl-i 'ışkun kalbi illâ dâg-ı gamlarla

466

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 'Azm-i diyâr-ı gurbet idüp hicr-i yâr ile
 Düşdüm ceres gibi yola feryâd u zâr ile

467

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Çâre yokdur yârdan kâm almaga ibrâm ile
 Hvâb-ı çeşm-i baht açılmaz bâliş-i ikdâm ile

468

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Karâr eyler nüzûl idüp belâ elbette cânında
 Şeh-i mülk-i gamam âsûdedür dünyâ zamânında

469

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 O dil-berün hatı pîrâmen-i dehânında
 Benefşe destesidür gonce var miyânında

470

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ûlün
 Hâk oldu gönül sâye-sıfat râh-ı gamunda
 Lâyık mı degül irse safâya kademünde

471

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Dehâmı gonce-i nev-hîzdür vakt-i tekellümde
 Velî sad hırmen-i gül gösterür her bir tebessümde

472

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Agzun 'ıyân degül o hat-ı müşk-bârda
 Bir nokta gibi kim ola hatt-ı gubârda

473

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Hat-ı lebün görüp âh eyleyince ben haste
 Yeşil kızıl düünüm çerhe oldu peyveste

474

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ûlün
 Geldi yüregüm agzuma dil-dârı görünce
 Bağlandı meded râh-ı nefes yâri görünce

475

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Mîve-i vaslına yârün tama'-ı hâm itme
 Ey gönül olmayacak nesneye ikdâm itme

476

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Hasedden küştegân-ı 'ışk-ı yâra ıztırâb itme
 İrersin sen dahı maksûduna bir gün şitâb itme

477

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Ten-i zerdüm gubâr-ı der-geh-i ehl-i fenâ olsa
 Zeri hâk-i siyâh eyler bize bir kîmiyâ olsa

478

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Ceng ider 'âşıklar ol tîg-i cihân-tâb üstine
 Kan olur 'asker miyânında gehî âb üstine

479

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Zâhid âhir kadüni rehn-mey-i hammâr eyle
 Bâri kendin bu bahâneyle sebük-bâr eyle

480

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün
 Gitmez gamumuz bâde-i gül-fâm ele girse
 'Işk ehlini mestâne kılan câm ele girse

481

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Agrayup dâ'im yüzün âlûde kılsun hûn ile
 Kim ki hem-reng olmag ister ol ruhu gül-gûn ile

482

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Cây olaldan sîne fikr-i 'ârız-ı cânânuma
 Ey dil-i şeydâ benüm âteş düşüpdür cânuma

483

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Ben esîr-i 'ışkını tutdı cefâsı taşına
 Yâ İlâhî gelmesün bu derd kullar başına

484

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Târ-ı hurşîdi tül itse şafak-ı gül-gûna
 Merd olan bakmaya bu pîre-zen-i gerdûna

485

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
 Hümâ-yı ‘izz ü devlet şahs-ı nâ-dâna salar sâye
 Ümîd itme anı ey dil ki düşmez merd-i dânyaya

486

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 Nisbet eyler kendüyi her dem ruh-ı cânân ile
 Açıcak söyleşmek ister gonçe-i handân ile

487

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
 Cefânı ‘âşika iller yanında âşikâr itme
 Şehâ ihsânun ile herkesi ümmîd-vâr itme

488

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 Yâr geldükçe bu ben zâr-ı perîşân-hâle
 Dil degül cân dahı çıkmak diler istikbâle

489

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün
 Her gâh leked-kûbun olur râh-ı gamunda
 ‘Âşık irişür niçe safâya kademünde

490

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
 Dil-i erbâb-ı ‘ışka nâz u istignâyı arturma
 Gidüp illerle seyre ‘âşık-ı şeydâyı arturma

491

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
 La‘l-i nâbın virdi ol Şîrîn-dehânım agzuma
 Bir ölümlü hasteyem kim geldi cânım agzuma

492

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Sâgar-ı kalbüm 'adû eyler şikeste bî-günâh
 Tokunur ayaguma her kanda var bir seng-i râh

493

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Gabgabun girmiş ham-ı gîsû-yı müşk-efşânuna
 Hoş yaraşmış gûy-ı sîmîn 'anberîn-çevgânuna

494

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Ayırurdum gayrı senden nâle-i şeb-gîr ile
 Mümkün olsaydı kazânun def'i ger tedbîr ile

495

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Nakd-i cânın 'âşıkun ko hokka-i mercânuna
 Eyle ey rûh-ı revân her ne sığarsa cânuna

496

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Geçti bâg it sâgar-ı mey zevkin al gülden yine
 Na'ra-i mestâneyi gûş eyle bülbülünden yine

497

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün
 Yâr oldugunı düşmen-i bed-kîşe unutma
 İtdüklerün ey şûh-ı cefâ-pîşe unutma

498

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 N'îçün cân almag için kahr idersin ben dil-efgâra
 Seni hod cümle 'âlem cân virür dir 'âşık-ı zâra

499

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Her gice uyhu yüzün göstermez âh u zâr ile
 Derdümüz Mevlâ bilür cânâ dil-i bîmâr ile

500

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Nâmı olmaz 'âşıkun 'ışkıyla bed-nâm olmasa
 Kâm tahsîl eylemez derd ehli nâ-kâm olmasa

501

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Rakîb-i rû-siyehe meyl ider hemîşe o mâh
 Dögünmeden tenümi eyledüm siyâh siyâh

502

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Merhamet kıl döstüm 'uşşâk-ı mihnet-pervere
 Hûn-ı halkı dökme tîg-i cevri ile nâ-hâk yire

503

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Gönlüm dilerdi kim ola dâ'im safâ ile
 Öğrendi şimdi mihneti yüz bin belâ ile

504

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Olur menzil niçe mihr-i münîr ü mâh-ı tâbâna
 Bu gârı benzedürsem vechi yok mı burc-ı Keyvân'a

505

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Bakanlar ser-nigûn iken o rakkâs-ı dil-ârâya
 Kad-i 'ar'ar-hırâmın benzedürler nahl-i Tûbâ'ya

506

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün
 Hüsn-i edeb-i yâr-i dil-ârâ sebebiyle
 Nakd-i dil ü cân gitdi elümden edebiyle

507

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Bu dil-i pür-hûnumı sâgar-sıfat aldun ele
 İsterin kim sâkiyâ her tutduğın âsân gele

508

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Ol civân-ı nev-zuhûr oldı serîr-i hüsne şâh
 Şâm olaldan Şâm peydâ olmadı bir böyle mâh

509

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Metâ'-ı sabr u nakd-i cânı virdüm kâmet-i yâra
 Kıyâmet yohsulı oldum düşelden 'ışk-ı dil-dâra

510

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Kangı dil-ber kim alışmaz 'âşık-ı nâ-kâm ile
 Rûzgâr eyler 'ukûbet hatt-ı bî-hengâm ile

511

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün
 Ferzîn-i cihân olmış-idüm lîk zamâne
 Gezdürdi beni mihnet ile hâne-be-hâne

512

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Bir âftâb-ı hüsne gönül bağlamış o mâh
 Zîbâ yaraşdı hak bu ki ol şem'a dûd-ı âh

513

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Her zamân sûzân olur bir rûy-ı âteş-nâk ile
 Ehl-i 'ışkun farkı yokdur hiç has u hâşâk ile

514

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Görüp ben hastesin bilmezlenür ol şûh-ı mekkâra
 Meger kim nakd-i cânı ölüyorken bildürem yâra

515

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Girerdüm hâke çokdan gussadan bir kimse hâk olsa
 Ben olurdum eger gam çekmeden âdem helâk olsa

516

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Âlüfte olup 'akl u dil ü cân hat-ı yâra
 Dîvânelügüm düşdi bu yıl köhne bahâra

517

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
 Hâk itdi gözüm nakd-i sirişkin nazarunda
 Hakk-ı nazarum kaldı senün hâk-i deründe

518

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Fevkinde hûb yok diseler itme iştibâh
 Ol şûha benzemez ne firişte ne mihr ü mâh

519

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Niçe kâfir-kîşe baş egdürdi istignâ ile
 Söyleşilmekden kalındı ol büt-i ra'nâ ile

520

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Dâ'im olmazdı şerâr-ı âhumuz efrûhte
 Olmasayduk her zamân 'ışkıyla âhter-sûhte

521

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Ol kim beni melâmet ider 'ışk-ı yâr ile
 Baksun cemâline nazar-ı i'tibâr ile

522

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
 Şu 'âşık kim bakar bir kerre ol çâk-i girîbâna
 Anun çâk-i girîbânı varur elbette dâmâna

523

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Bulunan sâgar-ı meydür bu dil-i nâ-şâda
 İstinâdum hum-ı mey-hâneyedür dünyâda

524

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Dîvânelükle bûsesini alurın diyü
 Sa'y itme Hâletî ne virürler sefâhate

525

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün
 Hep Hâletiyâ âb-1 ruh-1 hırmen-i gamdur
 Sayyâd-1 cihân murg-1 dile saçdugı dâne

526

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
 Nakş-1 hüsnin nice vasf itmege imkân olsun
 Hâletî hiç bakılır mı o perî-sîmâyâ

527

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
 Dil-i belâ-keşi döndürdi murg-1 nâlâna
 Hırâm-1 serv viren kâmet-i civânâna

528 *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün*

Bir 'asâ-şemşîr olup dilden çıkan dûd-1 siyâh
 Hiç derûnından anun hâlî degüldür tîg-i âh

529 *Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*

Geldük bu gâra biz bir iki yâr-1 gâr ile
 Bir zevk olundu kim anıla rûzgâr ile

530 *Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*

Ten-i zârı şu denlü tutmuşuz tîg-i gam-1 yâra
 Dönüpdür sînemüz yir yir yarılmış köhne dîvâra

HARFÜ'L-YÂ

531

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
 Yürüt sâkî pey-â-pey zevrak-1 âb-1 musaffâyı
 Bugün erbâb-1 'işret nic' olur görsün tonanmayı

532

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Sorsalar bilmezlenür ol şûh-ı bî-pervâ beni
Bilmiş olsun öldürür âhir bu istignâ beni

533

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
Bakmadan dünyâya hazz itmez harâbât erleri
Pârelerler bulsalar âyîne-i İskender'i

534

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
Bir karâr olmaz dil-i 'uşşâk-ı zâra kînesi
Vardur ol sîmîn-berün hakkâ safâ-yı sînesi

535

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
Hemân bir gül-bün-i güldür o şûhun nahl-i bâlâsı
Yaraşmaz mı eger berg-i semenden olsa yektâsı

536

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
O şûhun gül gül olsa sâkiyâ ruhsâr-ı zîbâsı
Bahâr eyyâmıdır itmek gerek bir gül tonanması

537

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
Tefâvüt üzredür gün geldügince nahl-i bâlâsı
Bülend olsa 'aceb mi âteş-i ruhsâr-ı zîbâsı

538

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
Hazân pejmürde kıldı defter-i rengîn-i gül-zârı
Şikest olmuş yatur her köşede evrâk-ı zer-kârî

539

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
İner çâh-ı zenahdânına yârün zülf-i mekkârı
Suya iltüp yine susuz getürdi çok giriftârı

540

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
Çıkarmaz yâr tîgin tîr atup öldürmedür kârı

Getürmez yanına zîrâ yakın hiç ‘âşık-ı zârı

541

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Nakd-i câna alalum kâle-i vasl-ı yâri

Şem‘ ü pervâne-sıfat germ idelüm bâzârı

542

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

Dürd-i elem iç bâde-i ikbâl sürüldi

Gam bârını çek resm-i mürüvvet götürüldi

543

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Seher kim pertev-i mihr-i cemâlin gül-şene saldı

Ser-â-ser güller anda kendüsin devşürmeden kaldı

544

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Bûse-i la‘li yârün eyler ihyâ mürdeyi

Dil virenler dürr-i dendânına döymiş hurdeyi

545

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Nâvek-i âhum sadâsın var ise gûş eyledi

Halka halka zülf ile rûyın zirih-pûş eyledi

546

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Yine gül-şen kirm-i şeb-tâbın nümâyân eyledi

Husrev-i mülk-i çemen gûyâ çerâgân eyledi

547

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Âh-ı dilden hıfz için âyîne-i ruhsârını

Yâr rû-gerdân olur gördükçe ben gam-hvârını

548

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Zulmet-i ebr ile şebden seçemezler rûzı

Şöyle eyyâm-ı gamun böyle olur Nev-rûz’ı

549

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Bezm-i safâda bâde-i gül-gûn sürülmedi
 Gam ceşsinün tedârîki hergiz görülmedi

550

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 Refte refte bir hayâl itdi gam-ı hicrân beni
 Şefkat eylerdi göreydi ol şeh-i hûbân beni

551

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Hâke ber-â-ber eyler isek sâye-veş teni
 Ol âftâb-ı hüsn komaz kaldurur beni

552

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Korkutma cevri-i dil-ber ile ey 'adû beni
 Ben cevriini vefâ bilürin bilmezin seni

553

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Dâ'im hadeng-i cevri nişân eyleyüp teni
 Gözden bırakma nâvek-i gamzen gibi beni

554

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün
 Nâsih sözünün olmayalum zâr u zebûnı
 Cevher-şiken-i 'akl idelüm seng-i cünûnı

555

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Mecnûn-ı gam kırarsa eger heft câmını
 Sâkî-i dehrden alamaz intikâmını

556

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 Az görme mübtelâ-yı gamun bâd-ı âhını
 Hâke düşürdi ol niçe şâhun külâhını

557

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Kaçan agyâr ile seyre çıkar dirlerse cânânı
 Ser-i kûym sular 'ışk ehlinün eşk-i firâvânı

558

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Zülfi zencîrine bend itdi dil ile cânı
 Oldılar san iki deryûze-ger-i zindânî

559

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 Mürde-i gussa anunla bulur âhir cânı
 Diseler bâde-i nâba n'ola rûh-ı sânî

560

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün
 Seher ki kıldı süm-i esb-i Âsaf-ı sânî
 Nücûm-ı sa'd ile bu şeş cihâtı nûrânî

561

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Şu denlü kelleler yıgıdı o şâhun tîg-i hûn-pâşı
 Ser-i kûyında irdi göklere 'âşıklarun başı

562

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Yasdanur dil-hasteler yârün işigi taşını
 Kangı taş katıysa düşmen ana ursun başını

563

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Benümle müdde'î beyninde dün çok mâ-cerâ düşdi
 'Aceb mi şâd u hurrem olsa dil şâhid bana düşdi

564

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Dôstum az görme nâr-ı sîne-i gam-h'ârunı
 Ol degül mi böyle rengîn eyliyen ruhsârunı

565

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

Egerçi ‘arz-ı cemâl itsen âftâb gibi
Mahabbet ehli tenin pâreler sehâb gibi

566

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
Kûyuna varmag için gam bana tedbîr itdi
Bilmesün diyü ‘adû şeklümi tagyîr itdi

567

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
Oldı bir şûhun bu cân-ı nâ-tüvân üftâdesi
Yalnız bir ben degül cümle cihân üftâdesi

568

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün
Pîr-i hîred nasîhat idüp gönlüme didi
Fâş itme râz-ı ‘ışkı seversen Muhammed’i

569

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün
Gamunla andururım halka Kays u Kûh-ken’i
Ululara katup aglamalu degül mi beni

570

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Harîm-i vasla yol virmez açılmaz bâb-ı ihsânı
Görüp ‘âşıkların açmaz kor ol der-bân-ı sultânî

571

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Cefâ-yı haddün efzûn oldı hattı zâhir olmaz mı
Metâ‘-ı hüsni ol şûh-ı cihânun âhir olmaz mı

572

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Cihân hep sâki-i dehrün mey-i kahryla mest oldı
Safâ câmı dahı Cemşîd elindeyken şikest oldı

573

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün
Müeyesser olmadı halvetde bulmak ol dil-ârâmı

Bu hammâmun egerçi Sofular Hammâmı'dur nâmı

574

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Bilür bârân-ı eşk-i dîde-i 'uşşâk-ı nâlânı
'Aceb mi ol kul oğlu her zamânda geysel bârânî

575

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Bu devr içre bulanlar 'izzet ü câhıyla 'unvânı
Felek gibi irakdan gösterürler âdeme anı

576

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Tıfl-ı gonce bülbülün her dem yarardı başını
Almasaydı mihr-i 'âlem-tâb elinden taşını

577

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

Yâd eylemezse ey gönül ol bî-vefâ seni
Sabr eyle belki bir gün ola kim ana seni

578

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Bir gülün Sakız'da dil oldı nevâ-keş bülbüli
Bilmez-idüm böyle zîbâ olduğın Sakız güli

579

Mef'ûlü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

'Işk ehli derûnında hayâl-i ruh-ı dil-dâr
Yûsuf gibidür kim ola zindâna giriftâr

580

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün

Âyinedür cemâli o yârün cihân-nümâ
Dünyâyı kaç bucag idüğün gösterür bana

581

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Cüdâ olmaz dil ü cân ü serümden âteş-i mihnet
Vücûdum nüshasın yakmag içün yazmış yed-i kudret

582

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

O mest-i bezm-i 'izz ü nâz olan şûh-ı sitem-kârum
Kapanmaz mey-kede isterse görsün çeşm-i hûn-bârum

583

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Mûy-ı hâlün seyr idüp gönlüm olaldan pür-heves
Ser-be-ser dünyâ degüldür çeşmüme per-i meges

584

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Dil-i dâna olup nat'-ı fenânun vâkîf-ı râzı
Tokuz katdan görür bâzîçe-i çerh-i dagal-bâzı

585

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Söyleşür agyâr ile baş başa olmuş ol perî
Ey dil-i dîvâne sen turmaz gezersin serserî

586

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

Gamunla aklum alup eyledün za'îf teni
Ne kimseyi bilürüm ben ne hod kimesne beni

587

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün

Seherden pertev-i mihr-i cemâli gül-şene saldı
Gül-i ra'nâlar anda kendüsin devşürmeden kaldı

588

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Sözlerüm dürr ü güherdür dime dürr ü güheri
Kimse gûşına komaz olmasa yanında zeri

589

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Yine gül âteşini bâd fûrûzân itdi
'Andelîbün dil-i nâlânını sûzân itdi

590

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün
 İstedükçe bulamaz dil o perî-sîmâyı
 Öyle bir hûb bulunmaz arasan dünyâyı

591

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Gehî gam yir gehî nûş eylerüz sahbâ-yı nâ-kâmı
 Yazıklar hep geçen gibi geçerse 'ömrin eyyâmı

592

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Ele câm-ı mey al görmek dilersen mihr-i rahşânı
 Ana nisbet tutulmuş aya benzer kahve fincânı

593

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Bend eylesün dehânını muhkem kemer gibi
 Ol kimse kim cihânda civânânı sarmaşur

594

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Tûti-i dil şekker ister lîk dünyâ-yı denî
 Zehr-i gam nûş itdürür her gâh söyletmez beni

595

Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün Mefâ 'ilün
 Dür-i şeh-vâr olursa dâne-i eşke nigâh itmez
 Nice sayd itsün âdem ol Hümâ-yı kebg-reftârı

596

Mef'ûlü Fâ 'ilâtü Mefâ 'ilü Fâ 'ilün
 Düşse yüzine Hâletiyâ kâkül-i nigâr
 Târîk ider gözüme benüm rûz-ı rûşeni

597*Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün*

Bezm-i meyde gice yârün semeni lâle idi
 Nergis-i gül-şen-i ruhsâresi pür-jâle idi

598

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün
 Kim ki ey şûh-ı cihân gördiyse reng-i rûyını

Ebr-i âteş-bâr sandı kâkül-i hoş-büyümü

599

Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilâtün Fe 'ilün

Isınup şerbeti anun sogudı aşları

Kanda gitdü ki bu sûrun baba ferrâşları

600

Mefâ 'ilün Fe 'ilâtün Mefâ 'ilün Fe 'ilün

Ne çâre çekmeden artık belâ-yı hicrânı

Bozulmaz âb-ı sirişk ile hat-ı pîşânî

601

Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilâtün Fâ 'ilün

Gözyaşı kan olması makbûl ider şeydâları

Bir kebûter gibi k'anun sürh ola deryâları